

Πρόγραμμα κατάρτισης

EU Food Security Hub

Απευθύνεται σε επαγγελματίες της
εκπαίδευσης και της επαγγελματικής
κατάρτισης που υλοποιούν πράσινες
διαδρομές στους τομείς της
γεωργίας και της ασφάλειας
τροφίμων

www.eufoodsecurityhub.org

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η παρούσα έκδοση έχει παραχθεί από την ACRA ως μέρος της κοινοπραξίας που υλοποιεί το έργο EU Food Security Hub (Ref: 2022-1-ES01-KA220-VET-000087378). Η παρούσα έκθεση εκπονήθηκε στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Πακέτου Εργασίας 2 - Φυτεύοντας τον σπόρο (WP2) υπό την ηγεσία του ACRA.

Εταίροι της κοινοπραξίας

Asociación Bienestar y Desarrollo - ABD (Βαρκελώνη, Ισπανία) - Συντονιστής έργου
ACRA ETS (Μιλάνο, Ιταλία)
IASIS (Αθήνα, Ελλάδα)
Land Impresa Sociale (Παλέρμο, Ιταλία)
Urgenci (Γαλλία)
EQU (Ισπανία)

Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στον δικτυακό τόπο: <https://eufoodsecurityhub.org/>

Συγγραφείς της δημοσίευσης

Εταίροι της κοινοπραξίας

Ομάδα του κόμβου επισιτιστικής ασφάλειας Ευ

Catarina Alves, Laura Buehler, Maria Creixell, Marina Fancelli, Mireia Munté Martín, Teresa Peset από ABD
Marco Ferrari, Martina Pedrazzoli, Davide Tuniz, Alessandra Alloni, Lucia Maggioni από την ACRA
Θάνος Λουλές, Έλλη Νικολακοπούλου, Θεοδώρα Αλεξοπούλου, Δήμητρα Νόννη, Μυρτώ Πηγίδη, Νέλα Πακάνη από το IASIS
Giovanni Barbieri, Alejandra Infante από Land Impresa Sociale
François Guiton, Flavia Fattuzo, Samuel Holderfrom Urgenci
Laia Perez, Ana Rodriguez από EQU

Γραφικός σχεδιασμός από τη Lucia Maggioni

Γραφική διαμόρφωση από τη Lucia Maggioni

Ανταποκρινόμενος συγγραφέας: info@acra.it

Η παρούσα δημοσίευση συγχρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα χρηματοδότησης Erasmus+ KA220-VET Συνεργασίες συνεργασίας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Η παρούσα έκδοση δημιουργήθηκε με την οικονομική υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενο της παρούσας δημοσίευσης αντιπροσωπεύει τις απόψεις των συγγραφέων και αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του έργου EU Food Security HUB Project και δεν αντικατοπτρίζει απαραίτητα τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περίληψη

Εισαγωγή.

5

1. 7

¡Error! Marcador no definido.

¡Error! Marcador no definido.

¡Error! Marcador no definido.

2. 46

51

60

69

3. 84

89

¡Error! Marcador no definido.

123

4. 138

144

154

163

5. 176

182

190

196

6. 206

213

224

244

7. 255

261

279

287

8. 298

304

313

331

Το "Κόμβος επισιτιστικής ασφάλειας της ΕΕ"

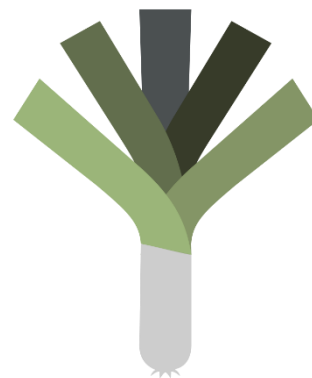
Το έργο HUB της ΕΕ για την επισιτιστική ασφάλεια στοχεύει στην προώθηση της συνεργασίας, της ανταλλαγής γνώσεων και της επέκτασης των ορθών πρακτικών μεταξύ οργανισμών που προωθούν τη δημιουργία πράσινων θέσεων εργασίας στα οικοσυστήματα της γεωργίας και της επισιτιστικής ασφάλειας, ενώ παράλληλα αυξάνει την επαγγελματική ανάπτυξη των επαγγελματιών της ΕΕΚ για την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης των ευάλωτων ομάδων ενισχύοντας την επαγγελματική ανάπτυξη για τη βελτίωση της κοινωνικής ένταξης των ευάλωτων ομάδων.

Το έργο αποσκοπεί στην προσαρμογή της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, με βάση την επείγουσα ανάγκη για μετάβαση σε ένα κοινωνικοοικονομικό σύστημα με μεγαλύτερη ενσωμάτωση και βιωσιμότητα και την αυξανόμενη ζήτηση για πράσινες θέσεις εργασίας και περιβαλλοντικές δεξιότητες σε όλους τους τομείς.

Το EU Food Security HUB, που χρηματοδοτήθηκε από το Erasmus+ και συντονίστηκε από την [Associació Benestar i Desenvolupament ABD](#), πραγματοποιήθηκε από τον Δεκέμβριο του 2022 έως τον Ιούνιο του 2025 με εταίρους τους [IASIS](#), [LAND Impresa Sociale](#), [Fondazione ACRA ETS](#), [Urgenci](#) και [EQU](#).

Το πρόγραμμα κατάρτισης

Το έργο EU Food Security Hub δημιούργησε ένα ολόκληρο πρόγραμμα μάθησης που αποτελείται από ένα πρόγραμμα κατάρτισης, ένα MOOC και μια εργαλειοθήκη που συμβάλλει στην περαιτέρω ανάπτυξη προγραμμάτων ΕΕΚ που αναπτύσσουν πράσινα επαγγελματικά δρομολόγια σε αυτούς τους τομείς, επιτρέποντας σε δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς ΕΕΚ να αυξήσουν και να προσαρμόσουν την προσφορά κατάρτισης στις αναδυόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας από μια προσέγγιση κοινωνικής ένταξης.

Μια διαδικασία βασισμένη στην ανάλυση αναγκών και τη συνεργασία

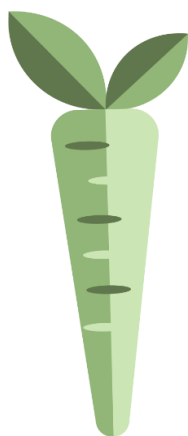
Η διαδικασία ανάπτυξης του προγράμματος κατάρτισης βασίστηκε σε μια δομημένη και συνεργατική προσέγγιση στην οποία συμμετείχαν διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη του τομέα, συμπεριλαμβανομένων βασικών φορέων, εμπειρογνομώνων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Μέσω της ανάλυσης των βέλτιστων πρακτικών που εντοπίστηκαν από τους εταίρους στις αντίστοιχες επικράτειες και τους τομείς παρέμβασής τους, των ερευνών που διεξήχθησαν μεταξύ εκπαιδευτών και επαγγελματιών που ασχολούνται με έργα επισιτιστικής ασφάλειας και κοινωνικο-επαγγελματικής ένταξης για ευάλωτα άτομα, και της κατασκευής ενός πλαισίου ικανοτήτων,

κατέστη δυνατό να προσδιοριστούν οι βασικές ικανότητες για τους επαγγελματίες της ΕΕΚ που εργάζονται με άτομα που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό και οι ειδικές ικανότητες που απαιτούνται για τις διαδρομές κατάρτισης στον τομέα της επισιτιστικής ασφάλειας και των πράσινων θέσεων εργασίας

Με βάση αυτή τη διαδικασία ανάλυσης, αναπτύχθηκε το παρόν πρόγραμμα κατάρτισης, το οποίο διαρθρώνεται σε ενότητες με στόχο την ενίσχυση των δεξιοτήτων των συμμετεχόντων στα μαθήματα στους κύριους θεματικούς τομείς που προσδιορίστηκαν: διαχείριση ομάδων χωρίς αποκλεισμούς, επιχειρησιακή διαχείριση προγραμμάτων επισιτιστικής κυριαρχίας και ασφάλειας, επιχειρηματικότητα, βιώσιμη γεωργία, ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση της κοινότητας, λύσεις κυκλικής οικονομίας, κατάρτιση και προσανατολισμός στην ένταξη της εργασίας, βιώσιμα επισιτιστικά συστήματα.

Σε ποιους απευθύνεται το πρόγραμμα κατάρτισης;

Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για ένα ευρύ φάσμα δικαιούχων, με ιδιαίτερη έμφαση στους επαγγελματίες επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και στους οργανισμούς που εργάζονται στον τομέα της επισιτιστικής ασφάλειας. Συγκεκριμένα, απευθύνεται σε:

- Εκπαιδευτές ΕΕΚ και εκπαιδευτικοί που επιθυμούν να ενισχύσουν και να επικαιροποιήσουν τις δεξιότητές τους και να υιοθετήσουν καινοτόμες μεθοδολογίες για την κατάρτιση στον τομέα της επισιτιστικής ασφάλειας.
- Φορείς ΜΚΟ και κοινωνικών οργανώσεων που ασχολούνται με προγράμματα ένταξης της εργασίας και βιωσιμότητας των τροφίμων.
- Δημόσια ιδρύματα και τοπικές διοικήσεις, που ενδιαφέρονται να αναπτύξουν πιο ολοκληρωμένες και βιώσιμες στρατηγικές επισιτιστικής ασφάλειας.
- Επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας, που εργάζονται για τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης για άτομα σε ευάλωτες καταστάσεις.

Μια καινοτόμος και διαδραστική προσέγγιση

Το πρόγραμμα είναι οργανωμένο σε εκπαιδευτικές ενότητες, κάθε ενότητα περιλαμβάνει εκπαιδευτικές ενότητες με θεωρητικό και πρακτικό περιεχόμενο, συμμετοχικές μεθοδολογίες και εργαλεία για διαδραστική μάθηση. Οι ενότητες έχουν σχεδιαστεί ώστε να είναι ευέλικτες και προσαρμόσιμες σε διάφορα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά πλαίσια.

Το πρόγραμμα κατάρτισης υιοθετεί μια προσέγγιση βασισμένη στη διαλογική μάθηση, την ομότιμη μάθηση και τις μικτές μεθοδολογίες κατάρτισης, συνδυάζοντας δραστηριότητες δια ζώσης με ψηφιακά εργαλεία για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της μάθησης.

1. Ενότητα κατάρτισης για τη λειτουργική διαχείριση των προγραμμάτων επισιτιστικής κυριαρχίας και ασφάλειας

1.1. Σύντομη περιγραφή της ενότητας

Τίτλος ενότητας: **Ασφάλειας Τροφίμων**

Στόχοι:

Κύριοι στόχοι

- Παρέχει στους συμμετέχοντες μια ολοκληρωμένη κατανόηση των αρχών και πρακτικών της επιχειρησιακής διαχείρισης στο πλαίσιο των προγραμμάτων επισιτιστικής ασφάλειας,
- Ενδυνάμωση των συμμετεχόντων με την ικανότητα αποτελεσματικού σχεδιασμού, οργάνωσης και κατανομής πόρων για προγράμματα επισιτιστικής ασφάλειας,
- Να εξοπλίσει τους συμμετέχοντες με τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων κατά την επιλογή παραγωγών για προγράμματα επισιτιστικής ασφάλειας, εξασφαλίζοντας την ευθυγράμμιση με τις απαιτήσεις βιωσιμότητας και τους

Δευτερεύοντες στόχοι

- Ενδυνάμωση των ηγετών με στρατηγικές δεξιότητες για βιώσιμη διαχείριση και λήψη αποφάσεων,
- Προώθηση του προσδιορισμού και της υποστήριξης πρωτοβουλιών βιώσιμης παραγωγής τροφίμων που είναι ευθυγραμμισμένες με τα τοπικά πλαίσια και τις ανάγκες,
- Ανάπτυξη στρατηγικών για την προώθηση της βιώσιμης γεωργίας και της διαδικασίας επιλογής των παραγωγών που ευθυγραμμίζεται με τις απαιτήσεις βιωσιμότητας,
- Δυνατότητα συντονισμού και συνεργασίας με κοινωνικές και εκπαιδευτικές οργανώσεις,
- Προώθηση μιας εκπαιδευτικής προοπτικής και μιας συνεργατικής προσέγγισης που ενισχύει τον συνολικό αντίκτυπο του προγράμματος

Ικανότητες που εξετάζονται:

Γενικές ικανότητες

- Ικανότητα μάθησης, (Ικανότητα απόκτησης ή επέκτασης γνώσεων και τεχνικών που σχετίζονται με το έργο. Σύλληψη και εφαρμογή νέων πληροφοριών, συστημάτων και μεθόδων εργασίας)
- Ικανότητα κριτικής σκέψης (Ικανότητα αμφισβήτησης και επιχειρηματολογίας εννοιών, ιδεών και καταστάσεων και διάκρισης πλάνων, ασυνεπειών και λογικών σφαλμάτων)
- Ικανότητα προγραμματισμού και οργάνωσης (ικανότητα καθορισμού προτεραιοτήτων, κατάρτισης σχεδίων δράσης που είναι αναγκαία για την επίτευξη των επιτευγμάτων, προσαρμογής στους προϋπολογισμούς, κατανομής των πόρων και θέσπισης μέτρων ελέγχου και παρακολούθησης)
- Γνώση των μεθοδολογιών μάθησης με βάση την εργασία (αυτές που αναπαριστούν ένα πραγματικό εργασιακό περιβάλλον)
- Παροχή δράσεων κατάρτισης για τη βελτίωση των προσωπικών και

Ειδικές ικανότητες

- Κριτήρια για την επιλογή παραγωγών που πληρούν τις απαιτήσεις βιωσιμότητας (κοινωνική οικονομία, αγροοικολογία, καλή μεταχείριση των ζώων κ.λπ.)
- Γνώση του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους ή παρόμοια.
- Διαφορετικές μορφές σχέσεων μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών (AMAP, CSA, LSPA)
- Ικανότητα συντονισμού και συνεργασίας με κοινωνικούς και εκπαιδευτικούς οργανισμούς που είναι υπεύθυνοι για τους μαθητές από

Κατά προσέγγιση διάρκεια (σε ώρες)

6 ώρες, κατανεμημένες ως εξής:

Μονάδα 1	Μονάδα 2	Μονάδα 3
2 ώρες	2 ώρες	2 ώρες

1.2. Στοχευμένες συλλογικότητες

Σύμφωνα με την έκθεση για τα δρομολόγια των πράσινων θέσεων εργασίας, που περιλαμβάνεται στο έγγραφο του πλαισίου ικανοτήτων, η παρούσα ενότητα κατάρτισης απευθύνεται στα ακόλουθα επαγγελματικά προφίλ:

Γενική διαχείριση έργων και πόρων	• Συντονιστής/ Διαχειριστής έργου • Διευθυντής διοίκησης και λογιστηρίου
Περιοχή συλλογής γεωργικής παραγωγής και πλεονάσματος	• Συντονιστής περιοχής παραγωγής • Συντονιστής περιοχής συλλογής πλεονασμάτων
Περιοχή μετασχηματισμού	• Συντονιστής περιοχής μαγειρικής και μετασχηματισμού • Υποστηρικτής στην περιοχή Μετασχηματισμού
Χώρος αποθήκευσης, εφοδιαστικής και διανομής	• Συντονιστής/ Προϊστάμενος αποθήκευσης και εφοδιαστικής αλυσίδας • Βοηθός logistics/εργάτης αποθήκης • Χειριστής εξυπηρέτησης πελατών
Περιοχή εκπαίδευσης	• Εκπαιδευτής εκπαίδευσης ενηλίκων για τις κοινωνικές δεξιότητες • Εκπαιδευτής ενηλίκων σε θέματα βιώσιμης γεωργίας και διατροφικού συστήματος, περιβαλλοντικός εκπαιδευτής • Σχολικός εκπαιδευτικός

1.3. Μεθοδολογία

Η εκπαιδευτική προσέγγιση χρησιμοποιεί ένα ευρύ φάσμα συμμετοχικών μεθοδολογιών με στόχο την αποτελεσματική μάθηση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων. Χρησιμοποιεί τη μάθηση βάσει δραστηριοτήτων, δίνοντας έμφαση στην πρακτική εμπλοκή μέσω διαδραστικών ασκήσεων, μελετών περιπτώσεων, παιχνιδιών ρόλων και ομαδικών έργων για την προώθηση της ενεργού εφαρμογής των γνώσεων. Επιπλέον, η Βιωματική Μάθηση βυθίζει τους συμμετέχοντες σε πραγματικά σενάρια, ακολουθούμενη από αναστοχαστικές αναφορές για την εξαγωγή πολύτιμων συμπερασμάτων. Η εργασία πεδίου και η παρατήρηση παρέχουν πρακτική εμπειρία και η συμμετοχική λήψη αποφάσεων, χρησιμοποιώντας τεχνικές όπως ο καταγισμός ιδεών και η οικοδόμηση συναίνεσης, για την ενδυνάμωση των συμμετεχόντων στη λήψη αποφάσεων. Οι ομαδικοί ρόλοι διερευνώνται επίσης μέσω μελετών περίπτωσης και ασκήσεων παιχνιδιού ρόλων.

Τέλος, εφαρμόζεται επίσης μια μικτή προσέγγιση, η οποία ενσωματώνει τη θεωρία και τις πρακτικές εφαρμογές για μια ολιστική μαθησιακή εμπειρία, καθώς και η μάθηση από ομοτίμους και η συνεργασία που προάγουν την ανταλλαγή γνώσεων και την ομαδική εργασία μέσω ομαδικών έργων και διαδραστικών συνεδριών, ενισχύοντας την κατανόηση. Η δέσμευση σε αυτές τις συμμετοχικές μεθοδολογίες εξασφαλίζει ένα πιο ελκυστικό, αποτελεσματικό και προσαρμοσμένο εκπαιδευτικό ταξίδι που προσφέρει σταθερά πολύτιμα αποτελέσματα.

1.4. Εργαλεία

Για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων αυτής της ενότητας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι:

- Υλικό επικοινωνίας: υλικό όπως εικόνες έργων, φάκελοι και υλικό παρουσιάσεων για την αποτελεσματική επικοινωνία με τους δυνητικούς παραγωγούς και την επεξήγηση των αναγκών και των προτεραιοτήτων του προγράμματος επισιτιστικής ασφάλειας.
- Πληροφορίες προϋπολογισμού: λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τον διαθέσιμο προϋπολογισμό για αγορές, καθώς και συμπληρωματικούς πόρους όπως δωρεές και πλεονάσματα.
- Κάρτες κριτηρίων επιλογής: κάρτες ή έγγραφα που περιγράφουν τα κριτήρια επιλογής των παραγωγών, συμπεριλαμβανομένης της βιωσιμότητας, της τοπικής παραγωγής, του κοινωνικού αντίκτυπου και άλλων σχετικών παραγόντων.
- Κάρτες πληροφοριών παραγωγού: Κάρτες που περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τους δυνητικούς παραγωγούς, συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων τους, των τιμών, των συνθηκών, της τοποθεσίας και της σχέσης τους με τους καταναλωτές.
- Πίνακας διασταύρωσης: πίνακας ή έγγραφο για τη διασταύρωση των κριτηρίων επιλογής με τους δυνητικούς παραγωγούς, που βοηθά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- Οπτικοακουστικός εξοπλισμός: Προβολέας ή οθόνη για παρουσιάσεις, ηχητικός εξοπλισμός, συμπεριλαμβανομένων μικροφώνων, εάν είναι απαραίτητο
- Γραφική ύλη και υλικά: Λευκός πίνακας, flip chart ή πίνακας παρουσίασης για οπτικά βοηθήματα και συζητήσεις, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητα σημειώματα.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

1.5. Υποδομή

Για την ανάπτυξη της ενότητας απαιτούνται οι ακόλουθες υποδομές:

- Τεχνολογία: Πρόσβαση σε εκτυπωτή σε περίπτωση που χρειάζεται να εκτυπωθεί υλικό, όπως συμφωνίες ή εκθέσεις.
- Τόπος διεξαγωγής: Τραπέζια και καρέκλες τοποθετημένα για ομαδικές συζητήσεις και δραστηριότητες.

1.6. Προσβασιμότητα

Η ενότητα αυτή προσφέρει τη δυνατότητα προσαρμογής υλικού σε πολλαπλές προσβάσιμες μορφές, εξασφαλίζοντας συμβατότητα με υποστηρικτικές τεχνολογίες, παρέχοντας σαφή πλοήγηση, προσφέροντας εναλλακτικές λύσεις για αισθητηριακές ενδείξεις κ.λπ. Πρέπει να ανοίξουν κανάλια για τους συμμετέχοντες ώστε να ζητούν προσαρμογές και να αναφέρουν αμέσως τα προβλήματα. Η προσέγγιση της ενότητας αποσκοπεί στην προώθηση ενός μαθησιακού περιβάλλοντος όπου κάθε άτομο, ανεξάρτητα από τις μοναδικές του ικανότητες, μπορεί να συμμετέχει πλήρως και να ευδοκιμεί σε αυτή την κατάρτιση.

1.7. Άλλοι μηχανισμοί ένταξης

Η δραστηριότητα αυτή δεν έχει προκαθορισμένους μηχανισμούς ένταξης, καθώς μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με το ίδρυμα υποδοχής. Η ενότητα έχει σχεδιαστεί για να είναι περιεκτική και φιλόξενη για όλους τους συμμετέχοντες, και πολλά από τα υλικά είναι προσβάσιμα σε διάφορες γλώσσες για να εξυπηρετήσουν άτομα με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο. Επιπλέον, οι διαμεσολαβητές θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες που αντιμετωπίζουν γλωσσικά εμπόδια, χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως το DeepL ή το Google Translate για ιστότοπους, ώστε να διασφαλίσουν ότι το υλικό είναι προσβάσιμο σε όλους, όταν είναι απαραίτητο.

1.8. Άλλα στοιχεία ενδιαφέροντος

1.8.1. Υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό και πόροι

- Generalitat de Catalunya. (n.d.). [Agricultura i ramaderia ecològica](#).
- Ajuntament de Barcelona. (n.d.). [Economia Social i Solidària](#).
- ES Impact. (n.d.). [Impacte social](#).
- Àrea Metropolitana de Barcelona. (n.d.). [Δεν βρέθηκε](#).
- Alimentació Sostenible Barcelona. (2021). [Alimentació Sostenible: Σωστή Εγχειρίδιο για τους πολίτες](#) Διατροφή: .
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (n.d.). [Διατροφικές κατευθυντήριες γραμμές με βάση τα τρόφιμα στην Ευρώπη: Πηγαία έγγραφα](#).
- Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO). (n.d.). [Αποθετήριο Ανοικτής Γνώσης](#)

Μονάδα κατάρτισης #1 - Επιλογή παραγωγών σύμφωνα με τις απαιτήσεις βιωσιμότητας για τον εφοδιασμό των προγραμμάτων επισιτιστικής κυριαρχίας και ασφάλειας

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης "Επιχειρησιακή διαχείριση προγραμμάτων επισιτιστικής κυριαρχίας και ασφάλειας".

2. Περιγραφή

Η ενότητα αυτή απευθύνεται σε συντονιστές και διευθυντές προγραμμάτων επισιτιστικής κυριαρχίας και ασφάλειας. Επικεντρώνεται στην επιλογή των παραγωγών σύμφωνα με τις απαιτήσεις βιωσιμότητας (κοινωνική οικονομία, αγροοικολογία, καλή μεταχείριση των ζώων κ.λπ.) για τον εφοδιασμό των προγραμμάτων επισιτιστικής κυριαρχίας και ασφάλειας.

Αυτή η εκπαιδευτική ενότητα επικεντρώνεται κυρίως στη μάθηση βάσει δραστηριοτήτων, με επακόλουθη πρακτική εφαρμογή του υποκείμενου θεωρητικού πλαισίου. Περιλαμβάνει τα θεμέλια των βιώσιμων πρακτικών διατροφής μέσω του ορισμού των σημαντικότερων κριτηρίων στον τομέα αυτό- έναν ολοκληρωμένο οδηγό για την ανάπτυξη (1) μιας ουσιαστικής ανάλυσης σχετικά με το έργο τους για την τροφική κυριαρχία και ασφάλεια και (2) μιας διαδικασίας χαρτογράφησης που διαμορφώνεται από τα κριτήρια της βιωσιμότητας για τον εντοπισμό των πράσινων παραγωγών. Το πρακτικό τμήμα έχει σχεδιαστεί για να εφαρμόσει τις αποκτηθείσες γνώσεις στην πράξη οργανώνοντας μια πολιτική αγορών προσαρμοσμένη στις συγκεκριμένες ανάγκες του προγράμματος.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 2 ώρες, οι οποίες θα μοιραστούν ως εξής:

Μπλοκ 1: Εισαγωγή	30 λεπτά
Τμήμα 2: Δημιουργήστε την πολιτική βιώσιμων αγορών του έργου σας	30 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Τελική πρακτική άσκηση	1 ώρα

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Χώρος: ένας χώρος συνάντησης που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων.
- Τεχνολογία: Ένας υπολογιστής και ένας βιντεοπροβολέας. Η πρόσβαση στο διαδίκτυο είναι ζωτικής σημασίας για την ηλεκτρονική έρευνα για τον εντοπισμό πιθανών παραγωγών και τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τα προϊόντα και τις πρακτικές τους, πρόσβαση σε εκτυπωτή.
- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Πηγές που αφορούν τη συγκεκριμένη μονάδα:
 - Υλικά επικοινωνίας: Υλικά όπως εικόνες του έργου, φάκελοι και υλικό παρουσίασης για την αποτελεσματική επικοινωνία με τους δυνητικούς παραγωγούς και την επεξήγηση των αναγκών και των προτεραιοτήτων του προγράμματος επισιτιστικής ασφάλειας.
 - Πληροφορίες για τον προϋπολογισμό: Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τον διαθέσιμο προϋπολογισμό για αγορές, καθώς και συμπληρωματικούς πόρους όπως δωρεές και πλεονάσματα.
 - Κάρτες κριτηρίων επιλογής: Κάρτες ή έγγραφα που περιγράφουν τα κριτήρια επιλογής των παραγωγών, συμπεριλαμβανομένης της βιωσιμότητας, της τοπικής παραγωγής, του κοινωνικού αντίκτυπου και άλλων σχετικών παραγόντων.
 - Κάρτες πληροφοριών παραγωγού: Κάρτες που περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τους πιθανούς παραγωγούς, συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων τους, των τιμών, των συνθηκών, της τοποθεσίας και της σχέσης τους με τους καταναλωτές.
 - Πίνακας διασταύρωσης: Πίνακας ή έγγραφο για τη διασταύρωση των κριτηρίων επιλογής με τους δυνητικούς παραγωγούς, που βοηθά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

- Να παρέχει στους διευθυντές, συντονιστές και διευθυντές τις γνώσεις, τα εργαλεία και τις μεθοδολογίες για τη δημιουργία μιας διαχειρίσιμης και βιώσιμης στρατηγικής αγορών.
- να τους επιτρέψει να αξιολογήσουν κριτικά τις ανάγκες και τις προτεραιότητες του προγράμματος ή της πρωτοβουλίας
- Δώστε τα μέσα για τον εντοπισμό βιώσιμων, πολιτισμικά και κοινωνικά περιεκτικών πρωτοβουλιών παραγωγής τροφίμων σε κοντινή απόσταση.
- Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων σχεδιασμού και οργάνωσης, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας καθορισμού προτεραιοτήτων, δημιουργίας σχεδίων δράσης για την επίτευξη των στόχων, τήρησης των δημοσιονομικών περιορισμών, αποτελεσματικής κατανομής των πόρων και αποτελεσματικής εφαρμογής των μέτρων παρακολούθησης και ελέγχου.
- Διευκόλυνση της προσαρμογής των αναγκών στο τοπικό πλαίσιο της

5. Στόχοι

Γενικές ικανότητες:

- Ικανότητα μάθησης (Ικανότητα απόκτησης ή επέκτασης γνώσεων και τεχνικών που σχετίζονται με την εργασία. Σύλληψη και εφαρμογή νέων πληροφοριών, συστημάτων και μεθόδων εργασίας)
- Ικανότητα κριτικής σκέψης (Ικανότητα αμφισβήτησης και επιχειρηματολογίας εννοιών, ιδεών και καταστάσεων και διάκρισης πλάνων, ασυνεπειών και λογικών σφαλμάτων)
- Ικανότητα προγραμματισμού και οργάνωσης (ικανότητα καθορισμού προτεραιοτήτων, κατάρτισης σχεδίων δράσης που είναι αναγκαία για την επίτευξη των επιτευγμάτων, προσαρμογής στους προϋπολογισμούς, κατανομής των πόρων και θέσπισης μέτρων ελέγχου και

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Ειδικές ικανότητες:

- Κριτήρια για την επιλογή παραγωγών που πληρούν τις απαιτήσεις βιωσιμότητας (κοινωνική οικονομία, αγροοικολογία, καλή μεταχείριση των ζώων κ.λπ.)
- Γνώση των εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων ενίσχυσης για την αγορά τροφίμων
- Διάφορες μορφές σχέσης μεταξύ παραγωγού και καταναλωτή (AMAP, CSA,

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι ισχυρές και υπεύθυνες πρωτοβουλίες για την τροφική κυριαρχία και ασφάλεια αποσκοπούν στη στήριξη βιώσιμων και χωρίς αποκλεισμούς συστημάτων διατροφής και γεωργίας. Για να επιτύχουμε τους στόχους μας, χρειαζόμαστε δύο σημαντικά πράγματα. Πρώτον, χρειαζόμαστε ένα σαφές σχέδιο που να συνδέει όλες τις δράσεις μας. Αυτό σημαίνει ότι όλα όσα κάνουμε, όπως ο τρόπος με τον οποίο μοιραζόμαστε τα τρόφιμα, χειριζόμαστε τα απόβλητα, συλλέγουμε τρόφιμα, συνεργαζόμαστε με τους ανθρώπους και άλλα, πρέπει να ταιριάζουν καλά μεταξύ τους. Πρέπει επίσης να βγάζουμε συνεχώς νέες ιδέες και να είμαστε έτοιμοι να αλλάξουμε όταν αλλάζουν τα πράγματα γύρω μας. Πρέπει να είμαστε δημιουργικοί, ευέλικτοι και ανοιχτοί σε νέους τρόπους να κάνουμε πράγματα. Δεύτερον, θα πρέπει να έχουμε καλές σχέσεις με τους ανθρώπους και τους οργανισμούς γύρω μας που μας βοηθούν στη δουλειά μας, καθώς και με τους παρόχους μας. Έτσι, όταν επιλέγουμε τους παρόχους μας, θα πρέπει να βεβαιωνόμαστε ότι πληρούν ορισμένα κριτήρια που θα μας βοηθήσουν να είμαστε βιώσιμοι και υπεύθυνοι.

Για να διασφαλίσουμε ότι η πρωτοβουλία μας είναι τόσο βιώσιμη όσο και κοινωνικά υπεύθυνη, τα ακόλουθα κριτήρια θα πρέπει να χρησιμεύσουν ως κατευθυντήριες αρχές μας. Μη διστάσετε να αφιερώσετε χρόνο για να διαβάσετε όλους τους ορισμούς και να εξερευνήσετε περισσότερα σχετικά με τα κριτήρια.

Κριτήρια & ορισμός:

Αειφορία (κοινωνική, οικονομική και οικολογική)	Η βιώσιμη διατροφή αφορά τη σίτιση όλου του πληθυσμού με τρόπο που να ωφελεί τους ανθρώπους, τα εδάφη και τον πλανήτη. Για τους ανθρώπους, σημαίνει να εξασφαλίσουμε ότι όλοι έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες, την κατάρτιση και τους πόρους που απαιτούνται για να παράγουν, να προετοιμάζουν, να αγοράζουν και να απολαμβάνουν ασφαλή, υγιεινά, ποιοτικά και νόστιμα τρόφιμα που τους επιτρέπουν να ζουν μια ικανοποιητική ζωή. Όσον αφορά τα εδάφη, τα βιώσιμα τρόφιμα προωθούν ακμάζουσες διαφοροποιημένες τοπικές οικονομίες που διανέμουν τα οφέλη δίκαια και είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις αντιξοότητες. Τέλος, σε πλανητικό επίπεδο, η βιωσιμότητα συνεπάγεται ότι τα τρόφιμα παράγονται, μετασχηματίζονται, διανέμονται, προμηθεύονται, αγοράζονται και διατίθενται με τρόπους που διατηρούν και αναγεννούν τους περιορισμένους πόρους και τα οικοσυστήματα.
Τοπική και εποχιακή παραγωγή	Τα τοπικά τρόφιμα είναι τρόφιμα που προέρχονται από τη γη, την κτηνοτροφία ή την αλιεία ή είναι το αποτέλεσμα μιας διαδικασίας επεξεργασίας ή μετατροπής σε κοντινή απόσταση μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης (μερικές φορές ορίζονται ως προϊόντα από μια περιοχή και άλλα στα οποία η απόσταση μεταξύ του τόπου όπου παράγονται και του τόπου από τον οποίο προέρχονται είναι ένας ορισμένος αριθμός χιλιομέτρων). Επιπλέον, η κατανάλωση τοπικών προϊόντων προάγει τη διατροφική κυριαρχία και συμβάλλει στην αναγέννηση της διατροφικής κουλτούρας της περιοχής. Τα εποχιακά τρόφιμα είναι εκείνα που αγοράζονται και καταναλώνονται κατά την εποχή της συγκομιδής τους ή αντιστοιχούν σε αλιευτικές περιόδους που συμβάλλουν στη μακροπρόθεσμη διατήρηση των θαλάσσιων αποθεμάτων και, ως εκ τούτου, είναι διαθέσιμα στην αγορά μόνο για περιορισμένο χρονικό διάστημα σε κάποια στιγμή του έτους.
Βιολογική (οικολογική) παραγωγή	• Βιολογικά ζωικά προϊόντα. Προέρχονται από κτηνοτροφία που παρέχει αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης για τα ζώα και τα κοπάδια, με σεβασμό στις βιολογικές και συμπεριφορικές τους ανάγκες. • Βιολογικά προϊόντα λαχανικών. Έχουν καλλιεργηθεί χωρίς χημικά λιπάσματα ή φυτοφάρμακα (μυκητοκτόνα, εντομοκτόνα ή ζιζανιοκτόνα). Ως εκ τούτου, χωρίς υπολείμματα αυτών των ουσιών. • Επεξεργασμένα βιολογικά προϊόντα. Γεωργικά φυτικά και ζωικά προϊόντα που μεταποιοούνται με τεχνικές που ελαχιστοποιούν τη

	μόλυνση και τις απώλειες ποιότητας, περιορίζοντας τη χρήση πρόσθετων και βοηθητικών υλών επεξεργασίας.
Προϊόντα κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας	Η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία είναι το σύνολο των κοινωνικοοικονομικών πρωτοβουλιών, επίσημων ή ανεπίσημων, ατομικών ή συλλογικών, που θέτουν ως προτεραιότητα την ικανοποίηση των αναγκών των ανθρώπων και του περιβάλλοντός τους αντί του οικονομικού κέρδους. Πηγή: σύνδεσμος
Θετικός κοινωνικός αντίκτυπος Τρόφιμα	Τρόφιμα που κατά την παραγωγή, την επεξεργασία ή/και τη διανομή τους δημιουργούν θετικές αλλαγές (νοούμενες ως βελτίωση των ανθρώπινων συνθηκών) για άτομα, ομάδες ή κοινότητες μακροπρόθεσμα.
Ανάκτηση/χρήση τροφίμων	Η ανάκτηση τροφίμων αποτελεί βασικό εργαλείο για την καταπολέμηση της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων, ένα πρόβλημα με σημαντικές κοινωνικοοικονομικές και περιβαλλοντικές συνέπειες. Πρόκειται για στρατηγικές και/ή έργα που έχουν αποτρέψει τα τρόφιμα να βγουν από την εμπορική αλυσίδα και να καταλήξουν να διαχειρίζονται ως απόβλητα, ή για κομποστοποίηση ή να επανεισάγονται στο έδαφος στις ίδιες γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
Διαπολιτισμικότητα ή πολιτισμικά κατάλληλο φαγητό	Ως υγιεινή διατροφή νοείται η διατροφή που δεν καλύπτει μόνο τις θερμιδικές ανάγκες αλλά και τις διατροφικές ανάγκες. Όλοι οι άνθρωποι αξίζουν να έχουν πρόσβαση σε ποιοτικά τρόφιμα που είναι κατάλληλα για τη διατροφική τους κουλτούρα.
Υγιεινά τρόφιμα	Τα υγιεινά τρόφιμα είναι τρόφιμα που εξασφαλίζουν τη βέλτιστη ανάπτυξη και εξέλιξη, την προαγωγή της άσκησης και της σωματικής ευεξίας, την πρόληψη των διατροφικών ελλείψεων και την πρόληψη του κινδύνου εμφάνισης ασθενειών ή/και διαταραχών που σχετίζονται με τα τρόφιμα. Είναι τρόφιμα που είναι ικανοποιητικά, επαρκή, πλήρη, ισορροπημένα, υγιεινά, ασφαλή, βιώσιμα, οικονομικά προσιτά και προσαρμοσμένα στον καταναλωτή και στο περιβάλλον.
Προσβασιμότητα	Η τροφή αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα σύμφωνα με το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα που έχει υπογράψει η Ισπανία και αναγνωρίζεται από τα Ηνωμένα Έθνη ως άρρηκτα συνδεδεμένο με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και απαραίτητο για την απόλαυση άλλων

	δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Συνεπώς, το σύστημα τροφίμων πρέπει να εγγυάται τη φυσική και οικονομική πρόσβαση σε ασφαλή, υγιεινά, βιώσιμα και ποιοτικά τρόφιμα. Η επισιτιστική φτώχεια (που ορίζεται ως ελλείψεις, υπερβολές ή ανισορροπίες στην ενεργειακή ή/και θρεπτική πρόσληψη ενός ατόμου που δεν επιτρέπουν την επαρκή, ασφαλή και υγιεινή διατροφή) και οι επισιτιστικές ερήμους (περιοχές όπου οι άνθρωποι έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε ποικιλία υγιεινών τροφίμων) πρέπει να στοχεύουν στην εξασφάλιση ότι όλοι οι άνθρωποι ζουν σε βιώσιμα και υγιεινά περιβάλλοντα διατροφής.

ΜΠΛΟΚ 2 - ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΤΕ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΟΡΩΝ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ ΣΑΣ

Αφού διαβάσετε και εξερευνήσετε τα κριτήρια και τους ορισμούς τους, τώρα θα εξετάσετε ορισμένα από τα πιο σημαντικά θέματα που πρέπει να λάβετε υπόψη σας όταν αποφασίζετε ποιοι παραγωγοί και ποια κριτήρια είναι τα πλέον κατάλληλα για την πολιτική αγορών του έργου σας.

Για να ληφθούν αυτές οι αποφάσεις με συνέπεια, απαιτείται μια ολοκληρωμένη ανάλυση της κατάστασης και των αναγκών του έργου σας. Αφιερώστε χρόνο για να σκεφτείτε κάθε προτεινόμενο ερώτημα και θέμα, κρατήστε σημειώσεις για σημαντικά σημεία, πιθανά προβλήματα που θα μπορούσαν να προκύψουν, νέες ιδέες που αναδύονται κ.λπ. Θα χρειαστείτε όλες αυτές τις πληροφορίες για τα επόμενα βήματα και τις δραστηριότητες της Ενότητας.

ΒΗΜΑ 2.1. - Κατανόηση των απαιτήσεων του έργου σας και των αναγκών των πελατών σας

Σχετικά με το έργο: Μπορούμε να διατηρήσουμε φρέσκα προϊόντα; Πόσο συχνά διανέμουμε τα προϊόντα; Διανέμουμε μόνο τρόφιμα; Πόσα άτομα θα λάβουν προϊόντα;

Άλλα θέματα που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό της πολιτικής αγορών είναι όλες οι άλλες επιλογές για τη συγκέντρωση πόρων:

- Λαμβάνετε δωρεές; π.χ. από ιδιώτες, συλλογές σχολείων, άλλες κοινωνικές πρωτοβουλίες όπως τράπεζες τροφίμων, άλλους οργανισμούς κ.λπ.
- Έχετε πρόσβαση σε χρηματοδότηση; π.χ. ενεργά τοπικά, εθνικά και ευρωπαϊκά ταμεία βοήθειας για τη συγκέντρωση τροφίμων.
- Χρησιμοποιείτε κανάλια ανάκτησης τροφίμων; Αγροτικά κανάλια και απόβλητα, συλλογές και πλεονάσματα από σούπερ μάρκετ και αγορές χονδρικής.

Είναι επίσης ζωτικής σημασίας να γίνει σωστή ανάλυση του προφίλ του πελάτη για να αναφερθούν τα χαρακτηριστικά και οι ανάγκες των συλλογικών και ατομικών πελατών του Προγράμματος.

Παραδείγματα:

Οικογένειες. Είναι ζωτικής σημασίας να γνωρίζουμε πόσες οικογένειες υπάρχουν και τι είδους είναι, ώστε οι αποφάσεις σχετικά με την πολιτική αγορών να προσαρμόζονται στις ιδιαίτερες ανάγκες τους:

- Πυρηνική ή μικτή οικογένεια: τουλάχιστον 2 ενήλικες και ένα παιδί
- Μονογονεϊκή οικογένεια: ένας ενήλικας και τουλάχιστον ένα παιδί
- Εκτεταμένη οικογένεια: 1 ή περισσότεροι γονείς, 1 ή περισσότερα παιδιά και άλλοι ενήλικοι συγγενείς.

Σύνθεση σπιτιού. Είναι σημαντικό να καθοριστεί πόσοι ενήλικες, παιδιά και μωρά ζουν σε κάθε σπίτι και ποιες είναι οι ανάγκες τους (διατροφικές και άλλες):

- Διατροφικές ανάγκες του παιδιού και του μωρού (γάλα τύπου και πλήρες γάλα (όχι ημιαποβουτυρωμένο ή αποβουτυρωμένο μέχρι τα 5s), προϊόντα για την παρασκευή κουραμπιέδων, πουρέ κ.λπ., εγγύηση ανάπτυξης: λίπος, πρωτεΐνες, σίδηρος κ.λπ.) και άλλες μη διατροφικές ανάγκες όπως πάνες. link
- Προϊόντα υγιεινής για ενήλικες, όπως σερβιέτες.
- Τροφικές αλλεργίες και δυσανεξίες: λακτόζη (γάλα και προϊόντα του), γλουτένη (σιτάρι, σίκαλη, κριθάρι, βρώμη ή υβριδικές ποικιλίες τους και προϊόντα τους), ψάρια, μαλάκια και οστρακοειδή, ξηροί καρποί (αμύγδαλα, φιστίκια, φιστίκια κ.λπ.), αυγά, σόγια, σέλινο, μουστάρδα, σουσάμι και άλλα.
- Καταστάσεις υγείας: διαβήτης, υψηλή χοληστερόλη, ογκολογικοί ασθενείς κ.λπ.

Οι συνθήκες στέγασης μπορεί να εγείρουν διαφορετικές ανάγκες, όταν δεν υπάρχει σταθερό μέρος για να ζήσουν, ζουν στο δρόμο ή σε κακές συνθήκες στέγασης (διαθεσιμότητα και ποιότητα υπηρεσιών, έλλειψη συσκευών, χαρακτηριστικά κτιρίου κ.λπ.) που τους εμποδίζει να ψύξουν ή να μαγειρέψουν.

ΒΗΜΑ 2.2. - Σχεδιασμός του πρωτογενούς καλαθιού

Όταν γίνει η διάγνωση και η ανάλυση των χαρακτηριστικών του πελάτη και των αναγκών του, συνιστάται η δημιουργία ενός βασικού καλαθιού προϊόντων που να καλύπτει τις πρωταρχικές διατροφικές του ανάγκες. Εδώ, μπορούν να βρεθούν ορισμένες συστάσεις για την υγεία και τον πολιτισμό. Όλες οι πηγές που παρέχονται προτείνουν διαφορετικούς τρόπους για τον καθορισμό των πρωτογενών διατροφικών αναγκών ανάλογα με τη διαθεσιμότητα και την κουλτούρα κάθε πλαισίου στο οποίο αναπτύσσονται τα Προγράμματα Διατροφής.

- Οδηγεί σε ένα σύνολο διατροφικών κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ με βάση τα τρόφιμα ανά χώρα σύμφωνα με τη διατροφική τους κουλτούρα .¹

¹ Δείτε την εργαλειοθήκη

- Παρέχει μια σειρά από επίσημες και μη επίσημες κατευθυντήριες γραμμές για βιώσιμες διατροφικές πρακτικές από χώρες της ΕΕ και τρίτες χώρες.²
- Άλλες σχετικές πληροφορίες σχετικά με την κοινωνική ένταξη, τη διαπολιτισμικότητα και τη βιωσιμότητα μπορούν να βρεθούν στην τελική έκθεση του έργου Food Relations.³

ΒΗΜΑ 2.3. - Χαρτογράφηση παραγωγών

Σε αυτό το σημείο, η χαρτογράφηση των παραγωγών μπορεί να ξεκινήσει με γνώμονα αυτό το βασικό περιεχόμενο του καλαθιού.

Μόλις, το επόμενο βήμα είναι η χαρτογράφηση των παραγωγών. Τα Προγράμματα Διατροφικής Κυριαρχίας και Ασφάλειας με βιώσιμη προοπτική θα πρέπει να καθοδηγούν την επιλογή των παραγωγών τους μέσω συγκεκριμένων κριτηρίων⁴ και των αναγκών και προτεραιοτήτων των Προγραμμάτων που έχουν προηγουμένως καθοριστεί. Αυτή η διαδικασία χαρτογράφησης θα πρέπει να ακολουθεί 6 βήματα:

- 1) Ο πρώτος παράγοντας που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι οι γεωγραφικές περιοχές στις οποίες πραγματοποιείται η παραγωγή: τοπικές, περιφερειακές και άλλες ενδιαμέσες διαιρέσεις ανάλογα με την οργάνωση κάθε περιοχής. Για παράδειγμα, στην περίπτωση της La Botiga, οι γεωγραφικές περιοχές αναφοράς είναι: τοπικές (El Prat del Llobregat), comarcal (Baix Llobregat), επαρχιακές (Βαρκελώνη) και περιφερειακές (Καταλονία).
- 2) Σε κάθε τμήμα, μπορούν να βρεθούν διάφοροι τύποι παραγωγών που είναι περισσότερο ή λιγότερο ευθυγραμμισμένοι με τα κριτήρια βιωσιμότητας:
 - Πρωτοβουλίες για την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία (SSE)
 - Πρωτοβουλίες αγροοικολογίας
 - Αγροτικά πάρκα
 - Άλλοι τοπικοί παραγωγοί
- 3) Τύπος παραγωγής
 - Τι παράγεται: ευθυγραμμισμένο με το βασικό καλάθι και άλλες ανάγκες προτεραιότητας του προγράμματος, χαρακτηριστικά των προϊόντων.
 - Πώς παράγεται και διανέμεται: κόστος και κοινωνικός και περιβαλλοντικός αντίκτυπος.
- 4) Τύπος σχέσεων με τους παραγωγούς: Ο καθορισμός του τύπου της επιθυμητής σχέσης με ταυτόχρονη κατανόηση του αντίκτυπου των παραγγελιών σε συγκεκριμένα έργα είναι ζωτικής

² Δείτε την εργαλειοθήκη

³ Διαθέσιμο στην Εργαλειοθήκη

⁴ Βλέπε πίνακα Χ στην εργαλειοθήκη

σημασίας για τη δημιουργία ισχυρών σχέσεων με κάθε πάροχο. Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στην ενότητα κατάρτισης για τη βιώσιμη γεωργία.

- Τοπικές Συμπράξεις Αλληλεγγύης για την Αγροοικολογία (LSPA): Σύμφωνα με την περιγραφή του Urgenci, οι LSPA βασίζονται σε εταιρικές σχέσεις, τοπικές ανταλλαγές ή άμεσες σχέσεις, όπου οι παραγωγοί μπορούν να κερδίσουν αξιοπρεπή μέσα διαβίωσης και οι καταναλωτές μοιράζονται τους κινδύνους και τα οφέλη της βιώσιμης γεωργίας με αντάλλαγμα το μερίδιό τους σε υγιεινά, θρεπτικά, τοπικά παραγόμενα τρόφιμα.
- Κοινοτικά υποστηριζόμενη γεωργία (CSA): Σύμφωνα με το βρετανικό δίκτυο CSA, πρόκειται για μια εταιρική σχέση μεταξύ γεωργών και καταναλωτών, στην οποία μοιράζονται οι ευθύνες, οι κίνδυνοι και τα οφέλη της γεωργίας. Η βασική αρχή της CSA είναι ότι η κοινότητα υποστηρίζει τον αγρότη μέσω μιας άμεσης σύνδεσης: ό,τι παράγεται στο αγρόκτημα πηγαίνει απευθείας στον καταναλωτή.
- Ενώσεις για τη διατήρηση της γεωργίας μικρής κλίμακας (AMAP, γαλλικό ακρωνύμιο): Αποτελείται από μια σύμπραξη μεταξύ μιας ομάδας καταναλωτών και μιας γεωργικής εκμετάλλευσης, η οποία βασίζεται σε ένα σύστημα διανομής "καλαθιών" προϊόντων από τη γεωργική εκμετάλλευση. Πρόκειται για μια σύμβαση αλληλεγγύης, η οποία βασίζεται σε μια οικονομική δέσμευση των καταναλωτών, οι οποίοι πληρώνουν εκ των προτέρων για ένα μερίδιο της παραγωγής για μια περίοδο που καθορίζεται από το είδος της παραγωγής και τη γεωγραφική θέση.

Ανάλογα με την επιλογή, η συμφωνία θα αναφέρει τον αριθμό των ελάχιστων απαιτούμενων παραγγελιών (μία ή περισσότερες) και τη διάρκεια των σχέσεων (βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη).

5) Συστάσεις:

a. Τρόποι χαρτογράφησης νέων παραγωγών:

- Διαδικτυακή έρευνα: η χρήση προγραμμάτων περιήγησης στο διαδίκτυο και ιστότοπων κοινωνικής δικτύωσης (κυρίως Instagram) μέσω hashtags ή λέξεων-κλειδιών όπως οι τίτλοι των κριτηρίων επιλογής μπορεί να είναι πολύ χρήσιμη. Ειδικά όταν ο στόχος είναι να εντοπίσουμε ενδιαφέροντα νέα και αναπτυσσόμενα έργα σε κοντινή απόσταση.
- Επικοινωνία με τις τοπικές διοικήσεις και άλλους βασικούς παράγοντες. Μπορεί να είναι χρήσιμο να συγκεντρώσετε πληροφορίες και να εντοπίσετε τα κύρια δίκτυα ή τους κόμβους παραγωγών σε κοντινή απόσταση.
- Οι προσωπικές επισκέψεις θα βοηθήσουν στην καλύτερη παρουσίαση και επεξήγηση του Προγράμματος Επισιτιστικής Ασφάλειας και των αναγκών του. Επιπλέον, η άμεση επίσκεψη στους χώρους των παραγωγών διευκολύνει τη συλλογή πληροφοριών για τη λήψη αποφάσεων και τις μελλοντικές διαπραγματεύσεις και συμφωνίες.
- Προσφορά συμφωνιών win-win: υποβολή προσφοράς σε κατάλληλο παραγωγό που ωφελεί και τα δύο μέρη. Για παράδειγμα, προσφορά μακροπρόθεσμης δέσμευσης αγοράς με αντάλλαγμα ένα βασικό γαλακτοκομικό προϊόν σε μειωμένη τιμή: υπάρχει ένας παραγωγός SSE που πωλεί

γιαούρτια με διαφορετικές γεύσεις, και μια μεγάλη ποσότητα απλού γιαουρτιού για 18 μήνες μπορεί να προσφερθεί ως win-win.

- Υλικό επικοινωνίας: το υλικό διάδοσης, όπως οι εικόνες του έργου και οι φάκελοι, πρέπει να είναι καλά και σαφώς προετοιμασμένα.
- Η διασταύρωση των πληροφοριών που συλλέγονται κατά τη διαδικασία χαρτογράφησης με τα κριτήρια επιλογής είναι το τελευταίο βήμα πριν από την έναρξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, η οποία θα καταλήξει στην πολιτική αγορών .⁵

Σύμφωνα με τις συγκεκριμένες ανάγκες και προτεραιότητες του προγράμματος, οι επαγγελματίες θα πρέπει να επιλέξουν τον καταλληλότερο παραγωγό. Μετά τη χαρτογράφηση των παραγωγών και τη διασταύρωση με τα κριτήρια, οι διαχειριστές θα πρέπει να αξιολογούν κριτικά τα πιο ακριβή κριτήρια για την επιλογή του καταλληλότερου παραγωγού. Για παράδειγμα, ένας ακριβής και βιώσιμος παραγωγός αυγών δεν καλύπτει πλήρως τις ανάγκες του προγράμματος σε αυγά. Στην περίπτωση αυτή, ο διαχειριστής θα πρέπει να συνδυάσει την παραγωγή αυτή με έναν άλλο τοπικό παραγωγό που μπορεί να καλύψει την απαιτούμενη ποσότητα, αλλά κανένα από τα άλλα κριτήρια βιωσιμότητας που αναφέρονται.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - ΤΕΛΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΆΣΚΗΣΗ

Η πρακτική άσκηση συνίσταται στην επεξεργασία της πολιτικής αγορών που προκύπτει από τον καλύτερο συνδυασμό των απαιτήσεων του έργου και των αναγκών των πελατών, των αποτελεσμάτων της διαδικασίας χαρτογράφησης και του πίνακα διασταύρωσης. Αποτελείται από ένα έγγραφο που αναφέρει και αιτιολογεί την απόφαση για την αγορά συγκεκριμένων προϊόντων από επιλεγμένους παρόχους. Θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Ο διαθέσιμος προϋπολογισμός για αγορές.
- Οι συμπληρωματικοί πόροι (δωρεές, πλεονάσματα κ.λπ.)
- Όλα τα βασικά εσωτερικά στοιχεία του Προγράμματος που καθορίζουν τις προτεραιότητες και τις ανάγκες και καθοδηγούν τη λήψη αποφάσεων, μαζί με τον κατάλογο διαιτητικών συστάσεων.
- Κατάλογος και ορισμός των κριτηρίων επιλογής.
- Κατάλογος και επεξήγηση των ήδη επιλεγμένων παραγωγών.
- Ο τελικός πίνακας συσχέτισης μεταξύ των κριτηρίων και των παραγωγών (πίνακας διασταύρωσης).

Δυναμική δραστηριότητα: Ατομική εργασία ή ομαδική εργασία αν το επιτρέπει το μέγεθος της ομάδας. Η δραστηριότητα της πολιτικής αγορών μπορεί να αναφέρεται σε μια πραγματική και

⁵ Ένα παράδειγμα του πίνακα διασταύρωσης είναι διαθέσιμο στην εργαλειοθήκη

γνωστή εμπειρία ή σε μια φανταστική κατάσταση που παρέχεται στην εργαλειοθήκη. Εάν είναι δυνατόν, θα υπάρξει τελική παρουσίαση και συζήτηση.

Η παρουσίαση της πολιτικής αγορών θα πρέπει να περιλαμβάνει την πρακτική εργασία που αναπτύχθηκε:

- Οι απαιτήσεις του έργου και οι ανάγκες των πελατών (προϋπολογισμός, άλλοι πόροι, πελάτες κ.λπ.), μαζί με την περιγραφή των αναγκών και των προτεραιοτήτων.
- Τα κριτήρια διασταύρωσης και ο πίνακας του παραγωγού
- Σειρά προτάσεων προς επιλεγμένους παραγωγούς: συμφωνίες win-win, τύποι σχέσεων κ.λπ.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Η μεθοδολογία αυτής της ενότητας έχει αναπτυχθεί με τρόπο που επιτρέπει είτε ατομική ή ομαδική αυτοδιδασκαλία είτε μεθόδους εκπαιδευτή-εκπαιδευόμενου. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί ως αυτοδιδασκτική εκπαίδευση από έναν/μία διαχειριστή, συντονιστή ή διευθυντή προγραμμάτων Διατροφικής Κυριαρχίας και Ασφάλειας από τον/την ίδιο/α. Επιπλέον, μπορεί να πραγματοποιηθεί ως ομαδική δραστηριότητα μεταξύ της τεχνικής ομάδας του προγράμματος υπό την καθοδήγηση ενός από τα μέλη της. Δεν είναι απαραίτητο να έχετε κάποια ειδική εμπειρία ή γνώση επί του θέματος για να διευκολύνετε μια ομαδική συνεδρία για αυτή τη δραστηριότητα.

Ένα θεωρητικό μέρος παρέχει το γενικό λογικό πλαίσιο εντός του οποίου πρέπει να προσαρμοστεί το τελικό αποτέλεσμα. Αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνει όλα τα βασικά στοιχεία ενός προγράμματος επισιτιστικής ασφάλειας που θα καθορίσουν τη στρατηγική αγοράς, τα κύρια βήματα για την ανάπτυξη αυτής της στρατηγικής αγοράς επιλέγοντας τους καταλληλότερους παραγωγούς σύμφωνα με τα προτεινόμενα κριτήρια βιωσιμότητας και κοινωνικής ένταξης. Παρέχει επίσης χρήσιμο υλικό για περαιτέρω ανάλυση και εμβάθυνση.

Το πρακτικό τμήμα της ενότητας επιτρέπει τη συνειδητή και κριτική εφαρμογή όλων αυτών των γνώσεων. Αποτελείται από την κριτική αξιολόγηση της κατάστασης του προγράμματος και την ανάπτυξη ενός χάρτη παραγωγών που διασταυρώνεται με τα προτεινόμενα κριτήρια επιλογής. Όλα αυτά τα στοιχεία μαζί συνθέτουν μια εφικτή πολιτική αγορών για ένα πρόγραμμα επισιτιστικής ασφάλειας.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Πρόκειται για μια δραστηριότητα αυτοαξιολόγησης και αυτοκατάρτισης που απευθύνεται σε διαχειριστές, συντονιστές και διευθυντές προγραμμάτων επισιτιστικής κυριαρχίας και ασφάλειας, προκειμένου να τους βοηθήσει να ενσωματώσουν μια βιώσιμη και αγροοικολογική προοπτική σε ένα πρόγραμμα επισιτιστικής κυριαρχίας και ασφάλειας. Δεν χρειάζεται συντονιστής για την ανάπτυξη της προτεινόμενης δραστηριότητας.

10. Αναλογίες

Σε περίπτωση ομαδικής συνεδρίας, η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 10 συμμετέχοντες.

11. Αξιολόγηση

Το σύστημα αξιολόγησης αυτής της ενότητας έχει σχεδιαστεί ως ρουμπρίκα για την αξιολόγηση του επιπέδου απόκτησης και εξοικείωσης με τις γνώσεις της ενότητας, κυρίως με βάση την ανάπτυξη και παρουσίαση της πολιτικής αγορών. Αυτή η ρουμπρίκα προορίζεται να συμπληρωθεί από κάθε συμμετέχοντα ξεχωριστά και, σε περίπτωση ομαδικής συνεδρίας, από τον εκπαιδευτή ή από άλλη μαθησιακή ομάδα ως εξωτερική αξιολόγηση.⁶

⁶ Το έντυπο είναι διαθέσιμο στην εργαλειοθήκη

Εκπαιδευτική ενότητα #2 - Αποτελεσματικός σχεδιασμός και οργανωτικές δεξιότητες των προγραμμάτων διατροφικής κυριαρχίας και ασφάλειας

1. Τυπολογία

Η ενότητα αυτή ανήκει στην ενότητα κατάρτισης "Επιχειρησιακή διαχείριση προγραμμάτων επισιτιστικής κυριαρχίας και ασφάλειας".

2. Περιγραφή

Η εκπαίδευση "Διατροφική κυριαρχία και διαχείριση προγραμμάτων" είναι μια ολοκληρωμένη συνεδρία διάρκειας 2 ωρών που έχει σχεδιαστεί για να εφοδιάσει τους συμμετέχοντες με βασικές γνώσεις και πρακτικές δεξιότητες στον τομέα της διατροφικής κυριαρχίας, της αξιολόγησης αναγκών, του σχεδιασμού δράσης, του προϋπολογισμού και της παρακολούθησης του προγράμματος. Η κατάρτιση ξεκινά με μια ενδιαφέρουσα εισαγωγή στις έννοιες της επισιτιστικής κυριαρχίας και της ασφάλειας, δίνοντας έμφαση στη σημασία τους για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με τα τρόφιμα. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες εμβαθύνουν στις κρίσιμες διαδικασίες της εκτίμησης των αναγκών, μαθαίνοντας να προσδιορίζουν και να ιεραρχούν τις απαιτήσεις για προγράμματα διατροφής. Στη συνέχεια, αναπτύσσουν σχέδια δράσης με σαφή καθήκοντα, ευθύνες και χρονοδιαγράμματα, εξασφαλίζοντας την αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος. Κατανοώντας τη σημασία της παρακολούθησης στη διαχείριση των προγραμμάτων, οι συμμετέχοντες διερευνούν βασικά μέτρα και δείκτες. Επιπλέον, αποκτούν τεχνογνωσία στην κατάρτιση προϋπολογισμού για προγράμματα διατροφής, κατακτώντας την τέχνη του οικονομικού προγραμματισμού. Η κατάρτιση κορυφώνεται με ομαδικές δραστηριότητες και συζητήσεις, επιτρέποντας στους συμμετέχοντες να εφαρμόσουν τις νεοαποκτηθείσες γνώσεις τους και να συνεργαστούν σε μελέτες περιπτώσεων που σχετίζονται με τον προγραμματισμό προγραμμάτων τροφίμων. Αυτή η δυναμική και διαδραστική κατάρτιση ενδυναμώνει τους συμμετέχοντες με τις ικανότητες που απαιτούνται για να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις και να συμβάλλουν αποτελεσματικά σε πρωτοβουλίες επισιτιστικής ασφάλειας.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 2 ώρες, οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

Ενότητα 1: Εισαγωγή και κατανόηση της διατροφικής κυριαρχίας	15 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Αξιολόγηση αναγκών και ιεράρχηση προτεραιοτήτων/ Ανάπτυξη σχεδίων δράσης	30 λεπτά
Τμήμα 2: Μέτρα ελέγχου και παρακολούθησης	15 λεπτά
Τμήμα 3: Προϋπολογισμός	30 λεπτά
Δραστηριότητα 2: Ομαδική δραστηριότητα και συζήτηση	30 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Τόπος διεξαγωγής:: Κατάλληλη αίθουσα κατάρτισης ή χώρος με τραπέζια και καρέκλες που μπορούν να φιλοξενήσουν άνετα τους συμμετέχοντες, διαμορφωμένος για ομαδικές συζητήσεις και δραστηριότητες.
- Τεχνολογία: Ηχητικός εξοπλισμός, συμπεριλαμβανομένων μικροφώνων, εάν είναι απαραίτητο,
- Γραφική ύλη και υλικά: Λευκός πίνακας, flip chart ή πίνακας παρουσίασης για οπτικά βοηθήματα και συζητήσεις.
- Εργαλεία αξιολόγησης: Ερωτηματολόγια ή έρευνες αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση για τους συμμετέχοντες.

5. Στόχοι

Αυτή η ενότητα κατάρτισης, "Διατροφική κυριαρχία και διαχείριση προγραμμάτων", έχει σχεδιαστεί για να εμβυθύνει την κατανόηση και τις πρακτικές ικανότητες των συμμετεχόντων στον τομέα της διατροφικής κυριαρχίας και του επιχειρησιακού χειρισμού πρωτοβουλιών για την επισιτιστική ασφάλεια. Οι ειδικοί στόχοι αυτής της ενότητας είναι οι εξής:

- Εξοικείωση των συμμετεχόντων με τις αρχές της διατροφικής κυριαρχίας και ασφάλειας.
- Βελτίωση των δεξιοτήτων εντοπισμού και ιεράρχησης των αναγκών του προγράμματος.
- Καθοδήγηση στη δημιουργία εφαρμόσιμων σχεδίων με καθορισμένα καθήκοντα και χρονοδιαγράμματα.
- Προώθηση της γνώσης των βασικών μετρήσεων παρακολούθησης και αξιολόγησης.
- Εκπαίδευση σχετικά με τον προϋπολογισμό και τον οικονομικό προγραμματισμό για τη βιωσιμότητα του προγράμματος.
- Διευκόλυνση πρακτικών ομαδικών δραστηριοτήτων και συζητήσεων μελετών περίπτωσης.
- Ενδυνάμωση των συμμετεχόντων για την αποτελεσματική λήψη αποφάσεων σε προγράμματα διατροφής.
- Παροχή βασικών εργαλείων και μεθοδολογιών διαχείρισης.
- Ενθάρρυνση της δικτύωσης και της συνεργατικής μάθησης μεταξύ των συμμετεχόντων.
- Ενίσχυση των ικανοτήτων για την αποτελεσματική εφαρμογή και τον αντίκτυπο του προγράμματος.

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Γενικές ικανότητες:

- Ικανότητα κριτικής σκέψης: Είναι σημαντικό για το άτομο να κάνει τις σωστές επιλογές και να επιτυγχάνει επιτεύγματα.
- Ικανότητα προγραμματισμού και οργάνωσης: η οργάνωση είναι ένα μεγάλο όπλο για την επίτευξη των στόχων
- Ικανότητα ηγεσίας: Για να μπορεί κάποιος να κάνει όλα τα παραπάνω πρέπει να είναι μεγάλος ηγέτης.
- Ικανότητα διαχείρισης της δυναμικής των ομάδων: Εάν είναι δυνατή η αναγνώριση της δυναμικής κάθε ομάδας, τότε η οργάνωση θα είναι ευκολότερη.
- Ικανότητα εντοπισμού δεξιοτήτων: Μόνο με την αναγνώριση των ικανοτήτων

Ειδικές ικανότητες:

- Κυκλική οικονομία: η κατανομή των πόρων μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα.
- Διαχείριση περιστατικών: υπάρχουν περιστατικά. Λόγω του γεγονότος ότι δεν μπορούμε να τα αποφύγουμε, πρέπει να γνωρίζουμε πώς να τα διαχειριστούμε και να οργανώσουμε τις ενέργειές μας για την επίτευξή τους.
- Λειτουργικός συντονισμός των κέντρων αποθήκης/λογιστικής: Θα βοηθήσει στην κατανομή των πόρων και στη θέσπιση μέτρων ελέγχου και παρακολούθησης.
- Κανονιστική για τον ορθό χειρισμό, την αποθήκευση και τη συντήρηση των τροφίμων: η ίδια με την προηγούμενη αρμοδιότητα.

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ

Περιεχόμενο:

- Ορισμός της διατροφικής κυριαρχίας και η σημασία της.
- Διαφοροποίηση μεταξύ επισιτιστικής κυριαρχίας και επισιτιστικής ασφάλειας.
- Αρχές και στόχοι της διατροφικής κυριαρχίας.

Δραστηριότητα: Ο εκπαιδευτής ξεκινά με μια σύντομη παρουσίαση, ακολουθούμενη από μια διευκολυνόμενη συζήτηση για να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των συμμετεχόντων. Οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να μοιραστούν τις απόψεις και τις ερωτήσεις τους.

Συζήτηση.

ΒΗΜΑ 1.1 - Ερώτηση έναρξης

Εκπαιδευτής: "Για να ξεκινήσουμε, ας ξεκινήσουμε με μια απλή ερώτηση: Τι σημαίνει για εσάς ο όρος "διατροφική κυριαρχία"; Παρακαλούμε αφιερώστε λίγο χρόνο για να σκεφτείτε, και θα κάνουμε έναν κύκλο και θα ακούσουμε τις αρχικές σας σκέψεις".

ΒΗΜΑ 1.2 - Ορισμός της διατροφικής κυριαρχίας

Εκπαιδευτής: "Η διατροφική κυριαρχία αναφέρεται στο δικαίωμα των ανθρώπων, των κοινοτήτων και των χωρών να ελέγχουν τα δικά τους συστήματα τροφίμων, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής, της διανομής και της κατανάλωσης, με τρόπο δίκαιο, βιώσιμο και πολιτισμικά κατάλληλο".

ΒΗΜΑ 1.3 - Αρχές και στόχοι της διατροφικής κυριαρχίας

Εκπαιδευτής: "Η διατροφική κυριαρχία διέπεται από διάφορες βασικές αρχές, όπως το δικαίωμα στην τροφή, η βιώσιμη γεωργία και η δημοκρατική λήψη αποφάσεων στα διατροφικά συστήματα. Οι στόχοι περιλαμβάνουν την ενδυνάμωση των τοπικών κοινοτήτων, την προστασία του περιβάλλοντος και την επίτευξη κοινωνικής δικαιοσύνης στα διατροφικά συστήματα."

ΒΗΜΑ 1.4 - Ανοιχτή συζήτηση

Εκπαιδευτής: "Τώρα που καλύψαμε τα βασικά, θα ήθελα να ανοίξω το λόγο σε εσάς. Πώς συντονίζεται/συνδέεται μαζί σας η έννοια της διατροφικής κυριαρχίας; Μπορείτε να σκεφτείτε παραδείγματα, προκλήσεις ή ερωτήματα που σχετίζονται με αυτήν; Παρακαλώ, μη διστάσετε να μοιραστείτε τις σκέψεις σας".

ΒΗΜΑ 1.5 - Δέσμευση των συμμετεχόντων

- Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις προοπτικές, τις ερωτήσεις ή τις προσωπικές τους εμπειρίες σχετικά με τη διατροφική κυριαρχία.
- Διευκολύνετε μια συζήτηση που διερευνά διάφορες απόψεις και ανησυχίες. Χρησιμοποιήστε διερευνητικές ερωτήσεις για να ενθαρρύνετε την κριτική σκέψη και τη βαθύτερη κατανόηση. Τα παραδείγματα που έρχονται περιλαμβάνουν:
 - "Μπορείτε να σκεφτείτε κάποιες αρχές της διατροφικής κυριαρχίας που μπορεί να είναι δύσκολο να εφαρμοστούν σε ορισμένα πλαίσια;"
 - "Κατά τη γνώμη σας, γιατί είναι σημαντικό για τις κοινότητες να έχουν τον έλεγχο των συστημάτων διατροφής τους;"
 - "Γιατί είναι σημαντικό τα τρόφιμα να είναι πολιτισμικά κατάλληλα στο πλαίσιο του διατροφικού συστήματος μιας κοινότητας;"
 - "Ποιες είναι μερικές από τις προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι κοινότητες όταν προσπαθούν για διατροφική κυριαρχία, ιδίως μπροστά στα παγκόσμια διατροφικά συστήματα;"

Εξετάστε το ενδεχόμενο να συζητήσετε πραγματικά παραδείγματα ή μελέτες περίπτωσης που απεικονίζουν τις αρχές και τις προκλήσεις της διατροφικής κυριαρχίας. Ένα παράδειγμα είναι η La Via Campesina - Ένα παγκόσμιο κίνημα αγροτών:

Εικονογραφημένες αρχές:

- Κοινοτικός έλεγχος: Η La Via Campesina, ένα παγκόσμιο κίνημα αγροτών, μικροκαλλιεργητών και αγροτικών εργατών, τονίζει τη σημασία του ελέγχου των διατροφικών συστημάτων από τις κοινότητες. Οι οργανώσεις-μέλη υποστηρίζουν πολιτικές που στηρίζουν την τοπική και βιώσιμη γεωργία.

Προκλήσεις που επισημάνθηκαν:

- Εταιρικές αγροτικές επιχειρήσεις: Μια από τις βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η La Via Campesina είναι η κυριαρχία των εταιρικών αγροτικών επιχειρήσεων στο παγκόσμιο σύστημα τροφίμων. Οι μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες συχνά δίνουν προτεραιότητα στο κέρδος έναντι των αναγκών των τοπικών κοινοτήτων, γεγονός που μπορεί να υπονομεύσει τις προσπάθειες για διατροφική κυριαρχία.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΙΕΡΆΡΧΗΣΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ/ ΑΝΆΠΤΥΞΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΡΆΣΗΣ

Περιεχόμενο

- Σημασία της εκτίμησης των αναγκών στον προγραμματισμό του προγράμματος.
- Βήματα για τη διενέργεια αξιολόγησης αναγκών.
- Ανάπτυξη σχεδίων δράσης με σαφή καθήκοντα, αρμοδιότητες και χρονοδιαγράμματα.

Δραστηριότητα

Αξιολόγηση αναγκών: Εκτίμηση αναγκών για προγράμματα διατροφής. Οι συμμετέχοντες συμμετέχουν σε μια καθοδηγούμενη άσκηση για τον εντοπισμό και την ιεράρχηση των αναγκών ενός υποθετικού προγράμματος τροφίμων:

Η άσκηση

Οδηγίες:

ΒΗΜΑ 1.1 - Εισαγωγή σεναρίου

Ο εκπαιδευτής παρουσιάζει ένα υποθετικό σενάριο σχετικά με ένα πρόγραμμα διατροφής. Το σενάριο αυτό μπορεί να αφορά μια κοινότητα ή έναν οργανισμό που στοχεύει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της επισιτιστικής ασφάλειας. Για παράδειγμα, το σενάριο θα μπορούσε να περιγράψει μια κοινότητα που αγωνίζεται με την πρόσβαση σε θρεπτικά τρόφιμα λόγω οικονομικών περιορισμών.

ΒΗΜΑ 1.2 - Καταιγισμός ιδεών για τις

Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε μικρές ομάδες ή εργάζονται ατομικά, ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας. Τους δίνεται ένα σύντομο χρονικό διάστημα (3 λεπτά) για να κάνουν καταιγισμό ιδεών και να καταγράψουν όλες τις πιθανές ανάγκες και προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίζει η υποθετική κοινότητα ή ο οργανισμός όσον αφορά την επισιτιστική ασφάλεια. Κάθε ομάδα ή συμμετέχων καταγράφει τις ιδέες του σε αυτοκόλλητες σημειώσεις ή σε ένα φύλλο εργασίας.

ΒΗΜΑ 1.3 - Ανταλλαγή και συζήτηση στην ομάδα

Κάθε ομάδα ή συμμετέχων μοιράζεται τις ανάγκες που έχει εντοπίσει με την ευρύτερη ομάδα. Ο εκπαιδευτής διευκολύνει μια συζήτηση όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να εξηγήσουν τις επιλογές τους και να συζητήσουν τη συνάφεια και τον επείγοντα χαρακτήρα κάθε ανάγκης.

ΒΗΜΑ 1.4 - Ψηφοφορία και προτεραιοτήτων

Μετά τη συζήτηση, δίνεται στους συμμετέχοντες περιορισμένος αριθμός ψήφων (π.χ. τρεις ψήφοι ανά άτομο) για την ιεράρχηση των πιο κρίσιμων αναγκών από τον κατάλογο. Τοποθετούν τις ψήφους τους στις αυτοκόλλητες σημειώσεις που αντιπροσωπεύουν τις ανάγκες που πιστεύουν ότι πρέπει να αντιμετωπιστούν πρώτες.

ΒΗΜΑ 1.5 - Καταμέτρηση και συζήτηση

Ο εκπαιδευτής συγκεντρώνει τις ψήφους για να καθορίσει τις ανάγκες πρώτης προτεραιότητας με βάση την εισήγηση των συμμετεχόντων. Η ομάδα συζητά τα αποτελέσματα και προσδιορίζει τη συναίνεση σχετικά με τις πιο επείγουσες ανάγκες.

ΒΗΜΑ 1.6 - Συμπέρασμα

Ο εκπαιδευτής συνοψίζει τις ιεραρχημένες ανάγκες και υπογραμμίζει τη σημασία της εστίασης των προσπαθειών στην αντιμετώπιση αυτών των ειδικών προκλήσεων κατά το σχεδιασμό ενός προγράμματος διατροφής.

ΒΗΜΑ 1.7 - Ανάπτυξη σχεδίων δράσης

Οι συμμετέχοντες εργάζονται ατομικά ή σε μικρές ομάδες για να δημιουργήσουν σχέδια δράσης με βάση τις ανάγκες που έχουν εντοπιστεί. Καθορίζουν συγκεκριμένα καθήκοντα, αναθέτουν αρμοδιότητες και θέτουν χρονοδιαγράμματα.

ΤΜΗΜΑ 2 - ΜΕΤΡΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

ΒΗΜΑ 2.1 - Η σημασία της παρακολούθησης στη διαχείριση του προγράμματος

Περιεχόμενο:

- Ορισμός της παρακολούθησης στη διαχείριση προγραμμάτων.
- Ο ρόλος της παρακολούθησης στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος.

- Βασικά μέτρα και δείκτες παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου καθορισμού τους.

Ο εκπαιδευτής διευθύνει μια συζήτηση σχετικά με την παρακολούθηση, χρησιμοποιώντας παραδείγματα και μελέτες περιπτώσεων για να καταδείξει τη σημασία της. Οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να υποβάλουν ερωτήσεις και να μοιραστούν τις απόψεις τους.

Παράδειγμα:

Φανταστείτε ένα πρόγραμμα διατροφής που παρέχει διατροφική υποστήριξη σε οικογένειες με χαμηλό εισόδημα σε μια αγροτική κοινότητα. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μηνιαίες διανομές τροφίμων, συνεδρίες διατροφικής εκπαίδευσης και κοινοτικούς κήπους. Η παρακολούθηση σε αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνει την παρακολούθηση διαφόρων δεικτών.

Ένας από τους δείκτες που παρακολουθούνται είναι το "Ποσοστό παιδιών κάτω των πέντε ετών με βελτιωμένη διατροφική κατάσταση". Η αρχική αξιολόγηση που πραγματοποιήθηκε πριν από το πρόγραμμα αποκάλυψε ότι το 25% των παιδιών στην κοινότητα ήταν λιποβαρή. Για να καταδείξουμε τη σημασία της παρακολούθησης, ας δούμε το ακόλουθο σενάριο:

Μετά από ένα χρόνο εφαρμογής του προγράμματος, τα στοιχεία παρακολούθησης δείχνουν ότι το ποσοστό των λιποβαρών παιδιών έχει μειωθεί στο 10%. Πρόκειται για σημαντική βελτίωση.

Ωστόσο, κατά την προσεκτικότερη εξέταση, η ομάδα του προγράμματος παρατηρεί ότι η συμμετοχή στις συνεδρίες διατροφικής εκπαίδευσης έχει μειωθεί και οι αποδόσεις των κοινοτικών κήπων έχουν μειωθεί. Αναλύοντας αυτά τα δεδομένα, ανακαλύπτουν ότι η μείωση των ελλειποβαρών παιδιών οφείλεται στις μηνιαίες διανομές τροφίμων, αλλά άλλα στοιχεία του προγράμματος δεν είναι τόσο αποτελεσματικά όσο θα έπρεπε.

Με βάση αυτή τη διαπίστωση, η ομάδα του προγράμματος αποφασίζει να προσαρμόσει την προσέγγισή της. Αυξάνουν τη συχνότητα και τη συνάφεια των συνεδριών διατροφικής εκπαίδευσης και επενδύουν στη βελτίωση της διαχείρισης των κοινοτικών κήπων. Ως αποτέλεσμα, βλέπουν μια πιο ολιστική βελτίωση στη διατροφική κατάσταση των παιδιών.

Μελέτη περίπτωσης:

Ας εξετάσουμε μια πραγματική μελέτη περίπτωσης ενός προγράμματος επισιτιστικής κυριαρχίας σε μια αστική γειτονιά με χαμηλό εισόδημα:

Περιγραφή προγράμματος:

Το πρόγραμμα στοχεύει στην αντιμετώπιση της επισιτιστικής ανασφάλειας στην κοινότητα, παρέχοντας πρόσβαση σε φρέσκα, τοπικά παραγόμενα προϊόντα. Λειτουργεί μια εβδομαδιαία αγορά αγροτών όπου οι τοπικοί αγρότες και τα μέλη της κοινότητας μπορούν να πωλούν και να αγοράζουν φρέσκα φρούτα και λαχανικά. Το πρόγραμμα προσφέρει επίσης εργαστήρια διατροφής και μαθήματα μαγειρικής.

Μέτρα παρακολούθησης:

- Αριθμός αγροτών και πωλητών που συμμετέχουν στην αγορά.

- Συχνότητα επισκέψεων στην αγορά από τα μέλη της κοινότητας.
- Ποσοστό συμμετεχόντων που παρακολουθούν εργαστήρια διατροφής.

Αρχικά ευρήματα:

Μετά από έξι μήνες εφαρμογής του προγράμματος, τα στοιχεία παρακολούθησης δείχνουν σταθερή αύξηση του αριθμού των αγροτών που συμμετέχουν στην αγορά. Ωστόσο, η συμμετοχή των μελών της κοινότητας στην αγορά παραμένει χαμηλή και το ποσοστό των συμμετεχόντων που παρακολουθούν τα εργαστήρια διατροφής μειώνεται.

Συζήτηση:

Ο εκπαιδευτής ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να συζητήσουν γιατί η προσέλευση στην αγορά είναι χαμηλή παρά τον αυξανόμενο αριθμό πωλητών. Οι συμμετέχοντες μοιράζονται τις απόψεις τους σχετικά με τα πιθανά εμπόδια, όπως η έλλειψη ενημέρωσης ή τα ζητήματα μεταφοράς.

Η μελέτη περίπτωσης υπογραμμίζει τη σημασία της συνεχούς παρακολούθησης για τον εντοπισμό των προκλήσεων του προγράμματος και την προσαρμογή των στρατηγικών.

Οι συμμετέχοντες συζητούν πιθανές λύσεις, όπως εκστρατείες ενημέρωσης της κοινότητας για την αύξηση της ευαισθητοποίησης και της υποστήριξης των μετακινήσεων των κατοίκων.

Επίδραση της παρακολούθησης:

Με τη συνεχή παρακολούθηση και προσαρμογή των στρατηγικών με βάση την ανατροφοδότηση των συμμετεχόντων και τα δεδομένα, το πρόγραμμα αντιμετωπίζει με επιτυχία τα εμπόδια που έχουν εντοπιστεί. Με την πάροδο του χρόνου, η προσέλευση στην αγορά αυξάνεται και περισσότερα μέλη της κοινότητας παρακολουθούν τα εργαστήρια διατροφής, με αποτέλεσμα τη βελτίωση της πρόσβασης σε τρόφιμα και της διατροφής στη γειτονιά.

Αυτά τα παραδείγματα και οι μελέτες περίπτωσης καταδεικνύουν πώς η παρακολούθηση μπορεί να αποκαλύψει γνώσεις, να οδηγήσει σε βελτιώσεις και τελικά να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα των πρωτοβουλιών διαχείρισης της διατροφικής κυριαρχίας και των προγραμμάτων. Οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να θέσουν ερωτήσεις, να αναλύσουν δεδομένα και να μοιραστούν τις απόψεις τους για να συμμετάσχουν ενεργά στη συζήτηση και να εφαρμόσουν τις αρχές της παρακολούθησης στα δικά τους προγράμματα.

ΜΠΛΟΚ 3 - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

ΒΗΜΑ 3.1 - Αρχές κατάρτισης προϋπολογισμού για προγράμματα διατροφής

Ο συντονιστής θα πρέπει να εξηγήσει τα παραπάνω.

Προϋπολογισμός με βάση τις ανάγκες:

Ξεκινήστε με τη διενέργεια ενδελεχούς αξιολόγησης των αναγκών για να κατανοήσετε τις ειδικές απαιτήσεις του πληθυσμού-στόχου. Προσδιορίστε τις προκλήσεις για την επισιτιστική ασφάλεια και

τις διατροφικές ανάγκες της κοινότητας. Ο προϋπολογισμός θα πρέπει να ευθυγραμμιστεί με αυτές τις προσδιορισμένες ανάγκες.

Διαφάνεια και λογοδοσία:

Διατήρηση της διαφάνειας στη διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού με σαφή τεκμηρίωση όλων των πηγών εσόδων, δαπανών και κατανομών. Διασφαλίστε ότι τα οικονομικά αρχεία είναι προσβάσιμα για εξέταση από τους ενδιαφερόμενους του προγράμματος και τους χρηματοδότες. Εφαρμογή συστημάτων οικονομικής λογοδοσίας και υποβολής εκθέσεων.

Κόστος-αποτελεσματικότητα:

Προσπαθήστε να μεγιστοποιήσετε τον αντίκτυπο των διαθέσιμων πόρων. Αξιολογήστε τη σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας των διαφόρων παρεμβάσεων και δώστε προτεραιότητα σε εκείνες που αποφέρουν τα σημαντικότερα αποτελέσματα όσον αφορά την επισιτιστική ασφάλεια και τη διατροφή.

Ευελιξία και προσαρμοστικότητα:

Αναγνωρίστε ότι οι προϋπολογισμοί μπορεί να χρειαστεί να προσαρμοστούν με βάση τις μεταβαλλόμενες συνθήκες, όπως μεταβολές στις τιμές των τροφίμων, απροσδόκητα γεγονότα (π.χ. φυσικές καταστροφές) ή μεταβολές στις ανάγκες της κοινότητας. Αναπτύξτε σχέδια έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων προκλήσεων.

Διαφοροποίηση πόρων:

Αναζήτηση ποικίλων πηγών χρηματοδότησης για τη στήριξη των προγραμμάτων διατροφής. Διερευνήστε επιλογές όπως επιχορηγήσεις, δωρεές, συμπράξεις και δραστηριότητες δημιουργίας εισοδήματος για να μειώσετε την εξάρτηση από μία μόνο πηγή χρηματοδότησης.

Σχεδιασμός βιωσιμότητας:

Εξετάστε τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα σχεδιάζοντας την οικονομική βιωσιμότητα μετά την αρχική περίοδο χρηματοδότησης. Διερευνήστε δραστηριότητες δημιουργίας εισοδήματος, συνεισφορές της κοινότητας ή άλλες στρατηγικές για τη στήριξη των συνεχιζόμενων λειτουργιών του προγράμματος.

Διαχείριση κινδύνων:

Εντοπισμός πιθανών οικονομικών κινδύνων και ανάπτυξη στρατηγικών για τον μετριασμό τους. Για παράδειγμα, εφαρμόστε οικονομικούς ελέγχους για την πρόληψη της απάτης ή της κατάχρησης κεφαλαίων και δημιουργήστε ένα αποθεματικό ταμείο για έκτακτες ανάγκες.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2 - ΟΜΑΔΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΒΗΜΑ 2.1 - Οι συμμετέχοντες εργάζονται σε ομάδες πάνω σε μια μελέτη περίπτωσης.

Μελέτη περίπτωσης: "Πρόγραμμα κατάρτισης για τη βιώσιμη γεωργία"

Ιστορικό:

Είστε εκπαιδευτές επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, στους οποίους έχει ανατεθεί ο σχεδιασμός ενός προγράμματος κατάρτισης σε θέματα βιώσιμης γεωργίας για μια αγροτική κοινότητα. Η κοινότητα βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη γεωργία για τα προς το ζην, αλλά αντιμετωπίζει προκλήσεις που σχετίζονται με την επισιτιστική ασφάλεια, την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την πρόσβαση στην αγορά. Στόχος του προγράμματος είναι να εξοπλίσει τους τοπικούς αγρότες με τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη μετάβαση σε βιώσιμες γεωργικές πρακτικές.

Εργασία:

Στις ομάδες κατάρτισης, η αποστολή σας είναι να αναπτύξετε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα κατάρτισης που να ανταποκρίνεται στις μοναδικές ανάγκες και προκλήσεις της κοινότητας, προωθώντας παράλληλα βιώσιμες γεωργικές πρακτικές.

Βασικές πληροφορίες:

Κοινοτικό προφίλ:

- Μια αγροτική κοινότητα με ποικιλία καλλιεργειών και ζώων.
- Η πλειονότητα του πληθυσμού βασίζεται στη γεωργία μικρής κλίμακας για εισόδημα και επιβίωση.
- Περιορισμένη πρόσβαση σε σύγχρονες γεωργικές τεχνικές και τεχνολογίες.
- Ανησυχίες σχετικά με την υποβάθμιση του εδάφους, τη λειψυδρία και την αλλαγή των κλιματικών προτύπων.

Στόχοι κατάρτισης:

- Βελτίωση της απόδοσης και της ποιότητας των καλλιεργειών μέσω βιώσιμων γεωργικών πρακτικών.
- Ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή και μετριασμός των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
- Προώθηση της κοινοτικής συνεργασίας και της ανταλλαγής γνώσεων.

Διαθέσιμοι πόροι:

- Μια ομάδα έμπειρων εκπαιδευτών και συντονιστών σε θέματα γεωργίας.
- Χρηματοδότηση για την ανάπτυξη και την εφαρμογή του προγράμματος.
- Πρόσβαση σε τοπικούς εμπειρογνώμονες σε θέματα βιώσιμης γεωργίας.

ΒΗΜΑ 2.2 - Παρουσίαση και συζήτηση των σχεδίων δράσης και των προϋπολογισμών.

ΒΗΜΑ 2.3 - Κύρια σημεία του σχεδίου δράσης

- Παρέχετε μια υψηλού επιπέδου επισκόπηση του σχεδίου δράσης.
- Επισημάνετε τους βασικούς σκοπούς, στόχους και κύριες δραστηριότητες του προγράμματος.
- Τονίστε τυχόν κρίσιμα ορόσημα και υπεύθυνα μέρη.

ΒΗΜΑ 2.4 - Περίληψη του προϋπολογισμού

- Παρουσιάστε μια περίληψη του προϋπολογισμού, εστιάζοντας στις κύριες κατηγορίες.

- Επισημάνετε το συνολικό ποσό του προϋπολογισμού και τις πηγές χρηματοδότησης.

ΒΗΜΑ 2.5 - Ομαδική συζήτηση

- Ανοίξτε το λόγο για σύντομες ερωτήσεις και σχόλια.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Μάθηση δράσης: Η μάθηση δράσης περιλαμβάνει την αντιμετώπιση πραγματικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι συμμετέχοντες ή οι οργανισμοί τους. Ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να προσδιορίσουν προτεραιότητες, να αναπτύξουν σχέδια δράσης, να καταναείμουν πόρους και να εφαρμόσουν μέτρα παρακολούθησης σε ένα πρακτικό πλαίσιο (θα χρησιμοποιηθεί για: "Εισαγωγή και κατανόηση της διατροφικής κυριαρχίας", "Μέτρα ελέγχου και παρακολούθησης").

Παρουσίαση και οπτικά βοηθήματα: Οι εκπαιδευτές αρχίζουν με την παρουσίαση των σχεδίων δράσης και των προϋπολογισμών στους συμμετέχοντες. Χρησιμοποιούν οπτικά βοηθήματα όπως διαφάνειες, διαγράμματα και διαγράμματα για να κάνουν τις πληροφορίες σαφείς και προσιτές. Η μέθοδος αυτή βοηθά στην αποτελεσματική μετάδοση των λεπτομερειών των σχεδίων και των προϋπολογισμών εντός του περιορισμένου χρονικού πλαισίου. (Θα χρησιμοποιηθεί για τα θέματα "Εισαγωγή και κατανόηση της διατροφικής κυριαρχίας", "Μέτρα ελέγχου και παρακολούθησης", "Προϋπολογισμός")

Ομαδική συζήτηση: Οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να συμμετάσχουν ενεργά στη συζήτηση με ερωτήσεις, ανατροφοδότηση και ανταλλαγή απόψεων. Αυτή η μέθοδος προάγει τη συνεργασία, την κριτική σκέψη και τις επικοινωνιακές δεξιότητες μεταξύ των συμμετεχόντων. (θα χρησιμοποιηθεί για να: "Εισαγωγή και κατανόηση της τροφικής κυριαρχίας", "Αξιολόγηση αναγκών και ιεράρχηση προτεραιοτήτων/ ανάπτυξη σχεδίων δράσης", "Μέτρα ελέγχου και παρακολούθησης" και "Ομαδική δραστηριότητα και συζήτηση").

Επίλυση προβλημάτων: Η συζήτηση χρησιμεύει επίσης ως πλατφόρμα για την επίλυση προβλημάτων. Οι συμμετέχοντες μπορούν να εντοπίσουν προκλήσεις, να προτείνουν λύσεις και να διερευνήσουν τρόπους βελτίωσης των σχεδίων δράσης και των προϋπολογισμών. Η μέθοδος αυτή προάγει τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και μια νοοτροπία προσανατολισμένη στις λύσεις. (Θα χρησιμοποιηθεί για τα "Μέτρα ελέγχου και παρακολούθησης").

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Η ενότητα κατάρτισης θα καθοδηγείται από έναν επικεφαλής εκπαιδευτή με μεγάλη πείρα στη διαχείριση έργων, την επισιτιστική κυριαρχία και την κοινοτική ανάπτυξη. Θα διαχειρίζεται τη συνολική παροχή κατάρτισης, θα διευκολύνει τις συζητήσεις και θα καθοδηγεί τους συμμετέχοντες μέσω θεματικών συνεδριών για την αξιολόγηση των αναγκών, τον προγραμματισμό δράσης, την παρακολούθηση και τον προϋπολογισμό. Ο εκπαιδευτής θα διαχειρίζεται επίσης τις ομαδικές δραστηριότητες, βοηθώντας τους συμμετέχοντες να επεξεργαστούν μελέτες περιπτώσεων. Για την επίτευξη των στόχων της κατάρτισης θα χρησιμοποιηθούν μεθοδολογίες όπως η μάθηση δράσης, η παρουσίαση οπτικών μέσων, οι ομαδικές συζητήσεις και η επίλυση προβλημάτων.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 10-15 συμμετέχοντες και 0-2 ειδικοί σε θέματα ή 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 15-30 συμμετέχοντες και 1-2 ειδικοί σε θέματα.

11. Αξιολόγηση

Αξιολόγηση από ομότιμους

- **Μέθοδος:** Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να αξιολογούν και να παρέχουν ανατροφοδότηση για το έργο των συμμαθητών τους κατά τη διάρκεια ομαδικών δραστηριοτήτων ή έργων.
- **Δείκτες:** Ικανότητα κριτικής αξιολόγησης και εποικοδομητικής ανατροφοδότησης των σχεδίων δράσης, των προϋπολογισμών και των στρατηγικών κατανομής πόρων των συναδέλφων.

Ερωτηματολόγια και έρευνες

- **Μέθοδος:** Χορήγηση ερωτηματολογίων ή ερευνών στους συμμετέχοντες πριν και μετά την εκπαίδευση για να συγκεντρωθούν οι αντιλήψεις, τα σχόλια και οι αυτοαναφερόμενες βελτιώσεις τους.⁷
- **Δείκτες:** καθώς και η ικανοποίηση των συμμετεχόντων από το πρόγραμμα κατάρτισης και τη σημασία του.

Μονάδα κατάρτισης #3 - Συνεργασία με εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς εταίρους σε προγράμματα επισιτιστικής ασφάλειας

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης "Επιχειρησιακή διαχείριση προγραμμάτων επισιτιστικής κυριαρχίας και ασφάλειας".

2. Περιγραφή

Σε ένα συνοπτικό και εστιασμένο πρόγραμμα κατάρτισης διάρκειας 2 ωρών, οι συμμετέχοντες θα αποκτήσουν τις κρίσιμες δεξιότητες και γνώσεις που είναι απαραίτητες για την επιτυχή συνεργασία με εξωτερικούς κοινωνικούς και εκπαιδευτικούς οργανισμούς, με κύρια έμφαση στη βελτίωση των εκπαιδευτικών εμπειριών των μαθητών. Αυτό το ολοκληρωμένο πρόγραμμα καλύπτει βασικούς τομείς όπως ο εντοπισμός συνεργασιών, η εκτίμηση αναγκών, ο σχεδιασμός συνεργασίας, η κατανομή πόρων και η παρακολούθηση και αξιολόγηση. Ενδυναμώνει τους συμμετέχοντες να περιηγηθούν με αυτοπεποίθηση στις περιπλοκές της συνεργασίας, εφοδιάζοντάς τους με τα εργαλεία για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής ευημερίας των μαθητών μέσω του αποτελεσματικού συντονισμού με εξωτερικούς εταίρους.

⁷ Το έντυπο αξιολόγησης είναι διαθέσιμο στην εργαλειοθήκη.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 2 ώρες και 20 λεπτά, και θα μοιραστεί ως εξής:

Μπλοκ 1: Εισαγωγή	30 λεπτά
Τμήμα 2: Προσδιορισμός εταιρικών σχέσεων και αξιολόγηση αναγκών	30 λεπτά
Μπλόκο 3: Συνεργατικός σχεδιασμός	30 λεπτά
Τμήμα 4: Εφαρμογή και διατήρηση συνεργατικών πρωτοβουλιών	30 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Ομαδική δραστηριότητα: Σχεδιασμός ενός σχεδίου υλοποίησης της υπηρεσίας υποστήριξης	20 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Τόπος διεξαγωγής:: Κατάλληλη αίθουσα κατάρτισης ή χώρος με τραπέζια και καρέκλες που μπορούν να φιλοξενήσουν άνετα τους συμμετέχοντες, διαμορφωμένος για ομαδικές συζητήσεις και δραστηριότητες.
- Τεχνολογία: Ηχητικός εξοπλισμός, συμπεριλαμβανομένων μικροφώνων, εάν είναι απαραίτητο,
- Γραφική ύλη και υλικά: Λευκός πίνακας, flip chart ή πίνακας παρουσίασης για οπτικά βοηθήματα και συζητήσεις.
- Εργαλεία αξιολόγησης: Ερωτηματολόγια ή έρευνες αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση για τους συμμετέχοντες.

5. Στόχοι

- Ίδρυση εταιρικής σχέσης: Εντοπισμός και δημιουργία παραγωγικών συνεργασιών με κοινωνικούς και εκπαιδευτικούς οργανισμούς που μπορούν να παρέχουν στοχευμένη υποστήριξη στους μαθητές.
- Αξιολόγηση αναγκών: Διεξαγωγή ενδεδειγμένης αξιολόγησης των αναγκών για την κατανόηση των ειδικών προκλήσεων και απαιτήσεων των μαθητών.
- Εφαρμογή των υπηρεσιών υποστήριξης: Εφαρμογή μιας σειράς υποστηρικτικών υπηρεσιών και πρωτοβουλιών που καλύπτουν τις διαπιστωμένες ανάγκες των μαθητών.
- Παρακολούθηση και αξιολόγηση: Να παρακολουθείται και να αξιολογείται τακτικά ο αντίκτυπος της συνεργασίας στα αποτελέσματα των μαθητών.

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Γενικές ικανότητες:

- Ικανότητα ακρόασης: για τη συνεργασία με άλλους, η ικανότητα ακρόασης των άλλων είναι πολύ σημαντική για τη σωστή συνεργασία.
- Ικανότητα κριτικής σκέψης: Είναι χρήσιμη για τη λήψη σωστών αποφάσεων
- Αυτοπεποίθηση: Η αποφυγή συγκρούσεων κατά τη διάρκεια της συνεργασίας είναι πραγματικά σημαντική.

Ειδικές ικανότητες:

- Ικανότητα συντονισμού και συνεργασίας με κοινωνικούς και εκπαιδευτικούς οργανισμούς, που είναι υπεύθυνοι για τους μαθητές από εκπαιδευτικής άποψης,
- Ικανότητα υποστήριξης της αυτονομίας και της υπευθυνότητας των φοιτητών κατά την εργασία πεδίου.

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΒΗΜΑ 1.1 - Καλωσόρισμα και επισκόπηση της κατάρτισης

ΒΗΜΑ 1.2 - Σημασία του συντονισμού και της συνεργασίας με εξωτερικούς οργανισμούς

Εξηγώντας τα ακόλουθα:

- Πρόσβαση και κοινή χρήση πόρων: Οι εξωτερικοί οργανισμοί συχνά διαθέτουν πόρους, εμπειρογνωμοσύνη και ικανότητες που μπορεί να μην είναι άμεσα διαθέσιμες σε μια συγκεκριμένη οντότητα. Με το συντονισμό και τη συνεργασία, οι πόροι αυτοί μπορούν να προσεγγιστούν και να διαμοιραστούν, οδηγώντας σε εξοικονόμηση κόστους και βελτίωση της αποτελεσματικότητας.
- Εξειδικευμένη εμπειρογνωμοσύνη: Πολλοί εξωτερικοί οργανισμοί ειδικεύονται σε συγκεκριμένους τομείς. Η συνεργασία με αυτούς τους εμπειρογνώμονες επιτρέπει σε μια οντότητα να αξιοποιήσει εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που ενισχύουν τις δικές της ικανότητες.
- Συνέργεια και καινοτομία: Συνεργασία: Η συνεργασία μπορεί να πυροδοτήσει την καινοτομία και τη δημιουργικότητα. Διαφορετικοί οργανισμοί φέρνουν στο τραπέζι διαφορετικές

προοπτικές, ιδέες και προσεγγίσεις. Συνεργαζόμενοι, μπορούν να αναπτύξουν νέες λύσεις και στρατηγικές που δεν θα ήταν δυνατόν να επιτευχθούν μεμονωμένα.

ΒΗΜΑ 1.3 - Βασικοί στόχοι της εκπαιδευτικής συνόδου

Εξηγώντας τα ακόλουθα:

- Κατανόηση του ρόλου: Εξασφάλιση ότι οι συμμετέχοντες έχουν σαφή κατανόηση του ρόλου του συντονισμού και της συνεργασίας με εξωτερικούς οργανισμούς στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ιδίως από την άποψη της εκπαιδευτικής ευημερίας των μαθητών.
- Δεξιότητες επικοινωνίας: Βελτίωση της ικανότητας των συμμετεχόντων να επικοινωνούν με σαφήνεια και πειστικότητα τις ανάγκες, τους στόχους και τα επιτεύγματα του εκπαιδευτικού ιδρύματος σε εξωτερικούς εταίρους και ενδιαφερόμενους.
- Αξιολόγηση αναγκών: Εκπαίδευση των συμμετεχόντων στη διενέργεια αποτελεσματικών αξιολογήσεων αναγκών για τον εντοπισμό των εκπαιδευτικών απαιτήσεων, των προκλήσεων και των τομέων στους οποίους απαιτείται εξωτερική υποστήριξη.
- Κατανομή πόρων: Διδάξτε στους συμμετέχοντες πώς να κατανέμουν τους πόρους, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών, ανθρώπινων και υλικών πόρων, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των αναγκών και των προτεραιοτήτων που έχουν εντοπιστεί.
- Βιωσιμότητα: Να τονιστεί η σημασία της δημιουργίας βιώσιμων, μακροπρόθεσμων συνεργασιών και πρωτοβουλιών που θα συνεχίσουν να ωφελούν τους φοιτητές με την πάροδο του χρόνου.

ΤΜΗΜΑ 2 - ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ

ΒΗΜΑ 2.1 - Εντοπισμός δυνητικών οργανισμών-εταίρων (Πώς να το κάνετε)

- a. Αποσαφηνίστε τους στόχους σας:
 - Καθορίστε τους συγκεκριμένους σκοπούς και στόχους που επιδιώκετε να επιτύχετε μέσω της εταιρικής σχέσης.
 - Καθορίστε τους τομείς στους οποίους χρειάζεστε υποστήριξη ή συνεργασία.
- b. Διεξαγωγή αξιολόγησης αναγκών:
 - Αξιολογήστε τα δυνατά και αδύνατα σημεία του οργανισμού σας.
 - Εντοπίστε τα κενά ή τους τομείς στους οποίους απαιτείται εξωτερική υποστήριξη ή εμπειρογνωμοσύνη.
- c. Γνωρίστε το κοινό-στόχο σας:
 - Προσδιορίστε τα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη ή ομάδες που μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων σας.

- Κατανοήστε τα ενδιαφέροντα, τις ανάγκες και τις προτεραιότητές τους σε σχέση με τους στόχους σας.

Διεξαγωγή αξιολόγησης αναγκών για τους μαθητές (πώς να το κάνετε)

- Καθορισμός πεδίου εφαρμογής και στόχων: Διατυπώστε με σαφήνεια τον σκοπό και τους στόχους της αξιολόγησης, ώστε να επικεντρωθείτε σε συγκεκριμένους τομείς των αναγκών των μαθητών.
- Συλλογή δεδομένων: Χρησιμοποιήστε κατάλληλες μεθόδους, όπως έρευνες και συνεντεύξεις, για να συγκεντρώσετε πληροφορίες σχετικά με τις ανάγκες, τις προκλήσεις και τις προτιμήσεις των μαθητών.
- Διατύπωση συστάσεων: ανάλυση των δεδομένων, ιεράρχηση των αναγκών και διαμόρφωση βιώσιμων συστάσεων για την αντιμετώπιση των εντοπισμένων προβληματικών τομέων.

ΒΗΜΑ 2.2 - Ομαδική συζήτηση: Προκλήσεις των μαθητών

Ο εκπαιδευτής θα πρέπει:

- Ενθαρρύνετε την ενεργό συμμετοχή: Ενεργή συμμετοχή όλων των συμμετεχόντων, καλώντας τους να μοιραστούν τις απόψεις τους. Χρησιμοποιήστε ερωτήσεις ανοικτού τύπου για να ενθαρρύνετε την επεξεργασία και να αποφύγετε τις απαντήσεις ναι/όχι.
- Προώθηση της προοπτικής των μαθητών: Τονίστε τη σημασία του να ακούτε απευθείας από τους μαθητές τις εμπειρίες και τις προκλήσεις τους. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες μαθητές να μοιραστούν τις απόψεις τους.
- Ενθαρρύνετε λύσεις: Μετατοπίστε τη συζήτηση προς τον καταιγισμό ιδεών για πιθανές λύσεις ή παρεμβάσεις για τις προκλήσεις που έχουν τεθεί ως προτεραιότητα. Ενθαρρύνετε τη δημιουργικότητα και τη συνεργασία για την εξεύρεση λύσεων.

ΜΠΛΟΚ 3 - ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Αρχές του συνεργατικού σχεδιασμού

- Κοινό όραμα και στόχοι: Ο συνεργατικός σχεδιασμός ξεκινά με ένα κοινό όραμα και κοινούς στόχους. Όλοι οι συμμετέχοντες πρέπει να κατανοήσουν και να συμφωνήσουν σχετικά με τους τελικούς στόχους που επιδιώκουν να επιτύχουν μέσω της συνεργασίας.
- Συμμετοχικότητα: Η συνεργασία θα πρέπει να περιλαμβάνει μια διαφορετική ομάδα ενδιαφερομένων μερών, οι οποίοι φέρνουν ποικίλες προοπτικές, τεχνογνωσία και εμπειρίες στη διαδικασία σχεδιασμού. Η συμμετοχικότητα διασφαλίζει ότι ακούγονται όλες οι φωνές.
- Ανοιχτή επικοινωνία: Η αποτελεσματική επικοινωνία είναι θεμελιώδης. Οι συμμετέχοντες πρέπει να αισθάνονται άνετα να εκφράζουν τις ιδέες, τις ανησυχίες και τα σχόλιά τους ανοιχτά και με σεβασμό. Η διαφανής επικοινωνία δημιουργεί εμπιστοσύνη.

- Συλλογική λήψη αποφάσεων: Ο συνεργατικός σχεδιασμός περιλαμβάνει τη λήψη αποφάσεων συλλογικά και όχι από ένα άτομο ή μια μικρή ομάδα. Οι αποφάσεις θα πρέπει να βασίζονται σε συναίνεση ή σε συμφωνία πλειοψηφίας.
- Επίλυση συγκρούσεων: Συγκρούσεις μπορεί να προκύψουν κατά τον συνεργατικό σχεδιασμό. Θα πρέπει να υπάρχουν αποτελεσματικοί μηχανισμοί επίλυσης συγκρούσεων για την αντιμετώπιση των διαφωνιών και την εξεύρεση αμοιβαία αποδεκτών λύσεων.
- Σαφείς ρόλοι και αρμοδιότητες: Κάθε συμμετέχων θα πρέπει να έχει καθορισμένους ρόλους και αρμοδιότητες στο πλαίσιο της διαδικασίας σχεδιασμού. Αυτή η σαφήνεια διασφαλίζει ότι όλοι γνωρίζουν τι αναμένεται από αυτούς.

ΒΗΜΑ 3.1 - Ορισμός και κατανομή ρόλων

- Δεξιότητες και ικανότητες: Αναθέστε ρόλους με βάση τις δεξιότητες, τα προσόντα και τις ικανότητες των ατόμων, διασφαλίζοντας ότι είναι κατάλληλα για τα καθήκοντα που πρέπει να διεκπεραιωθούν.
- Εμπειρία και εξειδίκευση: Εξετάστε τη σχετική εμπειρία και εμπειρογνωμοσύνη των ατόμων κατά την κατανομή των ρόλων για να αξιοποιήσετε το ιστορικό και τις γνώσεις τους.
- Ενδιαφέρον και κίνητρα: Λαμβάνετε υπόψη τα ενδιαφέροντα και τα κίνητρα των ατόμων για συγκεκριμένους ρόλους για να ενισχύσετε την απόδοση και την ικανοποίηση από την εργασία τους.

ΒΗΜΑ 3.2 - Ανάπτυξη κοινού σχεδίου δράσης

- Σαφώς καθορισμένοι στόχοι και σκοποί.
- Ανάθεση καθηκόντων και ευθύνη: Αναθέστε καθήκοντα, ευθύνες και προθεσμίες στα μέλη της ομάδας, ώστε να διασφαλιστεί η υπευθυνότητα και η σαφήνεια σχετικά με το ποιος είναι υπεύθυνος για τι.
- Τακτική παρακολούθηση και προσαρμογή: Καθιέρωση συστήματος συνεχούς παρακολούθησης, υποβολής εκθέσεων και προσαρμογής για την παρακολούθηση της προόδου και την πραγματοποίηση των αναγκαίων προσαρμογών καθ' όλη τη διάρκεια της εφαρμογής του σχεδίου.

ΜΠΛΟΚ 4 - ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ

ΒΗΜΑ 4.1 - Κατανομή πόρων και προϋπολογισμός (τα βασικά)

1) Ιεράρχηση προτεραιοτήτων και αξιολόγηση αναγκών:

Ξεκινήστε με τη διενέργεια ενδελεχούς αξιολόγησης των αναγκών για τον προσδιορισμό των ειδικών απαιτήσεων για το έργο ή τον οργανισμό σας. Ιεραρχήστε αυτές τις ανάγκες με βάση τη σημασία τους και την ευθυγράμμισή τους με τους στόχους σας. Διαθέστε πόρους πρώτα στις κρίσιμες ανάγκες που έχουν τον πιο ουσιαστικό αντίκτυπο στους στόχους σας.

2) Ανάλυση κόστους-οφέλους:

Εκτελέστε ανάλυση κόστους-οφέλους για διάφορες επιλογές κατανομής πόρων. Αξιολογήστε τη δυνητική απόδοση της επένδυσης για κάθε απόφαση κατανομής. Η ανάλυση αυτή σας βοηθά να κάνετε τεκμηριωμένες επιλογές σχετικά με τον τρόπο αποτελεσματικής και αποδοτικής κατανομής των περιορισμένων πόρων.

3) Ενσωματώστε ευελιξία στον προϋπολογισμό σας και στη στρατηγική κατανομής πόρων.

Αναγνωρίστε ότι μπορεί να προκύψουν απροσδόκητες αλλαγές ή καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Διαθέστε ένα μέρος των πόρων σας ως ταμείο έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων προκλήσεων χωρίς να διαταράξετε την πρόοδο του έργου σας ή τις οργανωτικές λειτουργίες.

ΒΗΜΑ 4.2 - Παρακολούθηση και αξιολόγηση των συνεργατικών πρωτοβουλιών

1) Σαφείς στόχοι και δείκτες:

Καθορίστε σαφείς και μετρήσιμους στόχους για τη συνεργατική πρωτοβουλία. Οι στόχοι αυτοί θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τους γενικούς στόχους της συνεργασίας. Επιπλέον, καθορίστε συγκεκριμένους βασικούς δείκτες απόδοσης (ΚΔΑ) που μπορούν να μετρήσουν αντικειμενικά την πρόοδο και την επιτυχία. Αυτοί οι δείκτες μπορεί να περιλαμβάνουν ποσοτικά δεδομένα, ποιοτική ανατροφοδότηση ή συνδυασμό και των δύο.

2) Τακτική συλλογή δεδομένων και υποβολή εκθέσεων:

Εφαρμόστε μια συστηματική διαδικασία συλλογής δεδομένων για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με την πρόοδο της πρωτοβουλίας. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τακτικές έρευνες, συνεντεύξεις, ομάδες εστίασης ή ανάλυση σχετικών εγγράφων και εκθέσεων. Διασφαλίστε ότι οι μέθοδοι συλλογής δεδομένων είναι συνεπείς και αξιόπιστες σε όλα τα συνεργαζόμενα μέρη. Επίσης, καθορίστε ένα χρονοδιάγραμμα υποβολής εκθέσεων που θα περιγράφει πότε και πώς θα κοινοποιούνται οι ενημερώσεις προόδου και τα πορίσματα της αξιολόγησης μεταξύ των συνεργαζόμενων φορέων.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - ΟΜΑΔΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΣΧΕΔΙΑΣΜΌΣ ΣΧΕΔΊΟΥ ΥΛΟΠΌΙΗΣΗΣ ΥΠΗΡΕΣΊΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

ΒΗΜΑ 1.1 - Εισαγωγή

Εξηγήστε εν συντομία τον στόχο της δραστηριότητας: δημιουργία ενός σχεδίου υλοποίησης μιας υπηρεσίας υποστήριξης. Τονίστε τον χρονικό περιορισμό των 15 λεπτών.

ΒΗΜΑ 1.2 - Καταιγισμός ιδεών για τα βασικά στοιχεία

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να κάνουν ατομικό καταιγισμό ιδεών σχετικά με τα βασικά στοιχεία που απαιτούνται για την υλοποίηση της υπηρεσίας υποστήριξης. Ενθαρρύνετε τους να σκεφτούν τα καθήκοντα, τους πόρους, τις ευθύνες και τα χρονοδιαγράμματα.

ΒΗΜΑ 1.3 - Μοιραστείτε

Ζητήστε από κάθε συμμετέχοντα να μοιραστεί ένα βασικό στοιχείο από τον καταγισμό ιδεών του. Γράψτε τα στοιχεία αυτά σε αυτοκόλλητες σημειώσεις και τοποθετήστε τα στον πίνακα.

ΒΗΜΑ 1.4 - Περιγράψτε το σχέδιο

Με βάση τις κοινές ιδέες, δημιουργήστε το σχέδιο δράσης σας.

ΒΗΜΑ 1.5 - Ανάθεση αρμοδιοτήτων

Αναθέστε γρήγορα αρμοδιότητες για κάθε εργασία ή στοιχείο. Βεβαιωθείτε ότι όλοι έχουν ένα ρόλο να διαδραματίσουν στην υλοποίηση.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Διάλεξη και παρουσίαση (διδασκτική μέθοδος): Η εκπαίδευση ξεκινά με μια εισαγωγική διάλεξη και παρουσίαση, η οποία παρέχει στους συμμετέχοντες μια επισκόπηση των στόχων και του περιεχομένου του προγράμματος. Η μέθοδος αυτή μεταφέρει αποτελεσματικά βασικές πληροφορίες, θέτει το πλαίσιο και εισάγει βασικές έννοιες.

Διαδραστικές συζητήσεις και ομαδικές δραστηριότητες: Κατά τη διάρκεια της κατάρτισης, χρησιμοποιούνται διαδραστικές συζητήσεις για την ενεργό συμμετοχή των συμμετεχόντων. Οι ομαδικές συζητήσεις ενθαρρύνουν την ανταλλαγή γνώσεων, την κριτική σκέψη και την αλληλοδιδασκτική μάθηση. Οι συζητήσεις αυτές δημιουργούν ευκαιρίες για τους συμμετέχοντες να προβληματιστούν σχετικά με τις εμπειρίες και τις προοπτικές τους, προωθώντας τη βαθύτερη κατανόηση του θέματος.

Αξιολόγηση αναγκών και σχεδιασμός δράσης (πρακτική εφαρμογή): Για να ενισχυθεί η σημασία της αξιολόγησης αναγκών και του σχεδιασμού δράσης, οι συμμετέχοντες συμμετέχουν σε πρακτικές ασκήσεις. Μαθαίνουν πώς να διεξάγουν αξιολογήσεις αναγκών και να αναπτύσσουν σχέδια δράσης προσαρμοσμένα σε συγκεκριμένα εκπαιδευτικά πλαίσια.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Θα υπάρχει ένας επικεφαλής εκπαιδευτής, ικανός στη διαχείριση έργων, την επισιτιστική κυριαρχία και την ανάπτυξη της κοινότητας, που αποτελούν κρίσιμες πτυχές της κατάρτισης, ο οποίος θα επιβλέπει ολόκληρο το πρόγραμμα κατάρτισης. Σε διάφορα τμήματα, θα εισάγει τους συμμετέχοντες στην κατάρτιση, θα τους καθοδηγεί μέσω της αναγνώρισης συνεργασιών και της αξιολόγησης των αναγκών, θα ηγείται ασκήσεων συνεργατικού σχεδιασμού και θα επιβλέπει την υλοποίηση συνεργατικών πρωτοβουλιών. Μέσω της χρήσης μεθοδολογιών όπως η μάθηση δράσης, τα οπτικά βοηθήματα, οι ομαδικές συζητήσεις και η επίλυση προβλημάτων, ο εκπαιδευτής θα διευκολύνει τις διαδραστικές συνεδρίες για την επίτευξη των στόχων της κατάρτισης και θα διασφαλίσει την εις βάθος κατανόηση και εμπλοκή των συμμετεχόντων.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 10-15 συμμετέχοντες και 0-2 ειδικοί σε θέματα ή 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 15-30 συμμετέχοντες και 1-3 ειδικοί σε θέματα.

11. Αξιολόγηση

Αξιολόγηση από ομότιμους

- **Μέθοδος:** Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να αξιολογούν και να παρέχουν ανατροφοδότηση για το έργο των συμμαθητών τους κατά τη διάρκεια ομαδικών δραστηριοτήτων ή έργων.
- **Δείκτες:** Ικανότητα κριτικής αξιολόγησης και επικοινωνιακής ανατροφοδότησης των σχεδίων δράσης, των προϋπολογισμών και των στρατηγικών κατανομής πόρων των συναδέλφων.

Ερωτηματολόγια και έρευνες

- **Μέθοδος:** Χορήγηση ερωτηματολογίων ή ερευνών στους συμμετέχοντες πριν και μετά την εκπαίδευση για να συγκεντρωθούν οι αντιλήψεις, τα σχόλια και οι αυτοαναφερόμενες βελτιώσεις τους.⁸
- **Δείκτες:** Ικανοποίηση των συμμετεχόντων από το πρόγραμμα κατάρτισης και τη σημασία του.

⁸ Το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης είναι διαθέσιμο στην εργαλειοθήκη.

2. Ενότητα κατάρτισης για τη διαχείριση ομάδων χωρίς αποκλεισμούς

2.1. Σύντομη περιγραφή της ενότητας

Τίτλος ενότητας: Διαχείριση ομάδων χωρίς αποκλεισμούς

Κύριοι στόχοι

- Προώθηση της συμμετοχικότητας και ενίσχυση ενός ομαδικού περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς,
- Προώθηση της επικοινωνίας και της συνεργασίας χωρίς αποκλεισμούς,
- Δημιουργία ενός ανοικτού και φιλόξενου φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος για όλους,
- Δημιουργήστε μια ομάδα διαφορετικών ανθρώπων, διασφαλίζοντας ότι όλοι ακούγονται, εκτιμώνται και συμμετέχουν,
- Ενίσχυση της ικανότητας των ατόμων με διαφορετικό υπόβαθρο να εντοπίζουν ευκολότερα τις ευκαιρίες που σχετίζονται με την κουλτούρα και να διαχειρίζονται πιθανές διαπολιτισμικές συγκρούσεις,
- Εξηγήστε τα πλεονεκτήματα και τις δυσκολίες της ένταξης και πώς μπορούν να επηρεάσουν την απόδοση και την ευημερία της ομάδας,
- Αναγνωρίστε και αντιμετωπίστε τυχόν προκαταλήψεις, στερεότυπα ή παραδοχές που μπορεί να εμποδίζουν την ένταξη, καθώς και τον τρόπο υπέρβασής τους,
- Ενθαρρύνετε και επιβραβεύστε συμπεριφορές και δράσεις χωρίς αποκλεισμούς, όπως η ακρόαση, η ανταλλαγή, η υποστήριξη και ο αλληλοσεβασμός.

Στόχοι

Δευτερεύοντες στόχοι

- Εξάλειψη των διακρίσεων,
- Δημοσιοποιήστε τα οφέλη της συμμετοχικότητας,
- Ενισχύστε την απόδοση της ομάδας, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία,
- Μείωση του κύκλου εργασιών και των συγκρούσεων.

Γενικές ικανότητες

- Ικανότητα ενσωμάτωσης της κοινωνικής και πολιτισμικής ποικιλομορφίας της ομάδας στο περιεχόμενο της κατάρτισης και στις διαδικασίες μάθησης,
- Προσέγγιση της διαπολιτισμικής ευαισθησίας (αναφέρεται στην ευαισθητοποίηση ενός ατόμου για τον δικό του και τους άλλους πολιτισμούς, στην ικανότητά του να συμπάσχει με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς και να εξετάζει ένα γεγονός ή μια συμπεριφορά από μία ή περισσότερες πολιτισμικές οπτικές γωνίες),
- Ικανότητα κριτικής σκέψης (Ικανότητα αμφισβήτησης και επιχειρηματολογίας εννοιών, ιδεών και καταστάσεων και διάκρισης πλάνων, ασυνεπειών και λογικών σφαλμάτων),
- Διεκδικητικότητα (Ικανότητα να εκφράζει κανείς τις δικές του ανάγκες ή συμφέροντα λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες ή τα συμφέροντα των άλλων, χωρίς να επιτίθεται ή να αποφεύγει τη σύγκρουση, και με ευγένεια και σεβασμό.),
- Δεξιότητες διαπολιτισμικής επικοινωνίας (κατανοούν ένα σύνολο ικανοτήτων που απαιτούνται για την επικοινωνία ή την ανταλλαγή πληροφοριών με άτομα από άλλους πολιτισμούς και κοινωνικές ομάδες),
- Ικανότητα διαχείρισης της δυναμικής των ομάδων (δηλ. αντιμετώπιση συγκρούσεων και διαταραχών στις ομάδες μάθησης),
- Προώθηση των αρχών της ισότητας και του φεμινισμού στη διαθεματικότητα των δράσεων,
- Γνώση του τρόπου ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου στο περιεχόμενο της κατάρτισης και στις διαδικασίες μάθησης,
- Ικανότητα ακρόασης.

Ειδικές ικανότητες

- Κοινωνική δικαιοσύνη και εργασιακά δικαιώματα σε πρωτοβουλίες στον τομέα της γεωργίας/διατροφής
- Διατροφή, υγεία και τρόπος ζωής
- Κριτήρια για την επιλογή παραγωγών που πληρούν τις απαιτήσεις βιωσιμότητας
- Διαχείριση προσωπικού
- Διαφορετικές μορφές σχέσης μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών

Κατά προσέγγιση διάρκεια (σε ώρες):

6 ώρες, καταναεμημένες ως εξής:

Μονάδα 1	Μονάδα 2	Μονάδα 3
2 ώρες	2 ώρες	2 ώρες

2.2. Στοχευμένες συλλογικότητες

Σύμφωνα με την έκθεση για τα δρομολόγια των πράσινων θέσεων εργασίας, που περιλαμβάνεται στο έγγραφο του πλαισίου ικανοτήτων, η ενότητα κατάρτισης για τη διαχείριση ομάδων χωρίς αποκλεισμούς απευθύνεται σε όλα τα επαγγελματικά προφίλ:

Γενική διαχείριση έργων και πόρων	• Συντονιστής/ Διαχειριστής έργου • Διευθυντής διοίκησης και λογιστηρίου • Εθελοντισμός/Υπεύθυνος ανθρώπινων πόρων/Κοινωνικός χειριστής
Επικοινωνία, ευαισθητοποίηση Περιοχή	• Διευθυντής επικοινωνίας
Περιοχή συλλογής γεωργικής παραγωγής και πλεονάσματος	• Συντονιστής περιοχής παραγωγής • Αγρότης/ Βοηθός αγροκτήματος • Συντονιστής περιοχής συλλογής πλεονασμάτων • Τεχνικός υποστήριξης και διοικητικής μέριμνας στην περιοχή συλλογής πλεονασμάτων
Περιοχή μετασχηματισμού	• Συντονιστής περιοχής μαγειρικής και μετασχηματισμού • Υποστηρικτής στην περιοχή Μετασχηματισμού
Χώρος αποθήκευσης, εφοδιαστικής και διανομής	• Συντονιστής/ Προϊστάμενος αποθήκευσης και εφοδιαστικής αλυσίδας • Βοηθός logistics/εργάτης αποθήκης • Χειριστής εξυπηρέτησης πελατών

Περιοχή εκπαίδευσης

- Εκπαιδευτής εκπαίδευσης ενηλίκων για τις κοινωνικές δεξιότητες
- Εκπαιδευτής ενηλίκων σε θέματα βιώσιμης γεωργίας και διατροφικού συστήματος, περιβαλλοντικός εκπαιδευτής
- Σχολικός εκπαιδευτικός

2.3. Μεθοδολογία

Η εκπαιδευτική προσέγγιση χρησιμοποιεί ένα ευρύ φάσμα συμμετοχικών μεθοδολογιών με στόχο την αποτελεσματική μάθηση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων. Χρησιμοποιεί μάθηση βασισμένη σε δραστηριότητες, δίνοντας έμφαση στην πρακτική εμπλοκή μέσω διαδραστικών ασκήσεων, μελετών περίπτωσης, παιχνιδιών ρόλων και ομαδικών εργασιών για την προώθηση της ενεργητικής εφαρμογής της γνώσης. Επιπλέον, η Βιωματική Μάθηση βυθίζει τους συμμετέχοντες σε σενάρια πραγματικού κόσμου, ακολουθούμενα από αναστοχαστικές αναφορές για την εξαγωγή πολύτιμων συμπερασμάτων. Η εργασία πεδίου και η παρατήρηση παρέχουν πρακτική εμπειρία και συμμετοχική λήψη αποφάσεων, χρησιμοποιώντας τεχνικές όπως ο καταιγισμός ιδεών και η δημιουργία συναίνεσης, για να ενδυναμώσουν τους συμμετέχοντες στη λήψη αποφάσεων. Οι ομαδικοί ρόλοι διερευνώνται επίσης μέσω μελετών περίπτωσης και ασκήσεων παιχνιδιού ρόλων. Τέλος, εφαρμόζεται επίσης μια μικτή προσέγγιση, η οποία ενσωματώνει τη θεωρία και τις πρακτικές εφαρμογές για μια ολιστική μαθησιακή εμπειρία- καθώς και η μάθηση από ομοτίμους και η συνεργασία που προάγουν την ανταλλαγή γνώσεων και την ομαδική εργασία μέσω ομαδικών έργων και διαδραστικών συνεδριών, ενισχύοντας την κατανόηση. Η δέσμευση σε αυτές τις συμμετοχικές μεθοδολογίες εξασφαλίζει ένα πιο ελκυστικό, αποτελεσματικό και προσαρμοσμένο εκπαιδευτικό ταξίδι που προσφέρει σταθερά πολύτιμα αποτελέσματα.

2.4. Εργαλεία

Για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων αυτής της ενότητας, απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι:

- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Διαδικτυακοί πόροι: Πρόσβαση στο διαδικτυακό τεστ σιωπηρής συσχέτισης (IAT) για κάθε συμμετέχοντα. Κατάλογος επιμελημένων διαδικτυακών πηγών, άρθρων και περαιτέρω αναγνωστικού υλικού σχετικά με την αντιμετώπιση των στερεοτύπων και την προώθηση της συμμετοχικότητας.
- Εργαλεία αξιολόγησης: Ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

2.5. Υποδομή

Για την ανάπτυξη της ενότητας απαιτούνται οι ακόλουθες υποδομές:

- Τεχνολογία: Πρόσβαση σε εκτυπωτή σε περίπτωση που χρειαστεί να εκτυπωθούν φύλλα σεναρίων.
- Τόπος διεξαγωγής:: που μπορεί να φιλοξενήσει άνετα όλους τους συμμετέχοντες, με πρόβλεψη για μικρές ομάδες. Θα πρέπει να επιτρέπει τη συνεργασία και τις ξεχωριστές συζητήσεις υποομάδων μεταξύ των συμμετεχόντων.

2.6. Προσβασιμότητα

Η απόδοση της ενότητας θα πρέπει να προσφέρει τη δυνατότητα προσαρμογής του υλικού σε πολλαπλές προσβάσιμες μορφές, εξασφαλίζοντας συμβατότητα με υποστηρικτικές τεχνολογίες, παρέχοντας σαφή πλοήγηση, προσφέροντας εναλλακτικές λύσεις για αισθητηριακές ενδείξεις κ.λπ. Πρέπει να ανοίγουν κανάλια για τους συμμετέχοντες ώστε να ζητούν προσαρμογές και να αναφέρουν άμεσα τα προβλήματα. Η προσέγγιση της ενότητας στοχεύει στην προώθηση ενός μαθησιακού περιβάλλοντος όπου κάθε άτομο, ανεξάρτητα από τις μοναδικές του ικανότητες, μπορεί να συμμετέχει πλήρως και να ευδοκιμεί σε αυτή την κατάρτιση.

2.7. Άλλοι μηχανισμοί ένταξης

Η δραστηριότητα αυτή δεν έχει προκαθορισμένους μηχανισμούς ένταξης, καθώς μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με το ίδρυμα υποδοχής. Η ενότητα έχει σχεδιαστεί για να είναι περιεκτική και φιλόξενη για όλους τους συμμετέχοντες, και πολλά από τα υλικά είναι προσβάσιμα σε διάφορες γλώσσες για να εξυπηρετήσουν άτομα με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο. Επιπλέον, οι διαμεσολαβητές θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες που αντιμετωπίζουν γλωσσικά εμπόδια, χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως το DeepL ή το Google Translate για ιστότοπους, ώστε να διασφαλίσουν ότι το υλικό είναι προσβάσιμο σε όλους, όταν είναι απαραίτητο. Τέλος, η προσοχή στη χρήση της γλώσσας χωρίς αποκλεισμούς δεν πρέπει να ξεχνιέται ή να παραβλέπεται. Είναι πάντα μια καλή συνήθεια να ρωτάτε τους συμμετέχοντες τι είδους αντωνυμία φύλου προτιμούν να αποκαλούνται και να προσπαθείτε πάντα να χρησιμοποιείτε τύπους χωρίς αποκλεισμούς κατά τη διάρκεια των αφηγηματικών μερών.

2.8. Άλλα στοιχεία ενδιαφέροντος

2.8.1. Υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό και πόροι

- [Από τη ρητορική μίσους στη μη βίαιη επικοινωνία](#)

Το εγχειρίδιο, το οποίο επιμελήθηκε το UNDP, περιγράφει διάφορες εκφάνσεις της ρητορικής μίσους με ανάλυση και παραδείγματα, δίνοντας έμφαση στις ηθικές πτυχές της χρήσης διαφόρων μορφών ρητορικής μίσους στο χώρο των μέσων ενημέρωσης. Δίνονται συστάσεις για τη μετατροπή της ρητορικής μίσους σε μη βίαιη επικοινωνία.

- [Ο ρόλος του σαρκασμού στη ρητορική μίσους- Μια πολύγλωσση προοπτική -](#)

Μια σύντομη εργασία της ερευνήτριας Simona Frenda θέλει να διερευνήσει τον ρόλο που διαδραματίζουν τα δημιουργικά γλωσσικά μέσα, ιδίως ο σαρκασμός, στη ρητορική μίσους σε ένα πολύγλωσσο πλαίσιο.

2.8.2. Γενικές συστάσεις και παρατηρήσεις

Η συζήτηση για το θέμα αυτό απαιτεί ένα καλό επίπεδο ευαισθησίας και προσοχής. Η ενασχόληση με εύθραυστους ενήλικες μπορεί να είναι δύσκολη, καθώς μπορεί να έχουν βιώσει τραύμα ή να έχουν αυξημένες συναισθηματικές ευαισθησίες, οπότε είναι σημαντικό να δημιουργηθεί ένα ασφαλές, χαλαρό και υποστηρικτικό περιβάλλον μάθησης. Ακολουθούν ορισμένες προτάσεις:

- Συντονιστές: Είναι καλύτερο να υπάρχουν δύο συντονιστές στην αίθουσα, ενδεχομένως διαφορετικού φύλου. Δύο διαμεσολαβητές μπορούν να φέρουν διαφορετικές προοπτικές, υπόβαθρα και εμπειρογνωμοσύνη στο εργαστήριο και επίσης να βελτιώσουν τη δυναμική της ομάδας.
- Δημιουργήστε έναν ασφαλή χώρο: τονίστε τη σημασία ενός ασφαλούς και με σεβασμό μαθησιακού περιβάλλοντος. Ενημερώστε τους συμμετέχοντες ότι οι σκέψεις, τα συναισθήματα και οι εμπειρίες τους θα προστατεύονται και δεν θα κοινοποιούνται σε κανέναν εκτός της αίθουσας.
- Χρησιμοποιήστε προειδοποιήσεις ενεργοποίησης: να γνωρίζετε ότι ορισμένα θέματα που σχετίζονται με τη ρητορική μίσους και τις διακρίσεις μπορεί να προκαλέσουν συναισθηματικές αντιδράσεις. Παρέχετε προειδοποιήσεις πριν από τη συζήτηση δυνητικά ανησυχητικού περιεχομένου, ώστε οι συμμετέχοντες να είναι καλύτερα προετοιμασμένοι.
- Ξεκινώντας με ένα icebreaker θα μπορούσε να βοηθήσει στην εκτόνωση της έντασης και στη δημιουργία μιας αίσθησης ομάδας.
- Η οργάνωση ενός τραπέζιού καφέ/σνακ πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά το εργαστήριο βοηθά τους συμμετέχοντες να αισθάνονται άνετα και συμβάλλει στη δημιουργία μιας αίσθησης ομάδας.

Εκπαιδευτική ενότητα #1 - Στερεότυπα

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης "Διαχείριση ομάδων χωρίς αποκλεισμούς".

2. Περιγραφή

Αυτή η δίωρη εκπαιδευτική δραστηριότητα εκπαιδεύει τους συμμετέχοντες σχετικά με τα στερεότυπα στα προγράμματα επισιτιστικής κυριαρχίας και ασφάλειας μέσω μιας δομημένης προσέγγισης. Ξεκινά με μια ανακεφαλαίωση σχετικά με τα στερεότυπα και τις ασυνείδητες προκαταλήψεις, ακολουθούμενη από ομαδικές συζητήσεις που μοιράζονται προσωπικές εμπειρίες και γνώσεις από το Implicit Association Test. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες συμμετέχουν σε παιχνίδια ρόλων για να αντιμετωπίσουν σενάρια στερεοτύπων σε ένα ελεγχόμενο περιβάλλον. Στο επόμενο τμήμα, μοιράζονται καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση των στερεοτύπων, καθώς και ασκήσεις που προάγουν την ενσυναίσθηση, την ενεργητική ακρόαση και τη διεκδικητικότητα. Η συνεδρία ολοκληρώνεται με απολογισμό των βασικών συμπερασμάτων, προσωπικές δεσμεύσεις για την καταπολέμηση των στερεοτύπων και την παροχή πρόσθετων πόρων για περαιτέρω μάθηση.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 2 ώρες, οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

Μπλοκ 1: Εισαγωγή	15 λεπτά
Μπλοκ 2: Ομαδικές συζητήσεις: IAT: Κατανόηση των προκαταλήψεων μέσω του IAT βάρους	25 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Παιχνίδια ρόλων	40 λεπτά
Μπλόκο 3: Επικοδομητική Διεύθυνση	40 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Τόπος διεξαγωγής:: που μπορεί να φιλοξενήσει άνετα όλους τους συμμετέχοντες, με πρόβλεψη για μικρές ομάδες.
- Τεχνολογία: Ηχοσύστημα με μικρόφωνα για την εξασφάλιση καθαρής επικοινωνίας και υπολογιστές ή τάμπλετ με πρόσβαση στο διαδίκτυο για τη διευκόλυνση της δοκιμής σιωπηρής συσχέτισης (IAT) και την πρόσβαση σε διαδικτυακές πηγές.
- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Διαδικτυακοί πόροι: Πρόσβαση στο διαδικτυακό τεστ σιωπηρής συσχέτισης (IAT) για κάθε συμμετέχοντα. Κατάλογος επιμελημένων διαδικτυακών πηγών, άρθρων και περαιτέρω αναγνωστικού υλικού σχετικά με την αντιμετώπιση των στερεοτύπων και την προώθηση της συμμετοχικότητας.

- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

- Να κατανοήσουν οι συμμετέχοντες τις ασυνείδητες προκαταλήψεις, ιδίως όσον αφορά το βάρος, και πώς αυτές μπορεί να εκδηλωθούν στο πεδίο της διατροφικής κυριαρχίας και ασφάλειας.
- Για να ενισχύσετε την αυτογνωσία των συμμετεχόντων σχετικά με τις δικές τους προκαταλήψεις, χρησιμοποιήστε το Weight IAT ως εργαλείο προβληματισμού.
- Να διευκολύνει τον ανοιχτό διάλογο και τις κοινές μαθησιακές εμπειρίες γύρω από το θέμα της προκατάληψης βάρους, ενθαρρύνοντας την ενσυναίσθηση και τον αμοιβαίο σεβασμό.
- Εισαγωγή πρακτικών στρατηγικών για την αντιμετώπιση και τον μετριασμό των προκαταλήψεων που σχετίζονται με το βάρος εντός ομάδων και κοινοτήτων, ενισχύοντας τη συμμετοχικότητα στη διαχείριση προγραμμάτων.
- Δημιουργία ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να συζητούν ανοιχτά τις προκλήσεις και τις λύσεις σχετικά με την προκατάληψη λόγω βάρους, προωθώντας μια κουλτούρα συνεχούς μάθησης και βελτίωσης.
- Να υπογραμμίσει τις ευρύτερες επιπτώσεις της προκατάληψης του βάρους στην υγεία, τη διατροφική εκπαίδευση και τη συμμετοχή της κοινότητας σε πρωτοβουλίες για την επισιτιστική ασφάλεια, προετοιμάζοντας τους συμμετέχοντες να αντιμετωπίσουν καλύτερα αυτά τα ζητήματα στα επόμενα βήματα του περιβάλλοντος

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Γενικές ικανότητες:

- Ικανότητα ακρόασης
- Ικανότητα ενσωμάτωσης της κοινωνικής και πολιτιστικής ποικιλομορφίας
- Ικανότητα κριτικής σκέψης
- Δεξιότητες διαπολιτισμικής επικοινωνίας
- Προσέγγιση της διαπολιτισμικής ευαισθησίας
- Αυτοπεποίθηση
- Ικανότητα διαχείρισης της δυναμικής της ομάδας

Ειδικές ικανότητες:

- Κοινωνική δικαιοσύνη και εργασιακά δικαιώματα σε πρωτοβουλίες στον τομέα της γεωργίας/διατροφής
- Διατροφή, υγεία και τρόπος ζωής Αυτοπεποίθηση
- Ικανότητα διαχείρισης της δυναμικής της ομάδας
- Κριτήρια για την επιλογή παραγωγών που πληρούν τις απαιτήσεις βιωσιμότητας
- Διαχείριση προσωπικού
- Διαφορετικές μορφές σχέσης μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΒΗΜΑ 1.1 - Σύντομη ανασκόπηση

Μια σύντομη ανακεφαλαίωση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων, με έμφαση στις προκαταλήψεις που σχετίζονται με το βάρος και τις επιπτώσεις τους (5 λεπτά).

ΒΗΜΑ 1.2 - Στόχοι δραστηριότητας

Περιγράψτε τους στόχους των δραστηριοτήτων, εξηγώντας τη σημασία της διερεύνησης των προκαταλήψεων βάρους στο πλαίσιο της διατροφικής κυριαρχίας και ασφάλειας (5 λεπτά).

ΒΗΜΑ 1.3 - Δημιουργία ομάδας

Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες (5 λεπτά).

ΒΗΜΑ 1.4 - Ορισμοί

- Στερεότυπα: Στερεότυπα είναι γενικευμένες πεποιθήσεις ή υποθέσεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά, τις συμπεριφορές ή τις προτιμήσεις των μελών μιας συγκεκριμένης ομάδας που βασίζονται αποκλειστικά και μόνο στην ιδιότητά τους ως μέλη της ομάδας (Πολιτισμός και Ψυχολογία, 2020).
- Προκατάληψη: Η προκατάληψη ορίζεται ως μια δυσμενής ή εχθρική στάση απέναντι σε μια ομάδα ή τα μέλη της, η οποία γενικά διαμορφώνεται χωρίς βάσιμο λόγο ή πριν από επαρκή αποδεικτικά στοιχεία. Χαρακτηρίζεται από παράλογες, στερεότυπες πεποιθήσεις (Britannica)
- Διακρίσεις: Οι διακρίσεις περιλαμβάνουν την εφαρμογή προκαταλήψεων με την άδικη μεταχείριση των ανθρώπων με βάση την αντιληπτή συμμετοχή τους σε μια ομάδα και όχι με βάση τα χαρακτηριστικά ή την αξία τους. Συστηματικά ευνοεί ή μειονεκτεί μια ομάδα. (APA)

ΒΗΜΑ 1.5 - Επιπτώσεις στις ζωές μας

Τα στερεότυπα, οι προκαταλήψεις και οι διακρίσεις μπορούν να έχουν βαθύτατο αντίκτυπο σε άτομα και κοινότητες. Μπορούν να διαιωνίσουν την ανισότητα, την περιθωριοποίηση και την κοινωνική διαίρεση. Τα άτομα που υπόκεινται σε αυτές τις αρνητικές στάσεις και συμπεριφορές μπορεί να βιώσουν χαμηλότερη αυτοεκτίμηση, αυξημένο άγχος και έλλειψη ευκαιριών σε διάφορους τομείς της ζωής, όπως η εκπαίδευση, η απασχόληση και η υγειονομική περίθαλψη.

ΒΗΜΑ 1.6 - Διαιώνιση σε περιβάλλοντα κατάρτισης και εργασίας

Στα πλαίσια της κατάρτισης, τα στερεότυπα μπορούν να επηρεάσουν τις προσδοκίες και τις κρίσεις των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων, γεγονός που μπορεί να επηρεάσει την απόδοση, την αλληλεπίδραση και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Οι προκαταλήψεις και οι διακρίσεις στην κατάρτιση θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε άδικη μεταχείριση, άνιση πρόσβαση σε πόρους και έλλειψη ποικιλομορφίας και συμμετοχικότητας.

Στα πλαίσια της εργασίας, τα στερεότυπα μπορούν να οδηγήσουν σε μεροληπτικές πρακτικές πρόσληψης, άνισες αμοιβές και περιορισμένες ευκαιρίες εξέλιξης για περιθωριοποιημένες ομάδες. Η διαιώνιση των στερεοτύπων και των διακρίσεων στο χώρο εργασίας μπορεί να δημιουργήσει ένα εχθρικό ή μη φιλόξενο περιβάλλον, το οποίο με τη σειρά του επηρεάζει την παραγωγικότητα, το ηθικό και τη συνολική οργανωτική επιτυχία.

Αναγνωρίζοντας τις επιζήμιες επιπτώσεις των στερεοτύπων, των προκαταλήψεων και των διακρίσεων, τα προγράμματα κατάρτισης μπορούν να σχεδιαστούν για να αμφισβητήσουν και να αντιμετωπίσουν αυτά τα ζητήματα, προωθώντας ένα πιο περιεκτικό, δίκαιο και με σεβασμό περιβάλλον τόσο στα πλαίσια της κατάρτισης όσο και της εργασίας.

ΜΠΛΟΚ 2 - ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ: ΙΑΤ

ΒΗΜΑ 2.1 - Προσωπικός διαμοιρασμός

Οι συμμετέχοντες μοιράζονται σε 5 λεπτά προσωπικές εμπειρίες με στερεότυπα εντός των ομάδων τους.

ΒΗΜΑ 2.2 - Χορήγηση ΙΑΤ βάρους

Οι συμμετέχοντες συμπληρώνουν ατομικά σε 15 λεπτά online το τεστ σιωπηρής συσχέτισης βάρους (ΙΑΤ) για να αποκαλύψουν τυχόν ασυνείδητες προκαταλήψεις σχετικά με το σωματικό βάρος.

ΒΗΜΑ 2.3 - Ομαδική συζήτηση

Οι συμμετέχοντες μοιράζονται μέσα σε 5 λεπτά τα αποτελέσματα του ΙΑΤ και τις σκέψεις τους στις μικρές ομάδες τους, συζητώντας τυχόν ιδέες ή εκπλήξεις από το τεστ.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - ΠΑΙΧΝΊΔΙΑ ΡΌΛΩΝ (RPGS)

ΒΗΜΑ 1.1 - Ενημέρωση για το σενάριο

Παρουσίαση σεναρίων που αντικατοπτρίζουν πραγματικές καταστάσεις σε προγράμματα επισιτιστικής κυριαρχίας και ασφάλειας, όπου μπορεί να εμφανιστούν στερεότυπα. Αυτό το βήμα θα διαρκέσει 10 λεπτά.

ΒΗΜΑ 1.2 - Παιχνίδι ρόλων

Οι ομάδες αναπαράγουν τα σενάρια, περιηγούμενες στα στερεότυπα που παρουσιάζονται. Αυτό το βήμα θα διαρκέσει 20 λεπτά.

ΒΗΜΑ 1.3 - Ενημέρωση

Συζητήστε για 10 λεπτά σχετικά με τα σενάρια, εντοπίζοντας τα στερεότυπα, τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκαν και τι θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά.

Προτεινόμενα σενάρια:

- Σενάριο κοινοτικής δέσμευσης: "Μια ομάδα από ένα πρόγραμμα επισιτιστικής ασφάλειας συνεργάζεται με μια τοπική κοινότητα για να αξιολογήσει τις ανάγκες της σε τρόφιμα. Ωστόσο, ορισμένα μέλη της ομάδας έχουν προκαταλήψεις σχετικά με τις διατροφικές συνήθειες και προτιμήσεις με βάση το πολιτισμικό υπόβαθρο της κοινότητας."
- Σενάριο κατανομής πόρων: "Σε ένα σενάριο όπου οι πόροι είναι περιορισμένοι, τα μέλη της ομάδας πρέπει να αποφασίσουν πώς να καταναείμουν δίκαια τους πόρους μεταξύ των διαφόρων ομάδων της κοινότητας. Τα στερεότυπα ενδέχεται να επηρεάσουν τις αποφάσεις, οδηγώντας ενδεχομένως σε άδικη κατανομή".
- Σενάριο πρόσληψης: "Η ομάδα πρόσληψης για ένα πρόγραμμα επισιτιστικής κυριαρχίας παίρνει συνεντεύξεις από υποψηφίους με διαφορετικό υπόβαθρο. Τα στερεότυπα μπορεί να μουν στο παιχνίδι, επηρεάζοντας τις αποφάσεις πρόσληψης και ενδεχομένως την επιτυχία του έργου."
- Σενάριο δημόσιας επικοινωνίας: "Η ομάδα σας έχει αναλάβει την ανάπτυξη εκστρατειών δημόσιας επικοινωνίας για την προώθηση της επισιτιστικής ασφάλειας. Ωστόσο, ορισμένα

στερεότυπα ενδέχεται να επηρεάσουν την απεικόνιση των διαφόρων κοινοτικών ομάδων στις εκστρατείες, διαιωνίζοντας ενδεχομένως επιβλαβείς προκαταλήψεις."

- Σενάριο αντιμετώπισης κρίσεων: "Σε περίπτωση επισιτιστικής κρίσης, η ομάδα σας πρέπει να ανταποκριθεί γρήγορα για να παράσχει βοήθεια στις πληγείσες κοινότητες. Τα στερεότυπα ενδέχεται να επηρεάσουν την αποτελεσματικότητα και τη δικαιοσύνη της ανταπόκρισης, καθώς οι προκαταλήψεις θα μπορούσαν να επηρεάσουν την αξιολόγηση των αναγκών και τη διανομή της βοήθειας."

ΜΠΛΟΚ 3 - ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΤΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΟΔΟΤΗΣΗ

ΒΗΜΑ 3.1 - Καλές πρακτικές

Μοιραστείτε καλές πρακτικές για την εποικοδομητική αντιμετώπιση των στερεοτύπων και την προώθηση της ανοιχτής επικοινωνίας, του σεβασμού και της κατανόησης. Αυτό το βήμα θα διαρκέσει 20 λεπτά.

Καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση των στερεοτύπων και την προώθηση ενός περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς σε προγράμματα επισιτιστικής κυριαρχίας και ασφάλειας:

- Ανοιχτή επικοινωνία
- Ενεργητική ακρόαση
- Αναζητήστε διαφορετικές προοπτικές:
- Προκαλέστε τα στερεότυπα
- Αποφυγή υποθέσεων
- Δέσμευση με σεβασμό
- Προώθηση της ισότητας και της δικαιοσύνης
- Θετική ενίσχυση:
- Συνεχής ανατροφοδότηση
- Μηχανισμοί επίλυσης συγκρούσεων

ΒΗΜΑ 3.2 - Ομαδικός προβληματισμός

Οι ομάδες προβληματίζονται σε 5 λεπτά σχετικά με το πώς αυτές οι πρακτικές μπορούν να εφαρμοστούν στο εργασιακό τους περιβάλλον.

ΒΗΜΑ 3.3 - Απολογισμός δραστηριότητας

Συζητήστε σε 10 λεπτά τα βασικά συμπεράσματα από τις δραστηριότητες και πώς συμβάλλουν σε ένα περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς.

ΒΗΜΑ 3.4 - Προσωπική δέσμευση

Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν μία δράση που δεσμεύονται να αναλάβουν για να καταπολεμήσουν τα στερεότυπα στο επαγγελματικό τους περιβάλλον. Αυτό το βήμα θα διαρκέσει 5 λεπτά.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Η εκπαιδευτική δραστηριότητα έχει σχεδιαστεί για να εμπλέξει τους συμμετέχοντες σε μια ολοκληρωμένη διερεύνηση των στερεοτύπων, εστιάζοντας ιδιαίτερα στη διασταύρωσή τους με την επισιτιστική ασφάλεια. Η μεθοδολογική προσέγγιση ενσωματώνει διάφορες διαδραστικές και αναστοχαστικές ασκήσεις για να εξασφαλιστεί η βαθιά κατανόηση και η ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων για την καταπολέμηση των στερεοτύπων. Η δραστηριότητα χρησιμοποιεί διάφορες μεθοδολογικές διαδικασίες, όπως η βιωματική μάθηση, το παιχνίδι ρόλων, οι αναστοχαστικές πρακτικές, οι ομαδικές συζητήσεις και η προσωπική δέσμευση. Αυτές οι μεθοδολογικές διαδικασίες είναι δομημένες έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι τα στερεότυπα και ο αντίκτυπός τους στην επισιτιστική κυριαρχία και ασφάλεια διερευνώνται διεξοδικά, επιτυγχάνοντας έτσι τους προτεινόμενους εκπαιδευτικούς στόχους και αναπτύσσοντας τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη διαχείριση ομάδων χωρίς αποκλεισμούς.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Η εκπαιδευτική ενότητα θα καθοδηγείται από έναν επικεφαλής εκπαιδευτή με μεγάλη εμπειρία στη διαχείριση έργων, την επισιτιστική κυριαρχία και την επικοινωνία χωρίς αποκλεισμούς. Ο εκπαιδευτής θα διαχειρίζεται τη συνολική παροχή κατάρτισης, θα διευκολύνει τις συζητήσεις και θα καθοδηγεί τους συμμετέχοντες μέσω θεματικών συνεδριών για την αξιολόγηση των αναγκών, τον καταιγισμό ιδεών και τις ομαδικές συζητήσεις. Για την επίτευξη των στόχων της κατάρτισης θα χρησιμοποιηθούν μεθοδολογίες όπως η μάθηση δράσης, η παρουσίαση οπτικών μέσων και η επίλυση προβλημάτων. Προαιρετικά, στη δραστηριότητα μπορεί να συμμετέχει ένας ειδικός σε θέματα, όπως ένας επαγγελματίας που ειδικεύεται στις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα, ειδικά σε σχέση με την επισιτιστική ασφάλεια.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 10-15 συμμετέχοντες και 0-2 ειδικοί σε θέματα ή 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 15-30 συμμετέχοντες και 1-2 ειδικοί σε θέματα.

11. Αξιολόγηση

Αξιολόγηση από ομότιμους

Οι συμμετέχοντες θα αντιστοιχιστούν για να αξιολογήσουν ο ένας την κατανόηση και την εφαρμογή των βασικών εννοιών και δεξιοτήτων που συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια της κατάρτισης.

- **Δείκτες:** Αποτελεσματική επικοινωνία, εφαρμογή πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς και επικοδομητική ανατροφοδότηση.

Ερωτηματολόγια και έρευνες

Θα χορηγηθούν ερωτηματολόγια πριν και μετά την κατάρτιση για να εκτιμηθεί η κατανόηση και η εφαρμογή του περιεχομένου της κατάρτισης από τους συμμετέχοντες.

- **Δείκτες:** Αύξηση της γνώσης των στερεοτύπων, επικοινωνία χωρίς αποκλεισμούς και κατανόηση των προκλήσεων της επισιτιστικής ασφάλειας.

Συμμετοχή και συμβολή στη δραστηριότητα

Αξιολόγηση της συμμετοχής και της συνεισφοράς των συμμετεχόντων στις ομαδικές συζητήσεις, στα παιχνίδια ρόλων και σε άλλες διαδραστικές δραστηριότητες.⁹

- **Δείκτες:** Δείκτες: Ενεργή συμμετοχή, διορατικές συνεισφορές και συνεργατική εμπλοκή.

⁹ Το υλικό αυτό είναι διαθέσιμο στην Εργαλειοθήκη.

Μονάδα κατάρτισης #2 - Καταπολέμηση της ρητορικής μίσους & προώθηση της επικοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης "Διαχείριση ομάδων χωρίς αποκλεισμούς".

2. Περιγραφή

Αυτή η ενότητα έχει σκοπό να παρουσιάσει τον ορισμό της ρητορικής μίσους, τα είδη και τα χαρακτηριστικά της. Πώς να αναγνωρίζετε τη ρητορική μίσους και να εργάζεστε με τους συμμετέχοντες για να βρείτε μια περιεκτική και μη βίαιη επικοινωνία που σας επιτρέπει να δημιουργήσετε ένα εποικοδομητικό και χωρίς αποκλεισμούς κλίμα μέσα σε μια ομάδα.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 2 ώρες, οι οποίες θα μοιραστούν ως εξής:

Μπλοκ 1: Εισαγωγή	15 λεπτά
Ενότητα 2: Αναγνώριση της ρητορικής μίσους	15 λεπτά
Δραστηριότητα 1: "Λέγοντας το χειρότερα"	25 λεπτά
Δραστηριότητα 2: Το γλυκό μίσος	15 λεπτά
Μπλόκο 3: Τι είναι η επικοινωνία χωρίς αποκλεισμούς	15 λεπτά
Δραστηριότητα 3: Ανθρώπινο μπίνγκο	20 λεπτά
Μπλοκ 4: Ερωτήσεις και απαντήσεις, συζήτηση και συμπέρασμα	15/20 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Τόπος διεξαγωγής:: που μπορεί να φιλοξενήσει άνετα όλους τους συμμετέχοντες, με πρόβλεψη για μικρές ομάδες.
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας και οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και περιεχομένου πολυμέσων.

- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταγισμό ιδεών.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

- Παροχή στους εκπαιδευτές των γνώσεων, των εργαλείων και των μεθοδολογιών για τον ορισμό και την αναγνώριση της ρητορικής μίσους
- Εξηγήστε πώς να αποφεύγετε/καταπολεμάτε τη ρητορική μίσους δημιουργώντας επικοινωνία χωρίς αποκλεισμούς

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Γενικές και ειδικές ικανότητες:

- Ικανότητα ενσωμάτωσης της κοινωνικής και πολιτισμικής ποικιλομορφίας της ομάδας στο περιεχόμενο της κατάρτισης και στις διαδικασίες μάθησης
- Προσέγγιση της διαπολιτισμικής ευαισθησίας
- Ικανότητα κριτικής σκέψης (Ικανότητα αμφισβήτησης και επιχειρηματολογίας εννοιών, ιδεών και καταστάσεων και διάκρισης πλάνων, ασυνεπειών και λογικών σφαλμάτων)
- Διεκδικητικότητα (Ικανότητα έκφρασης των δικών του αναγκών ή συμφερόντων, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες ή τα συμφέροντα των άλλων, χωρίς επιθέσεις ή αποφυγή συγκρούσεων και με ευγένεια και σεβασμό).
- Δεξιότητες διαπολιτισμικής επικοινωνίας (κατανοούν ένα σύνολο ικανοτήτων που απαιτούνται για την επικοινωνία ή την ανταλλαγή πληροφοριών με άτομα από άλλους πολιτισμούς και κοινωνικές ομάδες)
- Ικανότητα διαχείρισης της δυναμικής των ομάδων (δηλ. αντιμετώπιση συγκρούσεων και διαταραχών στις ομάδες μάθησης)
- Ικανότητα διαχείρισης της δυναμικής της ομάδας

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΒΗΜΑ 1.1 -Καλώς ήρθατε

Καλωσορίστε τους συμμετέχοντες και επιλέξτε μια δραστηριότητα που θα σπάσει τον πάγο για να δώσετε θετικό τόνο και να γνωριστείτε μεταξύ σας.

ΒΗΜΑ 1.2 - Σύντομη περιγραφή των στόχων και σκοπών του εργαστηρίου

Σύντομη επισκόπηση των σκοπών και των στόχων του εργαστηρίου.

Είμαστε περιτριγυρισμένοι από το μίσος και τις λεκτικές εκδηλώσεις του. Μίσος κατά των ανθρώπων που μεταναστεύουν, μίσος κατά των γυναικών, μίσος κατά των ατόμων με αναπηρία, μίσος κατά οποιουδήποτε δεν σκέφτεται όπως εμείς. Το μίσος έχει γίνει μέρος της αφήγησης που μας περιβάλλει σε σημείο που το όριο συναγερμού και αντίδρασης έχει ανέβει επικίνδυνα ψηλά. Το ανεχόμαστε περισσότερο. Το παρατηρούμε λιγότερο. Για το λόγο αυτό, είναι απαραίτητο και επείγον να κατανοήσουμε πώς μπορούμε να το αποτρέψουμε. Από την ακραία ομιλία στην επικίνδυνη ομιλία στην ομιλία του φόβου στην επιβλαβή ομιλία, τι είναι η ομιλία μίσους και ποιες είναι οι συνέπειές της; Αλλά κυρίως, ποιες στρατηγικές μπορούμε να εφαρμόσουμε για να αποτρέψουμε τις αναπόφευκτες συνέπειές της;

Η ρητορική μίσους μπορεί να απευθύνεται σε διάφορες κοινωνικές ομάδες, όπως:

- Γυναίκες
- LGBTQ+ κοινότητα
- Φυλετικές και εθνοτικές ομάδες
- Θρησκευτικές ομάδες
- Αναπηρία/Αδυναμία
- Ηλικία (ενηλικιωτισμός και ηλικιακός εκφοβισμός)- παραδείγματα καψόνισης (όσοι υφίστανται διακρίσεις διαιωνίζουν στη συνέχεια αυτούς τους μηχανισμούς εκφοβισμού)

ΒΗΜΑ 1.3 - Μοίρασμα

Ρωτήστε τους συμμετέχοντες αν πιστεύουν ότι η ρητορική μίσους συμβαίνει στην κοινότητά τους. Αν ναι, ζητήστε να περιγράψουν. Μια άλλη ερώτηση που μπορείτε να κάνετε: πού είναι τα μέρη όπου συμβαίνει η ρητορική μίσους;

ΜΠΛΟΚ 2 - ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΜΙΣΟΥΣ

Ορισμός της ρητορικής μίσους και των διαφόρων μορφών της (π.χ. ρατσισμός, σεξισμός, ομοφοβία, "αορατότητα" κ.λπ.) + πυραμίδα μίσους .¹⁰

Στην κοινή γλώσσα, η "ρητορική μίσους" αναφέρεται σε προσβλητικό λόγο που στοχεύει μια ομάδα ή ένα άτομο με βάση εγγενή χαρακτηριστικά (όπως η φυλή, η θρησκεία ή το φύλο) και μπορεί να απειλήσει την κοινωνική ειρήνη.

Η στρατηγική και το σχέδιο δράσης του ΟΗΕ για τη ρητορική μίσους (2019) ορίζει τη ρητορική μίσους ως: *"κάθε είδους επικοινωνία με λόγο, γραπτό λόγο ή συμπεριφορά, που επιτίθεται ή χρησιμοποιεί υποτιμητική ή διακριτική γλώσσα σχετικά με ένα άτομο ή μια ομάδα με βάση το ποιοι είναι, με άλλα λόγια, με βάση τη θρησκεία, την εθνικότητα, την εθνικότητα, τη φυλή, το χρώμα, την καταγωγή, το φύλο ή άλλο παράγοντα ταυτότητας".*

Αν και ο παραπάνω ορισμός δεν αποτελεί νομικό ορισμό, έχει τρία σημαντικά χαρακτηριστικά:

- 1) Η ρητορική μίσους μπορεί να μεταδοθεί μέσω οποιασδήποτε μορφής έκφρασης, συμπεριλαμβανομένων εικόνων, γελοιογραφιών, μιμιδίων, αντικειμένων, χειρονομιών και συμβόλων, και μπορεί να διαδοθεί εκτός σύνδεσης ή/και στο διαδίκτυο.
- 2) Η ρητορική μίσους είναι "διακριτική" (προκατειλημμένη, μισαλλόδοξη ή μισαλλόδοξη) ή "υποτιμητική" (προκατειλημμένη, περιφρονητική ή υποτιμητική) για ένα άτομο ή μια ομάδα.
- 3) Η ρητορική μίσους αναφέρεται σε πραγματικούς ή αντιληπτούς παράγοντες ταυτότητας ενός ατόμου ή μιας ομάδας, συμπεριλαμβανομένων "της θρησκείας, της εθνικότητας, της εθνικότητας, της φυλής, του χρώματος, της καταγωγής, του φύλου", αλλά και χαρακτηριστικών όπως η γλώσσα, η οικονομική ή κοινωνική καταγωγή, η αναπηρία, η ηλικία, η κατάσταση της υγείας ή ο σεξουαλικός προσανατολισμός, μεταξύ πολλών άλλων.

Ωστόσο, μέχρι σήμερα, δεν υπάρχει καθολικός ορισμός της ρητορικής μίσους σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο. Η έννοια βρίσκεται ακόμη υπό συζήτηση, ιδίως όσον αφορά την ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης, την απαγόρευση των διακρίσεων και την ισότητα.

- Έννοια της δυαδικότητας εμείς/εσύ - κοινότητα με περισσότερη "δύναμη" από μια άλλη.

Η ρητορική μίσους συχνά αναδύεται από μια αντίθεση "εμείς εναντίον σας (ή αυτών)", κατά την οποία τα άτομα διαφοροποιούν την ομάδα στην οποία ανήκουν (ή πιστεύουν ότι ανήκουν), ή την "εσωτερική ομάδα", από την "εξωτερική ομάδα". Η ρητορική μίσους προς τις εξω-ομάδες χωρίζεται σε τρεις μεγάλες κατηγορίες:

- 1) Έγκαιρη προειδοποίηση: είναι απλά η δημιουργία μιας δυναμικής "εντός ομάδας" (εμείς) έναντι μιας "εκτός ομάδας" (αυτοί) και η διάκριση "αυτών" ως ξεχωριστή ομάδα με διαφορετικές ιδέες και πεποιθήσεις.

¹⁰ Μια εκτυπώσιμη εικόνα της πυραμίδας του μίσους είναι διαθέσιμη στην εργαλειοθήκη, παράρτημα Χ

- 2) Αποανθρωποποίηση και δαιμονοποίηση: η αποανθρωποποίηση περιλαμβάνει την υποτίμηση ομάδων και την εξομίωσή τους με πολιτισμικά περιφρονημένες υποανθρώπινες οντότητες (γουρούνια, αρουραίους, πιθήκους κ.λπ.). Η αποανθρωποποίηση μπορεί να επιτύχει τουλάχιστον δύο πολιτικά αποτελέσματα εάν μεταφερθεί με επιτυχία. Πρώτον, μπορεί να συλλογικοποιήσει τα μέλη της εξω-ομάδας σε μια μισητή ενιαία οντότητα, στερώντας τους τη μοναδική ατομικότητα και την ανθρωπιά τους. Αυτό στη συνέχεια οδηγεί σε "ενοχή μέσω συσχέτισης", κατά την οποία όλα τα μέλη της ομάδας μπορούν να κατηγορηθούν συλλογικά και να θεωρηθούν υπεύθυνα για τις αρνητικές πράξεις οποιουδήποτε μέλους. Δεύτερον, με την απεικόνιση ορισμένων ομάδων ως λιγότερο ανθρώπινων, η ενδο-ομάδα απαλλάσσεται από κάθε ενοχή που απορρέει από την υποστήριξη ή τη διάπραξη βίας εναντίον τους. Άλλωστε, η βία δεν στρέφεται πλέον εναντίον συνανθρώπων μας όπως εμείς, αλλά εναντίον υπανθρώπινων πλασμάτων που είναι ευρέως αντιπαθή και ήδη αναλώσιμα στο μυαλό μας. Η δαιμονοποίηση περιλαμβάνει την απεικόνιση μιας ομάδας σαν τέρας, ή ακόμα και θανατηφόρων ασθενειών όπως ο καρκίνος, που αποτελούν θανάσιμη απειλή για την in-group. Όταν παρουσιάζεται με αυτόν τον τρόπο, η καταστροφή του αντιπάλου είναι όχι μόνο αποδεκτή, αλλά ακόμη και επιθυμητή και ωφέλιμη για την επιβίωση της in-group.¹¹
- 3) Βία και υποκίνηση: όταν η δυναμική της δαιμονοποίησης και της αποανθρωποποίησης είναι αποτελεσματική και, ως εκ τούτου, έχει δημιουργήσει μια κατηγορία "αυτών" που διαφέρει από "εμάς" και δεν αναγνωρίζεται ως ισότιμη ή/και υπόκειται στα ίδια δικαιώματα, γίνεται ευκολότερη η υποκίνηση της βίας ή η διάπραξή της. Οι πράξεις βίας εναντίον κατηγοριών ανθρώπων που δεν θεωρούνται μέρος της κοινωνίας θεωρούνται λιγότερο "σοβαρές" από ό,τι αν διαπράττονταν εναντίον μελών της κοινότητας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - "ΛΕΓΟΝΤΑΣ ΤΟ ΧΕΙΡΟΤΕΡΑ"

Καλή πρακτική: δυναμική για να κατανοήσετε πώς να αντιμετωπίσετε εποικοδομητικά τη ρητορική μίσους σε μια ομάδα

Στόχοι:

- Να κατανοήσουν τις διάφορες μορφές ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο και να αξιολογήσουν τον αντίκτυπό τους
- Να εξετάσει τις κατάλληλες αντιδράσεις σε διάφορες περιπτώσεις ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο.

Διαδικασία: Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες. Κάθε ομάδα λαμβάνει 11 κάρτες¹² - ή λιγότερες, ανάλογα με το πόσες είναι - με παραδείγματα ρητορικής μίσους και πρέπει να τις

¹¹ Ορισμένα παραδείγματα έγκαιρης προειδοποίησης και απανθρωποποίησης/δαιμονοποίησης σε διαφορετικά πλαίσια είναι διαθέσιμα στην εργαλειοθήκη. Προτείνουμε, ωστόσο, την παροχή τοπικών παραδειγμάτων, όταν αυτό είναι δυνατόν.

¹² Διατίθεται στην εργαλειοθήκη.

κατατάξει από το "λιγότερο κακό" έως το "χειρότερο" Κάθε ομάδα έχει 15 λεπτά για να συζητήσει τις κάρτες και να προσπαθήσει να συμφωνήσει για το πώς θα πρέπει να καταταγούν. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες βλέπουν την "κατάταξη" των άλλων ομάδων, και στο τέλος, όλη η ομάδα επιστρέφει για απολογισμό.

Απολογισμός - Ξεκινήστε ρωτώντας αν ήταν εύκολο ή δύσκολο να αξιολογήσετε τα διάφορα παραδείγματα και αν υπήρξαν έντονες διαφωνίες στην ομάδα σας. Σχετικά με τον τρόπο αντίδρασης στη ρητορική μίσους στο διαδίκτυο: Πιστεύετε ότι δηλώσεις όπως αυτές θα πρέπει να επιτρέπονται στο Διαδίκτυο; Ποια είναι τα επιχειρήματα υπέρ και κατά; Ποιες μεθόδους μπορείτε να σκεφτείτε για την αντιμετώπιση της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο; Πώς θα αντιδρούσατε αν βρίσκατε τέτοιου είδους παραδείγματα ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2 - ΤΟ ΓΛΥΚΟ

Το γλυκό μίσος: ευγενικοί τρόποι μίσους (ειρωνεία, πρόκληση, αστεία)¹³

Προτείνετε στους συμμετέχοντες έναν καταιγισμό ιδεών (10 λεπτά το πολύ) για να βρουν αποσπάσματα που κωδικοποιούνται ως "φιλοφρονήσεις". Παραδείγματα: "Για μένα, είσαι σαν λευκός" (Afro), "Η αγάπη σου είναι τόσο όμορφη, που νόμιζα ότι δεν ήταν τρανς". (LGBTQ+), "Πώς θα σου την έπεφτα αν σου άρεσαν οι άντρες!" (LGBTQ+), "Μιλάς ακόμα και πολύ καλά για άτομο xxx" (Μετανάστης), "Ποτέ δεν φανταζόμουν ότι θα έφτανες εδώ που είσαι" (Γυναίκες)

ΜΠΛΟΚ 3 - ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ

Ορισμός της επικοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς και της σημασίας της. Κεντρικό ρόλο στην προώθηση της επικοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς παίζει η αναγνώριση ότι οι άνθρωποι έχουν διαφορετικές επικοινωνιακές προτιμήσεις και ανάγκες - οι οποίες πρέπει να γίνονται σεβαστές. Η συμπεριληπτική επικοινωνία δεν αποκλείει ούτε κάνει διακρίσεις εις βάρος κανενός, είτε σκόπιμα είτε ακούσια. Συχνά, μπορεί να μην έχουμε επίγνωση των πιθανών αρνητικών συνεπειών ή εμποδίων που μπορεί να παρουσιάζει η επικοινωνία μας.

Καταβάλλοντας συνειδητή προσπάθεια να διαμορφώνετε την επικοινωνία σας με γνώμονα τη συμμετοχικότητα, συμβάλλετε στη διασφάλιση ότι οι πληροφορίες που μοιράζεστε παραμένουν προσβάσιμες σε όλους. Η αρχή αυτή ισχύει για όλες τις μορφές επικοινωνίας, από τα γραπτά μηνύματα έως τις συνομιλίες πρόσωπο με πρόσωπο, και περιλαμβάνει τόσο το περιεχόμενο όσο και τον τρόπο μετάδοσης του μηνύματος. Συνεπώς, η επικοινωνία χωρίς αποκλεισμούς αποτελεί θεμελιώδη πτυχή της δημιουργίας ενός φιλόξενου και παραγωγικού περιβάλλοντος μάθησης και εργασίας για ενήλικες με διαφορετικό υπόβαθρο. Πρόκειται για μια προσέγγιση που αποσκοπεί στο να διασφαλίσει ότι όλοι οι άνθρωποι, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο, την ηλικία, το φύλο, τη θρησκεία, την ταυτότητα ή άλλα χαρακτηριστικά τους, αισθάνονται ότι εκτιμώνται, γίνονται σεβαστοί και συμπεριλαμβάνονται στη συζήτηση. Πρωταρχικός στόχος είναι η δημιουργία ενός

¹³ Παραδείγματα διαθέσιμα στην εργαλειοθήκη.

περιβάλλοντος όπου η διαφορετικότητα εξυμνείται και όλες οι φωνές ακούγονται και αναγνωρίζονται.

Στους χώρους εργασίας, για παράδειγμα, η χωρίς αποκλεισμούς επικοινωνία οδηγεί σε υψηλότερη δέσμευση των εργαζομένων και ικανοποίηση από την εργασία. Όταν οι εργαζόμενοι αισθάνονται ότι τους σέβονται και τους συμπεριλαμβάνουν, έχουν περισσότερα κίνητρα και δεσμεύονται περισσότερο στους οργανισμούς τους. Αυτό, με τη σειρά του, μπορεί να βελτιώσει τη συνολική παραγωγικότητα και να μειώσει τα ποσοστά κύκλου εργασιών. Σε γενικές γραμμές, η συμμετοχικότητα στην επικοινωνία είναι ένα ισχυρό εργαλείο για τη δημιουργία πιο δίκαιων και σεβαστών περιβαλλόντων. Προάγει την κατανόηση, την ενσυναίσθηση και τη συνεργασία μεταξύ ατόμων από όλα τα κοινωνικά στρώματα, οδηγώντας τελικά σε μια πιο περιεκτική και ακμάζουσα κοινωνία.

Μοιραστείτε παραδείγματα αποτελεσματικής επικοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς.

Η αποτελεσματική επικοινωνία χωρίς αποκλεισμούς περιλαμβάνει πρακτικές που κάνουν όλα τα άτομα να αισθάνονται ότι εκτιμούν, σέβονται και συμπεριλαμβάνονται στις συζητήσεις. Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα αποτελεσματικής επικοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς:

- **Χρήση ουδέτερης ως προς το φύλο γλώσσας:** αντί να χρησιμοποιείτε έμφυλη γλώσσα όπως "αυτός" ή "αυτή", χρησιμοποιήστε ουδέτερους ως προς το φύλο όρους όπως "αυτοί" όταν αναφέρεστε σε άτομα των οποίων η ταυτότητα φύλου είναι άγνωστη ή μη δυαδική. Για παράδειγμα, "Ρωτήστε το άτομο στη ρεσεψιόν, μπορεί να σας βοηθήσει". Αυτό ισχύει στα αγγλικά και θα μπορούσατε να ελέγξετε τη λύση για ουδέτερη ως προς το φύλο γλώσσα στη γλώσσα σας. Όταν πρόκειται για τη γλώσσα και το φύλο, να θυμάστε να σέβεστε τις αντωνυμίες που προτιμούν οι άνθρωποι.
- **Δημιουργήστε επικοινωνία χωρίς αποκλεισμούς:** προσαρμόστε την επικοινωνία σας ανάλογα με τους ανθρώπους στους οποίους απευθύνεστε. Για παράδειγμα, αν ένα άτομο με μεταναστευτικό υπόβαθρο προσπαθεί να μάθει την τοπική γλώσσα, χρησιμοποιήστε απλές λέξεις για να βεβαιωθείτε ότι σας καταλαβαίνει.
- **Αντιμετώπιση μικροεπιθέσεων:** όταν γίνεστε μάρτυρες ή βιώνετε μικροεπιθέσεις, αντιμετωπίστε τις εποικοδομητικά. Για παράδειγμα, επισημάνετε με ηρεμία το θέμα και εξηγήστε γιατί μπορεί να είναι προσβλητικό ή οδυνηρό.
- **Πρώθηση της ποικιλομορφίας των φωνών:** Σε ομαδικές συζητήσεις ή διαδικασίες λήψης αποφάσεων, αναζητήστε ενεργά και ενθαρρύνετε τη συμβολή ατόμων που υποεκπροσωπούνται ή εκείνων που είναι λιγότερο πιθανό να μιλήσουν.

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να μοιραστούν οποιοδήποτε άλλο παράδειγμα πριν ξεκινήσετε την πρακτική δραστηριότητα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3 - ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΜΓΙΝΓΚΟ

Απαιτούμενο υλικό: ¹⁴ - ένα για κάθε συμμετέχοντα - και μαρκαδόρους ή στυλό.

- Προετοιμάστε κάρτες Bingo: Δημιουργήστε κάρτες μπίνγκο με ένα πλέγμα 3x3 (9 τετράγωνα) σε κάθε κάρτα. Σε κάθε τετράγωνο, γράψτε μια δήλωση ή περιγραφή που σχετίζεται με προσωπικές εμπειρίες, προτιμήσεις ή χαρακτηριστικά.

Για παράδειγμα, μπορείτε να προσθέσετε ερωτήσεις όπως "Βρείτε ένα άτομο που μιλάει περισσότερες από δύο γλώσσες" ή "Βρείτε κάποιον που έχει τον ίδιο μήνα γέννησης με εσάς". Προσθέστε και άλλες δηλώσεις, επίσης σχετικές με το τοπικό σας περιβάλλον.

Οδηγίες:

1. Δώστε μία κάρτα μπίνγκο και ένα στυλό σε κάθε συμμετέχοντα.
2. Πείτε τους να περπατήσουν στην αίθουσα, να ξεκινήσουν συζητήσεις με τους συνομηλίκους τους και να βρουν κάποιον που ταιριάζει με μια δήλωση στην κάρτα μπίνγκο τους.
3. Όταν συναντούν κάποιον που ταιριάζει σε μια περιγραφή, θα πρέπει να ζητούν το όνομα του ατόμου αυτού και να το γράφουν στο αντίστοιχο τετράγωνο της κάρτας μπίνγκο.
4. Ο στόχος είναι να συμπληρώσετε όσο το δυνατόν περισσότερα τετράγωνα σε ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα (15/20 λεπτά).

Μετά το τέλος του χρόνου, καλέστε τους συμμετέχοντες να καθίσουν/σταθούν σε κύκλους και να θέσουν ερωτήσεις όπως:

- *Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον ή εκπληκτικό πράγμα που μάθατε για κάποιον;*
- *Θεωρήσατε ότι η δραστηριότητα σας βοήθησε να γνωρίσετε καλύτερα τους συναδέλφους σας;*
- *Ήταν εύκολη η επικοινωνία με τους άλλους συμμετέχοντες;*
- *Μοιράσατε το χρόνο ισότιμα μεταξύ όλων των συμμετεχόντων;*
- *Πώς η δραστηριότητα αυτή, κατά τη γνώμη σας, προώθησε την ένταξη και την πολυμορφία;*

ΜΠΛΟΚ 4 - Ερωτήσεις και απαντήσεις, ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ (15/20 λεπτά)

Προτείνουμε να κάνετε μια σύντομη ανακεφαλαίωση των όσων συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου. Δώστε πρόσθετες πηγές στους συμμετέχοντες για να εξερευνήσουν το θέμα (διαβάσματα/ταινίες κ.λπ.).

7. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Σε αυτό το εργαστήριο για τη ρητορική μίσους και την επικοινωνία χωρίς αποκλεισμούς, ακολουθούμε μια προσέγγιση δύο βημάτων για να βεβαιωθούμε ότι οι συμμετέχοντες κατανοούν τις έννοιες και μπορούν να τις εφαρμόσουν στην πραγματική ζωή. Ξεκινάμε και τις δύο έννοιες της ρητορικής μίσους και της επικοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς με κάποια θεωρία και παραδείγματα, μοιραζόμενοι ορισμούς και αντλώντας επίσης από τις εμπειρίες των συμμετεχόντων. Στη συνέχεια, ξεκινάμε με πρακτικές δραστηριότητες, όπως ομαδικές συζητήσεις σχετικά με την αντιμετώπιση

¹⁴ Διατίθεται στην εργαλειοθήκη.

σεναρίων ρητορικής μίσους. Μετά από ένα σύντομο διάλειμμα, επαναλαμβάνουμε τη διαδικασία με το δεύτερο θέμα. Ιδανικά, το εργαστήριο ολοκληρώνεται με έναν προβληματισμό σχετικά με τις προσωπικές γνώσεις και μια έκκληση για δράση, τονίζοντας πώς ο καθένας μπορεί να κάνει τη διαφορά. Αυτή η εναλλαγή μεταξύ θεωρίας και πρακτικών δραστηριοτήτων εξασφαλίζει μια ολοκληρωμένη μαθησιακή εμπειρία για όλους.

8. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Η ομάδα των εκπαιδευτών αποτελείται από δύο συντονιστές, ιδανικά διαφορετικού φύλου, οι οποίοι θα πρέπει να έχουν ιστορικό σε θέματα επικοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς και ρητορικής μίσους. Ο ρόλος των διαμεσολαβητών είναι να δημιουργήσουν έναν χώρο όπου όλοι θα αισθάνονται ευπρόσδεκτοι και να καθοδηγήσουν τους συμμετέχοντες προς τον στόχο της εκπαιδευτικής μονάδας.

9. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 2 συντονιστές/εκπαιδευτές ανά 10 συμμετέχοντες.

10. Αξιολόγηση

Για αυτό το εργαστήριο, προβλέπουμε τη χρήση ερωτηματολογίων πριν και μετά το εργαστήριο, είτε σε έντυπη είτε σε ψηφιακή μορφή. Στόχος είναι να εμβαθύνουμε στις γνώσεις των συμμετεχόντων πριν από το εργαστήριο και μετά την πραγματοποίησή του.

Τα προ-ερωτηματολόγια¹⁵ βοηθούν στην κατανόηση της προοπτικής και της κατανόησης της ρητορικής μίσους και της επικοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς. Τα ερωτηματολόγια μετά το εργαστήριο μπορούν ενδεχομένως να αποκαλύψουν στους εκπαιδευτές τον αντίκτυπο και την επίδραση του εργαστηρίου, εκτός από την επισημάνση ορισμένων πτυχών που εξακολουθούν να είναι ασαφείς για τους συμμετέχοντες, ώστε να μπορούν να αντιμετωπιστούν σε μια δεύτερη στιγμή. Λάβετε υπόψη ότι τα ερωτηματολόγια πρέπει να είναι απολύτως ανώνυμα.

¹⁵ Παραδείγματα δηλώσεων/ερωτήσεων του ερωτηματολογίου πριν από το εργαστήριο είναι διαθέσιμα στην εργαλειοθήκη.

Εκπαιδευτική ενότητα #3 - Μάθετε πώς να προλαμβάνετε και να διαχειρίζεστε τις συγκρούσεις

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης "Διαχείριση ομάδων χωρίς αποκλεισμούς".

2. Περιγραφή

Μετά τις προηγούμενες ενότητες που ήταν αφιερωμένες στα στερεότυπα, τη ρητορική μίσους και την επικοινωνία χωρίς αποκλεισμούς, η ενότητα αυτή προσφέρει ολιστικές και εποικοδομητικές πληροφορίες για τις συγκρούσεις. Στοχεύει στην παροχή γνώσεων σχετικά με:

- Πώς να αποτρέψετε τις συγκρούσεις μέσω της έκθεσης ορισμένων στρατηγικών πρόληψης συγκρούσεων.
- Πώς να αναγνωρίζετε τις πιο συνηθισμένες αιτίες συγκρούσεων σε μια ομάδα και ποιοι είναι οι κύριοι τύποι συγκρούσεων.
- Πώς να διαχειριστείτε και να διαλύσετε μια σύγκρουση: ένα σύνολο στρατηγικών επίλυσης συγκρούσεων, με έμφαση στη στρατηγική της διαμεσολάβησης.

Αυτή η ενότητα έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να ξεκινά με μια σύντομη εισαγωγή για μια γενική άποψη των συγκρούσεων, η οποία θα οδηγήσει στις τρεις ενότητες μάθησης που θα κλείσουν με μια δραστηριότητα παιχνιδιού ρόλων. Αυτή η δομή επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους να εκτελέσουν όλο το θεωρητικό περιεχόμενο που έχουν λάβει σε μια πρακτική ομαδική άσκηση.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 2 ώρες, οι οποίες θα μοιραστούν ως εξής:

Μπλοκ 1: Εισαγωγή	5 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Πρόληψη	10 λεπτά
Μπλοκ 2: Αναγνώριση	20 λεπτά
Μπλόκο 3: Αποσυναρμολόγηση	45 λεπτά
Δραστηριότητα 2: Παιχνίδι ρόλων	45 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Τόπος διεξαγωγής:: που μπορεί να φιλοξενήσει άνετα όλους τους συμμετέχοντες, με πρόβλεψη για μικρές ομάδες.
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας και οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και περιεχομένου πολυμέσων και πρόσβαση σε εκτυπωτή.
- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

- Δυνατότητα αναγνώρισης πρώιμων σημείων και δεικτών συγκρούσεων στην ομάδα εργασίας, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να αντιμετωπίζουν προληπτικά πιθανά ζητήματα και να μειώνουν την πιθανότητα κλιμάκωσης των συγκρούσεων.
- Παροχή των γνώσεων και των εργαλείων για την αναγνώριση των συγκρούσεων και την κατανόηση των ρητών και σιωπηρών αιτιών των συγκρούσεων σε άτομα και ομάδες.
- Παροχή ενός φάσματος στρατηγικών επίλυσης συγκρούσεων, με ιδιαίτερη έμφαση στη διαμεσολάβηση ως έναν περιεκτικό και συνεργατικό τρόπο αποτελεσματικής διαχείρισης και διάλυσης των συγκρούσεων.
- Εξοικειωθείτε με το πότε και πώς να εφαρμόζετε αυτές τις στρατηγικές επίλυσης για την αποτελεσματική επίλυση των συγκρούσεων στο χώρο εργασίας.
- Ανάπτυξη ισχυρών δεξιοτήτων επικοινωνίας και ενσυναίσθησης ως διαμεσολαβητές για την υποβοήθηση εποικοδομητικών συζητήσεων και τη διαχείριση των συναισθηματικών πτυχών των συγκρούσεων.
- Να επιτρέψει στους συμμετέχοντες να εφαρμόσουν το θεωρητικό περιεχόμενο που διδάχθηκαν κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής ενότητας σε πρακτικά σενάρια. Αυτό περιλαμβάνει την επιτυχή χρήση στρατηγικών πρόληψης, αναγνώρισης και επίλυσης συγκρούσεων σε πραγματικές καταστάσεις.
- Ικανότητα διαχείρισης της δυναμικής της ομάδας

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Γενικές ικανότητες:

- Ικανότητα ακρόασης
- Ικανότητα μάθησης
- Ευθύνη
- Ικανότητα κριτικής σκέψης
- Ικανότητα σχεδιασμού και οργάνωσης
- Αυτοπεποίθηση
- Ικανότητα διαχείρισης της δυναμικής της ομάδας
- Ικανότητα ηγεσίας
- Χρήση μεθοδολογιών μάθησης με βάση την εργασία

Ειδικές ικανότητες:

- Διαχείριση προσωπικού

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο εκπαιδευτής παρουσιάζει το περιεχόμενο της ενότητας, την προσέγγισή της και τη δομή της. Εάν κριθεί απαραίτητο, μπορεί να πραγματοποιηθεί μια δραστηριότητα που θα σπάσει τον πάγο.

Η σύγκρουση μπορεί να χρησιμεύσει ως μια πολύτιμη διαδικασία κατά την οποία όλα τα εμπλεκόμενα μέρη αποκτούν βαθύτερη εικόνα των στόχων του άλλου, οδηγώντας τελικά σε αυξημένη δέσμευση και αφοσίωση στο μέλλον. Δεν θα πρέπει να υποτιμάται το δυναμικό της για βλάβη. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι αποτελεσματικές δεξιότητες επίλυσης συγκρούσεων είναι ζωτικής σημασίας. Στόχος τους είναι να αποτρέψουν την κλιμάκωση των διαφωνιών, διευκολύνοντας παράλληλα τις συνεχείς συζητήσεις για κάθε άποψη και καταλήγοντας τελικά σε μια συνεργατική και αμοιβαία επωφελή λύση.

Αυτή η ενότητα θα προσεγγίσει τις συγκρούσεις από μια οπτική γωνία που θεωρεί την επικοινωνία, τη συναισθηματική επίγνωση και την ενσυναίσθηση ως κρίσιμα στοιχεία της επίλυσης συγκρούσεων που μπορούν να οδηγήσουν σε υψηλά λειτουργικές και πιο ικανοποιητικές σχέσεις σε όλες τις πτυχές της ζωής. Η διαμεσολάβηση είναι μια πολύτιμη προσέγγιση για την επίλυση συγκρούσεων που δίνει προτεραιότητα στη συνεργασία της ομάδας, την ενδυνάμωση, την ανοιχτή και εποικοδομητική επικοινωνία και τη διατήρηση των σχέσεων. Εγγυάται επίσης υψηλότερη

δέσμευση στις συμφωνίες, δεδομένου ότι πρόκειται για εξατομικευμένες λύσεις, προσαρμοσμένες στις συγκεκριμένες ανάγκες και τα συμφέροντα των εμπλεκόμενων μερών, που οδηγούν σε πιο βιώσιμα αποτελέσματα.

Αυτή η εκπαίδευση περιλαμβάνει 3 κύριες ενότητες περιεχομένου που αποτελούνται από:

- 1) Πώς να αποτρέψετε τις συγκρούσεις μέσω ορισμένων στρατηγικών πρόληψης συγκρούσεων.
- 2) Πώς να αναγνωρίζετε τις πιο συνηθισμένες αιτίες συγκρούσεων σε μια ομάδα και ποιοι είναι οι κύριοι τύποι συγκρούσεων.
- 3) Πώς να διαχειριστείτε και να διαλύσετε μια σύγκρουση: ένα σύνολο στρατηγικών επίλυσης συγκρούσεων, με έμφαση στη στρατηγική της διαμεσολάβησης.

Θα ολοκληρωθεί με ένα παιχνίδι ρόλων, το οποίο θα επιτρέψει την εφαρμογή στην πράξη όλου του ακόλουθου θεωρητικού περιεχομένου: στάσεις απέναντι σε μια σύγκρουση, ρόλοι, τύποι και αιτίες συγκρούσεων κ.λπ.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - ΠΡΟΛΗΨΗ

ΒΗΜΑ 1.1 - Καταιγισμός ιδεών

Αρχικά, οι εκπαιδευτές θα διεξάγουν έναν σύντομο καταιγισμό ιδεών για να ανακεφαλαιώσουν το περιεχόμενο που διδάχθηκαν σχετικά με τα στερεότυπα, τη ρητορική μίσους και την επικοινωνία χωρίς αποκλεισμούς από τις προηγούμενες ενότητες - θα πρέπει να διαρκέσει το πολύ 5 λεπτά.

ΒΗΜΑ 1.2 - Πρόληψη συγκρούσεων Βασικά σημεία

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτές εξηγούν με περιεκτικό τρόπο το ακόλουθο περιεχόμενο "Βασικά σημεία πρόληψης συγκρούσεων". Εάν είναι δυνατόν, οι εκπαιδευτές θα πρέπει να ενσωματώσουν τα αποτελέσματα του καταιγισμού ιδεών στην επεξήγηση του περιεχομένου. Αυτό το μέρος θα πρέπει να διαρκεί το πολύ 10 λεπτά.

Για να αποτρέψουμε αποτελεσματικά μελλοντικές συγκρούσεις, πρέπει να λάβουμε υπόψη μας διάφορες βασικές πτυχές.

- Η προώθηση της ποικιλομορφίας περιλαμβάνει το σεβασμό όλων των καταβολών, με έμφαση στο φύλο και τον πολιτισμό, και την ανάληψη δράσεων κατάλληλων για όλους, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές γλώσσες, ηλικίες και πολιτιστικές ταυτότητες στην κοινότητα. Αυτή η συμμετοχικότητα διασφαλίζει ότι ολόκληρη η κοινότητα μπορεί να κατανοήσει και να συμμετάσχει στα προληπτικά μέτρα που εφαρμόζονται. Η ενότητα αυτής της ενότητας για τα στερεότυπα μπορεί να αποτελέσει ένα καλό σημείο εκκίνησης για την περαιτέρω διερεύνηση αυτής της πτυχής.
- Συμμετοχή στην κοινότητα. Οι προσπάθειες πρόληψης και ευαισθητοποίησης θα πρέπει να είναι χωρίς αποκλεισμούς και να απευθύνονται σε ολόκληρο τον πληθυσμό. Κανείς δεν πρέπει

να παραλείπεται και η ευαισθητοποίηση πρέπει να γίνεται σε όλα τα μέλη της κοινότητας λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις τους.

- **Ανοιχτή επικοινωνία.** Τους ενθαρρύνει να συμμετέχουν σε μια ειλικρινή και με σεβασμό επικοινωνία, επιτρέποντάς τους να εκφράζουν τις ανησυχίες, τις απόψεις και τις ανάγκες τους. Μέσω της ενεργητικής ακρόασης και της ανταλλαγής ιδεών, τα μέρη μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα τις απόψεις του άλλου και να συνεργαστούν για να βρουν κοινό έδαφος και αμοιβαία αποδεκτές λύσεις. Προωθώντας τη συνεχή επικοινωνία και συνεργασία, η στρατηγική αυτή συμβάλλει στην πρόληψη της κλιμάκωσης των συγκρούσεων και δημιουργεί ένα περιβάλλον όπου οι διαφορές μπορούν να επιλυθούν ειρηνικά

ΜΠΛΟΚ 2 - ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΤΕ

ΒΗΜΑ 2.1 - Καταιγισμός ιδεών

Οι εκπαιδευτές θα παρουσιάσουν καταιγισμό ιδεών για τα θέματα: προειδοποιητικά σημάδια σύγκρουσης, αιτίες και είδη σύγκρουσης.

ΒΗΜΑ 2.2 - Ορισμοί

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτές θα αναπτύξουν και θα εξηγήσουν το ακόλουθο περιεχόμενο.

Ορισμός της σύγκρουσης:

Η σύγκρουση είναι μια κατάσταση έντασης και δυσφορίας που προκύπτει όταν έρχονται στο προσκήνιο πολωμένες απόψεις, αντικρουόμενες απόψεις, στυλ επικοινωνίας, συμπεριφορές κ.λπ. Όταν μια σύγκρουση δεν αντιμετωπίζεται, μπορεί να οδηγήσει σε κλιμάκωση της έντασης και σε βία.

Επομένως, είναι σημαντικό να μπορείτε να αντιμετωπίσετε εγκαίρως τις συγκρούσεις, διότι όσο πιο σοβαρές είναι, τόσο πιο δύσκολη θα είναι η διαχείρισή τους. Είναι απαραίτητο να μάθετε ποιο είναι το βασικό ζήτημα, ποιες είναι οι εμπλεκόμενες πλευρές και, επομένως, από πού θα ήταν σκόπιμο να ξεκινήσει η διαδικασία επίλυσης. Από εκεί και πέρα, θα ήταν ζωτικής σημασίας να προταθεί να υπάρχει ένας χώρος για συζήτηση και να δούμε πότε μπορεί να είναι η κατάλληλη στιγμή και αν και τι είδους υποστήριξη χρειάζεται.

Εδώ υπάρχουν κάποιες προειδοποιήσεις σύγκρουσης:

- Με την παραμικρή αλληλεπίδραση ή διάλογο, υπάρχει ένταση, δυσφορία ή αντιδράσεις που δεν είναι απολύτως ανάλογες με τα λεγόμενα.
- Σιωπές, νευρικό γέλιο, άνθρωποι που αρχίζουν να μιλούν ταυτόχρονα, φωνές και εκφράσεις έντονων συναισθημάτων...
- Γίνεται επίθεση ή έντονη κριτική σε κάποιον και αυτό δημιουργεί αντιδράσεις
- Ορισμένα θέματα αποφεύγονται και είναι δύσκολο να συζητηθούν...

Οι συμμετέχοντες μπορούν να εμπλακούν ζητώντας τους να μοιραστούν τις σκέψεις και τις συνεισφορές τους στον κατάλογο προειδοποιήσεων για συγκρούσεις.

Οι συνηθέστερες αιτίες σύγκρουσης σε μια ομάδα

Αυτές είναι οι δύο κύριες απαρχές των ξεσπασμάτων συγκρούσεων:

- 1) Η σύγκρουση ή η ένταση μεταξύ δύο τουλάχιστον μερών και των συμφερόντων τους, των αξιών τους, των απόψεών τους, των αναγκών τους κ.λπ.
 - 2) Η διαφορετικότητα βιώνεται ως απειλή (ζώντας τη γνώμη, την αντίληψη ή την εμπειρία του άλλου ως εμπόδιο στην επιβολή της δικής σας άποψης ή ανάγκης).
- Όταν η σύγκρουση συμβαίνει σε μια ομάδα ανθρώπων, μπορεί να υπάρχουν διαφορετικές αιτίες:
 - Υπάρχει ένα ζήτημα που δεν ρυθμίζεται από την ομάδα και εμφανίζεται με τη μορφή σύγκρουσης μεταξύ των ανθρώπων.
 - Συγκρούσεις που σχετίζονται με τη λήψη αποφάσεων: ασαφής συναίνεση, διαφορετικές ερμηνείες, δεν είναι σαφές τι συμβαίνει όταν δεν τηρείται μια συμφωνία, μια απόφαση μπλοκάρει και η ομάδα παραλύει χωρίς να ξέρει τι να κάνει, κ.λπ.
 - Διαφορές μεταξύ των οραμάτων και παρουσία υποομάδων με πολωμένα οράματα.

Οι συμμετέχοντες μπορούν να εμπλακούν ζητώντας τους να σκεφτούν και να μοιραστούν αν αναγνωρίζουν κάποιο από τα ερεθίσματα που εξηγήθηκαν στο χώρο εργασίας τους.

Τύποι συγκρούσεων

Υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί τύποι συγκρούσεων ανάλογα με την ορατότητά τους (λανθάνουσες, ρητές, συγκαλυμμένες κ.λπ.), τα εμπλεκόμενα μέρη (δια/ενδοπροσωπικές ή δια/ενδο-ομάδες) ή το περιεχόμενό τους. Αυτή η τελευταία ταξινόμηση είναι αυτή που μας ενδιαφέρει περισσότερο, καθώς μας βοηθά να κατανοήσουμε καλύτερα τα υποκείμενα ζητήματα και τον τρόπο επιτυχούς επίλυσής τους.¹⁶

ΜΠΛΟΚ 3 - ΑΠΟΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ

ΒΗΜΑ 3.1 - Ορισμοί

Ο εκπαιδευτής θα αναπτύξει και θα εξηγήσει το ακόλουθο περιεχόμενο. Οι συμμετέχοντες μπορούν να εμπλακούν ρωτώντας τους πώς έχουν διαχειριστεί τις συγκρούσεις στο παρελθόν ή πώς θα άρχιζαν να τις αντιμετωπίζουν.

¹⁶ Ο πίνακας είναι διαθέσιμος στην εργαλειοθήκη.

Μόλις εντοπιστεί μια σύγκρουση, οφείλουμε να βρούμε μια λύση. Χρειάζεται μια ανάλυση της σύγκρουσης για να βρεθεί ο καταλληλότερος τρόπος προσέγγισης και διαχείρισής της. Τα βασικά στοιχεία για την ανάλυση των συγκρούσεων που μας επιτρέπουν να δηλώσουμε την πολυπλοκότητά τους είναι τα εξής

- Αναγνώριση:
 - Ποιοι είναι οι κύριοι εμπλεκόμενοι
 - Ποιοι είναι οι ρόλοι τους στη σύγκρουση;
 - Οι επιρροές που λαμβάνονται από τρίτους.
- Αναλύστε τη σχέση μεταξύ των μερών που εμπλέκονται στη σύγκρουση:
 - Κοινές αξίες
 - Επίπεδο εμπιστοσύνης
 - Παρουσία εχθρότητας, αποφυγής κ.λπ.
 - Τύπος σχέσης: φιλία, σχέσεις εξουσίας όσον αφορά το φύλο, την κουλτούρα, την οικονομική και επαγγελματική θέση κ.λπ.
 - Αναφέρετε τα ανταγωνιστικά συμφέροντα κάθε πλευράς και τις προτεινόμενες λύσεις.
 - Αναλύστε τη στάση των ανθρώπων όταν προέκυψε η σύγκρουση:
- **Αποφυγή:** μπροστά στην αδυναμία αντιμετώπισης της σύγκρουσης, δεν την παραδέχεται ή την αποφεύγει, αφήνοντάς την λανθάνουσα, με την πιθανότητα να επανεμφανιστεί ανά πάσα στιγμή.
- **Ήνετα:** αντί να παλεύει κανείς να βρει μια λύση, επιλέγει να προσαρμοστεί στο πρόβλημα. Αυτή η στάση τείνει να δημιουργεί δυστυχία.
- **Κατηγορίες:** αναζητά κανείς κάποιον άλλο να κατηγορήσει, είτε είναι ο ίδιος είτε κάποιος άλλος. Δεν βοηθάει στην εξεύρεση λύσεων.
- **Ανταγωνιστικός:** στοχεύει να βγει πρώτος έναντι του άλλου. Δημιουργεί δυσaráεσκεια και είναι πιθανό η σύγκρουση να επανεμφανιστεί, επειδή η μία πλευρά αισθάνεται ότι είναι η χαμένη.
- **Συμβιβασμός:** θα διευκολύνει τη λύση, επειδή πιστεύει ότι είναι ο καλύτερος. Αυτό σημαίνει ότι δεν τους ενδιαφέρει πολύ ή ότι προτιμάτε να υποχωρήσετε παρά να ανησυχείτε για την εξεύρεση λύσεων.
- **Συνεργατική ή συνεργατική:** τα διάφορα μέρη εργάζονται από κοινού για να βρουν λύσεις και να καταλήξουν σε μια συμφωνία που θα είναι επωφελής για όλους. Προέρχεται από μια θέση εμπιστοσύνης στον άλλον και στον εαυτό του, προσπαθώντας να κατανοήσει και τις δύο θέσεις. Αυτή η δημιουργική στάση είναι ο καλύτερος τρόπος για τη θετική επίλυση μιας σύγκρουσης και την ενίσχυση της σχέσης.

Αυτό το τελευταίο σημείο είναι σημαντικό, δεδομένου ότι ορισμένες συμπεριφορές μπορεί να διευκολύνουν τη διαδικασία, ενώ άλλες μπορεί να προκαλέσουν δυσκολίες κατά την εφαρμογή στρατηγικών επίλυσης συγκρούσεων.

Στρατηγικές επίλυσης συγκρούσεων

Μόλις γίνει αυτή η σύντομη ανάλυση της σύγκρουσης, μπορεί να βρεθεί και να εφαρμοστεί η καταλληλότερη στρατηγική για την επίλυση της σύγκρουσης. Οι πιο συχνά χρησιμοποιούμενες στρατηγικές για την επίλυση συγκρούσεων είναι η διαπραγμάτευση και η διαιτησία, αλλά δεδομένου ότι ποντάρουμε στην προώθηση ενός ομαδικού περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς μέσω της επικοινωνίας και της συνεργασίας χωρίς αποκλεισμούς, η καταλληλότερη λύση σύγκρουσης θα ήταν μια διαδικασία διαμεσολάβησης.

ΒΗΜΑ 3.2 - Καταιγισμός ιδεών: Διαδικασία διαμεσολάβησης

Οι συμμετέχοντες μπορούν να εμπλακούν με έναν σύντομο καταιγισμό ιδεών σχετικά με το πώς φαντάζονται τη διαδικασία διαμεσολάβησης. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτές συνεχίζουν την παρουσίαση του περιεχομένου.

Ορισμός της διαμεσολάβησης: Μια διαπραγμάτευση που καθοδηγείται καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας από ένα τρίτο πρόσωπο. Ο διαμεσολαβητής είναι υπεύθυνος για τη βοήθεια στην εξεύρεση λύσεων με αμεροληψία και για το συντονισμό της συζήτησης. Τα εμπλεκόμενα μέρη είναι αυτά που πρέπει να εκθέσουν το πρόβλημα και να καθορίσουν τις λύσεις.

Οι βασικοί στόχοι μιας διαδικασίας διαμεσολάβησης είναι:

- Διευκόλυνση της αποκατάστασης μιας νέας σχέσης μεταξύ των μερών της σύγκρουσης.
- Αύξηση του σεβασμού, της ειλικρίνειας και της εμπιστοσύνης μεταξύ των μερών.
- Διόρθωση παραπληροφόρησης και εσφαλμένων αντιλήψεων σχετικά με τη σύγκρουση ή/και τα εμπλεκόμενα μέρη.
- Αναλαμβάνουμε την ευθύνη για τον αντίκτυπό μας στους άλλους.
- Μείωση της βίαιης συμπεριφοράς.
- Αύξηση της ικανότητας μη βίαιης επίλυσης συγκρούσεων, ενώ παράλληλα δίνεται η δυνατότητα στην ομάδα να θέσει τα όρια που πρέπει να θέσει.

Τα βήματα που ακολουθούν μια διαδικασία διαμεσολάβησης είναι τα εξής:

- Καθορίστε τις προϋποθέσεις:
 - Καθορίστε έναν ουδέτερο τόπο και χρόνο συνάντησης με όλα τα μέρη.
 - Τα εμπλεκόμενα μέρη αποδέχονται τη διαδικασία διαμεσολάβησης και δεσμεύονται να τηρούν τους κανόνες που τους υποδεικνύει ο διαμεσολαβητής.
 - Μην προσβάλλετε,

- Μην κάνετε κατηγορίες ή ερωτήσεις,
 - Μην χρησιμοποιείτε σκληρή γλώσσα,
 - Μην διακόπτετε,
 - Σεβαστείτε τους χρόνους που συμφωνήθηκαν,
 - Διατηρήστε μια καλή και σεβαστή στάση του σώματος.
- Εξηγήστε τη διαδικασία διαμεσολάβησης:
 - Επόμενα βήματα
 - Ποιος είναι ο ρόλος του διαμεσολαβητή;
 - Η συμμετοχή στη διαδικασία διαμεσολάβησης είναι εθελοντική και εμπιστευτική.
 - Συνάντηση των κομμάτων. Όταν όλα τα μέρη συναντηθούν μεταξύ τους στον συμφωνημένο τόπο και χρόνο, θα ορίσουν τη σύγκρουση από τη δική τους οπτική γωνία: Κάθε μέρος ορίζει τη σύγκρουση από τη δική του οπτική γωνία, εκφράζοντας τα συναισθήματά του και τι θέλει να επιτύχει.
 - Ενεργητική ακρόαση με την επανάληψη των απόψεων. Κάθε ένα από τα μέρη επαναλαμβάνει αυτά που έχει πει ο άλλος, ως μέσο επαλήθευσης του κατά πόσον έχει πραγματικά κατανοήσει το άλλο μέρος και κατά πόσον είναι σαφές.
 - Αναζήτηση λύσεων: τα εμπλεκόμενα μέρη, με τη βοήθεια του διαμεσολαβητή, εάν είναι απαραίτητο, βρίσκουν διάφορες λύσεις που ικανοποιούν και τα δύο μέρη.

ΒΗΜΑ 3.3 - Ο ρόλος του συντονιστή

Οι συμμετέχοντες μπορούν να εμπλακούν ρωτώντας τους πώς φαντάζονται το ρόλο του διαμεσολαβητή σε αυτό το βήμα. Σε αυτό το βήμα, ο διαμεσολαβητής θα πρέπει:

- Βοήθεια για την επίτευξη μιας συναινετικής εκδοχής της σύγκρουσης.
- Διερευνήστε τα συμφέροντα που διέπουν τις θέσεις και καθοδηγήστε το διάλογο με βάση τα συμφέροντα.
- Η αντιμετώπιση των συνηθισμένων και πιο εύκολα επιδιορθώσιμων ζητημάτων δημιουργεί πρώτα εμπιστοσύνη και διατηρεί το ενδιαφέρον.

- Διασφάλιση της συμφωνίας των κινήσεων των μερών προς μια θετική λύση ή μετασχηματισμό της σύγκρουσης.
 - Διαπραγματευτείτε και αποφασίστε: η λύση θα πρέπει να είναι εκείνη που ικανοποιεί σε μεγάλο βαθμό και τα δύο μέρη. Είναι η στιγμή να αποφασίσετε ποιος πρέπει να κάνει τι, πώς, πότε και πού. Στόχος είναι να αξιολογηθούν οι προτάσεις, τα πλεονεκτήματα και οι δυσκολίες της καθεμιάς και να επιτευχθεί συμφωνία.
 - Κατάρτιση σύμβασης: συντάσσεται σύνοψη της όλης διαδικασίας και συντάσσεται σύμβαση με τις συμφωνίες που έχουν επιτευχθεί.

ΒΗΜΑ 3.4 - Τι θα κάνετε;

Οι συμμετέχοντες μπορούν να εμπλακούν ρωτώντας τους τι θα έκαναν σε αυτό το σημείο. Στη συνέχεια, συνεχίστε.

Τέλος, είναι σημαντικό να καθοριστεί μια στρατηγική παρακολούθησης. Δεν λύνονται όλα μόνο με τη συζήτηση, μερικές φορές χρειάζεται επίσης χρόνος, για να δούμε ότι τα πράγματα είναι διαφορετικά, για να παρατηρήσουμε τις αλλαγές. Για παράδειγμα, ο άνθρωπος πρέπει να καταλάβει ότι η κατάσταση έχει αλλάξει: Προγραμματισμός περιοδικών συναντήσεων για να ελέγχεται αν η συμφωνία τηρείται, καθορισμός ορόσημων για να διατηρούνται τα μέρη δεσμευμένα και προσηλωμένα στη συμφωνία, κ.λπ.

ΒΗΜΑ 3.5 - Ανακεφαλαίωση

Οι συμμετέχοντες μπορούν να εμπλακούν ανατρέχοντας στην ανακεφαλαίωση των προηγούμενων ενοτήτων και ρωτώντας τους πώς φαντάζονται το ρόλο του διαμεσολαβητή σε μια διαδικασία διαμεσολάβησης.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης, ο ρόλος του συντονιστή συνίσταται στα εξής:

- Δημιουργία θετικής ατμόσφαιρας και ανταλλαγή μηνυμάτων με σεβασμό: Ο διαμεσολαβητής πρέπει να υποστηρίζει το διάλογο μεταξύ των μερών, να προωθεί την αναγνώριση των συναισθημάτων και το σεβασμό της σιωπής.
- Δημιουργία σκέψεων σχετικά με τη σύγκρουση: προσωπικοί στόχοι στη σύγκρουση και άλλοι τρόποι επίτευξής τους, προσωπικά συναισθήματα και συναισθήματα της άλλης πλευράς.
- Δίνοντας σημασία σε πτυχές του περιεχομένου της σύγκρουσης, όπως η σχέση μεταξύ των μερών.
- Δείχνοντας ενδιαφέρον για να κάνουν τα μέρη να εξηγήσουν περισσότερα, να ξεφορτωθούν, αποφεύγοντας το αίσθημα της ανάγκης.
- Ακούγοντας προσεκτικά τις ανησυχίες και τα συναισθήματα κάθε πλευράς, χρησιμοποιώντας τεχνικές όπως η ενεργητική ακρόαση, η παράφραση, τα συναισθήματα, η περίληψη κ.λπ.
- Εξουδετέρωση της αρνητικής συμπεριφοράς.

- Δεν κάνει εκτιμήσεις ή δίνει συμβουλές, ούτε ορίζει τι είναι αληθές ή ψευδές, τι είναι δίκαιο ή άδικο, τι είναι λάθος ή σωστό.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2 - ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ

Αυτή η δραστηριότητα παιχνιδιού ρόλων παρέχει στους συμμετέχοντες μια ολοκληρωμένη κατανόηση της επίλυσης συγκρούσεων στο πλαίσιο έργων επισιτιστικής ασφάλειας. Με την ενσωμάτωση διαμεσολαβητών, οι συμμετέχοντες μαθαίνουν να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά πολύπλοκες συγκρούσεις και τη σημασία των ουδέτερων διαμεσολαβητών στην προώθηση της επίλυσης.

Ο απολογισμός και η συζήτηση προσφέρουν στους συμμετέχοντες μια πλατφόρμα για να προβληματιστούν, να μοιραστούν ιδέες και να συζητήσουν τις καταλληλότερες προσεγγίσεις επίλυσης συγκρούσεων σε διάφορα σενάρια.

- *Διάρκεια:* Διάρκεια: 45 min

Στόχος: Να προσφέρει στους συμμετέχοντες πρακτική εμπειρία στην εφαρμογή δεξιοτήτων επίλυσης συγκρούσεων στο πλαίσιο ενός προγράμματος επισιτιστικής ασφάλειας, με έμφαση στο ρόλο των διαμεσολαβητών.

Προτεινόμενα σενάρια:

Σενάριο 1: Είστε μέλος μιας ομάδας που εργάζεται σε ένα πρόγραμμα επισιτιστικής ασφάλειας σε μια ευρωπαϊκή χώρα. Στόχος του έργου είναι η δημιουργία ενός συστήματος διανομής τροφίμων για την παροχή φρέσκων προϊόντων σε μια υποβαθμισμένη περιοχή.

- **Ομάδα Α:** Υπεύθυνη για την προμήθεια, τη μεταφορά και τη διαχείριση της αποθήκης.
- **Ομάδα Β:** Επίσης υπεύθυνοι για τις προμήθειες, τις μεταφορές και τη διαχείριση της αποθήκης, αλλά με έμφαση στις πρακτικές βιωσιμότητας.

Βασικά σημεία σύγκρουσης:

Η ομάδα Α θεωρεί ότι η έμφαση της ομάδας Β στις πρακτικές αειφορίας επιβραδύνει τις εργασίες προμηθειών και μεταφορών.

Η ομάδα Β πιστεύει ότι η προσέγγιση της ομάδας Α μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τους περιβαλλοντικούς στόχους του έργου.

Και οι δύο ομάδες αγωνίζονται να βρουν μια ισορροπία μεταξύ αποδοτικότητας και βιωσιμότητας.

Σενάριο 2:

- **Ομάδα Α:** Υπεύθυνη για τη συλλογή και διανομή τροφίμων, με έμφαση στη διάσωση πλεονασματικών τροφίμων από τις τοπικές αγορές.

- **Ομάδα Β:** Επίσης υπεύθυνη για τη συλλογή και διανομή τροφίμων, αλλά με έμφαση στην άμεση συνεργασία με τους τοπικούς αγρότες για την προώθηση βιώσιμων γεωργικών πρακτικών.

Βασικά σημεία σύγκρουσης:

Η ομάδα Α πιστεύει ότι η εστίαση της ομάδας Β στη συνεργασία με τους αγρότες καθιστά τη διαδικασία συλλογής τροφίμων λιγότερο αποτελεσματική.

Η ομάδα Β ανησυχεί ότι η έμφαση που δίνει η ομάδα Α στη συλλογή των πλεοναζόντων τροφίμων δεν αντιμετωπίζει τις βασικές αιτίες της σπατάλης τροφίμων και της βιωσιμότητας.

Και οι δύο ομάδες αγωνίζονται να βρουν μια ισορροπία μεταξύ αποδοτικότητας και βιώσιμων πρακτικών.

Σενάριο 3:

- **Ομάδα Α:** Η ομάδα αυτή αποτελείται κυρίως από κατοίκους με μακρά θητεία και ιστορικό συνεργασίας σε παρόμοια έργα.
- **Ομάδα Β:** Στην ομάδα αυτή συμμετείχαν πρόσφατοι μετανάστες από διάφορες χώρες με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο.

Βασικά σημεία σύγκρουσης:

Η ομάδα Α έχει συνηθίσει να χρησιμοποιεί παραδοσιακές ευρωπαϊκές γεωργικές πρακτικές και έχει καθιερωμένη ροή εργασιών για το έργο. Πιστεύουν ότι οι παραδοσιακές γεωργικές μέθοδοι τους είναι δοκιμασμένες και ανθεκτικές σε αλλαγές που θεωρούν ότι επιβραδύνουν την πρόοδο του έργου.

Η ομάδα Β διαθέτει διαφορετικές επιχειρησιακές προσεγγίσεις επηρεασμένες από το πολιτιστικό τους υπόβαθρο, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων τεχνικών και εργαλείων καλλιέργειας. Θεωρούν ότι οι διαφορετικές εμπειρίες τους μπορούν να ενισχύσουν την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα και τη βιωσιμότητα και απογοητεύονται από την αντίσταση της ομάδας Α στην αλλαγή.

Και οι δύο ομάδες αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην αποτελεσματική επικοινωνία και συνεργασία. Η ομάδα Α δυσκολεύεται να κατανοήσει και να προσαρμοστεί στις μεθόδους της ομάδας Β και η ομάδα Β αισθάνεται ότι οι ιδέες και οι συνεισφορές της συχνά απορρίπτονται.

ΒΗΜΑ 2.1 - Ρύθμιση και προετοιμασία σεναρίου

- Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε μικρές ομάδες, διασφαλίζοντας ότι κάθε ομάδα αποτελείται από 3-5 μέλη. 2 επιπλέον άτομα θα πρέπει να αναλάβουν το ρόλο του συντονιστή.
- Σε κάθε ομάδα θα δοθεί ένα φύλλο σεναρίου που περιγράφει μια κοινή κατάσταση σύγκρουσης σε ένα έργο επισιτιστικής ασφάλειας. Οι συντονιστές δεν μπορούν να διαβάσουν ούτε να ακούσουν τι θα αφορά η σύγκρουση.

- Οι συμμετέχοντες θα πρέπει:
 - Διαβάστε και συζητήστε το σενάριο και τις συγκεκριμένες ανησυχίες και απόψεις τους.
 - Ανάθεση ρόλων
 - Αποφασίστε το στυλ αντιμετώπισης της σύγκρουσης που σκοπεύουν να χρησιμοποιήσουν (π.χ. συνεργασία, αποφυγή, επίρριψη ευθυνών κ.λπ.).

Εν τω μεταξύ, οι διαμεσολαβητές ξαναδιάβασαν το σχετικό με το ρόλο τους περιεχόμενο: τα βήματα της διαδικασίας διαμεσολάβησης, συμπεριλαμβανομένης της συλλογής πληροφοριών, του εντοπισμού προειδοποιήσεων σύγκρουσης, της πρότασης διαμεσολάβησης, της διεξαγωγής του διαλόγου και της πρότασης στρατηγικής παρακολούθησης.

ΒΗΜΑ 2.2 - Απόδοση

- **Μέρος 1 (5 λεπτά):** Το σενάριο εκτελείται από κάθε πλευρά ακολουθώντας τους ρόλους της και το στυλ αντιμετώπισης της σύγκρουσης.

Η ομάδα Α είναι υπεύθυνη για τη συνέχιση της συζήτησης ατελείωτα μέχρι να τη διακόψουν οι συντονιστές, ενώ η ομάδα Β αντιδρά στα αποτελέσματα της Α. Και οι δύο ομάδες θα πρέπει να επιδεικνύουν συμπεριφορές ανάλογα με τη θέση τους στη σύγκρουση (συνεργασία, αποφυγή κ.λπ.), το είδος της σύγκρουσης στην οποία εμπλέκονται (αξίες, σχέσεις, ρόλος κ.λπ.) και τους ρόλους τους (με βάση το φύλο, το πολιτισμικό υπόβαθρο, τη θέση εργασίας κ.λπ.).

Οι διαμεσολαβητές πρέπει να συλλέγουν πληροφορίες και να εντοπίζουν τα υποκείμενα ζητήματα και τις προειδοποιήσεις σύγκρουσης: π.χ. κλιμάκωση των συναισθημάτων, διακοπή της επικοινωνίας ή αδιαλλαξία.

- **Μέρος 2 (10 λεπτά):** Οι διαμεσολαβητές θα διακόψουν όταν εντοπιστούν 3 προειδοποιήσεις σύγκρουσης και θα προτείνουν μια διαδικασία διαμεσολάβησης ακολουθώντας τα βήματα που διδάχθηκαν.
- **Μέρος 3 (5 λεπτά):** Οι διαμεσολαβητές πρέπει να διεξάγουν το διάλογο μεταξύ των συγκρουόμενων μερών, καθοδηγώντας τα προς μια συμφωνία. Όταν επιτευχθεί συμφωνία, θα πρέπει να προωθήσουν τη συζήτηση σχετικά με τη στρατηγική παρακολούθησης για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα της επίλυσης.

ΒΗΜΑ 2.3 - Συζήτηση

Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να προβληματιστούν σχετικά με τη συνολική εμπειρία, λαμβάνοντας υπόψη το ρόλο του διαμεσολαβητή, και να μοιραστούν τις ιδέες που αποκόμισαν από το παιχνίδι ρόλων. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να συζητήσουν ποιες προσεγγίσεις επίλυσης συγκρούσεων ήταν πιο αποτελεσματικές. Τέλος, οι συμμετέχοντες να μοιραστούν τις γνώσεις που αποκόμισαν από το παιχνίδι ρόλων, συμπεριλαμβανομένων των όσων λειτούργησαν καλά και των τομέων που χρήζουν βελτίωσης.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Η μεθοδολογία έχει επιλεγεί προσεκτικά για αυτή την εκπαιδευτική ενότητα, ώστε να προσφέρει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στη διαχείριση των συγκρούσεων. Ενσωματώνει τόσο θεωρητικά όσο και πρακτικά στοιχεία, παρέχοντας ένα λογικό πλαίσιο για τη μεθοδική αντιμετώπιση των συγκρούσεων και την αποτροπή της κλιμάκωσής τους.

Το θεωρητικό μέρος της ενότητας χρησιμεύει ως θεμέλιο, προσφέροντας στους συμμετέχοντες έναν δομημένο και συστηματικό τρόπο προσέγγισης των συγκρούσεων, βήμα προς βήμα. Καλύπτει βασικά στοιχεία μιας στιβαρής στρατηγικής διαχείρισης συγκρούσεων, δίνοντας έμφαση στη συμμετοχικότητα και τη συνεργασία ως βασικές αρχές. Αυτό το θεωρητικό πλαίσιο όχι μόνο εξοπλίζει τους συμμετέχοντες με τις απαραίτητες γνώσεις για την πρόληψη των συγκρούσεων, αλλά χρησιμεύει επίσης ως κατευθυντήρια πυξίδα κατά την πλοήγηση σε πραγματικές καταστάσεις συγκρούσεων.

Το βασικό πλεονέκτημα αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας έγκειται στο πρακτικό, βιωματικό στοιχείο της - το τμήμα παιχνιδιού ρόλων. Εδώ, οι εκπαιδευόμενοι έχουν την ευκαιρία να εφαρμόσουν συνειδητά και κριτικά τα εργαλεία και τις στρατηγικές που απέκτησαν. Η ενότητα αυτή είναι αφιερωμένη στην εις βάθος ανάλυση και αποδόμηση σεναρίων σύγκρουσης.

Συνδυάζοντας τη θεωρητική γνώση με την πρακτική εμπειρία, αυτή η εκπαιδευτική ενότητα εξοπλίζει τους συμμετέχοντες με ένα ολιστικό σύνολο δεξιοτήτων για την πρόληψη και τη διαχείριση των συγκρούσεων, προωθώντας μια προληπτική, συνεργατική και ενημερωμένη προσέγγιση για το χειρισμό των συγκρούσεων σε διάφορα προσωπικά και επαγγελματικά πλαίσια.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Απαιτείται ένας εμπειρογνώμονας διαχείρισης συγκρούσεων ή διαμεσολαβητής ως εκπαιδευτής.

Συνιστάται ένας επιπλέον εκπαιδευτής, όχι απαραίτητα ειδικός, για υποστήριξη και διευκόλυνση του παιχνιδιού ρόλων.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 2 συντονιστές/εκπαιδευτές ανά 8-12 συμμετέχοντες.

11. Αξιολόγηση

Για την αξιολόγηση της απόδοσης των εκπαιδευομένων, οι εκπαιδευτές μπορούν να αντιστοιχίσουν βαθμολογίες σε κάθε επίπεδο ικανοτήτων και να αξιολογήσουν τους εκπαιδευόμενους με βάση τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους που επέδειξαν κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής δραστηριότητας. Αυτή η ρουμπρίκα θα βοηθήσει τους εκπαιδευτές να παρέχουν εποικοδομητική

ανατροφοδότηση και να μετρήσουν την πρόοδό τους σύμφωνα με τους στόχους και τις ικανότητες που εξετάζονται σε αυτή την ενότητα .¹⁷

¹⁷ Το έντυπο είναι διαθέσιμο στην εργαλειοθήκη.

3. Ενότητα κατάρτισης και προσανατολισμού για την ένταξη στην εργασία

3.1. Σύνοψη περιγραφή της ενότητας

Τίτλος ενότητας: Προσανατολισμός στην κατάρτιση και την ένταξη στην εργασία

Στόχοι:

Κύριοι στόχοι

- Δημιουργήστε ισχυρά θεμέλια για επιτυχημένη απόδοση στην εργασία
- Ενίσχυση των ικανοτήτων για αποτελεσματική επαγγελματική αλληλεπίδραση
- Προώθηση ενός ποικιλόμορφου και χωρίς αποκλεισμούς εργασιακού περιβάλλοντος και ίσων ευκαιριών για άτομα με διαφορετικό υπόβαθρο και ικανότητες
- Ενίσχυση των συμμετεχόντων για συνεχή αυτοανάπτυξη και προσωπική ανάπτυξη

Δευτερεύοντες στόχοι

- Αναπτύξτε την ικανότητα να δημιουργείτε επαγγελματικά και πειστικά βιογραφικά σημειώματα που ξεχωρίζουν στους πιθανούς εργοδότες.
- Εξοπλίστε τους συμμετέχοντες με τις δεξιότητες που απαιτούνται για να προετοιμάζονται και να υπερέχουν σε συνεντεύξεις εργασίας
- Αύξηση της αυτοπεποίθησης των συμμετεχόντων σε επαγγελματικά περιβάλλοντα
- Να δώσετε τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να εκφράσουν αποτελεσματικά τις σκέψεις και τις ιδέες τους, σεβόμενοι παράλληλα τις απόψεις των άλλων
- Να καταστήσουν τους συμμετέχοντες ικανούς να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις αλλαγές και τις προκλήσεις στον εργασιακό χώρο.
- Ενίσχυση των δεξιοτήτων ομαδικής εργασίας: να μπορούν οι συμμετέχοντες να συνεργάζονται απρόσκοπτα με τους συναδέλφους τους και να συμβάλλουν στην επιτυχία της ομάδας
- Βελτίωση των δεξιοτήτων διαχείρισης του χρόνου των συμμετεχόντων για την αύξηση της αποδοτικότητας και τη μείωση του εργασιακού άγχους
- Εμπέδωση μιας κουλτούρας συνεχούς μάθησης και αυτοβελτίωσης μεταξύ των συμμετεχόντων, προωθώντας τη μακροπρόθεσμη εξέλιξη της σταδιοδρομίας τους

Ικανότητες που εξετάζονται:

Γενικές ικανότητες

- Παροχή δράσεων κατάρτισης για τη βελτίωση των προσωπικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων
- Ικανότητα ενσωμάτωσης της κοινωνικής και πολιτισμικής ποικιλομορφίας της ομάδας στο περιεχόμενο της κατάρτισης και στις διαδικασίες μάθησης
- Ικανότητα κριτικής σκέψης
- Δεξιότητες διαπολιτισμικής επικοινωνίας
- Αυτοπεποίθηση
- Γνώση του τρόπου ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου στο περιεχόμενο της κατάρτισης και στις διαδικασίες μάθησης
- Ικανότητα ακρόασης
- Ευθύνη
- Προσέγγιση της διαπολιτισμικής ευαισθησίας
- Ικανότητα διαχείρισης της δυναμικής της ομάδας
- Μεθοδολογίες μάθησης με βάση την εργασία
- Ικανότητα σχεδιασμού και οργάνωσης
- Ικανότητα εντοπισμού δεξιοτήτων
- Δεξιότητες καθοδήγησης
- Γνώση των αναγκών της αγοράς εργασίας και των καναλιών ευκαιριών απασχόλησης.

Ειδικές ικανότητες

- Ικανότητα υποστήριξης της αυτονομίας και της υπευθυνότητας των φοιτητών κατά την εργασία πεδίου
- Διαχείριση προσωπικού
- Ικανότητα εξυπηρέτησης του κοινού
- Διαχείριση περιστατικών

Κατά προσέγγιση διάρκεια (σε ώρες):

7 ώρες, που κατανέμονται ως εξής:

Μονάδα 1	Μονάδα 2	Μονάδα 3
3 ώρες	2 ώρες	2 ώρες

3.2. Στοχευμένες συλλογικότητες

Σύμφωνα με την έκθεση για τα δρομολόγια πράσινων θέσεων εργασίας, που περιλαμβάνεται στο έγγραφο του πλαισίου ικανοτήτων, η ενότητα κατάρτισης και προσανατολισμού στην ένταξη στην εργασία απευθύνεται σε αυτά τα επαγγελματικά προφίλ:

Γενική διαχείριση έργων και πόρων	• Συντονιστής/ Διαχειριστής έργου • Εθελοντισμός/Υπεύθυνος ανθρώπινων πόρων/Κοινωνικός χειριστής
Περιοχή συλλογής γεωργικής παραγωγής και πλεονάσματος	• Συντονιστής περιοχής παραγωγής
Περιοχή εκπαίδευσης	• Εκπαιδευτής εκπαίδευσης ενηλίκων για τις κοινωνικές δεξιότητες • Εκπαιδευτής ενηλίκων σε θέματα βιώσιμης γεωργίας και διατροφικού συστήματος, περιβαλλοντικός εκπαιδευτής • Σχολικός εκπαιδευτικός

3.3. Μεθοδολογία

Η εκπαιδευτική προσέγγιση χρησιμοποιεί ένα ευρύ φάσμα συμμετοχικών μεθοδολογιών με στόχο την αποτελεσματική μάθηση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων. Χρησιμοποιεί τη μάθηση βάσει δραστηριοτήτων, δίνοντας έμφαση στην πρακτική εμπλοκή μέσω διαδραστικών ασκήσεων, μελετών περιπτώσεων, παιχνιδιών ρόλων και ομαδικών έργων για την προώθηση της ενεργού εφαρμογής των γνώσεων. Επιπλέον, η Βιωματική Μάθηση βυθίζει τους συμμετέχοντες σε σενάρια πραγματικού κόσμου, ακολουθούμενα από αναστοχαστικές αναφορές για την εξαγωγή πολύτιμων συμπερασμάτων. Η εργασία πεδίου και η παρατήρηση παρέχουν πρακτική εμπειρία και η συμμετοχική λήψη αποφάσεων, χρησιμοποιώντας τεχνικές όπως ο καταιγισμός ιδεών και η οικοδόμηση συναίνεσης, για την ενδυνάμωση των συμμετεχόντων στη λήψη αποφάσεων. Οι ομαδικοί ρόλοι διερευνώνται επίσης μέσω μελετών περίπτωσης και ασκήσεων παιχνιδιού ρόλων. Τέλος, εφαρμόζεται επίσης μια μικτή προσέγγιση, η οποία ενσωματώνει τη θεωρία και τις

πρακτικές εφαρμογές για μια ολιστική μαθησιακή εμπειρία, καθώς και η μάθηση από ομοτίμους και η συνεργασία που προάγουν την ανταλλαγή γνώσεων και την ομαδική εργασία μέσω ομαδικών έργων και διαδραστικών συνεδριών, ενισχύοντας την κατανόηση. Η δέσμευση σε αυτές τις συμμετοχικές μεθοδολογίες εξασφαλίζει ένα πιο ελκυστικό, αποτελεσματικό και προσαρμοσμένο εκπαιδευτικό ταξίδι που προσφέρει σταθερά πολύτιμα αποτελέσματα.

3.4. Εργαλεία

Για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων αυτής της ενότητας, απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι:

- Γραφική ύλη και υλικά: φύλλα χαρτιού, ψηφιακές συσκευές για σημειώσεις, κατευθυντήριες γραμμές, φύλλα σεναρίων, στυλό, μολύβια, φυλλάδια, φύλλα εργασίας, υποδείγματα παρουσιάσεων για το ασανσέρ, συμβουλές για συνεντεύξεις και δείγματα βιογραφικών με βάση τις δεξιότητες. Όλα τα απαιτούμενα υλικά προσδιορίζονται σε κάθε ενότητα.
- Υλικό δραστηριοτήτων: διατίθεται στην Εργαλειοθήκη.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

3.5. Υποδομή

Για την ανάπτυξη της ενότητας απαιτούνται οι ακόλουθες υποδομές:

- Τεχνολογία: υπολογιστής και βιντεοπροβολέας. Πρόσβαση στο διαδίκτυο είναι ζωτικής σημασίας για την ηλεκτρονική έρευνα- πρόσβαση σε εκτυπωτή, εάν χρειάζεται να εκτυπωθεί υλικό.
- Χώρος διεξαγωγής: ένας ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων, ένας κατάλληλος χώρος διεξαγωγής ή εκπαίδευσης με διάταξη καθισμάτων για τους συμμετέχοντες, επαρκή φωτισμό και εξαερισμό.

3.6. Προσβασιμότητα

Η απόδοση της ενότητας θα πρέπει να προσφέρει τη δυνατότητα προσαρμογής του υλικού σε πολλαπλές προσβάσιμες μορφές, εξασφαλίζοντας συμβατότητα με υποστηρικτικές τεχνολογίες, παρέχοντας σαφή πλοήγηση, προσφέροντας εναλλακτικές λύσεις για αισθητηριακές ενδείξεις κ.λπ. Πρέπει να ανοίγουν κανάλια για τους συμμετέχοντες ώστε να ζητούν προσαρμογές και να αναφέρουν άμεσα τα προβλήματα. Η προσέγγιση της ενότητας στοχεύει στην προώθηση ενός μαθησιακού περιβάλλοντος όπου κάθε άτομο, ανεξάρτητα από τις μοναδικές του ικανότητες, μπορεί να συμμετέχει πλήρως και να ευδοκιμεί σε αυτή την κατάρτιση.

3.7. Άλλοι μηχανισμοί ένταξης

Η δραστηριότητα αυτή δεν έχει προκαθορισμένους μηχανισμούς ένταξης, καθώς μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με το ίδρυμα υποδοχής. Η ενότητα έχει σχεδιαστεί για να είναι περιεκτική και φιλόξενη για όλους τους συμμετέχοντες, και πολλά από τα υλικά είναι προσβάσιμα σε διάφορες

γλώσσες για να εξυπηρετήσουν άτομα με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο. Επιπλέον, οι διαμεσολαβητές θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες που αντιμετωπίζουν γλωσσικά εμπόδια, χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως το DeepL ή το Google Translate για ιστότοπους, ώστε να διασφαλίσουν ότι το υλικό είναι προσβάσιμο σε όλους, όταν είναι απαραίτητο.

3.8. Άλλα στοιχεία ενδιαφέροντος

3.8.1. Υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό και πόροι

- Πρόγραμμα HEAL. Πολυθεματικό υλικό κατάρτισης για την απασχολησιμότητα. Διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://healproject.eu/>
- 50+ πιο συνηθισμένες ερωτήσεις συνέντευξης εργασίας

Μονάδα κατάρτισης #1 - Βασικές εγκάρσιες ικανότητες για την καλή εκτέλεση της εργασίας

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης "Προσανατολισμός στην κατάρτιση και την ένταξη στην εργασία".

2. Περιγραφή

Αυτή η ενότητα μονάδας χρησιμεύει ως το θεμελιώδες στάδιο για την ανύψωση της εργασιακής μας απόδοσης. Αποτελεί το πρώτο επίπεδο εντός της ενότητας, ενώ θα ακολουθήσει μια επόμενη ενότητα σε υψηλότερο επίπεδο. Η εστίαση εδώ εστιάζεται στην καλλιέργεια θεμελιωδών εγκάρσιων ικανοτήτων που είναι καθοριστικές για την επίτευξη ισχυρής εργασιακής απόδοσης. Οι συμμετέχοντες θα εμβαθύνουν σε βασικά θέματα, όπως η αυτοαντίληψη, η αυτοεκτίμηση και η αυτοπεποίθηση, τα οποία διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη. Επιπλέον, η ενότητα διερευνά εκτενώς τη σημασία της διεκδικητικής επικοινωνίας, της καλλιέργειας θετικών διαπροσωπικών σχέσεων, της προσαρμογής σε ποικίλα σενάρια στο χώρο εργασίας και της ανάληψης ευθύνης για τις πράξεις του ατόμου. Κατακτώντας αυτές τις ικανότητες, τα άτομα μπορούν να ενισχύσουν σημαντικά την απασχολησιμότητά τους και να διαπρέψουν στην καριέρα τους.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 3 ώρες, οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

Τμήμα 1: Εισαγωγή και παγοθραυστικό	10 λεπτά
Ενότητα 2: Αυτοαντίληψη, αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση	10 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Κατάλογος δυνατών σημείων	20 λεπτά
Μπλόκο 3: Επιβεβαιωτική επικοινωνία	10 λεπτά
Δραστηριότητα 2: Εξάσκηση της διεκδικητικής μας επικοινωνίας	20 λεπτά
Μπλοκ 4: Διαπροσωπικές σχέσεις	15 λεπτά
Δραστηριότητα 3: Η νέα πρόκληση της ένταξης στην εργασία	30 λεπτά
Μπλόκο 5: Προσαρμοστικότητα και υπευθυνότητα	20 λεπτά
Δραστηριότητα 4: Παιχνίδι ρόλων προσαρμοστικότητας και υπευθυνότητας	40 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Χώρος: ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας και οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και περιεχομένου πολυμέσων και πρόσβαση σε εκτυπωτή. Χρονόμετρο ή χρονόμετρο.
- Διαδικτυακοί πόροι: Η πρόσβαση στο διαδίκτυο είναι ζωτικής σημασίας για την online έρευνα για τον εντοπισμό πιθανών παραγωγών και τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τα προϊόντα και τις πρακτικές τους.
- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταγισμό ιδεών.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

- Προώθηση της προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης, υποστήριξη των συμμετεχόντων στην ανάπτυξη της αυτοαντίληψης, της αυτοεκτίμησης και της αυτοπεποίθησης για την ενίσχυση της προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης.
- Προώθηση της κριτικής σκέψης, ενθάρρυνση των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης για την ανάλυση της αυτοαντίληψης και των επιπτώσεών της στην εργασιακή απόδοση.
- Διευκόλυνση της διεκδικητικής επικοινωνίας, εξοπλίζοντας τους συμμετέχοντες με δεξιότητες διεκδικητικής επικοινωνίας, που είναι ζωτικής σημασίας για αποτελεσματικές αλληλεπιδράσεις.
- Υποστήριξη θετικών σχέσεων, παρέχοντας εργαλεία για την οικοδόμηση θετικών διαπροσωπικών σχέσεων.
- Προσαρμογή σε ποικίλα εργασιακά περιβάλλοντα, ανάπτυξη της προσαρμοστικότητας σε διάφορα σενάρια στο χώρο εργασίας, με έμφαση στις μοναδικές προκλήσεις των πρωτοβουλιών για την επισιτιστική ασφάλεια και τη διατροφική κυριαρχία, ώστε να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της συμβουλευτικής εργασίας.

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Γενικές και ειδικές ικανότητες:

- Παροχή δράσεων κατάρτισης για τη βελτίωση των προσωπικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων
- Ικανότητα κριτικής σκέψης
- Αυτοπεποίθηση
- Ικανότητα υποστήριξης της αυτονομίας και της υπευθυνότητας στην εργασία πεδίου

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΠΑΓΟΘΡΑΥΣΤΙΚΟ

Οι εκπαιδευτές θα παρουσιάσουν την προσέγγιση της ενότητας και μια επισκόπηση της πρώτης ενότητας. Για να εμπλακούν και να σπάσει ο πάγος μεταξύ των συμμετεχόντων, οι εκπαιδευτές μπορούν να πραγματοποιήσουν μια δραστηριότητα που θα σπάσει τον πάγο.

Ένα παράδειγμα: "ΔΥΟ ΑΛΗΘΕΙΕΣ ΚΑΙ ΈΝΑ ΨΕΜΑ"

Στόχος: Αυτή η δραστηριότητα έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να γνωριστούν μεταξύ τους, να σπάσει ο πάγος και να δημιουργήσει μια άνετη και φιλόξενη ατμόσφαιρα.

ΜΠΛΟΚ 2: ΑΥΤΟΑΝΤΙΛΗΨΗ, ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ

ΒΗΜΑ 2.1 - Εξηγήστε τις

- **Αυτογνωσία:** Η αυτογνωσία είναι η διαδικασία της αυτοκριτικής που μας επιτρέπει να συλλέγουμε πληροφορίες σχετικά με το ποιοι είμαστε, τι μας αρέσει, τι δεν μας αρέσει, σε τι διακρινόμαστε, πού αντιμετωπίζουμε δυσκολίες, πώς σχετιζόμαστε με τους άλλους, πώς αντιδρούμε σε καταστάσεις της ζωής και πολλά άλλα. Αυτή η αυτογνωσία μας βοηθά στη λήψη αποφάσεων. Η κατανόηση του προσωπικού μας προφίλ μας βοηθά να καθορίσουμε και να οικοδομήσουμε το επαγγελματικό μας προφίλ. Είναι σημαντικό να εμπλέκουμε και άλλους στο περιβάλλον μας, ώστε να μπορούν να συμπληρώσουν τη διαδικασία αυτογνωσίας με τις γνώσεις τους.
- **Αυτοεκτίμηση:** Η αυτοεκτίμηση είναι η αντίληψη που έχει κάθε άτομο (παιδί, έφηβος, ενήλικας) για τον εαυτό του. Το επίπεδο αυτοεκτίμησης που διαθέτει ένας άνθρωπος έχει σημαντικό αντίκτυπο στην "ποιότητα ζωής" του. Όταν ένα άτομο έχει ένα υγιές επίπεδο αυτοεκτίμησης, χαίρεται που είναι αυτό που είναι. Η αυτοεκτίμηση βασίζεται σε δύο πεποιθήσεις: "Είμαι άξιος της αγάπης" και "Είμαι πολύτιμος". Αυτό μπορεί να το γνωρίζει

μόνο κάποιος που νιώθει ότι τον αγαπούν- δεν αρκεί να ξέρουμε ότι μας αγαπούν, πρέπει να το νιώθουμε και να το βιώνουμε καθημερινά. Ως εκ τούτου, ένα άτομο, ειδικά ένα νέο, με χαμηλή αυτοεκτίμηση είναι συχνά αγχωμένο, χωρίς αυτοπεποίθηση και αποπροσανατολισμένο. Ας έχουμε κατά νου αυτή την ιδέα: το μόνο πρόσωπο από το οποίο δεν μπορούμε ποτέ να ξεφύγουμε είναι ο εαυτός μας και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να προσπαθούμε να ζούμε καλά με τον εαυτό μας.

Σύμφωνα με τον ορισμό του Villegas (2015), η αυτοεκτίμηση είναι "η θετική ή αρνητική αξιολόγηση που κάνει ένα άτομο για τον εαυτό του με βάση τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις προσωπικές του εμπειρίες. Πρόκειται για έναν όρο από την ψυχολογία, αν και χρησιμοποιείται συνήθως στην καθημερινή γλώσσα για να αναφερθεί, σε γενικές γραμμές, στην αξία που αποδίδει ένα άτομο στον εαυτό του. Σχετίζεται με την αυτοεικόνα, που είναι η αντίληψη που έχει ένα άτομο για τον εαυτό του, και την αυτοαποδοχή, η οποία περιλαμβάνει την αναγνώριση των ιδιοτήτων και των ελαττωμάτων του ατόμου. Ο τρόπος με τον οποίο ένα άτομο εκτιμά τον εαυτό του συχνά επηρεάζεται από εξωτερικούς παράγοντες και μπορεί να αλλάξει με την πάροδο του χρόνου".

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΥΝΑΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ

Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι οι συμμετέχοντες να εντοπίσουν τα βασικά τους δυνατά σημεία και να μάθουν σε ποιους τομείς υπερέχουν και πώς μπορούν να μεταφέρουν τις δεξιότητες που απέκτησαν στην καθημερινή τους ζωή στην αναζήτηση εργασίας.

ΒΗΜΑ 1.1 - ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΛΙΣΤΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Ο συντονιστής διανέμει στους συμμετέχοντες έναν κατάλογο των ικανοτήτων VIA¹⁸. Αυτός ο κατάλογος ικανοτήτων είναι ένα ερωτηματολόγιο αυτοαξιολόγησης για ενήλικες ηλικίας 18 ετών και άνω, το οποίο αξιολογεί διεξοδικά τα 24 δυνατά σημεία ενός ατόμου.

ΒΗΜΑ 1.2 - ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ

Ο συντονιστής θα ζητήσει από τους συμμετέχοντες να εντοπίσουν τα πέντε χαρακτηριστικά με τα οποία συμφωνούν περισσότερο.

ΒΗΜΑ 1.3 - ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ

Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες θα προβληματιστούν σχετικά με το πώς μπορούν να εφαρμόσουν αυτά τα χαρακτηριστικά τόσο για να προωθήσουν το σχέδιο σταδιοδρομίας τους όσο και για να βρουν δουλειά.

ΜΠΛΟΚ 3: ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΒΗΜΑ 3.1 - Εξηγήστε τις έννοιες

¹⁸ Βλέπε παράρτημα 1 της εργαλειοθήκης

Η διεκδικητικότητα είναι η ικανότητα να εκφράζει κανείς ελεύθερα τις απόψεις και τα συναισθήματά του χωρίς να παραβιάζει τα δικαιώματα των άλλων. Αποτελεί μια εναλλακτική λύση στην επιθετικότητα και τα διεκδικητικά άτομα τείνουν να λαμβάνουν υπόψη τα δικά τους συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις ανάγκες τους, καθώς και εκείνες των άλλων. Στόχος τους είναι να συμμετέχουν σε ειλικρινείς και αυθεντικές σχέσεις. Στόχος τους δεν είναι να κερδίσουν ή να κάνουν το άλλο άτομο να χάσει, αλλά να επικοινωνούν με σεβασμό χωρίς χειραγώγηση, εξαπάτηση ή προσβολή. Τα διεκδικητικά άτομα νιώθουν αυτοπεποίθηση και συχνά αναπτύσσουν καλές διαπροσωπικές σχέσεις. Τα άτομα που χρησιμοποιούν αυτό το στυλ επικοινωνίας παρουσιάζουν συχνά τα ακόλουθα προσωπικά χαρακτηριστικά:

- Έχουν υψηλή αυτοεκτίμηση
- Επιδεικνύουν θετικές σκέψεις και συμπεριφορές που διευκολύνουν τις σχέσεις.
- Αναλαμβάνουν την ευθύνη για τις πράξεις τους, είτε καλές είτε κακές.
- Αποδέχονται τους άλλους.
- Κατανοούν τα δικά τους δικαιώματα και τα δικαιώματα των άλλων.
- Ξέρουν πότε να εκφράζουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους.
- Χρησιμοποιούν τις κατάλληλες λέξεις και χειρονομίες για διάφορες καταστάσεις.

Ωστόσο, ποια είναι τα οφέλη από τη γνώση του πώς να επικοινωνείτε με αυτοπεποίθηση; Μερικά παραδείγματα περιλαμβάνουν:

- Επίλυση συγκρούσεων χωρίς να βλάπτει τον εαυτό του ή τους άλλους.
- Διατήρηση ή και ενίσχυση των σχέσεων.
- Ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, καθώς αισθάνεστε ικανή να ζητάτε αυτό που θέλετε και χρειάζεστε.
- Μεγαλύτερος έλεγχος των αρχέγονων παρορμήσεών σας, χρησιμοποιώντας υγιείς στρατηγικές διοχέτευσης συναισθημάτων για τον εαυτό σας και τους άλλους.
- Αυξημένη ενσυναίσθηση, καθώς οι διαφορετικές απόψεις, δεν σας κάνουν να αισθάνεστε ανασφαλείς και σας μεταδίδουν σεβασμό για τις απόψεις των άλλων.
- Μείωση των διαφωνιών, ξοδεύοντας λιγότερο χρόνο για διαφωνίες και περισσότερο χρόνο για διάλογο, και επίτευξη συμφωνιών πιο γρήγορα.
- Να προβάλλετε στους άλλους μια θετική εικόνα του εαυτού σας, να επιδεικνύετε αυτοπεποίθηση, παραμένοντας ταυτόχρονα σεβασμιοί προς τους άλλους και να παραμένετε ψύχραιμοι σε καταστάσεις σύγκρουσης.

Όπως βλέπουμε, η διεκδικητική επικοινωνία συνδέεται στενά με τους συναισθηματικούς μας παράγοντες σε κάθε κατάσταση. Συχνά, επηρεαζόμαστε αρνητικά από το περιβάλλον μας, αγνοώντας σε μεγάλο βαθμό τις επακόλουθες συνέπειες για εμάς τους ίδιους. Τις περισσότερες

φορές, αυτό συμβαίνει λόγω παρεμβολών στην επικοινωνία μας. Συχνά υποθέτουμε ότι οι άλλοι γνωρίζουν ήδη ή έχουν κατανοήσει το μήνυμά μας, παρόλο που δεν το έχουν κάνει. Σε αυτό το σημείο διαπιστώνουμε συνήθως έλλειψη αποτελεσματικής επικοινωνίας, με αποτέλεσμα αυτή να γίνεται λιγότερο αποδοτική.

Το μοντέλο της διεκδικητικής επικοινωνίας αποσκοπεί στην επίτευξη ενός αποτελεσματικού αποτελέσματος, κάνοντάς το σωστά και τη σωστή στιγμή. Έτσι, το μοντέλο αυτό στοχεύει στη δημιουργία μιας αποτελεσματικής κατάστασης χωρίς να επιτίθεται στους άλλους και χωρίς να υπόκειται στη θέληση ή τις επιθυμίες των άλλων. Πώς μπορούμε όμως να το επιτύχουμε αυτό; Ακολουθούν τα βασικά βήματα που πρέπει να ακολουθήσουμε:

- Εκφράστε πώς αισθάνεστε: Η ανάπτυξη αυτού του πρώτου βήματος είναι απαραίτητη. Εκφράστε τα συναισθήματά σας για την κατάσταση ανοιχτά και ειλικρινά. Κάντε το σε πρώτο πρόσωπο: "Αισθάνομαι..." και αποφύγετε την κλιμάκωση της σύγκρουσης. Εκφράζοντας τα συναισθήματά σας, το άτομο θα είναι πιο δεκτικό και ανοιχτό στο διάλογο και τη συνεργασία. Ποτέ μην το εκφράζετε σε δεύτερο πρόσωπο ("Με κάνεις να αισθάνομαι"), καθώς κατηγορεί τον συνομιλητή σας, με αποτέλεσμα να αισθάνεται ότι δέχεται επίθεση και να προσπαθεί να υπερασπιστεί τη στάση ή την άποψή του.
- Πες τι σκέφτεσαι: Κοινοποιήστε όλα όσα σκέφτεστε για την κατάσταση ή τη σύγκρουση. Εκφράστε την άποψή σας με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ειλικρίνεια, σαφήνεια και συντομία και δεχτείτε τις άλλες απόψεις χωρίς δικαιολογίες και χωρίς να διατυπώνετε κατηγορίες ή κρίσεις.
- Εκφράστε αυτό που θέλετε να συμβεί: Εκφράστε συνοπτικά τι θα θέλατε να συμβεί από εδώ και στο εξής σχετικά με τη σύγκρουση ή την τρέχουσα κατάσταση και δείξτε την εκτίμησή σας για την προσοχή του άλλου ατόμου καθώς και την πρόθεση να ανταποκριθεί η επιθυμία σας.

Με αυτά τα τρία απλά βήματα, θα επιτύχετε μια διεκδικητική, πιο αποτελεσματική επικοινωνία, τόσο με τους συνομιλητές σας όσο και με τον εαυτό σας. Αν αποφασίσετε να αρχίσετε να τα εφαρμόζετε στην καθημερινή σας ζωή, θα εκπλαγείτε από τα άμεσα αποτελέσματα που θα αρχίσετε να έχετε. Και να θυμάστε, όλα αυτά, αν δεν εφαρμοστούν στην πράξη, είναι απλώς "πληροφορίες". Η ίδια η λέξη το λέει: ενημέρωση για δράση. Οι πληροφορίες χωρίς δράση είναι άχρηστες. Το μυαλό μας είναι σαν ένα αλεξίπτωτο. Λειτουργεί πολύ καλύτερα και είναι πιο αποτελεσματικό όταν είναι ανοιχτό. Και να θυμάστε, πρέπει να ακολουθείτε τις οδηγίες κατά γράμμα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2 - ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΑΣ

Αυτή η δυναμική επιτρέπει στους συμμετέχοντες να εξασκηθούν ενεργά στη διεκδικητική επικοινωνία σε ένα ελεγχόμενο περιβάλλον, ενισχύοντας την αυτοπεποίθησή τους και τις δεξιότητές τους στο χειρισμό πραγματικών καταστάσεων όπου η διεκδικητικότητα είναι το κλειδί.

Στόχος είναι η εξάσκηση σε δεξιότητες διεκδικητικής επικοινωνίας και η οικοδόμηση αυτοπεποίθησης στην έκφραση σκέψεων και συναισθημάτων με σεβασμό.¹⁹

ΒΗΜΑ 2.1 - Προετοιμασία σεναρίου

Ο συντονιστής παρουσιάζει μια σειρά καθημερινών σεναρίων που συνήθως απαιτούν διεκδικητική επικοινωνία. Αυτά θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν καταστάσεις όπως η απόρριψη πρόσθετης εργασίας, η αίτηση για αύξηση ή η εποικοδομητική ανατροφοδότηση ενός συναδέλφου. Μερικά παραδείγματα σεναρίων θα μπορούσαν να είναι τα εξής: - Η συμπεριφορά του ατόμου θα μπορούσε να είναι πιο αποτελεσματική από την συμπεριφορά του:

- **Σενάριο 1: Ζητώντας βοήθεια** | Έχετε υπερφορτωθεί με το φόρτο εργασίας σας και παρατηρείτε ότι μια συνάδελφός σας, η Σάρα, έχει λίγο ελεύθερο χρόνο. Χρειάζεστε τη βοήθειά της σε ένα έργο, αλλά διστάζετε να ζητήσετε βοήθεια. Πώς θα προσεγγίζατε με αυτοπεποίθηση τη Σάρα και θα ζητούσατε τη βοήθειά της χωρίς να νιώθετε ενοχές;
- **Σενάριο 2: Αντιμετώπιση ενός αποδιοργανωτικού** | συναδέλφου Κατά τη διάρκεια μιας ομαδικής συνάντησης, ένας συνάδελφος, ο Γιάννης, διακόπτει συνεχώς τη συζήτηση και την εκτροχιάζει με σχόλια εκτός θέματος. Θεωρείτε δύσκολο να συγκεντρωθείτε και να διατηρήσετε μια παραγωγική συνάντηση. Πώς μπορείτε να αντιμετωπίσετε διεκδικητικά τη συμπεριφορά του Ιωάννη κατά τη διάρκεια της συνάντησης;
- **Σενάριο 3: Κράτηση σε εστιατόριο** | Εσείς και ο σύντροφός σας κάνατε κράτηση για δείπνο σε ένα εστιατόριο για μια ειδική περίπτωση. Ωστόσο, πρέπει να αλλάξετε την ώρα της κράτησης λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων. Πώς θα τηλεφωνούσατε με αυτοπεποίθηση στο εστιατόριο για να ζητήσετε την αλλαγή της κράτησης χωρίς να νιώσετε άγχος;
- **Σενάριο 4: Αντιμετώπιση του θορύβου από τους γείτονες** | Οι γείτονές σας κάνουν συχνά δυνατά πάρτι μέχρι αργά τη νύχτα, διαταράσσοντας τον ύπνο σας. Θέλετε να αντιμετωπίσετε το ζήτημα χωρίς να προκαλέσετε σύγκρουση. Πώς μπορείτε να προσεγγίσετε με αυτοπεποίθηση τους γείτονές σας για να συζητήσετε το πρόβλημα του θορύβου;

ΒΗΜΑ 2.2 - Δημιουργία ομάδων και κατανομή σεναρίων

Στη συνέχεια, ο συντονιστής χωρίζει την ομάδα σε μικρές ομάδες ή ζεύγη και μοιράζει αντίγραφα των σεναρίων σε κάθε ομάδα, η οποία πρέπει να κάνει ένα παιχνίδι ρόλων με το ένα άτομο να αναλαμβάνει το ρόλο του διεκδικητικού επικοινωνητή και το άλλο το ρόλο του αντιπάλου.

ΒΗΜΑ 2.3 - Συζήτηση και προβληματισμός

Μετά την άσκηση ρόλων, συγκεντρώστε ξανά όλη την ομάδα και ζητήστε από κάθε ομάδα να μοιραστεί τις εμπειρίες της και να συζητήσει τι λειτούργησε καλά και τι θα μπορούσε να βελτιωθεί στην προσέγγιση της διεκδικητικής επικοινωνίας. Εάν υπάρχει αρκετός χρόνος, ο συντονιστής μπορεί επίσης να ζητήσει από τους συμμετέχοντες να προβληματιστούν ατομικά σχετικά με όσα έμαθαν κατά τη διάρκεια της άσκησης και να τους ζητήσει να σκεφτούν πώς μπορούν να

¹⁹ Τα απαιτούμενα υλικά είναι διαθέσιμα στο παράρτημα 2 της εργαλειοθήκης.

εφαρμόσουν τη διεκδικητική επικοινωνία στην καθημερινή τους ζωή και σε επερχόμενες εργασιακές καταστάσεις.

ΒΗΜΑ 2.4 - Συμπέρασμα

Ολοκληρώστε με μια ανακεφαλαίωση της συνεδρίας συνοψίζοντας τα βασικά σημεία και ενισχύοντας τη σημασία της διεκδικητικής επικοινωνίας σε διάφορες καταστάσεις της ζωής.

ΜΠΛΟΚ 4: ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΒΗΜΑ 4.1 - Τι γνωρίζουμε;

Σε αυτή την ενότητα, μέσω της τεχνικής του "καταιγισμού ιδεών", θα γίνει δειγματοληψία για να διαπιστωθεί τι γνωρίζουν οι συμμετέχοντες για την έννοια-κλειδί "Διαπροσωπικές σχέσεις". Στη συνέχεια, θα ζητηθεί από την ομάδα της τάξης να αναζητήσει πληροφορίες (σε ζευγάρια) χρησιμοποιώντας τη μηχανή αναζήτησης του κινητού τηλεφώνου (Google) σχετικά με την προαναφερθείσα έννοια. Η ιδέα είναι η κατανόηση της έννοιας και η περαιτέρω ανάπτυξη ψηφιακών ικανοτήτων.

Μια βαθύτερη κατανόηση.

- Διαπροσωπική σχέση: Όταν συζητάμε για διαπροσωπικές σχέσεις, μιλάμε για τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι συνδέονται, εμβαθύνοντας στα συναισθήματα, τα συναισθήματα, τα ενδιαφέροντα, τις κοινωνικές τους δραστηριότητες και πολλά άλλα. Αυτές οι σχέσεις αποτελούν το θεμέλιο της ύπαρξής μας στην κοινωνία και εκδηλώνονται με διάφορους τρόπους στην καθημερινή μας ζωή, είτε πρόκειται για οικογένειες, είτε για φίλους, είτε για τον εργασιακό χώρο, είτε για αθλητικούς συλλόγους, είτε για γάμους, είτε για πολλές άλλες καταστάσεις όπου δύο ή περισσότερα άτομα μπορούν να διατηρήσουν επικοινωνία. Είναι τόσο εγγενείς στην ανθρώπινη ζωή που θα μπορούσαν να διέπονται ακόμη και από νόμους, παραδόσεις ή έθιμα. Αυτός ο περίπλοκος ιστός συνδέσεων και κοινωνικών ομάδων διαμορφώνει συλλογικά την κοινωνία μας. Στην πραγματικότητα, η ικανότητα διαχείρισης των διαπροσωπικών σχέσεων αποτελεί κρίσιμο ορόσημο για την προσωπική ανάπτυξη ενός ατόμου. Οι διαπροσωπικές σχέσεις μπορεί να είναι απίστευτα ποικίλες και περίπλοκες, ενώ ορισμένες μπορεί να μην έχουν καν συγκεκριμένο όνομα. Ωστόσο, σε αδρές γραμμές, τείνουμε να αναγνωρίζουμε λίγο-πολύ τους ακόλουθους τύπους:
- Σχέσεις οικειότητας ή στοργής: Αυτές είναι σχέσεις που επιδιώκουν ένα βαθύ δεσμό με άλλα άτομα και περιλαμβάνουν κυρίως ποικίλους βαθμούς στοργής. Χαρακτηρίζονται από ένα ισχυρό αίσθημα εμπιστοσύνης και μια επιθυμία να διαρκέσουν με την πάροδο του χρόνου, συνδέονται με ευχάριστα συναισθήματα, προστασία, αλληλεγγύη και μια αίσθηση του ανήκειν. Παραδείγματα αυτής της κατηγορίας περιλαμβάνουν την αγάπη και τη φιλία.
- Επιφανειακές σχέσεις: Οι σχέσεις αυτές λειτουργούν σε ένα επιφανειακό επίπεδο κατανόησης μεταξύ των ατόμων, συχνά σε αρχικά και όχι ιδιαίτερα βαθιά στάδια, είτε είναι ευχάριστες είτε όχι. Πρόκειται για σύντομες συνδέσεις που δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικές ή κεντρικές για τη συναισθηματική ζωή ενός ατόμου, σε αντίθεση με τις στενές σχέσεις. Είναι το είδος των

σχέσεων που δημιουργούμε με αγνώστους, με ανθρώπους που γνωρίζουμε ότι θα έχουν βραχυπρόθεσμο αντίκτυπο ή ακόμη και με έναν συνεπιβάτη στο αεροπλάνο, τον οποίο πιθανότατα δεν θα ξαναδούμε ποτέ.

- Ενδεχόμενες σχέσεις: Οι σχέσεις αυτές ανήκουν στο ενδιάμεσο φάσμα μεταξύ αυτού που θεωρείται οικείο και επιφανειακό. Αφορούν άτομα με τα οποία αλληλεπιδρούμε τακτικά, αλλά δεν νιώθουμε πολύ βαθύ δεσμό μαζί τους. Αυτό το είδος δεσμού μπορεί είτε να βαθύνει είτε να γίνει πιο επιφανειακό με την πάροδο του χρόνου, ανάλογα με τις περιστάσεις. Για παράδειγμα, οι σχέσεις μας με τους συναδέλφους εντάσσονται σε αυτή την κατηγορία.
- Σχέσεις αντιπαλότητας: Οι σχέσεις αυτές πηγάζουν από εχθρότητα, ανταγωνισμό ή βαθύτερα συναισθήματα όπως το μίσος. Είναι γενικά αρνητικές σχέσεις που πυροδοτούν τα συναισθήματά μας σε διάφορους βαθμούς, αλλά δεν θεωρούνται ως οι στενές μας σχέσεις. Ωστόσο, η κατηγοριοποίησή τους μπορεί να αλλάξει ανάλογα με τις περιστάσεις. Σε αυτή την κατηγορία βρίσκουμε τους αντιπάλους και τους εχθρούς μας.
- Οικογενειακές σχέσεις: Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει τους ανθρώπους με τους οποίους μοιραζόμαστε ένα οικογενειακό δέντρο ή γενεαλογικό δεσμό, αυτούς με τους οποίους γεννηθήκαμε μαζί. Πολλές από αυτές τις σχέσεις μπορεί επίσης να εμπεριέχουν έναν ορισμένο βαθμό εξουσίας, γι' αυτό και μπορεί να βιώνουμε συναισθήματα αγάπης ή αντιπάθειας απέναντί τους. Οι σχέσεις αυτές μπορεί να ποικίλλουν σε βάθος και επιφανειακότητα, αλλά συχνά επιμένουν με την πάροδο του χρόνου, σε αντίθεση με άλλες. Φυσικά, οι γονείς μας χρησιμεύουν ως το κατεξοχήν παράδειγμα σε αυτή την κατηγορία.

ΒΗΜΑ 4.2 - Είναι σημαντικές οι διαπροσωπικές σχέσεις;

Η διαχείριση των διαπροσωπικών σχέσεων αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της ανθρώπινης προσωπικότητας και είναι αναπόσπαστη πτυχή του τρόπου ζωής μας. Αυτό υπογραμμίζει τον κεντρικό τους ρόλο στην προσωπική μας πορεία και τη δυνατότητά τους να αποτελέσουν πηγές μεγάλης ικανοποίησης ή σημαντικής δυσφορίας, ανάλογα με τις επιλογές που κάνουμε και τα είδη των δεσμών που δημιουργούμε με τους άλλους. Κατά συνέπεια, οι πιο αρμονικές σχέσεις με τους άλλους τείνουν να προωθούν άτομα που είναι κοινωνικά πιο υγιή, πιο προσαρμοστικά και ανεκτικά, ή τουλάχιστον καλύτερα εξοπλισμένα για να ενταχθούν στην κοινωνία και να πλοηγηθούν επιτυχώς στις αλληλεπιδράσεις με τους άλλους. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η επικοινωνία, ως η ικανότητα ανταλλαγής πληροφοριών, αποτελεί το θεμέλιο όλων των μορφών διαπροσωπικών σχέσεων. Στην πραγματικότητα, για να αναπτυχθεί μια σχέση μεταξύ δύο ή περισσότερων ατόμων, πρέπει να είναι σε θέση να επικοινωνούν, ακόμη και αν χρειαστεί να εκφράσουν δυσαρέσκεια. Υπό αυτή την έννοια, η επικοινωνία αποτελεί μια κομβική και καθοριστική δεξιότητα για την κοινωνική μας ολοκλήρωση. Είναι αξιοσημείωτο ότι μπορεί ακόμη και να μετατρέψει επιφανειακούς ή εχθρικούς δεσμούς σε βαθιές φιλίες ή να διαλύσει δεσμούς που προηγουμένως θεωρούνταν ανθεκτικοί.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3: Η ΝΕΑ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΈΝΤΑΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Στόχος αυτής της δραστηριότητας παιχνιδιού ρόλων είναι να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους για τις διαπροσωπικές σχέσεις σε επαγγελματικό πλαίσιο, ειδικά όταν ξεκινούν μια νέα εργασία. Τους προετοιμάζει για τις κοινωνικές πτυχές της ένταξης στον εργασιακό χώρο και τους εξοπλίζει με πρακτικές δεξιότητες για την αποτελεσματική πλοήγηση στις σχέσεις και την επικοινωνία στους νέους τους ρόλους.²⁰

ΒΗΜΑ 3.1 - Δώστε οδηγίες

ΒΗΜΑ 3.2 - Προετοιμασία:

Δημιουργήστε προφίλ χαρακτήρων για κάθε συμμετέχοντα, εστιάζοντας στο ρόλο που θα διαδραματίσει σε ένα επαγγελματικό περιβάλλον. Συμπεριλάβετε τη θέση τους, το τμήμα τους και μια σύντομη περιγραφή της προσωπικότητας και του διαπροσωπικού τους στυλ.

Προετοιμάστε έναν κατάλογο με σενάρια για τον εργασιακό χώρο που συναντώνται συνήθως κατά την έναρξη μιας νέας εργασίας, όπως οι συστάσεις, οι ομαδικές συναντήσεις και η επίλυση συγκρούσεων.

Στήστε την αίθουσα με τραπέζια και καρέκλες για να προσομοιώσετε ένα περιβάλλον εργασίας.

ΒΗΜΑ 3.3 - Παιχνίδι ρόλων

Σε κάθε συμμετέχοντα ανατίθεται ένα προφίλ χαρακτήρα που αντιπροσωπεύει τον ρόλο του στον εργασιακό χώρο. Θα πρέπει να εξοικειωθούν με το ιστορικό και τα διαπροσωπικά χαρακτηριστικά του χαρακτήρα.

Οι συμμετέχοντες θα υποδυθούν εναλλάξ δύο σενάρια για το χώρο εργασίας.

Ρυθμίστε ένα χρονόμετρο για 10 λεπτά για κάθε σενάριο.

Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους για τις διαπροσωπικές σχέσεις και τους πέντε τύπους σχέσεων για να χειριστούν αποτελεσματικά κάθε σενάριο.

ΒΗΜΑ 3.4 - Σενάρια χώρου εργασίας

Παραδείγματα σεναρίων:

- Σενάριο 1: Παρουσιάζετε σε μια νέα ομάδα.
- Σενάριο 2: Επίλυση μιας σύγκρουσης με έναν συνάδελφο.
- Σενάριο 3: Συμμετοχή σε ομαδική συνάντηση.
- Σενάριο 4: Αναζήτηση βοήθειας ή καθοδήγησης από συνάδελφο.
- Σενάριο 5: Δίνοντας και λαμβάνοντας ανατροφοδότηση από έναν προϊστάμενο.

²⁰ Τα απαιτούμενα υλικά είναι διαθέσιμα στο παράρτημα 3 της εργαλειοθήκης.

ΒΗΜΑ 3.5 - Ενημέρωση

Μετά από κάθε σενάριο, αφιερώστε λίγα λεπτά για ανατροφοδότηση και συζήτηση. Οι συμμετέχοντες μπορούν να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και τις ιδέες τους σχετικά με το πώς εφάρμοσαν τις γνώσεις τους για τις διαπροσωπικές σχέσεις στον εργασιακό χώρο.

Χρησιμοποιήστε τα έντυπα αξιολόγησης για να παρέχουν οι συμμετέχοντες ανατροφοδότηση ο ένας στον άλλο. Ενθαρρύνετε την εποικοδομητική κριτική και τονίστε τα δυνατά σημεία της απόδοσης κάθε συμμετέχοντα.

ΒΗΜΑ 3.6 - Περιστροφή

Εναλλάξτε τους ρόλους και τα σενάρια, επιτρέποντας σε κάθε συμμετέχοντα να βιώσει διαφορετικές καταστάσεις στο χώρο εργασίας.

Συνεχίστε να ρυθμίζετε το χρονόμετρο για 10 λεπτά για το δεύτερο σενάριο.

ΒΗΜΑ 3.7 - Συζήτηση

Αφού όλοι οι συμμετέχοντες ολοκληρώσουν πολλαπλά σενάρια, συγκεντρώστε τους όλους για μια ομαδική συζήτηση 5 λεπτών.

Συζητήστε τη σημασία των διαπροσωπικών σχέσεων σε ένα επαγγελματικό περιβάλλον και πώς η αποτελεσματική επικοινωνία και η διαχείριση των σχέσεων μπορούν να επηρεάσουν την επαγγελματική επιτυχία.

Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να προβληματιστούν σχετικά με το πώς μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτές τις δεξιότητες κατά την έναρξη μιας νέας εργασίας και κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους.

ΜΠΛΟΚ 5: ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ

Σε αυτή την ενότητα, οι εκπαιδευτές θα πραγματοποιήσουν έναν καταιγισμό ιδεών για να αξιολογήσουν την κατανόηση των συμμετεχόντων σχετικά με την προσαρμοστικότητα και την υπευθυνότητα.

Στη συνέχεια, αν κριθεί απαραίτητο, η ομάδα θα αναλάβει να διεξάγει έρευνα (σε ζευγάρια) χρησιμοποιώντας τη μηχανή αναζήτησης του κινητού τηλεφώνου (π.χ. Google) για να διερευνήσει τις προαναφερθείσες έννοιες. Στόχος είναι να ενισχύσουν την κατανόηση των εννοιών και να καλλιεργήσουν περαιτέρω τις ψηφιακές τους ικανότητες.

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτές θα παρουσιάσουν το θεωρητικό περιεχόμενο ως εξής.

ΒΗΜΑ 5.1 - Βαθύτερη κατανόηση της προσαρμοστικότητας

Η έννοια της προσαρμοστικότητας αφορά τη δεξιότητα της άμεσης και κατάλληλης προσαρμογής της συμπεριφοράς του ατόμου σε σχέση με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες και τα διάφορα άτομα.

Στα αξιοσημείωτα χαρακτηριστικά των ατόμων που επιδεικνύουν υψηλό επίπεδο προσαρμοστικότητας περιλαμβάνονται:

- **Διατήρηση θετικής διάθεσης μπροστά στην αλλαγή:** Όταν έρχονται αντιμέτωπα με αλλαγές στο επαγγελματικό τους περιβάλλον, τα άτομα αυτά ανταποκρίνονται με ψυχραιμία και αισιοδοξία, προσπαθώντας ενεργά να ευθυγραμμιστούν με τις νέες συνθήκες.
- **Προσαρμόζουν τη συμπεριφορά τους ακολουθώντας τις οδηγίες των προϊσταμένων και των συναδέλφων τους:** Προσαρμόζοντας με επάρκεια τη συμπεριφορά τους με βάση τις οδηγίες των προϊσταμένων ή των συναδέλφων, τα άτομα αυτά αναγνωρίζουν αποτελεσματικά την ανάγκη ή τα πιθανά οφέλη αυτών των προσαρμογών.
- **Ταχεία αντιμετώπιση τυχόν προκλήσεων που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια των επαγγελματικών τους καθηκόντων:** Τα άτομα αυτά επιδεικνύουν την ικανότητα να επιλύουν άμεσα ζητήματα που ανακύπτουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, παραμένοντας εντός των ορίων των καθορισμένων ρόλων και υποχρεώσεών τους.
- **Εύκολη προσαρμογή σε νέα καθήκοντα, μεθοδολογίες ή αχαρτογράφητες καταστάσεις:** Όταν εισάγονται σε νέα καθήκοντα, εργασιακές διαδικασίες ή άγνωστα σενάρια, τα άτομα αυτά επιδεικνύουν ισχυρή ικανότητα υιοθέτησης της αλλαγής, όπως αποδεικνύεται από τη συμπεριφορά και τις ενέργειές τους.

Η προσαρμοστικότητα θεωρείται συχνά βασική ικανότητα στο σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον. Είναι μια βασική δεξιότητα που χρειάζονται οι εργαζόμενοι για να ευδοκιμήσουν σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο εργασιακό περιβάλλον. Είναι ζωτικής σημασίας να τονιστεί ότι η προσαρμοστικότητα δεν είναι απλώς ένα επιθυμητό χαρακτηριστικό- είναι θεμελιώδης προϋπόθεση για την επαγγελματική επιτυχία. Το σημερινό εργασιακό περιβάλλον χαρακτηρίζεται από την αστάθεια, την αβεβαιότητα, την πολυπλοκότητα και την ασάφεια. Η διδασκαλία των συμμετεχόντων σχετικά με το VUCA και το πώς η προσαρμοστικότητα είναι η απάντηση σε τέτοιες προκλήσεις τους βοηθά να κατανοήσουν γιατί αυτή η δεξιότητα είναι ζωτικής σημασίας.

- **Διαχείριση αλλαγών:** Διαχείριση αλλαγών: Η διαχείριση αλλαγών είναι μια συστηματική προσέγγιση για την αντιμετώπιση της οργανωτικής αλλαγής. Περιλαμβάνει τον αποτελεσματικό σχεδιασμό, την εφαρμογή και τη διατήρηση των αλλαγών.

Σε σχέση με την τελευταία αυτή προσέγγιση, μια βασική δεξιότητα είναι η Μαθησιακή Ευκινησία ως η ικανότητα να μαθαίνει κανείς γρήγορα από την εμπειρία και να ενσωματώνει νέες διαδικασίες, μεθόδους και διαφορετικές βασικές πληροφορίες.

- **Ανθεκτικότητα:** Η προσαρμοστικότητα είναι στενά συνδεδεμένη με την ανθεκτικότητα, δηλαδή την ικανότητα ανάκαμψης από αναποδιές και προκλήσεις.
- **Καινοτομία και δημιουργικότητα:** Σε πολλά εργασιακά πλαίσια, η προσαρμοστικότητα συνδέεται με την καινοτομία και τη δημιουργικότητα. Οι ευπροσάρμοστοι εργαζόμενοι είναι συχνά καλύτεροι στη δημιουργία νέων ιδεών και προσεγγίσεων.

Οι συμμετέχοντες μπορούν να εμπλακούν ζητώντας τους να δώσουν παραδείγματα για αυτές τις 3 τελευταίες δηλώσεις.

Για να επιτευχθεί η προσαρμοστικότητα, η προσαρμοστική ηγεσία μαζί με μια διαπολιτισμική προσέγγιση είναι ζωτικής σημασίας. Αποτελείται από ένα στυλ ηγεσίας που επικεντρώνεται στη διευκόλυνση της αλλαγής και της προσαρμοστικότητας σε έναν οργανισμό.

ΒΗΜΑ 5.2 - Βαθύτερη κατανόηση της ευθύνης

Η υπευθυνότητα, στην ουσία της, περιστρέφεται γύρω από τη φροντίδα που παρέχουμε τόσο στους εαυτούς μας όσο και στους άλλους, η οποία στηρίζεται στην εμπιστοσύνη που μας δείχνουν οι συνάδελφοί μας. Η επίδειξη υπευθυνότητας είναι, στην πραγματικότητα, μια δήλωση της δέσμευσής μας για την ευημερία της κοινότητάς μας, επηρεάζοντας βαθιά διάφορες πτυχές της ζωής μας - τις οικογένειές μας, την εκπαίδευση, την εργασία και την εμπλοκή μας στα κοινά. Ένα υπεύθυνο άτομο εκτελεί ευσυνείδητα τις υποχρεώσεις του με ακρίβεια και αποτελεσματικότητα. Για παράδειγμα, η συνέπεια στην επαγγελματική ζωή και η επιμελής ολοκλήρωση των καθηκόντων που του ανατίθενται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο είναι χαρακτηριστικά γνωρίσματα της υπευθυνότητας. Η υπευθυνότητα επεκτείνεται επίσης στην αποδοχή των συνεπειών των πράξεών του. Για παράδειγμα, αν κάποιος καταστρέψει ακούσια την περιουσία ενός άλλου ατόμου, ένα υπεύθυνο άτομο είναι έτοιμο είτε να την επισκευάσει είτε να την αντικαταστήσει με καινούργια. Οι περιπτώσεις υπευθυνότητας περιλαμβάνουν:

- **Υπευθυνότητα απέναντι στον εαυτό σας:** διατήρηση της προσωπικής υγιεινής, εξασφάλιση σωστής διατροφής και ενημέρωση μέσω της ανάγνωσης.
- **Ευθύνη στο σπίτι:** ενεργή συμμετοχή στις δουλειές του σπιτιού, διατήρηση της τάξης και της καθαριότητας και προσοχή στις κοινές ανάγκες.
- **Υπευθυνότητα στην εκπλήρωση των δεσμεύσεων:** ακρίβεια, τήρηση των υποσχέσεων, εκπλήρωση των προσδοκιών και καταβολή της καλύτερης δυνατής προσπάθειας.
- **Κοινωνική ευθύνη:** να παραμένουν καλά ενημερωμένοι, να ψηφίζουν, να επανορθώνουν για κάθε ζημιά που προκάλεσαν σε άλλους, να πληρώνουν φόρους, να καταγγέλλουν εγκλήματα, να συμμετέχουν σε φιλανθρωπικές δραστηριότητες και να είναι διαχειριστές του περιβάλλοντος.

Ακολουθούν επίσης ορισμένες πρακτικές κατευθυντήριες γραμμές για την καλλιέργεια της υπευθυνότητας στο χώρο εργασίας:

- **Αγκαλιάστε την ατομικότητα:** Αποφύγετε την παγίδα να συγκρίνετε τον εαυτό σας με τους άλλους. Επικεντρωθείτε στη μοναδική σας συνεισφορά στην ομάδα.
- **Συμμετέχετε με εποικοδομητική ανατροφοδότηση:** Ακούστε ενεργά την εποικοδομητική κριτική. Όταν χρειάζεται, υπερασπιστείτε τη στάση σας, αλλά μην αποφεύγετε να αναγνωρίσετε τα λάθη σας. Όταν η απόδοσή σας υπολείπεται των καθορισμένων στόχων ή σκοπών, επιδιώξτε να κατανοήσετε τα βαθύτερα αίτια και αξιοποιήστε αυτές τις γνώσεις ως πολύτιμα διδάγματα για μελλοντικές προσπάθειες.
- **Νοοτροπία χωρίς δικαιολογίες:** Αντίθετα, χρησιμοποιήστε τις αποτυχίες ως ευκαιρίες για ανάπτυξη και μάθηση. Αντισταθείτε στον πειρασμό να επινοήσετε δικαιολογίες ή να μεταθέσετε την ευθύνη σε εξωτερικούς παράγοντες για να αποφύγετε την ευθύνη.

- **Διατηρήστε το κίνητρο:** Συνεχίστε να κινείστε προς τα εμπρός. Βρείτε ικανοποίηση από τη δουλειά σας και δείτε την ως μια πλατφόρμα ανάλυσης και συνεχούς βελτίωσης.
- **Θετικότητα και ενεργητικότητα:** Διατήρηση θετικής και ενεργητικής στάσης. Προσεγγίστε τις ευθύνες σας με ενθουσιασμό και πνεύμα "μπορώ να το κάνω". Αντί να παραμένετε παθητικοί ή να αποφεύγετε τις δεσμεύσεις όταν απαιτείται δράση ή αλλαγή, αναλάβετε την πρωτοβουλία. Αυτή η ενεργητική προσέγγιση όχι μόνο ενισχύει τη φήμη σας αλλά σας εμφανίζει και ως υπεύθυνο ηγέτη στον επαγγελματικό σας χώρο.

Για μια πιο εξειδικευμένη εστίαση στην υπευθυνότητα στο χώρο εργασίας, εξετάστε τα ακόλουθα:

- **Ισότητα των καθηκόντων:** Μην αξιολογείτε τα καθήκοντα αποκλειστικά με βάση την αντιλαμβανόμενη σημασία. Η υπευθυνότητα επεκτείνεται σε όλες τις αρμοδιότητες, ανεξάρτητα από το μέγεθος ή την αντιληπτή τους έξαψη.
- **Αντιμετωπίστε τις προκλήσεις κατά μέτωπο:** Όταν προκύπτουν απροσδόκητα εμπόδια, όπως μια προγραμματίστη εγκυμοσύνη ή η ανάγκη επανάληψης ενός μαθήματος, αντιμετωπίστε τα άμεσα αντί να αποφεύγετε την ευθύνη.
- **Αυτο-πρωτοβουλία:** Καλλιέργεια της αυτο-υπευθυνότητας. Εκπληρώστε τα καθήκοντα που σας έχουν ανατεθεί χωρίς να βασίζεστε συνεχώς στην επίβλεψη ή την εξωτερική επικύρωση.
- **Ξεκινήστε με τα μικρά:** Όταν διαχειρίζεστε ένα σημαντικό φόρτο εργασίας ή αντιμετωπίζετε αυξημένη ανευθυνότητα, ξεκινήστε με την αντιμετώπιση μικρότερων, διαχειρίσιμων καθηκόντων πριν ασχοληθείτε με πιο σύνθετα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4 - ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑΣ

Αυτή η δραστηριότητα παιχνιδιού ρόλων παρέχει στους συμμετέχοντες έναν πρακτικό και ελκυστικό τρόπο να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους σχετικά με την προσαρμοστικότητα και την υπευθυνότητα σε ένα δυναμικό εργασιακό πλαίσιο. Συμβάλλει στην ενίσχυση αυτών των κρίσιμων δεξιοτήτων και τους προετοιμάζει για τις προκλήσεις της πραγματικής ζωής στην επαγγελματική τους πορεία. Με την ενσωμάτωση στιγμών αναστοχασμού και διδασκαλίας στη δραστηριότητα παιχνιδιού ρόλων, οι συμμετέχοντες αποκτούν βαθύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η προσαρμοστικότητα και η υπευθυνότητα είναι αλληλένδετες σε ένα επαγγελματικό πλαίσιο. Μαθαίνουν ότι το να είσαι προσαρμοστικός δεν σημαίνει να αποφεύγεις τις ευθύνες αλλά να τις εκπληρώνεις ακόμη και όταν οι συνθήκες αλλάζουν, συμβάλλοντας τελικά σε ένα επιτυχημένο και αποτελεσματικό εργασιακό περιβάλλον.²¹

- **Στόχος:** Να εφαρμόσετε στην πράξη τις έννοιες της προσαρμοστικότητας και της υπευθυνότητας σε ένα εργασιακό πλαίσιο κατά τη διάρκεια ενός δρομολογίου επαγγελματικού προσανατολισμού.

²¹ Τα απαιτούμενα υλικά είναι διαθέσιμα στο παράρτημα 4 της εργαλειοθήκης.

- **Συμμετέχοντες:** 10 συμμετέχοντες το πολύ.

ΒΗΜΑ 4.1 - Εισαγωγή

- Ρύθμιση σεναρίου: Ανακεφαλαιώστε εν συντομία σε 5 λεπτά τις βασικές έννοιες της προσαρμοστικότητας και της υπευθυνότητας, τονίζοντας τη σημασία τους στον εργασιακό χώρο. Εξηγήστε ότι η ακόλουθη δραστηριότητα παιχνιδιού ρόλων έχει σχεδιαστεί για να εφαρμόσει και να ενισχύσει αυτές τις έννοιες.

Περιγράψτε το σενάριο: Οι συμμετέχοντες είναι υπάλληλοι μιας φανταστικής εταιρείας, της "ProConnect Inc.". Η εταιρεία εργάζεται σε ένα κρίσιμο έργο και πρόκειται να αντιμετωπίσουν μια ξαφνική αλλαγή στις προτεραιότητες του έργου.

- Ανάθεση ρόλων και προκλήσεων: Σε κάθε συμμετέχοντα ανατίθεται ένας ρόλος εντός της εταιρείας, συμπεριλαμβανομένων των διευθυντών, των επικεφαλής ομάδων και των μελών ομάδων. Μοιράστε σε κάθε συμμετέχοντα κάρτες ρόλων, στις οποίες περιγράφονται οι τίτλοι εργασίας, οι ρόλοι και οι αρμοδιότητές τους εντός της εταιρείας. Βεβαιωθείτε ότι κατανοούν τους ρόλους τους.

ΒΗΜΑ 4.2 - Η πρόκληση

Διανείμετε το ενημερωτικό δελτίο της πρόκλησης. Οι συμμετέχοντες πρέπει να το διαβάσουν προσεκτικά πριν ξεκινήσουν. Η πρόκληση θα διαρκέσει 5 λεπτά.

1) Το αρτοποιείο

Φανταστείτε ότι εργάζεστε σε ένα μικρό αρτοποιείο που ονομάζεται 'Sweet Delights'. Το αρτοποιείο βρίσκεται αυτή τη στιγμή στη διαδικασία προετοιμασίας μιας μεγάλης παραγγελίας για έναν γάμο, η οποία περιλαμβάνει διάφορα είδη κέικ, γλυκίσματα και επιδόρπια. Όλα είναι σε καλό δρόμο για την ημέρα του γάμου, αλλά μόλις μια εβδομάδα πριν από την εκδήλωση, η νύφη και ο γαμπρός ζητούν μια σημαντική αλλαγή στο μενού των γλυκών.

Το ζευγάρι επιθυμεί τώρα ένα τραπέζι γλυκών με εντελώς διαφορετικό θέμα και ένα νέο σύνολο γλυκών και κέικ που δεν είχαν αρχικά προγραμματιστεί. Η αλλαγή οφείλεται σε κάποιους απρόβλεπτους διατροφικούς περιορισμούς μεταξύ των καλεσμένων του γάμου.

Αυτή η απροσδόκητη αλλαγή στην παραγγελία απαιτεί από το προσωπικό του αρτοποιείου, συμπεριλαμβανομένων των αρτοποιών, των διακοσμητών και του διευθυντή, να προσαρμοστούν γρήγορα στις νέες απαιτήσεις, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι όλες οι ευθύνες που σχετίζονται με το ψήσιμο, τη διακόσμηση και την έγκαιρη παράδοση τηρούνται. Η πρόκληση είναι να προσαρμοστούν στο νέο αίτημα και να διατηρήσουν την ευθύνη της παράδοσης ενός όμορφου και νόστιμου επιδόρπιου για το γάμο.

Ρόλοι για 5 συμμετέχοντες:

- Διευθυντής αρτοποιείου: Υπεύθυνος για την επίβλεψη ολόκληρης της λειτουργίας, τη διαχείριση των πόρων και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας.

- Επικεφαλής φούρναρης: Υπεύθυνη για το ψήσιμο και την επίβλεψη των άλλων αρτοποιών, διασφαλίζοντας την ποιότητα και τη συνοχή των γλυκών.
- Διακοσμητής: Υπεύθυνη για τη διακόσμηση των κέικ και των γλυκών, τηρώντας το θέμα που ζητά η νύφη και ο γαμπρός.
- Σεφ ζαχαροπλαστικής: Επιφορτισμένη με τη δημιουργία νέων γλυκών και επιδόρπιων σύμφωνα με το ενημερωμένο μενού.
- Εκπρόσωπος για τις σχέσεις με τους πελάτες: Λειτουργεί ως σύνδεσμος μεταξύ του αρτοποιείου και του γαμπρού και της νύφης, μεταφέροντας τα αιτήματά τους και εξασφαλίζοντας την ικανοποίηση των πελατών.

2) Κατάστημα κατοικίδιων ζώων HappyPaws

Το HappyPaws Pet Store φημίζεται για τα υψηλής ποιότητας προϊόντα για κατοικίδια ζώα και τις υπηρεσίες περιποίησης. Η ομάδα μάρκετινγκ εργάζεται επιμελώς σε μια καμπάνια που αποσκοπεί στην προβολή των υπηρεσιών περιποίησης κατοικίδιων ζώων στο κατάστημα. Η εκστρατεία περιλαμβάνει εντυπωσιακές αφίσες, προωθητικές ενέργειες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τοπικές ραδιοφωνικές διαφημίσεις. Αίτημα του πελάτη: Ένα τοπικό καταφύγιο ζώων, το Paws of Love, το οποίο αποτελεί βασικό συνεργάτη της HappyPaws, προσεγγίζει το κατάστημα με ένα μοναδικό αίτημα. Λόγω της αυξημένης ανάγκης για υιοθεσίες κατοικίδιων ζώων στην περιοχή και της αυξανόμενης σημασίας της ευημερίας των ζώων, το Paws of Love προτείνει στο HappyPaws να μετατοπίσει την εστίαση της εκστρατείας μάρκετινγκ στην προώθηση εκδηλώσεων υιοθεσίας κατοικίδιων ζώων και στην ευαισθητοποίηση σχετικά με την αποστολή του καταφυγίου. Η πρόκληση σε αυτό το σενάριο έγκειται στην πρωταρχική τους ευθύνη να διασφαλίσουν την επιτυχία των εκδηλώσεων υιοθεσίας κατοικίδιων ζώων και της ευρύτερης εκστρατείας, ενώ παράλληλα να εκπληρώνουν αποτελεσματικά τους συγκεκριμένους ρόλους και τα καθήκοντά τους. Η πρόκληση είναι να προσαρμοστούν στη νέα κατεύθυνση και να διατηρήσουν την ευθύνη της μετάδοσης της σημασίας της υιοθεσίας κατοικίδιων ζώων και της ευημερίας των ζώων, ενώ παράλληλα να συντονίσουν την εκτέλεση των εκδηλώσεων υιοθεσίας κατοικίδιων εντός ενός στενού χρονοδιαγράμματος και να ενημερώσουν το υλικό μάρκετινγκ για να προσεγγίσουν ένα ευρύτερο κοινό.

Ρόλοι για 5 συμμετέχοντες:

- Διευθυντής καταστήματος: Επιβλέπει όλες τις λειτουργίες του HappyPaws και λαμβάνει τις τελικές αποφάσεις σχετικά με τη βάρδια της εκστρατείας.
- Συντονιστής μάρκετινγκ: Υπεύθυνος για τη δημιουργία και προσαρμογή της εκστρατείας ώστε να επικεντρωθεί σε εκδηλώσεις υιοθεσίας κατοικίδιων ζώων, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης του υλικού και των επαφών με τα μέσα ενημέρωσης.
- Διοργανωτής της εκδήλωσης: Ο πρόσφατα προστιθέμενος ρόλος για τον σχεδιασμό και την εκτέλεση εκδηλώσεων υιοθεσίας κατοικίδιων ζώων, συμπεριλαμβανομένης της υλικοτεχνικής υποδομής και της προώθησης σε συνεργασία με την Paws of Love.

- Σχεδιαστής γραφικών: Ανανέωση του οπτικού υλικού ώστε να αντικατοπτρίζει τη νέα υιοθεσία κατοικίδιων με έμφαση στις αφίσες, τα φυλλάδια και τα γραφικά των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.
- Σύνδεσμος καταφυγίου ζώων: Διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ της HappyPaws και της Paws of Love, εξασφαλίζοντας την επιτυχία των εκδηλώσεων υιοθεσίας κατοικίδιων ζώων και της ευρύτερης εκστρατείας.

ΒΗΜΑ 4.3 - Παιχνίδι ρόλων

Οι συμμετέχοντες υποδύονται τους ρόλους τους, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του νέου έργου.

Τα μέλη της ομάδας πρέπει να προσαρμόσουν τα καθήκοντά τους, οι διευθυντές πρέπει να διευκολύνουν τη μετάβαση και όλοι πρέπει να συνεργάζονται αποτελεσματικά. Αυτό το παιχνίδι θα διαρκέσει 15 λεπτά.

ΒΗΜΑ 4.4 - Επισήμανση της ευθύνης

Διακόψτε το παιχνίδι ρόλων για 5 λεπτά αναστοχασμού.

Επισημάνετε περιπτώσεις υπευθυνότητας που παρατηρήθηκαν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας. Για παράδειγμα, οι εργαζόμενοι που αναλαμβάνουν την ευθύνη των νέων καθηκόντων τους, οι επικεφαλής των ομάδων που επικοινωνούν αποτελεσματικά τις αλλαγές και οι διευθυντές που παρέχουν καθοδήγηση και πόρους.

Να τονίζουν τη σημασία της εκπλήρωσης των ευθυνών τους ακόμη και μπροστά σε απροσδόκητες αλλαγές. Συζητήστε πώς αυτό δημιουργεί εμπιστοσύνη εντός της ομάδας και με τους πελάτες.

ΒΗΜΑ 4.5 - Ανάδειξη της προσαρμοστικότητας

Συνεχίστε το παιχνίδι ρόλων.

Εισάγετε μια νέα τροπή στο σενάριο, όπως ένα επείγον αίτημα πελάτη.

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να προσαρμοστούν σε αυτή τη νέα εξέλιξη επί τόπου, τροποποιώντας ανάλογα την προσέγγιση, την επικοινωνία και τα καθήκοντά τους. Αυτό το βήμα θα διαρκέσει 5 λεπτά.

ΒΗΜΑ 4.6 - Αντανάκλαση

Μετά το παιχνίδι ρόλων, συγκεντρώστε ξανά τους συμμετέχοντες σε κύκλο.

Συζητήστε σε 5 λεπτά την εμπειρία και επισημάνετε συγκεκριμένα παραδείγματα προσαρμοστικότητας και υπευθυνότητας που επιδείχθηκαν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.

Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τι έμαθαν για το χειρισμό απροσδόκητων αλλαγών, ενώ εξακολουθούν να εκπληρώνουν τους ρόλους τους.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Σε αυτή τη μονάδα εφαρμόζεται μια μεθοδολογία δύο τμημάτων που περιλαμβάνει θεωρία και πρακτική. Το θεωρητικό περιεχόμενο ξεκινά με την απεικόνιση προηγμένων ικανοτήτων, όπως η ομαδική εργασία, η διαχείριση του χρόνου, η διαχείριση των συναισθημάτων, η διαχείριση της απογοήτευσης και η αντιμετώπιση συγκρούσεων. Παρέχονται παραδείγματα από την πραγματική ζωή και πρακτικές συστάσεις για να γίνουν αυτές οι ικανότητες κατανοητές και εφαρμόσιμες στο πλαίσιο της ατομικής εργασιακής πραγματικότητας.

Η πρακτική ενότητα περιλαμβάνει μια δυναμική δραστηριότητα ομαδικής συζήτησης, η οποία χαρακτηρίζεται από ένα στοιχείο αντίστροφης μέτρησης που προσθέτει μια αίσθηση επείγοντος, αντικατοπτρίζοντας τις πραγματικές πιέσεις στον εργασιακό χώρο. Οι διευκολυντές καθοδηγούν τους συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια της άσκησης, προωθώντας τη συνεργασία και την αποτελεσματική επικοινωνία για την επίτευξη συναίνεσης ή συμφωνίας σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης δύσκολων σεναρίων. Ο αναστοχασμός μετά τη δραστηριότητα και η συλλογή ανατροφοδότησης επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να συνδέσουν τις πρακτικές τους εμπειρίες με τις θεωρητικές έννοιες, να διαμορφώσουν ατομικά σχέδια δράσης και να διασφαλίσουν ότι το περιεχόμενο είναι προσαρμοσμένο στις μοναδικές τους ανάγκες. Αυτή η μεθοδολογία διασφαλίζει ότι οι συμμετέχοντες τόσο κατανοούν τις ικανότητες όσο και μπορούν να τις εφαρμόσουν με αυτοπεποίθηση στους επαγγελματικούς τους ρόλους.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

1 Συντονιστής/επικεφαλής εκπαιδευτής: Το άτομο αυτό θα πρέπει να έχει εμπειρία στον εργασιακό προσανατολισμό, καθώς και στο σχεδιασμό και τη διευκόλυνση δραστηριοτήτων παιχνιδιού ρόλων. Θα καθοδηγήσει τους συμμετέχοντες, θα δημιουργήσει το σκηνικό για κάθε σενάριο και θα διασφαλίσει την ομαλή διεξαγωγή της δραστηριότητας. Ο επικεφαλής εκπαιδευτής θα πρέπει να διαθέτει άριστες δεξιότητες επικοινωνίας και διαχείρισης ομάδων.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 10 συμμετέχοντες.

11. Αξιολόγηση

Για την αξιολόγηση των επιδόσεων των εκπαιδευομένων, οι εκπαιδευτές μπορούν να αντιστοιχίσουν βαθμολογίες σε κάθε επίπεδο ικανοτήτων και να αξιολογήσουν τους εκπαιδευόμενους με βάση τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους που επέδειξαν κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Αυτή η ρουμπρίκα θα βοηθήσει τους εκπαιδευτές να παρέχουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση και να μετρήσουν την πρόοδό τους σύμφωνα με τους στόχους και τις ικανότητες αυτής της ενότητας που εξετάζονται .²²

²² Το ερωτηματολόγιο διατίθεται στο παράρτημα 5 της εργαλειοθήκης.

Μονάδα κατάρτισης #2 - Προηγμένες εγκάρσιες ικανότητες για καλή απόδοση στην εργασία

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης "Προσανατολισμός στην κατάρτιση και την ένταξη στην εργασία".

2. Περιγραφή

Αυτή η ενότητα ακολουθεί την προηγούμενη ενότητα για τις εγκάρσιες ικανότητες ως το επόμενο επίπεδο στο ταξίδι μας για την ενίσχυση της εργασιακής απόδοσης. Βασιζόμενη στα θέματα που παρουσιάστηκαν στην πρώτη ενότητα, αυτή η δεύτερη διερευνά βαθύτερα προχωρημένες ικανότητες, όπως η ομαδική εργασία, η διαχείριση του χρόνου, των συναισθημάτων και της απογοήτευσης και η αντιμετώπιση συγκρούσεων. Αυτές θα παράσχουν στους συμμετέχοντες στέρεες γνώσεις για το πώς να ανταποκρίνονται σε διάφορες ατομικές και διαπροσωπικές καταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των συγκρούσεων και των κρίσεων μεταξύ των επαγγελματιών ή/και των πελατών του έργου. Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει το θεωρητικό πλαίσιο αυτών των δεξιοτήτων και την ευκαιρία να τις επιδείξουν σε μια ομαδική δυναμική συνεδρία.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 2 ώρες, οι οποίες θα μοιραστούν ως εξής:

Μπλοκ 1: Διαχείριση συναισθημάτων και ανοχή στην απογοήτευση	15 λεπτά
Μπλοκ 2: Διαχείριση χρόνου	25 λεπτά
Μπλόκο 3: Διαχείριση συγκρούσεων	25 λεπτά
Μπλοκ 4: Ομαδική εργασία	5 λεπτά
Δραστηριότητα 1 - Φτάνοντας στο νησί	45 λεπτά

4. Π όροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Χώρος: ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας και οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και περιεχομένου πολυμέσων.
- Πηγές που αφορούν τη συγκεκριμένη μονάδα: Κατάλογος στοιχείων για την τελική δραστηριότητα
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

- Βασιστείτε στις εγκάρσιες ικανότητες που παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα και αναπτύξτε περαιτέρω προηγμένες ικανότητες που είναι απαραίτητες για την απόδοση στην εργασία, συμπεριλαμβανομένης της ομαδικής εργασίας, της διαχείρισης χρόνου, της διαχείρισης συναισθημάτων και της διαχείρισης απογοήτευσης.
- Να τονίζουν τη σημασία της συμμετοχικότητας και της ποικιλομορφίας στα επαγγελματικά περιβάλλοντα, προωθώντας ένα περιβάλλον όπου όλοι γίνονται σεβαστοί και εκτιμώνται.
- Εξοπλίζει τους συμμετέχοντες με τις γνώσεις και τις δεξιότητες για την αντιμετώπιση κρίσεων σε επαγγελματικό περιβάλλον, δίνοντας έμφαση στη σημασία του να παραμένουν ψύχραιμοι και αποτελεσματικοί κατά τη διάρκεια δύσκολων καταστάσεων.
- Ανάπτυξη της επάρκειας των συμμετεχόντων στα πρώτα βήματα της διαχείρισης συγκρούσεων παρέχοντάς τους ατομικές στρατηγικές και τεχνικές για την αποτελεσματική αντιμετώπιση συγκρούσεων που μπορεί να προκύψουν σε διάφορες εργασιακές αλληλεπιδράσεις.
- Διευκόλυνση των συμμετεχόντων να εφαρμόζουν και να εξασκούν αυτές τις δεξιότητες στις ομαδικές δυναμικές συνεδρίες για να ενισχύσουν τη μάθησή τους και να βελτιώσουν την εωραϊστική τους στην προανωματική ζωή.

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Γενικές ικανότητες:

- Ικανότητα ακρόασης
- Ικανότητα ενσωμάτωσης της κοινωνικής και πολιτισμικής ποικιλομορφίας της ομάδας στο περιεχόμενο της κατάρτισης και στις διαδικασίες μάθησης
- Ευθύνη
- Ικανότητα κριτικής σκέψης
- Δεξιότητες διαπολιτισμικής επικοινωνίας
- Προσέγγιση της διαπολιτισμικής ευαισθησίας
- Αυτοπεποίθηση
- Ικανότητα διαχείρισης της δυναμικής της ομάδας
- Παροχή δράσεων κατάρτισης για τη βελτίωση των προσωπικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων

Ειδικές ικανότητες:

- Ικανότητα εξυπηρέτησης του κοινού
- Διαχείριση προσωπικού
- Διαχείριση περιστατικών

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

Σε αυτή την ενότητα, οι εκπαιδευτές θα παρουσιάσουν πρώτα όλο το θεωρητικό περιεχόμενο, θα κάνουν κάποιες ερωτήσεις και θα κάνουν καταιγισμό ιδεών μια στο τόσο, και τέλος, θα διευκολύνουν μια ομαδική δραστηριότητα. Ως εκ τούτου, συνιστάται η χρήση ελκυστικών αλληλεπιδράσεων και ερωτήσεων με τους συμμετέχοντες καθ' όλη τη διάρκεια των θεωρητικών στιγμών. .

Εδώ, οι εκπαιδευτές θα ανακεφαλαιώσουν τις βασικές εγκάρσιες ικανότητες και θα εξηγήσουν ότι αυτή η ενότητα θα εμβαθύνει περισσότερο. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτές θα παρουσιάσουν το περιεχόμενο ως εξής.

Το πρώτο θέμα είναι η διαχείριση των συναισθημάτων και της απογοήτευσης ως μία από τις κύριες πηγές προσωπικής διαταραχής της εργασιακής απόδοσης.

ΜΠΛΟΚ 1: ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΟΧΗ ΣΤΗΝ ΑΠΟΓΩΣΤΕΥΣΗ

ΒΗΜΑ 1.1 - Εισαγωγή

Οι εκπαιδευτές μπορούν πρώτα να εισάγουν έναν σύντομο καταιγισμό ιδεών για να συλλέξουν τις σκέψεις και τις γνώσεις των συμμετεχόντων σχετικά με τις δύο ακόλουθες έννοιες. Στη συνέχεια να τις παρουσιάσουν στους συμμετέχοντες.

Ορισμοί:

Η συναισθηματική νοημοσύνη δείχνει την ικανότητα ενός ατόμου να γνωρίζει τον εαυτό του, να ελέγχει τις διαθέσεις του και να διαχειρίζεται αποτελεσματικά τα συναισθήματά του, ώστε να μπορεί να ζει πιο γαλήνια. Αυτή η αυτογνωσία αποτελεί επίσης τη βάση για την ενίσχυση των θετικών προσωπικών σχέσεων.

Η διαχείριση των συναισθημάτων είναι μια μαθησιακή διαδικασία που περιλαμβάνει σημαντικές δεξιότητες όπως η κατανόηση, ο έλεγχος και η τροποποίηση των συναισθημάτων και των συναισθημάτων του ατόμου, αλλά μας επιτρέπει επίσης να κατανοήσουμε καλύτερα πώς αισθάνεται ένα άλλο άτομο.

Η συναισθηματική διαχείριση μας βοηθά να κατανοήσουμε ότι δεν είμαστε παθητικοί παράγοντες της συναισθηματικής μας κατάστασης, αλλά ότι έχουμε πάντα τη στάση να κάνουμε κάτι όταν αισθανόμαστε με έναν συγκεκριμένο τρόπο. Γι' αυτό είναι τόσο σημαντικό να εκτιμούμε τον συναισθηματικό παράγοντα και όχι μόνο τον ορθολογικό, ώστε να μπορούμε να εναρμονίσουμε και τα δύο σχέδια στην αναζήτηση της ισορροπίας μιας ευτυχισμένης ζωής. Η συναισθηματική διαχείριση είναι απαραίτητη σε πολλούς διαφορετικούς τομείς της ζωής: στην προσωπική ζωή, στο επιχειρηματικό πλαίσιο, στις προσωπικές σχέσεις (σύντροφος, φίλοι και οικογένεια), στις γιορτές και στη σχέση με τον εαυτό σας. Δεν πρόκειται να θεωρηθεί η ορθολογική σκέψη ως δευτερεύων παράγοντας, αλλά η εξισορρόπηση της απαραίτητης ισορροπίας. Αν και όλοι έχουμε νιώσει άγχος ή νευρικότητα, δεν γνωρίζουμε όλοι ότι η κακή διαχείριση αυτών των συναισθημάτων μπορεί να οδηγήσει σε μπλοκάρισμα. Τα συναισθήματα συνδέονται συνήθως με εισροές που πυροδοτούν, δηλαδή μια κατάσταση όπως η δημόσια ομιλία μπορεί να προκαλέσει άγχος ή έναν κίνδυνο για την επιβίωσή μας, τον φόβο.

Ωστόσο, η συναισθηματική αντίδραση μπορεί επίσης να σχετίζεται με μια νοητική αναπαράσταση του ερεθίσματος, χωρίς το ερέθισμα να έχει συμβεί στην πραγματικότητα. Τα συναισθήματα, ως προσωρινές αντιδράσεις, τελειώνουν όταν τελειώνει το ερέθισμα. Είναι έντονα στην αρχή και, καθώς η κατάσταση μειώνεται με την πάροδο του χρόνου, μειώνονται. Ακόμα κι έτσι, υπάρχουν άνθρωποι που τείνουν να προκαλούν πολύ συχνά συναισθηματικές καταστάσεις μεγάλης έντασης και διάρκειας. Συνειδητά ή όχι, διατηρούν στη συνέχεια μια ψυχική κατάσταση που παραμένει παρόλο που η αρχική κατάσταση έχει εξαφανιστεί, γεγονός που μπορεί να έχει υψηλό κόστος για την υγεία τους λόγω της εξάντλησης των πόρων. Από την άλλη πλευρά, ο τρόπος με τον οποίο αντιδρούμε συνδέεται με τη σημασία που αποδίδουμε στην κατάσταση που την προκάλεσε. Πιο τεχνικά, η συναισθηματική μας αντίδραση είναι ευθέως ανάλογη με τη γνωστική μας εκτίμηση.

Τέλος, η ανοχή στην απογοήτευση σχετίζεται με την ικανότητα να γνωρίζουμε πώς να διαχειριζόμαστε τα συναισθήματά μας όταν αντιμετωπίζουμε ένα γεγονός που δεν εξελίσσεται όπως το φανταζόμασταν, δηλαδή όταν οι προσδοκίες μας δεν εκπληρώνονται, μπορεί να εμφανιστεί απογοήτευση.

Οι άνθρωποι με χαμηλή ανοχή στην απογοήτευση είναι πολύ απαιτητικοί, ειδικά με τον εαυτό τους. Αλλά και με τους άλλους. Ταυτόχρονα, τείνουν να είναι άκαμπτοι, με μικρή ικανότητα προσαρμογής. Τείνουν να μένουν με την πικρή γεύση αυτού που δεν επιτεύχθηκε. Από την άλλη πλευρά, η χαμηλή ανοχή στην απογοήτευση μπορεί να οδηγήσει σε διαπροσωπικές δυσκολίες, τόσο στις εργασιακές σχέσεις όσο και στις οικογενειακές ή φιλικές σχέσεις. Αυτό συμβαίνει επειδή το άτομο αδυνατεί να ελέγξει τη δυσφορία που νιώθει όταν δεν είναι ικανοποιημένο. Συχνά κατηγορούν τους άλλους ότι μπαίνουν εμπόδιο στο δρόμο τους.

Η ανοχή στην απογοήτευση μπορεί να μαθευτεί και να ασκηθεί, οπότε είναι πάντα δυνατό να διεξάγονται διάφορες δραστηριότητες για την ανάπτυξή της. Μεταξύ αυτών, μπορούμε να βρούμε τη διαχείριση των συναισθημάτων. Με τους ρυθμούς της καθημερινής ζωής, οι περισσότεροι άνθρωποι δεν αφιερώνουν αρκετό χρόνο για να σκεφτούν πώς αισθάνονται ή πώς τους επηρεάζουν ορισμένα γεγονότα. Σε πολλές περιπτώσεις, συνιστάται η χρήση ενός ημερολογίου για να μάθετε πώς να αναγνωρίζετε και να διαχειρίζεστε τα συναισθήματα. Τα συναισθήματα καταγράφονται και στη συνέχεια αναλύονται ανάλογα με την κατάσταση. Ήταν σωστό να αντιδράσετε με αυτόν τον τρόπο; Θα μπορούσατε να είχατε πράξει διαφορετικά;

ΒΗΜΑ 1.2 - Καταιγισμός ιδεών για τα συναισθήματα

Οι εκπαιδευτές μπορούν να ζητήσουν από τους συμμετέχοντες να καταγράψουν τα συναισθήματά τους σχετικά με τις δύο τελευταίες ημέρες εργασίας τους. Στη συνέχεια, μετά από 5 λεπτά το πολύ, σκέφτονται ατομικά τι τους έκανε να νιώσουν με αυτούς τους τρόπους και το μοιράζονται με έναν σύντροφο για μερικά λεπτά. Τέλος, ο εκπαιδευτής θα ρωτήσει αν προέκυψε κάποια σύμπτωση ή ομοιότητα μεταξύ των αναλύσεων των συμμετεχόντων.

Τα συμπεράσματα θα μοιραστούν για 2-3 λεπτά.

Παραδείγματα: και οι δύο συμμετέχοντες διαπίστωσαν ότι ένιωθαν άγχος εξαιτίας μιας μη ρυθμισμένης διαδικασίας στο χώρο εργασίας τους ή εξαιτίας της έλλειψης προηγμένου προγραμματισμού.

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτές θα πρέπει να εισάγουν τους συμμετέχοντες στην αρμοδιότητα της διαχείρισης του χρόνου ως έναν από τους κύριους παράγοντες απογοήτευσης στον εργασιακό χώρο.

ΜΠΛΟΚ 2: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΡΟΝΟΥ

Η διαχείριση του χρόνου προϋποθέτει την ικανότητα να οργανώνουμε και να κατανέμουμε σωστά τον χρόνο που διαθέτουμε και να τον κατανέμουμε σύμφωνα με τις δραστηριότητες που είναι απαραίτητες για την επίτευξη των βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων μας. Το να μπορούμε να οργανώνουμε και να κατανέμουμε σωστά το χρόνο που έχουμε στη διάθεσή μας έχει γίνει προϋπόθεση όχι μόνο για την αποδοτικότητα αλλά, πολύ περισσότερο, για τη σωματική και ψυχική υγεία. Διαχείριση του χρόνου σημαίνει κατανομή του σύμφωνα με τις προτεραιότητες. Συνεπώς, είναι αναπόφευκτο ότι, αν δεν ασχοληθούμε προσωπικά με την οργάνωση του χρόνου μας, είναι οι άλλοι και γενικά οι εξωτερικές συνθήκες που, αυξάνοντας τις απαιτήσεις, καταλήγουν να καθορίζουν τι κάνουμε και πότε το κάνουμε, με το γνωστό αποτέλεσμα ότι "το επείγον καταλήγει να κυριαρχεί έναντι του σημαντικού".

ΒΗΜΑ 2.1 - Επείγουσα και σημαντική εργασία

Οι συμμετέχοντες μπορούν να ερωτηθούν για το πώς συνήθως προγραμματίζουν την ημέρα, την εβδομάδα, τον μήνα κ.λπ. Ποια εργαλεία ή μεθόδους χρησιμοποιούν, για παράδειγμα;

Το κύριο κλειδί για τη σωστή διαχείριση του χρόνου είναι η διάκριση μεταξύ επείγουσών και σημαντικών εργασιών:

- Μια επείγουσα εργασία είναι μια επιτακτική απαίτηση ή ανάγκη.
- Μια σημαντική εργασία είναι κάτι πολύ βολικό ή μεγάλης βαρύτητας, αλλά όχι πιεστικό από άποψη χρόνου.

Τώρα λοιπόν, τι είναι σημαντικό και τι επείγον; Η θεωρία είναι πολύ εύκολη, καθώς υπάρχουν μόνο δύο έννοιες και η διασταύρωση μεταξύ τους.

	ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ	ΔΕΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ
ΕΠΕΙΓΟΝ	Κάντε το τώρα	Αναθέστε την εργασία
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΠΕΙΓΟΝ	Αποφασίστε πότε θα το κάνετε	Κάντε το αργότερα

Ακολουθούν μερικά παραδείγματα:

- **Επείγον:** Έξοδος από το κτίριο σε περίπτωση πυρκαγιάς.
- **Σημαντικό:** Να έχετε πυροσβεστήρες σε περίπτωση πυρκαγιάς.

Είναι επείγον να βγείτε από το κτίριο εάν αυτό έχει πάρει φωτιά και ταυτόχρονα είναι σημαντικό να υπάρχουν πυροσβεστήρες.

Οι εκπαιδευτές μπορούν να ζητήσουν από τους συμμετέχοντες περισσότερα παραδείγματα

- **Επείγον:** Η απάντηση σε ένα τηλεφώνημα, η επίλυση ενός προβλήματος με έναν πελάτη, η έγκαιρη ολοκλήρωση ενός έργου.
- **Σημαντικό:** Να έχετε έναν ιστότοπο, να αφιερώνετε χρόνο στην Ε&Α, στον καταιγισμό ιδεών, στη βελτίωση του προϊόντος ή της υπηρεσίας.

Εάν έχουμε πρόβλημα με τον διακομιστή αλληλογραφίας και δεν μπορούμε να λάβουμε μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, πρέπει να το λύσουμε επειγόντως. Από την άλλη πλευρά, αν δεν έχουμε δικτυακό τόπο, δεν υπάρχει επείγουσα ανάγκη, ακόμη και αν γνωρίζουμε ότι πρόκειται για ένα σημαντικό θέμα και ότι θα πρέπει να το κάνουμε. Το πρόβλημα προκύπτει όταν τα επείγοντα πράγματα καταλαμβάνουν το χρόνο των σημαντικών: Όταν οι σημαντικές εργασίες αναβάλλονται και αναβάλλονται, μέχρι που μια μέρα γίνονται επείγουσες και μερικές φορές είναι ήδη πολύ αργά. Για παράδειγμα, η καθημερινή εργασία δεν σας αφήνει χρόνο να φτιάξετε την ιστοσελίδα σας και το αναβάλλετε συνέχεια. Δεν το κάνετε ποτέ και μια μέρα ανακαλύπτετε ότι έχετε χάσει (και σταματήσει να προσελκύετε) πολλούς πελάτες επειδή δεν έχετε. Και ως εκ τούτου, σταματάτε να

βγάζετε χρήματα ή ακόμη και να πρέπει να κλείσετε. Το ίδιο συμβαίνει και με την Ε&Α, τις συναντήσεις καταιγισμού ιδεών ή τη βελτίωση των προϊόντων ή των υπηρεσιών σας. Τα σημαντικά πράγματα πρέπει να γίνουν, ακόμη και αν δεν είναι επείγοντα.

ΒΗΜΑ 2.2 - Κακές συνήθειες

Πρώτον, οι εκπαιδευτές μπορούν να εισάγουν γρήγορα τον καταιγισμό ιδεών σχετικά με τις κακές συνήθειες που έχουν εντοπίσει στις προηγούμενες εργασιακές τους επιδόσεις.

- **Λέγοντας ναι σε όλα.**

Είναι ένα ευρέως διαδεδομένο πρόβλημα, το να μην ξέρεις πώς να λες όχι στα αιτήματα των άλλων. Ίσως γνωρίζετε ήδη ότι δέχεστε όλα όσα σας προτείνουν, αλλά ίσως δεν έχετε συνειδητοποιήσει ότι κάθε φορά που λέτε ναι, λέτε όχι σε κάτι άλλο. Και αυτό που πονάει είναι να πέφτουμε στο να λέμε πάντα "όχι" στον εαυτό μας.

- **Ζώντας σε κατάσταση πυροσβεστήρα.**

Ξεκινάτε τη μέρα σας, κοιτάζετε το email σας και είναι γεμάτο από αιτήματα και προβλήματα. Αρχίζετε να βγάζετε τα emails και κάθε φορά που ξεφορτώνεστε ένα, εμφανίζονται δύο ή τρία άλλα. Τηλεφωνήματα, περισσότερα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, το αφεντικό σας, ένας συνάδελφος... Και πριν το καταλάβετε, έχει ήδη φτάσει η ώρα του μεσημεριανού γεύματος. Το χειρότερο είναι ότι σήμερα έπρεπε να προετοιμάσετε μια παρουσίαση για αύριο και ακόμα δεν έχει τελειώσει. Σκέφτεστε: "Θα την κάνω το απόγευμα". Μετά το μεσημεριανό γεύμα, συνεχίζετε να καθαρίζετε για λίγο την αλληλογραφία και τότε συνειδητοποιείτε ότι είναι ήδη 16:30. Σε μια ώρα, η μέρα σας έχει τελειώσει, αλλά η παρουσίαση δεν έχει ξεκινήσει ακόμα. Γνωρίζετε ότι για άλλη μια φορά θα καταλήξετε να δουλεύετε υπερωρίες για να ολοκληρώσετε την παρουσίαση. Και σκέφτεστε: "Δεν μπορώ να τα καταφέρω". Ίσως αυτό να μην σας έχει συμβεί ποτέ ακριβώς, αλλά αν αλλάξετε μερικές λέξεις, το αποτέλεσμα είναι βέβαιο ότι θα είναι το ίδιο.

Εν ολίγοις, έχετε τη συνήθεια να ζείτε στο επείγον και αυτό σας κάνει να σπαταλάτε τον χρόνο σας. Το να ζείτε σε αυτό το επείγον σας καταναλώνει, σας καίει και σας εξαντλεί. Επιπλέον, αν δεν αφιερώσετε τον εαυτό σας σε αυτό που είναι σημαντικό, τελικά θα γίνει επείγον. Ως εκ τούτου, αυτό που είναι επείγον θα μεγαλώσει. Επομένως, ξεκινήστε τη μέρα σας κάνοντας τις εργασίες που είναι σημαντικές για εσάς. Τα επείγοντα των άλλων θα έρθουν, αλλά εσείς θα έχετε ήδη κάνει τα μαθήματά σας.

- **Αναβλητικότητα:**

Σίγουρα, σας συμβαίνει να υπάρχουν κάποιες εργασίες που αφήνετε συνεχώς στη λίστα με τις εκκρεμότητές σας. Τις έχετε ήδη δει τόσες πολλές φορές που νομίζετε ότι δεν τις κάνετε επειδή σας έχουν ενοχλήσει. Στην πραγματικότητα όμως, το να μην τις κάνετε έχει αρνητική επίδραση πάνω σας. Αρχίζετε να πιστεύετε ότι είστε τεμπέλης, ότι δεν μπορείτε να τα κάνετε.... Και το χειρότερο είναι ότι τις περισσότερες φορές δεν έχει καμία σχέση με αυτό. Είναι θέμα του ότι έχετε τη συνήθεια να μην γράφετε καλά τις εργασίες που μπαίνουν στη λίστα με τις δουλειές που έχετε να κάνετε.

Λύση: Ο εγκέφαλος λειτουργεί πολύ καλύτερα όταν περιμένει μια ανταμοιβή. Λατρεύει τις εργασίες που μπορείτε να θεωρήσετε ότι έχουν τελειώσει (να τις διαγράψετε), αφού η "διαγραψιμότητα" μιας εργασίας μας διευκολύνει πολύ να την ολοκληρώσουμε. Το να συνηθίσετε να ορίζετε τις εργασίες με τρόπο που τις κάνει πολύ πιο επιθυμητές είναι ένας τρόπος για να αποφύγετε να πέσετε στην αναβλητικότητα.

- **Μη διαχείριση των διακοπών.**

Να έχετε τη συνήθεια να έχετε πάντα το τηλέφωνό σας ανοιχτό και όλες τις ειδοποιήσεις, τα εισερχόμενα email σας ανοιχτά (και μάλιστα με ειδοποιήσεις για κάθε email που λαμβάνετε), να μην ενημερώνετε τους συναδέλφους σας στη δουλειά ή την οικογένειά σας ώστε να μην σας ενοχλούν σε συγκεκριμένες ώρες...

Αυτοί οι παράγοντες σας αναγκάζουν να γεμίζετε τη ζωτική σας ενέργεια. Κάθε φορά που βιώνετε μια διακοπή, πρέπει να καταναλώνετε ενέργεια και χρόνο για να επιστρέψετε στο επίπεδο εστίασης στο οποίο βρισκόσασταν. Διότι, παρόλο που μπορεί να νομίζετε ότι οι διακοπές σας επηρεάζουν μόνο για όσο διαρκούν, δεν είναι έτσι. Ο εγκέφαλος προσπαθεί να "φορτώσει το πλαίσιο" πίσω στο σημείο που βρισκόταν πριν από τη διακοπή.

Λύση: Λύση: Σε αυτή την περίπτωση, η ενεργητικότητα είναι το κλειδί σε αυτή την πτυχή.

- Η λήψη προληπτικών μέτρων είναι αυτό που θα σας προστατεύσει από ανεπιθύμητες διακοπές.
- Απενεργοποιήστε όλες τις ειδοποιήσεις στο τηλέφωνο ή τον υπολογιστή σας.
- Χρησιμοποιήστε τις μεθόδους "μην ενοχλείτε".
- Πριν ξεκινήσετε την επόμενη εργασία, εξαλείψτε όλους τους πιθανούς περισπασμούς.
- **Θα εκτελείτε τις εργασίες σας γρηγορότερα και με μεγαλύτερη ποιότητα.**
- Βιασύνη παντού (άγχος).

Έχοντας ένα τόσο σφιχτό πρόγραμμα που σχεδόν πρέπει να τρώτε κατευθείαν και να τρέχετε παντού, υποφέρετε από τρομερή εξουθένωση. Αργά ή γρήγορα θα πρέπει να σταματήσετε.

Λύση:

- Αρχίστε να βάζετε στην ημέρα σας στιγμές που δεν κάνετε τίποτα.
- Μάθετε να σταματάτε μέσω τεχνικών χαλάρωσης όπως το Mindfulness.
- Η εκπαίδευση του εαυτού μας στο να σταματήσουμε μας επιτρέπει να ανακτήσουμε την ελευθερία να ανταποκριθούμε και να μη ζούμε αντιδρώντας σε ό,τι έρχεται στο δρόμο μας.
- Πρόταση: ένας γρήγορος καταιγισμός ιδεών σχετικά με νέες κακές συνήθειες που δεν είχαν εντοπιστεί προηγουμένως στη δική τους εμπειρία και ποιες καλές συνήθειες θα μπορούσαν να εισαχθούν.

- Τώρα που γνωρίζουμε ποιες είναι οι κακές συνήθειες που σπαταλούν τον χρόνο μας, ποιες είναι οι καλύτερες συστάσεις για τη βελτιστοποίηση του χρόνου;

Ορισμένες από αυτές τις συστάσεις είναι οι ακόλουθες:

- Ορίστε τους στόχους σας: Κάντε τους σαφείς και ρεαλιστικούς, ώστε να ξέρετε τι θέλετε να πετύχετε.
- Καθορισμός προτεραιοτήτων: Καθορίστε ποιες εργασίες είναι επείγουσες και ποιες σημαντικές και, σύμφωνα με την προτεραιότητα αυτή, εκτελέστε τις.
- Καθιέρωση ρουτίνας: Καθορίστε χρόνο και καθήκοντα που μπορείτε να διατηρήσετε. Μείνετε μακριά από περισπασμούς και κλέφτες χρόνου.
- Κάντε διαλείμματα: Οριοθετήστε ένα χρονικό διάστημα, όσο σύντομο και αν είναι, μεταξύ κάθε εργασίας για να κάνετε ένα διάλειμμα και να ασχοληθείτε με το σημαντικότερο.
- Ζητήστε βοήθεια: Δεν είναι κακό πράγμα και μπορείτε να επωφεληθείτε από αυτό.
- Μάθετε να αναθέτετε: Αναθέστε καθήκοντα και εμπιστευτείτε την ομάδα σας.
- Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτές θα πρέπει να εισάγουν τους συμμετέχοντες στην αρμοδιότητα της διαχείρισης συγκρούσεων ως μία από τις πιο περίπλοκες καταστάσεις που αντιμετωπίζουν στον εργασιακό χώρο. Οι εκπαιδευτές μπορούν να πραγματοποιήσουν έναν γρήγορο καταιγισμό ιδεών ή να ανακεφαλαιώσουν ορισμένες από τις βασικές εγκάρσιες ικανότητες που έχουν ήδη εισαχθεί στην Ενότητα 1: διεκδικητική επικοινωνία και διαπροσωπικές σχέσεις.

ΜΠΛΟΚ 3 - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

Αυτή η ενότητα αποσκοπεί στην παροχή γνώσεων και εργαλείων στα άτομα για να διαχειρίζονται τις προκύπτουσες συγκρούσεις και να συμβάλλουν θετικά στις ομαδικές παρεμβάσεις.

Ορισμός: Η σύγκρουση είναι μια κατάσταση έντασης και δυσφορίας που προκύπτει όταν έρχονται στο προσκήνιο πολωμένες απόψεις, αντικρουόμενες γνώμες, στυλ επικοινωνίας, συμπεριφορές κ.λπ.

Όταν μια σύγκρουση δεν αντιμετωπίζεται, μπορεί να οδηγήσει σε κλιμάκωση της έντασης και της βίας. Επομένως, είναι σημαντικό να μπορούμε να αντιμετωπίζουμε έγκαιρα τις συγκρούσεις, διότι όσο περισσότερες είναι, τόσο πιο δύσκολη θα είναι η διαχείρισή τους. Όταν έρχονται αντιμέτωποι με μια σύγκρουση, οι εμπλεκόμενοι μπορεί να επιδεικνύουν διαφορετικές συμπεριφορές. Ορισμένες από αυτές μπορεί να οδηγήσουν σε παρεξηγήσεις και ασαφείς καταστάσεις, οι οποίες μπορεί να φέρουν εμπόδια στη διαδικασία επίλυσης της σύγκρουσης ή ακόμη και στην αναγνώριση της ύπαρξης μιας σύγκρουσης.

ΒΗΜΑ 3.1 - Καταιγισμός ιδεών για τις συγκρούσεις

Οι συμμετέχοντες μπορούν να συμμετάσχουν σε έναν γρήγορο καταιγισμό ιδεών σχετικά με το πώς αντιδρούν συνήθως οι ίδιοι ή οι άλλοι άνθρωποι όταν προκύπτει μια σύγκρουση.

Οι ακόλουθες στάσεις είναι οι πιο συνηθισμένες μεταξύ των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν συγκρούσεις:

- **Αποφυγή:** μπροστά στην αδυναμία αντιμετώπισης της σύγκρουσης, δεν την παραδέχεται ή την αποφεύγει, αφήνοντάς την λανθάνουσα, με την πιθανότητα να επανεμφανιστεί ανά πάσα στιγμή.
- **Άνετα:** αντί να παλεύει κανείς να βρει μια λύση, επιλέγει να προσαρμοστεί στο πρόβλημα. Αυτή η στάση τείνει να δημιουργεί δυστυχία.
- **Κατηγορίες:** αναζητά κανείς κάποιον άλλο για να κατηγορήσει, είτε είναι ο ίδιος είτε κάποιος άλλος. Δεν βοηθάει στην εξεύρεση λύσεων.
- **Ανταγωνιστικός:** στοχεύει να βγει πρώτος έναντι του άλλου. Δημιουργεί δυσaréσκεια και είναι πιθανό η σύγκρουση να επανεμφανιστεί, επειδή η μία πλευρά αισθάνεται ότι είναι η χαμένη.
- **Συμβιβασμός:** θα διευκολύνει τη λύση, επειδή πιστεύει ότι είναι ο καλύτερος. Αυτό σημαίνει ότι δεν τους ενδιαφέρει πολύ ή ότι προτιμάτε να υποχωρήσετε παρά να ανησυχείτε για την εξεύρεση λύσεων.
- **Συνεργατική ή συνεργατική:** τα διάφορα μέρη εργάζονται από κοινού για να βρουν λύσεις και να καταλήξουν σε μια συμφωνία που θα είναι επωφελής για όλους. Προέρχεται από μια θέση εμπιστοσύνης στον άλλον και στον εαυτό του, προσπαθώντας να κατανοήσει και τις δύο θέσεις. Αυτή η δημιουργική στάση είναι ο καλύτερος τρόπος για τη θετική επίλυση μιας σύγκρουσης και την ενίσχυση της σχέσης.

Η επίλυση των συγκρούσεων θα πρέπει να προσεγγίζεται από μια στάση συνεργασίας και ενθάρρυνσης του διαλόγου. Η διαδικασία εκμάθησης της επίλυσης των συγκρούσεων βασίζεται στην ανταλλαγή σκέψεων και συναισθημάτων, θεωρώντας την παράλληλα ως μια εποικοδομητική διαδικασία για κάθε άτομο και ομάδα που εμπλέκεται.

Είναι σημαντικό να βρεθεί ο κατάλληλος χρόνος για να μπορέσετε να μιλήσετε και να δημιουργήσετε το κατάλληλο συναισθηματικό κλίμα με βάση το σεβασμό και την εμπιστοσύνη. Σε αυτές τις συζητήσεις, μπορούμε να μιλήσουμε για τα συναισθήματα και τις συγκινήσεις του καθενός μας μπροστά σε συγκεκριμένα γεγονότα. Στη συζήτηση είναι χρήσιμο να οριοθετήσετε τι πρόκειται να γίνει, ποιος είναι ο στόχος και τι είδους κλίμα και επικοινωνιακό στυλ θέλετε να καλλιεργήσετε. Όλοι οι εμπλεκόμενοι θα πρέπει να καταβάλλουν προσπάθεια για να το διασφαλίσουν:

- Τα πράγματα λέγονται με σαφήνεια, σεβασμό και ειλικρίνεια.
- Οι άνθρωποι αναλαμβάνουν την ευθύνη για τον αντίκτυπό τους στους άλλους
- Αναζητήστε κοινό έδαφος και συμφωνία
- Να διευκολύνουν την έκφραση και την ακρόαση διαφορετικών απόψεων, εμπειριών και συναισθημάτων
- Υποστήριξη του εντοπισμού συναινέσεων και σημείων κατανόησης και μάθησης.

ΒΗΜΑ 3.2 - Ατομική ικανότητα αναγνώρισης και επίλυσης συγκρούσεων

Εδώ υπάρχουν 3 ατομικές δεξιότητες που πρέπει να αναπτυχθούν για μια θετική συμβολή στην αναγνώριση και επίλυση συγκρούσεων.

1) Ενεργητική ακρόαση και διεκδικητική επικοινωνία

Στο επίκεντρο κάθε στρατηγικής επίλυσης συγκρούσεων βρίσκεται η ενεργός ακρόαση. Η ενεργητική ακρόαση αναφέρεται στην πρακτική της εστίασης σε αυτά που λέει το άλλο μέρος και, στη συνέχεια, της συμπερίληψης του μηνύματός του όταν κάνετε τις δικές σας δηλώσεις. Η κατοχή δεξιοτήτων ενεργητικής ακρόασης όχι μόνο διευκολύνει τις συζητήσεις και αυξάνει την αμοιβαία κατανόηση, αλλά επιτρέπει επίσης σε κάθε μέρος να αισθάνεται ότι ακούγεται. Ορισμένες συστάσεις είναι οι εξής:

- **Διατήρηση της οπτικής επαφής, νεύματα και ενθαρρυντικές χειρονομίες, καθώς και** αντανakλαστικές απαντήσεις (Καταλαβαίνω πώς αισθάνεστε, Ακούγεται σαν να λέτε..., Καταλαβαίνω, Συνεχίστε, ή αυτό βγάζει νόημα): όλα αυτά δείχνουν ότι συμμετέχετε ενεργά στη συζήτηση και ότι είστε δεκτικοί στο μήνυμά τους.
- **Παράφραση, υποβολή διευκρινιστικών ερωτήσεων** ή ανακεφαλαίωση προκειμένου να συνοψίσετε ή να κάνετε ερωτήσεις ανοικτού τύπου σχετικά με όσα είπε ο ομιλητής για να βεβαιωθείτε ότι έχετε κατανοήσει σωστά το μήνυμά του.
- **Σιωπηλή ακρόαση και επιφυλακτική ανταπόκριση για να δώσετε** στον ομιλητή ένα λεπτό σιωπής αφού τελειώσει την ομιλία του, ώστε να βεβαιωθείτε ότι έχει εκφράσει όλα όσα θέλει να μοιραστεί.
- **Αποφυγή κρίσεων** και αποδοχή της οπτικής γωνίας του ομιλητή χωρίς άμεση κριτική

Για αποτελεσματική και διεκδικητική επικοινωνία, αυτές είναι οι πρόσθετες συστάσεις:

- **Λέγοντας "όχι" με σεβασμό:** Η διεκδικητική επικοινωνία σας επιτρέπει να απορρίπτετε αιτήματα ή προσκλήσεις ευγενικά αλλά σταθερά. Θα μπορούσατε να πείτε: "Εκτιμώ την πρόταση, αλλά δεν μπορώ να δεσμευτώ αυτή την εβδομάδα".
- **Ζητώντας αλλαγές:** Εάν δεν είστε ικανοποιημένοι με μια κατάσταση, μπορείτε να ζητήσετε δυναμικά αλλαγές. Για παράδειγμα, "Θα το εκτιμούσα αν μπορούσαμε να καθιερώσουμε τακτικές ομαδικές συναντήσεις για να βελτιώσουμε τον συντονισμό μας".
- **Αντιμετώπιση της κριτικής:** Όταν δέχεστε κριτική, χρησιμοποιήστε διεκδικητική επικοινωνία για να αναγνωρίσετε την ανατροφοδότηση και να συζητήσετε πώς να την αντιμετωπίσετε εποικοδομητικά.
- **Συγχαίροντας τους άλλους:** Η εξάσκηση στη διεκδικητική επικοινωνία σημαίνει επίσης να αναγνωρίζετε και να επαινείτε τους άλλους όταν αξίζουν αναγνώριση.

2) Δηλώσεις "Εγώ"

Οι δηλώσεις "Εγώ" επιτρέπουν στον ομιλητή να προωθήσει τη σαφή και αποτελεσματική επικοινωνία. Βοηθούν στη διατύπωση των αναγκών ή του τρόπου με τον οποίο αντιλαμβάνεται κανείς μια κατάσταση, προωθώντας την κατανόηση και την ενσυναίσθηση. Δείχνουν ότι ο ομιλητής αναλαμβάνει την ευθύνη για τα συναισθήματα και τις ανάγκες του, γεγονός που μπορεί να παρακινήσει το άλλο μέρος να κάνει το ίδιο.

Βοηθούν στην οικοδόμηση μιας προσέγγισης επίλυσης συγκρούσεων χωρίς κατηγορίες. Εκφράζουν το πώς αισθάνεται ή σκέφτεται ο ομιλητής χωρίς να επιρρίπτουν ευθύνες στο άλλο πρόσωπο. Αυτή η προσέγγιση είναι λιγότερο πιθανό να θέσει το άλλο μέρος σε άμυνα. Μαζί με αυτό, ελαχιστοποιεί την πιθανότητα να προκαλέσει αμυντικότητα στο άλλο μέρος, καθιστώντας ευκολότερο και για τα δύο μέρη να συμμετάσχουν σε μια εποικοδομητική συζήτηση. Όλα αυτά μπορούν να μεταφέρουν τη σύγκρουση μέσω μιας διαδικασίας αποκλιμάκωσης.

Για παράδειγμα, αντί να πείτε: "Πάντα αγνοείτε τις απόψεις μου", το οποίο μπορεί να εκληφθεί ως κατηγορηματικό και να οδηγήσει σε αμυντική στάση, θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε μια δήλωση "εγώ" όπως: "Νιώθω ότι δεν με ακούνε όταν δεν αναγνωρίζονται οι απόψεις μου. Μπορούμε να βρούμε έναν τρόπο να διασφαλίσουμε ότι η συμβολή μου λαμβάνεται υπόψη;" Τελικά, οι "δηλώσεις του εγώ" είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για την επίλυση συγκρούσεων και τη διαπροσωπική επικοινωνία, καθώς προάγουν έναν πιο ανοιχτό, ειλικρινή και ενσυναισθητικό διάλογο, οδηγώντας σε αποτελεσματικότερη επίλυση συγκρούσεων και βελτίωση των σχέσεων.

3) Συναισθηματική ρύθμιση

Η συναισθηματική ρύθμιση χρησιμοποιείται για την αποφυγή της αστάθειας και των προσβολών κατά τη διαχείριση και την επίλυση συγκρούσεων. Στηριζόμενοι στη συναισθηματική νοημοσύνη, θέτοντας τις σωστές προσδοκίες και αξιοποιώντας δεξιότητες διαχείρισης θυμού, και τα δύο μέρη μπορούν να καταλήξουν σε συμφωνία με ηρεμία χωρίς να αφήνουν τις συναισθηματικές αντιδράσεις να επηρεάζουν το αποτέλεσμα. Στις διαπροσωπικές συγκρούσεις, η συναισθηματική ρύθμιση περιλαμβάνει τη διατήρηση της ψυχραιμίας και της ψυχραιμίας κατά τη διάρκεια της συζήτησης, ακόμη και αν το άλλο μέρος εκνευρίζεται. Αυτό μπορεί να βοηθήσει στην αποκλιμάκωση της σύγκρουσης και να οδηγήσει σε συζητήσεις που είναι πιο εποικοδομητικές.

Ακολουθούν μερικές συμβουλές για τη ρύθμιση των συναισθημάτων:

- **Αναγνώριση συναισθημάτων:** Το πρώτο βήμα για τη ρύθμιση των συναισθημάτων είναι να έχετε επίγνωση των συναισθημάτων σας. Για παράδειγμα, όταν αισθάνεστε θυμό να ανεβαίνει κατά τη διάρκεια μιας διαφωνίας, αναγνωρίστε τον αντί να τον αρνείστε ή να τον καταπιέσετε.
- **Θέτοντας όρια:** Ο καθορισμός και η επικοινωνία προσωπικών ορίων στις σχέσεις μπορεί να βοηθήσει στη ρύθμιση των συναισθημάτων αποτρέποντας καταστάσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε συναισθηματική δυσφορία.
- **Τεχνικές αναπνοής:** Όταν αισθάνεστε καταβεβλημένοι ή αγχωμένοι, μπορείτε να εξασκηθείτε σε ασκήσεις βαθιάς αναπνοής για να ηρεμήσετε τη φυσιολογική σας αντίδραση στα έντονα συναισθήματα. Εισπνεύστε βαθιά και αργά, κρατήστε την αναπνοή σας για μερικά

δευτερόλεπτα και στη συνέχεια εκπνεύστε αργά, εστιάζοντας στην αναπνοή σας καθώς το κάνετε.

- **Time-Outs:** Αν αισθάνεστε ότι σας κατακλύζουν τα συναισθήματα κατά τη διάρκεια μιας συζήτησης ή διαφωνίας, ένα σύντομο διάλειμμα για να ηρεμήσετε και να συγκεντρώσετε τις σκέψεις σας μπορεί να είναι μια αποτελεσματική στρατηγική συναισθηματικής ρύθμισης.

Οι εκπαιδευτές παρουσιάζουν το τελευταίο κομμάτι του περιεχομένου πριν από τη δραστηριότητα κλεισίματος, το οποίο συμβάλλει στην εισαγωγή της συνολικής ιδέας για τον τρόπο διαχείρισης της δραστηριότητας στις ομάδες που συμμετέχουν.

ΜΠΛΟΚ 4 - ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ομαδική εργασία ως προσωπική ικανότητα θα συνίσταται στην ατομική προθυμία και συνεργασία με άλλους για την εκτέλεση δραστηριοτήτων για την επίτευξη κοινών στόχων, την ανταλλαγή πληροφοριών, την ανάληψη ευθυνών, την αντιμετώπιση των δυσκολιών που προκύπτουν και τη συμβολή στη συλλογική βελτίωση και ανάπτυξη.

Οι εκπαιδευτές μπορούν τώρα να εισάγουν έναν σύντομο καταιγισμό ιδεών για να συλλέξουν τις σκέψεις και τις γνώσεις των συμμετεχόντων.

Τα χαρακτηριστικά της καλής ομαδικής εργασίας είναι:

- Παρουσία ενός ηγέτη, ο οποίος καθοδηγεί και καθοδηγεί την ομάδα αλλά δεν την ελέγχει. Ο ηγετικός ρόλος είναι μοιρασμένος.
- Οι συνεδριάσεις είναι ανοικτές συζητήσεις όπου τα μέλη συνεργάζονται για την επίλυση προβλημάτων.
- Σαφής συνοχή, συλλογικό πνεύμα εστιασμένο στα καθήκοντα και ικανοποίηση από την ποιότητα των διαδικασιών εργασίας τους.
- Οι εργασίες συζητούνται, οι εργασίες γίνονται από κοινού και επικρατεί συνεργασία μεταξύ των μελών. Ο καθένας είναι η κινητήρια δύναμη της ομάδας.
- Τα μέλη είναι υπεύθυνα τόσο για τον εαυτό τους όσο και για την ομάδα.
- Συνεχής καινοτομία: Οι υπάρχουσες διαδικασίες βελτιώνονται ή εφευρίσκονται νέες. Στόχος είναι να επιτευχθούν τα ίδια ή καλύτερα αποτελέσματα με λιγότερους πόρους.
- Επιτυγχάνεται η αρμονική ολοκλήρωση των λειτουργιών και των δραστηριοτήτων που πρέπει να εκτελεστούν.

Όσον αφορά τις προσωπικές δεξιότητες των μελών της ομάδας, μπορούν να αναφερθούν: ικανότητα σχεδιασμού, ομαδική λήψη αποφάσεων, προσαρμοστικότητα, ευελιξία και διαπροσωπικές σχέσεις.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - ΆΦΙΞΗ ΣΤΟ ΝΗΣΙ

Πρόκειται για μια άσκηση επίλυσης συγκρούσεων, ομαδικής εργασίας και επικοινωνίας. Οι στόχοι της δραστηριότητας "Φτάνοντας στο νησί" είναι οι εξής:

- Ανάλυση της ικανότητας προσέγγισης μιας σύγκρουσης,
- Να αναλύσει τους ρόλους που αναλαμβάνονται και τον τρόπο με τον οποίο ρέουν κατά τη διάρκεια της συζήτησης,
- Ανάλυση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της ομάδας,
- Να αναλύσετε πώς είναι η επικοινωνία και πώς ρέει.

ΒΗΜΑ 1.1 - Σενάριο

Για να προετοιμάσει τη δραστηριότητα, ο εκπαιδευτής πρέπει να εξηγήσει το σενάριο που περιλαμβάνει το ταξίδι ενός πλοίου προς ένα άγνωστο νησί:

Η ομάδα βρίσκεται σε ένα πλοίο. Το πλοίο πλέει μέσα σε ακατάλληλο για πόσιμο θαλασσινό νερό και απέχει επτά μονάδες από ένα ακατοίκητο και άγνωστο νησί. Αυτές οι μονάδες απόστασης δεν μετρώνται σε μέτρα, χιλιόμετρα, ώρες ή λεπτά- είναι μοναδικές μονάδες που μπορούν να καλυφθούν με την απόρριψη ορισμένων αντικειμένων από το πλοίο. Είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ότι, ανεξάρτητα από το βάρος ή τον όγκο των αντικειμένων που απορρίπτονται, κάθε αντικείμενο προωθεί το πλοίο κατά μία μονάδα απόστασης. Όπως αναφέρθηκε, ο απώτερος στόχος είναι να φτάσετε στο νησί και, ως εκ τούτου, τα μέλη του πληρώματος πρέπει να επιλέξουν να πετάξουν 7 από τα 10 αντικείμενα που διαθέτει το πλοίο για να προχωρήσει το πλοίο. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η κατανάλωση τροφής κατά τη διάρκεια του ταξιδιού δεν είναι δυνατή, καθώς το ταξίδι δεν είναι φυσικό ή χρονικό.

Τα χαρακτηριστικά του νησιού είναι άγνωστα- μπορεί να υπάρχει ή να μην υπάρχει θλάση- μπορεί να υπάρχει ή να μην υπάρχει πόσιμο νερό- είναι γνωστό μόνο ότι το νησί δεν κατοικείται από άλλους ανθρώπους- μπορεί να υπάρχουν ή να μην υπάρχουν ζώα.

Η αναμονή του πληρώματος στο νησί θα διαρκέσει ακριβώς εξήντα ημέρες, και μετά από αυτές τις εξήντα ημέρες, μια ομάδα διάσωσης θα επιστρέψει για να τους πάρει πίσω στην πατρίδα. Ωστόσο, εδώ βρίσκεται το δίλημμα: το πλήρωμα μπορεί να κρατήσει μόνο τρία από τα δέκα αντικείμενα που έχει στο πλοίο. Επιπλέον, είναι σημαντικό να θυμάστε ότι τα αντικείμενα που πετάχτηκαν δεν μπορούν να ανακτηθούν. Αυτό σημαίνει ότι το πλήρωμα θα πρέπει να λάβει κρίσιμες αποφάσεις σχετικά με το τι είναι απαραίτητο για την επιβίωση και την ευημερία του κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου.

Στοιχεία που έχει η ομάδα στο σκάφος:

- 1) Ένα δοχείο με δοχεία γεμάτα με εξήντα λίτρα πόσιμου νερού.
- 2) Μια βαλίτσα με προσωπικά αναμνηστικά: για παράδειγμα οικογενειακές φωτογραφίες, ερωτικές επιστολές, τετράδια από το δημοτικό σχολείο, ειδικά δώρα που λάβατε σε σημαντικές ημερομηνίες... Ο καθένας θα φανταστεί ότι σε αυτό το κιβώτιο υπάρχουν τα πιο συναισθηματικά αγαπημένα του αντικείμενα.
- 3) Ένα εμπορευματοκιβώτιο με εξήντα κονσέρβες του ενός κιλού η καθεμία- είκοσι κονσέρβες φρούτων, είκοσι κονσέρβες λαχανικών και είκοσι κονσέρβες κρέατος, λουκάνικα κ.λπ.
- 4) Ένα αυτόματο πιστόλι με εξήντα γεμιστήρες των είκοσι τεσσάρων σφαιρών ο καθένας.

- 5) Ένας χαρτοφύλακας που περιέχει εκατόν πενήντα εκατομμύρια δολάρια σε μετρητά και τον λαχνό που κερδίζει ένα αυτοκίνητο τελευταίας τεχνολογίας, ένα διαμέρισμα σε μια πόλη της επιλογής του και μια βίλα.
- 6) Κουτί πρώτων βοηθειών με φάρμακα, ορό, betadine, οινόπνευμα, σπίρτα, γάζες, βαμβάκι, ψαλίδι, βελόνα, κλωστή, κολλητική ταινία κ.λπ.
- 7) Ένα κουτί που περιέχει τα αγαπημένα βιβλία των μελών του πληρώματος του πλοίου, λευκά τετράδια, μολύβια και στυλό.
- 8) Ένα κιβώτιο που περιείχε διάφορα ιερά αντικείμενα, τα οποία ανήκαν σε μια εκκλησία, η οποία έπρεπε να τα στείλει με το πλοίο αυτό σε μια άλλη εκκλησιαστική έδρα, και το μέλος του πληρώματος, προσφέρθηκε να τα μεταφέρει. Περιλαμβάνει λείψανα.
- 9) Σετ επιβίωσης που περιέχει μαχαίρι, πένσα, κατσαβίδι, σφυρί, κλειδιά, πυξίδα, σπίρτα, αναπτήρα, αναπτήρα, σφυρί, σφυρί, σφυρί, κλειδιά, πυξίδα, σπίρτα, αναπτήρα, βελόνα, κλωστή, αγκίστρια, πετονιά, ψαλίδι κ.λπ.
- 10) Ένα κουτί με ραδιοφωνικό μαγνητόφωνο και κασέτες με την αγαπημένη μουσική του μέλους του πληρώματος. Το ραδιόφωνο λειτουργεί ως δέκτης και σε καμία περίπτωση ως πομπός. Στο κουτί υπάρχουν μπαταρίες ώστε να μπορεί να είναι ενεργοποιημένος μέρα και νύχτα κατά τη διάρκεια των εξήντα ημερών αναμονής για τη διάσωση. Η κεραία είναι αρκετά ισχυρή ώστε να πιάνει τους σταθμούς που το μέλος του πληρώματος έχει συνηθίσει να ακούει. Λαμβάνει διαμόρφωση πλάτους, διαμόρφωση συχνότητας και βραχεία κύματα.

ΒΗΜΑ 1.2 - Ομαδική εργασία

Μετά από 40 λεπτά διαβουλεύσεων, η ομάδα πρέπει να καταλήξει σε συναίνεση σχετικά με τα τρία αντικείμενα που θα επιλέξει. Εάν δεν επιτευχθεί συναίνεση, χάνουν το δικαίωμά τους σε αυτά τα αντικείμενα.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Σε αυτή τη μονάδα εφαρμόζεται μια μεθοδολογία δύο τμημάτων που περιλαμβάνει θεωρία και πρακτική. Το θεωρητικό περιεχόμενο ξεκινά με την απεικόνιση προηγμένων ικανοτήτων, όπως η ομαδική εργασία, η διαχείριση του χρόνου, η διαχείριση των συναισθημάτων, η διαχείριση της απογοήτευσης και η αντιμετώπιση συγκρούσεων. Παρέχονται παραδείγματα από την πραγματική ζωή και πρακτικές συστάσεις για να γίνουν αυτές οι ικανότητες κατανοητές και εφαρμόσιμες στο πλαίσιο της ατομικής εργασιακής πραγματικότητας. Η πρακτική ενότητα περιλαμβάνει μια δυναμική δραστηριότητα ομαδικής συζήτησης, η οποία χαρακτηρίζεται από ένα στοιχείο αντίστροφης μέτρησης που προσθέτει μια αίσθηση επείγοντος, αντικατοπτρίζοντας τις πραγματικές πιέσεις στον εργασιακό χώρο. Οι διευκολυντές καθοδηγούν τους συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια της άσκησης, προωθώντας τη συνεργασία και την αποτελεσματική επικοινωνία για την επίτευξη συναίνεσης ή συμφωνίας σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης δύσκολων σεναρίων. Ο αναστοχασμός μετά τη δραστηριότητα και η συλλογή ανατροφοδότησης επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να συνδέσουν τις πρακτικές τους εμπειρίες με τις θεωρητικές έννοιες, να διαμορφώσουν ατομικά σχέδια δράσης και να διασφαλίσουν ότι το περιεχόμενο είναι

προσαρμοσμένο στις μοναδικές τους ανάγκες. Αυτή η μεθοδολογία διασφαλίζει ότι οι συμμετέχοντες τόσο κατανοούν τις ικανότητες όσο και μπορούν να τις εφαρμόσουν με αυτοπεποίθηση στους επαγγελματικούς τους ρόλους.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Χρειάζεται ένας εκπαιδευτής που να κατέχει το θεωρητικό περιεχόμενο και να έχει εμπειρία στη διδασκαλία.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 10 συμμετέχοντες και 1 συντονιστής για την πρακτική δραστηριότητα.

11. Αξιολόγηση

Για την αξιολόγηση της απόδοσης των εκπαιδευομένων, οι εκπαιδευτές μπορούν να αντιστοιχίσουν βαθμολογίες σε κάθε επίπεδο ικανοτήτων και να αξιολογήσουν τους εκπαιδευόμενους με βάση τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους που επέδειξαν κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Αυτή η ρουμπρίκα θα βοηθήσει τους εκπαιδευτές να παρέχουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση και να μετρήσουν την πρόοδό τους σύμφωνα με τους στόχους και τις ικανότητες που εξετάζονται σε αυτή την ενότητα .²³

12. Γενικές συστάσεις και παρατηρήσεις

Συνιστάται η χρήση ελκυστικών αλληλεπιδράσεων και ερωτήσεων με τους συμμετέχοντες.

Μονάδα κατάρτισης #3 - Κλείσιμο του βρόχου: Οικοδόμηση της επαγγελματικής σας εικόνας

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης "Προσανατολισμός στην κατάρτιση και την ένταξη στην εργασία".

2. Περιγραφή

Η ενότητα αυτή έχει σχεδιαστεί για να ενδυναμώσει τα άτομα με τις βασικές δεξιότητες και γνώσεις που χρειάζονται για να ξεκινήσουν το ταξίδι τους προς την προσωπική και επαγγελματική επιτυχία. Αυτό το ολοκληρωμένο πρόγραμμα περιλαμβάνει τόσο θεωρητικό περιεχόμενο όσο και πρακτικές δραστηριότητες.

Η θεωρητική ενότητα περιλαμβάνει μια εισαγωγή στην έννοια της προσωπικής επωνυμίας, βοηθώντας τους συμμετέχοντες να κατανοήσουν τη σημασία του καθορισμού και της επικοινωνίας

²³ Το ερωτηματολόγιο διατίθεται στο παράρτημα 7 της εργαλειοθήκης.

της μοναδικής τους ταυτότητας. Ακολουθεί η ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων μέσα από διαδραστικές δραστηριότητες, όπως το παιχνίδι ρόλων του elevator pitch και προσομοιώσεις συνεντεύξεων για δουλειά, για την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της επάρκειας σε πραγματικά σενάρια. Η δεύτερη θεωρητική ενότητα αποτελείται από τη δημιουργία βιογραφικών σημειωμάτων με βάση τις δεξιότητες. Εξοπλίζει τους συμμετέχοντες με τα εργαλεία για να διαμορφώσουν και να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά το προσωπικό τους brand στους δυνητικούς εργοδότες. Η ενότητα καταλήγει σε μια εφαρμοσμένη δραστηριότητα όπου τα άτομα αποκαλύπτουν τις δικές τους ικανότητες, επιτρέποντάς τους να χρησιμοποιήσουν τα μοναδικά τους πλεονεκτήματα και να επιδιώξουν ουσιαστικές ευκαιρίες σταδιοδρομίας.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 2 ώρες, οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

Ενότητα 1 : Εισαγωγή - Βιογραφικό σημείωμα με βάση τις δεξιότητες	10 λεπτά
Δραστηριότητα 1 - Ανακαλύπτοντας τις ικανότητές σας	20 λεπτά
Μπλοκ 2 - Προσωπικό branding	30 λεπτά
Δραστηριότητα 2 - Παιχνίδι ρόλων για το Elevator pitch	30 λεπτά
Δραστηριότητα 3 - Άσκηση παιχνιδιού ρόλων για μια συνέντευξη εργασίας	30 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Τόπος διεξαγωγής:: Κατάλληλος χώρος ή χώρος κατάρτισης με θέσεις για τους συμμετέχοντες, επαρκή φωτισμό και εξαερισμό.
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας και οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και περιεχομένου πολυμέσων.
- Γραφική ύλη και υλικά: Κενά φύλλα χαρτιού ή ψηφιακές συσκευές για σημειώσεις, μαρκαδόρους, στυλό ή μολύβια.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

- Βελτίωση των δεξιοτήτων επικοινωνίας και συνέντευξης
- Αναπτύσσουν τις απαραίτητες δεξιότητες για να προσδιορίσουν και να επικοινωνήσουν την ταυτότητα, τις αξίες και τις δυνάμεις τους σε ένα επαγγελματικό πλαίσιο.
- Εξοπλίστε τους συμμετέχοντες με τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη δημιουργία αποτελεσματικών βιογραφικών σημειωμάτων με βάση τις δεξιότητες που προβάλλουν τις ικανότητές τους και το προσωπικό τους προφίλ.
- Ενδυνάμωση των συμμετεχόντων με τις γνώσεις και τα εργαλεία που είναι απαραίτητα για την πλοήγηση στην αγορά εργασίας

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Γενικές ικανότητες:

- Ικανότητα σχεδιασμού και οργάνωσης
- Ικανότητα εντοπισμού δεξιοτήτων
- Παροχή δράσεων κατάρτισης για τη βελτίωση των προσωπικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων
- Δεξιότητες καθοδήγησης
- Γνώση των αναγκών της αγοράς εργασίας και των διαύλων ευκαιριών απασχόλησης
- Ικανότητα ενσωμάτωσης της κοινωνικής και πολιτισμικής ποικιλομορφίας της ομάδας στο περιεχόμενο της κατάρτισης και στις διαδικασίες μάθησης

Ειδικές ικανότητες:

- Ικανότητα υποστήριξης της αυτονομίας και της υπευθυνότητας
- Διαχείριση προσωπικού

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να ανακεφαλαιώνουν το περιεχόμενο που διδάχθηκαν στις προηγούμενες ενότητες. Μπορεί να πραγματοποιηθεί ένας σύντομος καταιγισμός ιδεών. Με τη συμβολή των συμμετεχόντων, οι εκπαιδευτές θα τους εισάγουν στα βιογραφικά σημειώματα που βασίζονται σε δεξιότητες:

ΜΠΛΟΚ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

ΒΗΜΑ 1.1 - Ορισμός

Ορισμός: Το βιογραφικό σημείωμα που βασίζεται στις δεξιότητες, γνωστό και ως βιογραφικό σημείωμα που βασίζεται στις ικανότητες, είναι ένα έγγραφο που έχει σχεδιαστεί για να αναδεικνύει τις βασικές ικανότητες και τα προσόντα ενός ατόμου.

Σε αντίθεση με τα παραδοσιακά βιογραφικά σημειώματα που δίνουν προτεραιότητα στο ιστορικό εργασίας και τις χρονολογικές λεπτομέρειες, τα βιογραφικά σημειώματα που βασίζονται στις δεξιότητες δίνουν έμφαση στις δεξιότητες και τις εμπειρίες που σχετίζονται περισσότερο με την

αιτούμενη θέση εργασίας. Ο πρωταρχικός σκοπός ενός βιογραφικού σημειώματος με βάση τις δεξιότητες είναι να δείξει πώς οι μοναδικές δεξιότητες και τα προσόντα ενός υποψηφίου ευθυγραμμίζονται με τις συγκεκριμένες απαιτήσεις μιας θέσης εργασίας. Αυτή η προσέγγιση είναι ιδιαίτερα πολύτιμη για όσους αλλάζουν καριέρα και για άτομα με κενά στην απασχόληση. Ένα βιογραφικό σημείωμα που βασίζεται σε δεξιότητες είναι ένα εργαλείο για τη διαμόρφωση και την επικοινωνία ενός ατομικού προσωπικού brand.

Παρουσιάζει μοναδικές δεξιότητες, τεχνογνωσία και αξίες, βοηθώντας στη δημιουργία μιας συνεπούς και ελκυστικής εικόνας σε διάφορες επαγγελματικές πλατφόρμες. Όταν και τα δύο είναι ευθυγραμμισμένα, το βιογραφικό με βάση τις δεξιότητες ενισχύει την προσωπική επωνυμία, επικοινωνώντας αποτελεσματικά τις ιδιότητες που ξεχωρίζουν έναν υποψήφιο και τον καθιστούν πολύτιμο περιουσιακό στοιχείο στον επιλεγμένο τομέα.

ΒΗΜΑ 1.2 - Κοινό βιογραφικό σημείωμα και βιογραφικό σημείωμα με βάση τις δεξιότητες για τους συμμετέχοντες

Οι συμμετέχοντες μπορούν να απασχοληθούν με την ερώτηση για τη διαφορά μεταξύ ενός κοινού βιογραφικού σημειώματος και ενός βιογραφικού σημειώματος με βάση τις δεξιότητες.

ΒΗΜΑ 1.3 - Παραδοσιακά βιογραφικά σημειώματα και βιογραφικά σημειώματα με βάση τις δεξιότητες

Στη συνέχεια, παρουσιάστε τους το ακόλουθο περιεχόμενο:

Βασικές διαφορές μεταξύ των παραδοσιακών βιογραφικών σημειωμάτων και των βιογραφικών σημειωμάτων που βασίζονται σε δεξιότητες:

Τα παραδοσιακά βιογραφικά σημειώματα συνήθως ξεκινούν με στοιχεία επικοινωνίας και μια δήλωση στόχων, ακολουθούμενη από μια χρονολογική καταγραφή της εργασιακής εμπειρίας. Αντίθετα, τα βιογραφικά που βασίζονται σε δεξιότητες ξεκινούν με μια περίληψη δεξιοτήτων ή μια ενότητα προσόντων, δίνοντας έμφαση στις βασικές δεξιότητες, τα επιτεύγματα και τις ικανότητες πριν από την παρουσίαση του εργασιακού ιστορικού. Ενώ τα παραδοσιακά βιογραφικά υπογραμμίζουν το ιστορικό απασχόλησης και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας, τα βιογραφικά που βασίζονται σε δεξιότητες δίνουν έμφαση στο τι μπορεί να κάνει ένας υποψήφιος και πόσο αποτελεσματικά μπορεί να το κάνει. Η αναγνώριση αυτών των διαφορών είναι απαραίτητη για την προσαρμογή του βιογραφικού σας στις μοναδικές απαιτήσεις μιας συγκεκριμένης θέσης εργασίας και ενός εργοδότη.

Βήματα για την εκπόνηση ενός βιογραφικού σημειώματος με βάση τις δεξιότητες:

1) Προσδιορισμός των βασικών ικανοτήτων:

Αναγνώριση των βασικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων που σχετίζονται με την εργασία-στόχο:

Η δημιουργία ενός βιογραφικού σημειώματος με βάση τις ικανότητες απαιτεί μια ολοκληρωμένη ανάλυση της περιγραφής της θέσης εργασίας και των απαιτήσεων. Αυτό συνεπάγεται τον εντοπισμό λέξεων-κλειδιών και φράσεων που αντικατοπτρίζουν τις

κρίσιμες δεξιότητες και ικανότητες που αναζητά ο εργοδότης. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν τεχνικές δεξιότητες, κοινωνικές δεξιότητες, πιστοποιήσεις και συγκεκριμένους τομείς γνώσεων. Η αναγνώριση αυτών των βασικών ικανοτήτων είναι καθοριστικής σημασίας για την ευθυγράμμιση του βιογραφικού σας με τις προσδοκίες του εργοδότη και την αποτελεσματική απόδειξη της καταλληλότητάς σας για τον ρόλο.

2) Έμφαση στις μεταβιβάσιμες δεξιότητες:

Οι μεταβιβάσιμες δεξιότητες, οι οποίες συχνά αναφέρονται ως κοινωνικές δεξιότητες ή καθολικές δεξιότητες, είναι ιδιότητες που μπορούν να εφαρμοστούν σε διάφορες θέσεις εργασίας και κλάδους. Οι δεξιότητες αυτές περιλαμβάνουν την επικοινωνία, την επίλυση προβλημάτων, την προσαρμοστικότητα, την ομαδική εργασία και την ηγεσία. Η ανάδειξη της ικανότητάς σας να προσαρμόζετε αυτές τις δεξιότητες σε διαφορετικούς ρόλους σας διακρίνει ως ευέλικτο υποψήφιο.

Διάρθρωση του βιογραφικού σημειώματος

- **Οδηγίες μορφοποίησης και διάταξης βιογραφικού σημειώματος:**

Η οπτική πτυχή του βιογραφικού σας έχει μεγάλη σημασία. Μια τακτική, καλά δομημένη και φιλική προς τον αναγνώστη διάταξη είναι επιβεβλημένη. Αυτή η ενότητα θα εξετάσει πτυχές όπως η επιλογή γραμματοσειράς, τα διαστήματα, τα περιθώρια και η χρήση bullet points για σαφήνεια. Θα μάθετε πώς να δημιουργήσετε ένα οπτικά ελκυστικό βιογραφικό σημείωμα διατηρώντας παράλληλα μια επαγγελματική εμφάνιση.

- **Σημασία της σαφούς και συνοπτικής γλώσσας:**

Η γλώσσα του βιογραφικού σημειώματος πρέπει να είναι απλή και να μην περιέχει αργκό ή υπερβολική τεχνική ορολογία. Αυτό το τμήμα θα διερευνήσει πώς να μεταφέρετε τις ικανότητές σας με ακρίβεια, αποφεύγοντας την περιττή πολυπλοκότητα. Στόχος είναι να μπορέσει ο εργοδότης να αντιληφθεί γρήγορα τα προσόντα σας.

- **Κατάλληλα τμήματα και η σειρά τους:**

Για να δημιουργήσετε ένα αποτελεσματικό βιογραφικό σημείωμα με βάση τις δεξιότητες, η σωστή δομή είναι απαραίτητη. Θα ασχοληθούμε με τις ακόλουθες ενότητες:

- **Περίληψη/προσόντα:** Σύντομη επισκόπηση των βασικών σας ικανοτήτων.
- **Δεξιότητες:** Λεπτομερής κατάλογος των σχετικών δεξιοτήτων, κατηγοριοποιημένες για λόγους σαφήνειας.
- **Εργασιακή εμπειρία:** Συνοπτική παρουσίαση του εργασιακού σας ιστορικού, με έμφαση στα επιτεύγματα.
- **Εκπαίδευση:** Λεπτομέρειες σχετικά με το ακαδημαϊκό υπόβαθρο και τα προσόντα σας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΣΑΣ

Βήμα 1.0 - Εξηγήστε

Αυτές είναι οι κατευθυντήριες γραμμές για τους εκπαιδευτές. Συνιστάται στους εκπαιδευτές να μοιράζονται και να εξηγούν τον στόχο της δραστηριότητας και τα υλικά που απαιτούνται. Αργότερα, θα παρουσιάσουν τη γενική ανάλυση της δραστηριότητας βήμα προς βήμα.

Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να αναλογιστούν τις δεξιότητες, τις ικανότητες και τα επιτεύγματά τους και να ξεκινήσουν τη διαδικασία σύνταξης ενός βιογραφικού σημειώματος με βάση τις δεξιότητες. Προσδιορίζοντας τις βασικές τους ικανότητες, οι συμμετέχοντες θα είναι καλύτερα εξοπλισμένοι για να δημιουργήσουν στοχευμένα και εντυπωσιακά βιογραφικά σημειώματα.

Απαιτούμενα υλικά: χαρτί ή ψηφιακές συσκευές για σημειώσεις, μαρκαδόρους, στυλό ή μολύβια.

ΒΗΜΑ 1.1 - Αυτοαναστοχασμός

Ζητήστε από κάθε συμμετέχοντα να αναλογιστεί για λίγο τις δεξιότητες, τις ικανότητες και τα προσωπικά του επιτεύγματα. Μπορούν να εξετάσουν τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Σε ποιες δεξιότητες είμαι ιδιαίτερα καλός;
- Για ποια επιτεύγματα είμαι πιο περήφανος;
- Ποια είναι τα δυνατά μου σημεία που με κάνουν να ξεχωρίζω σε ένα επαγγελματικό πλαίσιο;

Αφήστε περίπου 10 λεπτά, τουλάχιστον, για αυτοσυγκέντρωση.

ΒΗΜΑ 1.2 - Ομαδική συζήτηση

Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν κάποιες από τις ικανότητες που έχουν εντοπίσει κατά τη διάρκεια της αυτοκριτικής. Συζητήστε τη σημασία της αναγνώρισης των μεταβιβάσιμων δεξιοτήτων που μπορούν να εφαρμοστούν σε διάφορους εργασιακούς ρόλους.

ΒΗΜΑ 1.3 - Προσδιορισμός ικανοτήτων

Δώστε στους συμμετέχοντες ένα φύλλο εργασίας ή ένα πρότυπο προσδιορισμού ικανοτήτων. Το φύλλο εργασίας θα πρέπει να έχει τμήματα για τις τεχνικές δεξιότητες, τις κοινωνικές δεξιότητες και άλλες σχετικές ικανότητες. Καθοδηγήστε τους συμμετέχοντες να συμπληρώσουν το φύλλο εργασίας καταγράφοντας τις ικανότητες που έχουν εντοπίσει.

ΒΗΜΑ 1.4 - Σύνταξη βιογραφικού σημειώματος

Δώστε στους συμμετέχοντες ένα υπόδειγμα ή έναν οδηγό βιογραφικού σημειώματος με βάση τις δεξιότητες και καθοδηγήστε τους να αρχίσουν να συντάσσουν το δικό τους βιογραφικό σημείωμα με βάση τις δεξιότητες, χρησιμοποιώντας τις ικανότητες που έχουν εντοπίσει. Τονίστε ότι αυτό είναι απλώς ένα προκαταρκτικό σχέδιο και ότι μπορούν να το βελτιώσουν περαιτέρω στο μέλλον. Δώστε χρόνο στους συμμετέχοντες να δουλέψουν ατομικά πάνω στο προσχέδιο του βιογραφικού τους με βάση τις δεξιότητες, τουλάχιστον 15 λεπτά.

ΒΗΜΑ 1.5 - Ανταλλαγή και ανατροφοδότηση

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τι έχουν συμπεριλάβει στα προσχέδιά τους. Ενθαρρύνετε τους άλλους να παράσχουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση ή να θέσουν ερωτήσεις για να βοηθήσουν στην τελειοποίηση των σχεδίων τους.

ΒΗΜΑ 1.6 - Συμπέρασμα

Συνοψίστε τη σημασία της αναγνώρισης των ικανοτήτων και τον τρόπο με τον οποίο η διαδικασία αυτή συμβάλλει στη δημιουργία ενός αποτελεσματικού βιογραφικού σημειώματος με βάση τις δεξιότητες. Αναφέρετε ότι οι συμμετέχοντες μπορούν να συνεχίσουν να βελτιώνουν τα σχέδιά τους και να ζητούν πρόσθετη καθοδήγηση, εφόσον χρειάζεται.

Σε αυτό το σημείο, οι εκπαιδευτές θα παρουσιάσουν το δεύτερο θεωρητικό μέρος αυτής της εκπαιδευτικής ενότητας. Λειτουργεί ως κλείσιμο της ενότητας. Αφού εκπαιδεύτηκαν σε διάφορες εγκάρσιες ικανότητες και τις εντόπισαν στον εαυτό τους, τώρα ήρθε η ώρα να τις εφαρμόσουν στην πράξη.

ΜΠΛΟΚ 2 - ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ BRANDING

ΒΗΜΑ 2.1 - Προσωπικό Branding

Το προσωπικό branding ή η επαγγελματική εικόνα είναι μια έννοια μέσω της οποίας η προσωπική εικόνα δουλεύεται σαν να επρόκειτο για ένα εμπορικό εμπορικό σήμα, για να επιτευχθεί επαγγελματική διαφοροποίηση και επιτυχία. Όταν μιλάμε για προσωπικό branding, δεν αναφερόμαστε μόνο σε επαγγελματικές δεξιότητες ή πρακτικές, οι οποίες είναι επίσης πολύ σημαντικές, αλλά και σε έναν συνδυασμό δεξιοτήτων και εμπειριών που σας κάνουν αυτό που είστε. Με τη διάχυτη επιρροή των νέων τεχνολογιών και των κοινωνικών δικτύων, είναι πιο αναγκαίο από ποτέ να προσφέρετε στους άλλους ένα προσωπικό brand που μπορεί να παρέχει ένα διαφανές μήνυμα για την ταυτότητα και την αξία σας. Ως εκ τούτου, η δημιουργία, η ενίσχυση και ο έλεγχος της προσωπικής σας μάρκας θα σας βοηθήσει να δημιουργήσετε νέες ευκαιρίες και να διευκολύνετε την επίτευξη των στόχων και των σκοπών σας. Η δημιουργία και η εδραίωση μιας προσωπικής μάρκας δεν πρέπει να αφεθεί στον αυτοσχεδιασμό- απαιτεί την τήρηση μιας στρατηγικής προσωπικής μάρκας ικανής να προσαρμόσει την εικόνα σας με πραγματικό, βέλτιστο και αποτελεσματικό τρόπο.

Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να εξεταστούν διάφορα βήματα ή εργασίες που θα βοηθήσουν στη διαδικασία ανάπτυξης της επωνυμίας σας. Παρακάτω, απαριθμούνται και περιγράφονται ορισμένα από αυτά τα βήματα:

ΒΗΜΑ 2.2 - Στόχοι, Στόχος, Μήνυμα, Εικόνα, Δράσεις, Αποτελέσματα

Οι συμμετέχοντες μπορούν να εμπλακούν ρωτώντας τους σχετικά με τα θέματα που εξηγήθηκαν: στόχοι, χρώματα, δράσεις κ.λπ.

- **Καθορίστε τους στόχους σας:** Μια στρατηγική προσωπικής επωνυμίας πρέπει να ξεκινά με τον καθορισμό των στόχων. Μπορεί να έχετε πολλούς στόχους στο μυαλό σας, γι' αυτό είναι

σκόπιμο να δώσετε προτεραιότητα και να ορίσετε τους πιο απαραίτητους ή άμεσους. Ποιους επαγγελματικούς στόχους επιθυμείτε να επιτύχετε; Πόσο μακριά θέλετε να φτάσετε; Να αποκτήσετε μια νέα δουλειά, πελάτες, να πουλήσετε περισσότερο, να δημιουργήσετε νέες ευκαιρίες, επαφές; Πού θα βρίσκεστε σε τρία χρόνια;

- **Καθορίστε το κοινό-στόχο σας:** Ο καθορισμός του κοινού-στόχου σας θα σας βοηθήσει να δημιουργήσετε όχι μόνο καλό περιεχόμενο, αλλά και το σωστό περιεχόμενο για την επίτευξη των στόχων σας. Ο ορισμός του personal branding συνδέεται στενά με τους στόχους που έχετε θέσει, οπότε πρέπει να εξετάσετε σε ποιους θέλετε να απευθυνθείτε: σε συναδέλφους, πελάτες, προμηθευτές, επαφές κ.λπ.
- **Καθορίστε το μήνυμα και το στυλ επικοινωνίας σας:** Μία από τις αρχές και συμβουλές για την ανάπτυξη της προσωπικής σας μάρκας είναι η χρήση απλών λέξεων και ιδεών για να μεταφέρετε το μήνυμά σας. Να είστε πάντα αληθινοί με τον εαυτό σας, περιγράφοντας ποιοι είστε. Να είστε θετικοί και ανοιχτοί και να παρακινείτε το κοινό σας να οικοδομήσει εμπιστοσύνη και, ως αποτέλεσμα, αφοσίωση στην επωνυμία σας. Ο τόνος και το στυλ επικοινωνίας θα καθοριστούν από το επιθυμητό κοινό-στόχο: ενημερωτικό, φιλικό, συναισθηματικό κ.λπ.
- **Σχεδιάστε την εταιρική σας εικόνα:** Ένα άλλο κλειδί για την οικοδόμηση μιας επιτυχημένης προσωπικής μάρκας είναι η εταιρική εικόνα. Κάθε προσωπική μάρκα συνδέεται με μια εταιρική εικόνα που αντικατοπτρίζει τα χαρακτηριστικά της. Δεν είναι εύκολο να επιτύχετε μια εταιρική εικόνα που να ταιριάζει με το ποιος είστε- πρέπει να λάβετε υπόψη σας σχετικές πτυχές, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού των εννοιών με τις οποίες θέλετε να αναγνωρίζουν οι χρήστες την προσωπική σας μάρκα. Θα πρέπει επίσης να συσχετίσετε αντικείμενα ή στοιχεία που προσθέτουν αξία στο προφίλ της προσωπικής σας επωνυμίας. Το χρώμα και η τυπογραφία είναι επίσης ουσιώδεις και μην ξεχνάτε ότι πρόκειται για μια δημιουργική διαδικασία και κάθε λεπτομέρεια συμβάλλει στην ευθυγράμμιση με την ταυτότητά σας. Για παράδειγμα, η επιλογή του χρώματος μπορεί να μεταφέρει διαφορετικά συναισθήματα.
- **Σχεδιάστε τις ενέργειές σας:** Υπάρχει ένα ευρύ φάσμα ενεργειών που θα βοηθήσουν την προσωπική σας μάρκα να αναπτυχθεί και να αποκτήσει μεγαλύτερη αξία. Το πιο σημαντικό είναι να έχετε περιέργεια, επιθυμία για μάθηση και έμφυτη περιέργεια να μάθετε περισσότερα για τα ενδιαφέροντα και το κοινό-στόχο σας. Ο σχεδιασμός των ενεργειών θα πρέπει να συνδέεται με μια αμείλικτη συνέπεια προσανατολισμένη στην επίτευξη των επιθυμητών στόχων.
- **Μετρήστε τα αποτελέσματα:** Οι νέες τεχνολογίες και τα κοινωνικά δίκτυα είναι οι σημαντικότερες πλατφόρμες για την προσωπική επωνυμία, όπου οι πληροφορίες ρέουν σε μεγάλες ποσότητες. Ήρθε η ώρα να διαπιστώσετε τι αντίκτυπο έχει η στρατηγική προσωπικού μάρκετινγκ, γι' αυτό πρέπει να μετρήσετε και να ποσοτικοποιήσετε τα αποτελέσματα.

ΒΗΜΑ 2.3 - Γιατί λοιπόν είναι σημαντικό να εργαστείτε πάνω στο προσωπικό σας εμπορικό σήμα;

Οι συμμετέχοντες μπορούν να εμπλακούν θέτοντάς τους αυτές τις ερωτήσεις και συλλέγοντας τις απαντήσεις τους. Στη συνέχεια, συγκρίνετέ τις με τις ακόλουθες:

- **Διαφοροποίηση από τους ανταγωνιστές:** Η διαφοροποίηση του εαυτού σας και η προσφορά μιας νέας και καινοτόμου αξίας μέσω της προσωπικής σας επωνυμίας μπορεί να σας βοηθήσει να ξεχωρίσετε.
- **Ορατότητα:** Μια καλά αναπτυγμένη προσωπική μάρκα θα σας προσφέρει μεγαλύτερη προβολή, οδηγώντας σε ένα ευρύτερο φάσμα δυνατοτήτων και ευκαιριών.
- **Ανάπτυξη προσωπικής και επαγγελματικής εικόνας:** Η διαδικασία ανάπτυξης της προσωπικής σας ταυτότητας σας βοηθά να κατανοήσετε καλύτερα το προσωπικό και επαγγελματικό σας προφίλ, προσφέροντας μεγαλύτερη διαφάνεια σχετικά με τις φιλοδοξίες και τους στόχους σας.
- **Τοποθέτηση και μήνυμα:** Μια καλά αναπτυγμένη προσωπική μάρκα σας τοποθετεί επαγγελματικά και σας επιτρέπει να δώσετε μεγαλύτερη δύναμη και φωνή στο μήνυμά σας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2 - ΠΑΙΧΝΪΔΙ ΡΟΛΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΣΑΝΣΕΡ

Αυτές είναι οι κατευθυντήριες γραμμές για τους εκπαιδευτές. Συνιστάται στους εκπαιδευτές να μοιράζονται και να εξηγούν τον στόχο της δραστηριότητας και τα απαιτούμενα υλικά. Αργότερα, θα παρουσιάσουν τη γενική ανάλυση της δραστηριότητας βήμα προς βήμα.

1) Στόχος:

Αυτή η δραστηριότητα παιχνιδιού ρόλων ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να βγουν από τη ζώνη άνεσής τους και ενισχύει τις δεξιότητες επικοινωνίας και παρουσίασης. Παρουσιάζοντας τα elevator pitches των συναδέλφων τους, οι συμμετέχοντες μπορούν να κατανοήσουν βαθύτερα τα δυνατά σημεία και τις φιλοδοξίες των συναδέλφων τους, ενώ παράλληλα βελτιώνουν την ικανότητά τους να εκφράζουν αποτελεσματικά το δικό τους προσωπικό brand.²⁴

ΒΗΜΑ 2.1 - Προετοιμασία

Δώστε σε κάθε συμμετέχοντα ένα φυλλάδιο που περιγράφει τα βασικά στοιχεία ενός αποτελεσματικού elevator pitch. Αυτό το φυλλάδιο θα πρέπει να περιλαμβάνει οδηγίες σχετικά με τη δομή, το περιεχόμενο και την παρουσίαση της ομιλίας με το ασανσέρ.

Εξηγήστε σε 5 λεπτά ότι κάθε συμμετέχων θα έχει την ευκαιρία να παρουσιάσει το elevator pitch του σε μια μικρή ομάδα συναδέλφων του.

ΒΗΜΑ 2.2 - Δημιουργία μικρών ομάδων

²⁴ Τα απαιτούμενα υλικά είναι διαθέσιμα στο παράρτημα 8 της εργαλειοθήκης.

Χωρίστε σε 2 λεπτά τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες των 3-4 ατόμων. Ιδανικά, κάθε ομάδα θα πρέπει να αποτελείται από άτομα με διαφορετικό επαγγελματικό υπόβαθρο.

ΒΗΜΑ 2.3 - Δημιουργία του Elevator Pitch

Καθοδηγήστε τους συμμετέχοντες να σχηματίσουν ζευγάρι με έναν συνάδελφο από την ομάδα τους. Θα αφιερώσουν λίγα λεπτά για να δημιουργήσουν μια παρουσίαση του συνάδελφου τους, εστιάζοντας στην προβολή των μοναδικών δεξιοτήτων, εμπειριών και επαγγελματικών φιλοδοξιών του.

Τονίστε ότι τα διαφημιστικά μηνύματα πρέπει να είναι συνοπτικά, ελκυστικά και να διαρκούν περίπου 30 δευτερόλεπτα.

Αυτό το βήμα θα διαρκέσει συνολικά 8 λεπτά.

ΒΗΜΑ 2.4 - Παιχνίδι ρόλων

Κάθε συμμετέχων εκ περιτροπής εκφωνεί το elevator pitch που ετοίμασε για τον συνάδελφό του (5 λεπτά ανά συμμετέχοντα). Ενθαρρύνετε τους να μιλήσουν σαν να παρουσίαζαν τον συνάδελφό τους σε έναν πιθανό πελάτη ή εργοδότη.

Μετά από κάθε παρουσίαση, το άτομο στο οποίο έγινε η παρουσίαση παρέχει ανατροφοδότηση. Μπορούν να μοιραστούν ποιες πτυχές της παρουσίασης τους άρεσαν και τυχόν προτάσεις για βελτίωση.

ΒΗΜΑ 2.5 - Περιστροφή

Εναλλαγή με τον επόμενο συμμετέχοντα, έως ότου όλοι στη μικρή ομάδα έχουν την ευκαιρία να εξασκηθούν και να λάβουν ανατροφοδότηση σε 2 λεπτά, εκφωνώντας ο ένας το elevator pitch του άλλου.

ΒΗΜΑ 2.6 - Ομαδική συζήτηση

Συγκεντρωθείτε ξανά ως μεγαλύτερη ομάδα και κάντε μια σύντομη συζήτηση διάρκειας 3 λεπτών σχετικά με την εμπειρία. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τυχόν ιδέες που αποκόμισαν από την παρουσίαση των παρουσιάσεων των συναδέλφων τους και τη λήψη ανατροφοδότησης.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3 - ΆΣΚΗΣΗ ΡΟΛΩΝ ΓΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ

Αυτή θα είναι η τελευταία δραστηριότητα. Αυτές είναι οι οδηγίες για τους εκπαιδευτές. Συνιστάται στους εκπαιδευτές να μοιραστούν και να εξηγήσουν τον στόχο της δραστηριότητας. Αργότερα, θα παρουσιάσουν τη γενική ανάλυση της δραστηριότητας βήμα προς βήμα.

Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να ενδυναμώσει τους συμμετέχοντες με τις δεξιότητες και την αυτοπεποίθηση που χρειάζονται για να έχουν καλή απόδοση σε συνεντεύξεις για εργασία και, κατ' επέκταση, να ενισχύσει την απασχολησιμότητά τους και την ικανότητά τους να εξασφαλίσουν την κατάλληλη θέση εργασίας.

Το παιχνίδι ρόλων είναι μια τεχνική προσομοίωσης μιας πραγματικής κατάστασης, κατά την οποία οι συμμετέχοντες αναλαμβάνουν συγκεκριμένους ρόλους και δημιουργούν ένα σενάριο σαν να ήταν πραγματικό. Βάζοντας τους εκπαιδευόμενους στην κατάσταση μιας συνέντευξης για δουλειά θα τους βοηθήσει να νιώσουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση όταν έρθει η πραγματική στιγμή.

ΒΗΜΑ 3.1 - Αποσαφήνιση των ρόλων

Ο εκπαιδευτής θα πρέπει να ενεργεί ως συντονιστής του παιχνιδιού ρόλων, εξηγώντας την κατάσταση που θα προσομοιωθεί και τον τρόπο με τον οποίο θα εξελιχθεί. Για να διευκολυνθεί αυτό, οι ρόλοι θα πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένοι:

- Ο συνεντευκτής: Στις επόμενες ασκήσεις, ο ρόλος αυτός μπορεί να ανατεθεί στους συμμετέχοντες στο εργαστήριο. Ο συνεντευκτής θα πρέπει να αναλάβει έναν ουδέτερο ρόλο, χωρίς υπερβολικά χαρακτηριστικά. Δεν πρόκειται για εκφοβισμό του συνεντευξιζόμενου, αλλά ούτε και για κοινωνική συνάντηση.
- Ο συνεντευξιζόμενος: Όλοι οι συμμετέχοντες στο εργαστήριο θα πρέπει να αναλάβουν αυτό το ρόλο κάποια στιγμή ως άτομα που αναζητούν εργασία. Ο συνεντευξιζόμενος θα πρέπει να προσεγγίσει την προσομοίωση ως δοκιμασία, οπότε θα πρέπει να εξετάσει όλες τις σχετικές πτυχές μιας συνέντευξης. Συνιστάται να "είστε ο εαυτός σας" και να ενεργείτε φυσικά, αποφεύγοντας την υπερβολή.
- Οι Παρατηρητές: Τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας θα πρέπει να παρατηρήσουν τι βλέπουν και τι ακούν στη συνέντευξη, εστιάζοντας σε δύο πτυχές: τι χρειάζεται βελτίωση (αδύνατα σημεία) και τι πήγε πολύ καλά (δυνατά σημεία). Αρχικά, θα πρέπει να συμφωνηθεί η προσφερόμενη θέση εργασίας, ο μισθός και τα βασικά χαρακτηριστικά σύμφωνα με αυτό που επιδιώκει ο υποψήφιος.

ΒΗΜΑ 3.2 – Η προσομοίωση

Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτής χωρίζει την ομάδα σε ζεύγη και μοιράζει τους ρόλους. Κάθε ζεύγος θα προσομοιώσει μια συνέντευξη για δουλειά. Συνιστάται η συνέντευξη να μην διαρκεί περισσότερο από 10 λεπτά.²⁵

²⁵ Για να διευκολυνθεί η προσομοίωση, υπάρχουν μερικά παραδείγματα των πιο συνηθισμένων ερωτήσεων σχετικά με την προσωπικότητα, την εκπαίδευση, την προηγούμενη εργασία και την εργασία στην εργαλειοθήκη (Παράρτημα 9).

Το περιβάλλον της συνέντευξης θα πρέπει να διαχειρίζεται προσεκτικά και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα τραπέζι όπου θα κάθεται ο υπεύθυνος της συνέντευξης για να παρακολουθεί τον υποψήφιο για εργασία. Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες φάσεις και συμβουλές που πρέπει να δοθούν στους συμμετέχοντες που παίζουν τους ρόλους των συνεντευξιαζόμενων. Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να δοθούν και γραπτώς.

Στάδια του Role-Playing:

- Χαιρετισμούς: Η πρώτη εντύπωση είναι κρίσιμη. Παρουσιάστε τον εαυτό σας με φυσικό τρόπο και παραμείνετε ψύχραιμοι. Μια σταθερή χειραψία φανερώνει αυτοπεποίθηση. Ενώ οι δειλοί διστάζουν, ο τολμηρός έχει πάει, έχει κατακτήσει και έχει επιστρέψει. Ο συνομιλητής πρέπει να είναι ουδέτερος.
- Εισαγωγικό σχόλιο: Ο συνεντευκτής θα πρέπει να προσπαθήσει να σπάσει τον πάγο και να μειώσει λίγο την ένταση. Εναπόκειται σε αυτούς να αναλάβουν την πρωτοβουλία.
- Ανάπτυξη: Πρέπει να ξέρετε πώς να τις πουλήσετε. Ο συνεντευκτής δεν έχει τηλεπαθητικές δυνάμεις για να καταλάβει πώς είστε. Για να πετύχετε, πρέπει να δείξετε τα προσόντα σας και να τα πουλήσετε. Προσπαθήστε να απαντήσετε στις “Πιο τυπικές ερωτήσεις συνέντευξης εργασίας” που παρέχονται στην επόμενη ενότητα του παρόντος εγγράφου. Ο υπεύθυνος της συνέντευξης κάνει τις ερωτήσεις που θεωρεί σχετικές. Κλείνοντας, ο υποψήφιος για εργασία πρέπει να ενημερωθεί για την προσφερόμενη θέση ή να ερωτηθεί εάν έχει οποιεσδήποτε ερωτήσεις. Μπορείτε να ρωτήσετε για τη θέση εργασίας, την εταιρεία ή τις συνθήκες εργασίας, αλλά αφήστε τον υπεύθυνο της συνέντευξης να θίξει το θέμα του μισθού.
- Αποχαιρετισμός: Στόχος είναι να κατανοήσετε πώς θα συνεχιστεί η διαδικασία επιλογής. Βεβαιωθείτε ότι ο αποχαιρετισμός είναι εγκάρδιος.
- Μετά: Χρησιμοποιήστε τις εμπειρίες για να μάθετε. Βγάλτε συμπεράσματα με την ομάδα, το άτομο ή τον συνεργάτη σας. Εξετάστε τι μπορεί να βελτιωθεί και τι μπορεί να μείνει στη μνήμη σας ως θετικό.

ΒΗΜΑ 3.3 - Παρατήρηση

Στη συνέχεια, η ομάδα θα πραγματοποιήσει έναν γύρο 5 λεπτών όπου οι παρατηρητές θα μοιραστούν τις παρατηρήσεις και τα σχόλιά τους. Θα πρέπει να είναι σαφές ότι οι παρατηρήσεις αυτές έχουν σκοπό να βοηθήσουν στη βελτίωση.

ΒΗΜΑ 3.4 - Συμβουλές

Για την εκπλήρωση της δραστηριότητας, παρέχεται ένας κατάλογος με 25 συμβουλές που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη πριν από μια συνέντευξη για δουλειά. Αυτές μπορούν επίσης να δοθούν στους συμμετέχοντες γραπτώς:

-
- 1) Διεξαγωγή προηγούμενης έρευνας.
 - 2) Ακολουθήστε το ιστολόγιο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης της εταιρείας.
 - 3) Ρωτήστε για το είδος της συνέντευξης που θα έχετε.
 - 4) Αναθεωρήστε και επικαιροποιήστε το βιογραφικό σας σημείωμα.
 - 5) Ενημερώστε και ολοκληρώστε το προφίλ σας στο LinkedIn.
 - 6) Επανεξετάστε το επαγγελματικό σας υπόβαθρο.
 - 7) Προετοιμάστε το Elevator Pitch σας.
 - 8) Δημιουργήστε έναν κατάλογο πιθανών ερωτήσεων και εξασκηθείτε στις απαντήσεις σας.
 - 9) Σκεφτείτε πώς θα απαντήσετε σε δύσκολες ερωτήσεις.
 - 10) Δημιουργήστε έναν κατάλογο με τυχόν ερωτήσεις που μπορεί να έχετε.
 - 11) Ντυθείτε κατάλληλα.
 - 12) Ξεκουραστείτε αρκετά και φτάστε στην ώρα σας.
 - 13) Χαιρετήστε με χαμόγελο και σταθερή χειραψία.
 - 14) Απευθυνθείτε ονομαστικά στον υπεύθυνο της συνέντευξης.
 - 15) Καθίστε ευθεία με τα δύο πόδια στο πάτωμα.
 - 16) Αποφύγετε να σταυρώνετε τα χέρια σας ή να κρύβετε τα χέρια σας.
 - 17) Διατηρήστε οπτική επαφή με τον υπεύθυνο της συνέντευξης.
 - 18) Ακούστε προσεκτικά και αποφύγετε να διακόπτετε τον συνομιλητή σας.
 - 19) Μιλήστε με σαφήνεια, συντομία και αυτοπεποίθηση.
 - 20) Χρησιμοποιήστε μια απλή και θετική γλώσσα.
 - 21) Αποφύγετε μονολεκτικές απαντήσεις.
 - 22) Να είστε ειλικρινείς και να αποφεύγετε τα ψέματα.
 - 23) Να είστε ευγενικοί.
 - 24) Δείξτε ενδιαφέρον και εκφράστε ευγνωμοσύνη κατά την ολοκλήρωση της συνέντευξης.
 - 25) Διαχειριστείτε προσεκτικά τη διαδικτυακή σας παρουσία.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Η εκπαιδευτική συνεδρία συνδυάζει θεωρητικά στοιχεία με πρακτικές δραστηριότητες για να μεταδώσει γνώσεις και δεξιότητες σχετικά με την προσωπική προβολή και βιογραφικά σημειώματα που βασίζονται σε δεξιότητες για όσους αναζητούν εργασία. Μέσω μιας συμμετοχοκεντρικής προσέγγισης, που περιλαμβάνει διαλέξεις, ομαδικές συζητήσεις, μελέτες περιπτώσεων,

αυτοαναστοχασμό, παιχνίδια ρόλων και σύνταξη βιογραφικού σημειώματος, οι συμμετέχοντες μαθαίνουν τις έννοιες και τις εφαρμόζουν. Αυτές οι μέθοδοι στοχεύουν να δώσουν στους συμμετέχοντες μια βαθύτερη κατανόηση της διαδικασίας αναζήτησης εργασίας, επιτρέποντάς τους να δημιουργήσουν αποτελεσματικά βιογραφικά σημειώματα και ελκυστικές προσωπικές μάρκες που θα τους κάνουν να ξεχωρίσουν στην ανταγωνιστική αγορά εργασίας.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Έναν επικεφαλής εκπαιδευτή/διαμορφωτή που έχει εμπειρία στους ανθρώπινους πόρους, στην καθοδήγηση σταδιοδρομίας ή σε συναφή τομέα. Θα πρέπει να έχουν βαθιά γνώση της προσωπικής προβολής, της σύνταξης βιογραφικού σημειώματος και των τεχνικών συνέντευξης. Ο επικεφαλής εκπαιδευτής αναλαμβάνει τον κεντρικό ρόλο στην παροχή κατάρτισης. Ηγείται των παρουσιάσεων, διευκολύνει τις συζητήσεις και παρέχει καθοδήγηση κατά τη διάρκεια των θεωρητικών συνεδριών. Επιβλέπουν το συνολικό πρόγραμμα και διασφαλίζουν ότι επιτυγχάνονται οι μαθησιακοί στόχοι.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 10 συμμετέχοντες

11. Αξιολόγηση

Για την αξιολόγηση των επιδόσεων των εκπαιδευομένων, οι εκπαιδευτές μπορούν να αντιστοιχίσουν βαθμολογίες σε κάθε επίπεδο ικανοτήτων και να αξιολογήσουν τους εκπαιδευόμενους με βάση τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους που επέδειξαν κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Αυτή η ρουμπρίκα θα βοηθήσει τους εκπαιδευτές να παρέχουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση και να μετρήσουν την πρόοδό τους σύμφωνα με τους στόχους και τις ικανότητες αυτής της ενότητας που εξετάζονται .²⁶

²⁶ Αυτό το ερωτηματολόγιο διατίθεται στο παράρτημα 10 της εργαλειοθήκης.

4. Ενότητα κατάρτισης για την ευαισθητοποίηση και την ενεργοποίηση της κοινότητας

4.1. Σύνομη περιγραφή της ενότητας

Τίτλος ενότητας: Ενότητα: Ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση της κοινότητας

Στόχοι:

Κύριοι στόχοι

- Να δώσει τη δυνατότητα στους δικαιούχους να δημιουργήσουν μια κοινότητα που θα μπορούσε να υλοποιήσει τους στόχους και τις επιθυμίες της
- Να δημιουργηθεί μια ομάδα που να είναι σε θέση να κατανοήσει τη φαντασία της για την αλλαγή στον κόσμο
- Για να αναγκάσει με την αποθάρρυνση των δικαιούχων να παρακινήσει τον ακτιβισμό τους
- Μεταφορά ηγετικής ικανότητας για την ηγεσία μιας ομαδικής κοινότητας
- Να επιτρέψει στην ομάδα να είναι αυτόνομη και υπεύθυνη
- Να δώσει δεξιότητες διαπολιτισμικής επικοινωνίας για να πει την αιτία
- Να δοθεί η δυνατότητα στους δικαιούχους να δημιουργήσουν μια ιστορία
- και μια αφήγηση για να επικοινωνήσουν τον σκοπό

Δευτερεύοντες στόχοι

- Να δημιουργηθεί μια ομάδα που μπορεί να γίνει φορέας της αλλαγής
- Να δημιουργήσουμε αντίκτυπο στην κοινότητα και εκτός της κοινότητας

Σημειώσεις: Αυτές οι Μονάδες έχουν ως στόχο να ξεκινήσουν την ενεργοποίηση και την ευαισθητοποίηση μέσα στην ομάδα - που πρέπει να οικοδομηθεί με συνοχή - και στη συνέχεια να τις μεταφέρουν έξω από την ομάδα. Οι δικαιούχοι δεν είναι ακόμη ακτιβιστές και δεν έχουν συγκροτηθεί σε ομάδα. Θα ξεκινήσουν την πορεία τους με τις δραστηριότητες.

Ο αντίκτυπος της ενεργοποίησης της κοινότητας και της ευαισθητοποίησης δεν μπορεί να είναι μεγάλος: θα ξεκινήσει από το εσωτερικό και στη συνέχεια θα βγει προς τα έξω.

Ικανότητες που εξετάζονται:

Γενικές

- Διαχείριση και ανάπτυξη κοινοτικών εργασιών και συμμετοχικών διαδικασιών
- Ικανότητα αντιμετώπισης της αποθάρρυνσης των μαθητών
- Ηγετική ικανότητα (Ικανότητα να αλλάζει κανείς τη συμπεριφορά των άλλων για την επίτευξη κοινών στόχων και να παίζει το ρόλο του ηγέτη μιας ομάδας ή ομάδας και να δημιουργεί ενθουσιασμό και δέσμευση στα μέλη της ομάδας αυτής)
- Δεξιότητες καθοδήγησης και καθοδήγησης

Κατά προσέγγιση διάρκεια (σε ώρες)

Ειδικές

- Ικανότητα υποστήριξης της αυτονομίας και της υπευθυνότητας των φοιτητών κατά την εργασία πεδίου

9 ώρες και 15 λεπτά, που κατανέμονται ως εξής:

Μονάδα 1	Μονάδα 2	Μονάδα 3
3 ώρες	2 ώρες και 45 λεπτά	3 ώρες και 30 λεπτά

4.2. Στοχευμένες συλλογικότητες

Σύμφωνα με την έκθεση για τα δρομολόγια των πράσινων θέσεων εργασίας, που περιλαμβάνεται στο έγγραφο του πλαισίου ικανοτήτων, η παρούσα ενότητα κατάρτισης απευθύνεται σε αυτά τα επαγγελματικά προφίλ:

Γενική διαχείριση έργων και πόρων	• Συντονιστής/ Διαχειριστής έργου
Επικοινωνία, ευαισθητοποίηση Περιοχή	• Διευθυντής επικοινωνίας
Χώρος αποθήκευσης, εφοδιαστικής και διανομής	• Συντονιστής/ Προϊστάμενος αποθήκευσης και εφοδιαστικής αλυσίδας

	• Βοηθός logistics/εργάτης αποθήκης • Χειριστής εξυπηρέτησης πελατών
Περιοχή εκπαίδευσης	• Εκπαιδευτής εκπαίδευσης ενηλίκων για τις κοινωνικές δεξιότητες • Εκπαιδευτής ενηλίκων σε θέματα βιώσιμης γεωργίας και διατροφικού συστήματος, περιβαλλοντικός εκπαιδευτής • Σχολικός εκπαιδευτικός

Η ενότητα δεν έχει όρια ηλικίας, διαφορές φύλου, κινητικότητας ή αναπηρίας.

4.3. Μεθοδολογία

Μη μετωπική εκπαίδευση, μη τυπική εκπαίδευση, εκπαίδευση μεταξύ ομοτίμων, μάθηση μέσω της πράξης.

Η μεθοδολογία αναμειγνύει μερικές φορές θεωρητικά πλαίσια με την πρακτική, αλλά σχεδόν όλα τα περιεχόμενα διεξάγονται με μάθηση βασισμένη σε δραστηριότητες.

Εργαλεία μεθοδολογίας: μεθοδολογίες μη τυπικής μάθησης, όπως η κριτική σκέψη, η επίλυση προβλημάτων, η συνεργατική μάθηση σε ομάδες, η στρατηγική αυτοαξιολόγησης και η μεθοδολογία world café.

4.4. Εργαλεία

Για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων αυτής της ενότητας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι:

- Γραφική ύλη και υλικά: μεγάλες λευκές αφίσες και flipcharts, υλικά για να γράψετε/σχεδιάσετε: μαρκαδόροι, στυλό, πινέλα και χρώματα, πολύχρωμες κάρτες, φύλλα χαρτιού, πολύχρωμα αυτοκόλλητα σημειώματα, κόλλα UHU Patafix.
- Υλικά δραστηριότητας: με ερωτήσεις για τις δραστηριότητες
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

4.5. Υποδομή

Για την ανάπτυξη της ενότητας απαιτούνται οι ακόλουθες υποδομές:

- Τεχνολογία: υπολογιστής και βιντεοπροβολέας. Πρόσβαση στο Διαδίκτυο.
- Τόπος διεξαγωγής:: Είναι σκόπιμο οι δραστηριότητες να διεξάγονται σε έναν ευρύχωρο χώρο, ώστε οι ομάδες εργασίας να μπορούν να κάθονται γύρω από διαφορετικά τραπέζια και να εργάζονται χωρίς να ενοχλούν η μία την άλλη. Το σκηνικό είναι μια θεμελιώδης πτυχή: μια διάταξη τραπεζιών κατάλληλη για να φιλοξενήσει μια μικρή ομάδα ατόμων αντίστοιχα, η οποία μπορεί να κυμαίνεται από 4 έως 7 άτομα στις διάφορες δραστηριότητες.

4.6. Προσβασιμότητα

Οι δραστηριότητες της ενότητας έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να είναι χωρίς αποκλεισμούς και να προσαρμόζονται εύκολα. Καμία δραστηριότητα δεν απαιτεί ιδιαίτερη κινητική προσπάθεια. Η χρήση απλών εργαλείων, όπως τα flipcharts ή τα post-it, αποσκοπεί στη μείωση των εμποδίων της μη προσβασιμότητας. Επιπλέον, κάθε δραστηριότητα μπορεί να αναδιαμορφωθεί ώστε να προσαρμοστεί σε κάθε συγκεκριμένη ανάγκη χωρίς να χάσει την αξία ή την αποτελεσματικότητά της.

4.7. Άλλοι μηχανισμοί ένταξης

Οι δραστηριότητες της ενότητας έχουν σχεδιαστεί για να διεξάγονται σε χώρους χωρίς αποκλεισμούς και με ασφάλεια.

Υπάρχουν ορισμένοι "κανόνες" και έννοιες που είναι σημαντικό να τεθούν στο τραπέζι. Για τον εκπαιδευτή, είναι θεμελιώδες να ξεκαθαρίσει ότι πρόκειται για έναν ασφαλή χώρο: οι προκαταλήψεις, οι κρίσεις και η έλλειψη σεβασμού πρέπει να μείνουν έξω από αυτόν τον χώρο. Ο καθένας πρέπει να αισθάνεται ασφαλής, να μην κρίνεται και να είναι ελεύθερος να εκφραστεί.

Σε αυτόν τον χώρο δεν υπάρχουν "ανόητες" και ασήμαντες παρατηρήσεις και σχόλια, διότι όλα προέρχονται από την αυτοαντίληψη, την αυτοέκφραση και την προσωπική άποψη του ατόμου. Είναι σημαντικό να τονωθεί η ενεργητική ακρόαση μεταξύ των συμμετεχόντων.

→ Υπάρχει μόνο ένας κανόνας: <<Αν πρέπει να αισθάνομαι ελεύθερος να εκφράσω τον εαυτό μου, να νιώθω ασφαλής, να μην κρίνω και να με ακούνε ενεργά - Με τον ίδιο τρόπο πρέπει να δημιουργήσω έναν φιλόξενο χώρο, όπου δεν πρέπει να κρίνω την αυτοέκφραση των άλλων και να τους ακούω ενεργά.>>

Εάν προκύψουν περιπτώσεις δυσφορίας και διακρίσεων, είναι ευθύνη του εκπαιδευτή να διασφαλίσει ότι οι συγκρούσεις θα μετριαστούν και θα επιλυθούν.

4.8. Άλλα στοιχεία ενδιαφέροντος

4.8.1. Υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό και πόροι

- Η VWE ΜΠΟΡΕΙ! Αναλαμβάνοντας δράση κατά της ρητορικής μίσους μέσω αντι- και εναλλακτικών αφηγήσεων Εγχειρίδιο: <https://rm.coe.int/wecan-eng-final-23052017-web/168071ba08>

Το παρόν εγχειρίδιο (de Latour, Perger, Salaj, et al., 2017) αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της εκστρατείας του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη νεολαία χωρίς ρητορική μίσους και απευθύνεται σε νέους από την ηλικία των 13 ετών. Παρουσιάζει επικοινωνιακές και εκπαιδευτικές προσεγγίσεις και εργαλεία για τους νέους και άλλους ακτιβιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ώστε να αναπτύξουν τις δικές τους αντι- και εναλλακτικές αφηγήσεις στη ρητορική μίσους.

4.8.2. Γενικές συστάσεις και παρατηρήσεις

a. Παγοθραύστες και ενεργοποιητές

Η συμβουλή είναι να ξεκινήσετε με icebreakers ή energizers πριν από την έναρξη των δραστηριοτήτων. Είναι σημαντικό να δημιουργήσετε ένα ήρεμο και χαλαρό περιβάλλον και να αρχίσετε να ενισχύετε τη συνοχή της ομάδας και να χρησιμοποιήσετε επαρκή χρόνο για την οικοδόμησή της.

b. Σύνδεση με την Ενότητα διαχείρισης ομάδων χωρίς αποκλεισμούς

Εκτελέστε αυτή την Ενότητα αφού διαβάσετε την Ενότητα Διοίκησης ομάδων χωρίς αποκλεισμούς, ώστε να έχετε υπόψη σας τις προτάσεις και την προσέγγισή της.

Η ενότητα που ακολουθεί έχει ως στόχο να δώσει εργαλεία και συμβουλές στον τομέα της ευαισθητοποίησης και της ενεργοποίησης της κοινότητας, ωστόσο είναι σημαντικό οι εκπαιδευτές/διαμορφωτές να προσαρμόζουν τη γλώσσα και τις δραστηριότητες στις ανάγκες της ομάδας και τα χαρακτηριστικά της.

Οι εκπαιδευτές πρέπει να εργάζονται με τρόπο που να εμπλέκει όλους τους συμμετέχοντες, χρησιμοποιώντας γλώσσα χωρίς αποκλεισμούς που δεν είναι επιθετική, σεξιστική, προσβλητική ή χυδαία.

Θα τεθεί αυτός/αυτή και αυτός/αυτή για να δημιουργηθεί μια γλώσσα χωρίς αποκλεισμούς.

Οι λόγοι είναι πολλοί: η γλώσσα είναι ένα βασικό εργαλείο επικοινωνίας για να εκφραζόμαστε και να αλληλεπιδρούμε με τον κόσμο γύρω μας (Kelly, 2023). Διαθέτει την αξιοσημείωτη ικανότητα να διαμορφώνει τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις συμπεριφορές μας, ενώ παράλληλα συμβάλλει ουσιαστικά στη διαμόρφωση της πολιτισμικής μας ταυτότητας και των εμπειριών της ζωής μας. Επιπλέον, η γλώσσα κατέχει τη δυνατότητα τόσο να υποστηρίξει όσο και να αμφισβητεί τις κυρίαρχες δυναμικές εξουσίας που διαιωνίζουν την ανισότητα και την αδικία (Ng and Deng, 2017). Δεδομένου αυτού του πλαισίου, η σημασία της γλώσσας χωρίς αποκλεισμούς δεν μπορεί να υπερεκτιμηθεί, καθώς αναγνωρίζει και τιμά ενεργά την ποικιλομορφία των ανθρώπων στην κοινωνία μας.

Η χρήση της γλώσσας δεν είναι ουδέτερη. Αντικατοπτρίζει και ενισχύει τις πολιτισμικές πεποιθήσεις και τους κοινωνικούς κανόνες που διαμορφώνουν τους παραδοσιακούς ρόλους και τις προσδοκίες των φύλων²⁷

²⁷ Πηγή: <https://www.includovate.com/gender-inclusive-language-why-is-it-important/>

Για όλους αυτούς τους λόγους, είναι σημαντικό οι δραστηριότητες να διεξάγονται με τρόπο χωρίς αποκλεισμούς με μια ομάδα που μπορεί να είναι εύθραυστη, ετερογενής και γεμάτη εμπλουτιστική ποικιλομορφία.

Εκπαιδευτική ενότητα #1 - Δημιουργία ομάδων: ηγεσία και ενδυνάμωση για την ενεργοποίηση της κοινότητας

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης "Ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση της κοινότητας".

2. Περιγραφή

Αυτή η ενότητα επικεντρώνεται στις ηγετικές δεξιότητες και στην αυτο- και συλλογική ενδυνάμωση, ως εργαλεία για τη δημιουργία μιας ομάδας που μπορεί να συνεχίσει μια διαδικασία ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης της κοινότητας. Για να υπάρξει μετασχηματισμός της κοινότητας, είναι πρώτα απ' όλα σημαντικό να δημιουργηθεί μια συνειδητή, αλληλέγγυα και ενδυναμωμένη ομάδα. Μετά από μια δραστηριότητα παγοθραύστη/ενεργοποίησης, το πρώτο θέμα που θα συζητηθεί είναι τι σημαίνει δημιουργία ομάδας και γιατί είναι σημαντικό να δημιουργηθεί μια συνεκτική και σταθερή ομάδα. Δευτερευόντως, η ενότητα θα επικεντρωθεί στην ηγεσία: ο ρόλος των ηγετών, οι τρεις δεξιότητες και πώς να είναι ηγέτες στην ομάδα των συμμετεχόντων και να αναγνωρίζουν τις δεξιότητες σε αυτή την ομάδα. Δεδομένου ότι το να είσαι μέλος μιας ομάδας είναι επίσης μια διαδικασία για να δουλέψεις πάνω στον εαυτό σου, θα υπάρξουν κάποιες δραστηριότητες σχετικά με την ενδυνάμωση των ατόμων και της συλλογικότητας. Η τελευταία δραστηριότητα θα συγκλίνει όλες τις προηγούμενες, για να αιτιολογήσει την ομάδα που έχει δημιουργηθεί και την αξία της στην ενεργοποίηση της κοινότητας.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 3 ώρες, οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

Μπλοκ 1: Εισαγωγή	15 λεπτά
Μπλοκ 2: Δημιουργήστε μια ομάδα	30 λεπτά
Μπλόκο 3: Ηγείται μιας ομάδας	5 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Ηγέτες και ηγετικές δεξιότητες	20 λεπτά
Δραστηριότητα 2: Ηγετικές δεξιότητες στην ομάδα μου	40 λεπτά
Τμήμα 4: Διαδικασία ενδυνάμωσης	5 λεπτά
Δραστηριότητα 3: Ενδυνάμωση: η ομάδα και εγώ	45 λεπτά
Δραστηριότητα 4: Μια ομάδα που αποτελείται από εμάς	45 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Τόπος διεξαγωγής:: που μπορεί να φιλοξενήσει άνετα τους συμμετέχοντες και που μπορεί να διαμορφωθεί για ομαδικές συζητήσεις και δραστηριότητες.
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας και οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και περιεχομένου πολυμέσων και πρόσβαση στο διαδίκτυο.
- Γραφική ύλη και υλικά: φύλλα χαρτιού, στυλό, μαρκαδόροι, αυτοκόλλητες σημειώσεις, αυτοκόλλητα, flipcharts και σύνδεση στο διαδίκτυο, πολύχρωμες κάρτες, κόλλα UHU Patafix.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

- Να δοθεί η δυνατότητα στους δικαιούχους να δημιουργήσουν μια συνεκτική και αλληλέγγυα ομάδα
- Μεταφορά ηγετικής ικανότητας για την ηγεσία μιας ομαδικής κοινότητας
- Να επιτρέψει στην ομάδα να είναι αυτόνομη και υπεύθυνη
- Να καθοδηγήσει τους συμμετέχοντες να δουλέψουν πάνω στις αξίες τους και τις αξίες της ομάδας
- Να εργαστούν για τη δημιουργία ομάδων και την αυτο- και συλλογική ενδυνάμωση

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Γενικές ικανότητες:

- Διαχείριση και ανάπτυξη κοινοτικών εργασιών και συμμετοχικών διαδικασιών
- Ικανότητα αντιμετώπισης της αποθάρρυνσης των μαθητών
- Ηγετική ικανότητα (Ικανότητα να αλλάζει κανείς τη συμπεριφορά των άλλων για την επίτευξη κοινών στόχων και να παίζει το ρόλο του ηγέτη μιας ομάδας ή ομάδας και να δημιουργεί ενθουσιασμό και δέσμευση στα μέλη της ομάδας αυτής)
- Δεξιότητες καθοδήγησης και καθοδήγησης

Ειδικές ικανότητες:

- Ικανότητα υποστήριξης της αυτονομίας και της υπευθυνότητας των φοιτητών κατά την εργασία πεδίου

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

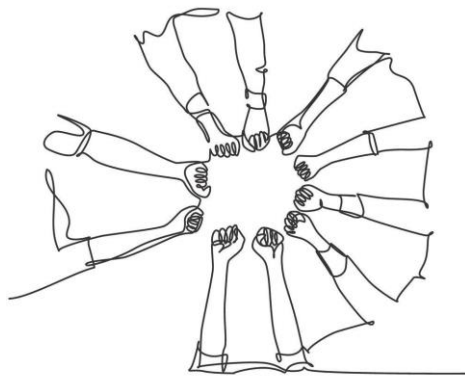
ΜΠΛΟΚ 1 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ & ΣΠΑΣΙΜΟ ΠΆΓΟΥ

Καλωσορίστε τους συμμετέχοντες και επιλέξτε μια δραστηριότητα που θα σπάσει τον πάγο από τον κατάλογο των παγοθραυστικών που παρέχονται για να δώσετε ένα θετικό τόνο και να γνωριστείτε μεταξύ σας.

Σύντομη επισκόπηση των σκοπών και των στόχων του εργαστηρίου.

ΜΠΛΟΚ 2 - ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΤΕ ΜΙΑ ΟΜΑΔΑ

Για να ευαισθητοποιήσετε και να ενεργοποιήσετε μια κοινότητα, είναι σημαντικό να ξεκινήσετε πρωτίστως από τον εαυτό σας, ως μέλος μιας ομάδας. Το πρώτο βήμα είναι όντως η δημιουργία μιας συνεκτικής και σταθερής ομάδας: η δημιουργία μιας αλλαγής και η υλοποίηση κάποιων στόχων είναι πιο εύκολα προσβάσιμες και εφικτές αν δουλεύουμε μαζί.

Η ευαισθητοποίηση και η ενεργοποίηση της κοινότητας είναι ευκολότερη και αποτελεσματικότερη όταν ηγείται μια ομάδα και όχι ένα άτομο.

Οι ομαδικές και ομαδοποιητικές δραστηριότητες είναι ιδανικές ευκαιρίες για την προώθηση της ομαδικής εργασίας, της ομαδικής επικοινωνίας και των ηγετικών δεξιοτήτων. Είναι χρήσιμες για να αφήσουν τους δικαιούχους να έρθουν σε μεγαλύτερη επαφή με τον εαυτό τους, να δημιουργήσουν καλύτερες σχέσεις και να συνεργαστούν στην ομάδα.

→ Η δραστηριότητα 4 σχετίζεται με αυτό το μπλοκ. Η περιγραφή της δραστηριότητας θα παρέχει τον λόγο για τον οποίο είναι η τελευταία δραστηριότητα, ο οποίος έχει να κάνει με τις παρατηρήσεις, τις απόψεις, τα αποτελέσματα, τις αφίσες και τα post-it που θα έχουμε δημιουργήσει από κοινού σε όλη τη διάρκεια αυτής της Ενότητας. Αυτά θα μας επιτρέψουν να δημιουργήσουμε την ομάδα στο τέλος.

ΜΠΛΟΚ 3 - ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΤΕ ΜΙΑ ΟΜΑΔΑ

Μόλις μάθουμε πώς να χτίσουμε μια συνεκτική και σταθερή ομάδα, είναι σημαντικό να σκεφτούμε πώς να την καθοδηγήσουμε. Το να ηγείσαι μιας ομάδας δεν σημαίνει ότι είσαι το "αφεντικό" της ομάδας: και για τις δημοκρατικές και οριζόντια δομημένες ομάδες, είναι απαραίτητο μερικές φορές να υπάρχουν κάποιοι ηγέτες. Το να είσαι ηγέτης δεν σημαίνει να παίρνεις όλες τις αποφάσεις και να καθοδηγείς κάθετα τους συμμετέχοντες. Σημαίνει απλώς να εκπροσωπείς την ψυχή και τη φαντασία της ομάδας και να ενσαρκώνεις κάποια ικανότητα που μπορεί να είναι χρήσιμη για όλα τα μέλη.

Είναι σημαντικό να διευκρινίσετε όλες αυτές τις πληροφορίες με την ομάδα. Ειδικότερα, οι ηγέτες δεν είναι σταθεροί και δεν έχουν έναν και μοναδικό ρόλο: ο καθένας μπορεί να γίνει ηγέτης αν κατέχει ή αποκτήσει τις δεξιότητες. Ειδικότερα, με ευάλωτες ομάδες, είναι σημαντικό να αφήσουμε αυτόν τον ρόλο να είναι ευέλικτος και ανταλλάξιμος, ώστε να αφήσουμε όλους τους δικαιούχους να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους. Η απόκτηση αυτών των δεξιοτήτων μπορεί να είναι ένας τρόπος για την ενδυνάμωση του κάθε δικαιούχου.

Μπορούμε να συνοψίσουμε τις ηγετικές δεξιότητες σε τρεις κατηγορίες. Οι κατηγορίες δεν είναι σταθερές, αλλά βοηθούν να κατανοήσουμε τι είναι απαραίτητο για να ηγηθεί κανείς μιας ομάδας.

- Γνώση: πρέπει να **γνωρίζετε**.

Για να ηγηθείς μιας ομάδας είναι απαραίτητο να έχεις τις γνωστικές αποσκευές του έργου, την ψυχή, τους στόχους, τον ορίζοντα κ.λπ. της ομάδας.

- Ικανότητα: πρέπει να **ξέρετε πώς να το κάνετε**.

Για να ηγηθείς μιας ομάδας είναι απαραίτητο να έχεις κάποιες ικανότητες, να ξέρεις πώς να κάνεις πράγματα. Οι ικανότητες εξαρτώνται από την ομάδα της οποίας ηγείστε, αλλά για παράδειγμα, θα μπορούσαν να είναι διαχειριστικές ικανότητες, πρακτικές ικανότητες κ.λπ. Μπορεί να είστε ήδη σε θέση να τις κάνετε ή μπορείτε να τις μάθετε.

- Στάση: πρέπει να **ξέρετε πώς να είστε**.

Για να ηγηθείς μιας ομάδας είναι απαραίτητο να έχεις κάποιες συμπεριφορές, τις οποίες μπορείς να κατέχεις μόνος σου ή να μάθεις να τις αποκτάς. Ορισμένες από αυτές τις στάσεις μπορεί να είναι: να είστε ενσυναίσθητοι και ευγενικοί, να εξασκείστε στην ενεργητική ακρόαση- αλλά και να γνωρίζετε πώς να σας ακούνε και να σας σέβονται, και επίσης να γνωρίζετε πώς να δημιουργείτε χώρους όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να αισθάνονται ευπρόσδεκτοι, ασφαλείς, να τους ακούνε και να τους σέβονται.

Πρόκειται για ένα γενικό και συνοπτικό πρόγραμμα σχετικά με τις δεξιότητες Ηγεσίας που μπορείτε να προσαρμόσετε σε μια ενιαία και συγκεκριμένη ομάδα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - ΗΓΕΤΕΣ ΚΑΙ ΗΓΕΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Ορίστε μαζί τι είναι ένας ηγέτης και ποιες είναι οι 3 ηγετικές δεξιότητες.

Ομαδική εργασία

Κάντε κάποιες ερωτήσεις απευθείας στην ομάδα. Διευκολύνετε την απάντηση και τη συμμετοχή.

1) Ηγέτες (10 λεπτά)

Ρωτήστε και συζητήστε με την ομάδα σχετικά με:

- Τι είναι ο ηγέτης; Ποιοι είναι οι ηγέτες των ομάδων;
- Τι σημαίνει να ηγείσαι μιας ομάδας;

2) Διευκρινίσεις (5 λεπτά)

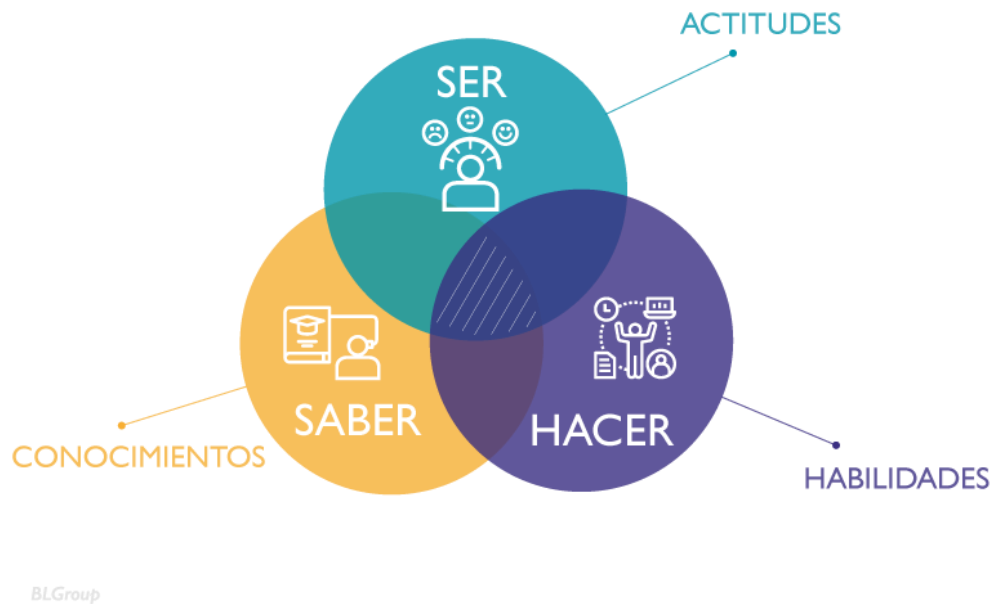
Στη συνέχεια, διευκρινίστε με την ομάδα τις παραπάνω πληροφορίες σχετικά με το ρόλο του ηγέτη και των ηγετών στις ευάλωτες ομάδες (δυναμικός, ανταλλάξιμος, ενδυνάμωση κ.λπ.).

3) Ηγετικές δεξιότητες: σχεδιάστε το (10 λεπτά)

- Τι σημαίνει "ηγετικές δεξιότητες"; Ποιες είναι οι ηγετικές δεξιότητες;

Καθορίστε μαζί τους τι είναι απαραίτητο για να ηγηθείτε μιας ομάδας, με βάση την εμπειρία και τις απόψεις τους. Στη συνέχεια, εξηγήστε τις τρεις "κατηγορίες" δεξιοτήτων.

Κατασκευάστε μαζί τους έναν χάρτη σε μια μεγάλη αφίσα για τις ηγετικές δεξιότητες. (Παράρτημα) Κρατήστε την αφίσα, για να τη χρησιμοποιήσετε αργότερα στη Δραστηριότητα 2 - Ηγετικές δεξιότητες στην ομάδα μου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2 - ΗΓΕΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΜΟΥ

Συλλογίζονται με την ομάδα για το τι πιστεύουν ότι είναι απαραίτητο για να Γνωρίζουν - Να γνωρίζουν πώς να κάνουν - Να γνωρίζουν πώς να ηγηθούν της ομάδας στην οποία ανήκουν.

Εργασία σε υποομάδες

1) Υποομάδες (5 λεπτά):

χωρίστε τους συμμετέχοντες σε 3 υποομάδες, μία για μία δεξιότητα.

2) Συζήτηση (15 λεπτά= 5 λεπτά/δεξιότητα):

καλέστε τις υποομάδες να σκεφτούν και να συζητήσουν ποιες γνώσεις, ικανότητες και στάσεις πρέπει να έχει ο ηγέτης της ομάδας τους.

- **Γνώση:** Με βάση τη φαντασία τους και τον ορίζοντα της ομάδας στην οποία ανήκουν.
- **Χωρητικότητα:** Σκεφτείτε με την ομάδα σας ποια είναι τα πράγματα που πρέπει να ξέρει να κάνει ένας ομαδάρχης της ομάδας του.
- **Στάσεις:** Σκεφτείτε με την ομάδα σας ποιες είναι οι στάσεις που πρέπει να κατέχει ένας ομαδάρχης της ομάδας του.

3) Σχεδιάστε το (10 λεπτά):

Καλέστε τις υποομάδες να ζωγραφίσουν και να γράψουν όλες αυτές τις πληροφορίες στη μεγάλη αφίσα της Δραστηριότητας 1 - Ηγέτης και ηγετικές δεξιότητες, συνδέοντας τις δεξιότητες "ενός ηγέτη ομάδας" με τις δεξιότητες "των ηγετών της ομάδας τους".

4) Επιστροφή στους άλλους (15 λεπτά= 5 λεπτά/υποομάδα):

Καλέστε κάθε υποομάδα να επιστρέψει την εργασία της στους άλλους συμμετέχοντες. Κρατήστε την αφίσα για τη δραστηριότητα 4 - Μια ομάδα που αποτελείται από εμάς.

ΜΠΛΟΚ 4 - ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗΣ

Η διαδικασία της ηγεσίας είναι επίσης μια διαδικασία ενδυνάμωσης: επιτρέπει στους δικαιούχους να δουλέψουν πάνω στον εαυτό τους, τους δίνει τη δυνατότητα να εντοπίσουν τα δυνατά και αδύνατα σημεία τους, να δουλέψουν πάνω σε αυτά και να τα μεταφέρουν στην ομάδα, ώστε να εκτιμηθεί κάθε μέλος.

Αυτό το βήμα είναι θεμελιώδες. Ειδικά στις ευάλωτες ομάδες, οι άνθρωποι έχουν μερικές φορές λιγότερη αυτοπεποίθηση για την αξία τους. Είναι πραγματικά σημαντικό να αφήσουμε τους ωφελούμενους να αποκτήσουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και να κατανοήσουν την αξία τους στην ομάδα.

Σε αυτό το βήμα, είναι εξίσου απαραίτητο να επικεντρωθείτε στην ομάδα, όπως και στον εαυτό σας. Είμαστε μια συλλογικότητα, αλλά είμαστε και μεμονωμένοι: κουβαλάμε την προσωπικότητά μας στην ομάδα, καθώς και την ευθραυστότητά μας και τις δυνατότητές μας. Πρέπει να "σκεφτόμαστε συλλογικά", αλλά πρέπει επίσης να δουλέψουμε πάνω στον εαυτό μας.

Μια ομάδα αποτελείται από φαντασία, στόχους και επιθυμίες, αλλά κυρίως αποτελείται από μεμονωμένα άτομα, μην το ξεχνάτε.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3 - ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ: Η ΟΜΑΔΑ ΚΑΙ ΕΓΩ

Συλλογισμός σε υποομάδες σχετικά με την αξία που μπορεί να μεταφέρει κάθε μέλος στην ομάδα, σχετικά με τις γνώσεις, τις ικανότητες και τη στάση του.

Εργασία σε υποομάδες

- Υποομάδες: χωρίστε την ομάδα σε μικρές υποομάδες των 4 μελών.
- Η ερώτηση: δώστε τους μια μεγάλη και σύνθετη ερώτηση:

Τι μπορώ να μεταφέρω σε αυτή την ομάδα; Ποια είναι η γνώση, η ικανότητα ή η στάση μου που μπορεί να είναι πολύτιμη σε αυτή την ομάδα;

Σημείο μηδέν - κάποιιοι απαραίτητοι κανόνες:

Στην αρχή, υπάρχουν κάποιοι "κανόνες" και έννοιες που είναι σημαντικό να τεθούν στο τραπέζι. Ανακαλέστε την προσοχή της ομάδας και αρχίστε να εξηγείτε αυτές τις έννοιες:

- Είναι θεμελιώδες να διευκρινιστεί ότι πρόκειται για έναν ασφαλή χώρο: οι προκαταλήψεις, οι κρίσεις για το άτομο και η έλλειψη σεβασμού πρέπει να μείνουν έξω από αυτόν τον χώρο. Ο καθένας πρέπει να αισθάνεται ασφαλής, να μην κρίνεται και να είναι ελεύθερος να εκφράσει τον εαυτό του/της.
- Σε αυτόν τον χώρο δεν υπάρχουν "ανόητες" και ασήμαντες παρατηρήσεις και σχόλια, διότι όλα προέρχονται από την αυτοαντίληψη, την αυτοέκφραση και την προσωπική άποψη του ατόμου. Είναι σημαντικό να τονωθεί η ενεργητική ακρόαση μεταξύ των συμμετεχόντων.

Υπάρχει μόνο ένας κανόνας: Όλοι θα καταβάλλουν συνειδητές προσπάθειες για να δημιουργήσουν έναν φιλόξενο χώρο όπου δεν υπάρχει καμία κριτική, και όλοι ακούγονται ενεργά και αισθάνονται ασφαλείς να εκφραστούν.

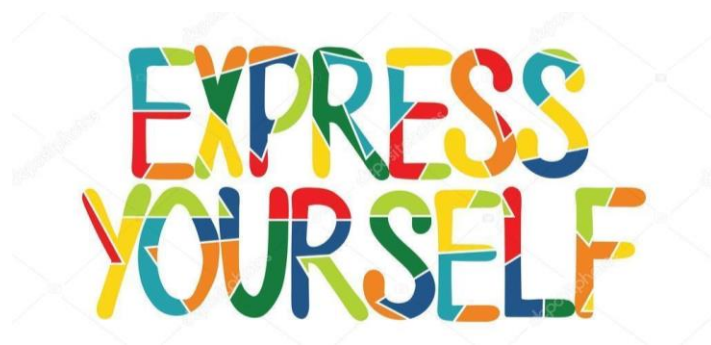
1) Συζήτηση σε υποομάδες, στη συνέχεια, δώστε στις υποομάδες 20 λεπτά για να συζητήσουν και να αισθανθούν ελεύθεροι να εκφραστούν.

Πρόκειται για την πιο ευαίσθητη δραστηριότητα από όλες τις Ενότητες, οι κανόνες και ο ρόλος του συντονιστή/εκπαιδευτή είναι θεμελιώδεις. Ο διαμεσολαβητής/εκπαιδευτής πρέπει να παρακολουθεί τις υποομάδες και να διασφαλίζει ότι κάθε μέλος έχει χρόνο και χώρο να μιλήσει, ότι οι υποομάδες εργάζονται με ανοχή και ότι ο χώρος είναι ασφαλής και φιλόξενος. Αυτός/αυτή πρέπει να παρεμβαίνει εάν αυτοί οι "κανόνες" δεν τηρούνται.

2) Εργασία από τον εαυτό μου

Μόνος μου: εκφράστε το με δημιουργικότητα

Διαλύστε τις υποομάδες και καλέστε κάθε συμμετέχοντα να ζωγραφίσει/γράψει/εκφράσει με μια δημιουργική μορφή έκφρασης την απάντησή του/της στην ερώτηση: Τι μπορώ να μεταφέρω σε αυτή την ομάδα; Ποια είναι η γνώση, η ικανότητα ή η στάση μου που μπορεί να είναι πολύτιμη σε αυτή την ομάδα;

Κάθε συμμετέχων θα δημιουργήσει κάποιο post-it με την έκφραση του εαυτού του/της στην ομάδα. Πρέπει να δημιουργήσουν τουλάχιστον ένα post-it για μία δεξιότητα (γνώση, ικανότητα και στάση).

Μπορούν να δημιουργήσουν περισσότερα από ένα post-it για κάθε δεξιότητα. Μπορεί να είναι μια αξία που δεν μπορεί να διακριθεί έντονα σε αυτές τις κατηγορίες, ας την εκφράσουν με τον ίδιο τρόπο.

Το post-it θα είναι ανώνυμο. Καλέστε τους συμμετέχοντες να κρατήσουν το post-it για τη Δραστηριότητα 4 - Μια ομάδα που αποτελείται από εμάς.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4 - ΜΙΑ ΟΜΑΔΑ ΠΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΜΑΣ

Αφήστε όλη την έξοδο να συγκλίνει για να φτιάξουμε την ομάδα μας

Διατηρείται από τον συντονιστή/εκπαιδευτή

Η τελευταία δραστηριότητα είναι το πρώτο σημείο της Ενότητας:

Αρχίσαμε να εξηγούμε ότι όλα ξεκινούν με τη δημιουργία μιας ομάδας. Τώρα ας χτίσουμε την ομάδα μέσα από τις παρατηρήσεις, τις απόψεις, τα αποτελέσματα, τις αφίσες και τα post-it που δημιουργήσαμε μαζί.

Ο συντονιστής/εκπαιδευτής διεξάγει αυτή τη δραστηριότητα. Ο ρόλος του/της είναι θεμελιώδης.

- Επικολλήστε το post-it
- Ζητήστε από κάθε συμμετέχοντα να σηκωθεί και να επικολλήσει το post-it του σε μια λευκή μεγάλη αφίσα.
- Διαβάστε το post-it

Διαβάστε το ανώνυμο post-it κάθε συμμετέχοντα, που δημιουργήθηκε στη Δραστηριότητα 2 - Ηγετικές δεξιότητες στην ομάδα μου.

Εξηγήστε ότι η ομάδα αποτελείται από τις ενιαίες αξίες, τις γνώσεις, τις ικανότητες και τη στάση μας.

Τώρα όλοι οι δικαιούχοι γνωρίζουν τις αξίες των άλλων: αυτό επιτρέπει στην ομάδα να είναι πιο συνεκτική και σταθερή. Κάποιοι από αυτούς μπορούν να αναγνωρίσουν τον εαυτό τους στις αξίες των άλλων και κάποιοι άλλοι μπορούν να καταλάβουν πόσο διαφορετική είναι η ομάδα.

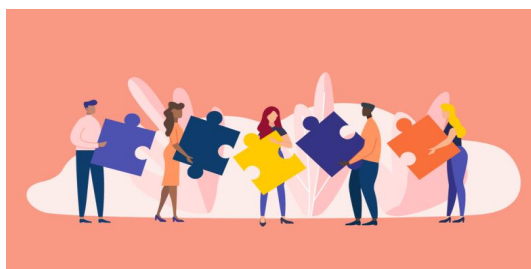
1) Στην αφίσα μας

Εξηγήστε ότι οι αξίες μας μπορεί να είναι οι δεξιότητές μας.

Ξεκολλήστε τώρα το post-it από την αφίσα.

Ζητώντας από την ομάδα, χωρίστε τα post-it στις τρεις "κατηγορίες" δεξιοτήτων (γνώσεις/ικανότητα/συμπεριφορά) και επικολλήστε τα στην αφίσα των δραστηριοτήτων 1, 2 και 3 στις δεξιότητες στις οποίες ανήκουν. Αφήστε την ομάδα να σας καθοδηγήσει. Αυτό το βήμα καθοδηγείται από την άποψη της ομάδας.

Για τις τιμές που δεν μπορούν να διακριθούν σαφώς σε αυτές τις κατηγορίες δεξιοτήτων, επικολλήστε τις μεταξύ των κατηγοριών. Οι κατηγορίες δεν είναι αυστηρά καθορισμένες.

2) Λογική μαζί μας

Συλλογιστείτε μαζί για την "ομάδα μας", τις συλλογικές μας αξίες και τις δεξιότητές μας. Οι μεμονωμένες αξίες αποτελούν πλέον μέρος μιας συλλογικότητας. Δημιουργήσαμε μια ομάδα ικανή να αξιοποιήσει κάθε μέλος, όπου κάθε μέλος μπορούσε να αισθάνεται ότι συμπεριλαμβάνεται, ότι είναι ασφαλές και ότι ακούγεται ενεργά.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Μη μετωπική εκπαίδευση, μη τυπική εκπαίδευση, εκπαίδευση μεταξύ ομοτίμων, μάθηση μέσω της πράξης.

Η μεθοδολογία αναμειγνύει μερικές φορές θεωρητικά πλαίσια με την πρακτική, αλλά σχεδόν όλα τα περιεχόμενα διεξάγονται με μάθηση βασισμένη σε δραστηριότητες.

Εργαλεία μεθοδολογίας: μεθοδολογίες μη τυπικής μάθησης, όπως η κριτική σκέψη, η επίλυση προβλημάτων και η ομαδοσυνεργατική μάθηση.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Οι εκπαιδευτές θα πρέπει κατά προτίμηση να έχουν προηγούμενη εμπειρία και γνώσεις στους τομείς της ευαισθητοποίησης και της ενεργοποίησης της κοινότητας και να έχουν εμπειρία στη διαχείριση ομάδων. Πρέπει να χρησιμοποιούν γλώσσα χωρίς διακρίσεις και χωρίς αποκλεισμούς και να είναι σε θέση να δημιουργούν έναν ασφαλή και ανοιχτό χώρο. Μπορεί να υπάρχουν κάποιοι εκπαιδευτές για να εξηγήσουν το πλαίσιο και κάποιοι συντονιστές για να επιβλέπουν την εργασία και να διευκολύνουν κάποιες συζητήσεις.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 εκπαιδευτής ανά 10 συμμετέχοντες, αλλά είναι σκόπιμο να υπάρχει 1 συντονιστής για κάθε υποομάδα, για να επιβλέπει τις εργασίες και να διευκολύνει ορισμένες συζητήσεις.

11. Αξιολόγηση

Οι συμμετέχοντες θα αυτοαξιολογηθούν με ερωτηματολόγιο αξιολόγησης (παράρτημα). Θα επικεντρωθεί στην επίτευξη των στόχων της κατάρτισης και στην υποτίμηση του περιεχομένου.

Εκπαιδευτική ενότητα #2 - Επιθυμίες, αλλαγή, φαντασία: αυτο-ενεργοποίηση και ενεργοποίηση της κοινότητας

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης "Ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση της κοινότητας".

2. Περιγραφή

Αφού δημιουργήσετε μια σταθερή και συνεκτική ομάδα, ικανή να κατανοήσει τις αξίες της και να την καθοδηγήσει, είναι απαραίτητο τώρα να εστιάσετε σε αυτό που *κινεί* την ομάδα: τις συλλογικές της επιθυμίες, την αλλαγή, τη φαντασία της για τον κόσμο. Αυτή η Μονάδα, μέσω της μεθοδολογίας world-café, έχει ως στόχο να οδηγήσει τους συμμετέχοντες να σκεφτούν τους στόχους και τις επιθυμίες τους. Οι ομάδες στερεώνονται μεταξύ τους μέσω των ονείρων και των επιθυμιών τους που μπορεί να είναι ετερογενείς- το σχετικό ερώτημα είναι να βρουν την ίδια κατεύθυνση που θα ακολουθήσουν, το ίδιο μονοπάτι που θα βαδίσουν μαζί. Στη συνέχεια, η ομάδα θα συζητήσει εργαλεία για την ευαισθητοποίηση, ώστε να αρχίσει να απαντά στο ερώτημα του Προγράμματος Κατάρτισης.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 2 ώρες και 45 λεπτά και θα μοιραστεί ως εξής:

Μπλοκ 1: Εισαγωγή	15 λεπτά
Ενότητα 2: Δόμηση της ομαδικής εργασίας μέσω του σχεδιασμού και της συμμετοχής: η μεθοδολογία του world café	5 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Παγκόσμιο καφέ: επιθυμίες, αλλαγή, φαντασία	1 ώρα
Μπλόκο 3: Ενημέρωση και ενεργοποίηση της κοινότητας από την ομάδα μας	5 λεπτά
Δραστηριότητα 2: Πώς μπορούμε τώρα να ευαισθητοποιηθούμε από κοινού;	25 λεπτά
Ενότητα 4: Από τη στρατηγική στην πράξη: τα εργαλεία	5 λεπτά
Δραστηριότητα 3: Πώς μπορούμε να επικοινωνήσουμε τη φαντασία μας;	35 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Τόπος διεξαγωγής:: Είναι σημαντικό να αναδημιουργηθεί μια οικεία και ζεστή ατμόσφαιρα, όπως αυτή ενός καφενείου. Αυτό είναι εφικτό μέσω της τοποθέτησης τραπεζιών κατάλληλων για να φιλοξενήσουν αντίστοιχα μια μικρή ομάδα ατόμων, η οποία μπορεί να κυμαίνεται από 4 έως 6 άτομα.
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας και οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και περιεχομένου πολυμέσων και πρόσβαση στο διαδίκτυο.
- Γραφική ύλη και υλικά: Σε κάθε τραπέζι υπάρχει ένας μεγάλος πίνακας τοποθετημένος στο κέντρο.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

- Για να σκεφτούμε τις συλλογικές επιθυμίες, την αλλαγή, τη φαντασία
- Να δώσει τη δυνατότητα στους δικαιούχους να δημιουργήσουν μια κοινότητα που θα μπορούσε να υλοποιήσει τους στόχους και τις επιθυμίες της
- Να δημιουργηθεί μια ομάδα που να είναι σε θέση να κατανοήσει τη φαντασία της για την αλλαγή στον κόσμο
- Να δημιουργηθεί μια ομάδα που μπορεί να βρει μαζί εργαλεία για την ευαισθητοποίηση των πολιτών
- Να δημιουργηθεί μια ομάδα που μπορεί να γίνει φορέας της αλλαγής

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Ειδικές ικανότητες:

- Ικανότητα υποστήριξης της αυτονομίας και της υπευθυνότητας των φοιτητών κατά την εργασία πεδίου

Γενικές ικανότητες:

- Διαχείριση και ανάπτυξη κοινοτικών εργασιών και συμμετοχικών διαδικασιών
- Ικανότητα αντιμετώπισης της αποθάρρυνσης των μαθητών

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Καλωσορίστε τους συμμετέχοντες και επιλέξτε μια δραστηριότητα που θα σπάσει τον πάγο ή θα δώσει ενέργεια για να δώσετε θετικό τόνο και να γνωριστείτε μεταξύ σας. Σύντομη επισκόπηση των σκοπών και των στόχων του εργαστηρίου.

ΜΠΛΟΚ 2 - ΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ: Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ WORLD CAFE

Για να είναι αποτελεσματική και βιώσιμη σε βάθος χρόνου, η ενεργοποίηση της κοινότητας απαιτεί την άμεση και ενεργό συμμετοχή όλων των μελών. Για να γίνει αυτό, επομένως, είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν ασφαλείς, χωρίς αποκλεισμούς χώροι που προωθούν την πραγματική συμμετοχή των ατόμων, αλλά που είναι επίσης σε θέση να επαναφέρουν στην κυκλοφορία τα συμφέροντα, τις επιθυμίες και τις ιδέες των ανθρώπων, ιδίως εκείνων των υποκειμενικοτήτων των οποίων τα συμφέροντα και οι ανάγκες τείνουν να υποεκπροσωπούνται.

Από αυτή την άποψη, η μεθοδολογία του world café μπορεί να επιτρέψει τη δημιουργία συμμετοχικών χώρων.

Επιπλέον, για την ενεργοποίηση μιας κοινότητας και την παρακίνηση της δράσης της, είναι σημαντικό να τεθούν οι επιθυμίες στο επίκεντρο και να εργαστεί η συλλογική φαντασία των συμμετεχόντων για τη δημιουργία νέων χώρων και μορφών δράσης.

Τι είναι η μεθοδολογία του world café και πώς να τη χρησιμοποιήσετε;

Το world café είναι μια απλή και αποτελεσματική μεθοδολογία που αποσκοπεί στην τόνωση της δημιουργικότητας και της ανταλλαγής απόψεων, καθώς και στη μάθηση και τη δημιουργία αλλαγών, μέσω της εργασίας σε υποομάδες.²⁸

²⁸ Βλέπε παράρτημα

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΚΑΦΕΝΕΙΟ: ΕΠΙΘΥΜΙΕΣ, ΑΛΛΑΓΗ, ΦΑΝΤΑΣΙΑ

WORLD CAFE

*Cafetería del Mundo*²⁹

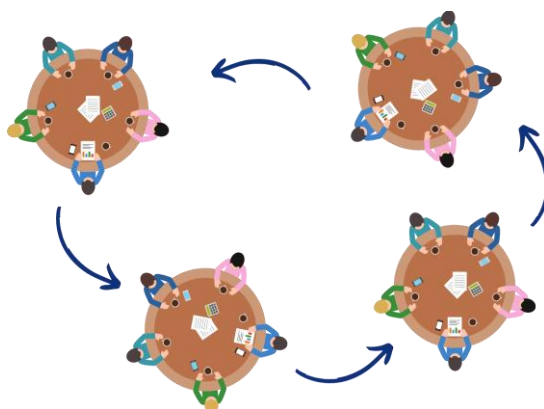
ΒΗΜΑ 1.1 - Χωρισμός σε υποομάδες

Σε κάθε τραπέζι υπάρχει ένας μεγάλος πίνακας τοποθετημένος στο κέντρο, με μαρκαδόρους, post-it και άλλα χρήσιμα υλικά για να γράφουν, να ζωγραφίζουν και να χρωματίζουν τις ιδέες που προκύπτουν. Είναι σημαντικό τόσο οι διευκολυντές όσο και οι συμμετέχοντες (αν το επιθυμούν) να έχουν διαθέσιμο υλικό γραφής, διότι μέσω της γραφής διαμορφώνεται η "συλλογική σκέψη".

ΒΗΜΑ 1.2 - Κάντε τις ερωτήσεις, κάντε καταιγισμό ιδεών και αλλάξτε τους πίνακες

(45 λεπτά για εργασία σε τραπέζι: περίπου 15 λεπτά ανά τραπέζι → 5 λεπτά ανά ερώτηση → περίπου 1 λεπτό ανά ερώτηση ανά συμμετέχοντα)

Η δραστηριότητα μπορεί να ξεκινήσει με μία ή περισσότερες ανοιχτές, δημιουργικές ερωτήσεις, κάθε ερώτηση αντιστοιχεί σε διαφορετικό "τραπέζι". Αφού απαντήσει στην ερώτηση, η ομάδα αλλάζει πίνακες για να απαντήσει στην επόμενη. Σε κάθε τραπέζι, υπάρχουν ένας ή περισσότεροι συντονιστές, οι οποίοι παραμένουν σταθεροί σε ένα θεματικό τραπέζι.³⁰

²⁹ fuente: <https://c8.alamy.es/compit/rr1129/world-cafe-illustrazione-rr1129.jpg>

³⁰ Βλέπε παράρτημα

Είναι σημαντικό οι ερωτήσεις να ανταμείβονται ανάλογα με τη γλώσσα και το θέμα της ομάδας. Το σημαντικό είναι ότι το σύνολο των ερωτήσεων θα πρέπει να είναι σε θέση να αγγίξει τα ακόλουθα θέματα: επιθυμίες, στόχοι, εμπόδια και λύσεις, αλλά και να απελευθερώσει τους δημιουργικούς πόρους των ατόμων δουλεύοντας τη φαντασία.

- Τι σας παρακινεί να βρίσκεστε εδώ σήμερα; Ποιες επιθυμίες σας κινούν;
- Ποια αλλαγή θα θέλατε να επιφέρετε και πώς οραματίζεστε τη ζωή σας, την κοινότητά σας και την κοινωνία αν αυτή η αλλαγή πραγματοποιηθεί;
- Ποια είναι τα προβλήματα που εμποδίζουν αυτή την αλλαγή; Και ποιες λύσεις θα προτείνατε;

Οι συμμετέχοντες καλούνται να εντοπίσουν 2-3 προβλήματα και 2-3 λύσεις.

Για να προωθηθεί η ενεργοποίηση και η παρακίνηση της ομάδας, είναι σημαντικό να δομηθεί μια αρχική στιγμή καταιγισμού ιδεών, κατά την οποία ξεκινά κανείς με τις επιθυμίες και την αλλαγή που θα ήθελε να επιφέρει η ομάδα, δουλεύοντας έτσι και με τη φαντασία.

Οι συντονιστές του τραπέζιού πρέπει:

- Σημειώστε όλα όσα προκύπτουν σε έναν πίνακα, τοποθετημένο στο κέντρο του τραπέζιού,
- Προετοιμάστε την επιστροφή των επιμέρους πινάκων,
- Ζητήστε την παρέμβαση όλων των συμμετεχόντων,
- Εάν είναι δυνατόν, παρακολουθήστε ότι όλοι έχουν την ευκαιρία να εκφραστούν για τον ίδιο χρόνο.

ΒΗΜΑ 1.3 - Ανατροφοδότηση από την ολομέλεια

Τέλος, κάθε συντονιστής δίνει στην ολομέλεια τα όσα προέκυψαν από την ομάδα με τη βοήθεια αφισών. Με αυτόν τον τρόπο, η μεθοδολογία ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή όλων με την εργασία σε υποομάδες, αλλά ταυτόχρονα επιτρέπει την ανταλλαγή ιδεών και απόψεων μεταξύ ενός μεγάλου αριθμού ατόμων. (5 λεπτά ανά τραπέζι/συντονιστής 15 λεπτά)

Διάλειμμα 15 λεπτών

ΜΠΛΟΚ 3 - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ

Μέχρι τώρα, έχουμε αφιερώσει πολύ χρόνο για να χτίσουμε την ομάδα μας, να σκεφτούμε μαζί για τους ηγέτες και τις ηγετικές δεξιότητες, να αναγνωρίσουμε την αξία μας σε μια ομάδα και να μιλήσουμε για τη συλλογική μας φαντασία, τις επιθυμίες, τους στόχους και την αλλαγή που θέλουμε να συνεχίσουμε.

Τώρα μπορούμε να αρχίσουμε να μιλάμε για το πώς αυτή η ομάδα μπορεί να ξεπεράσει τα σύνορά της.

Μπορούμε να αρχίσουμε να ρωτάμε πώς μπορούμε να ευαισθητοποιήσουμε και να ενεργοποιήσουμε μια κοινότητα. Για να εργαστούμε πάνω σε αυτό, είναι πράγματι απαραίτητο να έχουμε δημιουργήσει μια ομάδα που μπορεί να ακούει ενεργά τον εαυτό της, να δημιουργεί έναν φιλόξενο χώρο ιδεών και να εργάζεται πάνω στους στόχους και το όραμά της.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2 - ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΤΩΡΑ ΝΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΘΟΥΜΕ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ;

Ομαδική δραστηριότητα

ΒΗΜΑ 1.1 - Κοιτάξτε πέρα από εμάς: κολλήστε την αφίσα της Ενότητας 1

Χρησιμοποιούμε όλο το χρόνο αυτής της δραστηριότητας για να δουλέψουμε πάνω σε εμάς ως ομάδα και ως μέλη. Τώρα που είμαστε μια συλλογικότητα αξιών, ήρθε η ώρα να ξεπεράσουμε τα σύνορά μας.

Θυμηθείτε τις δραστηριότητες της Ενότητας 1 που κάναμε μαζί. Πάρτε την αφίσα της Ενότητας 1 ως αφετηρία και κολλήστε την στον τοίχο.

ΒΗΜΑ 1.2 - Αρχίστε να σκέφτεστε: Πώς μπορούμε να ευαισθητοποιηθούμε από κοινού;

Προσπαθήστε να απαντήσετε στην ερώτηση: "Πώς μπορούμε να ευαισθητοποιηθούμε από κοινού;"

Πάρτε ως αναφορά την αφίσα που δημιουργήσαμε στην Ενότητα 1.

Χρειάζεται λίγος χρόνος και χώρος για να αρχίσετε να σκέφτεστε πάνω σε αυτό το ερώτημα. Οι απαντήσεις είναι ένα πρώτο βήμα, δεν χρειάζεται να είναι πλήρεις και να φτάνουν στο στόχο. Είναι απλώς απαραίτητο για να μας βοηθήσουν να καταλάβουμε ότι, αφού έχουμε επιχειρηματολογήσει εντός της ομάδας μας, πρέπει να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε για την κοινότητα. Ας ανοίξουμε μια συζήτηση σχετικά με αυτό και ας διευκολύνουμε τη συζήτηση.

ΜΠΛΟΚ 4 - ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: ΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Αφού έχουμε συλλογικά σκεφτεί για την επιθυμητή αλλαγή και έχουμε συζητήσει κάποιες από τις εντυπώσεις μας σχετικά με τον τρόπο ευαισθητοποίησης, είναι σημαντικό να σκεφτούμε τα εργαλεία για την υλοποίησή της και την εξωτερική επικοινωνία της.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3 - ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΟΥΜΕ ΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΜΑΣ;

Προκατασκευασμένη αφίσα με ανοικτές ερωτήσεις

Ο εκπαιδευτής/διαμορφωτής είχε ετοιμάσει αφίσες με προ-γραμμένες ανοιχτές ερωτήσεις.

Τα ερωτήματα είναι:

- Ποια είναι τα εργαλεία που έχετε ή χρειάζεστε για να επικοινωνήσετε τις επιθυμίες, τους στόχους και το όραμά σας για τη ζωή-κοινότητα-κοινωνία σας έξω από αυτή την ομάδα;
- Πώς μπορείτε να επικοινωνήσετε τη φαντασία σας στην κοινότητα που ανήκετε;
- Πώς μπορείτε να επικοινωνήσετε τη φαντασία σας σε μια κοινότητα στην οποία δεν ανήκετε;

ΒΗΜΑ 3.1 - Εξηγήστε

Ο συντονιστής εξηγεί τη δραστηριότητα και κρεμάει τις αφίσες, ζητώντας από τους συμμετέχοντες να σκεφτούν 2-3 απαντήσεις ανά ερώτηση, κάθε απάντηση πρέπει να γραφτεί σε διαφορετικό post-it.

ΒΗΜΑ 3.2 - Χρόνος απάντησης

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να γράψουν τις απαντήσεις τους σε post-it σημειώσεις.

Αυτή η μεθοδολογία ενθαρρύνει την ενεργό συμβολή κάθε συμμετέχοντα, επιτρέποντας σε όλους να εκφράσουν ιδέες και πρακτικές.

ΒΗΜΑ 3.3 - Κολλήστε το post-it

Οι συμμετέχοντες καλούνται στη συνέχεια να κολλήσουν τα post-it σε αφίσες.

ΒΗΜΑ 3.4 - Υποομάδες post-it

Ο συντονιστής ομαδοποιεί τα post-it σε υποομάδες, με βάση τη συνάφεια του post-it, τα οποία μπορεί να είναι παρόμοια ή να οδηγούν στην ίδια συλλογιστική.

ΒΗΜΑ 3.5 - Διαβάστε και επιστρέψτε

Μετά από αυτό, ο συντονιστής διαβάζει και αναλύει τις απαντήσεις στην ολομέλεια και τις επιστρέφει στην ομάδα.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Μη μετωπική εκπαίδευση, μη τυπική εκπαίδευση, εκπαίδευση μεταξύ ομοτίμων, μάθηση μέσω της πράξης.

Η μεθοδολογία αναμειγνύει μερικές φορές θεωρητικά πλαίσια με την πρακτική, αλλά σχεδόν όλα τα περιεχόμενα διεξάγονται με μάθηση βασισμένη σε δραστηριότητες.

Εργαλεία μεθοδολογίας: μεθοδολογίες μη τυπικής μάθησης, όπως η κριτική σκέψη, η επίλυση προβλημάτων, η συνεργατική μάθηση σε ομάδες, οι ανοικτές ερωτήσεις, η συλλογική σκέψη, η εργασία σε υποομάδες, η στρατηγική αυτοαξιολόγησης, η μεθοδολογία world café.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Οι εκπαιδευτές θα πρέπει κατά προτίμηση να έχουν προηγούμενη εμπειρία και γνώσεις στους τομείς της ευαισθητοποίησης και της ενεργοποίησης της κοινότητας και να έχουν εμπειρία στη διαχείριση ομάδων. Πρέπει να χρησιμοποιούν γλώσσα χωρίς διακρίσεις και χωρίς αποκλεισμούς και να είναι σε θέση να δημιουργούν έναν ασφαλή και ανοιχτό χώρο.

Μπορεί να υπάρχουν κάποιοι εκπαιδευτές για να εξηγήσουν το πλαίσιο και κάποιοι συντονιστές για να επιβλέπουν την εργασία και να διευκολύνουν κάποιες συζητήσεις.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 5 συμμετέχοντες. Είναι σημαντικό να υπάρχει 1 εκπαιδευτής σε κάθε υποομάδα για να διευκολύνει και να επιβλέπει τις εργασίες.

11. Αξιολόγηση

Οι συμμετέχοντες θα αυτοαξιολογηθούν με ερωτηματολόγιο αξιολόγησης (παράρτημα). Θα επικεντρωθεί στην επίτευξη των στόχων της κατάρτισης και στην υποτίμηση του περιεχομένου.

12. Γενικές συστάσεις και παρατηρήσεις

Παγκόσμιο καφενείο: Δημιουργήστε έναν ασφαλή και χωρίς αποκλεισμούς χώρο που προωθεί την πραγματική συμμετοχή των ατόμων.

Είναι σημαντικό οι ερωτήσεις να ανταμείβονται ανάλογα με τη γλώσσα και το θέμα της ομάδας.

Εκπαιδευτική Ενότητα #3 - Αφηγήσεις: για να αυτο-δημιουργούμε και να επικοινωνούμε

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης "Ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση της κοινότητας".

2. Περιγραφή

Αυτή η εκπαιδευτική ενότητα χωρίζεται σε πέντε Δραστηριότητες:

Αυτή η εκπαιδευτική μονάδα έχει ως στόχο να δημιουργήσουμε από κοινού αφηγήσεις και να ευαισθητοποιήσουμε τους πολίτες μέσω αυτής. Χωρίζεται σε πέντε Δραστηριότητες, εκ των οποίων η πρώτη είναι η Εισαγωγή, που περιέχει ένα icebreaker ή ένα energizer. Στη συνέχεια προχωρά στη δεύτερη δραστηριότητα "τι είναι μια αφήγηση", όπου θα συζητήσουμε για τις αφηγήσεις και τις ιστορίες, τις ερμηνείες της πραγματικότητας, τον τρόπο δημιουργίας μιας συλλογικής αφήγησης ξεκινώντας από το ποιοι είμαστε και τι θέλουμε να γίνουμε, καθώς και για τις πολιτικές αφηγήσεις. Μετά από αυτό, θα φτάσουμε να "δημιουργήσουμε μια ιστορία ακτιβισμού", και να "δημιουργήσουμε μια συλλογική επικοινωνία" (Imagine to be...). Τέλος, η πέμπτη δραστηριότητα συνίσταται στη δημιουργία μιας συλλογικής αφήγησης, φτιαγμένης από εμάς και για εμάς.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 3 ώρες και 30 λεπτά, και θα μοιραστεί ως εξής:

Μπλοκ 1: Εισαγωγή	15 λεπτά
Ενότητα 2: Τι είναι μια αφήγηση	40 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Δημιουργία μιας ιστορίας "ακτιβισμού"	1 ώρα και 10 λεπτά
Δραστηριότητα 2: Δημιουργία συλλογικής επικοινωνίας: Φανταστείτε να είστε...	40 λεπτά
Δραστηριότητα 3: Να δημιουργήσουμε τη συλλογική μας αφήγηση	45 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Χώρος: ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας και οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και περιεχομένου πολυμέσων και πρόσβαση στο διαδίκτυο.
- Διαδικτυακοί πόροι: Θα χρησιμοποιήσουμε το "[WE CAN! Taking Action against Hate Speech through Counter and Alternative Narratives](#)" (de Latour, Perger, et al., 2017) εγχειρίδιο ως πηγή για αυτή την Ενότητα
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

- Να δώσει τη δυνατότητα στην ομάδα να δημιουργήσει τη δική της αφήγηση για να ευαισθητοποιήσει την κοινότητα και να την ευαισθητοποιήσει.
- Να δώσει δεξιότητες συλλογικής επικοινωνίας του σκοπού της ομάδας
- Να συνεργαστεί και να τονώσει τον ακτιβισμό και να εργαστεί για το πώς να πει την αιτία
- Να δημιουργήσουμε αντίκτυπο στην κοινότητα και εκτός της κοινότητας

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Γενικές ικανότητες:

- Διαχείριση και ανάπτυξη κοινοτικών εργασιών και συμμετοχικών διαδικασιών
- Ικανότητα αντιμετώπισης της αποθάρρυνσης των μαθητών

Ειδικές ικανότητες:

- Ικανότητα υποστήριξης της αυτονομίας και της υπευθυνότητας των φοιτητών κατά την εργασία πεδίου

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Καλωσορίστε τους συμμετέχοντες και επιλέξτε μια δραστηριότητα που θα σπάσει τον πάγο ή θα δώσει ενέργεια για να δώσετε θετικό τόνο και να γνωριστείτε μεταξύ σας.

Σύντομη επισκόπηση των σκοπών και των στόχων του εργαστηρίου.

ΜΠΛΟΚ 2 - ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΑΦΗΓΗΣΗ

Ορισμός:

"Οι αφηγήσεις είναι σημαντικές για τον καθορισμό, την ενίσχυση ή την αλλαγή των άνισων κοινωνικών και πολιτικών δομών εξουσίας, οι οποίες στηρίζουν και νομιμοποιούν τη ρητορική μίσους και όλες τις μορφές διακρίσεων και εξτρεμισμού"

Ο όρος αφηγήσεις χρησιμοποιείται συχνά ως συνώνυμο των ιστοριών, αλλά οι αφηγήσεις πολύ συχνά περιέχουν πολύ περισσότερα στοιχεία από τις τελευταίες. Ο Ναμπόκοφ δήλωσε: "Αν σας πω ότι πέθανε ο βασιλιάς και μετά πέθανε η βασίλισσα, αυτό δεν είναι αφήγηση- αυτό είναι η πλοκή. Αλλά, αν σας πω ότι ο βασιλιάς πέθανε και μετά η βασίλισσα πέθανε από ραγισμένη καρδιά, αυτό είναι αφήγηση".

Στην πραγματικότητα υπάρχει ένα κρίσιμο στοιχείο που διακρίνει τις πρώτες από τις δεύτερες: η σχέση μεταξύ των πολλαπλών ιστοριών και γεγονότων που συμβάλλει στην κατανόησή τους, τοποθετώντας τα σε ένα ευρύτερο αφηγηματικό πλαίσιο.

Η ερμηνεία της πραγματικότητας

Στην πραγματικότητα, οι αφηγήσεις κατασκευάζονται με βάση την ερμηνεία της πραγματικότητας, στα νοητικά μας πρότυπα. Επιπλέον, ένα άλλο θεμελιώδες στοιχείο των αφηγήσεων είναι ότι, δίνοντας τάξη στα γεγονότα της πραγματικότητας, τη δημιουργούν. Επομένως, οι αφηγήσεις μας δίνουν επίσης πρόσβαση στη δυνατότητα να φανταστούμε την πραγματικότητα και έτσι μας επιτρέπουν να φανταστούμε την αλλαγή.

Κατά συνέπεια, μια αφήγηση μας δίνει πρόσβαση σε: τα νοητικά μας πρότυπα, τις πεποιθήσεις μας και τα συναισθήματά μας - τα οποία έχουμε ανακαλύψει προηγουμένως μαζί με τη Δραστηριότητα του World Café.

Από αυτή την άποψη λοιπόν: "οι αφηγήσεις έχουν σημασία επειδή επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο σκέφτονται οι άνθρωποι. Χρησιμεύουν ως οδηγός για τις αποφάσεις και τις ενέργειές τους"³¹ και μπορούν να οδηγήσουν την κοινωνική αλλαγή μέσω της φαντασίας τους.

Πώς να οικοδομήσουμε μια συλλογική αφήγηση, ξεκινώντας από το ποιο είμαστε και τι θέλουμε να γίνουμε.

Οι αφηγήσεις αποτελούνται από διάφορα στοιχεία, ορισμένα από τα οποία είναι ρητά και άλλα σιωπηρά.

Τα κύρια στοιχεία μιας αφήγησης είναι:

- 1) **Δομή:** αποτελείται από τρεις στιγμές, η πρώτη είναι η αρχική στιγμή, η οποία διακόπτεται από μια σύγκρουση ή ένα δίλημμα (δεύτερη στιγμή) και καταλήγει στην επίλυση ή τη μεταμόρφωσή της (τελική στιγμή).
- 2) **Χαρακτήρες:** υπάρχουν οι πρωταγωνιστές που μπορεί να παρουσιάζονται ως ηρωίδες, συχνά συνοδευόμενοι από τους ανταγωνιστές
- 3) **Πλαίσιο:** κοινωνικοπολιτισμικό και ιστορικό πλαίσιο στο οποίο η αφήγηση αποκτά νόημα
- 4) **Σχέσεις:** σύνδεση μεταξύ των χαρακτήρων, η σχέση τους μπορεί να είναι θετική ή αρνητική
- 5) **Σημασία:** Αφήγηση: Διαφορετικά από την πλοκή, την ιστορία και το χρονικό, η αφήγηση παρουσιάζει μια σύνδεση μεταξύ των κύριων χαρακτήρων, της συμπεριφοράς και των ενεργειών τους (μια ατομική ιστορία) με το γενικότερο πλαίσιο και τη γενικότερη εικόνα (συλλογική ιστορία) .³²

Επιπλέον, υπάρχουν και οι πολιτικές και κοινωνικές αφηγήσεις, οι οποίες έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, διακρίνονται από το γεγονός ότι μπορούν να επηρεάσουν βαθιά την κοινή γνώμη και αποτελούν ισχυρό εργαλείο για την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση.

Παρουσιάζουν τρεις βασικές διαστάσεις³³ : (Παράρτημα)

³¹ ΜΠΟΡΟΥΜΕ! σελ.54

³² Ιvi, σ. 62-64

³³ Ιvi, σ. 65.

- Η συναισθηματική διάσταση: τα πιο συχνά χρησιμοποιούμενα συναισθήματα είναι ο φόβος, η ελπίδα και ο θυμός. τα συναισθήματα συνδέουν τους ανθρώπους με τις ιστορίες,
- Η χωρική διάσταση: επιτρέπει στον θεατή να βρει τη θέση και την προοπτική του μέσα στο συνολικό πλαίσιο της ιστορίας,
- Η χρονική διάσταση: που επιτρέπει τη σύνδεση μεταξύ του παρελθόντος, των αιτιών και των καταβολών της στιγμής της αναταραχής με το παρόν και το μέλλον.³⁴

Πολιτικές αφηγήσεις: "Ναι, μπορούμε"

Το 2008, ο Ομπάμα, στο πλαίσιο της προεκλογικής του εκστρατείας για την προεδρία των Ηνωμένων Πολιτειών, χρησιμοποίησε ένα απλό, περιεκτικό και ευθύ σύνθημα, το "Ναι, μπορούμε". Αυτό το σύνθημα ήταν μόνο η κορυφή ενός σύνθετου και ισχυρού αφηγηματικού παγόβουνου, που συνδέεται με την προσωπική ιστορία του Ομπάμα, η οποία, ωστόσο, συνδέεται με μια ευρύτερη συλλογική ιστορία, αυτή των μειονοτήτων στις Ηνωμένες Πολιτείες και ιδιαίτερα αυτή των Αφροαμερικανών.

Το διάσημο σύνθημα αναφέρεται επομένως σε μια αφήγηση που μπορεί να χαρακτηριστεί ως περιεκτική, σε αντίθεση με την προηγούμενη αφήγηση "μας κλέβουν τις δουλειές" που είναι αποκλειστική, καθώς στρέφεται εναντίον κάποιου άλλου.

Όσον αφορά τα 5 στοιχεία που υπάρχουν στην αφήγηση, μπορούμε πρώτα να σημειώσουμε ότι ο χαρακτήρας είναι το "εμείς", εμμέσως, άρα υπάρχει και ένα αντίθετο "αυτοί". Σε αυτή την περίπτωση, οι σχέσεις είναι αντικρουόμενες, διότι "εμείς πιστεύουμε ότι μπορούμε"³⁵ ενώ "κάποιος άλλος πιστεύει ότι δεν μπορούμε, ότι δεν θα μπορούσαμε". Το πλαίσιο στο οποίο αναφέρεται αυτή η αφήγηση είναι αυτό της αισιόδοξης κουλτούρας των ΗΠΑ. Ενώ η δομή αποτελείται από την αρχική στιγμή (1) κατά την οποία "κάτι είναι αδύνατο", τη διαλυτική στιγμή (2) κατά την οποία "υποστηρίζουμε ότι είναι δυνατό αντ' αυτού", και τέλος την καταληκτική στιγμή (3) κατά την οποία "θα το κάνουμε σίγουρα δυνατό". Τέλος, το τελευταίο στοιχείο, δηλαδή το νόημα της ιστορίας, μπορεί να διατυπωθεί ως εξής: "Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι μια χώρα ευκαιριών. Η σκληρή δουλειά και η αισιοδοξία κάνουν τα πάντα δυνατά. Η ιστορία του Ομπάμα μπορεί να γίνει πρότυπο (από τα μακροοικονομικά στα μικροοικονομικά)"³⁶. Ενώ όσον αφορά τις τρεις πολιτικές διαστάσεις,

³⁴ Ibidem

³⁵ Ivi, ό.π., σ. 73

³⁶ Ibidem.

η χωρική παραπέμπει σε ένα "εμείς" που είναι ανοιχτό, διότι ο καθένας μπορεί να εισέλθει και να γίνει μέρος του και να γίνει μέρος της ιστορίας μας.

Ενώ η χρονική αποτελείται από ένα πριν, κατά το οποίο "κάποιος πίστευε ότι δεν μπορούμε"³⁷ και ένα μετά κατά το οποίο "θα αποδείξουμε ότι μπορούμε". Τέλος, στο σύνθημα "Ναι, μπορούμε" το κυρίαρχο συναίσθημα είναι αυτό της ελπίδας.

Αφηγήσεις που σχετίζονται με τρόφιμα και γεωργία:

Η Heifer International είναι ένας οργανισμός που εργάζεται παγκοσμίως για την εξάλειψη της πείνας και της φτώχειας μέσω της βιώσιμης γεωργίας, ενδυναμώνοντας τις κοινότητες με την παροχή ζωικού κεφαλαίου και κατάρτισης σε περιβαλλοντικά βιώσιμες γεωργικές πρακτικές. Το μοντέλο τους επικεντρώνεται σε μακροπρόθεσμες λύσεις και όχι σε βραχυπρόθεσμη βοήθεια και δίνει έμφαση στη σημασία της κοινοτικής ανάπτυξης και της επισιτιστικής ασφάλειας.

Στοιχεία της αφήγησής τους:

- 1) Χαρακτήρας:** "(αυτοί που πιστεύουν ότι η επισιτιστική ασφάλεια και η φτώχεια είναι ανυπέρβλητα προβλήματα).
- 2) Πλαίσιο:** Η πρόκληση της πείνας, της φτώχειας και της επισιτιστικής ανασφάλειας στις αναπτυσσόμενες χώρες και η πεποίθηση ότι η ενδυνάμωση μέσω της βιώσιμης γεωργίας μπορεί να καταστήσει δυνατή την αλλαγή.
- 3) Δομή:**
 - a. Αρχική στιγμή:** Η πεποίθηση ότι το ξεπέρασμα της πείνας και της φτώχειας είναι αδύνατο.
 - b. Ανατρεπτική στιγμή:** Heifer International παρουσιάζει τη δυνατότητα αλλαγής μέσω της βιώσιμης γεωργίας και της ενδυνάμωσης της κοινότητας.
 - c. Καταληκτική στιγμή:** Απόδειξη ότι η αλλαγή είναι εφικτή με τους κατάλληλους πόρους, με αποτέλεσμα την αυτάρκεια και τη βελτίωση της επισιτιστικής ασφάλειας.
- 4) Σημασία της Ιστορίας:** Η ιστορία της ελπίδας, της ενδυνάμωσης και της βιωσιμότητας, αποδεικνύοντας ότι οι σωστές λύσεις μπορούν να σπάσουν τον κύκλο της φτώχειας και της πείνας.
- 5) Σλόγκαν:** "Μαζί μπορούμε να βάλουμε τέλος στην πείνα και τη φτώχεια και να φροντίσουμε τη γη", ενσαρκώνοντας ένα μήνυμα ελπίδας, συνεργασίας και βιώσιμης αλλαγής.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Εισαγωγή

³⁷ Ibidem.

Οι ιστορίες και τα συνθήματα είναι η κορυφή του αφηγηματικού παγόβουνου.

Η αφήγηση ιστοριών είναι πιο αποτελεσματική από την αφήγηση στατιστικών στοιχείων, δεδομένων κ.λπ. Γι' αυτό έχει νόημα να δουλεύουμε πάνω σε ιστορίες και αυτοαφηγήσεις, που είναι ευκολότερα και πιο άμεσα εργαλεία για να τα χτίσουμε ατομικά και μέσα σε ομάδες.

Τα επόμενα μέρη θα αποτελέσουν, επομένως, πρακτικές δραστηριότητες για την κατασκευή αφηγήσεων και συλλογικών ιστοριών.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ "ΑΚΤΙΒΙΣΜΟΥ"

(1 ώρα και 10 λεπτά)

Εργασία σε ομάδες

ΒΗΜΑ 1.1 - Χωρισμός σε υποομάδες

Χωρίστε την ομάδα σε υποομάδες των 7 ατόμων.

ΒΗΜΑ 1.2 - Εξηγήστε: Στοιχεία του αφηγηματικού τόξου

Δώστε σε κάθε υποομάδα ένα προσχεδιασμένο χαρτί που να υποδεικνύει τα στοιχεία ενός αφηγηματικού τόξου (Παράρτημα)

Εξηγήστε τους ότι για να δημιουργηθεί μια ιστορία είναι απαραίτητο να υπάρχουν αυτά τα στοιχεία.

Στοιχεία ενός αφηγηματικού τόξου:

- Πλαίσιο = χρόνος, περιβάλλον → πότε και πού
- Πρωταρχικός χαρακτήρας/-s → who
- Αποστολή = τι πρέπει να κάνει ο πρωταγωνιστής, ο σκοπός → τι
- Antagonist/-s = το άτομο/τα άτομα που προσπαθούν να σαμποτάρουν τον πρωταγωνιστή και την αποστολή → εναντίον ποιου
- Υποστηρικτικός χαρακτήρας/ες = κάποιος που θα βοηθήσει τον πρωταγωνιστή → με ποιον
- Απροσδόκητο γεγονός = συνέβη κάτι απροσδόκητο → εμπόδιο
- Τέλος = πώς τελείωσε

ΒΗΜΑ 1.3 -Ζητήστε μερικά παραδείγματα

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να δώσουν 2-3 παραδείγματα ιστοριών - όπως παραμύθια, ταινίες ή βιβλία - που γνωρίζουν και να εξατομικεύσουν μαζί τα στοιχεία αυτών των ιστοριών.

ΒΗΜΑ 1.4 -Δώστε την εργασία

Η εργασία θα γίνει σε χαρτί (σχήμα στο παράρτημα).

Κάθε μέλος της ομάδας (7 μέλη) πρέπει να γράψει σε ένα από τα στοιχεία (7 στοιχεία).

- Το πρώτο μέλος θα γράψει το Πλαίσιο και στη συνέχεια θα σκύψει προς τα πίσω την πρώτη γραμμή χαρτιού με το Πλαίσιο, για να το καλύψει.
- Το μέλος θα δώσει το χαρτί στο δεύτερο, ο οποίος - χωρίς να κοιτάξει το γραπτό πριν - θα γράψει τον/τους πρωταρχικό/ους χαρακτήρα/ες...
- Και ούτω καθεξής...

Κάθε μέλος θα γράψει το δικό του κομμάτι της ιστορίας, χωρίς να γνωρίζει τα κομμάτια των άλλων. Ο εκπαιδευτής/διευθυντής θα πρέπει να διευκρινίσει ότι δεν χρειάζεται να μιλήσει και να δώσει συμβουλές.

Μόνο ένας "κανόνας": μια ιστορία "ακτιβισμού"

Η αποστολή πρέπει να αφορά κοινωνικά/κοινοτικά ζητήματα για τα οποία πρέπει να αγωνιστούμε, να ενεργοποιηθούμε.

Η αποστολή πρέπει να είναι κάτι για το οποίο πρέπει να αγωνιστεί κανείς, όπως μια αδικία, ένα κοινωνικό πρόβλημα ή ένα κοινοτικό ζήτημα, για το οποίο ο πρωταγωνιστής πρέπει να ενεργοποιηθεί.

Αυτή η ένδειξη είναι χρήσιμη για να τους αφήσουμε να σκεφτούν τη δημιουργία μιας ιστορίας που είναι πραγματική, μπορεί να είναι καθημερινή, κάτι που συναντούν κατά τη διάρκεια των εμπειριών τους ή έχουν ακούσει γι' αυτό.

Βεβαιωθείτε ότι όλοι οι συμμετέχοντες έχουν κατανοήσει αυτόν τον "κανόνα".

ΒΗΜΑ 1.5 -Χρόνος εγγραφής και ανάγνωσης

Όταν κάθε μέλος έχει γράψει το στοιχείο του, αφήστε τους χρόνο να διαβάσουν την ιστορία τους μαζί.

ΒΗΜΑ 1.6 -Απάντηση: Ποιο είναι το ηθικό δίδαγμα της ιστορίας;

- Ζητήστε από τις υποομάδες να απαντήσουν στην ερώτηση: Ποιο είναι το μάθημα της ιστορίας;
- Δώστε στους συμμετέχοντες μερικά Post-it για να γράψουν.
- Ο εκπαιδευτής/διαμορφωτής θα πρέπει να έχει κατά νου ότι η συζήτηση είναι ανοικτή και ο χώρος ασφαλής.

ΒΗΜΑ 1.7 -Επιστροφή στην ομάδα

Ζητήστε από τις υποομάδες να επιλέξουν έναν εκπρόσωπο ο οποίος θα πρέπει να διαβάσει την ιστορία και το post-it με το ηθικό δίδαγμα. Κολλήστε το post-it σε μια αφίσα.

ΒΗΜΑ 1.8 -Εξηγήστε

Εξηγήστε στους συμμετέχοντες ποιο είναι το μάθημα αυτής της δραστηριότητας:

Τώρα καταλάβαμε ότι για να δημιουργήσουμε μια ιστορία είναι απαραίτητο να έχουμε διαφορετικά στοιχεία για να την αφήσουμε να είναι συνεκτική και ρευστή. Μάθαμε ότι ο καθένας από εμάς μπορεί να δημιουργήσει ένα στοιχείο μιας ιστορίας.

Η αποστολή ήταν κάτι για το οποίο έπρεπε να ενεργοποιηθούμε ή να αγωνιστούμε: είχαμε συνδεθεί με το όραμα και τη φαντασία μας για την αλλαγή που επιθυμούμε, για την οποία μιλήσαμε στην Ενότητα 2.

Το ηθικό δίδαγμα αυτής της δραστηριότητας δεν είναι να δημιουργήσουμε μια φανταστική ιστορία, αλλά να δημιουργήσουμε μια συλλογική ιστορία, όπου μπορούν να μάθουν ποια είναι τα στοιχεία αυτής της ιστορίας "ακτιβισμού" και να βρουν αυτά τα στοιχεία στη δική μας ιστορία.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2 - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΦΑΝΤΑΣΤΕΙΤΕ ΟΤΙ ΕΙΣΤΕ...

Εργασία σε υποομάδες

- 1) Χωρισμός σε υποομάδες (5 λεπτά):** χωρίστε σε υποομάδες των 5 ατόμων.
- 2) Επιλέξτε μια αποστολή (5 λεπτά):** επιλέξτε μια αποστολή της δραστηριότητας 1 ή δημιουργήστε μια νέα αποστολή, η οποία πρέπει να συνδέεται με ένα κοινωνικό/κοινοτικό ζήτημα για το οποίο θα αγωνιστεί/ενεργοποιηθεί.
- 3) Φανταστείτε να είστε (15 λεπτά):** φανταστείτε τώρα ότι είστε μια ομάδα ακτιβιστών σε αυτή την αποστολή και πρέπει να επικοινωνήσετε εκτός του σκοπού σας.

Προσπαθήστε να απαντήσετε σε αυτές τις ερωτήσεις μαζί:

- Σε ποιον θέλουμε να επικοινωνήσουμε τον σκοπό μας;
- Με ποια εργαλεία μπορούμε να επικοινωνήσουμε τον σκοπό μας;
- Τι είδους αντίκτυπο και αλλαγή θέλουμε να επιτύχουμε;

Γράψτε σύντομα την απάντηση σε τρία post-it.

- 4) Επιστροφή στην ομάδα (15 λεπτά):** καλέστε τις υποομάδες να επιλέξουν έναν εκπρόσωπο ο οποίος πρέπει να διαβάσει την απάντηση και να κολλήσει το post-it σε μια αφίσα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3 - ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΟΥΜΕ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΜΑΣ ΑΦΗΓΗΣΗ

Εργαστείτε όλοι μαζί + διευκολυντής/εκπαιδευτής

ΒΗΜΑ 1.1 -Σχετικά με εμάς

Τώρα σκεφτείτε για εμάς. Καλέστε τους συμμετέχοντες να απαντήσουν συλλογικά στην ερώτηση, έχοντας ως σημείο αναφοράς τα στοιχεία του αφηγηματικού τόξου.

- Ποια είναι τα στοιχεία της αφήγησής μας;

Κατασκευάστε έναν χάρτη με τις προτάσεις της ομάδας, συγκεντρώνοντας τις αφίσες της Ενότητας 1 και 2.

Στοιχεία ενός αφηγηματικού τόξου:

- Πλαίσιο (5 λεπτά) Ποιο είναι το πλαίσιό μας;

> Η ομάδα

Περιγράψτε μαζί τα χαρακτηριστικά του χρόνου και του χώρου μας.

- Πρωταρχικός χαρακτήρας/-s (10 λεπτά) Ποιος είναι ο πρωταρχικός χαρακτήρας;

> Ο συντονιστής/εκπαιδευτής

Εμείς είμαστε ο πρωταρχικός χαρακτήρας της αφήγησής μας!

Πάρτε την Ενότητα 1 ως αναφορά και πάρτε τις αφίσες που δημιουργήθηκαν με όλες τις δραστηριότητες ως αναφορά.

Δουλέψαμε πάνω στο πώς να ηγείσαι μιας ομάδας και ποιες είναι οι ηγετικές δεξιότητες της ομάδας μας, με τις Δραστηριότητες:

- **Δραστηριότητα 1** - Ηγέτες και ηγετικές δεξιότητες
- **Δραστηριότητα 2** - Ηγετικές δεξιότητες στην μου

Στη συνέχεια, δουλέψαμε πάνω στον εαυτό μας, με:

- **Δραστηριότητα 3** - Ενδυνάμωση: η ομάδα και εγώ

Και στο τέλος, δουλέψαμε στην ομάδα μας, με:

- **Δραστηριότητα 4** - Μια ομάδα που αποτελείται από εμάς

Αυτή η ομάδα είναι ο πρωταρχικός χαρακτήρας της αφήγησής μας. Αποτελείται από τις αξίες μας, τις δεξιότητές μας, τις αδυναμίες μας και τα δυνατά μας σημεία.

- Αποστολή (10 λεπτά) Ποια είναι η αποστολή μας;

> Ο συντονιστής/εκπαιδευτής

Η αποστολή μας είναι να επικοινωνήσουμε και να ευαισθητοποιήσουμε για τις επιθυμίες μας, τους στόχους μας, τη φαντασία μας και την αλλαγή που θέλουμε να φέρουμε.

Πάρτε ως αναφορά την Ενότητα 2 και τις αφίσες που δημιουργήθηκαν με όλες τις δραστηριότητες.

Δουλέψαμε πάνω στη φαντασία μας με:

- **Δραστηριότητα 1** - Παγκόσμιο καφέ- επιθυμίες, αλλαγή, όραμα

Στη συνέχεια σκεφτήκαμε πώς να επικοινωνήσουμε την αποστολή μας, με δραστηριότητα:

- **Δραστηριότητα 2** - Πώς μπορούμε τώρα να ευαισθητοποιηθούμε από κοινού;
- **Δραστηριότητα 3** - Πώς μπορούμε να επικοινωνήσουμε το όραμά μας;

Ανταγωνιστής/-s (5 λεπτά)

> Η ομάδα

Ποιος μπορεί να είναι ο ανταγωνιστής της αποστολής μας.

- Ποιοι είναι οι ανταγωνιστές μας; Υποστηρικτικός χαρακτήρας/ες (5 λεπτά)

> Η ομάδα

Ο υποστηρικτικός χαρακτήρας μπορεί επίσης να είναι κάποιοι μη-άνθρωποι, όπως για παράδειγμα τα εργαλεία της επικοινωνίας μας.

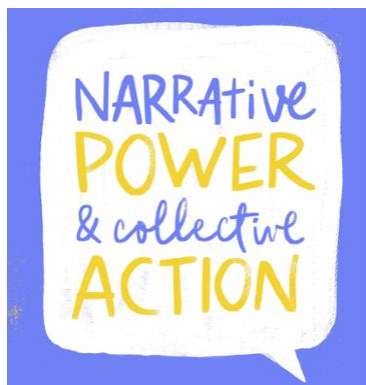
- Ποιος μπορεί να είναι ο υποστηρικτικός μας χαρακτήρας;

ΒΗΜΑ 1.2 - Στην πορεία μας (10 λεπτά)

Ο συντονιστής/εκπαιδευτής: Δεν μπορούμε να προβλέψουμε τι θα συμβεί, ποιο μπορεί να είναι το απροσδόκητο γεγονός της πορείας μας και ποιο θα είναι το τέλος.

- Απροσδόκητο γεγονός
- Τέλος

Αλλά μέχρι τώρα, έχουμε φτιάξει κάτι. Βρισκόμαστε στη μέση της διαδρομής μας, του τόξου της αφήγησής μας. Πρέπει να διατηρήσουμε την ομάδα μας σταθερή και συνεκτική, για να πετύχουμε την αποστολή μας και να ευαισθητοποιήσουμε την κοινή γνώμη για την αλλαγή που θέλουμε να φέρουμε. Έχουμε χτίσει μια συλλογική αφήγηση του εαυτού μας και μπορούμε να ξεκινήσουμε την πορεία μας για να επιτύχουμε την αποστολή μας!

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Μη μετωπική εκπαίδευση, μη τυπική εκπαίδευση, εκπαίδευση μεταξύ ομοτίμων, μάθηση μέσω της πράξης.

Η μεθοδολογία αναμειγνύει μερικές φορές θεωρητικά πλαίσια με την πρακτική, αλλά σχεδόν όλα τα περιεχόμενα διεξάγονται με μάθηση βασισμένη σε δραστηριότητες.

Εργαλεία μεθοδολογίας: μεθοδολογίες μη τυπικής μάθησης, όπως η κριτική σκέψη, η επίλυση προβλημάτων, η ομαδοσυνεργατική μάθηση και η στρατηγική αυτοαξιολόγησης.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Οι εκπαιδευτές θα πρέπει κατά προτίμηση να έχουν προηγούμενη εμπειρία και γνώσεις στους τομείς της ευαισθητοποίησης και της ενεργοποίησης της κοινότητας και να έχουν εμπειρία στη

διαχείριση ομάδων. Πρέπει να χρησιμοποιούν γλώσσα χωρίς διακρίσεις και χωρίς αποκλεισμούς και να είναι σε θέση να δημιουργούν έναν ασφαλή και ανοιχτό χώρο.

Μπορεί να υπάρχουν κάποιοι εκπαιδευτές για να εξηγήσουν το πλαίσιο και κάποιοι συντονιστές για να επιβλέπουν την εργασία και να διευκολύνουν κάποιες συζητήσεις.

10.Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 10 συμμετέχοντες. Συνιστάται να υπάρχει 1 συντονιστής για κάθε υποομάδα, για να επιβλέπει τις εργασίες και να διευκολύνει ορισμένες συζητήσεις.

11.Αξιολόγηση

Οι συμμετέχοντες θα αυτοαξιολογηθούν με ερωτηματολόγιο αξιολόγησης (παράρτημα). Θα επικεντρωθεί στην επίτευξη των στόχων της κατάρτισης και στην υποτίμηση του περιεχομένου.

5. Ενότητα κατάρτισης για λύσεις κυκλικής οικονομίας

5.1. Σύνοψη περιγραφή της ενότητας

Τίτλος ενότητας: **Οικονομίας**

Στόχοι:

Κύριοι στόχοι

- Παρέχουν στους εκπαιδευόμενους θεμελιώδη κατανόηση των αρχών της κυκλικής οικονομίας και της πρακτικής εφαρμογής τους, προβάλλουν παραδείγματα από την πραγματική ζωή για λύσεις κυκλικής οικονομίας και δίνουν έμφαση στο ρόλο της ΕΕΚ στην προετοιμασία των εκπαιδευομένων για σταδιοδρομία σε τομείς που σχετίζονται με την κυκλική οικονομία.

Δευτερεύοντες στόχοι

- Να εξοπλίσει τους εκπαιδευόμενους της ΕΕΚ με γνώσεις, δεξιότητες και έμπνευση ώστε να συμμετάσχουν ενεργά και να συμβάλουν στη μετάβαση προς μια πιο βιώσιμη και κυκλική οικονομία στην Ευρώπη και πέραν αυτής.

Ικανότητες που καλύπτονται:

Γενικές ικανότητες

- Ικανότητα ακρόασης,
- Ικανότητα μάθησης, (Ικανότητα απόκτησης ή επέκτασης γνώσεων και τεχνικών που σχετίζονται με την εργασία. Σύλληψη και εφαρμογή νέων πληροφοριών, συστημάτων και μεθόδων εργασίας),
- Ικανότητα κριτικής σκέψης (Ικανότητα αμφισβήτησης και επιχειρηματολογίας εννοιών, ιδεών και καταστάσεων και διάκρισης πλάνων, ασυνεπειών και λογικών σφαλμάτων).

Ειδικές ικανότητες

- Κυκλική οικονομία: χρήση ενεργειακών πόρων, αντίκτυπος της συσκευασίας, τεχνολογική καινοτομία.

Κατά προσέγγιση διάρκεια (σε ώρες):

9 ώρες, που κατανέμονται ως εξής:

Μονάδα 1	Μονάδα 2	Μονάδα 3
3 ώρες	3 ώρες	3 ώρες

5.2. Στοχευμένες συλλογικότητες

Σύμφωνα με την έκθεση για τα δρομολόγια πράσινων θέσεων εργασίας, που περιλαμβάνεται στο έγγραφο του πλαισίου ικανοτήτων, η ενότητα κατάρτισης για τις λύσεις κυκλικής οικονομίας απευθύνεται στα εξής επαγγελματικά προφίλ

Γενική διαχείριση έργων και πόρων	○ Συντονιστής/ Διαχειριστής έργου
Περιοχή συλλογής γεωργικής παραγωγής και πλεονάσματος	○ Συντονιστής περιοχής παραγωγής ○ Αγρότης/ Βοηθός αγροκτήματος ○ Συντονιστής περιοχής συλλογής πλεονασμάτων ○ Τεχνικός υποστήριξης και διοικητικής μέριμνας στην περιοχή συλλογής πλεονασμάτων
Περιοχή μετασχηματισμού	○ Συντονιστής περιοχής μαγειρικής και μετασχηματισμού: ○ Υποστηρικτής στην περιοχή Μετασχηματισμού
Χώρος αποθήκευσης, εφοδιαστικής και διανομής	○ Συντονιστής/ Προϊστάμενος αποθήκευσης και εφοδιαστικής αλυσίδας ○ Βοηθός logistics/εργάτης αποθήκης

Περιοχή εκπαίδευσης

- Εκπαιδευτής ενηλίκων σε θέματα βιώσιμης γεωργίας και διατροφικού συστήματος, περιβαλλοντικός εκπαιδευτής
- Σχολικός εκπαιδευτικός

Αυτή η ενότητα έχει επίσης σχεδιαστεί για εκπαιδευτές επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) που ειδικεύονται σε επιχειρηματικές/οικονομικές σπουδές, επιχειρηματικότητα ή/και παραγωγή τροφίμων με προχωρημένο επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης. Αυτοί οι εκπαιδευτές διαθέτουν γερές βάσεις στις επιχειρήσεις και την οικονομία και επιδιώκουν να εμβαθύνουν τις γνώσεις τους σχετικά με την κυκλική οικονομία στους συγκεκριμένους τομείς της εξειδίκευσής τους. Θα παρέδιδαν αυτή την ενότητα σε εκπαιδευόμενους της ΕΕΚ, οι οποίοι ενδιαφέρονται για πράσινες επαγγελματικές διαδρομές.

5.3. Μεθοδολογία

Η ενότητα χρησιμοποιεί μια πλούσια ποικιλία διαδραστικών και ελκυστικών μεθοδολογιών μάθησης, σχεδιασμένων να ανταποκρίνονται σε διαφορετικά στυλ μάθησης και να μεγιστοποιούν τη διατήρηση της γνώσης. Ξεκινά με ενημερωτικές διαλέξεις και διευκολυνόμενες συζητήσεις για να εδραιωθεί μια ισχυρή θεμελιώδης κατανόηση των αρχών της κυκλικής οικονομίας. Αυτές παρέχουν στους συμμετέχοντες το βασικό θεωρητικό υπόβαθρο που είναι απαραίτητο για την κατανόηση της έννοιας.

Το επίκεντρο αυτής της ενότητας είναι δυναμικές και διαδραστικές δραστηριότητες που περιλαμβάνουν την ανάλυση πραγματικών μελετών περιπτώσεων και ενδιαφέρουσες ομαδικές συζητήσεις. Αυτή η πρακτική προσέγγιση βυθίζει τους συμμετέχοντες σε πρακτικά παραδείγματα, επιτρέποντάς τους να παρακολουθήσουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας στην πράξη. Είναι ένας ισχυρός τρόπος για να γεφυρωθεί η θεωρία και η εφαρμογή, καλλιεργώντας μια βαθύτερη εκτίμηση για το αντικείμενο.

Οι συνεδρίες ερωτήσεων και απαντήσεων ενσωματώνονται στρατηγικά για να ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή και να διεγείρουν την κριτική σκέψη. Οι συμμετέχοντες έχουν την ευκαιρία να ζητήσουν διευκρινίσεις και να συμμετάσχουν σε ουσιαστικούς διαλόγους, προωθώντας τη βαθύτερη κατανόηση του θέματος.

Συλλογικά, αυτές οι καινοτόμες μέθοδοι μάθησης όχι μόνο ενισχύουν την κατανόηση των συμμετεχόντων, αλλά και προωθούν μια ιδιαίτερα διαδραστική και ενημερωτική μαθησιακή εμπειρία, καθιστώντας την κυκλική οικονομία ένα ελκυστικό και αποτελεσματικό θέμα μελέτης.

5.4. Εργασία

Για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων αυτής της ενότητας, απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι:

- ο Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- ο Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5.5. Υποδομή

Για την ανάπτυξη της ενότητας απαιτούνται οι ακόλουθες υποδομές:

- ο Τεχνολογία: υπολογιστής και βιντεοπροβολέας. Πρόσβαση στο Διαδίκτυο.
- ο Τόπος διεξαγωγής:: Είναι σκόπιμο οι δραστηριότητες να διεξάγονται σε έναν ευρύχωρο χώρο, ώστε οι ομάδες εργασίας να μπορούν να κάθονται γύρω από διαφορετικά τραπέζια και να εργάζονται χωρίς να ενοχλούν η μία την άλλη.

5.6. Προσβασιμότητα

Όσον αφορά την προσβασιμότητα, η κύρια δραστηριότητα που μπορεί να θέτει κάποιους περιορισμούς είναι η διαδικτυακή έρευνα. Ωστόσο, δεδομένου ότι οι συμμετέχοντες συνεργάζονται σε ομάδες, τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας μπορούν να βοηθήσουν τα άτομα με ειδικές δυσκολίες. Οι άλλες δραστηριότητες, όπως οι συζητήσεις και οι παρουσιάσεις, είναι γενικά προσβάσιμες και μπορούν να προσαρμοστούν στην εκτέλεσή τους ώστε να καλύψουν ένα ευρύ φάσμα αναγκών και προτιμήσεων.

Όσον αφορά τον μηχανισμό, είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλιστεί ότι οι εκπαιδευτές και οι διαμεσολαβητές είναι καλά ενημερωμένοι σχετικά με τις ειδικές απαιτήσεις και τις διευκολύνσεις που απαιτούνται από την αρχή του μαθήματος. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την ενσωμάτωση ενός ερωτηματολογίου στη διαδικασία εγγραφής, το οποίο θα επιτρέπει στους συμμετέχοντες να περιγράψουν τις μοναδικές ανάγκες τους. Αυτή η προληπτική προσέγγιση διασφαλίζει ότι τα απαραίτητα μέτρα εφαρμόζονται από την αρχή του μαθήματος, προάγοντας ένα περιβάλλον μάθησης χωρίς αποκλεισμούς και προσαρμογές.

5.7. Άλλοι μηχανισμοί ένταξης

Η δραστηριότητα αυτή δεν έχει προκαθορισμένους μηχανισμούς ένταξης, καθώς μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με το ίδρυμα υποδοχής. Η ενότητα έχει σχεδιαστεί για να είναι περιεκτική και φιλόξενη για όλους τους συμμετέχοντες, και πολλά από τα υλικά είναι προσβάσιμα σε διάφορες γλώσσες για να εξυπηρετήσουν άτομα με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο. Επιπλέον, οι διαμεσολαβητές θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες που αντιμετωπίζουν γλωσσικά εμπόδια, χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως το DeepL ή το Google Translate για ιστότοπους, ώστε να διασφαλίσουν ότι το υλικό είναι προσβάσιμο σε όλους, όταν είναι απαραίτητο.

5.8. Άλλα στοιχεία ενδιαφέροντος

5.8.1. Υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό και πόροι

- a. [Μαθήματα κυκλικής οικονομίας | Ίδρυμα Ellen Macarthur](#)
- b. [Κυκλικός οδηγός: η εκπαίδευσή σας στην κυκλική οικονομία](#)

Μονάδα 1

- [Εξάλειψη των αποβλήτων και της ρύπανσης](#)
- [Κυκλοφορία προϊόντων και υλικών \(στην υψηλότερη αξία τους\)](#)
- [Αναγέννηση της φύσης](#)
- [Τρόφιμα και κυκλική οικονομία - βαθιά](#)
- [Κυκλική οικονομία και τρόφιμα | Ίδρυμα Ellen MacArthur](#)
- <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/food-and-the-circular-economy-deep-dive>
- [Πέντε οφέλη της κυκλικής οικονομίας για τα τρόφιμα](#)
- [Ολοκλήρωση της εικόνας: Σχεδιασμός ενός συστήματος τροφίμων που είναι θετικό για τη φύση και το κλίμα μας](#)

Μονάδα 2

- [Πόλεις και κυκλική οικονομία για τα τρόφιμα - επισκόπηση](#)
- [Ο μετασχηματισμός του επισιτιστικού μας συστήματος μπορεί να αντιμετωπίσει την κλιματική αλλαγή και οι πόλεις διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο](#)
- [Μετασχηματισμός των συστημάτων τροφίμων των πόλεων για κυκλική οικονομία](#)
- [Ο ρόλος των εστιατορίων σε ένα κυκλικό αστικό σύστημα τροφίμων](#)
- [Λονδίνο Διατομεακή συνεργασία για τον μετασχηματισμό του συστήματος τροφίμων: Λονδίνο](#)
- [Μιλάνο Συνεργασία για την αλλαγή των τοπικών συστημάτων τροφίμων: Μιλάνο](#)
- [Bruxelles https://emf.thirdlight.com/file/24/P-UF11YP4iZY2JP-If8P-Op5E/Focus-City-Brussels-Belgium.pdf](https://emf.thirdlight.com/file/24/P-UF11YP4iZY2JP-If8P-Op5E/Focus-City-Brussels-Belgium.pdf)

Μονάδα 3

- [Τι είναι οι κυκλικές θέσεις εργασίας; - Θέσεις εργασίας και δεξιότητες στο πρόγραμμα της κυκλικής οικονομίας](#)

- [Δείκτης κυκλικής εκκίνησης](#)
- [Circular Jobs Monitor](#)
- [Δείκτης κυκλικής εκκίνησης](#)
- [Κυκλική οικονομία | UNjobs](#)

Ενότητα κατάρτισης #1 - Εισαγωγή στην κυκλική οικονομία

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης για την κυκλική οικονομία.

2. Περιγραφή

Σε αυτή την ενότητα, οι συμμετέχοντες θα αποκτήσουν μια εισαγωγή στην έννοια της κυκλικής οικονομίας στο πλαίσιο του συστήματος τροφίμων. Θα εντρυφήσουν ενεργά στη θεωρητική γνώση μέσω της εξέτασης πραγματικών περιπτώσιολογικών μελετών και θα συζητήσουν από κοινού αυτά που έμαθαν.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 2 ώρες και 30 λεπτά, και θα μοιραστεί ως εξής:

Μπλοκ 1: Εισαγωγή	40 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Οφέλη της κυκλικής παραγωγής τροφίμων	20 λεπτά
Δραστηριότητα 2: Η κυκλική οικονομία στην πράξη	1 ώρα και 30 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Χώρος: ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας και οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και περιεχομένου πολυμέσων και πρόσβαση σε εκτυπωτή. Σύνδεση στο Διαδίκτυο.
- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

Ειδικές ικανότητες:

- Εξοπλίστε τους συμμετέχοντες με μια ολοκληρωμένη κατανόηση της κυκλικής οικονομίας στο πλαίσιο της παραγωγής τροφίμων.
- Ικανότητα ορισμού και επεξήγησης των θεμελιωδών εννοιών και αρχών της κυκλικής οικονομίας όσον αφορά τη βιομηχανία τροφίμων.
- Αναγνωρίζουν τα οφέλη της κυκλικής παραγωγής τροφίμων, που περιλαμβάνουν την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, την οικονομική βιωσιμότητα και την κοινωνική ευθύνη.
- Ανάπτυξη της ικανότητας ανάλυσης και εντοπισμού πραγματικών εφαρμογών κυκλικών πρακτικών στον τομέα της παραγωγής τροφίμων.

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Ειδικές ικανότητες:

- Κυκλική οικονομία: χρήση ενεργειακών πόρων, αντίκτυπος της συσκευασίας, τεχνολογική καινοτομία
- Γνώση των φάσεων, των φορέων και των αλληλεπιδράσεων της αγροδιατροφικής αλυσίδας

Γενικές ικανότητες:

- Ικανότητα μάθησης, (Ικανότητα απόκτησης ή επέκτασης γνώσεων και τεχνικών που σχετίζονται με το έργο. Σύλληψη και εφαρμογή νέων πληροφοριών, συστημάτων και μεθόδων εργασίας)
- Ικανότητα ακρόασης
- Ικανότητα κριτικής σκέψης (Ικανότητα αμφισβήτησης και επιχειρηματολογίας εννοιών, ιδεών και καταστάσεων και διάκρισης πλάνων, ασυνεπειών και λογικών σφαλμάτων)

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΒΗΜΑ 1.1 - Εισαγωγή στο μάθημα

- Καλωσόρισμα και Παγοθραύστης
- Επισκόπηση της μαθησιακής μονάδας

ΒΗΜΑ 1.2 - Τι είναι η κυκλική οικονομία και πώς σχετίζεται με την παραγωγή τροφίμων;³⁸

- Εισαγωγή στην κυκλική οικονομία
- Κυκλική οικονομία στα συστήματα τροφίμων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η έννοια της κυκλικής οικονομίας έχει αποκτήσει σημαντική προβολή τα τελευταία χρόνια, καθώς οι κοινωνίες παγκοσμίως παλεύουν με τις βαθιές περιβαλλοντικές και οικονομικές προκλήσεις που θέτουν τα παραδοσιακά, γραμμικά οικονομικά μοντέλα. Στην ουσία, η κυκλική οικονομία είναι μια καινοτόμος και ολιστική προσέγγιση της διαχείρισης των πόρων και της οικονομικής ανάπτυξης. Αντιπροσωπεύει μια αλλαγή παραδείγματος μακριά από το συμβατικό σύστημα "πάρε, φτιάξε και πέταξε", το οποίο είναι γνωστό για την περιβαλλοντική υποβάθμιση και τη μη βιώσιμη κατανάλωση πόρων.

Στον πυρήνα της, η κυκλική οικονομία στοχεύει στη μίμηση των φυσικών οικοσυστημάτων, όπου οι πόροι επαναχρησιμοποιούνται, ανακυκλώνονται και αναγεννώνται σε έναν συνεχή κύκλο, ελαχιστοποιώντας τα απόβλητα και μειώνοντας την επιβάρυνση των πεπερασμένων πόρων του πλανήτη μας. Η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία βασίζεται σε τρεις θεμελιώδεις αρχές: σχεδιασμός χωρίς απόβλητα και ρύπανση, διατήρηση των προϊόντων και των υλικών σε χρήση και αναγέννηση των φυσικών συστημάτων. Ο σχεδιασμός της απομάκρυνσης των αποβλήτων και της ρύπανσης είναι ο πρώτος πυλώνας της κυκλικής οικονομίας. Απαιτεί την επανεξέταση και τον επανασχεδιασμό των προϊόντων και των συστημάτων, με έμφαση στην ανθεκτικότητα, τη δυνατότητα επισκευής και την ανακυκλωσιμότητα. Με τη δημιουργία προϊόντων που προορίζονται να διαρκέσουν και να επισκευάζονται εύκολα, η παραγωγή αποβλήτων και ρύπανσης μπορεί να μειωθεί σημαντικά.

Η δεύτερη αρχή, η διατήρηση των προϊόντων και των υλικών σε χρήση, υπογραμμίζει τη σημασία της παράτασης της διάρκειας ζωής των προϊόντων μέσω πρακτικών όπως η ανακαίνιση, η ανακατασκευή και η ανακύκλωση. Προωθεί την ιδέα ότι τα προϊόντα πρέπει να έχουν πολλαπλούς κύκλους ζωής, μειώνοντας έτσι την ανάγκη για συνεχή παραγωγή και την κατανάλωση παρθένων πόρων. Η τρίτη και τελευταία αρχή περιλαμβάνει την αναγέννηση των φυσικών συστημάτων και την αναγνώριση της αλληλεξάρτησης μεταξύ του περιβάλλοντος και της οικονομίας. Η αρχή αυτή

³⁸ Το υλικό για τους εκπαιδευτές είναι διαθέσιμο στην εργαλειοθήκη,

υπογραμμίζει τη σημασία της προώθησης αναγεννητικών και αποκαταστατικών πρακτικών, όπως η αειφόρος γεωργία και η υπεύθυνη διαχείριση της γης, ώστε να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη υγεία των οικοσυστημάτων.

Ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα της έννοιας της κυκλικής οικονομίας είναι η δυνατότητά της να αντιμετωπίζει ταυτόχρονα ένα πλήθος προκλήσεων. Δεν προσφέρει μόνο μια οδό για τη μείωση των αποβλήτων και της ρύπανσης, αλλά συμβάλλει επίσης στη βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων, στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στην αύξηση της οικονομικής ανθεκτικότητας. Επιπλέον, η κυκλική οικονομία μπορεί να συμβάλει στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής με τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που συνδέονται με την εξόρυξη και την παραγωγή πόρων. Η εφαρμογή μιας κυκλικής οικονομίας δεν είναι χωρίς προκλήσεις. Απαιτεί μια θεμελιώδη αλλαγή στον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων, καθώς και αλλαγές στη συμπεριφορά των καταναλωτών και στις κυβερνητικές πολιτικές. Ωστόσο, πολυάριθμες ιστορίες επιτυχίας από εταιρείες και περιοχές σε όλο τον κόσμο έχουν αναδείξει τα απτά οφέλη αυτού του μοντέλου, συμπεριλαμβανομένης της εξοικονόμησης κόστους, της ενισχυμένης ανταγωνιστικότητας και του μειωμένου περιβαλλοντικού αποτυπώματος.

Εν κατακλείδι, η κυκλική οικονομία δεν είναι απλώς ένα σύνθημα- αντιπροσωπεύει μια θεμελιώδη αλλαγή στην προσέγγισή μας για την οικονομική ανάπτυξη και τη διαχείριση των πόρων. Είναι ένα συναρπαστικό όραμα για ένα μέλλον όπου η βιωσιμότητα, η οικονομική ευημερία και η περιβαλλοντική διαχείριση δεν αποτελούν αντικρουόμενους στόχους αλλά αλληλένδετες προτεραιότητες. Καθώς συνεχίζουμε να παλεύουμε με πιεστικά παγκόσμια ζητήματα, η κυκλική οικονομία παρέχει ένα σχέδιο για μια πιο αρμονική και αναγεννητική σχέση με τον πλανήτη μας. Με την υιοθέτηση αυτής της έννοιας, κάνουμε ένα σημαντικό βήμα προς ένα βιώσιμο και ευημερούν μέλλον για όλους.

Η κυκλική οικονομία βασίζεται σε τρεις αρχές, με γνώμονα τον σχεδιασμό:

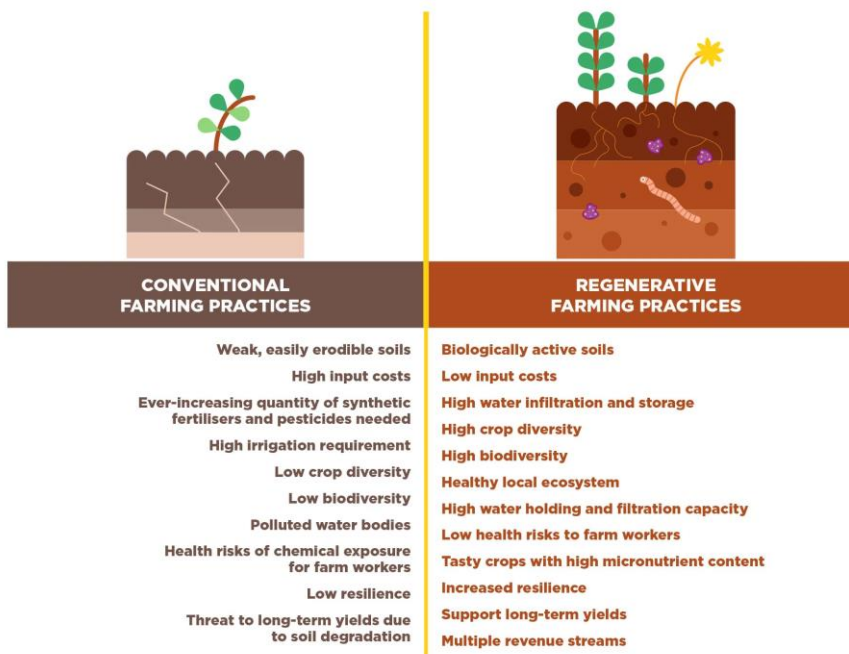
- [Εξάλειψη των αποβλήτων και της ρύπανσης](#)
- [Κυκλοφορία προϊόντων και υλικών \(στην υψηλότερη αξία τους\)](#)
- [Αναγέννηση της φύσης](#)

ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ:

Η διασταύρωση της κυκλικής οικονομίας και της παραγωγής τροφίμων υπόσχεται μια πιο βιώσιμη και αποτελεσματική προσέγγιση για τη σίτιση του πλανήτη. Σε ένα κυκλικό σύστημα τροφίμων, το παραδοσιακό γραμμικό μοντέλο καλλιέργειας, επεξεργασίας, κατανάλωσης και διάθεσης των τροφίμων αντικαθίσταται από ένα σύστημα κλειστού κύκλου. Το σύστημα αυτό δίνει έμφαση στη μείωση των αποβλήτων τροφίμων, στην επαναχρησιμοποίηση των πόρων και στην ανακύκλωση των οργανικών υλικών πίσω στο οικοσύστημα. Ενθαρρύνει πρακτικές όπως η αναγεννητική γεωργία, η τοπική προμήθεια και η υπεύθυνη συσκευασία, οι οποίες συμβάλλουν σε έναν υγιέστερο πλανήτη και μια πιο ανθεκτική αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων. Οι αρχές της κυκλικής οικονομίας στην παραγωγή τροφίμων όχι μόνο μειώνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, αλλά συμβάλλουν επίσης στην αντιμετώπιση των πιεστικών προκλήσεων της επισιτιστικής ασφάλειας και

της έλλειψης πόρων, καθιστώντας την έννοια αυτή κομβική στην προσπάθειά μας για έναν πιο βιώσιμο και θρεπτικό κόσμο.

Κυκλική οικονομία και τρόφιμα | Ίδρυμα Ellen MacArthur

Πρακτικές³⁹

Η κυκλική οικονομία στο πλαίσιο της παραγωγής τροφίμων προσφέρει πέντε επιτακτικά οφέλη για την κοινωνία και το περιβάλλον. Πρώτον, προωθεί την αναγέννηση των φυσικών συστημάτων μέσω αναγεννητικών μεθόδων παραγωγής τροφίμων, όπως η αγροδοασοπονία και η αμειψισπορά, οι οποίες όχι μόνο αποδίδουν τρόφιμα υψηλής ποιότητας αλλά και ενισχύουν τα τοπικά οικοσυστήματα. Δεύτερον, καταπολεμά ενεργά την κλιματική αλλαγή, δεσμεύοντας τον άνθρακα μέσω της φωτοσύνθεσης καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και προωθώντας τη χρήση οργανικών λιπασμάτων και την αξιοποίηση οργανικών αποβλήτων. Αυτό θα μπορούσε δυνητικά να μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά 49% έως το 2050.

Τρίτον, μια κυκλική οικονομία για τα τρόφιμα μπορεί να βελτιώσει την πρόσβαση σε θρεπτικά τρόφιμα, επανασυνδέοντας τις αστικές περιοχές με την τοπική παραγωγή τροφίμων και δημιουργώντας ανθεκτικές τοπικές αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων, ιδίως στις περιαστικές περιοχές. Αυτό μπορεί να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της επισιτιστικής ασφάλειας και να μειώσει την ευπάθεια των αλυσίδων εφοδιασμού τροφίμων κατά τη διάρκεια παγκόσμιων διαταραχών.

Τέταρτον, στηρίζει τις τοπικές κοινότητες με τη διατήρηση των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των παραδοσιακών γεωργικών πρακτικών τους, εξασφαλίζοντας τόσο την περιβαλλοντική βιωσιμότητα όσο και τα μέσα διαβίωσης των αγροτικών πληθυσμών.

³⁹ Πηγή: <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/food-and-the-circular-economy-deep-dive>

Τέλος, η υιοθέτηση μιας προσέγγισης της κυκλικής οικονομίας για την παραγωγή τροφίμων οδηγεί σε σημαντική εξοικονόμηση κόστους και δημιουργία οικονομικής αξίας. Με τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων και τη βελτιστοποίηση της χρήσης των πόρων, οι πόλεις θα μπορούσαν να δημιουργήσουν ετήσια οφέλη αξίας τρισεκατομμυρίων δολαρίων, όπως η μείωση του κόστους υγείας που σχετίζεται με την έκθεση σε φυτοφάρμακα και η αξιοποίηση του οικονομικού δυναμικού των οργανικών ροών αποβλήτων. Καθώς οι επιχειρήσεις και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής επενδύουν όλο και περισσότερο σε κυκλικά συστήματα τροφίμων, η προσέγγιση υπόσχεται να λειτουργήσει σε αρμονία με τη φύση, να διαφυλάξει τη βιοποικιλότητα, να προωθήσει την ανθρώπινη υγεία και να συμβάλει στη σταθεροποίηση του κλίματος.

- [Πέντε οφέλη της κυκλικής οικονομίας για τα τρόφιμα](#)
- [Ολοκλήρωση της εικόνας: Σχεδιασμός ενός συστήματος τροφίμων που είναι θετικό για τη φύση και το κλίμα μας](#)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρότερες ομάδες έως 4 ατόμων και αφήστε τους -με βάση όσα έμαθαν για την κυκλική οικονομία των τροφίμων- να γράψουν σε ένα μεγάλο φύλλο χαρτί τα οφέλη ενός κυκλικού συστήματος τροφίμων και στη συνέχεια να τα ταξινομήσουν σε περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά οφέλη. Τα ευρήματα μπορούν να συγκεντρωθούν σε έναν κατάλογο από τον εκπαιδευτή και είτε να γραφτούν σε πίνακα είτε να αναρτηθούν στην αίθουσα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2: ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Κάθε ομάδα θα λάβει μια μελέτη περίπτωσης⁴⁰. Αυτή μπορεί να εκτυπωθεί ή να διαβαστεί σε φορητό υπολογιστή. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ερευνήσουν την επιχείρηση (να βρουν την ιστοσελίδα, να μάθουν περισσότερα για την προσέγγισή τους κ.λπ.) και να προετοιμάσουν μια παρουσίαση της επιχείρησης. Κατά τη διάρκεια της έρευνας θα πρέπει να αναλύσουν την επιχειρηματική πρακτική από την άποψη των οφελών που παρέχει (όπως καθορίστηκε στη δραστηριότητα 1), καθώς και τον τρόπο με τον οποίο η μελέτη περίπτωσης ανταποκρίνεται στις βασικές αρχές της κυκλικής οικονομίας (εξάλειψη, κυκλοφορία, αναγέννηση) και να είναι σε θέση να τα αναφέρουν σε όλη την ομάδα.

Στη συνέχεια, κάθε ομάδα θα παρουσιάσει την περίπτωσή της σε όλη την ομάδα και θα εξηγήσει την κυκλική τους προσέγγιση και τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά οφέλη που παρέχουν. Θα πρέπει να προβλεφθεί κάποιος χρόνος για να απαντηθούν ερωτήσεις από το ακροατήριο και να δοθεί χώρος για συζητήσεις. Οι ομάδες πρέπει να ενθαρρυνθούν να παρουσιάσουν δημιουργικά τις μελέτες περιπτώσεώς τους.

7. Μεθοδολογικές διαδικασίες

⁴⁰ Βιβλιοθήκη περιπτώσεων που διατίθεται στην εργαλειοθήκη.

Η μονάδα κατάρτισης χρησιμοποιεί μια σειρά από διαδραστικές και ελκυστικές μεθοδολογίες μάθησης. Περιλαμβάνει διαλέξεις και συζητήσεις για την παροχή θεμελιωδών γνώσεων, ενώ μια διαδραστική δραστηριότητα που περιλαμβάνει μελέτες περιπτώσεων και ομαδικές συζητήσεις ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να αναλύσουν πραγματικά παραδείγματα κυκλικών πρακτικών στην παραγωγή τροφίμων. Η ενότητα χρησιμοποιεί επίσης οπτικά βοηθήματα και παραδείγματα από τον πραγματικό κόσμο για να καταστήσει τις πολύπλοκες έννοιες πιο προσιτές. Οι συνεδρίες ερωτήσεων και απαντήσεων προωθούν την ενεργό συμμετοχή, ενώ οι δραστηριότητες σύνοψης και προβληματισμού βοηθούν στην εδραίωση της μάθησης. Αυτές οι μέθοδοι ενισχύουν συλλογικά την κατανόηση της κυκλικής οικονομίας στην παραγωγή τροφίμων από τους συμμετέχοντες, εξασφαλίζοντας μια πιο διαδραστική και ενημερωτική μαθησιακή εμπειρία.

8. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Η ομάδα εκπαιδευτών θα αποτελείται ιδανικά από 2 εκπαιδευτές με γνώση των θεμάτων που θα συζητηθούν. Ο ρόλος τους είναι να παρέχουν στους συμμετέχοντες πληροφορίες και να τους καθοδηγούν στις αναλυτικές τους διαδικασίες. Μπορούν να παρέχουν πρόσθετες πληροφορίες όταν τα πράγματα είναι ασαφή ή προκύπτουν ερωτήσεις και είναι επίσης σε θέση να προσαρμόσουν τις δραστηριότητες στις ανάγκες και το προφίλ των συμμετεχόντων. Έχουν εμπειρία στη διευκόλυνση ομάδων και μπορούν να δημιουργήσουν ένα ασφαλές δοχείο για τη δημιουργική διερεύνηση των θεμάτων.

9. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 12 συμμετέχοντες.

Το συνολικό μέγεθος της ομάδας δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 12 άτομα, ώστε να υπάρχει ένα ευνοϊκό μαθησιακό περιβάλλον.

10. Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση αυτής της εκπαιδευτικής ενότητας ακολουθεί μια άτυπη αλλά ιδιαίτερα ελκυστική προσέγγιση. Αντί να βασίζονται σε παραδοσιακές επίσημες αξιολογήσεις, οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να αυτοαξιολογήσουν την κατανόηση και την πρόοδο της μάθησής τους μέσω της ανάλυσης πραγματικών μελετών περίπτωσης. Αυτή η δυναμική μέθοδος επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους να εφαρμόσουν τις νεοαποκτηθείσες γνώσεις τους και τις δεξιότητες κριτικής σκέψης για να αξιολογήσουν την κατανόηση και την εφαρμογή του υλικού του μαθήματος, προωθώντας μια πιο πρακτική και πρακτική προσέγγιση στην αξιολόγηση.

11. Γενικές συστάσεις και παρατηρήσεις

Δεν χρειάζεται να καλύπτονται όλα τα θέματα στο σύνολό τους. Ο συντονιστής ή ο εκπαιδευτής μπορεί να επιλέξει συγκεκριμένα θέματα με βάση το πλαίσιο και τις ανάγκες των συμμετεχόντων. Η παρούσα εκπαίδευση προσφέρει ένα ολοκληρωμένο σύνολο εννοιών και ορισμένα θέματα μπορούν να συνοψιστούν ή να επανεξεταστούν σε άλλες ενότητες.

Η προτεινόμενη διάρκεια για κάθε επιμέρους δραστηριότητα είναι κατά προσέγγιση. Ανάλογα με παράγοντες όπως ο αριθμός των συμμετεχόντων και το υπόβαθρό τους, ο εκπαιδευτής μπορεί να

επιλέξει να διαθέσει περισσότερο ή λιγότερο χρόνο σε συγκεκριμένες δραστηριότητες. Ομοίως, τα προτεινόμενα θέματα μπορούν να προσαρμοστούν ανάλογα με το επίπεδο εξειδίκευσης των συμμετεχόντων, επιτρέποντας μια πιο εμπεριστατωμένη διερεύνηση συγκεκριμένων τομέων.

Συνιστάται ιδιαίτερα στους εκπαιδευτές να κατανοήσουν και να προετοιμάσουν διεξοδικά το περιεχόμενο πριν από τη διεξαγωγή της δραστηριότητας. Το θέμα μπορεί να είναι πολύπλοκο και θα πρέπει να επικοινωνείται όσο το δυνατόν πιο ξεκάθαρα και περιεκτικά. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι υποθέσεις σχετικά με τις προηγούμενες γνώσεις των συμμετεχόντων και μπορεί να είναι απαραίτητο να ξεκινήσετε με απλούστερες έννοιες και εξηγήσεις.

Μονάδα κατάρτισης #2 - Κυκλικά συστήματα τροφίμων στις πόλεις

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης για την κυκλική οικονομία.

2. Περιγραφή

Στην ενότητα αυτή, οι συμμετέχοντες θα αποκτήσουν μια επισκόπηση της σημασίας και των ευκαιριών της δημιουργίας κυκλικών συστημάτων τροφίμων στις πόλεις. Θα εντρυφήσουν ενεργά στη θεωρητική γνώση μέσω της εξέτασης πραγματικών περιπτώσιολογικών μελετών και θα συζητήσουν από κοινού όσα έμαθαν.

3. Διάρκεια

Η μονάδα θα διαρκέσει 2 ώρες και 30 λεπτά/3 ώρες, χωρισμένες ως εξής:

Μπλοκ 1: Παγοθραύστης και επισκόπηση της μονάδας	10 λεπτά
Μπλοκ 2: Πόλεις και κυκλική οικονομία για τα τρόφιμα	30 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Μελέτες περίπτωσης για πόλεις	2 ώρες

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Χώρος: ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας και οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και περιεχομένου πολυμέσων και πρόσβαση σε εκτυπωτή. Σύνδεση στο Διαδίκτυο.
- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

- Να δώσουν στους συμμετέχοντες μια σαφή κατανόηση των κυκλικών συστημάτων τροφίμων στις αστικές περιοχές.
- Να εμπνεύσει τους συμμετέχοντες να συμβάλουν ενεργά στην οικοδόμηση βιώσιμων και ανθεκτικών συστημάτων τροφίμων, μαθαίνοντας από πραγματικά παραδείγματα και διερευνώντας βασικά συστατικά, στρατηγικές και ζητήματα πολιτικής.

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Ειδικές ικανότητες:

- Κυκλική οικονομία: χρήση ενεργειακών πόρων, αντίκτυπος της συσκευασίας, τεχνολογική καινοτομία
- Γνώση των φάσεων, των φορέων και των αλληλεπιδράσεων της αγροδιατροφικής αλυσίδας.

Γενικές ικανότητες:

- Ικανότητα μάθησης (Ικανότητα απόκτησης ή επέκτασης γνώσεων και τεχνικών που σχετίζονται με την εργασία. Σύλληψη και εφαρμογή νέων πληροφοριών, συστημάτων και μεθόδων εργασίας)
- Ικανότητα ακρόασης
- Ικανότητα κριτικής σκέψης (Ικανότητα αμφισβήτησης και επιχειρηματολογίας εννοιών, ιδεών και καταστάσεων και διάκρισης πλάνων, ασυνεπειών και λογικών σφαλμάτων)

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1 - ΠΑΓΟΘΡΑΨΤΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

Υλικά για τους εκπαιδευτές:

Σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται από ταχεία αστικοποίηση και έλλειψη πόρων, οι πόλεις σε όλο τον κόσμο αντιμετωπίζουν μια αυξανόμενη πρόκληση - πώς να εξασφαλίσουν βιώσιμα και ανθεκτικά συστήματα τροφίμων. Οι κυκλικές οικονομίες τροφίμων έχουν αναδειχθεί ως μια συναρπαστική λύση, αναδιαμορφώνοντας τον τρόπο με τον οποίο οι αστικές περιοχές παράγουν, διανέμουν και καταναλώνουν τρόφιμα. Αυτά τα καινοτόμα συστήματα στοχεύουν στη δημιουργία ενός κλειστού κύκλου τροφίμων, ελαχιστοποιώντας τα απόβλητα, μεγιστοποιώντας την αποδοτικότητα των πόρων και προωθώντας την περιβαλλοντική και κοινωνική ευημερία. Το παρόν δοκίμιο διερευνά τη σημασία των κυκλικών οικονομιών τροφίμων στις πόλεις, εμβαθύνοντας στις βασικές αρχές, τα οφέλη και τις δυνατότητες μετασχηματισμού του αστικού τοπίου.

ΚΥΚΛΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ: ΜΙΑ ΑΛΛΑΓΗ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

Οι κυκλικές οικονομίες τροφίμων αντιπροσωπεύουν μια θεμελιώδη απομάκρυνση από το γραμμικό μοντέλο τροφίμων που κυριαρχεί στις αστικές περιοχές εδώ και δεκαετίες. Παραδοσιακά, οι πόλεις ακολουθούσαν ένα γραμμικό πρότυπο, όπου τα τρόφιμα παράγονται, μεταφέρονται, καταναλώνονται και απορρίπτονται, οδηγώντας συχνά σε αναποτελεσματικότητα, περιβαλλοντική υποβάθμιση και επισιτιστική ανασφάλεια. Οι κυκλικές οικονομίες τροφίμων, αντίθετα, υιοθετούν μια κυκλική προσέγγιση, δίνοντας έμφαση στις αναγεννητικές πρακτικές, τη διατήρηση των πόρων και τη συμμετοχή της κοινότητας.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Οι κυκλικές οικονομίες τροφίμων λειτουργούν με βάση ένα σύνολο βασικών αρχών:

- 1) Τοπική προμήθεια: Οι κυκλικές οικονομίες τροφίμων μειώνουν το αποτύπωμα άνθρακα που συνδέεται με τις μεταφορές σε μεγάλες αποστάσεις και ενισχύουν την ανθεκτικότητα των αστικών συστημάτων τροφίμων.
- 2) Αστική γεωργία: Η καλλιέργεια τροφίμων εντός των πόλεων, συμπεριλαμβανομένων των κήπων στις στέγες, της κάθετης γεωργίας και των κοινοτικών αγροτεμαχίων, επιτρέπει στις αστικές περιοχές να παράγουν ένα μέρος των τροφίμων τους τοπικά.
- 3) Μείωση και αξιοποίηση αποβλήτων: Η ελαχιστοποίηση των αποβλήτων τροφίμων μέσω καινοτόμων πρακτικών, όπως η κομποστοποίηση και η ανακύκλωση, συμβάλλει στο κλείσιμο του κύκλου και στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της διάθεσης τροφίμων.
- 4) Αποδοτικότητα πόρων: Τα κυκλικά συστήματα τροφίμων δίνουν προτεραιότητα στην υπεύθυνη χρήση των πόρων, όπως το νερό, η ενέργεια και η γη, εξασφαλίζοντας βιωσιμότητα και μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα.

ΟΦΕΛΗ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

Οι κυκλικές οικονομίες τροφίμων προσφέρουν μια σειρά από οφέλη που μεταμορφώνουν το αστικό τοπίο:

- 1) Περιβαλλοντική βιωσιμότητα: Τα κυκλικά συστήματα τροφίμων συμβάλλουν σε ένα πιο πράσινο και πιο βιώσιμο αστικό περιβάλλον, μειώνοντας τα απόβλητα και τις εκπομπές που σχετίζονται με τη μεταφορά τροφίμων σε μεγάλες αποστάσεις και τη διάθεση σε χώρους υγειονομικής ταφής.
- 2) Οικονομική βιωσιμότητα: Η τοπική παραγωγή και διανομή τροφίμων δημιουργεί οικονομικές ευκαιρίες, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας θέσεων εργασίας, ενώ παράλληλα μειώνει την οικονομική επιβάρυνση από τη σπατάλη τροφίμων και την αναποτελεσματικότητα.
- 3) Επισιτιστική ασφάλεια: Οι κυκλικές οικονομίες βελτιώνουν την πρόσβαση σε τρόφιμα και μειώνουν τις ευπάθειες σε διαταραχές της αλυσίδας εφοδιασμού, συμβάλλοντας τελικά σε μεγαλύτερη επισιτιστική ασφάλεια στις πόλεις.
- 4) Ανθεκτικότητα της κοινότητας: Τα συστήματα αυτά ενισχύουν την αίσθηση της κοινότητας και της κοινής ευθύνης για την παραγωγή τροφίμων και τη διαχείριση των πόρων, ενισχύοντας την ανθεκτικότητα των πόλεων.
- 5) Διατήρηση της βιοποικιλότητας: Η ενθάρρυνση ποικίλων, τοπικών πηγών τροφίμων προάγει τη βιοποικιλότητα και μειώνει την εξάρτηση από τη μονοκαλλιέργεια.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

Παρόλο που η έννοια της κυκλικής οικονομίας τροφίμων υπόσχεται πολλά, δεν στερείται και των προκλήσεών της. Οι πολυεσώμοι, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και οι κοινότητες πρέπει να συνεργαστούν για να ξεπεράσουν εμπόδια όπως οι κανονισμοί οριοθέτησης, οι πολιτικές χρήσης γης και ο μετασχηματισμός των αστικών χώρων για τη γεωργία. Τα κίνητρα πολιτικής, οι μεταρρυθμίσεις των ζωνών και οι συνεργασίες δημόσιου και ιδιωτικού τομέα είναι απαραίτητα για την προώθηση της υιοθέτησης κυκλικών συστημάτων τροφίμων.

Οι κυκλικές οικονομίες τροφίμων στις πόλεις αποτελούν μια μετασχηματιστική προσέγγιση για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας και της ανθεκτικότητας των αστικών συστημάτων τροφίμων. Τηρώντας αρχές που δίνουν προτεραιότητα στην τοπική προμήθεια, τη μείωση των αποβλήτων, την αποδοτικότητα των πόρων και τη συμμετοχή της κοινότητας, τα συστήματα αυτά προσφέρουν πληθώρα πλεονεκτημάτων, από την περιβαλλοντική βιωσιμότητα έως την επισιτιστική ασφάλεια και την ανθεκτικότητα της κοινότητας. Καθώς οι πόλεις συνεχίζουν να εξελίσσονται και να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις του 21ου αιώνα, οι κυκλικές οικονομίες τροφίμων στέκονται ως φάρος καινοτομίας, επαναπροσδιορίζοντας τον τρόπο με τον οποίο τρέφουμε τις αστικές μας κοινότητες και τον πλανήτη μας.

ΜΠΛΟΚ 2 - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ: ΠÓΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΪΑ ΓΙΑ ΤΑ ΤΡΌΦΙΜΑ

Οι σύνδεσμοι είναι διαθέσιμοι στην εργαλειοθήκη .⁴¹

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΠÓΛΕΩΝ

Μελέτες περιπτώσεων είναι διαθέσιμες στην εργαλειοθήκη .⁴²

- Ο ρόλος των εστιατορίων
- Λονδίνο
- Milan
- Βρυξέλλες

Χωρίστε την ομάδα σε έως και 4 μικρότερες ομάδες και μοιράστε τις μελέτες περιπτώσεων. Κάθε ομάδα θα πρέπει να έχει ένα φορητό υπολογιστή/tablet για να κάνει την έρευνά της. Κάθε ομάδα έχει στη διάθεσή της 60 λεπτά για να ερευνήσει τη μελέτη περίπτωσης και να προετοιμάσει μια παρουσίαση που θα δοθεί στη μεγαλύτερη ομάδα. Αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει μια εισαγωγή στη μελέτη περίπτωσης, τι θέλουν να αλλάξουν και πώς σχεδιάζουν/σχεδιάζουν να το κάνουν, καθώς και, αν υπάρχουν, κάποια αποτελέσματα.

Κάθε παρουσίαση θα πρέπει να διαρκεί περίπου 15 λεπτά και να αφήνει χώρο για την απάντηση σε ερωτήσεις και τη συζήτηση της υπόθεσης.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Η εκπαιδευτική μονάδα χρησιμοποιεί μια σειρά από διαδραστικές και ελκυστικές μεθοδολογίες μάθησης. Περιλαμβάνει διαλέξεις και συζητήσεις για την παροχή θεμελιωδών γνώσεων, ενώ μια διαδραστική δραστηριότητα που περιλαμβάνει μελέτες περιπτώσεων και ομαδικές συζητήσεις ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να αναλύσουν πραγματικά παραδείγματα κυκλικών πρακτικών στην παραγωγή τροφίμων. Η ενότητα χρησιμοποιεί επίσης οπτικά βοηθήματα και παραδείγματα από τον πραγματικό κόσμο για να καταστήσει τις σύνθετες έννοιες πιο προσιτές. Οι συνεδρίες ερωτήσεων και απαντήσεων προωθούν την ενεργό συμμετοχή, ενώ οι δραστηριότητες σύνοψης και προβληματισμού βοηθούν στην εδραίωση της μάθησης. Αυτές οι μέθοδοι ενισχύουν συλλογικά την κατανόηση της κυκλικής οικονομίας στην παραγωγή τροφίμων από τους συμμετέχοντες, εξασφαλίζοντας μια πιο διαδραστική και ενημερωτική μαθησιακή εμπειρία.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

⁴¹Ανατρέξτε στην ενότητα "Περαιτέρω πόροι/αναφορές" της εκπαιδευτικής ενότητας 2: Κυκλικά συστήματα τροφίμων στις πόλεις της εργαλειοθήκης για πρόσθετους συνδέσμους και υλικό.

⁴²Ανατρέξτε στην ενότητα "Περαιτέρω πόροι/αναφορές" της εκπαιδευτικής ενότητας 2: Κυκλικά συστήματα τροφίμων στις πόλεις της εργαλειοθήκης για πρόσθετους συνδέσμους και υλικό.

Η ομάδα εκπαιδευτών θα αποτελείται ιδανικά από 2 εκπαιδευτές με γνώση των θεμάτων που θα συζητηθούν. Ο ρόλος τους είναι να παρέχουν στους συμμετέχοντες πληροφορίες και να τους καθοδηγούν στις αναλυτικές τους διαδικασίες. Μπορούν να παρέχουν πρόσθετες πληροφορίες όταν τα πράγματα είναι ασαφή ή προκύπτουν ερωτήσεις και είναι επίσης σε θέση να προσαρμόσουν τις δραστηριότητες στις ανάγκες και το προφίλ των συμμετεχόντων. Έχουν εμπειρία στη διευκόλυνση ομάδων και μπορούν να δημιουργήσουν ένα ασφαλές δοχείο για τη δημιουργική διερεύνηση των θεμάτων.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 12 συμμετέχοντες.

Το συνολικό μέγεθος της ομάδας δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 12 άτομα, ώστε να υπάρχει ένα ευνοϊκό μαθησιακό περιβάλλον.

11. Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας ακολουθεί μια άτυπη αλλά ιδιαίτερα ελκυστική προσέγγιση. Αντί να βασίζονται σε παραδοσιακές επίσημες αξιολογήσεις, οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να αυτοαξιολογήσουν την κατανόηση και την πρόοδο της μάθησής τους μέσω της ανάλυσης πραγματικών μελετών περίπτωσης. Αυτή η δυναμική μέθοδος επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους να εφαρμόσουν τις νεοαποκτηθείσες γνώσεις τους και τις δεξιότητες κριτικής σκέψης για να αξιολογήσουν την κατανόηση και την εφαρμογή του υλικού του μαθήματος, προωθώντας μια πιο πρακτική και πρακτική προσέγγιση στην αξιολόγηση.

12. Γενικές συστάσεις και παρατηρήσεις

Δεν χρειάζεται να καλύπτονται όλα τα θέματα στο σύνολό τους. Ο συντονιστής ή ο εκπαιδευτής μπορεί να επιλέξει συγκεκριμένα θέματα με βάση το πλαίσιο και τις ανάγκες των συμμετεχόντων. Η παρούσα εκπαίδευση προσφέρει ένα ολοκληρωμένο σύνολο εννοιών και ορισμένα θέματα μπορούν να συνοψιστούν ή να επανεξεταστούν σε άλλες ενότητες.

Η προτεινόμενη διάρκεια για κάθε επιμέρους δραστηριότητα είναι κατά προσέγγιση. Ανάλογα με παράγοντες όπως ο αριθμός των συμμετεχόντων και το υπόβαθρό τους, ο εκπαιδευτής μπορεί να επιλέξει να διαθέσει περισσότερο ή λιγότερο χρόνο σε συγκεκριμένες δραστηριότητες. Ομοίως, τα προτεινόμενα θέματα μπορούν να προσαρμοστούν ανάλογα με το επίπεδο εξειδίκευσης των συμμετεχόντων, επιτρέποντας μια πιο εμπειριστατωμένη διερεύνηση συγκεκριμένων τομέων.

Συνιστάται έντονα στους εκπαιδευτές να κατανοήσουν και να προετοιμάσουν διεξοδικά το περιεχόμενο πριν από τη διεξαγωγή της δραστηριότητας. Το θέμα μπορεί να είναι πολύπλοκο και θα πρέπει να επικοινωνείται όσο το δυνατόν πιο ξεκάθαρα και περιεκτικά. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι υποθέσεις σχετικά με τις προηγούμενες γνώσεις των συμμετεχόντων και μπορεί να είναι απαραίτητο να ξεκινήσετε με απλούστερες έννοιες και εξηγήσεις.

Μονάδα κατάρτισης #3 - Πράσινες θέσεις εργασίας στην κυκλική οικονομία

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης για την κυκλική οικονομία.

2. Περιγραφή

Στην ενότητα κατάρτισης για τις πράσινες θέσεις εργασίας στην κυκλική οικονομία, οι εκπαιδευόμενοι θα κατανοήσουν τις αρχές και τις ποικίλες ευκαιρίες απασχόλησης στον τομέα αυτό, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών οφελών. Θα αναγνωρίσουν επίσης τον καθοριστικό τους ρόλο στην προώθηση της βιωσιμότητας και της καινοτομίας στην κυκλική οικονομία.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 2 ώρες και 30 λεπτά, και θα μοιραστεί ως εξής:

Μπλοκ 1: Παγοθραύστης και εισαγωγή	10 λεπτά
Ενότητα 2: Εισαγωγή στις πράσινες θέσεις εργασίας στην κυκλική οικονομία	30 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Ανάλυση μελέτης περίπτωσης κυκλικής οικονομίας	90-120 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Χώρος: ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας και οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και περιεχομένου πολυμέσων και πρόσβαση σε εκτυπωτή. Σύνδεση στο Διαδίκτυο.
- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

- Εισαγωγή των μαθητών στην έννοια των πράσινων θέσεων εργασίας στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας,
- Επισημάνετε τη σημασία των πράσινων θέσεων εργασίας για την επίτευξη της βιωσιμότητας, παρέχοντας παράλληλα πληροφορίες για τις ποικίλες ευκαιρίες σταδιοδρομίας που είναι διαθέσιμες σε αυτόν τον τομέα.
- Να κάνει τους μαθητές να κατανοήσουν, να εκτιμήσουν και να εξετάσουν το ενδεχόμενο να ακολουθήσουν πράσινες σταδιοδρομίες που συμβάλλουν σε μια πιο περιβαλλοντικά υπεύθυνη και ανθεκτική οικονομία.

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Γενικές ικανότητες:

- Γνώση των αναγκών της αγοράς εργασίας και των διαύλων ευκαιριών απασχόλησης

Ειδικές ικανότητες:

- Ικανότητα εξυπηρέτησης του κοινού

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1: ΠΑΓΟΘΡΑΥΣΤΗΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΉ

ΜΠΛΟΚ 2: ΕΙΣΑΓΩΓΉ ΣΤΙΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΘΈΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΊΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΚΛΙΚΉ ΟΙΚΟΝΟΜΊΑ

- Κυκλικός σχεδιασμός και καινοτομία
- Μείωση των αποβλήτων και ανακύκλωση
- Βιώσιμη γεωργία και παραγωγή τροφίμων
- Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ενεργειακή απόδοση
- Πράσινες μεταφορές

Υλικό για εκπαιδευτές:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Καθώς ο κόσμος παλεύει με τις πολύπλοκες προκλήσεις της εξάντλησης των πόρων, της περιβαλλοντικής υποβάθμισης και της αυξανόμενης ανάγκης για βιώσιμες πρακτικές, η έννοια της κυκλικής οικονομίας έχει αναδειχθεί ως μια πιθανή οδός προς τη βιωσιμότητα. Αυτή η μετασχηματιστική προσέγγιση της παραγωγής, της κατανάλωσης και της διαχείρισης των αποβλήτων όχι μόνο αλλάζει τον τρόπο ζωής μας, αλλά δημιουργεί και πλήθος νέων ευκαιριών απασχόλησης. Οι θέσεις εργασίας στην κυκλική οικονομία αντιπροσωπεύουν έναν δυναμικό και πολλά υποσχόμενο τομέα, προσφέροντας στα άτομα την ευκαιρία να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην οικοδόμηση ενός πιο βιώσιμου και ανθεκτικού μέλλοντος.

Ποικίλοι ρόλοι στην κυκλική οικονομία

Η κυκλική οικονομία δεν περιορίζεται σε κάποια συγκεκριμένη βιομηχανία ή τομέα. Αντιθέτως, περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα τομέων, από την κατασκευή και τον σχεδιασμό έως τη διαχείριση αποβλήτων και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ακολουθούν ορισμένες από τις βασικές κατηγορίες θέσεων εργασίας στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας:

1) Κυκλικός σχεδιασμός και καινοτομία:

Οι θέσεις εργασίας στον τομέα του κυκλικού σχεδιασμού και της καινοτομίας βρίσκονται στην πρώτη γραμμή του μετασχηματισμού των παραδοσιακών μοντέλων παραγωγής και κατανάλωσης σε πιο βιώσιμες και αναγεννητικές πρακτικές. Οι επαγγελματίες σε αυτόν τον τομέα είναι υπεύθυνοι για την επανασχεδίαση και τον επανασχεδιασμό προϊόντων, υπηρεσιών και συστημάτων με γνώμονα τις αρχές της κυκλικής οικονομίας. Δημιουργούν καινοτόμες λύσεις που προωθούν την αποδοτικότητα των πόρων, μειώνουν τα απόβλητα και συμβάλλουν σε ένα πιο πράσινο, πιο βιώσιμο μέλλον.

Αυτές οι θέσεις εργασίας συχνά περιλαμβάνουν ρόλους όπως οι σχεδιαστές κυκλικών προϊόντων, οι μηχανικοί βιώσιμων προϊόντων και οι σύμβουλοι κυκλικής οικονομίας. Οι Σχεδιαστές Κυκλικής Οικονομίας εργάζονται για τη δημιουργία προϊόντων που είναι ανθεκτικά, εύκολα επισκευάσιμα και ανακυκλώσιμα, εξασφαλίζοντας μεγαλύτερη διάρκεια ζωής και παράγοντας λιγότερα απόβλητα. Οι Μηχανικοί Αειφόρων Προϊόντων επικεντρώνονται στη βελτιστοποίηση της διαδικασίας παραγωγής για την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, συχνά με την ενσωμάτωση φιλικών προς το περιβάλλον υλικών και τεχνολογιών. Οι σύμβουλοι κυκλικής οικονομίας συμβουλεύουν επιχειρήσεις και οργανισμούς σχετικά με την εφαρμογή πρακτικών κυκλικής οικονομίας, προσφέροντας στρατηγικές για να καταστήσουν τις δραστηριότητές τους πιο βιώσιμες και οικονομικά αποδοτικές.

Οι επαγγελματίες του κυκλικού σχεδιασμού και της καινοτομίας διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στη διαμόρφωση των προϊόντων και των συστημάτων του αύριο, συμβάλλοντας σε έναν πιο αποδοτικό ως προς τους πόρους και περιβαλλοντικά υπεύθυνο κόσμο.

2) Μείωση των αποβλήτων και ανακύκλωση:

Οι θέσεις εργασίας στον τομέα της μείωσης των αποβλήτων και της ανακύκλωσης συμβάλλουν καθοριστικά στη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία, ελαχιστοποιώντας τα απόβλητα και μεγιστοποιώντας την ανάκτηση των πόρων. Οι επαγγελματίες σε αυτόν τον τομέα εργάζονται σε διάφορους τομείς, συμβάλλοντας στην αποτελεσματική διαχείριση και μείωση των αποβλήτων, προωθώντας τελικά την περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

Οι βασικοί ρόλοι στον τομέα της μείωσης των αποβλήτων και της ανακύκλωσης περιλαμβάνουν ειδικούς διαχείρισης αποβλήτων, συντονιστές ανακύκλωσης και αναλυτές μείωσης αποβλήτων. Οι Ειδικοί Διαχείρισης Αποβλήτων επιβλέπουν τη συλλογή, τη μεταφορά και την ορθή διάθεση των αποβλήτων. Οι Συντονιστές Ανακύκλωσης επικεντρώνονται στην εφαρμογή και διαχείριση προγραμμάτων ανακύκλωσης εντός κοινοτήτων ή οργανισμών, διασφαλίζοντας ότι τα υλικά εκτρέπονται από τους χώρους υγειονομικής ταφής και αποστέλλονται για ανακύκλωση. Οι αναλυτές μείωσης αποβλήτων αναλύουν τις ροές αποβλήτων για να εντοπίσουν ευκαιρίες ελαχιστοποίησης των αποβλήτων και βελτίωσης των πρακτικών ανακύκλωσης, παρέχοντας συχνά συστάσεις για τη βιωσιμότητα βάσει δεδομένων.

Αυτές οι θέσεις εργασίας διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εκτροπή των αποβλήτων από τους χώρους υγειονομικής ταφής, στη διατήρηση των πόρων και στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της διάθεσης των αποβλήτων. Συμβάλλουν σε μια πιο βιώσιμη και κυκλική προσέγγιση της διαχείρισης των αποβλήτων, προωθώντας ένα πιο πράσινο και καθαρότερο μέλλον.

3) Βιώσιμη γεωργία και παραγωγή τροφίμων:

Οι θέσεις εργασίας στον τομέα της βιώσιμης γεωργίας και της παραγωγής τροφίμων περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα ρόλων, καθένας από τους οποίους διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στη δημιουργία ενός συστήματος τροφίμων που είναι καλό τόσο για τους ανθρώπους όσο και για τον πλανήτη. Αυτό περιλαμβάνει αναγεννητικούς αγρότες, γεωργικούς τεχνικούς, συντονιστές βιωσιμότητας τροφίμων, διοργανωτές κοινοτικής γεωργίας (CSA) και ειδικούς αστικής γεωργίας.

Οι αναγεννητικοί αγρότες βρίσκονται στο επίκεντρο της προσοχής εφαρμόζοντας την αναγεννητική γεωργία, η οποία περιλαμβάνει την καλλιέργεια καλλιεργειών και την εκτροφή ζώων με μεθόδους που ενισχύουν την υγεία του εδάφους, τη βιοποικιλότητα και τη συνολική ανθεκτικότητα του οικοσυστήματος. Δίνουν προτεραιότητα στην αναγέννηση του εδάφους, μειώνουν τη χρήση συνθετικών χημικών ουσιών και ενθαρρύνουν την εναλλαγή των καλλιεργειών, με αποτέλεσμα τα τρόφιμα να είναι πιο υγιεινά για τους καταναλωτές και πιο φιλικά προς το περιβάλλον. Η αναγεννητική γεωργία όχι μόνο δεσμεύει τον άνθρακα αλλά αποκαθιστά και την υγεία της γης.

Οι γεωργικοί τεχνικοί συνεργάζονται στενά με τους αγρότες, καθοδηγώντας τους στην υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών και στην ενσωμάτωση καινοτόμων τεχνολογιών. Συμβάλλουν στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της παραγωγής τροφίμων, ελαχιστοποιώντας παράλληλα τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της. Αυτοί οι επαγγελματίες είναι το κλειδί για την προώθηση της υιοθέτησης βιώσιμων τεχνικών, όπως η γεωργία ακριβείας και η φιλική προς το περιβάλλον διαχείριση παρασίτων.

Οι Συντονιστές Βιωσιμότητας Τροφίμων διασφαλίζουν ότι τα τρόφιμα που καταναλώνουμε παράγονται με τρόπο που σέβεται το περιβάλλον και στηρίζει τις τοπικές κοινότητες. Γεφυρώνουν το χάσμα μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών, προωθώντας την ανάπτυξη των τοπικών

συστημάτων τροφίμων. Ο ρόλος τους δεν αφορά μόνο τις τοπικές προμήθειες, αλλά και τις πρακτικές βιωσιμότητας που διασφαλίζουν τη γη, προωθούν δίκαιους μισθούς και ελαχιστοποιούν τα απόβλητα τροφίμων.

Οι διοργανωτές της υποστηριζόμενης από την κοινότητα γεωργίας (CSA) διαδραματίζουν μοναδικό ρόλο στη σύνδεση των τοπικών γεωργών απευθείας με τις κοινότητες. Δημιουργούν σχέσεις που επιτρέπουν στους καταναλωτές να έχουν άμεση συμμετοχή στα τρόφιμα που καταναλώνουν. Οι διοργανωτές CSA οικοδομούν μια αίσθηση κοινής ευθύνης, προωθούν την εποχιακή διατροφή και προσφέρουν μια αξιόπιστη αγορά για τους τοπικούς αγρότες. Αυτή η άμεση σύνδεση ενισχύει την τοπική οικονομία τροφίμων και ενθαρρύνει τις βιώσιμες πρακτικές.

Οι ειδικοί της αστικής γεωργίας είναι οι πρωτοπόροι της παραγωγής τροφίμων μέσα στις πόλεις. Χρησιμοποιούν αστικούς χώρους για την καλλιέργεια τροφίμων, προωθώντας την τοπική και βιώσιμη γεωργία στις αστικές περιοχές. Το έργο τους συμβάλλει στη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα που συνδέεται με τη μεταφορά τροφίμων και ενισχύει την πρόσβαση σε φρέσκα, τοπικά παραγόμενα προϊόντα σε πυκνοκατοικημένες περιοχές.

Αυτοί οι ρόλοι σχηματίζουν συλλογικά έναν ιστό επαγγελματιών αφιερωμένων στην παραγωγή τροφίμων με τρόπους που διατηρούν την υγεία του πλανήτη, παρέχουν θρεπτικά και νόστιμα γεύματα και στηρίζουν τις τοπικές κοινότητες. Οι προσπάθειές τους είναι απαραίτητες για τη μετάβαση σε ένα πιο βιώσιμο και φιλικό προς το περιβάλλον σύστημα τροφίμων, με πυρήνα τις αναγεννητικές γεωργικές πρακτικές.

4) Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ενεργειακή απόδοση:

Οι θέσεις εργασίας στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και της Ενεργειακής Αποδοτικότητας είναι απαραίτητες για τη διαμόρφωση ενός βιώσιμου και περιβαλλοντικά υπεύθυνου μέλλοντος. Οι ρόλοι αυτοί βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της μετάβασης σε καθαρότερες πηγές ενέργειας, ενισχύοντας την ενεργειακή απόδοση, μειώνοντας τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και εξασφαλίζοντας ένα πιο βιώσιμο και ανθεκτικό ενεργειακό σύστημα.

Οι θέσεις κλειδιά στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης περιλαμβάνουν μηχανικούς ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμβούλους ενεργειακής απόδοσης, αναλυτές βιώσιμης ενέργειας και διαχειριστές έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Οι μηχανικοί ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι επιφορτισμένοι με την ανάπτυξη, την εφαρμογή και τη συντήρηση συστημάτων που αξιοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως η ηλιακή, η αιολική και η υδροηλεκτρική ενέργεια. Σχεδιάζουν και βελτιστοποιούν ενεργειακές λύσεις που μειώνουν την εξάρτησή μας από τα ορυκτά καύσιμα και ελαχιστοποιούν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Οι σύμβουλοι ενεργειακής απόδοσης εργάζονται για τον εντοπισμό τρόπων μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας και βελτίωσης της αποδοτικότητας σε διάφορους τομείς, από τα κτίρια και τις μεταφορές έως τις βιομηχανικές διεργασίες. Παρέχουν πολύτιμες γνώσεις σε άτομα και οργανισμούς σχετικά με τον τρόπο ελαχιστοποίησης της ενεργειακής σπατάλης και του σχετικού κόστους.

Οι αναλυτές βιώσιμης ενέργειας αξιολογούν και εκτιμούν τα ενεργειακά συστήματα, διατυπώνοντας συστάσεις για βελτιώσεις που ευθυγραμμίζονται με τους στόχους βιωσιμότητας. Αναλύουν δεδομένα, εντοπίζουν ευκαιρίες για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και υποστηρίζουν τη μετάβαση σε πιο πράσινες και βιώσιμες πηγές ενέργειας.

Οι διαχειριστές έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας επιβλέπουν τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εκτέλεση έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Διασφαλίζουν ότι τα έργα ολοκληρώνονται εγκαίρως, εντός του προϋπολογισμού και σύμφωνα με τα πρότυπα βιωσιμότητας.

Οι ρόλοι αυτοί βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της παγκόσμιας μετάβασης προς πιο βιώσιμες και φιλικές προς το περιβάλλον πηγές ενέργειας. Συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και στην προώθηση ενός καθαρότερου και πιο βιώσιμου ενεργειακού μέλλοντος.

5) Πράσινες μεταφορές:

Οι θέσεις εργασίας στον τομέα των Πράσινων Μεταφορών περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα ρόλων, όλοι με κοινή εστίαση στον μετασχηματισμό του τρόπου με τον οποίο μετακινούνται οι άνθρωποι και τα αγαθά, καθιστώντας τις μεταφορές πιο φιλικές προς το περιβάλλον και βιώσιμες. Αυτοί οι επαγγελματίες είναι αφοσιωμένοι στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα και στην προώθηση καθαρότερων τρόπων μεταφοράς.

Οι θέσεις κλειδιά στον τομέα των πράσινων μεταφορών περιλαμβάνουν ρόλους στην κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία πράσινων επιλογών μεταφοράς, καθώς και μηχανικούς ηλεκτρικών οχημάτων (EV), σχεδιαστές βιώσιμων πόλεων, σχεδιαστές δημόσιων μεταφορών και ειδικούς εναλλακτικών καυσίμων.

Οι κατασκευαστές διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην παραγωγή ηλεκτρικών και υβριδικών οχημάτων, καθώς και στη δημιουργία εξαρτημάτων και υποδομών για βιώσιμες μεταφορές. Συμβάλλουν καθοριστικά στο να γίνουν οι πράσινες επιλογές μεταφοράς πιο προσιτές στο κοινό.

Οι επαγγελματίες συντηρητές διασφαλίζουν ότι τα πράσινα οχήματα και οι βιώσιμες υποδομές μεταφορών παραμένουν σε βέλτιστη κατάσταση λειτουργίας. Πραγματοποιούν επισκευές, επιθεωρήσεις και τακτική συντήρηση για να διατηρούν αυτά τα συστήματα σε αποδοτική λειτουργία.

Στους φορείς εκμετάλλευσης περιλαμβάνονται όσοι οδηγούν και διαχειρίζονται πράσινες επιλογές μεταφοράς, από τους οδηγούς ηλεκτρικών λεωφορείων έως τους φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων κοινής χρήσης ποδηλάτων. Αποτελούν το κλειδί για την παροχή στους πολίτες φιλικών προς το περιβάλλον και αποτελεσματικών υπηρεσιών μεταφοράς.

Οι μηχανικοί ηλεκτρικών οχημάτων (EV) είναι υπεύθυνοι για το σχεδιασμό, την ανάπτυξη και τη συντήρηση ηλεκτρικών και υβριδικών οχημάτων. Εργάζονται σε τεχνολογίες αιχμής για να κάνουν τα ηλεκτρικά οχήματα πιο αποδοτικά, προσιτά και προσβάσιμα, μειώνοντας έτσι την εξάρτησή μας από τα ορυκτά καύσιμα.

Οι σχεδιαστές βιώσιμων πόλεων επικεντρώνονται στη δημιουργία αστικών περιβαλλόντων που δίνουν προτεραιότητα στις βιώσιμες επιλογές μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων του

περπατήματος, της ποδηλασίας και της δημόσιας συγκοινωνίας. Σχεδιάζουν πόλεις και κοινότητες που εξαρτώνται λιγότερο από την ατομική χρήση του αυτοκινήτου, μειώνοντας την κυκλοφοριακή συμφόρηση και τις εκπομπές ρύπων.

Οι σχεδιαστές δημόσιων μεταφορών σχεδιάζουν και διαχειρίζονται συστήματα δημόσιων μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων λεωφορείων, τραμ και μετρό. Στόχος τους είναι να καταστήσουν τις δημόσιες συγκοινωνίες πιο αποτελεσματικές, προσιτές και προσβάσιμες, ενθαρρύνοντας τους ανθρώπους να επιλέγουν πιο πράσινους τρόπους μετακίνησης.

Οι ειδικοί εναλλακτικών καυσίμων διερευνούν και προωθούν εναλλακτικές πηγές καυσίμων, όπως το υδρογόνο, το φυσικό αέριο και τα βιοκαύσιμα για τις μεταφορές. Εργάζονται για την ανάπτυξη και εφαρμογή καθαρότερων επιλογών καυσίμων για οχήματα, μειώνοντας τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Αυτοί οι επαγγελματίες, που ασχολούνται με την κατασκευή, τη συντήρηση, τη λειτουργία και τον σχεδιασμό, βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της στροφής προς πιο βιώσιμες μεθόδους μεταφοράς. Συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και σε πιο φιλικές προς το περιβάλλον επιλογές κινητικότητας, εξασφαλίζοντας ένα πιο πράσινο και βιώσιμο μέλλον.

6) Θέσεις εργασίας στην πολιτική και τις ΜΚΟ:

Διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην προώθηση λύσεων κυκλικής οικονομίας. Αυτοί οι επαγγελματίες είναι οι υποστηρικτές και οι ενεργοποιητές της βιωσιμότητας, εργαζόμενοι στη διασταύρωση των κυβερνητικών κανονισμών, των πρακτικών του κλάδου και της κοινωνικής ευημερίας. Οι βασικοί ρόλοι σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν αναλυτές πολιτικής κυκλικής οικονομίας, ειδικούς περιβαλλοντικής πολιτικής, υποστηρικτές της βιωσιμότητας και διαχειριστές έργων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Οι Αναλυτές Πολιτικής Κυκλικής Οικονομίας ερευνούν, αναπτύσσουν και υποστηρίζουν πολιτικές που προωθούν κυκλικές πρακτικές, όπως οι νόμοι για την εκτεταμένη ευθύνη του παραγωγού και τα κίνητρα ανακύκλωσης. Οι Ειδικοί Περιβαλλοντικής Πολιτικής εργάζονται σε ευρύτερους περιβαλλοντικούς κανονισμούς και πλαίσια, επηρεάζοντας πολιτικές που ενθαρρύνουν τη διατήρηση των πόρων και τη μείωση των αποβλήτων. Οι Συνήγοροι Αειφορίας ευαισθητοποιούν και εμπλέκουν τα ενδιαφερόμενα μέρη για την προώθηση πρωτοβουλιών κυκλικής οικονομίας, ενώ οι Διαχειριστές έργων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα συντονίζουν και εκτελούν έργα που επικεντρώνονται στην εκπαίδευση, την προάσπιση και την εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας. Αυτοί οι επαγγελματίες διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στη διαμόρφωση πολιτικών, την ευαισθητοποίηση και την προώθηση της συνεργασίας για την υιοθέτηση των αρχών της κυκλικής οικονομίας, οδηγώντας τελικά σε ένα πιο βιώσιμο και αναγεννητικό μέλλον.

ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Οι θέσεις εργασίας στην κυκλική οικονομία αποφέρουν πολυάριθμα οφέλη για τα άτομα, τις κοινότητες και τον πλανήτη στο σύνολό του:

- 1) Περιβαλλοντική διαχείριση: Οι θέσεις εργασίας στην κυκλική οικονομία συμβάλλουν στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα, μειώνοντας την εξάντληση των πόρων, ελαχιστοποιώντας τα απόβλητα και περιορίζοντας τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Οι ρόλοι αυτοί είναι

ουσιαστικοί για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και τη διατήρηση των φυσικών οικοσυστημάτων.

- 2) Οικονομική ανάπτυξη: Η κυκλική οικονομία δεν είναι μόνο περιβαλλοντικά ορθή αλλά και οικονομικά βιώσιμη. Δημιουργεί νέες πηγές εσόδων, δημιουργεί ευκαιρίες απασχόλησης και ενισχύει τις τοπικές οικονομίες μέσω δραστηριοτήτων όπως οι επιχειρήσεις επισκευής και επαναχρησιμοποίησης.
- 3) Ανθεκτικότητα της κοινότητας: Οι θέσεις εργασίας στην κυκλική οικονομία συχνά δίνουν προτεραιότητα στην τοπική προμήθεια και την εμπλοκή της κοινότητας. Ενισχύουν την τοπική ανθεκτικότητα, μειώνουν την εξάρτηση από τις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού και ενισχύουν την αίσθηση της κοινής ευθύνης για τη διατήρηση των πόρων.
- 4) Καινοτομία και δημιουργικότητα: Η απασχόληση στην κυκλική οικονομία απαιτεί καινοτομία, δημιουργική επίλυση προβλημάτων και προνοητική νοοτροπία. Παρέχουν μια διέξοδο στα άτομα να εφαρμόσουν τα ταλέντα και τις ιδέες τους για την αντιμετώπιση πιεστικών παγκόσμιων προκλήσεων.
- 5) Πρωώθηση βιώσιμων τρόπων ζωής: Οι επαγγελματίες της κυκλικής οικονομίας λειτουργούν συχνά ως πρότυπα βιώσιμου τρόπου ζωής. Το έργο τους εμπνέει τους άλλους να υιοθετήσουν πιο πράσινες συνήθειες και να γίνουν ενεργοί συμμετέχοντες στη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία.

Ο δρόμος μπροστά

Η αύξηση των θέσεων εργασίας στην κυκλική οικονομία είναι αδιαμφισβήτητη και η δυναμική αυξάνεται. Κυβερνήσεις, επιχειρήσεις και ιδιώτες αναγνωρίζουν ολοένα και περισσότερο τη σημασία της υιοθέτησης κυκλικών αρχών για την εξασφάλιση ενός πιο βιώσιμου μέλλοντος. Ως αποτέλεσμα, οι ευκαιρίες απασχόλησης σε αυτόν τον τομέα διαφοροποιούνται και επεκτείνονται.

Ωστόσο, η αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού της κυκλικής οικονομίας και των συναφών θέσεων εργασίας απαιτεί συνεχή δέσμευση. Απαιτεί καινοτόμες πολιτικές, επενδύσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση και μια συλλογική αλλαγή νοοτροπίας προς την κατεύθυνση της βιωσιμότητας. Είναι μια ευκαιρία για τα άτομα όχι μόνο να βρουν ουσιαστική εργασία αλλά και να συμβάλουν σε έναν πιο ισορροπημένο και αναγεννητικό κόσμο.

Οι θέσεις εργασίας στην κυκλική οικονομία είναι κάτι περισσότερο από μια πηγή απασχόλησης-είναι μια πύλη για τη διαμόρφωση ενός μέλλοντος στο οποίο η βιωσιμότητα, η οικονομική βιωσιμότητα και η κοινωνική ευθύνη βρίσκονται στο προσκήνιο. Καθώς η κυκλική οικονομία αποκτά δυναμική, αυξάνονται και οι προοπτικές για πράσινες σταδιοδρομίες που κάνουν τη διαφορά, μετατρέποντας τα άτομα σε πρωτοπόρους της προόδου στον 21ο αιώνα.

[Τι είναι οι κυκλικές θέσεις εργασίας; - Θέσεις εργασίας και δεξιότητες στο πρόγραμμα της κυκλικής οικονομίας](#)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: Ανάλυση μελέτης περίπτωσης κυκλικής οικονομίας (90-120 λεπτά)
(έρευνα 45 λεπτά - παρουσίαση 10-15 λεπτά για κάθε ομάδα)

Ανάλυση πραγματικών περιπτώσιολογικών μελετών εταιρειών που εφαρμόζουν την κυκλική οικονομία

Οι συμμετέχοντες θα χωριστούν σε μικρότερες ομάδες των 3-4 ατόμων για να ερευνήσουν μια νεοφυή επιχείρηση στη χώρα ή στον κλάδο της επιλογής τους, χρησιμοποιώντας τον Δείκτη κυκλικής νεοφυούς επιχείρησης που παρέχεται στην εργαλειοθήκη. Ο Δείκτης κυκλικής νεοφυούς επιχείρησης είναι διαθέσιμος στην ενότητα "Περαιτέρω πόροι/αναφορές" της εκπαιδευτικής ενότητας 3.

Το καθήκον τους είναι να παρουσιάσουν σε όλη την ομάδα τι κάνει η επιχείρηση και τι είδους επαγγελματικές δραστηριότητες μπορούν να βρεθούν εκεί. Μπορούν να ερευνήσουν τα διάφορα είδη θέσεων εργασίας που περιγράφονται στις ενότητες Σχετικά με εμάς και να ερευνήσουν αν υπάρχουν τρέχουσες θέσεις εργασίας και τι είδους εργασία περιγράφουν.

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την επικύρωση του περιεχομένου που έχει διδαχθεί εκ των προτέρων και να ζητήσει από τους συμμετέχοντες να προβληματιστούν σχετικά με το πώς η επιχείρηση συμβάλλει στη βιωσιμότητα μέσω των τριών πυλώνων. Αφήστε χώρο για συζητήσεις και ερωτήσεις και απαντήσεις μετά τις παρουσιάσεις.

ΒΗΜΑ 1.1 - Ανακεφαλαίωση & Πρακτικά εργαλεία και πόροι

Κοινή χρήση χρήσιμων αναφορών και οδηγιών.⁴³

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Η εκπαιδευτική μονάδα χρησιμοποιεί μια σειρά από διαδραστικές και ελκυστικές μεθοδολογίες μάθησης. Περιλαμβάνει διαλέξεις και συζητήσεις για την παροχή θεμελιωδών γνώσεων, ενώ μια διαδραστική δραστηριότητα που περιλαμβάνει μελέτες περιπτώσεων και ομαδικές συζητήσεις ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να αναλύσουν πραγματικά παραδείγματα επιχειρήσεων κυκλικής οικονομίας. Οι συνεδρίες ερωτήσεων και απαντήσεων για την προώθηση της ενεργού συμμετοχής, καθώς και οι δραστηριότητες σύνοψης και αναστοχασμού βοηθούν στην εδραίωση της μάθησης. Αυτές οι μέθοδοι ενισχύουν συλλογικά την κατανόηση της κυκλικής οικονομίας από τους συμμετέχοντες, εξασφαλίζοντας μια πιο διαδραστική και κατατοπιστική μαθησιακή εμπειρία.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Η ομάδα εκπαιδευτών θα αποτελείται ιδανικά από 2 εκπαιδευτές με γνώση των θεμάτων που θα συζητηθούν. Ο ρόλος τους είναι να παρέχουν στους συμμετέχοντες πληροφορίες και να τους καθοδηγούν στις αναλυτικές τους διαδικασίες. Μπορούν να παρέχουν πρόσθετες πληροφορίες όταν τα πράγματα είναι ασαφή ή προκύπτουν ερωτήσεις και είναι επίσης σε θέση να προσαρμόσουν τις δραστηριότητες στις ανάγκες και το προφίλ των συμμετεχόντων. Έχουν εμπειρία στη διευκόλυνση ομάδων και μπορούν να δημιουργήσουν ένα ασφαλές δοχείο για τη δημιουργική διερεύνηση των θεμάτων.

10. Αναλογίες

⁴³ Τα εργαλεία είναι διαθέσιμα στην εργαλειοθήκη.

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 12 συμμετέχοντες.

Το συνολικό μέγεθος της ομάδας δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 12 άτομα, ώστε να υπάρχει ένα ευνοϊκό μαθησιακό περιβάλλον.

11. Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση αυτής της εκπαιδευτικής ενότητας ακολουθεί μια άτυπη αλλά ιδιαίτερα ελκυστική προσέγγιση. Αντί να βασίζονται σε παραδοσιακές επίσημες αξιολογήσεις, οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να αυτοαξιολογήσουν την κατανόηση και την πρόοδο της μάθησής τους μέσω της ανάλυσης πραγματικών μελετών περίπτωσης. Αυτή η δυναμική μέθοδος επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους να εφαρμόσουν τις νεοαποκτηθείσες γνώσεις τους και τις δεξιότητες κριτικής σκέψης για να αξιολογήσουν την κατανόηση και την εφαρμογή του υλικού του μαθήματος, προωθώντας μια πιο πρακτική και πρακτική προσέγγιση στην αξιολόγηση.

12. Γενικές συστάσεις και παρατηρήσεις

Δεν χρειάζεται να καλύπτονται όλα τα θέματα στο σύνολό τους. Ο συντονιστής ή ο εκπαιδευτής μπορεί να επιλέξει συγκεκριμένα θέματα με βάση το πλαίσιο και τις ανάγκες των συμμετεχόντων. Η παρούσα εκπαίδευση προσφέρει ένα ολοκληρωμένο σύνολο εννοιών και ορισμένα θέματα μπορούν να συνοψιστούν ή να επανεξεταστούν σε άλλες ενότητες.

Η προτεινόμενη διάρκεια για κάθε επιμέρους δραστηριότητα είναι κατά προσέγγιση. Ανάλογα με παράγοντες όπως ο αριθμός των συμμετεχόντων και το υπόβαθρό τους, ο εκπαιδευτής μπορεί να επιλέξει να διαθέσει περισσότερο ή λιγότερο χρόνο σε συγκεκριμένες δραστηριότητες. Ομοίως, τα προτεινόμενα θέματα μπορούν να προσαρμοστούν ανάλογα με το επίπεδο εξειδίκευσης των συμμετεχόντων, επιτρέποντας μια πιο εμπεριστατωμένη διερεύνηση συγκεκριμένων τομέων.

Συνιστάται έντονα στους εκπαιδευτές να κατανοήσουν και να προετοιμάσουν διεξοδικά το περιεχόμενο πριν από τη διεξαγωγή της δραστηριότητας. Το θέμα μπορεί να είναι πολύπλοκο και θα πρέπει να επικοινωνείται όσο το δυνατόν πιο ξεκάθαρα και περιεκτικά. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι υποθέσεις σχετικά με τις προηγούμενες γνώσεις των συμμετεχόντων και μπορεί να είναι απαραίτητο να ξεκινήσετε με απλούστερες έννοιες και εξηγήσεις.

6. Ενότητα κατάρτισης για την επιχειρηματικότητα

6.1. Σύντομη περιγραφή της ενότητας

Τίτλος ενότητας: **Επιχειρηματικότητα**

Στόχοι:

Κύριοι στόχοι

- Να εξοπλίσει τους επαγγελματίες επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τα ιδρύματα, τα πανεπιστήμια, τις ΜΚΟ, τη δημόσια διοίκηση και τις επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας με βασικές επιχειρηματικές δεξιότητες που σχετίζονται με πρωτοβουλίες για την επισιτιστική ασφάλεια.
- Προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας των συμμετεχόντων, δίνοντας έμφαση στην καινοτομία και την προσαρμοστικότητα.
- Παροχή υποστήριξης και πόρων σε επίδοξους επιχειρηματίες που ενδιαφέρονται να ξεκινήσουν επιχειρήσεις σχετικές με την ασφάλεια των τροφίμων.
- Διευκόλυνση της πρόσβασης σε προγράμματα επώασης, καθοδήγησης και ευκαιρίες δικτύωσης για να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να μετατρέψουν τις ιδέες τους σε βιώσιμες επιχειρήσεις.
- Ενθάρρυνση της δημιουργίας επιχειρήσεων βιώσιμης επισιτιστικής ασφάλειας που ευθυγραμμίζονται με τα πράσινα επαγγελματικά δρομολόγια.
- Προώθηση περιβαλλοντικά υπεύθυνων επιχειρηματικών πρακτικών και ηθικών μεθόδων παραγωγής τροφίμων.
- Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο της επισιτιστικής ασφάλειας, ενθαρρύνοντας τους συμμετέχοντες να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες της τοπικής κοινότητας.
- Διευκόλυνση των συνδέσεων μεταξύ των συμμετεχόντων και των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας για τη δημιουργία θετικού κοινωνικού αντίκτυπου.

Δευτερεύοντες στόχοι

- Διεξαγωγή έρευνας αγοράς για τον εντοπισμό ευκαιριών και κενών στον τομέα της επισιτιστικής ασφάλειας.
- Βοηθήστε τους συμμετέχοντες στην κατανόηση των τάσεων της αγοράς και των προτιμήσεων των καταναλωτών για τον τεκμηριωμένο επιχειρηματικό σχεδιασμό.
- Παροχή καθοδήγησης και πόρων στους συμμετέχοντες για την ανάπτυξη ολοκληρωμένων επιχειρηματικών σχεδίων.

Ικανότητες που εξετάζονται:

Ειδικές ικανότητες

- Βασικές γνώσεις σχετικά με τον αντίκτυπο της αγροδιατροφικής αλυσίδας στην κλιματική αλλαγή
- Κυκλική οικονομία: χρήση ενεργειακών πόρων, αντίκτυπος της συσκευασίας, τεχνολογική καινοτομία
- Γνώση των ευκαιριών επαγγελματικής κατάρτισης στον τομέα της γεωργίας και της επισιτιστικής ασφάλειας (πρακτική άσκηση)
- Λειτουργικός συντονισμός των κέντρων αποθήκης/logistics

Γενικές ικανότητες

- Ικανότητα ενσωμάτωσης της κοινωνικής και πολιτισμικής ποικιλομορφίας της ομάδας στο περιεχόμενο της κατάρτισης και στις διαδικασίες μάθησης
- Ικανότητα μάθησης
- Ικανότητα κριτικής σκέψης
- Προώθηση των αρχών της ισότητας και του φεμινισμού στη διαθεματικότητα των δράσεων
- Ικανότητα αντιμετώπισης της αποθάρρυνσης των μαθητών
- Δεξιότητες καθοδήγησης
- Γνώση της ασφάλειας των εργαζομένων και των νόμων, των διαδικασιών και των κριτηρίων για την ασφάλεια και την προστασία των εργαζομένων

Κατά προσέγγιση διάρκεια (σε ώρες):

6 ώρες, κατανεμημένες ως εξής:

Μονάδα 1	Μονάδα 2	Μονάδα 3
2 ώρες	2 ώρες	2 ώρες

6.2. Στοχευμένες συλλογικότητες

Σύμφωνα με την έκθεση για τα δρομολόγια πράσινων θέσεων εργασίας, που περιλαμβάνεται στο έγγραφο του πλαισίου ικανοτήτων, η ενότητα κατάρτισης για την επιχειρηματικότητα απευθύνεται σε αυτά τα επαγγελματικά προφίλ:

Γενική διαχείριση έργων και πόρων	• Συντονιστής/ Διαχειριστής έργου • Εθελοντισμός/Υπεύθυνος ανθρώπινων πόρων/Κοινωνικός χειριστής
Περιοχή συλλογής γεωργικής παραγωγής και πλεονάσματος	• Συντονιστής περιοχής παραγωγής • Αγρότης/ Βοηθός αγροκτήματος
Περιοχή μετασχηματισμού	• Συντονιστής περιοχής μαγειρικής και μετασχηματισμού • Υποστηρικτής στην περιοχή Μετασχηματισμού
Χώρος αποθήκευσης, εφοδιαστικής και διανομής	• Συντονιστής/ Προϊστάμενος αποθήκευσης και εφοδιαστικής αλυσίδας • Βοηθός logistics/εργάτης αποθήκης
Περιοχή εκπαίδευσης	• Εκπαιδευτής εκπαίδευσης ενηλίκων για τις κοινωνικές δεξιότητες • Εκπαιδευτής ενηλίκων σε θέματα βιώσιμης γεωργίας και διατροφικού συστήματος, περιβαλλοντικός εκπαιδευτής • Σχολικός εκπαιδευτικός

Άλλες συλλογικότητες-στόχοι που συμμετέχουν είναι ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων στον τομέα της επισιτιστικής ασφάλειας:

- Οι επαγγελματίες της ΕΕΚ, τα ακαδημαϊκά ιδρύματα και οι ΜΚΟ φέρνουν τεχνογνωσία και την ανάγκη για επικαιροποιημένες επιχειρηματικές δεξιότητες.
- Δημόσια Διοίκηση και Επιχειρήσεις Κοινωνικής Οικονομίας, για να προσφέρουν γνώσεις σχετικά με την πολιτική και την κοινωνική επιχειρηματικότητα, αντίστοιχα.
- Το πρόγραμμα επεκτείνεται επίσης σε άτομα που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό, ενσωματώνοντας διαφορετικές προοπτικές και προωθώντας την ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς.

Συλλογικά, οι ομάδες αυτές μπορούν να επωφεληθούν και να συμβάλουν σε ένα οικοσύστημα που προωθεί καινοτόμες, βιώσιμες και κοινωνικά υπεύθυνες πρωτοβουλίες για την επισιτιστική ασφάλεια.

6.3. Μεθοδολογία

Η ενότητα "Επιχειρηματικότητα στην επισιτιστική ασφάλεια" χρησιμοποιεί μια βιωματική και συμμετοχική μεθοδολογία μάθησης, συνδυάζοντας θεωρητικές γνώσεις με πρακτικές δραστηριότητες για να εξασφαλίσει μια ολιστική κατανόηση του θέματος. Η ενότητα 1 εισάγει τους συμμετέχοντες στην επιχειρηματικότητα της επισιτιστικής ασφάλειας, προωθώντας διαδραστικές συζητήσεις και ασκήσεις ρόλων, ενθαρρύνοντας την κριτική σκέψη σχετικά με τη διασταύρωση της βιωσιμότητας και της επιχειρηματικότητας. Οι συμμετέχοντες εμπλέκονται ενεργά στον εντοπισμό προκλήσεων και ευκαιριών, χρησιμοποιώντας παραδείγματα από τον πραγματικό κόσμο για να συνδέσουν τη θεωρία με την πράξη. Στην Ενότητα 2, η εστίαση μετατοπίζεται στην ανάπτυξη ενός επιχειρηματικού σχεδίου για την επισιτιστική ασφάλεια μέσω ομαδικής συνεργασίας. Οι συμμετέχοντες συμμετέχουν σε καθοδηγούμενες δραστηριότητες όπως η ανάλυση των αναγκών της αγοράς, η χαρτογράφηση του νομικού πλαισίου και ο καταϊγισμός ιδεών για βιώσιμα επιχειρησιακά μοντέλα. Οι εκπαιδευτές παρέχουν δομημένη υποστήριξη για να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να συνθέσουν τη μάθησή τους σε εφαρμόσιμες στρατηγικές, ενθαρρύνοντας την ομαδική εργασία και τη δημιουργική επίλυση προβλημάτων. Η ενότητα 3 δίνει έμφαση στην έναρξη και κλιμάκωση των επιχειρήσεων επισιτιστικής ασφάλειας, με τους συμμετέχοντες να εναλλάσσονται σε θεματικούς σταθμούς για την αντιμετώπιση βασικών στοιχείων όπως η αξιολόγηση κινδύνου, οι στρατηγικές χρηματοδότησης και ο σχεδιασμός της κλιμάκωσης. Αυτή η μεθοδολογία διασφαλίζει την επαναληπτική μάθηση, καθώς οι συμμετέχοντες βασίζονται σε προηγούμενες γνώσεις, ενώ εφαρμόζουν τις έννοιες σε πρακτικά σενάρια.

6.4. Εργαλεία

Για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων αυτής της ενότητας, απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι:

- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταϊγισμό ιδεών.
- Διαδραστικά εργαλεία: (π.χ. Kahoot κ.λπ., [Mentimeter](#) ή [Jamboard](#))

- Υλικό παρουσίασης: Αειφορία και Επιχειρηματικότητα.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

6.5. Υποδομή

Για την ανάπτυξη της ενότητας απαιτούνται οι ακόλουθες υποδομές

- Τόπος διεξαγωγής:: με διάταξη καθισμάτων που ευνοεί τις διαδραστικές συνεδρίες και τις ομαδικές συζητήσεις. Προαιρετικά, μικρότερες αίθουσες για ομαδικές δραστηριότητες.
- Τεχνολογία: Λογισμικό παρουσίασης (π.χ. Microsoft PowerPoint, Canva, Google Slides). Προβολέας ή μεγάλη οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και βίντεο. Ποιοτικά ηχεία για την εξασφάλιση καθαρού ήχου.

6.6. Προσβασιμότητα

- Προσαρμοσμένη υποδομή: Χώροι εξοπλισμένοι με ράμπες, ανελκυστήρες και προσβάσιμες τουαλέτες. Επαρκής σήμανση και υποστήριξη για συμμετέχοντες με προβλήματα όρασης
- Οπτικά βοηθήματα: Χρήση υλικών υψηλής αντίθεσης, μεγάλου μεγέθους για παρουσιάσεις και έντυπα έγγραφα.
- Εύκολοι στην ανάγνωση οδηγοί και έγγραφα: Απλοποιημένες γλωσσικές επιλογές για όλο το υλικό του προγράμματος, ώστε να εξυπηρετούνται οι συμμετέχοντες με μαθησιακές δυσκολίες.
- Προσωπικό υποστήριξης ή διευκόλυνσης: Εκπαιδευμένο προσωπικό διαθέσιμο για να βοηθήσει με την κινητικότητα, την επικοινωνία ή άλλες ανάγκες.
- Προσαρμοζόμενο εκπαιδευτικό υλικό: Ευέλικτο μαθησιακό υλικό που μπορεί να προσαρμοστεί σε διάφορα μαθησιακά στυλ και ανάγκες.
- Μηχανισμοί ανατροφοδότησης: Φόρμες αξιολόγησης για τους συμμετέχοντες ώστε να παρέχουν ανατροφοδότηση σχετικά με την προσβασιμότητα και να προτείνουν βελτιώσεις.
- Στρατηγικές επικοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς: Διασφάλιση ότι όλες οι επικοινωνίες λαμβάνουν υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης σαφούς, συνοπτικής γλώσσας και εναλλακτικών μορφών.

6.7. Άλλοι μηχανισμοί ένταξης

Για να διασφαλιστεί η συμμετοχή χωρίς διακρίσεις και να ληφθούν υπόψη οι διαφορετικές ανάγκες όλων των συμμετεχόντων-στόχων, οι ακόλουθοι μηχανισμοί αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της δραστηριότητας:

- Εγκαταστάσεις χωρίς αποκλεισμούς φύλου: Δημιουργία ασφαλών χώρων για όλες τις ταυτότητες φύλου.
- Πολιτιστική ευαισθησία: Προσαρμογή του περιεχομένου ώστε να είναι περιεκτικό και να σέβεται τις διάφορες εθνικότητες και εθνοτικές καταβολές.
- Ευέλικτος προγραμματισμός: Προσφέροντας ευέλικτα χρονοδιαγράμματα ή χρονοδιαγράμματα συνεδριών για να εξυπηρετήσει εργαζόμενους, γονείς και φροντιστές.
- Ψηφιακή πρόσβαση: Παροχή εξοπλισμού ή επιδοτήσεων πρόσβασης στο διαδίκτυο για τους συμμετέχοντες που δεν διαθέτουν ψηφιακούς πόρους, εξασφαλίζοντας την ισότιμη συμμετοχή στα διαδικτυακά στοιχεία.
- Προσβασιμότητα για σωματικές αναπηρίες: Εξασφάλιση της φυσικής προσβασιμότητας όλων των χώρων και των χρησιμοποιούμενων υπηρεσιών μεταφοράς.
- Ανατροφοδότηση και συνεχής βελτίωση: Καθιέρωση μιας στρατηγικής ανατροφοδότησης για τη συνεχή αξιολόγηση και βελτίωση των χαρακτηριστικών συμμετοχικότητας και προσβασιμότητας του προγράμματος.

6.8. Άλλα στοιχεία ενδιαφέροντος

6.8.1. Υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό και πόροι

- Donner, M., & De Vries, H. (2023). Επιχειρηματικά μοντέλα για βιώσιμα συστήματα τροφίμων: Μια τυπολογία βάσει βιβλιογραφικής ανασκόπησης. *Frontiers in Sustainable Food Systems*, 7, 1160097. <https://doi.org/10.3389/fsu.2023.1160097>.
- Helland, J., και Sörbö, G. M. (2014). Food Security and Social Conflict. CMI Report 2014:1. Μπέργκεν: Ινστιτούτο Christian Michelsen. <https://open.cmi.no/handle/document/111>.
- Zumaeroh, Zumaeroh & Prabawa, Agus & Muntahanah, Siti & Adhitya, Bagus & Purnomo, Sodik. (2023). Το επιχειρηματικό πρότυπο που επιδιώκεται για τη βελτίωση της επισιτιστικής ασφάλειας. *Eduvest - Περιοδικό οικουμενικών σπουδών*. 3. 191-200. 10.36418/eduvest.v3i1.726. .
- Μια δύσκολη σχέση: η σύνδεση μεταξύ επισιτιστικής ασφάλειας, επιχειρήσεων και συνεργατικής αλλαγής: <https://www.oxfam.org/en/press-room/2023-09-14-food-security-and-business>.
- Vågsholm, I., Arzoomand, N. S., & Boqvist, S. (2020). Food Security, Safety, and Sustainability-Getting the Trade-Offs Right. *Frontiers in Sustainable Food Systems*, 4, 487217. .

- IDH. (2017). *Προώθηση καινοτομιών στην εμπλοκή των μικροκαλλιεργητών: για το Φόρουμ Καινοτομίας για Μικροκαλλιεργητές*. Πρωτοβουλία IDH για το βιώσιμο εμπόριο. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.idhsustainabletrade.com/uploaded/2017/10/Pre-read-Smallholder-Innovation-Forum3.pdf>
- Sengupta, S., Choudhary, S., Obayi, R. and Nayak, R. (2024), "Reducing food loss through sustainable business models and agricultural innovation systems", *Supply Chain Management*, Vol. 29 No. 3, pp. 540-572. <https://doi.org/10.1108/SCM-01-2023-0059>

Εκπαιδευτική ενότητα #1 - Εισαγωγή στην επιχειρηματικότητα για την επισιτιστική ασφάλεια

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης για την επιχειρηματικότητα.

2. Περιγραφή

Στη δώρη δραστηριότητα με τίτλο "Εισαγωγή στην επιχειρηματικότητα για την επισιτιστική ασφάλεια", οι συμμετέχοντες διερευνούν την κρίσιμη διασταύρωση της επισιτιστικής ασφάλειας και της βιωσιμότητας. Η συνεδρία ξεκινά με μια επισκόπηση της επισιτιστικής ασφάλειας, συζητώντας τις διαστάσεις της -διαθεσιμότητα, πρόσβαση, χρήση και σταθερότητα- και τη σημασία της στη μείωση της φτώχειας και τη βελτίωση της υγείας. Οι συμμετέχοντες συμμετέχουν σε διαδραστικές ερωτήσεις και απαντήσεις για να εμβαθύνουν στην κατανόηση αυτών των εννοιών. Το δεύτερο μπλοκ επικεντρώνεται στο ρόλο των επιχειρηματιών στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της επισιτιστικής ασφάλειας, αναδεικνύοντας πραγματικά παραδείγματα καινοτόμων επιχειρηματικών μοντέλων που ενσωματώνουν τους μικροκαλλιεργητές στην αλυσίδα αξίας. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες συμμετέχουν σε μια πρακτική προσομοίωση όπου αναλαμβάνουν διάφορους ρόλους ενδιαφερομένων, όπως αγρότες και καταναλωτές, για να αναπτύξουν συνεργατικά στρατηγικές για συγκεκριμένα ζητήματα επισιτιστικής ασφάλειας, προωθώντας την ομαδική εργασία και την κριτική σκέψη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 2 ώρες, οι οποίες θα μοιραστούν ως εξής:

Ενότητα 1: Επισκόπηση της επισιτιστικής ασφάλειας και της βιωσιμότητας	35 λεπτά
Τμήμα 2 : Ο ρόλος των επιχειρηματιών στην επισιτιστική ασφάλεια	25 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Συνεργατικές λύσεις για την επισιτιστική ασφάλεια	60 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Χώρος: ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων

- Τεχνολογία: Α Προβολέας ή μεγάλη οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και βίντεο. Ηχεία για να διασφαλίζεται ότι ο ήχος από τα βίντεο και τις παρουσιάσεις είναι σαφής σε όλους τους συμμετέχοντες.
- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Πηγές που αφορούν τη συγκεκριμένη μονάδα: Κάρτες σεναρίων (που περιγράφουν λεπτομερώς συγκεκριμένες προκλήσεις για την επισιτιστική ασφάλεια). Βλέπε τα παραρτήματα της ενότητας 6 στην εργαλειοθήκη.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

Οι ειδικοί στόχοι αυτής της συνεδρίας είναι:

- Να αποκτήσουν οι συμμετέχοντες μια θεμελιώδη αντίληψη της αλληλεπίδρασης μεταξύ επιχειρηματικότητας και επισιτιστικής ασφάλειας, δίνοντας έμφαση στις πολύπλευρες διαστάσεις της επισιτιστικής ασφάλειας και στη σημασία της στο σημερινό παγκόσμιο πλαίσιο.
- Η μετάδοση γνώσεων σχετικά με τις αρχές της οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, υπογραμμίζοντας τη σημασία της σύγκλισης αυτών με τους στόχους της επισιτιστικής ασφάλειας.
- Να καταδείξει τον καίριο ρόλο των επιχειρηματιών στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της επισιτιστικής ασφάλειας, παρουσιάζοντας παραδείγματα από τον πραγματικό κόσμο επιτυχημένων εγχειρημάτων και καινοτομιών στον τομέα.
- Η προώθηση βασικών επιχειρηματικών δεξιοτήτων, όπως η καινοτομία, η προσαρμοστικότητα και η επίλυση προβλημάτων, συνειδητοποιώντας τη σημασία τους στον τομέα της επισιτιστικής ασφάλειας.
- Μέσω ομαδικών συζητήσεων και συνεδριών ανατροφοδότησης, διευκολύνετε μια πλατφόρμα για τους συμμετέχοντες να συμμετάσχουν ενεργά, να ανταλλάξουν απόψεις και να επεξεργαστούν συνεργατικά ιδέες για λύσεις που σχετίζονται με τις προκλήσεις της επισιτιστικής ασφάλειας.
- Ενθάρρυνση των συμμετεχόντων να συνδέσουν τις έννοιες της βιωσιμότητας,

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Γενικές ικανότητες:

- Ικανότητα ενσωμάτωσης της κοινωνικής και πολιτισμικής ποικιλομορφίας της ομάδας στο περιεχόμενο της κατάρτισης και στις διαδικασίες μάθησης:
- Ικανότητα μάθησης
- Ικανότητα κριτικής σκέψης
- Ικανότητα σχεδιασμού και οργάνωσης
- Αυτοπεποίθηση
- Ικανότητα διαχείρισης της δυναμικής της ομάδας

Ειδικές ικανότητες:

- Βασικές γνώσεις σχετικά με τον αντίκτυπο της αγροδιατροφικής αλυσίδας στην κλιματική αλλαγή
- Κοινωνική δικαιοσύνη και εργασιακά δικαιώματα σε πρωτοβουλίες στον τομέα της γεωργίας/διατροφής
- Κυκλική οικονομία: χρήση ενεργειακών πόρων, αντίκτυπος της συσκευασίας, τεχνολογική καινοτομία
- Αρχές της βιολογικής γεωργίας
- Βασικές γνώσεις των αρχών της γεωργίας
- Γνώση των φάσεων, των φορέων και των αλληλεπιδράσεων της αγροδιατροφικής αλυσίδας

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1 - ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

ΒΗΜΑ 1.1 - Παρουσίαση

Η επισιτιστική ασφάλεια υπάρχει όταν όλοι οι άνθρωποι, ανά πάσα στιγμή, έχουν φυσική, κοινωνική και οικονομική πρόσβαση σε επαρκή, ασφαλή και θρεπτικά τρόφιμα για να καλύψουν τις διατροφικές τους ανάγκες και τις διατροφικές τους προτιμήσεις για μια δραστήρια και υγιή ζωή (FAO).

Διαστάσεις της επισιτιστικής ασφάλειας:

- 1) **Διαθεσιμότητα** - Υπάρχει επαρκής παραγωγή τροφίμων;

-
- 2) **Πρόσβαση** - Μπορούν οι άνθρωποι να αποκτήσουν οικονομικά και φυσικά να προμηθευτούν τα τρόφιμα;
 - 3) **Χρήση** - Είναι τα τρόφιμα θρεπτικά και κατάλληλα για την υγεία;
 - 4) **Σταθερότητα** - Είναι τα αποθέματα τροφίμων σταθερά προσβάσιμα με την πάροδο του χρόνου;

Σημασία της επισιτιστικής ασφάλειας και της βιωσιμότητας Επισκόπηση

Η επισιτιστική ασφάλεια είναι εξαιρετικά σημαντική για τη μείωση της φτώχειας, τη βελτίωση της υγείας και την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης. Η επισιτιστική ανασφάλεια μπορεί να οδηγήσει σε υποσιτισμό, καχεκτική ανάπτυξη και γνωστικές διαταραχές και επηρεάζει δυσανάλογα τις ομάδες με χαμηλό εισόδημα, περιορίζοντας την πρόσβασή τους σε ασφαλή και θρεπτικά τρόφιμα, με αποτέλεσμα την πείνα και τον υποσιτισμό. Έρευνες έχουν δείξει συσχέτιση μεταξύ της αύξησης των τιμών των τροφίμων και των κοινωνικών αναταραχών, ιδίως σε χώρες με χαμηλό εισόδημα, όπως αποδείχθηκε κατά τη διάρκεια της Αραβικής Άνοιξης το 2011. Ωστόσο, η επισιτιστική ανασφάλεια από μόνη της δεν είναι η μοναδική αιτία των αναταραχών- συχνά αλληλεπιδρά με παράγοντες όπως η πολιτική αστάθεια, τα αδύναμα δίκτυα ασφαλείας και οι δημογραφικές πιέσεις. Καθώς ο παγκόσμιος πληθυσμός αναμένεται να αυξηθεί σε σχεδόν 10 δισεκατομμύρια μέχρι το 2050, με στροφή προς δίαιτες πλουσιότερες σε προϊόντα ζωικής προέλευσης, η πρόκληση της βιώσιμης σίτισης αυτού του αυξανόμενου πληθυσμού θα απαιτήσει σημαντικές αλλαγές στις αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων και μια συντονισμένη προσπάθεια για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων.

Η βιωσιμότητα αφορά την ικανοποίηση των αναγκών του παρόντος χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες (Έκθεση Brundtland, 1987).

Οι κύριοι πυλώνες της αειφορίας είναι οι εξής:

- 1) **Περιβαλλοντικά:** Προστασία των οικοσυστημάτων, μείωση της ρύπανσης και μετριασμός της κλιματικής αλλαγής.
- 2) **Κοινωνικά:** Διασφάλιση της δίκαιης κατανομής των πόρων, προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και βελτίωση της ποιότητας ζωής.
- 3) **Οικονομικά:** Επίτευξη μακροπρόθεσμης οικονομικής ανάπτυξης με παράλληλη διασφάλιση υπεύθυνης χρήσης των πόρων.

Μείωση της σπατάλης τροφίμων: Μια βιώσιμη πορεία προς την παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια

Ο FAO (2011) ορίζει την απώλεια τροφίμων ως τη μείωση των προμηθειών τροφίμων κατά μήκος της αλυσίδας παραγωγής πριν φθάσουν στην αγορά, ενώ η σπατάλη τροφίμων αναφέρεται στην απόρριψη ασφαλών και βρώσιμων τροφίμων. **Σε παγκόσμιο επίπεδο**, περίπου το ένα τρίτο του συνόλου των παραγόμενων τροφίμων χάνεται ή σπαταλιέται, γεγονός που αντιστοιχεί στο 28% της παγκόσμιας γεωργικής έκτασης και στο 8% των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η

μείωση της σπατάλης τροφίμων αντιπροσωπεύει μια σημαντική επιχειρηματική ευκαιρία, η οποία αποτιμάται σε πάνω από 400 δισεκατομμύρια δολάρια, σύμφωνα με την Unilever (2019).

Η απώλεια τροφίμων και τα απόβλητα σημαίνουν επίσης την απώλεια πόρων -εργασία, νερό, ενέργεια και γη- που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή τροφίμων, αποτελώντας σημαντική απειλή για τη βιωσιμότητα. Η αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος θα μπορούσε να βελτιώσει την επισιτιστική ασφάλεια, καθώς η εξάλειψη της σπατάλης τροφίμων θα μπορούσε να θρέψει επιπλέον ένα δισεκατομμύριο ανθρώπους. Επιπλέον, θα οδηγούσε σε αποτελεσματικότερη χρήση της γης, καλύτερη διαχείριση των υδάτων και μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Η μείωση της σπατάλης τροφίμων έχει καταστεί πολιτική προτεραιότητα. Για παράδειγμα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα με στόχο τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων κατά 30% έως το 2025 και κατά 50% έως το 2030, μέσω μέτρων όπως η απλούστευση των διαδικασιών δωρεάς τροφίμων και η αποσαφήνιση της επισήμανσης των τροφίμων.

Η βιωσιμότητα και η επισιτιστική ασφάλεια είναι στενά συνδεδεμένες μεταξύ τους. Η αειφόρος γεωργία διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην εξασφάλιση μακροπρόθεσμης επισιτιστικής ασφάλειας με την προστασία των φυσικών πόρων, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση της βιωσιμότητας της μελλοντικής παραγωγής τροφίμων. Η αγροοικολογία, η οποία δίνει έμφαση στη μείωση των εισροών, όπως τα συνθετικά λιπάσματα, και στην προώθηση ποικιλόμορφων, ανθεκτικών συστημάτων καλλιέργειας, αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα βιώσιμης παραγωγής τροφίμων. Τόσο η επισιτιστική ασφάλεια όσο και η βιωσιμότητα απαιτούν προσπάθειες για την ελαχιστοποίηση της σπατάλης πόρων, τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα και τη διασφάλιση των αποθεμάτων νερού.

Χρειάζεται μια αλλαγή προοπτικής όσον αφορά την επισιτιστική ασφάλεια, η οποία θα επικεντρώνεται λιγότερο στην παραγωγή τροφίμων και περισσότερο στην επίτευξη μηδενικής πείνας και σωστής διατροφής. Αυτή η αναπροσαρμογή θα μπορούσε να βοηθήσει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να διερευνήσουν νέες προσεγγίσεις για την επισιτιστική ασφάλεια, αντιμετωπίζοντάς την ως ένα ασφαλιστικό ζήτημα - πόση επένδυση, ή "ασφάλιστρο", απαιτείται για την πρόληψη μελλοντικών λιμών, την εξασφάλιση σωστής διατροφής και την αποφυγή τροφιμογενών ασθενειών. Παραλληλίζοντας με την έννοια του "nega-watt" του ενεργειακού τομέα (Lovins, 1990), η οποία προώθησε την ιδέα ότι η εξοικονόμηση ενέργειας είναι εξίσου πολύτιμη με την αύξηση της παραγωγής, θα μπορούσαμε να εισαγάγουμε την έννοια του "nega-food". Αυτό θα υπογράμμιζε τη σημασία της μείωσης των αποβλήτων και των απωλειών τροφίμων ως μέσο για την επίτευξη της βιωσιμότητας. Η επένδυση στη μείωση της πηγής - η μείωση των αποβλήτων τροφίμων από το αγρόκτημα μέχρι το πιρούνι - θα είχε τον ίδιο αντίκτυπο με την αύξηση της ικανότητας παραγωγής τροφίμων. Τέτοιες προσπάθειες θα είναι απαραίτητες για τη σίτιση των 10 δισεκατομμυρίων ανθρώπων που προβλέπεται να υπάρξουν μέχρι το 2050 με βιώσιμο τρόπο.

ΒΗΜΑ 1.2 - Διαδραστικές ερωτήσεις και απαντήσεις

Ενεργοποιήστε τους συμμετέχοντες με ερωτήσεις για να μετρήσετε την κατανόηση των εννοιών που παρουσιάστηκαν, προωθώντας ένα διαδραστικό περιβάλλον μάθησης.

ΜΠΛΟΚ 2 - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΒΗΜΑ 2.1 - Παρουσίαση

Οι επιχειρηματίες υιοθετούν όλο και περισσότερο επιχειρηματικά μοντέλα χωρίς αποκλεισμούς που ενσωματώνουν τους μικροκαλλιεργητές και τους μικροεπιχειρηματίες στην αλυσίδα αξίας. Η προσέγγιση αυτή όχι μόνο ενισχύει τα μέσα διαβίωσης αυτών των παραγωγών, αλλά διασφαλίζει επίσης τη διαθεσιμότητα θρεπτικών προϊόντων διατροφής σε αγορές χαμηλού εισοδήματος. Για παράδειγμα, οι επιχειρήσεις μπορούν να συνεργαστούν με μικροκαλλιεργητές για την παραγωγή εμπλουτισμένων τροφίμων, καλύπτοντας έτσι τόσο οικονομικές όσο και διατροφικές ανάγκες. Επιπλέον, οι επιχειρηματίες διευκολύνουν την πρόσβαση στις αγορές για τους μικρούς αγρότες παρέχοντας κατάρτιση και πόρους. Η Boka Feeds, μέρος της πρωτοβουλίας [Boka Eats](#), δραστηριοποιείται στην Κένυα, όπου διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της τοπικής επισιτιστικής ασφάλειας. Ο οργανισμός επικεντρώνεται στην προμήθεια πρώτων υλών από τοπικούς μικροκαλλιεργητές για την παραγωγή ζωοτροφών για κοτόπουλα και άλλων ζωοτροφών. Η προσέγγιση αυτή όχι μόνο στηρίζει την τοπική γεωργία, αλλά και αντιμετωπίζει τη σημαντική ζήτηση για ζωοτροφές στην περιοχή, η οποία επί του παρόντος δεν ικανοποιείται λόγω του υψηλού κόστους και των περιορισμένων δυνατοτήτων εγχώριας παραγωγής.

Ομοίως, πλατφόρμες όπως [ο καφές Iburu](#) συνδέουν τους αγρότες με τις παγκόσμιες αγορές, προωθώντας βιώσιμες γεωργικές πρακτικές και εξασφαλίζοντας παράλληλα δίκαιο εμπόριο.

Οι επιχειρηματίες έχουν διαδραματίσει μετασχηματιστικό ρόλο στην αντιμετώπιση των ζητημάτων επισιτιστικής ασφάλειας, καινοτομώντας σε όλη την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων. Παρακάτω παρατίθενται παραδείγματα επιχειρηματιών από τον πραγματικό κόσμο που επηρεάζουν θετικά τον τομέα της επισιτιστικής ασφάλειας.

1) Νεοφυείς επιχειρήσεις AgTech: (Νιγηρία)

[Η FarmCrowdy](#) είναι μια πρωτοποριακή νεοφυής επιχείρηση αγροτικής τεχνολογίας που συνδέει μικρούς αγρότες στη Νιγηρία με επενδυτές, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους και να αποκτήσουν πρόσβαση σε γεωργικές γνώσεις. Η πλατφόρμα, που ιδρύθηκε το 2016, επιτρέπει στους χορηγούς να επενδύουν σε ποικίλα γεωργικά εγχειρήματα, παρέχοντας στους αγρότες βασικά κεφάλαια και πόρους. Το μοντέλο αυτό ενισχύει την παραγωγικότητα, αυξάνει το εισόδημα των μικροκαλλιεργητών και συμβάλλει στη διαθεσιμότητα τροφίμων στη Νιγηρία προωθώντας αποτελεσματικές γεωργικές πρακτικές και αυξάνοντας τις αποδόσεις των καλλιεργειών. Ιστοσελίδα: <https://farmcrowdyweb.netlify.app/about#/>

2) Κάθετη καλλιέργεια: AeroFarms (ΗΠΑ)

Η AeroFarms δημιουργεί συστήματα κάθετης καλλιέργειας που καλλιεργούν καλλιέργειες χρησιμοποιώντας 95% λιγότερο νερό και σημαντικά λιγότερο χώρο, βελτιστοποιώντας την αστική γεωργία. Αυτή η λύση αστικής γεωργίας παρέχει φρέσκα, τοπικά καλλιεργούμενα προϊόντα στις πόλεις, μειώνοντας την εξάρτηση από μακρές αλυσίδες εφοδιασμού και μετριάζοντας τις ερήμους τροφίμων.

3) Διαχείριση αποβλήτων τροφίμων: (Ευρώπη)

[To Too Good To Go](#) είναι μια εφαρμογή που βοηθά τα εστιατόρια και τα παντοπωλεία να πωλούν τα πλεονάζοντα τρόφιμα σε μειωμένες τιμές, ελαχιστοποιώντας τη σπατάλη τροφίμων. Με τη μείωση της σπατάλης τροφίμων, αντιμετωπίζουν την επισιτιστική ανασφάλεια και δημιουργούν προσιτές επιλογές τροφίμων για τους καταναλωτές.

Σημασία της επιχειρηματικότητας στην επισιτιστική ασφάλεια

Ο Sembara (2009) επισημαίνει διάφορους παράγοντες που συμβάλλουν στο να μην λαμβάνεται υπόψη η γεωργία στις μελλοντικές φιλοδοξίες των ανθρώπων. Σε αυτούς περιλαμβάνονται η γενική άγνοια της γεωργίας, καθώς πολλοί την αντιλαμβάνονται αποκλειστικά ως γεωργία- αρνητικά στερεότυπα που αποθαρρύνουν τους γονείς από το να ενθαρρύνουν τα παιδιά τους να ακολουθήσουν γεωργική σταδιοδρομία- και η σύνδεση της γεωργίας με την αγροτική ζωή και τη φτώχεια.

Ωστόσο, η σημασία της επιχειρηματικότητας στην επισιτιστική ασφάλεια αμφισβητεί αυτές τις αντιλήψεις. Οι επιχειρηματίες διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στην προώθηση των τεχνολογικών εξελίξεων στη γεωργία, όπως η γεωργία ακριβείας και τα συστήματα κάθετης γεωργίας, τα οποία βελτιστοποιούν τη χρήση των πόρων και βελτιώνουν τις αποδόσεις των καλλιεργειών. Για παράδειγμα, εταιρείες όπως η AeroFarms χρησιμοποιούν τεχνικές κάθετης καλλιέργειας που μειώνουν δραστικά την κατανάλωση νερού, ενώ μεγιστοποιούν την αποδοτικότητα του χώρου, ενισχύοντας έτσι τις αστικές αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων και ανακουφίζοντας τις επισιτιστικές ερήμους. Επιπλέον, πρωτοβουλίες όπως η FarmCrowdy στη Νιγηρία συνδέουν μικροκαλλιεργητές με επενδυτές, επιτρέποντάς τους να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους και να αποκτήσουν πρόσβαση σε κρίσιμες γεωργικές γνώσεις. Αυτό όχι μόνο ενισχύει την παραγωγικότητα αλλά και βελτιώνει το εισόδημα των αγροτών, επηρεάζοντας θετικά τη διαθεσιμότητα τροφίμων και την οικονομική σταθερότητα στις αγροτικές περιοχές.

Επιπλέον, η αυξανόμενη τάση των συμπράξεων μεταξύ επιχειρηματιών, κυβερνήσεων και ΜΚΟ προωθεί επιχειρηματικά μοντέλα χωρίς αποκλεισμούς που ενσωματώνουν τους μικρούς παραγωγούς στις αλυσίδες αξίας. Αυτή η συνεργατική προσέγγιση ενισχύει τον αντίκτυπο των επιχειρηματικών προσπαθειών στην επισιτιστική ασφάλεια, διασφαλίζοντας ότι οι αγορές χαμηλού εισοδήματος έχουν πρόσβαση σε θρεπτικά προϊόντα. Μετατρέποντας τη γεωργία σε έναν δυναμικό και καινοτόμο τομέα, η επιχειρηματικότητα μπορεί να αναδιαμορφώσει την αφήγηση γύρω από τη γεωργική σταδιοδρομία και να εμπνεύσει τις μελλοντικές γενιές να ασχοληθούν με αυτόν τον βασικό κλάδο.

Βασικές επιχειρηματικές δεξιότητες σχετικές με την επισιτιστική ασφάλεια

Για να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις προκλήσεις της επισιτιστικής ασφάλειας, οι επιχειρηματίες πρέπει να διαθέτουν μια σειρά από κρίσιμες δεξιότητες. Μία από τις σημαντικότερες, η καινοτομία, είναι η ικανότητα ανάπτυξης νέων ιδεών και λύσεων, η οποία είναι απαραίτητη για τη δημιουργία βιώσιμων γεωργικών πρακτικών. Οι επιχειρηματίες πρέπει να είναι σε θέση να σκέφτονται δημιουργικά για να επινοούν τεχνολογίες ή μεθόδους που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένα τοπικά ζητήματα επισιτιστικής ασφάλειας. Οι επιχειρηματίες εισάγουν ανατρεπτικές τεχνολογίες που μπορούν να καταστήσουν τα επισιτιστικά συστήματα πιο ανθεκτικά σε παγκόσμιους κλυδωνισμούς, όπως οι πανδημίες, η κλιματική αλλαγή και η οικονομική αστάθεια. Οι επιχειρήσεις αγροτικής τεχνολογίας, για παράδειγμα, ενισχύουν την ανθεκτικότητα της αλυσίδας

εφοδιασμού τροφίμων με την ψηφιοποίηση των γεωργικών εργασιών και τη σύνδεση των αγροτών απευθείας με τους καταναλωτές.

Ο δυναμικός χαρακτήρας της βιομηχανίας τροφίμων απαιτεί από τους επιχειρηματίες να είναι ευέλικτοι στις προσεγγίσεις τους. Η προσαρμοστικότητα θεωρείται μεγάλο πλεονέκτημα, καθώς επιτρέπει την ταχεία ανταπόκριση στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της αγοράς, τις περιβαλλοντικές συνθήκες και τις προτιμήσεις των καταναλωτών, ιδίως ενόψει των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Οι αποτελεσματικές δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων επιτρέπουν στους επιχειρηματίες να εντοπίζουν τα εμπόδια στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων -όπως οι ανεπάρκειες ή τα ζητήματα πρόσβασης- και να αναπτύσσουν στοχευμένες στρατηγικές για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Η ικανότητα αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική όταν αντιμετωπίζονται σύνθετα ζητήματα όπως η διανομή τροφίμων σε υποβαθμισμένες περιοχές ή η ενσωμάτωση βιώσιμων πρακτικών στις παραδοσιακές μεθόδους καλλιέργειας.

Βασικοί επιχειρηματικοί τομείς που σχετίζονται με την επισιτιστική ασφάλεια

Οι τοπικοί επιχειρηματίες μπορούν να ενισχύσουν σημαντικά τη βιώσιμη γεωργία με την εφαρμογή **καινοτόμων επιχειρηματικών μοντέλων** που ενσωματώνουν διάφορες στρατηγικές. Μια αποτελεσματική προσέγγιση είναι η ενσωμάτωση των τοπικών παραγωγών στις αλυσίδες εφοδιασμού, η οποία όχι μόνο στηρίζει τις τοπικές οικονομίες, αλλά και ελαχιστοποιεί τις εκπομπές από τις μεταφορές- για παράδειγμα, οι εφαρμογές κινητής τηλεφωνίας μπορούν να διευκολύνουν την άμεση επικοινωνία και τις συναλλαγές μεταξύ αγροτών και αγοραστών, εξασφαλίζοντας δίκαιη αποζημίωση χωρίς τεχνολογικό κόστος.

Επιπλέον, μπορούν να δημιουργηθούν **καινοτόμες χρηματοδοτικές** λύσεις μέσω συνεργασιών με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, παρέχοντας στους μικροκαλλιεργητές οικονομικά προσιτή πρόσβαση σε κεφάλαια και υπηρεσίες διαχείρισης κινδύνων, βελτιώνοντας έτσι την ποιότητα και την εμπορευσιμότητα των προϊόντων τους.

Οι επιχειρηματίες θα πρέπει επίσης να επικεντρωθούν σε **διαφοροποιημένα επιχειρηματικά μοντέλα**, όπως η προσφορά γεωπονικής κατάρτισης ή η ανάπτυξη προϊόντων προστιθέμενης αξίας, τα οποία μπορούν να κατανείμουν τον κίνδυνο και να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα έναντι των διακυμάνσεων της αγοράς.

Οι επιχειρηματίες μπορούν να δημιουργήσουν προγράμματα που διδάσκουν φιλικές προς το περιβάλλον τεχνικές καλλιέργειας, βελτιώνοντας έτσι τις αποδόσεις των καλλιεργειών και προωθώντας τη διαχείριση των τοπικών παραγωγών. Η οικοδόμηση **συνεργατικών οικοσυστημάτων** μέσω δικτύων στα οποία συμμετέχουν ΜΚΟ, κυβερνητικές υπηρεσίες και επιχειρήσεις μπορεί να διευκολύνει την ανταλλαγή πόρων και γνώσεων, δημιουργώντας ένα υποστηρικτικό περιβάλλον για βιώσιμες πρακτικές.

Επιπλέον, η αξιοποίηση της τεχνολογίας για αποδοτικότητα, όπως τα εργαλεία γεωργίας ακριβείας, επιτρέπει στους αγρότες να παρακολουθούν αποτελεσματικά την υγεία των καλλιεργειών, οδηγώντας σε καλύτερη διαχείριση των πόρων και αυξημένη παραγωγικότητα. Ένα παράδειγμα για το πώς οι επιχειρηματικές λύσεις μπορούν να υποστηρίξουν την αντιμετώπιση της επισιτιστικής

ανασφάλειας είναι η **γεωργία ακριβείας**. Καθώς πλησιάζουμε στην τρίτη δεκαετία του εικοστού πρώτου αιώνα, η Γεωργία Ακριβείας (ΓΑ) ξεχωρίζει ως μια μετασχηματιστική προσέγγιση στη σύγχρονη γεωργία. Επικεντρώνεται στη βελτιστοποίηση των γεωργικών πρακτικών αναγνωρίζοντας ότι οι διάφορες περιοχές ενός αγροκτήματος έχουν μοναδικές ανάγκες. Αξιοποιώντας προηγμένες τεχνολογίες και αναλύσεις δεδομένων, η ΠΑ επιτρέπει στους αγρότες να προσαρμόζουν τις εισροές τους -όπως νερό, λιπάσματα και φυτοφάρμακα- στις ειδικές απαιτήσεις κάθε καλλιέργειας και τμήματος του αγρού.

Η γεωργία ακριβείας χρησιμοποιεί μια ποικιλία τεχνολογιών, όπως το GPS και η τηλεπισκόπηση, οι οποίες παρέχουν λεπτομερή χωρικά δεδομένα σχετικά με τις συνθήκες του εδάφους, την υγεία των καλλιεργειών και τα επίπεδα υγρασίας, επιτρέποντας τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων σχετικά με τη φύτευση και την άρδευση. Επιπλέον, τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη και η ρομποτική μπορούν να εκτελούν εργασίες όπως η φύτευση και η παρακολούθηση των καλλιεργειών με μεγάλη ακρίβεια. Ενώ οι αναλύσεις μεγάλων δεδομένων μπορούν να βελτιστοποιήσουν τη χρήση των πόρων και να βελτιώσουν τις προβλέψεις απόδοσης. Η γεωργία ακριβείας εφαρμόζεται σε διάφορες γεωργικές δραστηριότητες, όπως η διαχείριση του εδάφους, η διαχείριση της άρδευσης και η παρακολούθηση των καλλιεργειών.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - Συνεργατικές λύσεις για την επισιτιστική ασφάλεια (60 λεπτά)

ΒΗΜΑ 1.1 - Ανάθεση ρόλων

Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες των 5-6 ατόμων, αναθέτοντας ρόλους όπως του μικροκαλλιεργητή, του τοπικού επιχειρηματία, του κυβερνητικού αξιωματούχου, του εκπροσώπου ΜΚΟ και του καταναλωτή.

ΒΗΜΑ 1.2 - Παρουσίαση σεναρίου

Δώστε σε κάθε ομάδα μια κάρτα σεναρίου που περιγράφει μια συγκεκριμένη πρόκληση για την επισιτιστική ασφάλεια, όπως η ξηρασία ή η αύξηση των τιμών των τροφίμων.

ΒΗΜΑ 1.3 - Ομαδική συζήτηση και ανάπτυξη στρατηγικής

Οι ομάδες συζητούν τους ρόλους τους και κάνουν καταιγισμό συνεργατικών στρατηγικών για να αντιμετωπίσουν την πρόκληση που τους έχει ανατεθεί, εξετάζοντας επιχειρηματικές λύσεις.

ΒΗΜΑ 1.4 - Ομαδική παρουσίαση

Κάθε ομάδα παρουσιάζει τη στρατηγική της, ακολουθούμενη από ερωτήσεις και ανατροφοδότηση. Ολοκληρώστε με μια συζήτηση σχετικά με τη διασύνδεση της επισιτιστικής ασφάλειας και της επιχειρηματικότητας, ενθαρρύνοντας τον προβληματισμό σχετικά με τις πραγματικές εφαρμογές των στρατηγικών τους.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

- Παρουσιάσεις

- **Διαδραστικές ερωτήσεις και απαντήσεις**
- **Η μεθοδολογία της δραστηριότητας** έχει σχεδιαστεί για να εμπλέξει τους συμμετέχοντες ενεργά στην κατανόηση της πολυπλοκότητας της επισιτιστικής ασφάλειας μέσω του παιχνιδιού ρόλων και της συνεργατικής επίλυσης προβλημάτων. Αρχικά, οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε μικρές ομάδες των 5-6 μελών, εξασφαλίζοντας ένα ποικίλο μείγμα ρόλων, όπως μικροκαλλιεργητές, τοπικοί επιχειρηματίες, κυβερνητικοί αξιωματούχοι, εκπρόσωποι ΜΚΟ και καταναλωτές. Κάθε συμμετέχων λαμβάνει μια κάρτα ρόλων που περιγράφει τις ευθύνες και το πλαίσιο τους στο πλαίσιο της επισιτιστικής ασφάλειας. Αυτή η ρύθμιση ενθαρρύνει τις ποικίλες προοπτικές και ενισχύει τη συνεργατική μάθηση. Στη συνέχεια, σε κάθε ομάδα παρουσιάζεται μια κάρτα σεναρίου που περιγράφει λεπτομερώς μια συγκεκριμένη πρόκληση για την επισιτιστική ασφάλεια, όπως η ξηρασία ή η αύξηση των τιμών των τροφίμων. Αυτό το βήμα επιτρέπει στους συμμετέχοντες να κατανοήσουν τα συγκεκριμένα ζητήματα που θα αντιμετωπίσουν κατά τη διάρκεια της προσομοίωσης. Ακολούθως, οι ομάδες συμμετέχουν σε συζητήσεις για να αναπτύξουν στρατηγικές που αξιοποιούν τους ρόλους που τους έχουν ανατεθεί για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που παρουσιάζονται. Ενθαρρύνονται να σκεφτούν δημιουργικά για επιχειρηματικές λύσεις που θα μπορούσαν να ενσωματωθούν στις στρατηγικές τους, ενισχύοντας την κριτική σκέψη και την ομαδική εργασία. Τέλος, κάθε ομάδα παρουσιάζει την προτεινόμενη στρατηγική της στην ευρύτερη συνέλευση, επιτρέποντας μια παρουσίαση διάρκειας 3-4 λεπτών, ακολουθούμενη από μια συνεδρία ερωτήσεων και απαντήσεων. Αυτό όχι μόνο προάγει την ανατροφοδότηση από ομοτίμους αλλά και ενισχύει τη διασύνδεση της επισιτιστικής ασφάλειας και της επιχειρηματικότητας. Η δραστηριότητα ολοκληρώνεται με μια συζήτηση που ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να προβληματιστούν σχετικά με τις πραγματικές εφαρμογές των στρατηγικών τους, εδραιώνοντας τη μαθησιακή τους εμπειρία μέσω πρακτικών γνώσεων και συνεργατικής εμπλοκής.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Η εκπαιδευτική δραστηριότητα "Εισαγωγή στην επιχειρηματικότητα για την επισιτιστική ασφάλεια" θα διευθύνεται από έναν επικεφαλής εκπαιδευτή με γνώσεις στους τομείς της επισιτιστικής ασφάλειας, της επιχειρηματικότητας και των βιώσιμων πρακτικών. Προτιμάται σχετικό ακαδημαϊκό υπόβαθρο, όπως πτυχίο στα γεωργικά οικονομικά, στις περιβαλλοντικές επιστήμες ή στη διοίκηση επιχειρήσεων. Ο εν λόγω εκπαιδευτής θα είναι υπεύθυνος για τη γενική κατεύθυνση της κατάρτισης, θα συντονίζει τις διαδραστικές συνεδρίες και θα καθοδηγεί τους συμμετέχοντες μέσω του θεμελιώδους περιεχομένου για την επισιτιστική ασφάλεια και τον ρόλο των επιχειρηματιών σε αυτόν τον τομέα. Προαιρετικά, η ομάδα μπορεί επίσης να ενσωματώσει έναν εμπειρογνώμονα με υπόβαθρο στις βιώσιμες γεωργικές πρακτικές ή κάποιον με πρακτική εμπειρία στην έναρξη ή τη διαχείριση επιχειρηματικών εγχειρημάτων για την επισιτιστική ασφάλεια.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 10-15 συμμετέχοντες και 0-2 ειδικοί σε θέματα ή 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 15-30 συμμετέχοντες και 1-2 ειδικοί σε θέματα.

11. Αξιολόγηση

από ομότιμους

- Παρακινήστε τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν και να μοιραστούν απόψεις σχετικά με τις προσπάθειες των συναδέλφων τους κατά τη διάρκεια ομαδικών εργασιών ή έργων.
- Δείκτες: Ικανότητα κριτικής ανάλυσης και παροχής χρήσιμων υποδείξεων σχετικά με τα σχέδια έργων, τις οικονομικές διατάξεις και τις προσεγγίσεις κατανομής των πόρων των συναδέλφων.

Ερωτηματολόγια και

- Διανείμετε έντυπα ανατροφοδότησης στους συμμετέχοντες μετά την εκπαίδευση για να συλλέξετε τις απόψεις, τις απαντήσεις και τις αυτο-δηλωμένες προόδους τους.
- Δείκτες: Η ικανοποίηση των συμμετεχόντων από το πρόγραμμα κατάρτισης και την εφαρμογή του.

Μονάδα κατάρτισης #2 - Ανάπτυξη επιχειρηματικού σχεδίου για την επισιτιστική ασφάλεια

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης για την επιχειρηματικότητα.

2. Περιγραφή

Η προτεινόμενη δραστηριότητα θα παρέχει στους συμμετέχοντες τις απαραίτητες δεξιότητες και τα εργαλεία για την ανάπτυξη μιας βιώσιμης επιχειρηματικής στρατηγικής ή για τη μετατροπή των υφιστάμενων στρατηγικών σε βιώσιμες, εξετάζοντας όλα τα απαραίτητα βήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη σε αυτή τη διαδικασία.

Η παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον και η προώθηση της αειφορίας είναι οι κύριοι στόχοι της πράσινης επιχειρηματικότητας. Ωστόσο, δεν είναι πάντα εύκολο να χαράξει κανείς μια στρατηγική που να αντιμετωπίζει σωστά τα ζητήματα αυτά, τόσο για τις νέες επιχειρήσεις όσο και για τις επιχειρήσεις που αποφασίζουν να στραφούν σε μια πιο βιώσιμη προσέγγιση.

Οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να ανταλλάξουν κριτικές απόψεις σχετικά με την ιδέα τους για τη βιωσιμότητα σε μια επιχείρηση, να κατανοήσουν ποια κενά εξακολουθούν να υπάρχουν και ποιες αλλαγές πρέπει να γίνουν. Αργότερα, θα συμμετάσχουν σε πρακτικές δραστηριότητες χωρισμένοι σε ομάδες, οι οποίες θα συνίστανται στη σύνταξη ενός βιώσιμου επιχειρηματικού σχεδίου, με την καθοδήγηση των εκπαιδευτών, που θα τους βοηθήσει να εφαρμόσουν στην πράξη τις έννοιες της βιωσιμότητας για μια επιχείρηση και να αναλύσουν κριτικά τους κινδύνους και τις δυνατότητες μιας συγκεκριμένης πρωτοβουλίας

Ο προτεινόμενος αριθμός συμμετεχόντων για τη δραστηριότητα αυτή είναι τουλάχιστον 9 έως το πολύ 20 συμμετέχοντες, χωρισμένοι σε ομάδες των 3 ή 5 ατόμων. Ωστόσο, οι δραστηριότητες μπορούν να προσαρμοστούν όταν οι συμμετέχοντες δεν φτάνουν τον ελάχιστο αριθμό.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 3 ώρες, οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

Μπλοκ 1: Συστήματα Τροφίμων & Βιώσιμες Επιχειρήσεις	30 λεπτά
Μπλοκ 2: Εξερεύνηση της βιώσιμης διαχείρισης της αλυσίδας εφοδιασμού	30 λεπτά
Μπλόκο 3: Επιχειρηματικό σχέδιο βιώσιμης επισιτιστικής ασφάλειας	30 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Δημιουργία επιχειρηματικού σχεδίου για την επισιτιστική ασφάλεια	1 ώρα και 30 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Χώρος: ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων, με καρέκλες σε κυκλική διάταξη και στη συνέχεια δημιουργία μικρών ομάδων.
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας ή μεγάλη οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και βίντεο.
- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Ειδικοί πόροι για τη μονάδα: υπόδειγμα χωρισμένο σε σχετικές ενότητες για την κατάρτιση του επιχειρηματικού τους σχεδίου
- Εργαλεία αξιολόγησης: Ερωτηματολόγια ή έρευνες αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση για τους συμμετέχοντες.

5. Στόχοι

Καθοδήγηση των συμμετεχόντων κατά τη διαδικασία δημιουργίας ενός ολοκληρωμένου επιχειρηματικού σχεδίου για μια επιχείρηση επισιτιστικής ασφάλειας, ενσωματώνοντας στοιχεία βιωσιμότητας και κοινωνικού αντίκτυπου. Θα επιτευχθούν τα ακόλουθα περιεχόμενα:

Συνιστώσες ενός επιχειρηματικού σχεδίου & βιώσιμη διαχείριση της αλυσίδας εφοδιασμού

- Ορισμός ορισμένων βασικών στοιχείων, όπως η οργάνωση και η διαχείριση, η στρατηγική πωλήσεων
- Περιβαλλοντική υπευθυνότητα (πράσινες προμήθειες, μείωση του αποτυπώματος άνθρακα, μείωση αποβλήτων)
- Κοινωνική ευθύνη (δίκαιες εργασιακές πρακτικές, ανθρώπινα δικαιώματα, ποικιλομορφία και ένταξη)
- Ηθική προμήθεια και πιστοποίηση (Πιστοποιήσεις, Βιώσιμη προμήθεια)

Μέτρηση του κοινωνικού αντίκτυπου και υποβολή εκθέσεων

- Ορισμός του κοινωνικού αντίκτυπου
- Συλλογή δεδομένων
- Μέθοδοι εκτίμησης επιπτώσεων (ποιοτικές μέθοδοι, ποσοτικές μέθοδοι, ανάλυση κόστους-οφέλους)

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Γενικές ικανότητες:

- Ικανότητα ενσωμάτωσης της κοινωνικής και πολιτισμικής ποικιλομορφίας της ομάδας στο περιεχόμενο της κατάρτισης και στις διαδικασίες μάθησης.
- Ικανότητα μάθησης.
- Ικανότητα κριτικής σκέψης.
- Προώθηση των αρχών της ισότητας και του φεμινισμού στη διαθεματικότητα των δράσεων

Ειδικές ικανότητες:

- Γνώση της ασφάλειας των εργαζομένων και των νόμων, των διαδικασιών και των κριτηρίων για την ασφάλεια και την προστασία των εργαζομένων.
- Βασικές γνώσεις σχετικά με τον αντίκτυπο της αγροδιατροφικής αλυσίδας στην κλιματική αλλαγή.
- Κυκλική οικονομία: χρήση ενεργειακών πόρων, αντίκτυπος της συσκευασίας, τεχνολογική καινοτομία.

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1 - ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ & ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Τι είναι ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων;

Η έννοια του βιώσιμου συστήματος τροφίμων είναι προσανατολισμένη σε κανονιστικούς στόχους, αλλά στερείται μεθοδολογικής ακρίβειας: υπάρχει ελάχιστη καθοδήγηση σχετικά με τα πολυμερή και πολυεπίπεδα μέτρα που είναι απαραίτητα για την προώθηση της βιωσιμότητας στα συστήματα τροφίμων. Οι Hubeau κ.ά. (2017) υποστηρίζουν ότι "η βιωσιμότητα είναι μια αμφισβητούμενη και εξελισσόμενη έννοια με αβεβαιότητα σχετικά με τις αξίες, τα συμφέροντα και τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις" και την ορίζουν ως "μια εξαιρετικά καινοτόμο πρωτοβουλία για τη βελτίωση της κατάστασης βιωσιμότητας ολόκληρης της αλυσίδας μέσω νέων ρυθμίσεων συνεργασίας".

Η έννοια των επιχειρηματικών μοντέλων είναι ουσιώδης για την κατανόηση του τρόπου λειτουργίας των επιχειρήσεων, ιδίως στο πλαίσιο των βιώσιμων διατροφικών συστημάτων. Ένα επιχειρηματικό μοντέλο σκιαγραφεί το πλαίσιο μέσω του οποίου ένας οργανισμός δημιουργεί, παραδίδει και καταγράφει αξία. Περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες μιας επιχείρησης, από τη δημιουργία αξίας έως τη σύλληψη αξίας. Το ευρέως αναγνωρισμένο **μοντέλο Canvas** των Osterwalder και Pigneur

(2010) προσδιορίζει εννέα δομικά στοιχεία που περιλαμβάνουν βασικές δραστηριότητες, συνεργάτες, πόρους, τμήματα πελατών, σχέσεις, κανάλια, κόστος και ροές εσόδων. Το μοντέλο αυτό μπορεί να εφαρμοστεί με δύο διαφορετικούς τρόπους: ως στατικό αναλυτικό εργαλείο ή ως μετασχηματιστική προσέγγιση που αποσκοπεί στην προώθηση της καινοτομίας στους οργανισμούς (Demil and Lecocq, 2010).

Τα βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα στοχεύουν συγκεκριμένα στην παραγωγή οικονομικής αξίας με ταυτόχρονη διατήρηση ή αναγέννηση του φυσικού, κοινωνικού και οικονομικού κεφαλαίου πέρα από τα όρια του οργανισμού (Schaltegger et al., 2016). Για την ενίσχυση του παραδοσιακού μοντέλου Canvas, οι Joyce και Paquin (2016) εισήγαγαν ένα **επιχειρηματικό μοντέλο τριών επιπέδων** που ενσωματώνει περιβαλλοντικά και κοινωνικά επίπεδα παράλληλα με το οικονομικό επίπεδο. Αυτό το πλαίσιο επιτρέπει την ολοκληρωμένη διερεύνηση των αποτελεσμάτων της βιωσιμότητας από την οπτική γωνία της τριπλής κατώτατης γραμμής - οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική διάσταση. Ο στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι τα οφέλη που δημιουργούνται από την επιχείρηση αντισταθμίζουν τις όποιες αρνητικές επιπτώσεις. Η αξιολόγηση αυτών των στρωμάτων περιλαμβάνει πολλαπλούς δείκτες- για παράδειγμα, το **περιβαλλοντικό στρώμα** μπορεί να αξιολογηθεί μέσω της ανάλυσης του κύκλου ζωής που εξετάζει τον πλήρη κύκλο ζωής του προϊόντος από την εξόρυξη πόρων έως τη διάθεση στο τέλος του κύκλου ζωής (Svoboda, 1995- Sonesson et al., 2010). Το **κοινωνικό στρώμα** επικεντρώνεται στα οφέλη που παρέχονται στα ενδιαφερόμενα μέρη και την κοινωνία γενικότερα, δίνοντας έμφαση στα υγιή προϊόντα, την ένταξη των αγροτών, τη διαφάνεια στη διακυβέρνηση, την ευημερία των εργαζομένων και τη συμμετοχή στην κοινότητα (Joyce and Paquin, 2016).

Η σημερινή μη βιώσιμη κατάσταση των συστημάτων διατροφής καθιστά αναγκαία την επαναξιολόγηση των υφιστάμενων επιχειρηματικών μοντέλων. Τα τρωτά σημεία που αποκαλύπτονται από κρίσεις όπως η COVID-19 και η κλιματική αλλαγή υπογραμμίζουν την ανάγκη για **ανθεκτικότητα** των συστημάτων τροφίμων. Αυτό απαιτεί να δοθεί έμφαση σε επιχειρηματικά μοντέλα που λαμβάνουν υπόψη το ευρύτερο οικοσύστημα στο οποίο λειτουργούν, καθώς και ένα ευρύ φάσμα επιχειρηματικών μοντέλων για την ενίσχυση της συνολικής ανθεκτικότητας έναντι των κλυδωνισμών. Παραδοσιακά, τα επιχειρηματικά μοντέλα έχουν εξελιχθεί μέσα σε γραμμικές αλυσίδες αξίας που χαρακτηρίζονται από σχετικά στενά οικοσυστήματα με τυποποιημένους προμηθευτές και πελάτες. Η διαταραχή οποιουδήποτε μεμονωμένου πόρου -όπως το σιτάρι- μπορεί να σταματήσει τη λειτουργικότητα ολόκληρης της αλυσίδας αξίας. Ως εκ τούτου, υπάρχει μια αυξανόμενη συνηγορία για **ευρύτερες** προσεγγίσεις του συστήματος τροφίμων που ενσωματώνουν ποικίλες στρατηγικές για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας (Halberg and Westhoek, 2019).

Παρακάτω μπορείτε να βρείτε τους δείκτες βιωσιμότητας που βασίζονται σε σύγχρονες έρευνες (Donner & de Vries, 2023).

Διάσταση	Δείκτες

Οικονομική	• Οικονομική αξιοποίηση των υποπροϊόντων • Προσθήκη αξίας στα απόβλητα • Βελτιστοποίηση του κέρδους και του κόστους με βάση τις πράσινες αρχές • Συνεργασία win-win μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών
Περιβαλλοντικό	• Αγροοικολογικές πρακτικές • Βιολογικά προϊόντα • Ποσότητες εισροών που χρησιμοποιούνται στη γεωργία • Ποσότητες αποβλήτων, διαρροών ή εκπομπών • Χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας • Ποσότητα και ποιότητα των ανακυκλοφορούντων προϊόντων • Βιώσιμη κατανάλωση (φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα) • Πρακτικές όπως μείωση, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση • Μείωση των μετακινήσεων τροφίμων • Προστασία και αξιοποίηση του τοπίου
Κοινωνικό	• Ισότιμη κατανομή της αξίας • Παροχή υγιεινής διατροφής για όλους • Συμπερίληψη των μικροκαλλιεργητών • Τοπική συνεργασία και σχέσεις παραγωγών-καταναλωτών • Τοπικές άμεσες πωλήσεις • Κοινωνική ευθύνη • Αντιμετώπιση κοινωνικών αναγκών και δημοκρατικών πρακτικών • Προστασία της τοπικής τεχνογνωσίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς

Διατροφή και υγεία	• Επισιτιστική ασφάλεια • Ποιοτικά και υγιεινά προϊόντα διατροφής • Οικονομική διάσταση που σχετίζεται με θέματα υγείας (δεν λαμβάνεται υπόψη)

Επισκόπηση των τύπων βιώσιμων επιχειρηματικών μοντέλων στα συστήματα τροφίμων

Στον πίνακα που παρουσιάζεται παρακάτω περιγράφονται διάφοροι τύποι βιώσιμων επιχειρηματικών μοντέλων που αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία στο πλαίσιο των σύγχρονων συστημάτων τροφίμων. Καθώς το παγκόσμιο διατροφικό τοπίο αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις - από την κλιματική αλλαγή και την εξάντληση των πόρων έως τις κοινωνικές ανισότητες - υπάρχει επιτακτική ανάγκη για καινοτόμες προσεγγίσεις που όχι μόνο ενισχύουν τη βιωσιμότητα αλλά και προωθούν την ανθεκτικότητα των τοπικών και παγκόσμιων δικτύων τροφίμων.

Τύπος ΒΜ	Βασικά χαρακτηριστικά	Παραδείγματα
Κυκλικό επιχειρηματικό μοντέλο	Επικεντρώνεται στη μείωση και αξιοποίηση των αποβλήτων τροφίμων ή των γεωργικών υποπροϊόντων. Βασίζεται στις αρχές της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας, απαιτώντας ισχυρή πολιτική δέσμευση και εμπλοκή των ενδιαφερομένων μερών.	Εργαστήριο βιώσιμης διατροφής: Sustainable Food Lab : Αναπτύσσει πρακτικές κυκλικής οικονομίας στις αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων
Εναλλακτικά, τοπικά και κοινωνικά δίκτυα τροφίμων	Συνδέει τους μικρούς παραγωγούς απευθείας με τους καταναλωτές, προωθώντας τους τοπικούς πόρους και ενισχύοντας την τοπική γνώση, ενώ παράλληλα στοχεύει στην ένταξη των αγροτών.	Αγορές αγροτών: Τροφικά Μονοπάτια
Ανατρεπτικό επιχειρηματικό μοντέλο	Εισάγει θεμελιωδώς νέες προσεγγίσεις που ενισχύουν τη βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής τροφίμων με τη στήριξη της κοινότητας.	Κοινοτικά υποστηριζόμενη γεωργία (CSA): Οι καταναλωτές αγοράζουν μερίδια στη συγκομιδή ενός αγροκτήματος.

Εναλλακτική εφοδιαστική ή διαδικτυακή διανομή τροφίμων	Επικεντρώνεται σε νέες έννοιες εφοδιαστικής για το λιανικό εμπόριο τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των διαδικτυακών υπηρεσιών παράδοσης για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε τοπικά τρόφιμα.	Ηλεκτρονικές αγορές τροφίμων: πλατφόρμες που εμφανίστηκαν κατά τη διάρκεια του COVID-19 για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε τοπικά τρόφιμα.
Περιφερειακές κοινοπραξίες τροφίμων, εργαστήρια τροφίμων ή κόμβοι τροφίμων	Περιλαμβάνει τη συνεργασία μεταξύ ιδιωτικών και δημόσιων φορέων για τη δημιουργία συνεργειών για τη βιωσιμότητα μέσω της περιφερειακής ομαδοποίησης και των δικτύων.	Κόμβοι τροφίμων: Εργαστήριο Αειφόρων Τροφίμων : Περιφερειακές συνεργασίες που συγκεντρώνουν τοπικά προϊόντα για διανομή
Επιχειρηματικό μοντέλο επάρκειας	Ενθαρρύνει τη βιώσιμη κατανάλωση με την προώθηση υγιεινών συνηθειών μεταξύ των καταναλωτών.	Υπηρεσίες γεύματος με βάση τα φυτά: Εταιρείες που υποστηρίζουν τις φυτικές δίαιτες ως βιώσιμες επιλογές.
Επιχειρηματικό μοντέλο χωρίς αποκλεισμούς	Ωφελεί τις κοινότητες με χαμηλό εισόδημα με την ενσωμάτωσή τους στην αλυσίδα αξίας ως πελάτες ή παραγωγοί, δίνοντας έμφαση στη συλλογική εδαφική δράση.	Kheir Ardena (Τοπικό σχέδιο για τη σόγια): Στόχος είναι να συμπεριληφθούν οι μικροκαλλιεργητές γαλακτοκομικών προϊόντων στην αλυσίδα εφοδιασμού.
Μοντέλο οικογενειακής επιχείρησης	Επηρεάζεται από μη οικονομικούς παράγοντες, όπως οι αξίες και τα συναισθήματα- δίνει έμφαση στη βιωσιμότητα μέσω ισχυρών δεσμών με τα ενδιαφερόμενα μέρη, ιδίως τους προμηθευτές και την κοινότητα.	Οικογενειακά αγροκτήματα: Παραδοσιακά αγροκτήματα που προσαρμόζουν πρακτικές με βάση τις οικογενειακές αξίες και τη βιωσιμότητα.
Επιχειρηματικό μοντέλο της Focal Company	Παρέχει ηγετική θέση στην αλυσίδα αξίας, επηρεάζοντας άλλους φορείς προς την κατεύθυνση της βιωσιμότητας μέσω συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού- ερευνητικού τομέα με σαφείς στρατηγικές.	Κορυφαίες βιολογικές μάρκες: Εταιρείες που θέτουν πρότυπα για τις βιολογικές πρακτικές στις αλυσίδες εφοδιασμού τους.

Βασικές πτυχές των επιχειρηματικών μοντέλων στα συστήματα τροφίμων

- **Θεσμικό πλαίσιο:** Το ρυθμιστικό περιβάλλον επηρεάζει σημαντικά τη συμμόρφωση με πρότυπα όπως η προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και οι βιολογικές ετικέτες. Η θεσμική υποστήριξη μέσω πολιτικών, επιδοτήσεων και χρηματοδότησης της έρευνας είναι ζωτικής σημασίας για την προώθηση κυκλικών και ανατρεπτικών βιώσιμων επιχειρηματικών μοντέλων. Για παράδειγμα, η νομοθεσία μπορεί να διευκολύνει την παραγωγή πράσινης ενέργειας, ενώ οι πολιτικές για τις αστικές εμπορευματικές μεταφορές μπορούν να διαμορφώσουν το λιανικό εμπόριο τροφίμων και τα logistics στις αστικές περιοχές.
- **Παράγοντες και ενδιαφερόμενοι:** Η παραγωγή και η κατανάλωση αποτελούν θεμελιώδεις πυλώνες των βιώσιμων επισιτιστικών συστημάτων. Η εμπλοκή όλων των φορέων στην αλυσίδα εφοδιασμού είναι απαραίτητη για την προώθηση της βιωσιμότητας σε συστημικό επίπεδο. Οι αγρότες πρέπει να υιοθετήσουν μια νοοτροπία προσανατολισμένη στην έρευνα για να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα, ενώ οι εταιρείες τροφίμων πρέπει να ενεργούν με υπευθυνότητα απέναντι στο περιβάλλον τους. Επιπλέον, η αυξημένη δέσμευση των καταναλωτών είναι ζωτικής σημασίας για τη μετάβαση σε ένα βιώσιμο και κυκλικό σύστημα τροφίμων.
- **Συμπράξεις και συνεργασίες:** Οι ποικίλες συμπράξεις μεταξύ επιχειρήσεων τροφίμων, κυβερνήσεων και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων είναι απαραίτητες για την προώθηση των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ). Οι συνεργασίες με ερευνητικούς φορείς μπορούν να προωθήσουν τις εξελίξεις στις βιοτεχνολογίες, ενώ οι ισχυρές σχέσεις μεταξύ προμηθευτών και επιχειρήσεων μπορούν να ενισχύσουν τις πρακτικές κυκλικής οικονομίας και τη διαχείριση των αποβλήτων.
- **Αρχές κυκλικής οικονομίας:** Η κυκλική οικονομία προσφέρει μια εναλλακτική λύση στο παραδοσιακό γραμμικό αγροδιατροφικό σύστημα, προωθώντας την κυκλοφορία των υλικών και δημιουργώντας συμβιωτικά δίκτυα. Η αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων τροφίμων και γεωργικών αποβλήτων είναι κρίσιμης σημασίας, καθώς μπορεί να ενσωματώσει τις γεωργικές πρακτικές με πρωτοβουλίες βιοοικονομίας.
- **Εναλλακτικά τοπικά συστήματα τροφίμων:** τα συστήματα αυτά χαρακτηρίζονται από λιγότερους μεσάζοντες και μικρότερες αποστάσεις μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών. Έχουν τη δυνατότητα να αναζωογονήσουν την τοπική παραγωγή, να συμπεριλάβουν τους μικροκαλλιεργητές και να προωθήσουν υγιέστερες κοινότητες. Η εγγύτητα διευκολύνει τη συνεργασία, καθιστώντας τα τοπικά συστήματα τροφίμων ισχυρούς παράγοντες συντονισμού των ανοικτών αλυσίδων εφοδιασμού. Οι παραδοσιακές λαϊκές αγορές αποτελούν παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο τα τοπικά συστήματα μπορούν να συμβάλουν στη βιωσιμότητα. Ενώ τα τοπικά μοντέλα τροφίμων συχνά δίνουν προτεραιότητα στις κοινωνικές πτυχές και την ποιότητα των τροφίμων σε σχέση με τις επιχειρήσεις μεγάλης κλίμακας, οι μεγαλύτερες εταιρείες μπορούν επίσης να επιτύχουν σημαντικά περιβαλλοντικά οφέλη μέσω της κλίμακας τους. Επιπλέον, η παγκοσμιοποίηση μπορεί να ενισχύσει τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων προωθώντας τη συλλογική οικολογική δράση μέσω της ανταλλαγής γνώσεων.

Πλαίσια Αειφορίας: Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη CSR

Η τριπλή κατώτατη γραμμή (Triple Bottom Line - TBL) είναι ένα ολοκληρωμένο λογιστικό πλαίσιο που ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις να επεκτείνουν την εστίασή τους πέρα από τις παραδοσιακές χρηματοοικονομικές μετρήσεις και να συμπεριλάβουν κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές. Το TBL, που επινοήθηκε από τον John Elkington το 1994, υποστηρίζει ότι οι επιχειρήσεις θα πρέπει να μετρούν την επιτυχία μέσω τριών αλληλένδετων διαστάσεων: Άνθρωποι, Πλανήτης και Κέρδος. Τα τρία Ψ του TBL είναι: η προστασία του πλανήτη και του περιβάλλοντος:

- **Άνθρωποι:** Αυτή η διάσταση αξιολογεί τον κοινωνικό αντίκτυπο μιας επιχείρησης. Δίνει έμφαση στη σημασία της δίκαιης και ηθικής μεταχείρισης όλων των ενδιαφερομένων μερών - εργαζομένων, πελατών, προμηθευτών και της τοπικής κοινωνίας. Βασικές εκτιμήσεις περιλαμβάνουν την παροχή ασφαλών συνθηκών εργασίας και δίκαιων μισθών, την προώθηση της πολυμορφίας, της ισότητας και της ενσωμάτωσης στο εργατικό δυναμικό, την υποστήριξη κοινοτικών πρωτοβουλιών και τη συμμετοχή σε φιλανθρωπικές δραστηριότητες και τη διασφάλιση ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες είναι ασφαλή και προσβάσιμα σε όλους τους καταναλωτές. . Για παράδειγμα, η Patagonia είναι γνωστή για τη δέσμευσή της για δίκαιες εργασιακές πρακτικές και διαφάνεια στην αλυσίδα εφοδιασμού της, ενώ εταιρείες όπως η Salesforce έχουν εφαρμόσει πρωτοβουλίες για την κάλυψη των μισθολογικών διαφορών και την ενίσχυση της ποικιλομορφίας στις προσλήψεις.
- **Πλανήτης:** Αυτή η πτυχή επικεντρώνεται στις περιβαλλοντικές ευθύνες μιας επιχείρησης. Οι εταιρείες ενθαρρύνονται να ελαχιστοποιήσουν το οικολογικό τους αποτύπωμα μειώνοντας τα απόβλητα και τις εκπομπές μέσω βιώσιμων πρακτικών, εφαρμόζοντας ενεργειακά αποδοτικές τεχνολογίες και ανανεώσιμες πηγές, συμμετέχοντας σε υπεύθυνες προμήθειες και διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας, δεσμευόμενες για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και τις προσπάθειες διατήρησης.
- **Κέρδη:** Ενώ η χρηματοοικονομική απόδοση παραμένει ζωτικής σημασίας, η TBL επαναπροσδιορίζει το κέρδος ώστε να συμπεριλάβει τον ευρύτερο οικονομικό αντίκτυπο μιας επιχείρησης. Αυτό περιλαμβάνει την αξιολόγηση των μακροπρόθεσμων οικονομικών οφελών για την κοινωνία και όχι μόνο των βραχυπρόθεσμων αποδόσεων των μετόχων, την αναγνώριση ότι οι βιώσιμες πρακτικές μπορούν να οδηγήσουν σε λειτουργική αποτελεσματικότητα και εξοικονόμηση κόστους με την πάροδο του χρόνου, την κατανόηση ότι μια θετική φήμη για την κοινωνική ευθύνη μπορεί να ενισχύσει την αφοσίωση των πελατών και να προσελκύσει επενδύσεις.

Το πλαίσιο TBL εξυπηρετεί διάφορες κρίσιμες λειτουργίες στις σύγχρονες επιχειρηματικές πρακτικές, καθώς με την ενσωμάτωση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραγόντων στις αξιολογήσεις των επιδόσεων, οι επιχειρήσεις μπορούν να αποκτήσουν μια πιο ολοκληρωμένη κατανόηση του αντίκτυπού τους στην κοινωνία. Οι εταιρείες που εφαρμόζουν αποτελεσματικά τις αρχές TBL συχνά βρίσκονται σε πλεονεκτική θέση όσον αφορά την προσέλκυση πελατών που δίνουν προτεραιότητα στην ηθική κατανάλωση, καθώς και επενδυτών που ενδιαφέρονται για βιώσιμες πρακτικές.

Η Ολοκληρωμένη Αναφορά είναι μια εξελισσόμενη πρακτική που συνδυάζει χρηματοοικονομικές και μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες σε μια ενιαία έκθεση. Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει στους οργανισμούς να επικοινωνούν τη στρατηγική, τη διακυβέρνηση, τις επιδόσεις και τις προοπτικές τους με τρόπο που να αντικατοπτρίζει τη δέσμευσή τους στη βιωσιμότητα. Ευθυγραμμίζεται με την TBL παρέχοντας μια ολιστική άποψη του τρόπου με τον οποίο μια εταιρεία δημιουργεί αξία σε βάθος χρόνου. Εταιρείες όπως η Novo Nordisk έχουν υιοθετήσει την ολοκληρωμένη αναφορά για να εμφανίζουν τις προσπάθειες βιωσιμότητας παράλληλα με τις οικονομικές επιδόσεις τους.

Η ΕΚΕ συμπληρώνει το πλαίσιο TBL εστιάζοντας στον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες διαχειρίζονται τις επιχειρηματικές τους διαδικασίες ώστε να παράγουν ένα συνολικό θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία. Η ΕΚΕ περιλαμβάνει διάφορες πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη βελτίωση της κοινωνικής ευημερίας, διασφαλίζοντας παράλληλα τη δεοντολογική συμπεριφορά στο πλαίσιο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Τα βασικά συστατικά στοιχεία της ΕΚΕ είναι:

- Δεοντολογικές πρακτικές εργασίας. Η διασφάλιση της δίκαιης μεταχείρισης των εργαζομένων τόσο εντός της εταιρείας όσο και σε όλη την αλυσίδα εφοδιασμού της είναι θεμελιώδους σημασίας. Αυτό περιλαμβάνει την απαγόρευση της παιδικής εργασίας, τη διασφάλιση δίκαιων μισθών και την παροχή ασφαλών συνθηκών εργασίας.
- Περιβαλλοντική διαχείριση. Οι εταιρείες λογοδοτούν όλο και περισσότερο για τις περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις. Οι πρωτοβουλίες ΕΚΕ συχνά περιλαμβάνουν στρατηγικές μείωσης των αποβλήτων, εκτιμήσεις του αποτυπώματος άνθρακα και πολιτικές βιώσιμης προμήθειας.
- Κοινωνική δέσμευση: Οι επιχειρήσεις ενθαρρύνονται να συμμετέχουν ενεργά στις κοινότητές τους μέσω προγραμμάτων εθελοντισμού, δωρεών και συνεργασιών με τοπικές οργανώσεις.
- Διαφάνεια και λογοδοσία. Η αποτελεσματική ΕΚΕ απαιτεί από τις επιχειρήσεις να είναι διαφανείς σχετικά με τις πρακτικές και τις επιπτώσεις τους. Η τακτική υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις πρωτοβουλίες βιωσιμότητας συμβάλλει στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

ΜΠΛΟΚ 2 - ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΛΥΣΪΔΑΣ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ (SSCM)

Η ενσωμάτωση της ομαδικής εργασίας στην εκπαιδευτική ενότητα για τη βιώσιμη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας όχι μόνο ενισχύει τη μάθηση αλλά και τη συνεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων. Με τη συμμετοχή σε πρακτικές δραστηριότητες που επικεντρώνονται σε σενάρια του πραγματικού κόσμου, οι συμμετέχοντες μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα την πολυπλοκότητα της SSCM, ενώ παράλληλα αναπτύσσουν εφαρμόσιμες στρατηγικές που ευθυγραμμίζονται με τους στόχους της αειφορίας. Αυτή η συνεργατική προσέγγιση ενθαρρύνει την ανταλλαγή γνώσεων και ενδυναμώνει τους συμμετέχοντες να κάνουν ουσιαστικά βήματα για την ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στις αλυσίδες εφοδιασμού τους.

Βασικές αρχές της βιώσιμης διαχείρισης της αλυσίδας εφοδιασμού (SSCM)

- **Ορισμός και σημασία:** Κατανοήστε τι είναι το SSCM και γιατί είναι απαραίτητο στο σημερινό επιχειρηματικό τοπίο. Αυτό περιλαμβάνει την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών εκτιμήσεων στις διαδικασίες της αλυσίδας εφοδιασμού.
- **Συνιστώσες του SSCM:** Εξοικειωθείτε με τους τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας:
 - a. Περιβαλλοντική βιωσιμότητα: Έμφαση στην ελαχιστοποίηση των οικολογικών επιπτώσεων μέσω πρακτικών όπως οι πράσινες προμήθειες, η μείωση των αποβλήτων και η διαχείριση του αποτυπώματος άνθρακα.
 - b. Κοινωνική βιωσιμότητα: Έμφαση στις δίκαιες εργασιακές πρακτικές, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δέσμευση της κοινότητας.
 - c. Οικονομική βιωσιμότητα: Συζητήστε πώς οι βιώσιμες πρακτικές μπορούν να οδηγήσουν σε μακροπρόθεσμη κερδοφορία και ανθεκτικότητα.

Μετάβαση σε βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα

Η αειφόρος διαχείριση της αλυσίδας εφοδιασμού (ΑΔΑΕ) είναι μια ουσιαστική προσέγγιση για τις επιχειρήσεις που στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεών τους, διατηρώντας παράλληλα την οικονομική τους βιωσιμότητα. Η μετάβαση σε βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα περιλαμβάνει διάφορους ευνοϊκούς παράγοντες τόσο από τη σκοπιά της διοίκησης των επιχειρήσεων όσο και από την άποψη της πολιτικής, όπως

- **Συνεργατικές προσεγγίσεις και εμπλοκή των ενδιαφερομένων μερών:** Οι στρατηγικές συνεργασίας μεταξύ των γεωργών, των διευθυντών επιχειρήσεων τροφίμων και των ενδιαφερομένων είναι ζωτικής σημασίας για την προώθηση βιώσιμων πρακτικών.
- **Σαφή οράματα βιωσιμότητας και εταιρικές αξίες:** Η καθιέρωση ενός σαφούς οράματος για τη βιωσιμότητα, ευθυγραμμισμένου με τις αρχές της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης (ΕΚΕ), βοηθά τους οργανισμούς να μεταβούν σε πιο βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα.
- **Η κοινωνική ευθύνη εντός των αλυσίδων εφοδιασμού** περιλαμβάνει μια σειρά πρακτικών που αποσκοπούν στη διασφάλιση της ηθικής μεταχείρισης των εργαζομένων και στην προώθηση δίκαιων εργασιακών προτύπων σε όλο το δίκτυο της αλυσίδας εφοδιασμού. Οι εταιρείες πρέπει να αναγνωρίζουν το ρόλο τους στην αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων, όπως τα εργασιακά δικαιώματα, οι συνθήκες ασφαλείας και η εμπλοκή στην κοινότητα. Για την προάσπιση δίκαιων εργασιακών πρακτικών, οι οργανισμοί θα πρέπει να καθιερώσουν ισχυρούς ελέγχους συμμόρφωσης των προμηθευτών που αξιολογούν την τήρηση των εργασιακών προτύπων. Αυτό περιλαμβάνει την αξιολόγηση των συνθηκών εργασίας, της δικαιοσύνης των μισθών και της μεταχείρισης των εργαζομένων σε όλα τα επίπεδα της αλυσίδας εφοδιασμού. Η ανάπτυξη ενός κώδικα δεοντολογίας προμηθευτών που περιγράφει τις προσδοκίες σχετικά με τις εργασιακές πρακτικές είναι απαραίτητη για τον καθορισμό σαφών κατευθυντήριων γραμμών για την ηθική συμπεριφορά. Επιπλέον, οι οργανισμοί θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά σε πρωτοβουλίες που προωθούν την ποικιλομορφία και την ενσωμάτωση στο εργατικό δυναμικό τους και στους προμηθευτές. Δίνοντας προτεραιότητα σε προγράμματα ποικιλομορφίας προμηθευτών που υποστηρίζουν επιχειρήσεις που ανήκουν σε μειονότητες ή επιχειρήσεις που δεσμεύονται για

πρακτικές πρόσληψης χωρίς αποκλεισμούς, οι εταιρείες μπορούν να συμβάλουν στην οικονομική ενδυνάμωση των κοινοτήτων, ενισχύοντας παράλληλα τη δική τους ανθεκτικότητα στην αλυσίδα εφοδιασμού. Τα προγράμματα κατάρτισης που επικεντρώνονται στην κοινωνική ευθύνη μπορούν να ενισχύσουν περαιτέρω αυτές τις δεσμεύσεις, εκπαιδεύοντας τους εργαζόμενους για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ηθικών πρακτικών προμηθειών. Καλλιεργώντας μια κουλτούρα κοινωνικής υπευθυνότητας εντός του οργανισμού, οι εταιρείες μπορούν να οικοδομήσουν ισχυρότερες σχέσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και να ενισχύσουν τη συνολική φήμη του εμπορικού τους σήματος

- **Καινοτομία και ψηφιοποίηση:** Η ψηφιοποίηση, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης διαδικτυακών εργαλείων και εικονικών χώρων τροφίμων, υποστηρίζει την κυκλική οικονομία βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητα και μειώνοντας τα απόβλητα στις αλυσίδες εφοδιασμού.
- **Πρακτικές κυκλικής οικονομίας:** Η έμφαση στις αρχές της κυκλικής οικονομίας, όπως η αντίστροφη εφοδιαστική, μπορεί να ελαχιστοποιήσει σημαντικά τα απόβλητα και τις απώλειες τροφίμων. Για παράδειγμα, η **μείωση των αποβλήτων** αποτελεί κρίσιμο στοιχείο της βιώσιμης διαχείρισης της αλυσίδας εφοδιασμού, εστιάζοντας στην ελαχιστοποίηση της παραγωγής αποβλήτων σε όλο τον κύκλο ζωής της αλυσίδας εφοδιασμού. Η εφαρμογή αποτελεσματικών στρατηγικών μείωσης των αποβλήτων απαιτεί στροφή προς τις αρχές της κυκλικής οικονομίας, όπου τα προϊόντα σχεδιάζονται για μακροζωία, επαναχρησιμοποίηση και ανακυκλωσιμότητα. Οι οργανισμοί μπορούν να υιοθετήσουν διάφορες τεχνικές διαχείρισης αποβλήτων για την επίτευξη αυτού του στόχου. Για παράδειγμα, η εφαρμογή προγραμμάτων ανακύκλωσης στο πλαίσιο των διαδικασιών παραγωγής μπορεί να μειώσει σημαντικά τα απόβλητα που αποστέλλονται σε χώρους υγειονομικής ταφής. Οι εταιρείες μπορούν επίσης να διερευνήσουν την κομποστοποίηση οργανικών υλικών και την επαναχρησιμοποίηση υποπροϊόντων από τις διαδικασίες παραγωγής ως πρώτες ύλες για άλλα προϊόντα. Οι αρχές της λιτής παραγωγής μπορούν να ενισχύσουν περαιτέρω τις προσπάθειες μείωσης των αποβλήτων με τον εξορθολογισμό των λειτουργιών και την εξάλειψη της αναποτελεσματικότητας. Η προσέγγιση αυτή περιλαμβάνει την ανάλυση των παραγωγικών διαδικασιών για τον εντοπισμό των περιοχών όπου εμφανίζονται απόβλητα -είτε με τη μορφή πλεονάζοντος υλικού, είτε με τη μορφή χρονικών καθυστερήσεων είτε με τη μορφή κατανάλωσης ενέργειας- και την εφαρμογή λύσεων για την ελαχιστοποίηση αυτών των αναποτελεσματικοτήτων. Επιπλέον, οι οργανισμοί θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να συνεργαστούν με τα ενδιαφερόμενα μέρη σε όλη την αλυσίδα εφοδιασμού για να προωθήσουν μια κουλτούρα μείωσης των αποβλήτων. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την εκπαίδευση των εργαζομένων στις βέλτιστες πρακτικές για την ελαχιστοποίηση των αποβλήτων και τη συνεργασία με τους προμηθευτές για την ανάπτυξη βιώσιμων λύσεων συσκευασίας που μειώνουν τη χρήση υλικών. Σε τελική ανάλυση, οι αποτελεσματικές στρατηγικές μείωσης των αποβλήτων όχι μόνο συμβάλλουν στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα, αλλά οδηγούν και σε εξοικονόμηση κόστους για τους οργανισμούς, βελτιστοποιώντας τη χρήση των πόρων και ελαχιστοποιώντας το κόστος διάθεσης.
- **Συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης:** Η εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης στις εταιρείες τροφίμων συμβάλλει στη μείωση του κόστους που συνδέεται με την

κατανάλωση πόρων και τη διάθεση αποβλήτων. Για παράδειγμα, η **πράσινη προμήθεια** είναι μια θεμελιώδης πτυχή της βιώσιμης διαχείρισης της αλυσίδας εφοδιασμού (SSCM) που επικεντρώνεται στην προμήθεια υλικών και υπηρεσιών από προμηθευτές που επιδεικνύουν περιβαλλοντικά υπεύθυνες πρακτικές. Η προσέγγιση αυτή όχι μόνο μειώνει το οικολογικό αποτύπωμα της αλυσίδας εφοδιασμού αλλά και ενισχύει το συνολικό προφίλ βιωσιμότητας του οργανισμού. Για την αποτελεσματική εφαρμογή των πράσινων προμηθειών, οι οργανισμοί πρέπει να καθορίσουν σαφή κριτήρια αξιολόγησης των δυνητικών προμηθευτών. Τα κριτήρια αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνουν περιβαλλοντικές πιστοποιήσεις, όπως το ISO 14001 ή το LEED, οι οποίες υποδηλώνουν την τήρηση αναγνωρισμένων προτύπων περιβαλλοντικής διαχείρισης. Επιπλέον, οι οργανισμοί θα πρέπει να αξιολογούν τους προμηθευτές με βάση τις πρακτικές τους για τη διαχείριση των αποβλήτων, την αποδοτικότητα της χρήσης των πόρων και τη δέσμευση για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Οι βέλτιστες πρακτικές στις πράσινες προμήθειες περιλαμβάνουν την καλλιέργεια μακροχρόνιων σχέσεων με προμηθευτές που θέτουν ως προτεραιότητα τη βιωσιμότητα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω συνεργατικών πρωτοβουλιών που ενθαρρύνουν τους προμηθευτές να υιοθετήσουν πιο πράσινες πρακτικές, όπως η χρήση ανανεώσιμων πόρων ή η εφαρμογή ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών. Οι οργανισμοί μπορούν επίσης να αξιοποιήσουν την τεχνολογία για τον εξορθολογισμό των διαδικασιών προμηθειών, επιτρέποντας την καλύτερη παρακολούθηση των επιδόσεων βιωσιμότητας των προμηθευτών και διευκολύνοντας τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων. Δίνοντας προτεραιότητα στις πράσινες προμήθειες, οι εταιρείες όχι μόνο συμβάλλουν στη διατήρηση του περιβάλλοντος αλλά και ενισχύουν τη φήμη της μάρκας τους στους καταναλωτές που εκτιμούν όλο και περισσότερο τη βιωσιμότητα. Αυτή η στρατηγική ευθυγράμμιση μπορεί να οδηγήσει σε ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στην αγορά, καθώς οι πελάτες είναι πιο πιθανό να υποστηρίξουν μάρκες που αντικατοπτρίζουν τις αξίες τους όσον αφορά την περιβαλλοντική υπευθυνότητα.

- **Σήμανση ποιότητας και ευαισθητοποίηση των καταναλωτών:** Η επισήμανση της προέλευσης και της ποιότητας των τροφίμων μπορεί να προωθήσει υπεύθυνες πρακτικές κατανάλωσης. Με την αύξηση της ευαισθητοποίησης των καταναλωτών για τα βιολογικά ή τοπικά προϊόντα, οι επιχειρήσεις μπορούν να αυξήσουν τη ζήτηση για βιώσιμες επιλογές, υποστηρίζοντας έτσι την ηθική κατανάλωση και την επισιτιστική ασφάλεια. Για παράδειγμα, η **ηθική προμήθεια** αναφέρεται στην πρακτική της προμήθειας αγαθών και υλικών από προμηθευτές που τηρούν κοινωνικά υπεύθυνα πρότυπα όσον αφορά τα εργασιακά δικαιώματα, την περιβαλλοντική διαχείριση και τον αντίκτυπο στην κοινότητα. Η πρακτική αυτή είναι απαραίτητη για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης με τους καταναλωτές και την ενίσχυση της φήμης της μάρκας σε μια ολοένα και πιο ανταγωνιστική αγορά. Μια βασική πτυχή της ηθικής προμήθειας είναι η απόκτηση πιστοποιήσεων βιωσιμότητας, όπως το δίκαιο εμπόριο ή η Rainforest Alliance. Αυτές οι πιστοποιήσεις χρησιμεύουν ως αξιόπιστοι δείκτες της δέσμευσης μιας εταιρείας για ηθικές πρακτικές και βιώσιμες μεθόδους προμήθειας. Συνεργαζόμενοι με πιστοποιημένους προμηθευτές, οι οργανισμοί μπορούν να διαβεβαιώσουν τους πελάτες ότι τα προϊόντα τους πληρούν αυστηρά κοινωνικά και περιβαλλοντικά πρότυπα. Τα οφέλη της ηθικής προμήθειας εκτείνονται πέρα από τη συμμόρφωση- ενισχύουν επίσης την αφοσίωση των πελατών και την απόδοση στην αγορά. Οι καταναλωτές είναι πιο πιθανό να υποστηρίξουν μάρκες που ευθυγραμμίζονται με τις αξίες τους όσον αφορά τη βιωσιμότητα και τις ηθικές πρακτικές. Επιπλέον, οι εταιρείες που δίνουν προτεραιότητα στην ηθική προμήθεια συχνά βελτιώνουν τις

σχέσεις τους με τα ενδιαφερόμενα μέρη λόγω της αυξημένης διαφάνειας στις λειτουργίες της αλυσίδας εφοδιασμού τους. Για την αποτελεσματική εφαρμογή πολιτικών ηθικής προμήθειας, οι οργανισμοί θα πρέπει να αναπτύξουν σαφείς κατευθυντήριες γραμμές που περιγράφουν τις προσδοκίες για τους προμηθευτές όσον αφορά τα εργασιακά δικαιώματα, τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τη δέσμευση στην κοινότητα. Οι τακτικές αξιολογήσεις της συμμόρφωσης των προμηθευτών με αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές είναι απαραίτητες για τη διατήρηση της λογοδοσίας στην αλυσίδα εφοδιασμού.

- **Διαμόρφωση πολιτικής:** Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να διευκολύνουν τη μετάβαση σε βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα, προωθώντας την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε επιχειρηματικές δεξιότητες μεταξύ των αγροτών και των επιχειρήσεων τροφίμων, εστιάζοντας σε στρατηγικές δημιουργίας αξίας που ενσωματώνουν περιβαλλοντικές πτυχές. Επιπλέον, η παροχή οικονομικών κινήτρων, όπως φορολογικές ελαφρύνσεις ή επιχορηγήσεις, ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις να υιοθετήσουν βιώσιμες πρακτικές, ενώ οι οργανισμοί περιφερειακής ανάπτυξης διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο προσφέροντας νομική και οικονομική βοήθεια προσαρμοσμένη στους στόχους της βιωσιμότητας. Οι αποτελεσματικές δημόσιες πολιτικές που προωθούν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας είναι απαραίτητες για την επιτυχία των βιώσιμων αλυσίδων εφοδιασμού και θα πρέπει να περιλαμβάνουν μηχανισμούς στήριξης που διευκολύνουν τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών της αλυσίδας εφοδιασμού.

ΜΠΛΟΚ 3 - ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΒΪΩΣΙΜΗΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΣΦΆΛΕΙΑΣ

1) Ανάλυση της αλυσίδας αξίας

Η ανάλυση της αλυσίδας αξίας αποσκοπεί στη συγκέντρωση και αξιολόγηση όλων των απαραίτητων πληροφοριών για τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα μιας αλυσίδας αξίας και τον ρόλο της στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ). Η προσέγγιση αυτή υιοθετεί μια **συστημική προοπτική**, εξετάζοντας τις συμπεριφορές και τις επιδόσεις των συμμετεχόντων στην αλυσίδα αξίας μέσα σε ένα πολύπλοκο περιβάλλον. Η αναβάθμιση της αλυσίδας αξίας περιλαμβάνει τον εντοπισμό των συστημικών αιτιών των σημείων συμφόρησης και την εστίαση στην ανάπτυξη λύσεων που έχουν τις ρίζες τους στη συστημική σκέψη. Πρωταρχικός στόχος είναι η δημιουργία ενός λεπτομερούς σχεδίου αναβάθμισης που προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη μιας επιλεγμένης αλυσίδας αξίας.

2) Λειτουργική ανάλυση

Η λειτουργική ανάλυση αφορά την περιγραφή και την κατανόηση της δομής και της δυναμικής της αλυσίδας αξίας. Πρώτον, περιλαμβάνει τον προσδιορισμό **όλων των συνιστωσών** της αλυσίδας αξίας, συμπεριλαμβανομένου ενός ολοκληρωμένου φάσματος φορέων, παρόχων εισροών και υπηρεσιών, του ευνοϊκού περιβάλλοντος και του φυσικού περιβάλλοντος. Δεύτερον, εξετάζει **τη συμπεριφορά και τις αλληλεπιδράσεις των ενδιαφερομένων μερών**, εστιάζοντας σε διάφορες μετρήσεις, όπως αριθμούς, όγκους και αξίες. Τέλος, η ανάλυση επιδιώκει να αποκαλύψει τις **βαθύτερες αιτίες οποιασδήποτε παρατηρούμενης υποαπόδοσης**, δίνοντας έμφαση στις

συμπεριφορικές πτυχές των φορέων της αλυσίδας αξίας - συγκεκριμένα, γιατί επιλέγουν ορισμένες αγορές, τεχνολογίες ή δομές διακυβέρνησης έναντι άλλων που μπορεί να φαίνονται πιο συμφέρουσες ή αποτελεσματικές. Αυτό περιλαμβάνει την κατανόηση των λόγων για τους οποίους δεν χρησιμοποιούν βελτιωμένες γεωργικές εισροές ή εξοπλισμό, δεν ανακυκλώνουν τα απόβλητα ή δεν συμμετέχουν σε ομάδες συνεργασίας

3) Αξιολόγηση βιωσιμότητας

Η αξιολόγηση των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων κάθε σταδίου της αλυσίδας αξίας βοηθά στον εντοπισμό τομέων για βελτίωση και καινοτομία.

4) Στρατηγική αναβάθμισης

Ανάπτυξη στρατηγικών για την ενίσχυση της βιωσιμότητας της αλυσίδας αξίας των τροφίμων. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει τη βελτίωση των τεχνικών παραγωγής, τη μείωση των αποβλήτων ή τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων μέσω καλύτερων μεθόδων επεξεργασίας. Συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών στη συνδημιουργία λύσεων που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της βιωσιμότητας και ταυτόχρονα ικανοποιούν τις απαιτήσεις της αγοράς.

5) Τυπολογία επιχειρηματικού μοντέλου

Εξερευνήστε διάφορα επιχειρηματικά μοντέλα που προωθούν τη βιωσιμότητα στα συστήματα τροφίμων, όπως τα μοντέλα κυκλικής οικονομίας, η γεωργία που υποστηρίζεται από την κοινότητα (CSA) και οι περιφερειακοί κόμβοι τροφίμων. Κάθε μοντέλο έχει μοναδικά χαρακτηριστικά που μπορούν να αξιοποιηθούν ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες και τις ανάγκες της αγοράς⁴. Να κατανοήσουν πώς τα μοντέλα αυτά μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (ΣΒΑ), ιδίως του στόχου μηδενικής πείνας (ΣΒΑ 2) και της υπεύθυνης κατανάλωσης και παραγωγής (ΣΒΑ 12).

6) Διακυβέρνηση και δέσμευση των ενδιαφερομένων μερών

Οι αποτελεσματικές δομές διακυβέρνησης είναι ζωτικής σημασίας για το συντονισμό των δράσεων μεταξύ διαφορετικών ενδιαφερομένων μερών, συμπεριλαμβανομένων των γεωργών, των μεταποιητών, των εμπόρων λιανικής πώλησης και των καταναλωτών. Η δημιουργία πλατφορμών πολλαπλών ενδιαφερομένων μπορεί να διευκολύνει τη συνεργασία και την ανταλλαγή πόρων. Συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι πρωτοβουλίες είναι πολιτισμικά κατάλληλες και ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες τοπικές ανάγκες.

7) Έρευνα αγοράς και αξιολόγηση αναγκών πελατών

Διεξαγωγή ενδελεχούς έρευνας αγοράς για την κατανόηση των προτιμήσεων και των τάσεων των καταναλωτών όσον αφορά την ασφάλεια των τροφίμων. Προσαρμόστε τα προϊόντα και τις υπηρεσίες ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες που έχουν εντοπιστεί, προωθώντας παράλληλα τη βιωσιμότητα. Χρήση μηχανισμών ανατροφοδότησης για τη συνεχή βελτίωση των προσφορών με βάση τις γνώσεις των πελατών.

8) Οικονομικός προγραμματισμός

Ανάπτυξη ενός ισχυρού οικονομικού σχεδίου που περιγράφει τις ροές εσόδων, τις δομές κόστους και τις πηγές χρηματοδότησης που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών. Εξετάστε καινοτόμους μηχανισμούς χρηματοδότησης, όπως επενδύσεις κοινωνικού αντίκτυπου ή επιχορηγήσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση των πρωτοβουλιών για την επισιτιστική ασφάλεια.

9) Παρακολούθηση και αξιολόγηση

Καθιέρωση μετρήσεων για την αξιολόγηση του αντίκτυπου των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στα αποτελέσματα της επισιτιστικής ασφάλειας. Αξιολογείτε τακτικά τις επιδόσεις σε σχέση με αυτές τις μετρήσεις για να προσαρμόζετε τις στρατηγικές ανάλογα με τις ανάγκες. Χρήση προσεγγίσεων βασισμένων στα δεδομένα για την ενημέρωση της λήψης αποφάσεων και τη βελτίωση της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας.

Για να υποστηρίξετε την παρακολούθηση, σκεφτείτε να χρησιμοποιήσετε την **ανάλυση SWOT**, ένα εργαλείο που απλοποιεί τις πολύπλοκες πληροφορίες σε στρατηγικές γνώσεις. Προσδιορίζει τέσσερις βασικούς παράγοντες -δυνατά σημεία, αδυναμίες, ευκαιρίες και απειλές- που μπορούν είτε να υποστηρίξουν είτε να εμποδίσουν την ανάπτυξη της αλυσίδας αξίας (VC).

Βασικά στοιχεία της ανάλυσης SWOT:

- Δυνατά σημεία: Εσωτερικά χαρακτηριστικά που παρέχουν πλεονέκτημα.
- Αδυναμίες: Εσωτερικές προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν.
- Ευκαιρίες: Εξωτερικοί παράγοντες που μπορούν να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη.
- Απειλές: Εξωτερικές προκλήσεις που θα μπορούσαν να προκαλέσουν κινδύνους.

Για κάθε ευκαιρία, σκεφτείτε πώς να αξιοποιήσετε τα δυνατά σημεία και να αντιμετωπίσετε τις αδυναμίες για να την αξιοποιήσετε. Ομοίως, για κάθε απειλή, προσδιορίστε ποια πλεονεκτήματα μπορούν να αξιοποιηθούν και ποιες αδυναμίες πρέπει να διαχειριστούν για να μετριαστούν οι κίνδυνοι.

Από αυτούς τους παράγοντες μπορούν να αναπτυχθούν διάφορες στρατηγικές επιλογές. Αρχικά, η **δήλωση οράματος** θα πρέπει:

- Εμπνέει και παρακινεί τους ενδιαφερόμενους
- Να μοιράζονται ευρέως μεταξύ των συμμετεχόντων
- Προώθηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)
- Να είστε ρεαλιστές και εφικτοί
- Ευθυγράμμιση με τα εθνικά αναπτυξιακά σχέδια
- Αντιμετώπιση πιθανών συμβιβασμών

Ως επόμενοι **στόχοι** θα πρέπει να είναι:

- Συγκεκριμένα: Ξεκάθαρα καθορισμένο
- Μετρήσιμο: Μετρήσιμο για την παρακολούθηση της προόδου
- Εφικτό: Ρεαλιστικό και εφικτό
- Σχετικό: Ευθυγραμμισμένος με ευρύτερους στόχους
- Με βάση το χρόνο: Εντός συγκεκριμένου χρονικού πλαισίου

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ)

Ως εκπαιδευτής, διευκολύνοντας μια ομαδική δυναμική άσκηση που επικεντρώνεται στην ανάπτυξη ενός επιχειρηματικού σχεδίου για την επισιτιστική ασφάλεια, είναι σημαντικό να προετοιμαστείτε διεξοδικά, να συντονιστείτε αποτελεσματικά και να δημιουργήσετε ένα ελκυστικό μαθησιακό περιβάλλον. Η ακόλουθη επισκόπηση περιγράφει τα βασικά στοιχεία της άσκησης, δίνοντάς σας τη δυνατότητα να καθοδηγήσετε τους συμμετέχοντες μέσα από μια ουσιαστική εμπειρία.

Πρωταρχικός στόχος είναι να ενδυναμώσει τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν ένα ολοκληρωμένο επιχειρηματικό σχέδιο με στόχο τη βελτίωση της επισιτιστικής ασφάλειας σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο. Η άσκηση αυτή όχι μόνο θα ενισχύσει την κατανόηση των προκλήσεων της επισιτιστικής ασφάλειας, αλλά και θα προωθήσει την ομαδική εργασία και την κριτική σκέψη.

Διάρκεια: Διάρκεια: Ολόκληρη η άσκηση είναι σχεδιασμένη να διαρκέσει περίπου 3 ώρες.

Μέγεθος ομάδας: Θα εργαστείτε με 15 συμμετέχοντες, οι οποίοι θα χωριστούν σε τρεις μικρότερες ομάδες των πέντε ατόμων. Αυτή η δομή ενθαρρύνει τη συνεργασία, επιτρέποντας παράλληλα διαφορετικές προοπτικές.

Απαιτούμενα υλικά:

- Flip charts και μαρκαδόροι για καταιγισμό ιδεών και παρουσιάσεις
- Προβολέα και οθόνη (εάν υπάρχει) για παρουσιάσεις
- Πρόσβαση σε ερευνητικό υλικό, συμπεριλαμβανομένων άρθρων και εκθέσεων για την επισιτιστική ασφάλεια
- Φυλλάδια μελέτης περίπτωσης που περιγράφουν λεπτομερώς συγκεκριμένα σενάρια
- Υπόδειγμα ανάλυσης SWOT για τη διευκόλυνση του στρατηγικού σχεδιασμού (βλ. παρεχόμενο παράρτημα)
- Υπόδειγμα καμβά επιχειρηματικού μοντέλου για δομημένο επιχειρηματικό σχεδιασμό (βλ. παρεχόμενο παράρτημα)

ΒΗΜΑ 1.1 - Εισαγωγή

Ξεκινήστε τη συνεδρία με την εισαγωγή της έννοιας της επισιτιστικής ασφάλειας και της σημασίας της, χρησιμοποιώντας μια σύντομη παρουσίαση που καλύπτει τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων, την ανάλυση της αλυσίδας αξίας και τις προκλήσεις που σχετίζονται με την επισιτιστική ασφάλεια. Ενεργοποιήστε τους συμμετέχοντες σε μια συζήτηση για να μετρήσετε την κατανόησή τους για τις προκλήσεις που σχετίζονται με την επισιτιστική ασφάλεια.

ΒΗΜΑ 1.2 - Παρουσίαση μελέτης περίπτωσης

Οι συμμετέχοντες θα εμπλακούν στην ομαδική εργασία που επικεντρώνεται στα σενάρια που αναπτύχθηκαν κατά τη Δραστηριότητα 1, με τίτλο "Συνεργατικές λύσεις για την επισιτιστική ασφάλεια". Δεδομένου ότι οι περιπτώσεις αυτές έχουν ήδη διερευνηθεί, η δραστηριότητα αυτή θα προσφέρει την ευκαιρία να αξιοποιηθούν οι συνεργατικές λύσεις που έχουν εντοπιστεί και να γίνει η μετάβαση στην επόμενη φάση: την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου επιχειρηματικού σχεδίου.

Εναλλακτικά, μπορείτε να επιλέξετε να αναλύσετε μια σχετική μελέτη περίπτωσης από την Ευρώπη που αναδεικνύει συγκεκριμένες προκλήσεις για την επισιτιστική ασφάλεια. Η προσέγγιση αυτή θα εμπλουτίσει τη συζήτηση και θα παράσχει πρακτικές γνώσεις σχετικά με αποτελεσματικές στρατηγικές για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων.

ΒΗΜΑ 1.3 - Συγκρότηση ομάδας και ανάπτυξη επιχειρηματικού σχεδίου

Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε τρεις ομάδες, αναθέτοντας σε κάθε ομάδα μία από τις επιλεγμένες υποθέσεις. Διευκολύνετε μια αρχική συζήτηση όπου οι ομάδες μπορούν να εντοπίσουν τα βασικά ζητήματα και τις πιθανές λύσεις που σχετίζονται με την υπόθεση που τους έχει ανατεθεί. Ενθαρρύνετε τους να εξετάσουν πτυχές όπως η εμπλοκή των ενδιαφερόμενων μερών, η ανάλυση της αλυσίδας αξίας και οι αξιολογήσεις βιωσιμότητας.

Καθοδηγήστε κάθε ομάδα στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου επιχειρηματικού σχεδίου. Θα πρέπει να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία:

- Δήλωση οράματος: Πώς μοιάζει η επιτυχία για την πρωτοβουλία τους.
- Στόχοι: Συγκεκριμένοι, μετρήσιμοι στόχοι ευθυγραμμισμένοι με ευρύτερους στόχους βιωσιμότητας.
- Ανάλυση SWOT: Προσδιορισμός των δυνατών σημείων, των αδυναμιών, των ευκαιριών και των απειλών.
- Business Model Canvas: Ένα περίγραμμα του τρόπου με τον οποίο θα προσφέρουν αξία μέσω της πρωτοβουλίας τους.

Βεβαιωθείτε ότι οι ομάδες κατανοούν πώς κάθε στοιχείο συμβάλλει στην ανάπτυξη ενός ισχυρού σχεδίου που αντιμετωπίζει αποτελεσματικά την επισιτιστική ασφάλεια.

ΒΗΜΑ 1.4 - Παρουσίαση των επιχειρηματικών σχεδίων

Αφού αναπτύξουν τα σχέδιά τους, βάλτε κάθε ομάδα να παρουσιάσει το επιχειρηματικό της σχέδιο στην ευρύτερη ομάδα. Διευκολύνετε μια διαδραστική συνεδρία όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να

υποβάλλουν ερωτήσεις και να παρέχουν επικοινωνιακή ανατροφοδότηση μετά από κάθε παρουσίαση.

ΒΗΜΑ 1.5 - Αναστοχασμός και συμπέρασμα

Ολοκληρώστε την άσκηση με τη διευκόλυνση μιας ομαδικής συζήτησης που θα αντανakλά τα βασικά συμπεράσματα της ημέρας. Επισημάνετε τη σημασία της συνεργασίας για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της επισιτιστικής ασφάλειας και τον τρόπο με τον οποίο τα σχέδιά τους ευθυγραμμίζονται με τους ευρύτερους στόχους βιωσιμότητας. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να σκεφτούν πώς μπορούν να εφαρμόσουν όσα έμαθαν στα δικά τους πλαίσια.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Η μεθοδολογία κατάρτισης για την αντιμετώπιση της βιώσιμης επισιτιστικής ασφάλειας ενσωματώνει διάφορες βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων και δομημένες δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί για την αποτελεσματική συμμετοχή των συμμετεχόντων. Πρώτον, ενθαρρύνεται η αυτοκατευθυνόμενη μάθηση, επιτρέποντας στους συμμετέχοντες να θέσουν προσωπικούς στόχους και να διερευνήσουν τα θέματα που τους ενδιαφέρουν, ενώ η βιωματική μάθηση χρησιμοποιεί σενάρια πραγματικής ζωής και μελέτες περίπτωσης για να διευκολύνει τις πρακτικές εμπειρίες. Η συνεργατική μάθηση ενισχύεται μέσω ομαδικών δραστηριοτήτων που προωθούν τη συζήτηση και την επίλυση προβλημάτων. Οι δομημένες δραστηριότητες περιλαμβάνουν την ανάλυση της αλυσίδας αξίας, όπου οι συμμετέχοντες αναλύουν τις συμπεριφορές των παραγόντων της αλυσίδας αξίας για τον εντοπισμό σημείων συμφόρησης, και τη λειτουργική ανάλυση, η οποία χαρτογραφεί τα συστατικά στοιχεία της αλυσίδας αξίας των τροφίμων για την αποκάλυψη των βαθύτερων αιτιών της υποαπόδοσης. Οι συμμετέχοντες συμμετέχουν επίσης σε αξιολογήσεις βιωσιμότητας για να αξιολογήσουν τις επιπτώσεις των διαφόρων πρακτικών εντός του συστήματος τροφίμων. Οι ασκήσεις επιχειρηματικού σχεδιασμού περιλαμβάνουν τη διενέργεια ανάλυσης SWOT για τον εντοπισμό των δυνατών σημείων, των αδυναμιών, των ευκαιριών και των απειλών που σχετίζονται με τα επιχειρηματικά τους σχέδια, παράλληλα με την ανάπτυξη ενός καμβά επιχειρηματικού μοντέλου για την περιγραφή στρατηγικών για βιώσιμες πρακτικές. Οι διαδραστικές τεχνικές, όπως οι ομαδικές συζητήσεις και οι παρουσιάσεις μελετών περιπτώσεων, ενισχύουν τη μάθηση μέσω κοινών γνώσεων, ενώ τα οπτικά βοηθήματα και οι πόροι υποστηρίζουν την κατανόηση πολύπλοκων εννοιών. Τέλος, εφαρμόζονται συνεδρίες αναστοχασμού και μηχανισμοί ανατροφοδότησης για την ενίσχυση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και τη βελτίωση μελλοντικών εκπαιδευτικών συνεδριών.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Στη δραστηριότητα συμμετέχουν 2 εκπαιδευτές που εργάζονται στον τομέα της βιωσιμότητας και είναι ήδη εξοικειωμένοι με το περιεχόμενο και τις μεθοδολογίες που θα εφαρμοστούν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.

Κάθε εκπαιδευτής θα παρέχει γνώσεις και θα προάγει τις διάφορες δεξιότητες και ικανότητες των συμμετεχόντων, που αναφέρθηκαν προηγουμένως κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 10 συμμετέχοντες.

Για να διευκολυνθεί η συμμετοχή, οι συμμετέχοντες θα χωριστούν σε ομάδες. Κάθε εκπαιδευτής θα καθοδηγεί και θα βοηθά τις ομάδες στην ανάπτυξη των στρατηγικών τους εκ περιτροπής.

11. Αξιολόγηση

Η τελική αξιολόγηση της δραστηριότητας συνίσταται σε ένα ερωτηματολόγιο που πρέπει να συμπληρωθεί στο τέλος της συνεδρίας. Το ερωτηματολόγιο είναι χρήσιμο για την παροχή γενικής ανατροφοδότησης σχετικά με τη δραστηριότητα σύμφωνα με τους συμμετέχοντες: τι έμαθαν και αν η κατάρτιση ήταν αποτελεσματική γι' αυτούς, ή οποιοδήποτε άλλο σχόλιο σχετικά με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε ή για τους εκπαιδευτές. Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να προετοιμάσουν αυτό το ερωτηματολόγιο εκ των προτέρων (είτε χρησιμοποιώντας ένα διαδικτυακό εργαλείο όπως το Google Forms είτε προετοιμάζοντάς το σε έντυπη μορφή).

12. Γενικές συστάσεις και παρατηρήσεις

Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να ακολουθούν τους συμμετέχοντες σε κάθε βήμα κάθε δραστηριότητας, εξηγώντας πότε αρχίζει η δραστηριότητα και ποιο περιεχόμενο θα εξεταστεί/αναπτυχθεί, πόσο χρόνο θα έχουν στη διάθεσή τους και να είναι έτοιμοι να απαντήσουν σε οποιαδήποτε ερώτηση ή αμφιβολία. Αυτές οι πτυχές είναι σημαντικές ιδίως στο δεύτερο και τρίτο μέρος της δραστηριότητας, όπου οι εκπαιδευτές έχουν ενεργό ρόλο στην καθοδήγηση των συμμετεχόντων για την αποφυγή λαθών, αλλά κυρίως για την αποτροπή συγκρούσεων εντός της ομάδας και να είναι έτοιμοι να διαχειριστούν, να δώσουν λύσεις ή απλώς να μεσολαβήσουν μεταξύ διαφορετικών ιδεών.

Μονάδα κατάρτισης #3 - Έναρξη και κλιμάκωση επιχειρήσεων επισιτιστικής ασφάλειας

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης για την επιχειρηματικότητα.

2. Περιγραφή

Αυτή η ενότητα κατάρτισης εφοδιάζει τους συμμετέχοντες με τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των προκλήσεων της επισιτιστικής ασφάλειας μέσω βιώσιμων επιχειρηματικών πρακτικών. Η ενότητα είναι δομημένη γύρω από τέσσερις αλληλένδετες συνιστώσες: Ανάλυση των αναγκών της αγοράς, κατανόηση του νομικού πλαισίου, ανάπτυξη ενός βιώσιμου επιχειρησιακού μοντέλου και διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας. Αυτές οι συνιστώσες παρέχουν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη δημιουργία και τη διαχείριση μιας επιχείρησης επισιτιστικής ασφάλειας, εξισορροπώντας την οικονομική βιωσιμότητα με τον κοινωνικό αντίκτυπο. Η δραστηριότητα της ενότητας προωθεί την πρακτική εφαρμογή μέσω διαδραστικών ομαδικών δραστηριοτήτων, όπου οι συμμετέχοντες εναλλάσσονται σε τέσσερις θεματικούς σταθμούς που εντοπίζουν τα τοπικά κενά επισιτιστικής ασφάλειας, χαρτογραφούν τα βήματα συμμόρφωσης για την έναρξη μιας επιχείρησης, κάνουν καταγισμό ιδεών για βιώσιμες πρακτικές και τέλος αξιολογούν στρατηγικές χρηματοδότησης.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 2 ώρες, οι οποίες θα μοιραστούν ως εξής:

Τμήμα 1: Έναρξη μιας επιχείρησης επισιτιστικής ασφάλειας	1 ώρα
Δραστηριότητα 1: Συνεργατικό εργαστήριο για τις επιχειρήσεις επισιτιστικής ασφάλειας	1 ώρα

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Χώρος: ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων, με καρέκλες σε κυκλική διάταξη και στη συνέχεια δημιουργία μικρών ομάδων.
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας ή μεγάλη οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και βίντεο. Ηχεία για να διασφαλίζεται ότι ο ήχος από τα βίντεο και τις παρουσιάσεις είναι σαφής σε όλους τους συμμετέχοντες. Πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

- Διεξαγωγή ενδεδειγμένης έρευνας αγοράς για τον εντοπισμό των κενών στην επισιτιστική ασφάλεια και της δυναμικής της προσφοράς και της ζήτησης, με έμφαση σε βασικούς δείκτες όπως οι διακυμάνσεις των τιμών και οι συνθήκες της αγοράς εργασίας.
- Να κατανοούν τους κανονισμούς για την ασφάλεια των τροφίμων (π.χ. αρχές HACCP) και τις οργανωτικές δομές (π.χ. κοινωνικές επιχειρήσεις), διασφαλίζοντας τη συμμόρφωση με τα νομικά πρότυπα και τα πρότυπα ασφαλείας.
- Υιοθετήστε τις αρχές της αγροοικολογίας για τη βιοποικιλότητα και την υγεία του εδάφους, ελαχιστοποιώντας τις συνθετικές εισροές και δίνοντας έμφαση στις βιώσιμες πρακτικές.
- Προωθήστε τις άμεσες πωλήσεις μέσω αγορών αγροτών ή διαδικτυακών πλατφορμών, ενισχύοντας τις σχέσεις παραγωγών-καταναλωτών και στηρίζοντας τις τοπικές οικονομίες.
- Χρήση της τεχνολογίας της αλυσίδας μπλοκ για διαφανείς αλυσίδες εφοδιασμού, επιτρέποντας στους καταναλωτές την πρόσβαση σε δεδομένα σε πραγματικό χρόνο και εξασφαλίζοντας την προέλευση των τροφίμων.
- Ευθυγράμμιση των επιχειρηματικών μοντέλων με τους κοινωνικούς στόχους και επίδειξη μετρήσιμων επιπτώσεων για την προσέλκυση επενδυτών που επιδιώκουν τόσο κοινωνικές όσο και οικονομικές αποδόσεις.
- Προβλέψτε μελλοντικές προκλήσεις, όπως οι διακυμάνσεις της αγοράς και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, διερευνώντας σενάρια και δημιουργώντας στρατηγικές προσαρμογής.

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Γενικές και ειδικές ικανότητες:

- Ικανότητα διεξαγωγής έρευνας αγοράς και εντοπισμού κενών στην επισιτιστική ασφάλεια.
- Γνώση του νομικού πλαισίου και των κανονισμών που αφορούν τις επιχειρήσεις ασφάλειας τροφίμων.
- Κατανόηση των βιώσιμων γεωργικών πρακτικών και της διαχείρισης των πόρων.
- Επάρκεια στην ανάπτυξη επιχειρηματικών μοντέλων που εξισορροπούν την οικονομική βιωσιμότητα με τον κοινωνικό αντίκτυπο.
- Επάρκεια στη χρήση της τεχνολογίας για τη διαφάνεια και την

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1 -ΕΝΑΡΞΗ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

1) Προσδιορισμός των αναγκών της αγοράς και νομικές εκτιμήσεις

Ανάλυση αναγκών της αγοράς

Η διενέργεια ενδελεχούς έρευνας αγοράς για τον εντοπισμό των κενών στην επισιτιστική ασφάλεια μέσω ερευνών και συνεντεύξεων με τους ενδιαφερόμενους φορείς βοηθά στον εντοπισμό των σημείων όπου η επιχείρηση μπορεί να προσθέσει αξία.

Οι αγορές διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην επισιτιστική ασφάλεια, επηρεάζοντας τόσο τη διαθεσιμότητα όσο και την πρόσβαση σε τρόφιμα. Η ανάλυση των αγορών βοηθά στον εντοπισμό **της δυναμικής της προσφοράς και της ζήτησης**, των πιθανών **ελλείψεων ή πλεονασμάτων τροφίμων** και των **επιπτώσεων των υψηλών τιμών** στα νοικοκυριά. Οι συνθήκες της αγοράς εργασίας επηρεάζουν επίσης την πρόσβαση σε τρόφιμα, καθώς οι χαμηλοί μισθοί μπορεί να εμποδίσουν την αγοραστική δύναμη. Η ανάλυση της αγοράς ενισχύει τις εκτιμήσεις για την επισιτιστική ασφάλεια παρέχοντας πληροφορίες για τις τοπικές και παγκόσμιες οικονομίες, βελτιώνοντας τις εκτιμήσεις των αναγκών και αποσαφηνίζοντας τις στρατηγικές αντιμετώπισης.

Η παρακολούθηση των αγορών για την **έγκαιρη προειδοποίηση** περιλαμβάνει την παρακολούθηση δεικτών επιδείνωσης της επισιτιστικής ασφάλειας, όπως οι ελλείψεις στην παραγωγή ή οι ασυνήθιστες αυξήσεις των τιμών. Οι αναλυτές αναζητούν ιστορικές τάσεις, ανωμαλίες και προβλέπουν μελλοντικές συνθήκες για να προβλέψουν τις αντιδράσεις της αγοράς. Σοκ όπως οι κακές βροχοπτώσεις ή οι φυσικές καταστροφές μπορούν να διαταράξουν τις αλυσίδες εφοδιασμού και να αυξήσουν τις τιμές, ενώ οι αντιδράσεις της αγοράς μπορεί να περιλαμβάνουν ανακατανομή των προμηθειών από τους εμπόρους ή κυβερνητικές παρεμβάσεις. Η αποτελεσματική ανάλυση της

επισιτιστικής ασφάλειας απαιτεί την κατανόηση του περιβάλλοντος της αγοράς για την **πρόβλεψη των πιέσεων και των αντιδράσεων** που επηρεάζουν την επισιτιστική ασφάλεια των νοικοκυριών. Οι εκθέσεις σχετικά με την επισιτιστική ασφάλεια θα πρέπει να επικεντρώνονται στα αποτελέσματα, ενώ παράλληλα θα πρέπει να εξηγούν εν συντομία τους βασικούς προσδιοριστικούς παράγοντες της αγοράς με βάση την ορθή ανάλυση. Οι τυποποιημένες πληροφορίες της αγοράς είναι απαραίτητες για τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένων των επικαιροποιήσεων σχετικά με τις συνθήκες προσφοράς και τη συμπεριφορά της ζήτησης. Όταν προκύπτουν ανωμαλίες, οι εκθέσεις θα πρέπει να αναφέρουν τις πιθανές αντιδράσεις της αγοράς και τις πιθανές επιπτώσεις στην ευπάθεια. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να **αναλύονται γεωγραφικά** ώστε να αντικατοπτρίζουν τις συνθήκες που επηρεάζουν διαφορετικούς πληθυσμούς.

Νομικό πλαίσιο Κατανοήστε το νομικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής της σωστής δομής (κοινωνική επιχείρηση, μη κερδοσκοπική κ.λπ.) και της συμμόρφωσης με κανονισμούς όπως οι νόμοι για την ασφάλεια των τροφίμων. Η κατανόηση του νομικού πλαισίου για τις επιχειρήσεις που σχετίζονται με τα τρόφιμα είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση **της συμμόρφωσης με τους κανονισμούς** και την επιλογή της κατάλληλης οργανωτικής δομής, όπως μια κοινωνική επιχείρηση, μη κερδοσκοπική ή κερδοσκοπική οντότητα, η οποία επηρεάζει τη διακυβέρνηση, τις φορολογικές υποχρεώσεις, την ευθύνη και τις ευκαιρίες χρηματοδότησης. Η συμμόρφωση με τους κανονισμούς για την ασφάλεια των τροφίμων, όπως ο νόμος για τον εκσυγχρονισμό της ασφάλειας των τροφίμων (Food Safety Modernization Act - FSMA) στις ΗΠΑ, απαιτεί από τις επιχειρήσεις να αναπτύσσουν λεπτομερή σχέδια για την ασφάλεια των τροφίμων με βάση τις αρχές της ανάλυσης κινδύνων και των κρίσιμων σημείων ελέγχου (Hazard Analysis Critical Control Points - HACCP), να επιβάλλουν πρακτικές **υγιεινής και εξυγίανσης**, να διατηρούν **την ιχνηλασιμότητα** των τροφίμων και να τηρούν πλήρη **τεκμηρίωση** και αρχεία. Οι τακτικοί εσωτερικοί έλεγχοι είναι ζωτικής σημασίας για τον εντοπισμό κενών συμμόρφωσης και τη διασφάλιση της τήρησης των κατευθυντήριων γραμμών. Οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων είναι υπεύθυνοι για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους νόμους για την ασφάλεια των τροφίμων, συμπεριλαμβανομένης της λήψης προληπτικών μέτρων για την απόσυρση μη ασφαλών προϊόντων από την αγορά και την ειδοποίηση των αρμόδιων αρχών όταν είναι απαραίτητο. Συνολικά, η πλοήγηση στο νομικό περιβάλλον απαιτεί ενδελεχή κατανόηση των κανονιστικών απαιτήσεων και προσεκτική εξέταση της οργανωτικής δομής για την ενίσχυση των προσπάθειών συμμόρφωσης με παράλληλη διασφάλιση της ασφάλειας των καταναλωτών.

2) Ανάπτυξη ενός βιώσιμου επιχειρησιακού μοντέλου

Διαχείριση πόρων

Η αποτελεσματική διαχείριση των πόρων είναι απαραίτητη για τη βιωσιμότητα της γεωργίας. Πρακτικές όπως η **αγροοικολογία** και η **κυκλική οικονομία** μπορούν να ενισχύσουν σημαντικά την αποδοτικότητα των πόρων. Η αγροοικολογία προάγει τη βιοποικιλότητα, την υγεία του εδάφους και τις υπηρεσίες του οικοσυστήματος, ενώ παράλληλα μειώνει την εξάρτηση από συνθετικές εισροές. Για παράδειγμα, η ενσωμάτωση των συστημάτων καλλιέργειας και κτηνοτροφίας μπορεί να βελτιστοποιήσει την ανακύκλωση των θρεπτικών στοιχείων και να ελαχιστοποιήσει τα απόβλητα.

Η προσέγγιση της κυκλικής οικονομίας δίνει έμφαση στην επαναχρησιμοποίηση των πόρων και την ελαχιστοποίηση των αποβλήτων. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την κομποστοποίηση οργανικών

αποβλήτων για τον εμπλουτισμό της υγείας του εδάφους ή την εφαρμογή συστημάτων ανακύκλωσης νερού στις γεωργικές πρακτικές.

Οργάνωση της αλυσίδας εφοδιασμού

Οι πρόσφατες τάσεις στην αγορά τροφίμων αποκαλύπτουν την αναβίωση των παραδοσιακών, άμεσων μεθόδων παράδοσης τροφίμων παράλληλα με καινοτόμα συστήματα διανομής, τα οποία είναι συλλογικά γνωστά ως **σύντομες αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων (SFSC)**. Τα συστήματα αυτά παρέχουν άμεσους δεσμούς μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών, σε αντίθεση με τα συμβατικά κανάλια μαζικής διανομής. Οι SFSCs που ορίζονται από την ΕΕ, , περιλαμβάνουν **περιορισμένους μεσάζοντες**, προωθώντας τη συνεργασία, την τοπική οικονομική ανάπτυξη και τις στενές σχέσεις μεταξύ παραγωγών, μεταποιητών και καταναλωτών. Ενθαρρυνόμενες στο πλαίσιο της πολιτικής της ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη 2014-2020, οι SFSC έχουν αναπτυχθεί με τη στήριξη του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης.

Οι τύποι των SFSC είναι:

- Άμεσες πωλήσεις: Στο αγρόκτημα, στις αγορές αγροτών ή σε απευθείας σύνδεση παραδόσεις.
- Μοντέλα συνδρομής: CSA).
- Προϊόντα: Προϊόντα: Εποχιακά φρούτα, λαχανικά, κρέας, γαλακτοκομικά και ποτά.

3) Ενσωμάτωση τεχνολογίας

Η ενσωμάτωση της τεχνολογίας στην αλυσίδα εφοδιασμού μπορεί να βελτιώσει σημαντικά την πρόσβαση στην αγορά και τη διαφάνεια. Εργαλεία όπως οι εφαρμογές για κινητά τηλέφωνα και η τεχνολογία της αλυσίδας μπλοκ μπορούν να διευκολύνουν τις άμεσες συνδέσεις μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών, εξασφαλίζοντας την ιχνηλασιμότητα και την εμπιστοσύνη στα προϊόντα διατροφής.

Για παράδειγμα:

- Εφαρμογές για κινητά: Εφαρμογές όπως η Farmigo (<https://www.farmigo.com/>) βοηθούν τους καταναλωτές να βρουν κοντινές φάρμες ή αγορές, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να αγοράζουν απευθείας από τους παραγωγούς.
- Λύσεις αλυσίδας μπλοκ: Η τεχνολογία της αλυσίδας μπλοκ μπορεί να παρέχει ένα αμετάβλητο αρχείο της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, ενισχύοντας τη διαφάνεια σχετικά με το από πού προέρχονται τα τρόφιμα και πώς παράγονται. Αυτό επιτρέπει σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγών, των διανομέων και των καταναλωτών, να έχουν πρόσβαση σε δεδομένα σε πραγματικό χρόνο σχετικά με την προέλευση και τη διαδρομή των τροφίμων. Για παράδειγμα, οι καταναλωτές μπορούν να σαρώσουν έναν **κωδικό QR** σε ένα προϊόν για να δουν το πλήρες ιστορικό του, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη στα τρόφιμα που αγοράζουν. Αρκετές εταιρείες αξιοποιούν ήδη την τεχνολογία της αλυσίδας μπλοκ για να βελτιώσουν τις αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων:

- Silal Fresh: (<https://www.silal.ae/our-businesses/silal-fresh>) εφάρμοσε ένα σύστημα ιχνηλασιμότητας με βάση την αλυσίδα μπλοκ που βελτίωσε την αποτελεσματικότητα της παράδοσης και την εμπιστοσύνη των πελατών.
- Tyson Foods: FoodLogiQ, η Tyson Foods συγκεντρώνει την τεκμηρίωση των προμηθευτών και αυτοματοποιεί τις διαδικασίες ανάκλησης τροφίμων, βελτιώνοντας τη συνολική επιχειρησιακή αποδοτικότητα (<https://www.tysonfoods.com/>).

4) Εξασφάλιση οικονομικής βιωσιμότητας

Η διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη επιχειρήσεων επισιτιστικής ασφάλειας. Για τη στήριξη αυτών των πρωτοβουλιών μπορούν να αξιοποιηθούν διάφορες πηγές χρηματοδότησης, καθεμία από τις οποίες έχει τα μοναδικά της χαρακτηριστικά και πλεονεκτήματα. Η παρούσα ενότητα εξετάζει τις παραδοσιακές πηγές χρηματοδότησης, τις επενδύσεις αντίκτυπου και το crowdfunding ως βιώσιμες επιλογές. Ορισμένες από τις παραδοσιακές πηγές χρηματοδότησης είναι:

Τραπεζικά δάνεια: Η εξασφάλιση τραπεζικών δανείων είναι μια συνήθης μέθοδος για τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων που ασχολούνται με την επισιτιστική ασφάλεια. Ωστόσο, οι δανειστές συνήθως απαιτούν ένα σταθερό οικονομικό ιστορικό, εξασφαλίσεις και ένα λεπτομερές επιχειρηματικό σχέδιο. Οι επιχειρήσεις με προηγούμενη εμπειρία και ιστορικό κερδοφορίας είναι πιθανότερο να λάβουν ευνοϊκούς όρους δανείου.

Μικροχρηματοδοτήσεις: Τα ιδρύματα μικροχρηματοδότησης προσφέρουν δάνεια προσαρμοσμένα στις ανάγκες τους, συχνά με χαμηλότερα επιτόκια και ευέλικτα σχέδια αποπληρωμής. Τα δάνεια αυτά μπορούν να βοηθήσουν στην κάλυψη των αρχικών λειτουργικών δαπανών ή στην επέκταση των υφιστάμενων δραστηριοτήτων.

Κρατικές επιχορηγήσεις: Διάφορα κυβερνητικά προγράμματα παρέχουν επιχορηγήσεις για την υποστήριξη πρωτοβουλιών γεωργικής καινοτομίας και βιωσιμότητας. Οι επιχορηγήσεις αυτές δεν απαιτούν αποπληρωμή, αλλά συχνά συνοδεύονται από αυστηρά κριτήρια επιλεξιμότητας και απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων.

Μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και ιδρύματα: προσφέροντας επιχορηγήσεις σε έργα που ευθυγραμμίζονται με την αποστολή τους. Για παράδειγμα, οργανισμοί όπως το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Γεωργίας και Επισιτιστικής Ασφάλειας (GAFSP) παρέχουν χρηματοδότηση ειδικά για τη βελτίωση των επισιτιστικών συστημάτων σε χώρες με χαμηλό [εισόδημα](#)⁵.

Χρηματοδότηση με ίδια κεφάλαια: Οι νεοσύστατες επιχειρήσεις στον τομέα της επισιτιστικής ασφάλειας μπορούν να προσελκύσουν επιχειρηματικά κεφάλαια παρουσιάζοντας καινοτόμες λύσεις που υπόσχονται σημαντικές αποδόσεις. Οι επενδυτές αναζητούν επιχειρήσεις με επεκτάσιμα μοντέλα και ισχυρό δυναμικό αγοράς. Ένα στέρεο επιχειρηματικό σχέδιο που αποδεικνύει τις δυνατότητες ανάπτυξης είναι απαραίτητο για την προσέλκυση επιχειρηματικών κεφαλαίων.

Επενδύσεις με αντίκτυπο

Η επένδυση αντίκτυπου αναφέρεται σε επενδύσεις που πραγματοποιούνται με την πρόθεση να δημιουργήσουν θετικές κοινωνικές ή περιβαλλοντικές επιπτώσεις παράλληλα με τις οικονομικές

αποδόσεις. Η προσέγγιση αυτή έχει κερδίσει έδαφος στον τομέα της γεωργίας, όπου οι επενδυτές επιδιώκουν να υποστηρίξουν βιώσιμες πρακτικές, επιτυγχάνοντας παράλληλα οικονομικά κέρδη.

- Προσέλκυση επενδυτών με αντίκτυπο:

- a. **Ευθυγράμμιση επιχειρηματικών μοντέλων:** Οι επιχειρήσεις ασφάλειας τροφίμων θα πρέπει να προσαρμόσουν τα επιχειρηματικά τους μοντέλα ώστε να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των επενδυτών με αντίκτυπο. Αυτό περιλαμβάνει την επίδειξη του τρόπου με τον οποίο οι δραστηριότητές τους συμβάλλουν στην επίτευξη κοινωνικών στόχων, όπως η βελτίωση της πρόσβασης σε τρόφιμα, η προώθηση της βιώσιμης γεωργίας ή η στήριξη των τοπικών οικονομιών.
- b. **Μέτρηση του αντίκτυπου:** Η καθιέρωση μετρήσεων για τη μέτρηση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων είναι ζωτικής σημασίας για την προσέλκυση επενδυτών με αντίκτυπο. Η τακτική υποβολή εκθέσεων σχετικά με αυτές τις μετρήσεις συμβάλλει στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης και αποδεικνύει τη λογοδοσία.

- Τύποι επενδυτών με αντίκτυπο:

- a. **Θεσμικοί επενδυτές:** Τα συνταξιοδοτικά ταμεία, τα κληροδοτήματα και τα κρατικά επενδυτικά ταμεία διαθέτουν όλο και περισσότερο κεφάλαια προς τη βιώσιμη γεωργία λόγω των δυνατοτήτων της για μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και σταθερότητα (<https://farrellymitchell.com/green-finance/eit-impact-investing-in-agriculture/>).
- b. **Αναπτυξιακά Χρηματοδοτικά Ιδρύματα (AXI):** Τα NXI επενδύουν σε γεωργικά έργα σε αναδυόμενες αγορές για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, επιδιώκοντας παράλληλα μέτριες οικονομικές αποδόσεις. Συχνά παρέχουν χρηματοδότηση με ευνοϊκούς όρους για την απομείωση του κινδύνου των επενδύσεων σε υποβαθμισμένες αγορές.

- Crowdfunding:

Το Crowdfunding περιλαμβάνει τη συγκέντρωση μικρών χρηματικών ποσών από μεγάλο αριθμό ατόμων, συνήθως μέσω διαδικτυακών πλατφορμών. Η μέθοδος αυτή είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική για επιχειρήσεις με ισχυρή κοινωνική αποστολή που βρίσκει απήχηση στους δυνητικούς χρηματοδότες.

- Τύποι χρηματοδότησης από το πλήθος:

- a. **Crowdfunding με ανταμοιβή:** Πλατφόρμες όπως το **Kickstarter** επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να προσφέρουν ανταμοιβές ή προϊόντα σε αντάλλαγμα για χρηματοδότηση. Αυτό το μοντέλο λειτουργεί καλά για επιχειρήσεις που ασχολούνται με την ασφάλεια των τροφίμων και μπορούν να παρουσιάσουν καινοτόμα προϊόντα ή υπηρεσίες.
- b. **Κεφαλαιακή συγχρηματοδότηση:** Οι πλατφόρμες όπως η **Seedrs** ή η **Wefunder** επιτρέπουν στους επενδυτές να αγοράσουν μετοχές μιας εταιρείας σε αντάλλαγμα για την επένδυσή τους. Αυτή η προσέγγιση μπορεί να προσελκύσει άτομα που θέλουν να

υποστηρίζουν πρωτοβουλίες βιώσιμης διατροφής, επιδιώκοντας παράλληλα οικονομικές αποδόσεις.

5) Αξιολόγηση χρηματοοικονομικών στρατηγικών για βιωσιμότητα

Καθώς οι επιχειρήσεις επισιτιστικής ασφάλειας προσπαθούν να επιτύχουν μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, η αξιολόγηση των χρηματοοικονομικών στρατηγικών είναι απαραίτητη για την εξισορρόπηση της κερδοφορίας με τον κοινωνικό αντίκτυπο. Στην παρούσα ενότητα συζητείται η σημασία της κατανόησης της αλληλεπίδρασης μεταξύ κοινωνικών και οικονομικών στόχων, καθώς και ο ρόλος του σχεδιασμού σεναρίων στη διασφάλιση της ανθεκτικότητας έναντι πιθανών κινδύνων. Οι επιχειρήσεις επισιτιστικής ασφάλειας λειτουργούν συχνά στο σημείο τομής της κοινωνικής αποστολής και της οικονομικής βιωσιμότητας. Είναι ζωτικής σημασίας η εξεύρεση ισορροπίας μεταξύ της παραγωγής κερδών και της διατήρησης θετικού κοινωνικού αντίκτυπου.

Η κοινωνική απόδοση της επένδυσης (Social Return on Investment - SROI) είναι ένα πλαίσιο που ποσοτικοποιεί την κοινωνική, περιβαλλοντική και οικονομική αξία που δημιουργεί ένας οργανισμός σε σχέση με την επένδυση που πραγματοποιεί. Με τον υπολογισμό του SROI, οι επιχειρήσεις επισιτιστικής ασφάλειας μπορούν να αξιολογήσουν τον αντίκτυπό τους στις κοινότητες και τα οικοσυστήματα, ενώ παράλληλα μπορούν να αποδείξουν την αξία τους στους επενδυτές και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Ο υπολογισμός του SROI περιλαμβάνει τον προσδιορισμό των βασικών αποτελεσμάτων, την απόδοση χρηματικών αξιών σε αυτά τα αποτελέσματα και τη σύγκρισή τους με τη συνολική επένδυση. Η διαδικασία αυτή βοηθά τους οργανισμούς να εκφράσουν την κοινωνική τους αξία με οικονομικούς όρους, διευκολύνοντας την προσέλκυση χρηματοδότησης και υποστήριξης. Μια πρωτοβουλία για τη γεωργία που υποστηρίζεται από την κοινότητα (CSA) μπορεί να υπολογίσει το SROI της μετρώντας αποτελέσματα όπως η βελτίωση της διατροφής των τοπικών οικογενειών, η αύξηση του εισοδήματος των γεωργών και η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα από τις μικρότερες αλυσίδες εφοδιασμού. Επιδεικνύοντας υψηλό SROI, η CSA μπορεί να προσελκύσει τόσο τους κοινωνικά ευαισθητοποιημένους καταναλωτές όσο και τους δυνητικούς επενδυτές.

Μια άλλη μέθοδος για να εξασφαλιστεί ότι η επιχείρηση λειτουργεί σύμφωνα με βιώσιμες οικονομικές στρατηγικές είναι ο **"σχεδιασμός σεναρίων"**, ένα στρατηγικό εργαλείο που βοηθά τους οργανισμούς να προβλέψουν και να προετοιμαστούν για πιθανά μελλοντικά γεγονότα ή αλλαγές στο περιβάλλον λειτουργίας τους. Στο πλαίσιο των επιχειρήσεων ασφάλειας τροφίμων, ο σχεδιασμός σεναρίων μπορεί να είναι ιδιαίτερα πολύτιμος για την αντιμετώπιση αβεβαιοτήτων όπως οι διακυμάνσεις της αγοράς, οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής ή οι αλλαγές στη συμπεριφορά των καταναλωτών.

Με τη διερεύνηση διαφόρων σεναρίων -όπως οικονομική ύφεση, κανονιστικές αλλαγές ή περιβαλλοντικές καταστροφές- οι επιχειρήσεις μπορούν να εντοπίσουν τα τρωτά σημεία των επιχειρηματικών τους μοντέλων και να αναπτύξουν στρατηγικές για **τον μετριασμό των κινδύνων**. Ο σχεδιασμός σεναρίων ενθαρρύνει τους οργανισμούς να παραμένουν προσαρμοστικοί στις στρατηγικές τους. Αυτή η ευελιξία επιτρέπει στις επιχειρήσεις επισιτιστικής ασφάλειας να μεταστρέφονται γρήγορα ως απάντηση σε απρόβλεπτες προκλήσεις ή ευκαιρίες.

Τα βήματα εφαρμογής αυτού του εργαλείου είναι τα εξής:

- Ξεκινήστε με τον εντοπισμό εξωτερικών παραγόντων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την επιχείρηση, όπως οικονομικές τάσεις, τεχνολογικές εξελίξεις ή περιβαλλοντικές αλλαγές.
- Δημιουργήστε ένα εύρος πιθανών σεναρίων με βάση αυτούς τους παράγοντες. Για παράδειγμα, ένα σενάριο θα μπορούσε να υποθέσει μια σημαντική αύξηση της ζήτησης για τοπικά προϊόντα λόγω των μεταβαλλόμενων προτιμήσεων των καταναλωτών, ενώ ένα άλλο θα μπορούσε να εξετάσει μια σοβαρή ξηρασία που επηρεάζει τις αποδόσεις των καλλιεργειών.
- Αξιολογήστε πώς κάθε σενάριο θα επηρεάσει τις οικονομικές επιδόσεις, τη λειτουργική ικανότητα και τον κοινωνικό αντίκτυπο της επιχείρησης.
- Αναπτύξτε σχέδια δράσης για κάθε σενάριο που περιγράφουν τα βήματα που μπορεί να λάβει ο οργανισμός για να ανταποκριθεί αποτελεσματικά.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (1 ΏΡΑ)

Το **συνεργατικό εργαστήριο για τις επιχειρήσεις επισιτιστικής ασφάλειας** έχει σχεδιαστεί για να ενισχύσει την κατανόηση των εννοιών της επισιτιστικής ασφάλειας από τους συμμετέχοντες, προωθώντας παράλληλα την ομαδική εργασία και την επίλυση προβλημάτων. Το εργαστήριο ξεκινά με μια 10λεπτη εισαγωγή σε βασικά θέματα, όπως η ανάλυση της αγοράς, το νομικό πλαίσιο, η διαχείριση των πόρων και η οικονομική βιωσιμότητα. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε διαφορετικές ομάδες των 4-6 ατόμων για να ενθαρρυνθούν οι διαφορετικές προοπτικές.

Στη βασική συνεδρία διάλειμμα διάρκειας 50 λεπτών, οι ομάδες εναλλάσσονται σε τέσσερις θεματικούς σταθμούς. Στο σταθμό **Ανάλυση αναγκών** της αγοράς, εντοπίζουν τα τοπικά κενά και τις ευκαιρίες για την επισιτιστική ασφάλεια. Ο σταθμός **"Νομικά πλαίσια"** καθοδηγεί τους συμμετέχοντες στη χαρτογράφηση των βημάτων συμμόρφωσης για την έναρξη μιας επιχείρησης που σχετίζεται με τα τρόφιμα. Στο σταθμό **Διαχείριση πόρων**, κάνουν καταγίγισμό ιδεών για βιώσιμες πρακτικές που βασίζονται στις αρχές της αγροοικολογίας και της κυκλικής οικονομίας. Τέλος, ο σταθμός **Οικονομική βιωσιμότητα** περιλαμβάνει την αξιολόγηση των επιλογών χρηματοδότησης, ζυγίζοντας τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της καθεμιάς.

Στη συνέχεια, οι ομάδες παρουσιάζουν τα ευρήματά τους στο ευρύτερο ακροατήριο, ενθαρρύνοντας την ανταλλαγή γνώσεων και την ανατροφοδότηση. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες επιστρέφουν στις αρχικές τους ομάδες για μια συνεδρία σχεδιασμού δράσης, όπου παγιώνουν τις γνώσεις τους για να αναπτύξουν ένα λεπτομερές σχέδιο που αφορά τις ευκαιρίες της αγοράς, τα νομικά βήματα, τις πρακτικές πόρων και τις στρατηγικές χρηματοδότησης. Το εργαστήριο ολοκληρώνεται με μια 15λεπτη συνεδρία προβληματισμού και ανακεφαλαίωσης, όπου οι συμμετέχοντες μοιράζονται τα βασικά συμπεράσματα και συζητούν τις πραγματικές εφαρμογές. Η δραστηριότητα είναι πρακτική και διαδραστική, εξοπλίζοντας τους συμμετέχοντες με εφαρμόσιμες στρατηγικές για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της επισιτιστικής ασφάλειας.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Η μεθοδολογία της εκπαιδευτικής προσέγγισης για την παροχή της ενότητας "Εναρξη μιας επιχείρησης επισιτιστικής ασφάλειας" περιλαμβάνει συνεργατική μάθηση, όπου οι συμμετέχοντες εργάζονται σε διαφορετικές ομάδες για να ενθαρρύνουν την ομαδική εργασία, την ανταλλαγή ιδεών και τη συλλογική επίλυση προβλημάτων κατά τη διάρκεια των διαλεξιμικών συνεδριών. Δίνεται έμφαση στη βιωματική μάθηση μέσω πρακτικών δραστηριοτήτων, όπως η χαρτογράφηση των βημάτων συμμόρφωσης και η αξιολόγηση των επιλογών χρηματοδότησης, επιτρέποντας στους συμμετέχοντες να εφαρμόσουν τις θεωρητικές γνώσεις σε πρακτικά σενάρια. Η μέθοδος εναλλαγής των σταθμών περιλαμβάνει θεματικούς σταθμούς που καλύπτουν τις ανάγκες της αγοράς, το νομικό πλαίσιο, τη διαχείριση των πόρων και την οικονομική βιωσιμότητα, όπου οι ομάδες εναλλάσσονται για να εξασφαλιστεί η έκθεση σε όλες τις βασικές πτυχές των επιχειρήσεων επισιτιστικής ασφάλειας. Ακολουθεί ο σχεδιασμός δράσης, με τους συμμετέχοντες να δημιουργούν λεπτομερή σχέδια που αφορούν τις ευκαιρίες της αγοράς, τις νομικές εκτιμήσεις, τις πρακτικές αξιοποίησης των πόρων και τις στρατηγικές χρηματοδότησης, εξασφαλίζοντας την πρακτική εφαρμογή των γνώσεων. Τέλος, στο τέλος της κατάρτισης πραγματοποιείται μια συνεδρία αναστοχασμού και ανατροφοδότησης, ώστε οι συμμετέχοντες να μοιραστούν τις ιδέες τους, να συζητήσουν τις προκλήσεις και να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους σε πραγματικές καταστάσεις. Αυτή η μεθοδολογία διασφαλίζει ότι η κατάρτιση είναι διαδραστική, πρακτική και ευθυγραμμισμένη με τον στόχο της δημιουργίας εφαρμόσιμων στρατηγικών για επιχειρήσεις επισιτιστικής ασφάλειας.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Η εκπαιδευτική δραστηριότητα "Εναρξη και κλιμάκωση επιχειρήσεων επισιτιστικής ασφάλειας" θα υλοποιηθεί από 1 επικεφαλής εκπαιδευτή. Ο επικεφαλής εκπαιδευτής, με πλούσιο ιστορικό στην επιχειρηματικότητα στον τομέα της επισιτιστικής ασφάλειας, συμπληρωμένο από ισχυρά θεμέλια στην κατάρτιση και την ανάπτυξη ικανοτήτων. Ο Επικεφαλής Εκπαιδευτής θα παρέχει επίσης πολύτιμη τεχνική καθοδήγηση, αξιοποιώντας παραδείγματα από τον πραγματικό κόσμο για να εμπλουτίσει τη μαθησιακή εμπειρία.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 15 συμμετέχοντες.

11. Αξιολόγηση

Αξιολόγηση από ομότιμους

- Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να αναθεωρούν και να ανταλλάσσουν ανατροφοδότηση σχετικά με τις συνεισφορές των συμμαθητών τους κατά τη διάρκεια της ομαδικής εργασίας.

Ερωτηματολόγια και έρευνες

- Διανέμετε στους συμμετέχοντες έρευνες ανατροφοδότησης πριν και μετά την κατάρτιση για να συγκεντρώσετε τις απόψεις, τις αντιδράσεις και την αυτοαναφερόμενη πρόοδό τους.
- Δείκτες: Αυτοαναφερόμενη βελτίωση των ικανοτήτων και ικανοποίηση των συμμετεχόντων από το πρόγραμμα κατάρτισης και τη σημασία του.

7. Ενότητα κατάρτισης για τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων

7.1. Σύνοψη περιγραφή της ενότητας

Τίτλος ενότητας: **Αειφόρα Συστήματα Τροφίμων**

Στόχοι:

Κύριοι στόχοι

- Εκπαίδευση των εκπαιδευτών σχετικά με τις αρχές της βιωσιμότητας στην παραγωγή και κατανάλωση τροφίμων.
- Αντιμετώπιση του σημαντικού αντίκτυπου της κλιματικής αλλαγής στα συστήματα τροφίμων.
- Δώστε τη δυνατότητα στους εκπαιδευτές να εντοπίζουν τις προκλήσεις και να θέτουν στόχους.
- Διερεύνηση στρατηγικών για την οικοδόμηση ανθεκτικών και βιώσιμων συστημάτων τροφίμων στην Ευρώπη.
- Κάλυψη μέτρων προσαρμογής και μετριασμού του κλίματος, υπεύθυνη

Δευτερεύοντες στόχοι

- Προώθηση των ικανοτήτων κριτικής σκέψης, ενθαρρύνοντας τους εκπαιδευτές να:
- Ανάλυση σύνθετων ζητημάτων στο πλαίσιο βιώσιμων συστημάτων τροφίμων.
- Λάβετε τεκμηριωμένες αποφάσεις.
- Προτείνετε καινοτόμες λύσεις.
- Προώθηση των προοπτικών του φύλου παρέχοντας ευκαιρίες στους μαθητές να διερευνήσουν τις διαστάσεις του φύλου στην παραγωγή και κατανάλωση τροφίμων.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων ενεργητικής ακρόασης, επιτρέποντας στους εκπαιδευτές να συμμετέχουν σε εποικοδομητικό διάλογο και να κατανοούν καλύτερα τις διαφορετικές απόψεις στο πεδίο των βιώσιμων συστημάτων τροφίμων.

Ικανότητες που εξετάζονται:

Ειδικές ικανότητες

- Βασικές γνώσεις σχετικά με τον αντίκτυπο της αγροδιατροφικής αλυσίδας στην κλιματική αλλαγή,
- Διατροφή, υγεία και τρόπος ζωής, διατροφικά χαρακτηριστικά γεωργικών/διατροφικών προϊόντων,
- Κριτήρια για την επιλογή παραγωγών που πληρούν τις απαιτήσεις βιωσιμότητας (κοινωνική οικονομία, αγροοικολογία, καλή μεταχείριση των ζώων κ.λπ.), Τεχνικές επαναχρησιμοποίησης τροφίμων,
- Βασικές γνώσεις σχετικά με τις επιπτώσεις των συνθετικών φυτοφαρμάκων στη γεωργία και στην υγεία, καθώς και σχετικά με τις εναλλακτικές μεθόδους και τη χρήση των θεραπειών.
- Διαφορετικές μορφές σχέσεων μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών (AMAP,

Γενικές ικανότητες

- Υπευθυνότητα, προσέγγιση διαπολιτισμικής ευαισθησίας,
- Ικανότητα κριτικής σκέψης,
- Ικανότητα μάθησης
- Γνώση και χρήση μεθοδολογιών μικτής μάθησης.

Κατά προσέγγιση διάρκεια (σε ώρες):

6-9 ώρες, μοιρασμένες ως εξής:

Μονάδα 1	Μονάδα 2	Μονάδα 3
2-3 ώρες	2-3 ώρες	2-3 ώρες

7.2. Στοχευμένες συλλογικότητες

Σύμφωνα με την έκθεση για τα δρομολόγια των πράσινων θέσεων εργασίας, που περιλαμβάνεται στο έγγραφο του πλαισίου ικανοτήτων, η ενότητα κατάρτισης για τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων απευθύνεται σε επαγγελματικά προφίλ:

Γενική διαχείριση έργων και πόρων	• Συντονιστής/ Διαχειριστής έργου
Επικοινωνία, ευαισθητοποίηση Περιοχή	• Διευθυντής επικοινωνίας
Περιοχή συλλογής γεωργικής παραγωγής και πλεονάσματος	• Συντονιστής περιοχής παραγωγής • Αγρότης/ Βοηθός αγροκτήματος • Συντονιστής περιοχής συλλογής πλεονασμάτων • Τεχνικός υποστήριξης και εφοδιασμού
Περιοχή μετασχηματισμού	• Συντονιστής περιοχής μαγειρικής και μετασχηματισμού • Υποστηρικτής στην περιοχή Μετασχηματισμού
Χώρος αποθήκευσης, εφοδιαστικής και διανομής	• Συντονιστής/ Προϊστάμενος αποθήκευσης και εφοδιαστικής αλυσίδας • Βοηθός logistics/εργάτης αποθήκης
Περιοχή εκπαίδευσης	• Εκπαιδευτής ενηλίκων σε θέματα βιώσιμης γεωργίας και διατροφικού συστήματος, περιβαλλοντικός εκπαιδευτής • Σχολικός εκπαιδευτικός

Οι δραστηριότητες σε κάθε ενότητα έχουν σχεδιαστεί για τους συμμετέχοντες που έχουν ήδη καλή γνώση της παραγωγής τροφίμων και επιδιώκουν να εμβαθύνουν τις γνώσεις τους σχετικά με τη βιωσιμότητα.

7.3. Μεθοδολογία

Η εκπαιδευτική ενότητα χρησιμοποιεί ποικίλες και διαδραστικές μεθοδολογίες σε όλες τις μονάδες της. Η ενότητα 1 δίνει έμφαση στις διαδραστικές συνεδρίες, ενθαρρύνοντας την ενεργό συμμετοχή για τον συλλογικό ορισμό εννοιών. Χρησιμοποιεί αναλύσεις και συζητήσεις σε μικρές ομάδες, μη μετωπικές εξηγήσεις και διάφορες μορφές συζήτησης (ερωτήσεις και απαντήσεις, συζητήσεις σε ομάδες, υποομάδες και τάξεις) για την τελειοποίηση του περιεχομένου. Συμπληρωματικό υλικό, όπως εννοιολογικοί χάρτες, βοηθά στην κατανόηση.

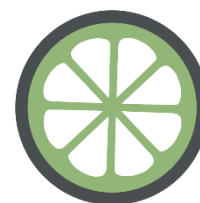
Η ενότητα 2 χρησιμοποιεί μια συνδυασμένη προσέγγιση, χρησιμοποιώντας συμμετοχικές συζητήσεις και οπτικά βοηθήματα για να δημιουργήσει θεμελιώδεις θεωρητικές γνώσεις και να προτρέψει σε προβληματισμό σχετικά με τη σχέση μεταξύ της κλιματικής αλλαγής και των διατροφικών συστημάτων. Η δεύτερη φάση περιλαμβάνει συνεργατική ομαδική εργασία, η οποία επικεντρώνεται στην επινόηση στρατηγικών μετριασμού και προσαρμογής, στην προώθηση της δημιουργικής επίλυσης προβλημάτων και στη σύνδεση της θεωρητικής γνώσης με πρακτικές εφαρμογές.

Η Ενότητα 3 υιοθετεί μια δομή που βασίζεται στην τάξη, ξεκινώντας τις ενότητες με θεωρητικές παρουσιάσεις πριν από τη συμμετοχή των συμμετεχόντων σε συζητήσεις μικρών και μεγάλων ομάδων. Οι σαφείς οδηγίες διασφαλίζουν την ενεργό συμμετοχή, ορίζοντας ρόλους όπως ο γραφέας και ο/η παρουσιαστής/τρια για ομαλές συζητήσεις και παρουσιάσεις αποτελεσμάτων. Ο εκπαιδευτής ενθαρρύνει τον κριτικό αναστοχασμό, καλλιεργεί ένα ασφαλές περιβάλλον για διάλογο, δίνει έμφαση στην ενεργητική ακρόαση και προωθεί τις αλληλεπιδράσεις με σεβασμό στο πλαίσιο της ευρύτερης ομάδας. Αυτές οι μεθοδολογίες στοχεύουν συλλογικά στην ενίσχυση της μάθησης, της συνεργασίας και της πρακτικής εφαρμογής σε όλες τις εκπαιδευτικές συνεδρίες.

7.4. Εργαλεία

Για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων αυτής της ενότητας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι:

- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Υλικά δραστηριότητας: SDGs τυπωμένο.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

7.5. Υποδομή

Για την ανάπτυξη της ενότητας απαιτούνται οι ακόλουθες υποδομές:

- Τεχνολογία: ένας υπολογιστής, ένας προβολέας και ηχεία. Πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

- Τόπος διεξαγωγής:: Οι δραστηριότητες θα πρέπει να διεξάγονται σε έναν ευρύχωρο χώρο, ώστε οι ομάδες εργασίας να μπορούν να κάθονται γύρω από διαφορετικά τραπέζια και να εργάζονται χωρίς να ενοχλούν η μία την άλλη.

7.6. Προσβασιμότητα

Όσον αφορά την προσβασιμότητα, η κύρια δραστηριότητα που μπορεί να θέτει κάποιους περιορισμούς είναι η διαδικτυακή έρευνα. Ωστόσο, δεδομένου ότι οι συμμετέχοντες συνεργάζονται σε ομάδες, τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας μπορούν να παρέχουν βοήθεια σε άτομα με ειδικές δυσκολίες. Οι άλλες δραστηριότητες, όπως οι συζητήσεις και οι παρουσιάσεις, είναι γενικά προσβάσιμες και μπορούν να προσαρμοστούν κατά την εκτέλεσή τους ώστε να καλύψουν ένα ευρύ φάσμα αναγκών και προτιμήσεων.

Όσον αφορά τον μηχανισμό, είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλιστεί ότι οι εκπαιδευτές και οι διαμεσολαβητές είναι καλά ενημερωμένοι σχετικά με τις ειδικές απαιτήσεις και τις διευκολύνσεις που απαιτούνται από την αρχή του μαθήματος. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την ενσωμάτωση ενός ερωτηματολογίου στη διαδικασία εγγραφής, το οποίο θα επιτρέπει στους συμμετέχοντες να περιγράψουν τις μοναδικές ανάγκες τους. Αυτή η προληπτική προσέγγιση διασφαλίζει ότι τα απαραίτητα μέτρα εφαρμόζονται από την αρχή του μαθήματος, προάγοντας ένα περιβάλλον μάθησης χωρίς αποκλεισμούς και προσαρμογές.

7.7. Άλλοι μηχανισμοί ένταξης

Η δραστηριότητα αυτή δεν έχει προκαθορισμένους μηχανισμούς ένταξης, καθώς μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με το ίδρυμα υποδοχής. Η ενότητα έχει σχεδιαστεί για να είναι περιεκτική και φιλόξενη για όλους τους συμμετέχοντες, και πολλά από τα υλικά είναι προσβάσιμα σε διάφορες γλώσσες για να εξυπηρετήσουν άτομα με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο. Επιπλέον, οι διαμεσολαβητές θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες που αντιμετωπίζουν γλωσσικά εμπόδια, χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως το DeepL ή το Google Translate για ισότοπους, ώστε να διασφαλίσουν ότι το υλικό είναι προσβάσιμο σε όλους, όταν είναι απαραίτητο.

7.8. Άλλα στοιχεία ενδιαφέροντος

7.8.1. Υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό και πόροι

Μονάδα 1:

- Βιώσιμο σύστημα τροφίμων: https://en.wikipedia.org/wiki/Food_sovereignty
- Επισιτιστική ασφάλεια: https://en.wikipedia.org/wiki/Climate_justice
- Δικαίωμα στην τροφή: https://en.wikipedia.org/wiki/Climate_justice
- Διατροφική κυριαρχία: https://en.wikipedia.org/wiki/Climate_justice
- Κλιματική δικαιοσύνη: https://en.wikipedia.org/wiki/Climate_justice +

- Κλιματικό χρέος: <https://>
- Χάρτης για το κλιματικό χρέος: <https://ejatlas.org/featured/climate-debt>
- Ατζέντα 2030: <https://>
- MUFPP: <https://www.milanurbanfoodpolicypact.org/the-milan-pact/>

Μονάδα 2:

- Έκθεση ΕΟΠ αριθ. 4/2019
- Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία,
- Στρατηγική Farm to Fork,
- Στρατηγική βιοποικιλότητας για το 2030.

Μονάδα 3

- Ηλεκτρονικοί υπολογιστές: [Υπολογιστές Foodprints - της Γης](#)
- [Τρόφιμα και κλιματική αλλαγή: Ηνωμένα Έθνη | Ηνωμένα Έθνη](#)
- [Από το χωράφι στο πιρούνι: τα παγκόσμια διατροφικά μίλια δημιουργούν σχεδόν το 20% όλων των εκπομπών CO2 από τα τρόφιμα](#)
- [Μια ολοκληρωμένη ανασκόπηση σχετικά με το αποτύπωμα άνθρακα της κανονικής διατροφής και τους τρόπους βελτίωσης των μειωμένων εκπομπών - ScienceDirect](#)
- [Ανθρακικό αποτύπωμα των τροφίμων | Green](#)
- [Φύλλο αποτυπώματος άνθρακα | Κέντρο Βιώσιμων Συστημάτων](#)
- <https://www.climateq.co.uk/resources/the-carbon-footprint-of-food/>
- [Στόχος 12: Εξασφάλιση βιώσιμων προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής](#)
- [Βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή | Ενημερωτικά δελτία για την Ευρωπαϊκή](#)

Ενότητα κατάρτισης #1 - Εισαγωγή στα βιώσιμα συστήματα τροφίμων

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης "Αειφόρα συστήματα τροφίμων".

2. Περιγραφή

Αυτή η Ενότητα αφορά μια εισαγωγή στα Αειφόρα Συστήματα Τροφίμων, με ορισμούς, βασικές προκλήσεις, στόχους και ορισμένες από τις τρέχουσες πολιτικές σχετικά με αυτά.

Αυτή η Ενότητα χωρίζεται σε τέσσερις Δραστηριότητες.

Τα μέρη αυτά δεν θα εξηγηθούν μόνο εκ των προτέρων από τους εκπαιδευτές: η διαδικασία είναι να προσπαθήσουμε να οικοδομήσουμε μαζί με τους ωφελούμενους τη γνώση σχετικά με το Αειφόρο Σύστημα Τροφίμων.

Μπλόκο 1. Παγοθραυστικό

Να καλωσορίσετε τους συμμετέχοντες, να σπάσετε τον πάγο, να δώσετε θετικό τόνο και να γνωριστείτε μεταξύ σας.

Μπλοκ 2 Κατανόηση των βιώσιμων συστημάτων τροφίμων

Αυτό το μέρος ξεκινά με έναν βασικό και σημαντικό ορισμό του τι είναι ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων. Αργότερα, θα παρουσιαστεί γιατί οι διαστάσεις της αειφορίας είναι σημαντικές στο πλαίσιο της παραγωγής και της κατανάλωσης τροφίμων.

Δραστηριότητα 1. Προκλήσεις

Αυτό το μέρος αφορά τον εντοπισμό ορισμένων από τις βασικές προκλήσεις των σημερινών συστημάτων τροφίμων. Θα εξηγήσει ορισμένες σημαντικές έννοιες, όπως η επισιτιστική ασφάλεια, το δικαίωμα στην τροφή, η διατροφική κυριαρχία και η κλιματική δικαιοσύνη, ώστε να εργαστούμε από κοινού πάνω στις έννοιες και την εξέλιξή τους.

Δραστηριότητα 2. Στόχοι: Παγκόσμιο και ευρωπαϊκό πλαίσιο

Στο τελευταίο μέρος θα εξεταστούν οι πολιτικές και οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων και οι παγκόσμιες πρωτοβουλίες, όπως οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης και το σύμφωνο του Μιλάνου για την αστική πολιτική τροφίμων.

Σημειώσεις: ορισμένες πολιτικές και πρωτοβουλίες δεν αναλύονται λεπτομερώς, διότι θα εξηγηθούν στην Ενότητα 2.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 3 ώρες, οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

Μπλοκ 1: Εισαγωγή/ Παγοθραύστης	10 λεπτά
Μπλοκ 2: Κατανόηση των βιώσιμων συστημάτων τροφίμων	30 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Προκλήσεις	1 ώρα και 15 λεπτά
Δραστηριότητα 2: Στόχοι: Παγκόσμιο και ευρωπαϊκό πλαίσιο	1 ώρα και 5 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Χώρος: ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων.
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας ή μεγάλη οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και βίντεο. Ηχεία για να διασφαλίζεται ότι ο ήχος από τα βίντεο και τις παρουσιάσεις είναι σαφής σε όλους τους συμμετέχοντες. Πρόσβαση στο Διαδίκτυο.
- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

- Εκπαίδευση των μαθητών σχετικά με τις αρχές της βιωσιμότητας στην παραγωγή και κατανάλωση τροφίμων.
- Αντιμετώπιση του σημαντικού αντίκτυπου της κλιματικής αλλαγής στα συστήματα τροφίμων.
- Δώστε τη δυνατότητα στους εκπαιδευτές να εντοπίζουν τις προκλήσεις και να θέτουν στόχους.
- Ανάλυση σύνθετων ζητημάτων στο πλαίσιο βιώσιμων συστημάτων τροφίμων.
- Συμμετοχή σε εποικοδομητικό διάλογο.
- Βελτίωση της κατανόησης των διαφορετικών απόψεων στο πεδίο των βιώσιμων συστημάτων τροφίμων.

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Ειδικές ικανότητες:

- Διατροφή, υγεία και τρόπος ζωής, διατροφικά χαρακτηριστικά γεωργικών/διατροφικών προϊόντων.

Γενικές ικανότητες:

- Ικανότητα κριτικής σκέψης
- Ικανότητα μάθησης
- Γνώση και χρήση μεθοδολογιών μικτής μάθησης

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΜΠΛΟΚ 1: ΠΑΓΟΘΡΑΥΣΤΙΚΟ

Καλωσορίστε τους συμμετέχοντες και επιλέξτε μια δραστηριότητα που θα σπάσει τον πάγο ή θα δώσει ενέργεια για να δώσετε θετικό τόνο και να γνωριστείτε μεταξύ σας.

ΜΠΛΟΚ 2: ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΒΗΜΑ 2.1 - Ορισμός της έννοιας των βιώσιμων συστημάτων τροφίμων

Τι πιστεύετε ότι είναι ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων;

> ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ορίσουν τι είναι ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων πριν τους εξηγήσετε τον ορισμό. Γράψτε σε ένα flipchart ορισμένες λέξεις-κλειδιά. Κρατήστε την αφίσα για την τελευταία δραστηριότητα.

"Ένα βιώσιμο διατροφικό σύστημα (ΒΔΣ) είναι ένα διατροφικό σύστημα που παρέχει διατροφική ασφάλεια και διατροφή για όλους με τέτοιο τρόπο ώστε να μην τίθενται σε κίνδυνο οι οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές βάσεις για τη δημιουργία διατροφικής ασφάλειας και διατροφής για τις μελλοντικές γενιές." (FAO)

Αυτό σημαίνει ότι:

- Είναι καθ' όλη τη διάρκεια κερδοφόρα (οικονομική βιωσιμότητα),
- Έχει ευρεία οφέλη για την κοινωνία (κοινωνική βιωσιμότητα),
- Έχει θετικό ή ουδέτερο αντίκτυπο στο φυσικό περιβάλλον (περιβαλλοντική βιωσιμότητα).

Ένα βιώσιμο επισιτιστικό σύστημα βρίσκεται στο επίκεντρο των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (ΣΒΑ). Οι ΣΒΑ που υιοθετήθηκαν το 2015, ζητούν σημαντικές αλλαγές στη γεωργία και τα συστήματα τροφίμων, προκειμένου να τερματιστεί η πείνα, να επιτευχθεί η επισιτιστική ασφάλεια και να βελτιωθεί η διατροφή έως το 2030. Για την υλοποίηση των ΣΒΑ, το παγκόσμιο σύστημα τροφίμων πρέπει να αναδιαμορφωθεί ώστε να είναι πιο παραγωγικό, να συμπεριλαμβάνει περισσότερο τους φτωχούς και περιθωριοποιημένους πληθυσμούς, να είναι περιβαλλοντικά βιώσιμο και ανθεκτικό και να μπορεί να παρέχει υγιεινή και θρεπτική διατροφή σε όλους. Πρόκειται για πολύπλοκες και συστημικές προκλήσεις που απαιτούν το συνδυασμό αλληλένδετων δράσεων σε τοπικό, εθνικό, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο.

ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Ένα σύστημα τροφίμων πρέπει να εξετάζεται στο πλαίσιο της ταχείας αύξησης του πληθυσμού, της αστικοποίησης, του αυξανόμενου πλούτου, των μεταβαλλόμενων καταναλωτικών προτύπων και της παγκοσμιοποίησης, καθώς και της κλιματικής αλλαγής και της εξάντλησης των φυσικών πόρων. Οι εξελίξεις στα επισιτιστικά συστήματα έχουν αποφέρει πολλά θετικά αποτελέσματα, ιδίως τις τελευταίες τρεις δεκαετίες στις αναπτυσσόμενες χώρες. Τα αποτελέσματα αυτά περιλαμβάνουν την επέκταση των ευκαιριών απασχόλησης εκτός της γεωργίας, καθώς αναπτύχθηκαν οι βιομηχανίες τροφίμων, και τη διεύρυνση των επιλογών τροφίμων πέρα από τα τοπικά βασικά προϊόντα, ικανοποιώντας έτσι τις προτιμήσεις των καταναλωτών όσον αφορά τη γεύση, τη μορφή και την ποιότητα.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΣΗΜΕΡΙΝΩΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΝ

Η πολυπλοκότητα των διατροφικών συστημάτων απαιτεί μια πιο ολιστική και συντονισμένη προσέγγιση. Πολλές προκλήσεις στον τομέα της επισιτιστικής ασφάλειας και της διατροφής είναι σύνθετα προβλήματα των οποίων οι λύσεις αμφισβητούνται και τα οποία υπερβαίνουν τα πειθαρχικά, διαχωριστικά και θεσμικά όρια.

ΒΗΜΑ 2.2 - Εξηγήστε τη σημασία της βιωσιμότητας στο πλαίσιο της παραγωγής και της κατανάλωσης τροφίμων

Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι διαστάσεις της βιωσιμότητας;

> ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

Σχεδιάστε σε flip charts τρεις κύκλους και αφήστε τους συμμετέχοντες να τους συμπληρώσουν με τις τρεις διαστάσεις της αειφορίας. Θα σηκώσουν τα χέρια τους για να μιλήσουν και να δώσουν λύσεις.

Στη συνέχεια, εξηγήστε τους τις διαστάσεις.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ;

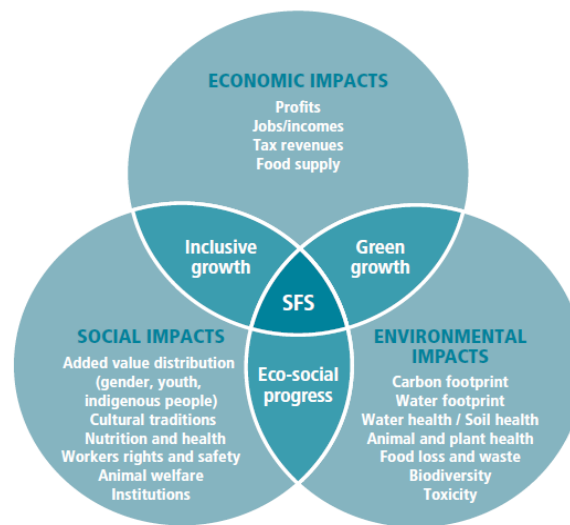
Στην ανάπτυξη βιώσιμων συστημάτων τροφίμων, η βιωσιμότητα εξετάζεται ολιστικά. Για να είναι βιώσιμη, η ανάπτυξη του συστήματος τροφίμων πρέπει να παράγει θετική αξία σε τρεις διαστάσεις ταυτόχρονα: οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική.

Όσον αφορά την οικονομική διάσταση, ένα σύστημα τροφίμων θεωρείται βιώσιμο εάν οι δραστηριότητες που διεξάγονται από κάθε φορέα του συστήματος τροφίμων ή πάροχο υποστηρικτικών υπηρεσιών είναι εμπορικά ή φορολογικά βιώσιμες. Οι δραστηριότητες θα πρέπει να παράγουν οφέλη ή οικονομική προστιθέμενη αξία για όλες τις κατηγορίες ενδιαφερομένων: μισθοί για τους εργαζόμενους, φόροι για τις κυβερνήσεις, κέρδη για τις επιχειρήσεις και βελτίωση του εφοδιασμού τροφίμων για τους καταναλωτές.

Όσον αφορά την κοινωνική διάσταση, ένα σύστημα τροφίμων θεωρείται βιώσιμο όταν υπάρχει ισότητα στην κατανομή της οικονομικής προστιθέμενης αξίας, λαμβάνοντας υπόψη τις ευάλωτες ομάδες που κατηγοριοποιούνται κατά φύλο, ηλικία, φυλή κ.λπ. Βασικής σημασίας, οι δραστηριότητες του συστήματος τροφίμων πρέπει να συμβάλλουν στην προώθηση σημαντικών κοινωνικοπολιτισμικών αποτελεσμάτων, όπως η διατροφή και η υγεία, οι παραδόσεις, οι συνθήκες εργασίας και η καλή διαβίωση των ζώων.

Όσον αφορά την περιβαλλοντική διάσταση, η βιωσιμότητα προσδιορίζεται με τη διασφάλιση ότι οι επιπτώσεις των δραστηριοτήτων του συστήματος τροφίμων στο περιβάλλον φυσικό περιβάλλον είναι ουδέτερες ή θετικές, λαμβάνοντας υπόψη τη βιοποικιλότητα, το νερό, το έδαφος, την υγεία των ζώων και των φυτών, το αποτύπωμα άνθρακα, το αποτύπωμα νερού, την απώλεια και τα απόβλητα τροφίμων και την τοξικότητα.

FIGURE 2 SUSTAINABILITY IN FOOD SYSTEMS

Source: Adapted from FAO, 2014.

Διάσταση της βιωσιμότητας.⁴⁴

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ: ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΣΤΑ ΣΗΜΕΡΙΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ.

ΒΗΜΑ 1.1 - Επισιτιστική ασφάλεια

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα "συστατικά" της "απόδειξης" της επισιτιστικής ασφάλειας;

⁴⁴ Πηγή: <https://>

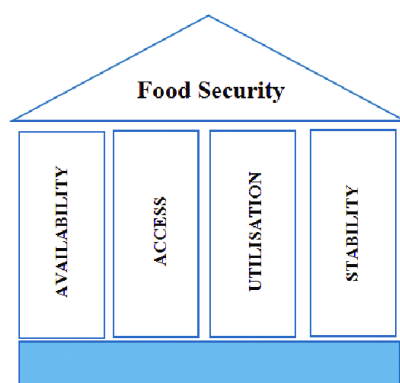
> ΣΕ ΥΠΟΟΜΑΔΕΣ

- Διαίρεση (5 λεπτά): Οι μαθητές χωρίζονται σε υποομάδες των 4 ατόμων.
- Ερώτηση και κάρτες (7 λεπτά), οι μαθητές θα εργαστούν σε υποομάδες για να απαντήσουν στην ερώτηση:
- Ποια πιστεύετε ότι είναι τα συστατικά της επισιτιστικής ασφάλειας;

Τους δόθηκαν κάποιες κάρτες που αντιπροσωπεύουν τα πιθανά "συστατικά της επισιτιστικής ασφάλειας": κάποιες από αυτές είναι σωστές και κάποιες λανθασμένες. Είναι σαν να πρέπει να φτιάξουν την "απόδειξη" της Επισιτιστικής Ασφάλειας.

Οι κάρτες/συστατικά είναι: Αειφορία, Διαθεσιμότητα, Δικαίωμα στην τροφή, Ασφάλεια, Πρόσβαση, Κυριαρχία, Αξιοποίηση, Ποιότητα, Σταθερότητα, Καθαρά τρόφιμα και Οργανισμός.

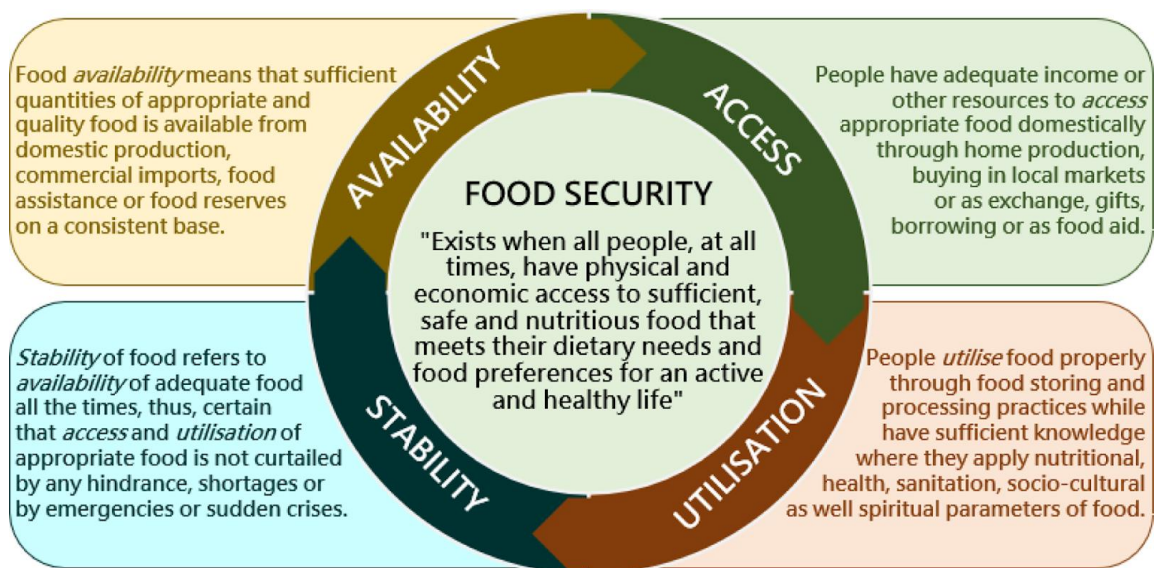
- Επιστροφή στους άλλους (10 λεπτά): Όταν όλοι οι συμμετέχοντες έχουν τελειώσει, ζητήστε από έναν από τους αρχηγούς να εξηγήσει τη λύση των υποομάδων σε όλους τους άλλους.
- Εξηγήστε (8 λεπτά): Εξηγήστε αργότερα τον ορισμό, χρησιμοποιώντας τις κάρτες και τις απαντήσεις των συμμετεχόντων.

Τέσσερις πυλώνες της επισιτιστικής ασφάλειας⁴⁵

⁴⁵ Πηγή:

<https://www.researchgate.net/publication/337665104/figure/fig1/AS:831357819293696@1575222558448/Food-security-framework-four-pillars-of-food-security.png>

Τέσσερις πυλώνες της επισιτιστικής ασφάλειας.⁴⁶

Τέσσερις πυλώνες της επισιτιστικής ασφάλειας.⁴⁷

⁴⁶ Πηγή: <https://>

⁴⁷ Πηγή: <https://potravinarstvo.com/journal1/index.php/potravinarstvo/article/download/1854/2219/13834>

Ορισμός:

"Επισιτιστική ασφάλεια υπάρχει όταν όλοι οι άνθρωποι, ανά πάσα στιγμή, έχουν φυσική και οικονομική πρόσβαση σε επαρκή, ασφαλή και θρεπτικά τρόφιμα που ανταποκρίνονται στις διατροφικές τους ανάγκες και προτιμήσεις για μια ενεργή και υγιή ζωή". (Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για τα Τρόφιμα, 1996)

Διαστάσεις:

- Διαθεσιμότητα: η ποσότητα τροφίμων που υπάρχει φυσικά σε μια χώρα ή περιοχή μέσω όλων των μορφών εγχώριας παραγωγής και εμπορικών εισαγωγών (συμπεριλαμβανομένης της επισιτιστικής βοήθειας).
- Πρόσβαση: Δυνατότητα των ανθρώπων να έχουν πρόσβαση σε διαθέσιμα τρόφιμα, η οποία εξαρτάται από την ικανότητα παραγωγής των δικών τους τροφίμων ή από την οικονομική δυνατότητα αγοράς τους ή από τα δικαιώματα που εξασφαλίζονται από τις δημόσιες αρχές.

Επίσης, φυσικοί παράγοντες όπως οι εγκαταστάσεις μεταφορών και αγοράς και κοινωνικοπολιτιστικοί παράγοντες όπως η πρόσβαση σε κοινούς πόρους, η κοινοτική αλληλεγγύη, οι διαφορές μεταξύ των φύλων...

- Χρήση: Για μια "ασφαλή και θρεπτική" διατροφή, τα τρόφιμα πρέπει να είναι καλής ποιότητας και ασφαλή. Το καθαρό νερό, η υγιεινή και η υγειονομική περίθαλψη, το επίπεδο διατροφικής ευαισθητοποίησης, η διατήρηση των τροφίμων είναι επίσης σημαντικά.
- Σταθερότητα: Οι άνθρωποι πρέπει να έχουν πρόσβαση σε επαρκή τρόφιμα ανά πάσα στιγμή. Δεν θα πρέπει να κινδυνεύουν να χάσουν την πρόσβαση σε τρόφιμα ως συνέπεια ξαφνικών σοκ (π.χ. οικονομική ή κλιματική κρίση), κυκλικών γεγονότων (π.χ. η περίοδος πείνας πριν από τη συγκομιδή), ανθρωπογενών εκτάκτων αναγκών ή διακυμάνσεων των τιμών. Η έννοια της σταθερότητας διέπει τις τρεις άλλες διαστάσεις.

ΒΗΜΑ 1.2 - Δικαίωμα στην τροφή

Ποιο νομίζετε ότι είναι το δικαίωμα στην τροφή;

> ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ορίσουν τι νομίζουν ότι είναι το Δικαίωμα στην τροφή πριν τους εξηγήσετε τον ορισμό. Γράψτε σε ένα flipchart ορισμένες λέξεις-κλειδιά. Κρατήστε την αφίσσα για την τελευταία δραστηριότητα.

Δικαίωμα στην τροφή: Το δικαίωμα σε επαρκή τροφή πραγματοποιείται όταν κάθε άνδρας, γυναίκα και παιδί, μόνος του ή σε κοινότητα με άλλους, έχει ανά πάσα στιγμή φυσική και οικονομική πρόσβαση σε επαρκή τροφή ή σε μέσα για την προμήθειά της.

- Γενικό σχόλιο 12 (Επιτροπή Οικονομικών, Κοινωνικών και Πολιτιστικών Δικαιωμάτων, CESCR, 1999).

Διατροφική κυριαρχία ⁴⁸

Το δικαίωμα στην επαρκή διατροφή, το οποίο εννοείται γενικά ως το δικαίωμα να τρέφεται κανείς με αξιοπρέπεια, είναι ένα διεθνές ανθρωπινό δικαίωμα που έχει καθιερωθεί εδώ και πολύ καιρό και για το οποίο έχουν δεσμευτεί πολλές χώρες. Τις τελευταίες δεκαετίες, ορισμένες χώρες έχουν αναπτύξει και εφαρμόσει συνταγματικές τροποποιήσεις, εθνικούς νόμους, στρατηγικές, πολιτικές και προγράμματα που στοχεύουν στην εκπλήρωση του συνόλου του δικαιώματος στην τροφή.

ΒΗΜΑ 1.3 - Και η διατροφική κυριαρχία;

Και τι γίνεται με τη διατροφική κυριαρχία;

> ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ορίσουν τι νομίζουν ότι είναι η κυριαρχία των τροφίμων πριν τους εξηγήσετε τον ορισμό. Γράψτε σε ένα flipchart ορισμένες λέξεις-κλειδιά. Κρατήστε την αφίσσα για την τελευταία δραστηριότητα.

Η διατροφική κυριαρχία είναι ένα διατροφικό σύστημα στο οποίο οι άνθρωποι που παράγουν, διανέμουν και καταναλώνουν τρόφιμα ελέγχουν επίσης τους μηχανισμούς και τις πολιτικές παραγωγής και διανομής τροφίμων. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με το σημερινό εταιρικό καθεστώς τροφίμων, στο οποίο οι εταιρείες και οι θεσμοί της αγοράς ελέγχουν το παγκόσμιο σύστημα τροφίμων. Η διατροφική κυριαρχία δίνει έμφαση στις τοπικές οικονομίες τροφίμων και στη βιώσιμη διαθεσιμότητα τροφίμων και επικεντρώνεται στα πολιτισμικά κατάλληλα τρόφιμα και πρακτικές. Η αλλαγή του κλίματος και οι διαταραγμένες διατροφικές συνήθειες επηρεάζουν δυσανάλογα τους αυτόχθονες πληθυσμούς και την πρόσβασή τους στις παραδοσιακές πηγές τροφίμων, ενώ συμβάλλουν σε υψηλότερα ποσοστά ορισμένων ασθενειών- για το λόγο αυτό, η διατροφική κυριαρχία επικεντρώνεται στους αυτόχθονες πληθυσμούς. Οι ανάγκες αυτές αντιμετωπίστηκαν τα

⁴⁸ Πηγή: [https://www.fao.org/fileadmin/user_upload/righttofood/images/large_PAH%20Conf%20\(1\).jpg](https://www.fao.org/fileadmin/user_upload/righttofood/images/large_PAH%20Conf%20(1).jpg)

τελευταία χρόνια από διάφορους διεθνείς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων των Ηνωμένων Εθνών, με αρκετές χώρες να υιοθετούν πολιτικές διατροφικής κυριαρχίας στο νόμο.

Οι επικριτές του ακτιβισμού της διατροφικής κυριαρχίας πιστεύουν ότι το σύστημα βασίζεται σε ανακριβείς βασικές παραδοχές, αγνοεί την προέλευση των προβλημάτων που στοχεύουν και μαστίζεται από την έλλειψη συναίνεσης για τις προτεινόμενες λύσεις.

Ο όρος "διατροφική κυριαρχία" επινοήθηκε για πρώτη φορά το 1996 από μέλη της Via Campesina, μιας διεθνούς οργάνωσης αγροτών, και αργότερα υιοθετήθηκε από διάφορους διεθνείς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένης της Παγκόσμιας Τράπεζας και των Ηνωμένων Εθνών.

Διατροφική κυριαρχία ⁴⁹

Τροφική κυριαρχία και Via Campesina⁵⁰

ΒΗΜΑ 1.4 - Κλιματική δικαιοσύνη

Ορίστε από κοινού τι σημαίνει κλιματική δικαιοσύνη

> ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

⁴⁹ Πηγή: <https://>

⁵⁰ Πηγή: <https://>

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ορίσουν τι πιστεύουν ότι είναι η Κλιματική Δικαιοσύνη πριν τους εξηγήσετε τον ορισμό. Γράψτε σε ένα flipchart ορισμένες λέξεις-κλειδιά. Κρατήστε την αφίσσα για την τελευταία δραστηριότητα.

Κλιματική δικαιοσύνη

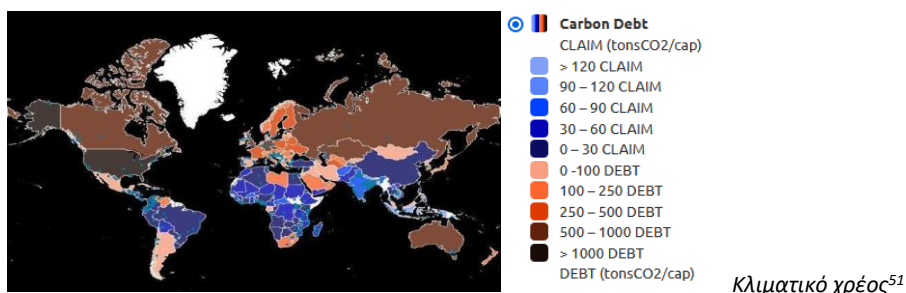
Η Κλιματική Δικαιοσύνη αναγνωρίζει τις δυσανάλογες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις κοινότητες χαμηλού εισοδήματος και στις έγχρωμες κοινότητες σε όλο τον κόσμο, τους ανθρώπους και τα μέρη που ευθύνονται λιγότερο για το πρόβλημα. Με άλλα λόγια, η Κλιματική Δικαιοσύνη είναι μια έννοια που αφορά τη δίκαιη κατανομή, το δίκαιο μοίρασμα και την ισότιμη κατανομή των βαρών της κλιματικής αλλαγής και τον μετριασμό και τις ευθύνες της για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Έχει περιγραφεί ότι περιλαμβάνει "ένα σύνολο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, τα οποία έχουν οι εταιρείες, τα άτομα και οι κυβερνήσεις έναντι των ευάλωτων ατόμων που θα πληγούν κατά τρόπο σημαντικά δυσανάλογα από την κλιματική αλλαγή".

Οι φορείς: χρέος για το κλίμα

Το χρέος για το κλίμα είναι το χρέος που λέγεται ότι οφείλουν οι ανεπτυγμένες χώρες στις αναπτυσσόμενες χώρες για τις ζημιές που προκλήθηκαν από τη δυσανάλογα μεγάλη συμβολή τους στην κλιματική αλλαγή. Οι ιστορικές παγκόσμιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, σε μεγάλο βαθμό από τις ανεπτυγμένες χώρες, συνιστούν σημαντικές απειλές για τις αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες είναι λιγότερο ικανές να αντιμετωπίσουν τις αρνητικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Ως εκ τούτου, ορισμένοι θεωρούν ότι οι ανεπτυγμένες χώρες οφείλουν στις αναπτυσσόμενες για τη δυσανάλογα μεγάλη συμβολή τους στην κλιματική αλλαγή.

ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

Εδώ υπάρχει ένας πολύ σαφής δυναμικός χάρτης όπου μπορείτε να δείτε τον εντοπισμό του χρέους για το κλίμα. Χάρτης για το κλιματικό χρέος: <https://ejatlas.org/featured/climate-debt>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2: ΣΤΟΧΟΙ, ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΛΑΪΣΙΟ

ΒΗΜΑ 2.1 - Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης

Γνωρίζετε τους ΣΒΑ; Ποιοι από αυτούς σχετίζονται με τα Βιώσιμα Συστήματα Τροφίμων;

⁵¹ Πηγή: <https://ejatlas.org/featured/climate-debt>

> ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

Ρωτήστε τους συμμετέχοντες αν γνωρίζουν τους ΣΒΑ και ποιοι από αυτούς σχετίζονται με το Αειφόρο Σύστημα Τροφίμων, πριν τους εξηγήσετε. Γράψτε σε ένα flipchart ορισμένες λέξεις-κλειδιά. Κρατήστε την αφίσσα για την τελευταία δραστηριότητα.

Ατζέντα 2030:

Η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, που εγκρίθηκε από όλα τα κράτη μέλη των Ηνωμένων Εθνών το 2015, παρέχει ένα κοινό σχέδιο για την ειρήνη και την ευημερία των ανθρώπων και του πλανήτη, τώρα και στο μέλλον. Στο επίκεντρό της βρίσκονται οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), οι οποίοι αποτελούν επείγουσα έκκληση για ανάληψη δράσης από όλες τις χώρες - αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες - σε μια παγκόσμια εταιρική σχέση. Αναγνωρίζουν ότι ο τερματισμός της φτώχειας και άλλων στερήσεων πρέπει να συμβαδίζει με στρατηγικές που βελτιώνουν την υγεία και την εκπαίδευση, μειώνουν την ανισότητα και τονώνουν την οικονομική ανάπτυξη - και όλα αυτά με την ταυτόχρονη αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τη διατήρηση των ωκεανών και των δασών μας.

Η παρούσα ανάλυση γνωρίζει ότι είναι απαραίτητο να εξετάζονται οι ΣΒΑ στο σύνολό τους/ως σύστημα, αλλά θα επικεντρωθεί μόνο στους πιο θεματικούς.

ΣΤΟΧΟΣ 2 - ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΠΕΙΝΑ

Τερματισμός της πείνας, επίτευξη επισιτιστικής ασφάλειας και καλύτερης διατροφής και προώθηση της βιώσιμης γεωργίας

SDG 2 ⁵²

- Στόχος 2.1:

Μέχρι το 2030, να τερματιστεί η πείνα και να εξασφαλιστεί η πρόσβαση όλων των ανθρώπων, ιδίως των φτωχών και των ατόμων σε ευάλωτες καταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των βρεφών, σε ασφαλή, θρεπτικά και επαρκή τρόφιμα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Στόχος 2.1, SDG 2 ⁵³

⁵² Πηγή: https://gm.v.gu.se/digitalAssets/1735/1735550_kombo2goals460.png

⁵³ Πηγή: <https://>

- Στόχος 2.3

Μέχρι το 2030, διπλασιασμός της γεωργικής παραγωγικότητας και των εισοδημάτων των μικρής κλίμακας παραγωγών τροφίμων, ιδίως των γυναικών, των αυτοχθόνων πληθυσμών, των οικογενειακών αγροτών, των κτηνοτρόφων και των αλιέων, μεταξύ άλλων μέσω της ασφαλούς και ισότιμης πρόσβασης στη γη, σε άλλους παραγωγικούς πόρους και εισροές, στη γνώση, στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, στις αγορές και στις ευκαιρίες για προστιθέμενη αξία και μη γεωργική απασχόληση.

Στόχος 2.3, SDG 2 ⁵⁴

- Στόχος 2.4

Μέχρι το 2030, εξασφάλιση βιώσιμων συστημάτων παραγωγής τροφίμων και εφαρμογή ανθεκτικών γεωργικών πρακτικών που αυξάνουν την παραγωγικότητα και την παραγωγή, συμβάλλουν στη διατήρηση των οικοσυστημάτων, ενισχύουν την ικανότητα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, τα ακραία καιρικά φαινόμενα, την ξηρασία, τις πλημμύρες και άλλες καταστροφές και βελτιώνουν σταδιακά την ποιότητα της γης και του εδάφους.

Στόχος 2.4, SDG 2 ⁵⁵

- Στόχος 2.5

Μέχρι το 2020, διατήρηση της γενετικής ποικιλομορφίας των σπόρων, των καλλιεργούμενων φυτών, των εκτρεφόμενων και εξημερωμένων ζώων και των συναφών άγριων ειδών, μεταξύ άλλων μέσω ορθής διαχείρισης και διαφοροποιημένων τραπεζών σπόρων και φυτών σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, και προώθηση της πρόσβασης και του δίκαιου και ισότιμου καταμερισμού των οφελών που προκύπτουν από τη χρήση των γενετικών πόρων και των συναφών παραδοσιακών γνώσεων, όπως έχει συμφωνηθεί διεθνώς.

⁵⁴Πηγή: <https://>

⁵⁵ Πηγή: https://www.google.com/url?q=https://sustainingdevelopment.com/wp-content/uploads/2020/03/GOAL_2_TARGET_2.4-300x159.png&sa=D&source=docs&ust=1698310656851262&usg=AOvVaw3HUghWKWKhU-_cFIqpMwn2

Σχήμα 13 - Στόχος 2.5, SDG 2 ⁵⁶

ΣΤΟΧΟΣ 12 - ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Εξασφάλιση βιώσιμων προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής

- Στόχος 12.1

Εφαρμογή του 10ετούς πλαισίου προγραμμάτων για βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής, με ανάληψη δράσης από όλες τις χώρες, με τις αναπτυγμένες χώρες να πρωτοστατούν, λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη και τις δυνατότητες των αναπτυσσόμενων χωρών.

Στόχος 12.1, SDG 12 ⁵⁷

- Στόχος 12.3

Μέχρι το 2030, μείωση κατά το ήμισυ της κατά κεφαλήν παγκόσμιας σπατάλης τροφίμων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτών και μείωση των απωλειών τροφίμων κατά μήκος των αλυσίδων παραγωγής και εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένων των απωλειών μετά τη συγκομιδή.

Σχήμα 15 - Στόχος 12.3, SDG 12 ⁵⁸

- Στόχος 12.α

Υποστήριξη των αναπτυσσόμενων χωρών για την ενίσχυση της επιστημονικής και τεχνολογικής τους ικανότητας ώστε να κινηθούν προς πιο βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής

⁵⁶ Πηγή: <https://>

⁵⁷ Πηγή: <https://>

⁵⁸ Πηγή: <https://>

Σχήμα 16 - Στόχος 12.α, SDG 12 ⁵⁹

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΑ ΒΙΩΣΙΜΑ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

ΒΗΜΑ 3.1 - Αστικό επίπεδο: Σύμφωνα αστικής πολιτικής τροφίμων του Μιλάνου

Ποιος γνωρίζει το MUFPP;

> ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

Ρωτήστε τους συμμετέχοντες τι πιστεύουν ότι μπορεί να είναι το Σύμφωνα Αστικής Πολιτικής Τροφίμων του Μιλάνου πριν τους εξηγήσετε τον ορισμό.

Γράψτε σε ένα flipchart μερικές λέξεις-κλειδιά. Κρατήστε την αφίσσα για την τελευταία δραστηριότητα.

> MUFPP

Το 2014, ο δήμαρχος του Μιλάνου αποφάσισε να δρομολογήσει ένα διεθνές πρωτόκολλο με στόχο την αντιμετώπιση ζητημάτων που σχετίζονται με τα τρόφιμα σε αστικό επίπεδο, το οποίο θα υιοθετηθεί από όσο το δυνατόν περισσότερες πόλεις του κόσμου. Το Σύμφωνα αστικής πολιτικής τροφίμων του Μιλάνου υπογράφηκε στις 15 Οκτωβρίου 2015 στο Μιλάνο από περισσότερες από 100 πόλεις. Αποτελεί μία από τις σημαντικότερες παρακαταθήκες της EXPO του Μιλάνου 2015.

Το Σύμφωνα αστικής πολιτικής τροφίμων του Μιλάνου είναι μια διεθνής συμφωνία των δημάρχων. Είναι κάτι περισσότερο από μια διακήρυξη, είναι ένα συγκεκριμένο εργαλείο εργασίας για τις πόλεις. Αποτελείται από ένα προοίμιο και ένα πλαίσιο δράσης που απαριθμεί 37 συνιστώμενες δράσεις, ομαδοποιημένες σε 6 κατηγορίες. Για κάθε συνιστώμενη δράση υπάρχουν συγκεκριμένοι δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου στην εφαρμογή του Συμφώνου. Τα βραβεία του Συμφώνου του Μιλάνου προσφέρουν συγκεκριμένα παραδείγματα των πολιτικών για τα τρόφιμα που εφαρμόζουν οι πόλεις σε κάθε μία από τις 6 κατηγορίες του Συμφώνου.

Οι ομάδες των συνιστώμενων δράσεων είναι:

- 1) Διακυβέρνηση: εξασφάλιση ευνοϊκού περιβάλλοντος για αποτελεσματική δράση

⁵⁹ Πηγή: <https://>

- 2) Βιώσιμες δίαιτες και διατροφή
- 3) Κοινωνική και οικονομική ισότητα
- 4) Παραγωγή τροφίμων
- 5) Προμήθεια και διανομή τροφίμων
- 6) Απόβλητα τροφίμων

MUFPP⁶⁰

Βήμα 3.2 - Επιστροφή

Επιστροφή: τι μάθαμε;

> ΣΕ ΥΠΟΟΜΑΔΕΣ

- Διαίρεση (5 λεπτά): Χωρίστε την ομάδα σε υποομάδες των 5 ατόμων και αφήστε τους να σκεφτούν τι έμαθαν σήμερα.
- Ερωτήσεις (15 λεπτά): Ειδικά, ζητήστε τους να απαντήσουν μαζί σε αυτές τις ερωτήσεις:
 - a. Πώς μπορούμε τώρα να ορίσουμε μαζί το Βιώσιμο Σύστημα Τροφίμων;
 - b. Ποιες είναι οι προκλήσεις του βιώσιμου συστήματος τροφίμων;
 - c. Ποιες πολιτικές ή πρωτοβουλίες σας ενδιαφέρουν περισσότερο;
- Χρησιμοποιήστε τις αφίσες: Οι αφίσες /flipcharts με τα σχόλια και τις απαντήσεις τους είναι ορατές και μπορούν να τις κοιτάζουν για να θυμηθούν κάποιες εισροές.

⁶⁰ Πηγή: <https://mufpp.eu/>

- Διευκόλυνση και περιβάλλον: Αφήστε τους να μιλήσουν μαζί, προσέχοντας οι ομάδες να εργάζονται σε ένα ασφαλές, φιλόξενο και θετικό περιβάλλον και κάθε μέλος να έχει τη δυνατότητα να μιλήσει και να ακουστεί.
- Επιστροφή (10 λεπτά): Ζητήστε από ένα μέλος κάθε υποομάδας να επιστρέψει γρήγορα τις απαντήσεις που έχουν δώσει μαζί στις ερωτήσεις.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Πριν εξηγήσει κάθε επίσημο ορισμό, ο εκπαιδευτής θα ζητήσει από τους συμμετέχοντες να οικοδομήσουν μαζί τον ορισμό αυτό. Μπορείτε να βρείτε με μωβ χρώμα το Α (Δραστηριότητες).

Μεθοδολογικές διαδικασίες:

Μη μετωπική εξήγηση, κριτική σκέψη, ομαδοσυνεργατική μάθηση, διαδικασία ερωτήσεων και απαντήσεων, ομαδική συζήτηση, συζήτηση σε υποομάδες, συζήτηση στην τάξη, οικοδόμηση του περιεχομένου, εύρεση των σωστών "συστατικών" ενός ορισμού και επιστροφή της εργασίας των υποομάδων στις υπόλοιπες.

Υλικά: εννοιολογικοί χάρτες, σχήμα, γεωγραφικοί χάρτες.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Ο ιδανικός αριθμός εκπαιδευτών είναι δύο.

Οι εκπαιδευτές θα πρέπει κατά προτίμηση να έχουν προηγούμενη εμπειρία και γνώσεις στους τομείς των βιώσιμων συστημάτων τροφίμων και θα πρέπει επίσης να είναι εξοικειωμένοι με μη τυπικές μεθοδολογίες μάθησης, όπως η κριτική σκέψη, η συνεργατική μάθηση σε ομάδες, η διαδικασία ερωτήσεων και απαντήσεων, η συζήτηση σε ομάδες, η συζήτηση σε υποομάδες, καθώς και με άλλες μεθόδους που ενθαρρύνουν τη μάθηση με βάση τις ικανότητες.

Ο ρόλος τους θα είναι να κάνουν ερωτήσεις, να δίνουν εξηγήσεις, να οργανώνουν δραστηριότητες σε υποομάδες και να διευκολύνουν την εργασία στις υποομάδες.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 2 συντονιστές/εκπαιδευτές ανά 20 συμμετέχοντες.

11. Αξιολόγηση

Οι συμμετέχοντες θα αξιολογήσουν τον εαυτό τους και τις ικανότητες που απέκτησαν στην τελευταία δραστηριότητα, απαντώντας στην ερώτηση "Τι μάθαμε;" και σε υποομάδες: Πώς

μπορούμε τώρα να ορίσουμε από κοινού το Αειφόρο Σύστημα Τροφίμων; - Ποιες είναι οι προκλήσεις του αειφόρου συστήματος τροφίμων; - Ποιες πολιτικές ή πρωτοβουλίες σας έχουν ενδιαφέρει περισσότερο;

Για την πρώτη αυτή Ενότητα, η αυτοαξιολόγηση είναι η καταλληλότερη αξιολόγηση.

12. Γενικές συστάσεις και παρατηρήσεις

Δεν είναι απαραίτητο να θίξετε όλα τα θέματα. Ο συντονιστής/εκπαιδευτής μπορεί να επιλέξει ορισμένα από αυτά, με βάση το πλαίσιο και τους ωφελούμενους. Ακολουθεί ένας πλήρης σχηματισμός γεμάτος έννοιες. Επίσης, επειδή ίσως κάποιες από αυτές μπορούν να συνεχιστούν και να επαναληφθούν σε άλλες Μονάδες.

Η διάρκεια κάθε επιμέρους δραστηριότητας είναι ενδεικτική. Ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων και το προφίλ τους, ο εκπαιδευτής μπορεί να αποφασίσει να αφιερώσει περισσότερο χρόνο στη μία και λιγότερο χρόνο στη μία ή την άλλη. Το ίδιο ισχύει και για τα προτεινόμενα θέματα- εάν το προφίλ και η εμπειρία των συμμετεχόντων απαιτούν μια πιο εμπεριστατωμένη μελέτη ενός θέματος, το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων μπορεί να τροποποιηθεί ώστε να γίνει πιο εξειδικευμένο.

Συνιστάται ιδιαίτερα στους εκπαιδευτές να γνωρίζουν και να προετοιμάζουν το περιεχόμενο πριν από τη διεξαγωγή της δραστηριότητας, καθώς τα επιχειρήματα που συζητούνται μπορεί να είναι πολύπλοκα και πρέπει να μεταφέρονται στους συμμετέχοντες όσο το δυνατόν πιο ξεκάθαρα και περιεκτικά. Δεν θα πρέπει να υποτεθεί ότι οι συμμετέχοντες έχουν ειδικές γνώσεις του θέματος, οπότε μπορεί να είναι απαραίτητο να ξεκινήσουν από λιγότερο τεχνικές έννοιες και εξηγήσεις.

Μονάδα κατάρτισης #2 - Κλιματική αλλαγή και συστήματα τροφίμων

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης "Αειφόρα συστήματα τροφίμων".

2. Περιγραφή

Αυτή η ενότητα χωρίζεται σε δύο δραστηριότητες. Η πρώτη είναι αφιερωμένη σε έναν κύκλο μελέτης σχετικά με τους συσχετισμούς μεταξύ της κλιματικής αλλαγής και των συστημάτων διατροφής. Συγκεκριμένα, θα πραγματοποιηθούν τρία βήματα σχετικά με:

- Πώς εκδηλώνεται η κλιματική αλλαγή σε διάφορες περιοχές, με έμφαση στο τι συμβαίνει στην Ευρώπη,
- Ο αντίκτυπος της κλιματικής αλλαγής στα συστήματα τροφίμων και αντίστροφα, με έμφαση στο λεγόμενο "Cascading Effect".
- Οι τελευταίες στρατηγικές που αναπτύχθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση για το θέμα αυτό.

Σε αυτή την πρώτη φάση, θα χρησιμοποιηθεί μια μικτή μεθοδολογία, η οποία θα συνδυάζει τη μεθοδολογία των διαλέξεων (σε μικρότερο βαθμό) και τη συμμετοχική συζήτηση, με την υποστήριξη οπτικού υλικού, που αποσκοπεί στο να δημιουργήσει τις βάσεις ορισμένων θεωρητικών γνώσεων και να κάνει τους συμμετέχοντες να προβληματιστούν σχετικά με τη σχέση της κλιματικής αλλαγής και των διατροφικών συστημάτων.

Η δεύτερη δραστηριότητα είναι μια συνεργατική ομαδική εργασία που θα οδηγήσει τους συμμετέχοντες να γνωρίσουν και να εργαστούν με στρατηγικές μετριασμού και προσαρμογής για τις επιπτώσεις που αναφέρθηκαν προηγουμένως, ενθαρρύνοντας τη δημιουργική τους σκέψη και τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και συνδέοντας θεωρητικά και επιστημονικά επιχειρήματα με εναλλακτικές λύσεις για πραγματική δράση.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 3 ώρες, οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

Μπλοκ 1: Κύκλος μελέτης: Συστήματα Τροφίμων: Κατανόηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα συστήματα τροφίμων	1 ώρα και 30 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Συνεργατική ομαδική εργασία: Μέτρα προσαρμογής & μετριασμού	1 ώρα και 30 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Χώρος: ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων, με καρέκλες σε κυκλική διάταξη και στη συνέχεια δημιουργία μικρών ομάδων.
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας ή μεγάλη οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και βίντεο. Ηχεία για να διασφαλίζεται ότι ο ήχος από τα βίντεο και τις παρουσιάσεις είναι σαφής σε όλους τους συμμετέχοντες. Πρόσβαση στο Διαδίκτυο.
- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

- Εξάσκηση στη χρήση της ολιστικής σκέψης για τον προβληματισμό σχετικά με τους κύριους παράγοντες που συνδέουν την κλιματική κρίση με τη βιομηχανία τροφίμων και τις καταναλωτικές συνήθειες, εισάγοντας ορισμένα πλαίσια ανάλυσης, όπως το αλυσιδωτό αποτέλεσμα,
- Αναλύστε τις κύριες πολιτικές και στρατηγικές που αναπτύσσει η Ευρωπαϊκή Ένωση,
- Ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της ικανότητας εργασίας σε ομάδες, μέσω της ανταλλαγής ιδεών και του ανεξάρτητου καταμερισμού καθηκόντων και αρμοδιοτήτων,
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης των συμμετεχόντων σχετικά με τον αντίκτυπο των Συστημάτων Τροφίμων στην κλιματική αλλαγή και τις πιθανές εναλλακτικές λύσεις, στρατηγικές μετριασμού και προσαρμογής για την αντιμετώπιση του αντίκτυπου αυτού

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Ειδικές ικανότητες:

- Βασικές γνώσεις σχετικά με τον αντίκτυπο της αγροδιατροφικής αλυσίδας στην κλιματική αλλαγή.
- Γνώση των φάσεων, των φορέων και των αλληλεπιδράσεων της αγροδιατροφικής αλυσίδας.

Γενικές ικανότητες:

- Ικανότητα κριτικής σκέψης (Ικανότητα αμφισβήτησης και επιχειρηματολογίας εννοιών, ιδεών και καταστάσεων και διάκρισης πλάνων, ασυνεπειών και λογικών σφαλμάτων), μέσω της κριτικής ανάλυσης του αλυσιδωτού αποτελέσματος και, ιδίως, κατά τη διάρκεια της δεύτερης δραστηριότητας των μέτρων μετριασμού και προσαρμογής.

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

Αυτή η ενότητα θα χωριστεί σε δύο κύριες δραστηριότητες που θα χωριστούν σε διαφορετικά στάδια

ΜΠΛΟΚ 1: ΚΥΚΛΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΣΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΒΗΜΑ 1.1 - Σενάρια κλιματικής αλλαγής για τις περιφέρειες της ΕΕ

Ο εκπαιδευτής θα εισάγει τους συμμετέχοντες στο θέμα, παρουσιάζοντας τον προτεινόμενο χάρτη (βλ. πόρο 1) που απεικονίζει τις κλιματικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις διάφορες περιοχές της Ευρώπης, και στη συνέχεια θα τους ζητήσει να σκεφτούν και να μοιραστούν κάποια παραδείγματα που μπορεί να γνωρίζουν σχετικά με τις περιγραφόμενες επιπτώσεις, ιδίως στο τοπικό τους πλαίσιο. (Περίπου 20 λεπτά)

- Εάν οι συμμετέχοντες δεν βρουν παραδείγματα, ο εκπαιδευτής μπορεί να έχει προετοιμάσει κάποια, κατά προτίμηση σχετικά με το τοπικό πλαίσιο.
- Ο εκπαιδευτής θα βρει έναν συγκεντρωτικό πίνακα (βλ. πόρο 2) με τις κύριες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε κάθε περιοχή. Δεν είναι απαραίτητο να μιλήσετε για όλες αυτές, και ανάλογα με τη σύνθεση της ομάδας και τα ενδιαφέροντα των συμμετεχόντων, η συζήτηση μπορεί να επικεντρωθεί περισσότερο σε μια συγκεκριμένη περιοχή ή επιπτώσεις. Θα είναι

καθήκον του εκπαιδευτή να διεξάγει τη συζήτηση ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των συμμετεχόντων.

Μετά από μια σύντομη συζήτηση, θα ζητηθεί από κάθε συμμετέχοντα να γράψει σε ένα αυτοκόλλητο σημείωμα ποια είναι κατά τη γνώμη του η πιο σημαντική επίδραση της κλιματικής αλλαγής στο σύστημα τροφίμων (για παράδειγμα: αύξηση της τιμής των προϊόντων). Θα το κολλήσουν σε ένα flipchart (ή ακόμη και στον τοίχο) και ο εκπαιδευτής θα τα διαβάσει δυνατά, αναζητώντας παρόμοια επιχειρήματα και εισάγοντας το δεύτερο μέρος της δραστηριότητας. (Περίπου 20 λεπτά)

ΒΗΜΑ 1.2 - Το κλιμακωτό αποτέλεσμα

Ο εκπαιδευτής θα παρουσιάσει την έννοια του Cascading Effect προσπαθώντας να διεγείρει μια συζήτηση με τους συμμετέχοντες.

- Οι πληροφορίες μπορούν να αντληθούν από την έκθεση ΕΟΠ αριθ. 4/2019.
- Έχει συμπεριληφθεί υποστηρικτικό υλικό (πόρος 3). Αυτό το γραφικό θα πρέπει να προβάλλεται/εκτυπώνεται σε μεγάλο μέγεθος και να προβάλλεται καθ' όλη τη διάρκεια της επεξήγησης.
- Τα ερωτήματα που θα καθοδηγήσουν τη συζήτηση θα είναι:
 - a. *Υπάρχουν παραδείγματα που σας έρχονται στο μυαλό από περιπτώσεις ή/και μέρη όπου έχετε παρατηρήσει επιπτώσεις στο σύστημα διατροφής που προκλήθηκαν από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής; Ο εκπαιδευτής μπορεί να εμπλουτίσει τη συζήτηση με ένα συγκεκριμένο παράδειγμα των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα συστήματα τροφίμων, εάν οι συμμετέχοντες δεν γνωρίζουν κάποιο. (π.χ. το μπλε καβούρι στις ακτές της Μεσογείου, το οποίο έχει έρθει από τη Βόρεια Αμερική, πολλαπλασιάζεται χάρη στις ολοένα και πιο θερμές θερμοκρασίες λόγω της υπερθέρμανσης του πλανήτη, δεν έχει φυσικούς θηρευτές εδώ, οπότε εναλλάσσει το θαλάσσιο οικοσύστημα, εξαντλεί την αγορά ψαριών και κατά συνέπεια τους εργαζόμενους στην αλιευτική βιομηχανία, ή η εξαφάνιση των μελισσών και η δυσκολία των αγροτών λόγω της ανεπαρκούς επικονίασης).*
 - b. *Σε ποιο στάδιο του καταρράκτη μπορούν να δράσουν αποτελεσματικότερα οι φορείς χάραξης πολιτικής ή/και οι καταναλωτές; Για να απαντήσουν σε αυτό το ερώτημα, οι συμμετέχοντες θα κληθούν να επιλέξουν ένα αυτοκόλλητο και να το τοποθετήσουν στο τμήμα του προβαλλόμενου/εκτυπωμένου γραφήματος που απαντά στο ερώτημα. Αφού απαντήσουν όλοι οι συμμετέχοντες, οι εκπαιδευτές θα επισημάνουν τις ομοιότητες/διαφορές στις απαντήσεις και θα τους ζητήσουν να τις αιτιολογήσουν.*

ΒΗΜΑ 1.3 - Οι τελευταίες στρατηγικές που αναπτύχθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Σε αυτό το σημείο της δραστηριότητας, οι εκπαιδευτές θα πρέπει να παρουσιάσουν τις πολιτικές της ΕΕ για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

- Έκθεση ΕΟΠ αριθ. 4/2019

- Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία,
- Στρατηγική "από το αγρόκτημα στο πιρούνι",
- Στρατηγική βιοποικιλότητας για το 2030.

Οι εκπαιδευτές μπορούν να προετοιμάσουν κάποιο συνοδευτικό υλικό που θα προβάλλεται με τα κύρια σημεία των πολιτικών ή απλώς να τα εξετάσουν όλα κατά τη διάρκεια της συζήτησης με τους συμμετέχοντες.

Οι εκπαιδευτές μπορούν να επιλέξουν να επικεντρωθούν σε μία μόνο στρατηγική/ πολιτική, ανάλογα με το ενδιαφέρον της ομάδας. Προτείνουμε να επιλέξετε αυτή που ταιριάζει περισσότερο στα ενδιαφέροντα και τους τομείς εργασίας των συμμετεχόντων, αν και θα πρέπει να αναφερθούν όλες, ώστε να καταστεί η δραστηριότητα πιο ολοκληρωμένη.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ & ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΥ

Σε αυτό το δεύτερο μέρος της ενότητας, οι συμμετέχοντες καλούνται να χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν και τη φαντασία τους για να σκεφτούν το θέμα της κλιματικής αλλαγής με προτασιακό, πρακτικό και πραγματολογικό τρόπο.

ΒΗΜΑ 1.1 - Προσδιορισμός προβλημάτων επισιτιστικής ασφάλειας.

Οι συμμετέχοντες θα χωριστούν σε ομάδες (τουλάχιστον 3, το πολύ 5 ανά ομάδα) και κάθε ομάδα θα πρέπει να επιλέξει μια περιοχή του προηγούμενου χάρτη (πόρος 1) για να εργαστεί. Θα πρέπει να προσδιορίσουν ποια είναι τα προβλήματα επισιτιστικής ασφάλειας που προκύπτουν σε αυτή την περιοχή, τα οποία σχετίζονται με τις κλιματικές επιπτώσεις που περιγράφηκαν προηγουμένως, και να συντάξουν έναν κατάλογο. (Περίπου 20 λεπτά)

Σε αυτή τη φάση, οι εκπαιδευτές μπορούν να συμβουλευθούν τους συμμετέχοντες να εργαστούν στην περιοχή της χώρας τους, δεδομένου ότι μπορεί να τους είναι πιο οικεία. Δεν υπάρχουν περιορισμοί για όλες τις ομάδες που εργάζονται στην ίδια περιοχή. Εάν δεν έχουν αρκετά προβλήματα, οι εκπαιδευτές μπορούν να τα προσφέρουν, κατά τη διάρκεια αυτού του μέρους ή στο επόμενο μέρος της συζήτησης.

Μόλις όλες οι ομάδες τελειώσουν, θα μοιραστούν τον κατάλογο με την υπόλοιπη ομάδα και οι εκπαιδευτές και οι συμμετέχοντες θα έχουν το περιθώριο να σχολιάσουν τα προβλήματα που εντοπίστηκαν και να προσθέσουν κάποια άλλα που δεν έχουν αναφερθεί (περίπου 20 λεπτά).

ΒΗΜΑ 1.2 - Ιδεοληψία στρατηγικών προσαρμογής ή/και μετριασμού.

Σε αυτή τη φάση, εργαζόμενοι στις ίδιες ομάδες, οι συμμετέχοντες θα πρέπει να σκεφτούν τουλάχιστον 2 διαφορετικά μέτρα προσαρμογής ή μετριασμού για τα προβλήματα που είχαν εντοπιστεί προηγουμένως, τα οποία θα ανήκουν στους ακόλουθους τομείς (περίπου 20 λεπτά):

- Δράσεις προσαρμογής για τη φυτική παραγωγή
- Δράσεις προσαρμογής στον τομέα της κτηνοτροφίας

- Δράσεις για την έρευνα, την κατάρτιση και την εκπαίδευση
- Δράσεις για τη βελτίωση της διαχείρισης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- Δράσεις επικοινωνίας

Ανάλογα με τα εντοπισμένα προβλήματα, ορισμένες περιοχές δεν θα αντιμετωπιστούν. Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι κάθε ομάδα συμμετεχόντων προβληματίζεται τουλάχιστον για 2 διαφορετικούς τομείς που αναφέρονται παραπάνω- και δεν υπάρχουν περιορισμοί για πολλές ομάδες να εργαστούν στους ίδιους τομείς, δεδομένου ότι μπορεί να έχουν εντοπίσει παρόμοια προβλήματα στο προηγούμενο μέρος.

Μόλις οι ομάδες συμφωνήσουν στις στρατηγικές, θα επιλέξουν έναν ομιλητή, ο οποίος θα έχει 5 λεπτά για να παρουσιάσει τις στρατηγικές στους άλλους. Οι εκπαιδευτές μπορούν να παρέχουν ανατροφοδότηση και να ζητούν τις συνεισφορές των άλλων συμμετεχόντων (περίπου 20 λεπτά).

Για το τέλος, ο εκπαιδευτής θα κάνει μια τελική ανακεφαλαίωση των εννοιών, ικανοτήτων και δεξιοτήτων πάνω στις οποίες οι συμμετέχοντες εργάστηκαν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας (περίπου 10 λεπτά).

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Οι δραστηριότητες θα ακολουθήσουν διαφορετικές μεθοδολογικές διαδικασίες:

- Το μετωπικό μάθημα (σε μικρότερο βαθμό), μέσω της χρήσης χαρτών και γραφικών,
- Συζήτηση, η οποία διεγείρει την κριτική σκέψη και την ανταλλαγή ιδεών και εμπλουτίζει το σύνολο των γνώσεων σχετικά με το θέμα,
- Επίλυση προβλημάτων, τόνωση της δημιουργικής σκέψης,
- Και συνεργατική ομαδική εργασία με τη μορφή παιχνιδιών, για την εξάσκηση της ακρόασης, της ηγεσίας, της αμοιβαίας υποστήριξης και των δεξιοτήτων διατομεακής και διαπροσωπικής σκέψης.

Χρησιμοποιούνται διαφορετικές μεθοδολογικές διαδικασίες ώστε τα θέματα που εξετάζονται να μπορούν να γίνουν κατανοητά από κάθε συμμετέχοντα, να αποκτηθούν, να εμπλουτιστούν με τις προσωπικές τους γνώσεις και να μοιραστούν με τους συμμετέχοντες και τους εκπαιδευτές, ενώ παράλληλα προάγεται η ικανότητα ολιστικής θεώρησης ενός πολύπλοκου προβλήματος, προσθέτοντας νέες προοπτικές.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Ο ιδανικός αριθμός εκπαιδευτών είναι δύο. Οι εκπαιδευτές θα πρέπει κατά προτίμηση να έχουν προηγούμενη εμπειρία και γνώσεις στους τομείς της κλιματικής αλλαγής και των επισιτιστικών συστημάτων- και θα πρέπει επίσης να είναι εξοικειωμένοι με μεθοδολογίες μη τυπικής μάθησης, όπως η κριτική σκέψη, η επίλυση προβλημάτων και η ομαδοσυνεργατική μάθηση, καθώς και με άλλες μεθόδους που ενθαρρύνουν τη μάθηση με βάση τις ικανότητες.

Ο ρόλος τους θα είναι ως επί το πλείστον η διευκόλυνση των δραστηριοτήτων, εκτός από το πρώτο μέρος, όπου θα πρέπει να παρουσιάσουν στους συμμετέχοντες επιστημονικά τεκμηριωμένες γνώσεις σχετικά με το θέμα. Συνεπώς, οι εκπαιδευτές θα πρέπει επίσης να διαθέτουν δεξιότητες δημόσιας ομιλίας και την ικανότητα να μεταφέρουν με σαφήνεια περιεχόμενο κάποιας πολυπλοκότητας.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 2 συντονιστές/εκπαιδευτές ανά 20 συμμετέχοντες.

11. Αξιολόγηση

Αξιολόγηση από ομότιμους

Μετά τη δεύτερη δραστηριότητα, οι συμμετέχοντες θα πρέπει να απαντήσουν σε ορισμένες ερωτήσεις για να αυτοαξιολογήσουν την πρόοδο που σημείωσαν κατά τη διάρκεια των δύο δραστηριοτήτων στις ικανότητες που εξετάστηκαν.

Ερωτηματολόγια και έρευνες

Οι εκπαιδευτές μπορούν να διεξάγουν την αξιολόγηση online ή offline .⁶¹

Για την ηλεκτρονική έκδοση: Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν τα κινητά τους τηλέφωνα για να αποκτήσουν πρόσβαση σε μια διαδικτυακή δημοσκόπηση/ερωτηματολόγιο που δημιουργήθηκε από τους εκπαιδευτές.

Για την offline έκδοση: Οι εκπαιδευτές μπορούν να παρέχουν το ερωτηματολόγιο με τις ίδιες ερωτήσεις σε έντυπη μορφή. Τα ερωτηματολόγια θα απαντηθούν ανώνυμα και στις δύο εκδόσεις.

Η αξιολόγηση της δραστηριότητας δεν προβλέπεται εντός των 3 ωρών δραστηριότητας.

⁶¹ Το ερωτηματολόγιο είναι διαθέσιμο στην εργαλειοθήκη.

12. Γενικές συστάσεις και παρατηρήσεις

Η διάρκεια κάθε επιμέρους δραστηριότητας είναι ενδεικτική. Ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων και το προφίλ τους, ο εκπαιδευτής μπορεί να αποφασίσει να αφιερώσει περισσότερο χρόνο στη μία και λιγότερο χρόνο στη μία ή την άλλη. Το ίδιο ισχύει και για τα προτεινόμενα θέματα- εάν το προφίλ και η εμπειρία των συμμετεχόντων απαιτούν μια πιο εμπεριστατωμένη μελέτη ενός θέματος, το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων μπορεί να τροποποιηθεί ώστε να γίνει πιο εξειδικευμένο.

Συνιστάται ιδιαίτερα στους εκπαιδευτές να γνωρίζουν και να προετοιμάζουν το περιεχόμενο πριν από τη διεξαγωγή της δραστηριότητας, καθώς τα επιχειρήματα που συζητούνται μπορεί να είναι πολύπλοκα και πρέπει να μεταφέρονται στους συμμετέχοντες όσο το δυνατόν πιο ξεκάθαρα και περιεκτικά. Δεν θα πρέπει να υποτεθεί ότι οι συμμετέχοντες έχουν ειδικές γνώσεις του θέματος, οπότε μπορεί να είναι απαραίτητο να ξεκινήσουν από λιγότερο τεχνικές έννοιες και εξηγήσεις.

Μονάδα κατάρτισης #3 - Αειφόρος εφοδιαστική αλυσίδα και κατανάλωση τροφίμων

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης "Αειφόρα συστήματα τροφίμων".

2. Περιγραφή

Αυτή η Ενότητα χωρίζεται σε τρεις δραστηριότητες:

- Στη δραστηριότητα 1 οι εκπαιδευόμενοι θα μάθουν για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), ποιοι από αυτούς είναι σχετικοί με τα συστήματα τροφίμων και πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση μιας αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων και για τον καθορισμό δράσεων για τη βελτίωση της βιωσιμότητας όσον αφορά την περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική βιωσιμότητα.
- Στη δραστηριότητα 2 οι μαθητές θα ασχοληθούν με την Ανάλυση Κύκλου Ζωής (ΑΚΖ) και τα διάφορα στάδια, θα αναλύσουν και θα συζητήσουν τις προκλήσεις βιωσιμότητας σε κάθε στάδιο του κύκλου ζωής ενός συγκεκριμένου προϊόντος.
- Στη δραστηριότητα 3, θα μάθουν για το αποτύπωμα άνθρακα για να υπολογίσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και να αναλύσουν πώς μπορούν να μειωθούν κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού. Θα συζητήσουν επίσης το ρόλο των καταναλωτών και των κυβερνήσεων στη διασφάλιση της βιωσιμότητας.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 3 ώρες, οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

Δραστηριότητα 1: Οι ΣΒΑ και πώς σχετίζονται με το παγκόσμιο σύστημα τροφίμων	1 ώρα
Δραστηριότητα 2: Κύκλοι ζωής των προϊόντων	1 ώρα
Δραστηριότητα 3: Ανάλυση ανθρακικού αποτυπώματος για βιώσιμη κατανάλωση	1 ώρα

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Χώρος: ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων, με καρέκλες σε κυκλική διάταξη και στη συνέχεια δημιουργία μικρών ομάδων.
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας ή μεγάλη οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και βίντεο. Ηχεία για να διασφαλίζεται ότι ο ήχος από τα βίντεο και τις παρουσιάσεις είναι σαφής σε όλους τους συμμετέχοντες. Πρόσβαση στο Διαδίκτυο.
- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Πηγές που αφορούν τη συγκεκριμένη μονάδα:
 - a. Δραστηριότητα 1: Εκτυπώσεις όλων των SDGs⁶²
 - b. Δραστηριότητα 2 και 3: μεγάλα χαρτιά για να σχεδιάσουν οι συμμετέχοντες τους κύκλους ζωής τους και να υπάρχει αρκετός χώρος για σχόλια .⁶³
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

Στόχος αυτής της ενότητας είναι να παράσχει στους εκπαιδευτές ειδικές γνώσεις σχετικά με τον τρόπο καθοδήγησης των εκπαιδευομένων στην αξιολόγηση της βιωσιμότητας των αλυσίδων εφοδιασμού τροφίμων, την κατανόηση του ρόλου των ενδιαφερομένων μερών κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού και τον τρόπο έναρξης δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης των καταναλωτών, μέσω ενός συνδυασμού παρουσιάσεων και δραστηριοτήτων μάθησης που βασίζονται σε παιχνίδια.

- Δραστηριότητα 1 Στόχος: Κριτική ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι ΣΒΑ συνδέονται με την παγκόσμια αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων
- Δραστηριότητα 2 Στόχος: Κατανόηση του ρόλου των ενδιαφερομένων μερών κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού και ανάλυση των προκλήσεων και των ευκαιριών που προκύπτουν από αυτήν για τη βιωσιμότητα
- Δραστηριότητα 3 Στόχος: Κατανόηση του αντίκτυπου των αλυσίδων παραγωγής τροφίμων στην κλιματική αλλαγή μέσα από το πρίσμα των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανάλυση του ρόλου των καταναλωτών και των κυβερνήσεων στη διασφάλιση της βιωσιμότητας στην παραγωγή τροφίμων.

⁶² Διαθέσιμο στην εργαλειοθήκη

⁶³ Διαθέσιμο στην εργαλειοθήκη

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Ειδικές ικανότητες:

- Γνώση των φάσεων, των φορέων και των αλληλεπιδράσεων της αγροδιατροφικής αλυσίδας
- Βασικές γνώσεις σχετικά με τον αντίκτυπο της αγροδιατροφικής αλυσίδας στην κλιματική αλλαγή

Γενικές ικανότητες:

- Ικανότητα κριτικής σκέψης (Ικανότητα αμφισβήτησης και επιχειρηματολογίας εννοιών, ιδεών και καταστάσεων και διάκρισης πλάνων, ασυνεπειών και λογικών παραλογισμών)

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: ΤΑ SDGS ΚΑΙ ΠΩΣ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΒΗΜΑ 1.1 - Παγοθράυσης

ΒΗΜΑ 1.2 - Παρουσίαση των SDGs

Οι εκπαιδευτές μπορούν να προετοιμάσουν τη δική τους με βάση το υλικό ή/και να προετοιμάσουν και να προβάλουν ένα βίντεο.

ΒΗΜΑ 1.3 -

Χωρίστε την ομάδα σε μικρότερες ομάδες των 3-4 ατόμων η κάθε μία, μοιραστείτε τα εκτυπωμένα φύλλα των ΣΒΑ μεταξύ των ομάδων και ζητήστε τους να κάνουν καταιγισμό ιδεών για το πώς κάθε ΣΒΑ σχετίζεται με το παγκόσμιο διατροφικό σύστημα, παίρνοντας το παράδειγμα ενός προϊόντος που διακινείται παγκοσμίως, όπως το κακάο, ο καφές, οι μπανάνες, το ρύζι κ.λπ. Κάθε ομάδα μπορεί να επιλέξει ένα προϊόν και να συζητήσει πώς οι ΣΒΑ στο τραπέζι της σχετίζονται με την παραγωγή αυτού του προϊόντος. Μπορούν να γράψουν τις σκέψεις τους στα φύλλα SDG. (15 λεπτά)

ΒΗΜΑ 1.4 -

Μετά το πέρας του χρόνου συγκεντρώστε ξανά τις ομάδες και ζητήστε τους να τοποθετήσουν σε ένα τραπέζι τους ΣΒΑΑ στους οποίους βρήκαν ξεκάθαρα μια σύνδεση, στο δεύτερο όπου θα μπορούσαν να βρουν κάποιες συνδέσεις και στο τρίτο εκείνους στους οποίους δεν βρήκαν καμία σύνδεση. Πηγαίνετε από τραπέζι σε τραπέζι με όλη την ομάδα ξεκινώντας από εκείνο με τις πιο σαφείς συνδέσεις και αφήστε την ομάδα να εξηγήσει τι βρήκε, οι υπόλοιποι συμμετέχοντες

μπορούν επίσης να προσθέσουν τις σκέψεις τους. Ο συντονιστής μπορεί να προσθέσει πρόσθετες πληροφορίες και επεξηγήσεις, αν χρειαστεί. (30 λεπτά)

Υλικά για τους εκπαιδευτές:

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), γνωστοί και ως Παγκόσμιοι Στόχοι, είναι ένα σύνολο 17 αλληλένδετων στόχων που θεσπίστηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη το 2015 ως μέρος της Ατζέντας 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Οι στόχοι αυτοί έχουν σχεδιαστεί για να αντιμετωπίσουν ένα ευρύ φάσμα παγκόσμιων προκλήσεων και ζητημάτων, με στόχο τη δημιουργία ενός πιο δίκαιου, βιώσιμου και ευημερούντος κόσμου έως το 2030. Οι ΣΒΑ αποτελούν ένα πλαίσιο για τη διεθνή συνεργασία και δράση, το οποίο περιλαμβάνει κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις της ανάπτυξης. Ακολουθούν οι 17 ΣΒΑ:

- 1) No Poverty (Τέλος στη φτώχεια σε όλες τις μορφές της παντού)
- 2) Μηδενική πείνα (Τερματισμός της πείνας, επίτευξη επισιτιστικής ασφάλειας και καλύτερης διατροφής και προώθηση της βιώσιμης γεωργίας)
- 3) Καλή υγεία και ευημερία (Εξασφάλιση υγιούς ζωής και προώθηση της ευημερίας για όλους σε όλες τις ηλικίες)
- 4) Ποιοτική εκπαίδευση (εξασφάλιση ποιοτικής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και ισότιμη εκπαίδευσης και προώθηση ευκαιριών δια βίου μάθησης για όλους)
- 5) Ισότητα των φύλων (Επίτευξη της ισότητας των φύλων και ενδυνάμωση όλων των γυναικών και των κοριτσιών)
- 6) Καθαρό νερό και αποχέτευση (Διασφάλιση της διαθεσιμότητας και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού και της αποχέτευσης για όλους)
- 7) Προσιτή και καθαρή ενέργεια (εξασφάλιση πρόσβασης σε προσιτή, αξιόπιστη, βιώσιμη και σύγχρονη ενέργεια για όλους)
- 8) Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη (Προώθηση της διαρκούς, χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, της πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης και της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους)
- 9) Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές (Δημιουργία ανθεκτικών υποδομών, προώθηση της χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμης εκβιομηχάνισης και προώθηση της καινοτομίας)
- 10) Μείωση των ανισοτήτων (Μείωση των ανισοτήτων εντός και μεταξύ των χωρών)
- 11) Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες (Να καταστούν οι πόλεις και οι οικισμοί χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλείς, ανθεκτικές και βιώσιμες)
- 12) Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή (εξασφάλιση βιώσιμων προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής)
- 13) Δράση για το κλίμα (Ανάληψη επείγουσας δράσης για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της)

-
- 14)** Life Below Water (Διατήρηση και βιώσιμη χρήση των ωκεανών, των θαλασσών και των θαλάσσιων πόρων για βιώσιμη ανάπτυξη)
 - 15)** Η ζωή στη γη (προστασία, αποκατάσταση και προώθηση της βιώσιμης χρήσης των χερσαίων οικοσυστημάτων, βιώσιμη διαχείριση των δασών, καταπολέμηση της ερημοποίησης, ανακοπή και αντιστροφή της υποβάθμισης της γης και ανακοπή της απώλειας της βιοποικιλότητας)
 - 16)** Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί (Προώθηση ειρηνικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών για βιώσιμη ανάπτυξη, παροχή πρόσβασης στη δικαιοσύνη για όλους και οικοδόμηση αποτελεσματικών, υπεύθυνων και χωρίς αποκλεισμούς θεσμών σε όλα τα επίπεδα).
 - 17)** Συμπράξεις για τους στόχους (Ενίσχυση των μέσων υλοποίησης και αναζωογόνηση της παγκόσμιας εταιρικής σχέσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη)

Καθένας από τους 17 ΣΒΑ έχει συγκεκριμένους στόχους και δείκτες για τη μέτρηση της προόδου και είναι αλληλένδετος, αναγνωρίζοντας ότι η πρόοδος σε έναν τομέα συχνά εξαρτάται από την πρόοδο σε άλλους. Οι ΣΒΑ παρέχουν ένα παγκόσμιο πλαίσιο για τις κυβερνήσεις, τους οργανισμούς και τα άτομα να συνεργαστούν για την αντιμετώπιση ορισμένων από τις πιο πιεστικές προκλήσεις του κόσμου και την οικοδόμηση ενός πιο βιώσιμου και δίκαιου μέλλοντος.

Στην εργαλειοθήκη, ο εκπαιδευτής θα βρει ένα ευρύ φάσμα υλικού για να ενισχύσει τις γνώσεις του σχετικά με τους ΣΒΑ και την Ατζέντα 2030.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2: ΚΥΚΛΟΙ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Σε αυτή την ενότητα, εισάγουμε την έννοια των κύκλων ζωής των προϊόντων για να βοηθήσουμε τους εκπαιδευόμενους να κατανοήσουν την πολυπλοκότητα των παραγόντων κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων κατά την εξέταση της βιωσιμότητάς τους. Θα παρουσιαστούν διάφορες έννοιες των κύκλων ζωής.

ΒΗΜΑ 2.1 - Παγοθραύστης

ΒΗΜΑ 2.2 - Παρουσίαση των εννοιών του κύκλου ζωής

ΒΗΜΑ 2.3 -

Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε μικρότερες ομάδες των 3-4 ατόμων και τους ζητείται να φανταστούν ότι είναι παραγωγοί που επιβλέπουν το σχεδιασμό ενός νέου προϊόντος διατροφής και να καταρτίσουν το δικό τους κύκλο ζωής για αυτό από την κούνια στην κούνια και για κάθε βήμα να καταρτίσουν κάποια κριτήρια βιωσιμότητας και για τους τρεις πυλώνες. (Παράδειγμα: πρώτες ύλες: αγορά βιολογικών, τοπικών.../ μεταφορές: χρήση ηλεκτρικών οχημάτων, δίκαιοι μισθοί για τους οδηγούς κ.λπ.) (15min)

ΒΗΜΑ 2.4 -

Μετά τις ομαδικές συζητήσεις, κάθε ομάδα θα κάνει μια σύντομη παρουσίαση του προϊόντος της και των κριτηρίων που αποφάσισε σε κάθε βήμα που εμπλέκεται από την κούνια στην κούνια, και

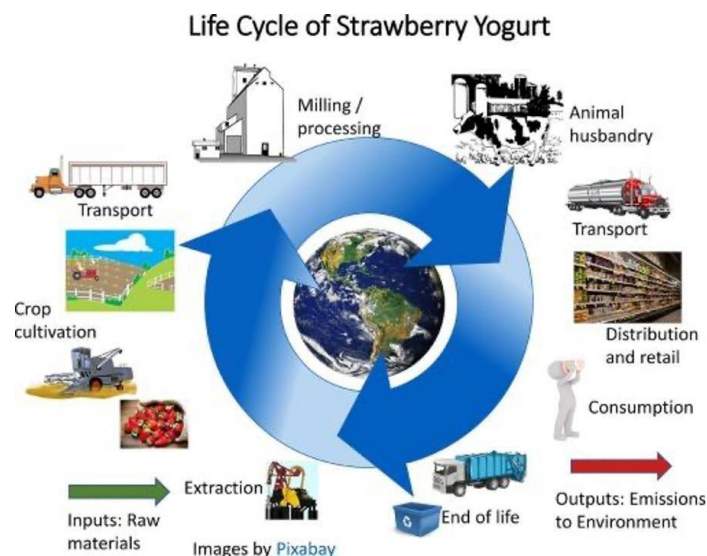
θα αφήσει όλη την ομάδα να συζητήσει τις προκλήσεις για να καταστεί βιώσιμη ολόκληρη η αλυσίδα εφοδιασμού. (30 λεπτά)

Υλικό για τους εκπαιδευτές

Τα 5 βήματα του κύκλου ζωής ενός προϊόντος (από το λίκνο μέχρι τον τάφο)

- 1) Εξαγωγή πρώτων υλών
- 2) Παραγωγή & επεξεργασία
- 3) Μεταφορά
- 4) Χρήση & λιανική πώληση
- 5) Διάθεση αποβλήτων

Τα στάδια αυτά μπορούν να εξηγηθούν με το παράδειγμα του γιαουρτιού φράουλα

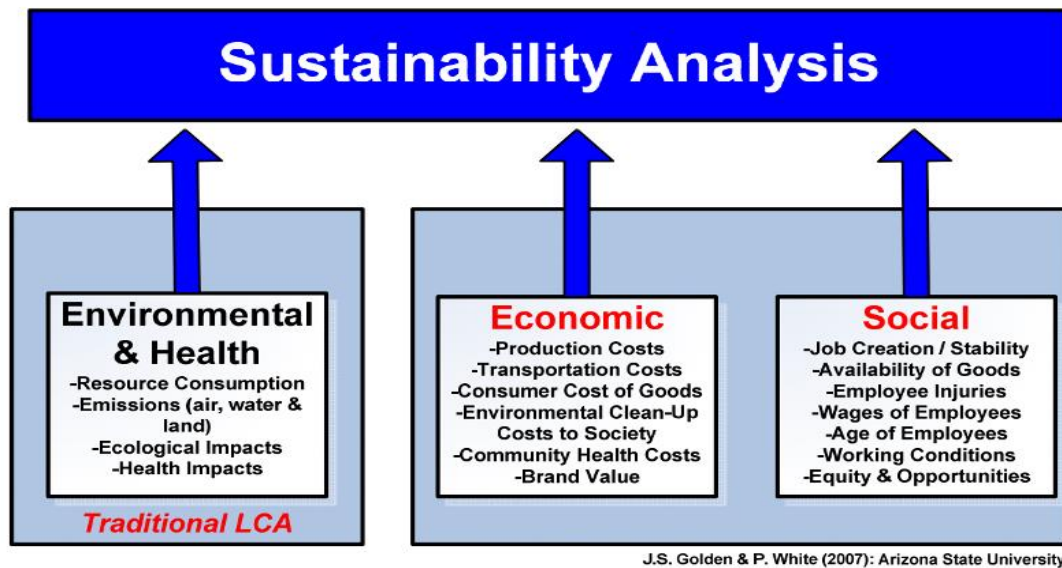

Κύκλος ζωής της φράουλας Yoguty⁶⁴

Σε κάθε στάδιο μπορούν να εισαχθούν μέτρα βιωσιμότητας για τη βελτίωση της συνολικής βιωσιμότητας της αλυσίδας εφοδιασμού, η οποία αποτελείται από τους τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω των αξιολογήσεων κύκλου ζωής ΑΚΖ. Η αξιολόγηση του κύκλου ζωής (ΑΚΖ) είναι ένας τρόπος μελέτης και κατανόησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός προϊόντος ή μιας διαδικασίας καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του, από τη στιγμή που κατασκευάζεται έως τη στιγμή που απορρίπτεται. Μας βοηθά να δούμε πώς οι επιλογές μας επηρεάζουν τον πλανήτη και να βρούμε τρόπους να κάνουμε τα πράγματα πιο βιώσιμα. Παραδοσιακά η ΑΚΖ επικεντρωνόταν μόνο στις επιπτώσεις ενός προϊόντος στο περιβάλλον και την

⁶⁴ Πηγή: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/B9780128221129000047>

ανθρώπινη υγεία, αλλά καθώς οι έννοιες της αειφορίας έχουν εξελιχθεί, η ΑΚΖ εξετάζει πλέον πιο ολιστικά και τους τρεις πυλώνες της αειφορίας.

βιωσιμότητας⁶⁵

Διαφορετικά μοντέλα κύκλου ζωής

Με βάση τα στάδια που σας ενδιαφέρουν ή για τα οποία έχετε διαθέσιμα δεδομένα, μπορείτε να επιλέξετε να αφήσετε ή να αφαιρέσετε φάσεις. Συνήθως υπάρχουν τέσσερα μοντέλα κύκλου ζωής προϊόντος που μπορείτε να επιλέξετε για την ΑΚΖ σας.

Από την κούνια μέχρι τον τάφο

Όταν αναλύετε τον αντίκτυπο ενός προϊόντος κατά μήκος των πέντε σταδίων του κύκλου ζωής του προϊόντος, αυτό ονομάζεται "από την κούνια μέχρι τον τάφο". Η κούνια είναι η αρχή του προϊόντος με την προμήθεια των πρώτων υλών, ενώ ο τάφος είναι η απόρριψη του προϊόντος. Η μεταφορά αναφέρεται ως βήμα 3, αλλά στην πραγματικότητα μπορεί να συμβαίνει μεταξύ όλων των βημάτων.

Cradle-to-gate

Το Cradle-to-gate αξιολογεί ένα προϊόν μόνο μέχρι να βγει από τις πύλες του εργοστασίου πριν μεταφερθεί στον καταναλωτή.

Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να καταργηθεί η φάση της χρήσης και της απόρριψης. Η ανάλυση από την αρχή μέχρι το τέλος μπορεί να μειώσει σημαντικά την πολυπλοκότητα μιας ΑΚΖ και, συνεπώς, να δημιουργήσει γρηγορότερα γνώσεις, ιδίως σχετικά με τις εσωτερικές διαδικασίες. Οι αξιολογήσεις από την αρχή μέχρι το τέλος χρησιμοποιούνται συχνά για περιβαλλοντικές δηλώσεις προϊόντων (EPD).

⁶⁵ [LCA \(Αξιολόγηση Κύκλου Ζωής\) Εκπαιδευτικό υλικό](#)

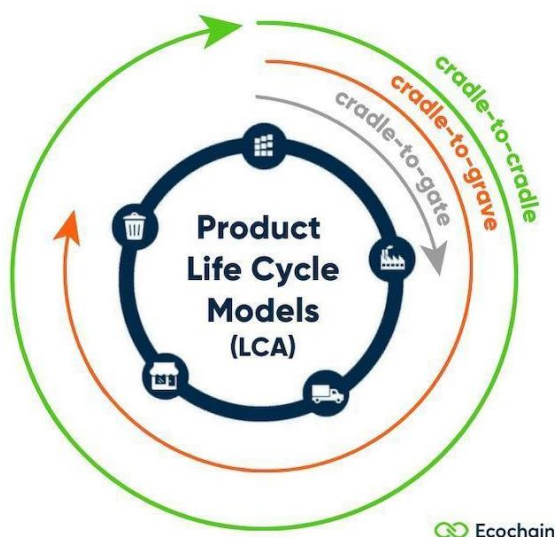
Cradle-to-cradle

Η έννοια "από το λίκνο στο λίκνο" αναφέρεται συχνά στην κυκλική οικονομία. Πρόκειται για μια παραλλαγή της διαδικασίας "από την κούνια στον τάφο", η οποία ανταλλάσσει το στάδιο των αποβλήτων με μια διαδικασία ανακύκλωσης που τα καθιστά επαναχρησιμοποιήσιμα για ένα άλλο προϊόν, ουσιαστικά "κλείνοντας τον κύκλο". Για τον λόγο αυτό αναφέρεται επίσης ως ανακύκλωση κλειστού βρόχου.

Gate-to-gate

Η μέθοδος Gate-to-gate χρησιμοποιείται μερικές φορές σε κύκλους ζωής προϊόντων με πολλές διαδικασίες προστιθέμενης αξίας στη μέση.

Για να μειωθεί η πολυπλοκότητα της αξιολόγησης, αξιολογείται μόνο μία διεργασία προστιθέμενης αξίας στην αλυσίδα παραγωγής. Αυτές οι αξιολογήσεις μπορούν αργότερα να συνδεθούν μεταξύ τους για να ολοκληρωθεί μια αξιολόγηση κύκλου ζωής μεγαλύτερου επιπέδου.

Μοντέλα κύκλου ζωής προϊόντος⁶⁶

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑΤΟΣ ΆΝΘΡΑΚΑ ΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ

Αυτή η ενότητα θα εισαγάγει τους συμμετέχοντες στον υπολογισμό των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για να κατανοήσουν τις πηγές των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από την παραγωγή τροφίμων, ώστε να μπορέσουν να κατανοήσουν το ρόλο που διαδραματίζει η βιώσιμη κατανάλωση στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.

ΒΗΜΑ 3.1 - Παγοθραύστης

⁶⁶ Πηγή: [Αξιολόγηση Κύκλου Ζωής \(AKZ\) - Πλήρης οδηγός για αρχάριους](#)

ΒΗΜΑ 3.2 - Παρουσίαση σχετικά με το 'Τροφικό Αποτύπωμα' του Άνθρακα

ΒΗΜΑ 3.3 -

Οι συμμετέχοντες καλούνται να χρησιμοποιήσουν τον κύκλο ζωής του προϊόντος τους από τη δραστηριότητα 2 για να συζητήσουν σε ποιο στάδιο βρίσκονται οι περισσότερες εκπομπές, από πού προέρχονται και πώς θα μπορούσαν να μειωθούν. (15 λεπτά)

ΒΗΜΑ 3.4 -

Τέλος, η ομάδα θα προβληματιστεί από κοινού σχετικά με όσα έμαθε στο πλαίσιο αυτής της Ενότητας, θα συζητήσει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των διαφόρων εργαλείων και θα συζητήσει ποιος είναι ο ρόλος των καταναλωτών και των κυβερνήσεων στη δημιουργία μεγαλύτερης βιωσιμότητας κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων (είναι δυνατόν να συγκεντρώσουν τις σκέψεις τους σε post its και να τις κρεμάσουν στον τοίχο). (30 λεπτά)

Υλικά για τους εκπαιδευτές:

Η βιωσιμότητα είναι ένας κρίσιμος παγκόσμιος στόχος, ο οποίος αποσκοπεί στο να διασφαλίσει ότι οι τρέχουσες ενέργειές μας δεν θέτουν σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες. Ένα σημαντικό εργαλείο για την επίτευξη της βιωσιμότητας είναι η ανάλυση του αποτυπώματος άνθρακα. Η μέθοδος αυτή μας παρέχει μια απτή κατανόηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των δραστηριοτήτων μας, ιδίως στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής.

Το αποτύπωμα άνθρακα αντιπροσωπεύει τη συνολική ποσότητα αερίων του θερμοκηπίου, εκφρασμένη σε ισοδύναμο διοξειδίου του άνθρακα (CO₂e), που εκπέμπονται άμεσα ή έμμεσα ως αποτέλεσμα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, από την οδήγηση ενός αυτοκινήτου μέχρι τη θέρμανση ενός σπιτιού, ακόμη και την παραγωγή και τη μεταφορά των αγαθών που καταναλώνουμε. Ωστόσο, αποτελεί επίσης ένα πολύτιμο εργαλείο για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων συγκεκριμένων τομέων, βιομηχανιών ή προϊόντων.

Ο πρωταρχικός στόχος της ανάλυσης του αποτυπώματος άνθρακα είναι η μέτρηση, η διαχείριση και τελικά η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Για να γίνει αυτό, πρέπει να κατανοήσουμε ολόκληρο τον κύκλο ζωής ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας. Αυτό περιλαμβάνει την παραγωγή πρώτων υλών, την κατασκευή, τη μεταφορά, τη χρήση και την απόρριψη. Αξιολογώντας κάθε ένα από αυτά τα στάδια, μπορούμε να εντοπίσουμε τις περιοχές όπου οι εκπομπές είναι υψηλότερες, οι οποίες συνήθως αναφέρονται ως "εστίες".

Η ανάλυση αυτή αποτελεί βασικό στοιχείο των προσπαθειών βιωσιμότητας για διάφορους λόγους. Πρώτον, παρέχει διαφάνεια. Με την ποσοτικοποίηση των εκπομπών, μπορούμε να προσδιορίσουμε τις πηγές και την κλίμακα του προβλήματος. Οι πληροφορίες αυτές είναι ζωτικής σημασίας για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων, τον καθορισμό στόχων και την παρακολούθηση της προόδου. Δεύτερον, ενθαρρύνει την υπευθυνότητα. Οι επιχειρήσεις, οι κυβερνήσεις και τα άτομα μπορούν να λογοδοτήσουν για τη συμβολή τους στην κλιματική αλλαγή, γεγονός που, με τη σειρά του, τους παρακινεί να αναλάβουν δράση για τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα.

Η ανάλυση του αποτυπώματος άνθρακα είναι επίσης ένα πολύτιμο εργαλείο σύγκρισης και συγκριτικής αξιολόγησης. Μας επιτρέπει να συγκρίνουμε τις περιβαλλοντικές επιδόσεις διαφορετικών προϊόντων, υπηρεσιών ή βιομηχανιών. Οι πληροφορίες αυτές είναι απαραίτητες για τη λήψη τεκμηριωμένων επιλογών, όπως η επιλογή φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων ή η υιοθέτηση πιο βιώσιμων πρακτικών.

Επιπλέον, η ανάλυση αυτή συμβάλλει στον εντοπισμό ευκαιριών για μετριασμό των επιπτώσεων. Κατανοώντας τις πηγές των εκπομπών, μπορούμε να αναπτύξουμε στρατηγικές για τη μείωσή τους. Οι στρατηγικές αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν την υιοθέτηση καθαρότερων πηγών ενέργειας, τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, τη μείωση των αποβλήτων και την αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων. Στο ευρύτερο πλαίσιο της βιωσιμότητας, η μείωση του αποτυπώματος άνθρακα συμβάλλει σε άλλους στόχους, όπως η διατήρηση των φυσικών πόρων, η βελτίωση της ποιότητας του αέρα και η προστασία των οικοσυστημάτων.

Εν κατακλείδι, η ανάλυση του αποτυπώματος άνθρακα είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για την επίτευξη της βιωσιμότητας. Προσφέρει μια σαφή και μετρήσιμη εικόνα των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των δραστηριοτήτων μας, επιτρέποντάς μας να λαμβάνουμε τεκμηριωμένες αποφάσεις, να θέτουμε στόχους και να προωθούμε θετικές αλλαγές. Εντοπίζοντας τα "καυτά σημεία" και λαμβάνοντας μέτρα για τη μείωση των εκπομπών, μπορούμε να εργαστούμε προς ένα πιο βιώσιμο και περιβαλλοντικά υπεύθυνο μέλλον. Αυτή η προσέγγιση είναι ζωτικής σημασίας καθώς προσπαθούμε συλλογικά να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής και να διατηρήσουμε τον πλανήτη για τις μελλοντικές γενιές.⁶⁷

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Κάθε μέρος ξεκινά με μια παρουσίαση των κύριων θεωρητικών εννοιών που απαιτούνται για να προχωρήσετε στη συνέχεια στις ομαδικές δραστηριότητες. Κάθε μέρος περιλαμβάνει μια δραστηριότητα μικρής ομάδας και μια συζήτηση μεγάλης ομάδας σχετικά με τα αποτελέσματα. Αυτές οι δραστηριότητες έχουν ως στόχο να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν ικανότητες συνεργασίας ως ομάδα και, συνεπώς, οι οδηγίες πρέπει να είναι σαφείς ότι κάθε συμμετέχων της ομάδας καλείται να συνεισφέρει στις δραστηριότητες μικρών ομάδων. Πριν από την έναρξη της δραστηριότητας σε κάθε ομάδα, θα πρέπει να οριστεί ένας γραφέας και ένας ή δύο παρουσιαστές, ώστε να είναι πιο ομαλή η ροή της. Ο γραφέας θα μεταφέρει στο χαρτί τα αποτελέσματα της συζήτησης της μικρής ομάδας και ο/οι παρουσιαστής/ές θα παρουσιάσει/ουν τα αποτελέσματα στο φόρουμ της μεγάλης ομάδας. Στο πλαίσιο της μεγάλης ομάδας, ο εκπαιδευτής θα ενθαρρύνει τον κριτικό στοχασμό και θα ανοίξει έναν ασφαλή χώρο για συζήτηση και θα επιτρέψει να προκύψουν ερωτήσεις. Θα ενθαρρυνθεί η ενεργητική ακρόαση καθώς και ο διάλογος με σεβασμό εντός της ομάδας.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Η ομάδα εκπαιδευτών θα αποτελείται ιδανικά από 2 εκπαιδευτές με γνώση των θεμάτων που θα συζητηθούν. Ο ρόλος τους είναι να παρέχουν στους συμμετέχοντες πληροφορίες και να τους καθοδηγούν στις αναλυτικές τους διαδικασίες. Μπορούν να παρέχουν πρόσθετες πληροφορίες

⁶⁷ Υλικά και πηγές είναι διαθέσιμα στην εργαλειοθήκη.

όταν τα πράγματα είναι ασαφή ή προκύπτουν ερωτήσεις και είναι επίσης σε θέση να προσαρμόσουν τις δραστηριότητες στις ανάγκες και το προφίλ των συμμετεχόντων. Έχουν εμπειρία στη διευκόλυνση ομάδων και μπορούν να δημιουργήσουν ένα ασφαλές δοχείο για τη δημιουργική διερεύνηση των θεμάτων.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 12 συμμετέχοντες.

Το συνολικό μέγεθος της ομάδας δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 12 άτομα, ώστε να υπάρχει ένα ευνοϊκό μαθησιακό περιβάλλον.

11. Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση γίνεται στο τέλος του τρίτου μέρους, όπου οι συμμετέχοντες θα αναστοχαστούν σχετικά με όσα έμαθαν σε αυτή την ενότητα και θα συζητήσουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των εργαλείων.

12. Γενικές συστάσεις και παρατηρήσεις

Δεν είναι απαραίτητο να θίξετε όλα τα θέματα. Ο συντονιστής/εκπαιδευτής μπορεί να επιλέξει ορισμένα από αυτά, με βάση το πλαίσιο και τους ωφελούμενους. [Ακολουθεί](#) ένας πλήρης σχηματισμός γεμάτος έννοιες. Επίσης, επειδή ίσως κάποιες από αυτές μπορούν να συνεχιστούν και να επαναληφθούν σε άλλες Μονάδες.

Η διάρκεια κάθε επιμέρους δραστηριότητας είναι ενδεικτική. Ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων και το προφίλ τους, ο εκπαιδευτής μπορεί να αποφασίσει να αφιερώσει περισσότερο χρόνο στη μία και λιγότερο χρόνο στη μία ή την άλλη. Το ίδιο ισχύει και για τα προτεινόμενα θέματα- εάν το προφίλ και η εμπειρία των συμμετεχόντων απαιτούν μια πιο εμπεριστατωμένη μελέτη ενός θέματος, το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων μπορεί να τροποποιηθεί ώστε να γίνει πιο εξειδικευμένο.

Συνιστάται ιδιαίτερα στους εκπαιδευτές να γνωρίζουν και να προετοιμάζουν το περιεχόμενο πριν από τη διεξαγωγή της δραστηριότητας, καθώς τα επιχειρήματα που συζητούνται μπορεί να είναι πολύπλοκα και πρέπει να μεταφέρονται στους συμμετέχοντες όσο το δυνατόν πιο ξεκάθαρα και περιεκτικά. Δεν θα πρέπει να υποτεθεί ότι οι συμμετέχοντες έχουν ειδικές γνώσεις του θέματος, οπότε μπορεί να είναι απαραίτητο να ξεκινήσουν από λιγότερο τεχνικές έννοιες και εξηγήσεις.

8. Ενότητα κατάρτισης για τη βιώσιμη γεωργία

8.1. Σύνοψη περιγραφή της ενότητας

Τίτλος ενότητας: **Αειφόρος Γεωργία**

Στόχοι:

Κύριοι στόχοι

- Να αντιμετωπιστεί η πραγματικότητα της βιώσιμης γεωργίας με ολιστικό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη και άλλους παράγοντες πέραν των αυστηρά παραγωγικών ή γεωργικών πρωτοβουλιών, όπως ο ρόλος των καταναλωτών, των τοπικών κοινοτήτων και των θεσμικών φορέων ως παραγόντων στον γεωργικό τομέα και των πρωτοβουλιών για την επισιτιστική ασφάλεια.
- Παροχή στους συμμετέχοντες πόρων και γνώσεων για την προώθηση βιώσιμων και άμεσων σχέσεων μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών, ανάλυση εναλλακτικών μοντέλων στην αγροδιατροφική αλυσίδα και κατανόηση των συστημάτων πιστοποίησης της γεωργικής παραγωγής και της σημασίας τους για τη βιώσιμη γεωργία, την κοινοτική ανάπτυξη και την επισιτιστική ανασφάλεια.
- Η ευαισθητοποίηση των συμμετεχόντων σχετικά με τη σημασία της βιωσιμότητας στις γεωργικές διαδικασίες και τη σχέση της με την επισιτιστική ασφάλεια.

Δευτερεύοντες στόχοι

- Αύξηση της κριτικής σκέψης, της μαθησιακής ικανότητας και της ικανότητας σχεδιασμού και οργάνωσης των συμμετεχόντων.
- Συμβολή στην ανάπτυξη βιώσιμων και κοινοτικών συστημάτων διατροφής
- Προώθηση των αρχών της βιωσιμότητας στις κοινοτικές εργασίες και στις συμμετοχικές διαδικασίες, διασφαλίζοντας ότι οι γεωργικές πρωτοβουλίες θα έχουν μακροχρόνιες θετικές επιπτώσεις τόσο στο περιβάλλον όσο και στην κοινότητα.

Ικανότητες που εξετάζονται:

Γενικές ικανότητες

- Διαχείριση και ανάπτυξη κοινοτικών εργασιών και συμμετοχικών διαδικασιών
- Ικανότητα μάθησης
- Ικανότητα κριτικής σκέψης
- Ικανότητα σχεδιασμού και οργάνωσης

Ειδικές ικανότητες

- Κοινωνική δικαιοσύνη και εργασιακά δικαιώματα σε πρωτοβουλίες στον τομέα της γεωργίας/διατροφής,
- Διαφορετικές μορφές σχέσεων μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών (AMAP, CSA, LSPA)
- Γνώση των φάσεων, των φορέων και των αλληλεπιδράσεων της αγροδιατροφικής αλυσίδας
- Συντάσσεται πιστοποίηση της νεοεισαγμένης προσωπικής

Κατά προσέγγιση διάρκεια (σε ώρες):

6-9 ώρες, μοιρασμένες ως εξής:

Μονάδα 1	Μονάδα 2	Μονάδα 3
2-3 ώρες	2-3 ώρες	2-3 ώρες

8.2. Στοχευμένες συλλογικότητες

Σύμφωνα με την έκθεση για τα δρομολόγια των πράσινων θέσεων εργασίας, που περιλαμβάνεται στο έγγραφο του πλαισίου ικανοτήτων, η παρούσα ενότητα κατάρτισης απευθύνεται σε αυτά τα επαγγελματικά προφίλ:

Γενική διαχείριση έργων και πόρων	• Συντονιστής/ Διαχειριστής έργου
Περιοχή συλλογής γεωργικής παραγωγής και πλεονάσματος	• Συντονιστής περιοχής παραγωγής • Αγρότης/ Βοηθός αγροκτήματος

	• Συντονιστής περιοχής συλλογής πλεονασμάτων • Τεχνικός υποστήριξης και διοικητικής μέριμνας στην περιοχή συλλογής πλεονασμάτων
Περιοχή εκπαίδευσης	• Εκπαιδευτής ενηλίκων σε θέματα βιώσιμης γεωργίας και διατροφικού συστήματος, περιβαλλοντικός εκπαιδευτής • Σχολικός εκπαιδευτικός

Η ενότητα δεν έχει όρια ηλικίας, διαφορές φύλου, κινητικότητας ή αναπηρίας.

Οι δραστηριότητες σε κάθε ενότητα έχουν σχεδιαστεί για τους συμμετέχοντες που έχουν ήδη βασικές γνώσεις εννοιών όπως η επισιτιστική ασφάλεια και η βιώσιμη γεωργία. Ωστόσο, στο εσωτερικό κάθε ενότητας, υπάρχουν ορισμένες κατευθυντήριες γραμμές και υλικό που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προσαρμογή των δραστηριοτήτων στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις γνώσεις των συμμετεχόντων.

8.3. Μεθοδολογία

Σε αυτή την εκπαιδευτική ενότητα, έχει επιλεγεί ένα ποικίλο σύνολο μεθοδολογιών για να προσφερθεί στους συμμετέχοντες μια ολοκληρωμένη και ελκυστική μαθησιακή εμπειρία. Η μαθησιακή προσέγγιση έχει τις ρίζες της σε ένα πλαίσιο βασισμένο στις ικανότητες, το οποίο αφορά διάφορες ικανότητες και θέματα, όλα συνδεδεμένα με κρίσιμους τομείς της επισιτιστικής ασφάλειας και της βιώσιμης γεωργίας. Η συνεργατική μάθηση, οι ενημερωτικές συνεδρίες, η ενεργός συμμετοχή, τα παιχνίδια ρόλων, οι πρακτικές ασκήσεις, η επίλυση προβλημάτων και η κριτική και δημιουργική σκέψη θα χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο των διαφόρων δραστηριοτήτων των διαφόρων ενότητων. Επιπλέον, ο πρακτικός σχεδιασμός και οι ομαδικές συζητήσεις θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, επιτρέποντας στους συμμετέχοντες να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τις γνώσεις τους. Ο συνδυασμός αυτών των μεθόδων διασφαλίζει ότι οι συμμετέχοντες μπορούν να συνδέσουν τις θεωρητικές έννοιες με καταστάσεις της πραγματικής ζωής, προωθώντας την ενεργό εμπλοκή και ενισχύοντας τη συμμετοχή στην ομάδα.

Αυτή η ολιστική προσέγγιση έχει σχεδιαστεί για να εξοπλίσει τους συμμετέχοντες όχι μόνο με θεωρητικές γνώσεις αλλά και με τις πρακτικές δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των πολύπλοκων προκλήσεων της επισιτιστικής ασφάλειας και της βιώσιμης γεωργίας. Συνδυάζοντας αυτές τις μεθοδολογίες, στοχεύουμε στη δημιουργία ενός περιεκτικού και διαδραστικού μαθησιακού περιβάλλοντος, όπου κάθε συμμετέχων μπορεί να συνεισφέρει ενεργά και να εφαρμόσει τις γνώσεις του σε πραγματικά σενάρια.

8.4. Εργαλεία

Για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων αυτής της ενότητας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι:

- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

8.5. Υποδομή

Για την ανάπτυξη της ενότητας απαιτούνται οι ακόλουθες υποδομές:

- Τεχνολογία: υπολογιστής και βιντεοπροβολέας. Πρόσβαση στο Διαδίκτυο για έρευνα στο Διαδίκτυο. Πρόσβαση σε εκτυπωτή σε περίπτωση που χρειαστεί να εκτυπωθεί υλικό.
- Χώρος διεξαγωγής: είναι προτιμότερος ένας ανοιχτός, καλά φωτισμένος, μεγάλος χώρος, όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να οργανώσουν τις ομαδικές εργασίες τους με ηρεμία, χωρίς να τους ενοχλεί κανείς. Δεδομένων των θεμάτων που θίγονται, θα ήταν προτιμότερο να υπάρχει ένας εξωτερικός χώρος για την αναδημιουργία ενός πιο καθηλωτικού χώρου εργασίας.

8.6. Προσβασιμότητα

Οι δραστηριότητες της ενότητας έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να είναι χωρίς αποκλεισμούς και να προσαρμόζονται εύκολα σε όλους τους τύπους αναπηριών. Καμία δραστηριότητα δεν απαιτεί ιδιαίτερη κινητική προσπάθεια. Η χρήση βιντεοπροβολέα για τις παρουσιάσεις, μικροφώνου και η χρήση απλών εργαλείων, όπως τα flipcharts ή οι μαρκαδόροι, αποσκοπούν στη μείωση των εμποδίων της μη προσβασιμότητας. Επιπλέον, κάθε δραστηριότητα μπορεί να αναδιαμορφωθεί ώστε να προσαρμοστεί σε κάθε συγκεκριμένη ανάγκη χωρίς να χάσει την αξία ή την αποτελεσματικότητά της.

8.7. Άλλοι μηχανισμοί ένταξης

Οι δραστηριότητες της ενότητας έχουν σχεδιαστεί για να διεξάγονται σε χώρους χωρίς αποκλεισμούς και με ασφάλεια. Ο καθένας μπορεί να παρακολουθήσει και να συμμετάσχει στις δραστηριότητες. Για να δημιουργηθεί μια θετική, ασφαλής και χωρίς διακρίσεις ατμόσφαιρα όπου όλοι οι συμμετέχοντες αισθάνονται άνετα να εκφραστούν, συνιστάται στους εκπαιδευτές να εργάζονται με τρόπο που να εμπλέκει όλους τους συμμετέχοντες, χρησιμοποιώντας γλώσσα χωρίς αποκλεισμούς που δεν είναι επιθετική, σεξιστική, προσβλητική ή χυδαία. Είναι επίσης απαραίτητο ο εκπαιδευτής να απαιτεί την ίδια συμπεριφορά από τους συμμετέχοντες και να παρακολουθεί την πρόοδο των δραστηριοτήτων και ως προς αυτή την πτυχή. Εάν προκύψουν περιστάσεις δυσφορίας και διακρίσεων, είναι ευθύνη του εκπαιδευτή να φροντίσει για τον μετριασμό και την επίλυση των συγκρούσεων.

Για να εξασφαλιστεί η δυνατότητα ισότιμης συμμετοχής, θα ήταν σκόπιμο ο εκπαιδευτής να δημιουργήσει πριν από την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων έναν μηχανισμό διαχείρισης του χρόνου

ομιλίας και να ζητήσει από τους συμμετέχοντες να δεσμευτούν ότι θα σέβονται ο ένας τον άλλον και την κάθε παρέμβαση, χωρίς να κρίνουν.

8.8. Άλλα στοιχεία ενδιαφέροντος

8.8.1. Υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό και πόροι

Μονάδα 1

Πηγές για τη δραστηριότητα 1

- LIVERUR, [5 αρχές βιώσιμης γεωργίας](#).
- FAO, [Χτίζοντας ένα κοινό όραμα για βιώσιμα τρόφιμα και γεωργία. Αρχές και προσεγγίσεις](#). Το περιεχόμενο με το οποίο θα πρέπει να ασχοληθούν οι συμμετέχοντες βρίσκεται στις σελίδες 21, 25, 27, 29, 31.

Πηγές για τη δραστηριότητα 2

- [Bathaei, A., Štreimikienė, D. Συστηματική ανασκόπηση των δεικτών γεωργικής βιωσιμότητας. Γεωργία 2023, 13,](#)
- [ESCAP των Ηνωμένων Εθνών. Ενσωμάτωση των τριών διαστάσεων της βιώσιμης ανάπτυξης. Πλαίσιο και εργαλεία](#)

Μονάδα 2

Ετικέτες

- Βιολογική γεωργία ([λογότυπο & επεξήγηση](#)),
- Προστατευόμενη ονομασία προέλευσης ([λογότυπο & επεξήγηση](#)),
- Προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη ([λογότυπο & επεξήγηση](#)),
- Εγγυημένη παραδοσιακή ειδικότητα ([λογότυπο & επεξήγηση](#)).
- Ελεγχόμενη ονομασία προέλευσης. ([εξήγηση](#)),
- DOCG = Ελεγχόμενη και Εγγυημένη Ονομασία Προέλευσης ([εξήγηση](#)),
- PAT: Παραδοσιακά προϊόντα διατροφής ([λογότυπο και επεξήγηση](#)).

Προϊόν βουνού:

- <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/654ff744-0649-44d7-a0b1-afbeb3c23da9>
- <https://www.reterurale.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/19851#id-9687199e3f869e5d356c4781ef439573>
- https://agriculture.ec.europa.eu/farming/geographical-indications-and-quality-schemes/geographical-indications-and-quality-schemes-explained_en

Σύστημα πιστοποίησης

- <https://www.rivistadiagraria.org/articoli/anno-2015/i-sistemi-di-certificazione-dei-prodotti-agroalimentari/>

Βιολογική πιστοποίηση 101.

- https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming_en
- https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/legislation_en
- https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/organics-glance_en
- <https://agrireregionieuropa.univpm.it/it/content/article/31/32/la-certificazione-partecipativa-agricoltura-biologica>
- <https://agrireregionieuropa.univpm.it/it/content/article/31/14/lagricoltura-biologica-problemi-e-prospettive>

Θεωρία PGS

- <https://www.slowfood.com/what-we-do/themes/participatory-guarantee-system-pgs/>
- Τα νέα σύνορα της πιστοποίησης. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο στη διεύθυνση www.aiab.it

Μελέτη περίπτωσης

- Ιταλία: <http://www.cecampo.org/>
- <https://www.acra.it/cosa-facciamo/aree-di-intervento/italia-ed-europa/cascina-santalberto>
 - "[Per una pedagogia della terra](#)" Έργο

Μονάδα 3

CSA

- [Βιβλίο CSA από αγρότη σε αγρότη](#) με πληροφορίες σχετικά με το πώς να δημιουργήσετε μια CSA ως αγρότης:
- [Συμμετοχή στο φυλλάδιο CSA](#)
- Προάσπιση της CSA σε διάφορες γλώσσες: [Φωνές για την CSA Archives - Urgenci Hub](#)

Ιθαγένεια τροφίμων:

- [Πολίτες τροφίμων: Καταναλωτές που αλλάζουν τον](#)
- [Food Citizenship - Urgenci Hub](#) Έκθεση από το Food Ethics Council UK
- [Διατροφική ιδιότητα του πολίτη - Μια εργαλειοθήκη επικοινωνίας - Urgenci Hub](#)
- [Food Citizenship](#), Πρωτοβουλία Food Citizenship UK
- [Οδηγός του εκπαιδευτή Food & More - Urgenci Hub](#), πρόγραμμα κατάρτισης για την διατροφική ιδιότητα του πολίτη για τις κοινότητες
- [Food & More Archives - Urgenci Hub](#), Έγγραφα σε διάφορες γλώσσες: Πολωνικά, τσεχικά, ουγγρικά, πολωνικά κ.λπ.

Ενότητα κατάρτισης #1 - Εισαγωγή στις βιώσιμες γεωργικές εκμεταλλεύσεις

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης για τη βιώσιμη γεωργία.

2. Περιγραφή

Αυτή η ενότητα θα ασχοληθεί με ορισμένες θεμελιώδεις έννοιες της αειφόρου γεωργίας, από μια γενική σε μια πιο ειδική προοπτική. Η ενότητα θα εξετάζει πάντα μια τριπλή προσέγγιση της αειφορίας που σχετίζεται με τη γεωργία, η οποία περιλαμβάνει εγγενώς την περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική αειφορία.

Αυτή η ενότητα χωρίζεται σε δύο δραστηριότητες.

Δραστηριότητα 1: αφορά τις θεμελιώδεις αρχές στις οποίες βασίζεται η σύγχρονη αντίληψη της βιώσιμης γεωργίας.

Δραστηριότητα 2: το θέμα της βιώσιμης γεωργικής παραγωγής θα εξεταστεί μέσα από ένα πλαίσιο ανάλυσης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με ολιστική έννοια, συγκρίνοντας τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές πτυχές της βιωσιμότητας.

Οι συμμετέχοντες θα εργαστούν συνεργατικά σε ομάδες και θα παρουσιάσουν και θα συζητήσουν τις ιδέες τους με όλους τους άλλους συμμετέχοντες. Το αναλυτικό πρόγραμμα βρίσκεται στην ενότητα 7.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 3 ώρες, οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

Δραστηριότητα 1: Οι 5 αρχές του FAO για τη βιώσιμη γεωργική παραγωγή	1 ώρα και 30 λεπτά
Δραστηριότητα 2: Ολιστική θεώρηση της βιωσιμότητας στον γεωργικό τομέα από την οπτική γωνία των γεωργικών εκμεταλλεύσεων	1 ώρα και 30 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Χώρος: ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων, με καρέκλες σε κυκλική διάταξη και στη συνέχεια δημιουργία μικρών ομάδων.
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας ή μεγάλη οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και βίντεο. Ηχεία για να διασφαλίζεται ότι ο ήχος από τα βίντεο και τις παρουσιάσεις είναι σαφής σε όλους τους συμμετέχοντες. Πρόσβαση στο Διαδίκτυο.
- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Πηγές που αφορούν τη συγκεκριμένη μονάδα: (παρέχονται στην ενότητα 7).
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)

5. Στόχοι

- Να ασκηθεί η χρήση ολιστικής σκέψης σε όλους τους παράγοντες που επηρεάζουν άμεσα και έμμεσα την παραγωγή και τη διανομή των προϊόντων βιώσιμης γεωργίας.
- Να σκεφτούμε το θέμα της βιώσιμης γεωργίας ως σύστημα παραγωγής, με επιχειρηματική, τεχνική και πρακτική θεώρηση.
- Ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της ικανότητας εργασίας σε ομάδες, μέσω της ανταλλαγής ιδεών και του ανεξάρτητου καταμερισμού καθηκόντων και αρμοδιοτήτων.
- Να δώσει στους συμμετέχοντες ιδέες που οδηγούν σε μεγαλύτερη συνειδητοποίηση της σημασίας της βιώσιμης γεωργίας ως ένα συγκεκριμένο φαινόμενο που επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες.

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Ειδικές ικανότητες:

- Βασικές γνώσεις σχετικά με τις επιπτώσεις των συνθετικών φυτοφαρμάκων στη γεωργία και στην υγεία, καθώς και σχετικά με τις εναλλακτικές μεθόδους και τη χρήση θεραπειών,
- Βασικές γνώσεις των αρχών της γεωργίας (φυτά, κύκλοι παραγωγής, βασικές αρχές της γεωργίας, κοινά εργαλεία και χρήση...),
- Κοινωνική δικαιοσύνη και εργασιακά δικαιώματα σε πρωτοβουλίες στον τομέα της γεωργίας/διατροφής,
- Κριτήρια για την επιλογή παραγωγών που πληρούν τις απαιτήσεις βιωσιμότητας (κοινωνική οικονομία, αγροοικολογία, καλή μεταχείριση των ζώων κ.λπ.)

Γενικές ικανότητες:

- Διαχείριση και ανάπτυξη κοινοτικών εργασιών και συμμετοχικών διαδικασιών
- Ικανότητα μάθησης (Ικανότητα απόκτησης ή επέκτασης γνώσεων και τεχνικών που σχετίζονται με την εργασία. Σύλληψη και εφαρμογή νέων πληροφοριών, συστημάτων και μεθόδων εργασίας)

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

Η ενότητα χωρίζεται σε δύο ομαδικές δραστηριότητες: η πρώτη θα επικεντρωθεί στις 5 αρχές του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας για τη βιώσιμη γεωργική παραγωγή- η δεύτερη θα ασχοληθεί με τις δραστηριότητες γεωργικής παραγωγής.

Ο εκπαιδευτής θα παρουσιάσει τα θέματα και θα εξηγήσει εν συντομία τις βασικές έννοιες. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες θα δημιουργήσουν συνεργατικά σε ομάδες, πάντα με την υποστήριξη του εκπαιδευτή, τις δικές τους προτάσεις για μια εφικτή βιώσιμη γεωργική εκμετάλλευση, τις οποίες θα παρουσιάσουν ενώπιον των συναδέλφων τους. Ο ρόλος του εκπαιδευτή σε αυτό το τελευταίο μέρος θα είναι αυτός της καθοδήγησης της συζήτησης μεταξύ των συμμετεχόντων και της παροχής ανατροφοδότησης σχετικά με τις ιδέες που παρουσιάστηκαν.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: ΟΙ 5 ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ FAO ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Εισαγωγή στις 5 αρχές του FAO:

Ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO) έχει θεσπίσει πέντε βασικές αρχές για να γίνει ο παγκόσμιος γεωργικός τομέας όλο και πιο παραγωγικός και βιώσιμος. Σκοπός αυτών των πέντε αρχών είναι η οικοδόμηση ενός συστήματος παραγωγής που λειτουργεί υπέρ του οικοσυστήματος, ικανοποιώντας τις ανθρώπινες ανάγκες. Εξισορροπούν τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις της αειφορίας στη γεωργία και παρέχουν μια βάση για την ανάπτυξη πολιτικών, στρατηγικών, κανονισμών και κινήτρων που θα καθοδηγήσουν τη μετάβαση προς τη βιωσιμότητα, προωθώντας παράλληλα την ανθεκτικότητα μέσω μιας προσαρμοστικής ανταπόκρισης στους κλυδωνισμούς και τις ευκαιρίες.

5 αρχές και βασικές πολιτικές:

Οι πέντε αρχές είναι συμπληρωματικές - οι αρχές 1 και 2 υποστηρίζουν άμεσα το φυσικό σύστημα, ενώ η αρχή 3 υποστηρίζει άμεσα το ανθρώπινο σύστημα- οι αρχές 4 και 5 στηρίζουν τόσο το φυσικό όσο και το ανθρώπινο σύστημα. Για την εφαρμογή των πέντε αρχών, θα πρέπει να αναληφθεί μια σειρά δράσεων για την ενίσχυση της τομεακής καθώς και της διατομεακής παραγωγικότητας και βιωσιμότητας. Για να είναι βιώσιμη και παραγωγική, η γεωργία θα πρέπει να υιοθετήσει ένα ενιαίο, συστημικό όραμα που μεγιστοποιεί τις συνέργειες, μετριάξει τις αρνητικές εξωτερικότητες και ελαχιστοποιεί τον επιβλαβή ανταγωνισμό μεταξύ των τομέων της.

Οι συνεισφορές της δραστηριότητας αυτής παρατίθενται απευθείας από την έκθεση του FAO "Οικοδομώντας ένα κοινό όραμα για βιώσιμα τρόφιμα και γεωργία", που δημοσιεύθηκε το 2014, ενώ τα φύλλα που παρέχονται στο παράρτημα της εργαλειοθήκης αντλήθηκαν από την ίδια έκθεση και τροποποιήθηκαν ελαφρώς για τους σκοπούς της δραστηριότητας.

1) Η βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση των πόρων είναι ζωτικής σημασίας για τη βιωσιμότητα της γεωργίας.

Η γεωργική παραγωγή είναι η μετατροπή των φυσικών πόρων σε προϊόντα προς όφελος του ανθρώπου. Η διαδικασία αυτή απαιτεί διαχείριση, γνώσεις, τεχνολογίες και εξωτερικές εισροές, με σημαντικές διαφορές στη σχετική σημασία και το μείγμα τους στα διάφορα συστήματα παραγωγής και στις διάφορες περιοχές του κόσμου. Το επίπεδο και ο συνδυασμός των εισροών, καθώς και ο τύπος των τεχνολογιών και των συστημάτων διαχείρισης που χρησιμοποιούνται, έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο επίπεδο της παραγωγικότητας, καθώς και στις επιπτώσεις της παραγωγής στους φυσικούς πόρους και στο περιβάλλον. Η επίτευξη του "σωστού μείγματος" - που αντικατοπτρίζει την αξία των φυσικών πόρων και το πραγματικό κόστος των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και των εξωτερικών εισροών - είναι απαραίτητη για τη βιωσιμότητα.

2) Η βιωσιμότητα απαιτεί άμεσες δραστηριότητες για τη διατήρηση, προστασία και βελτίωση των φυσικών πόρων.

Ενώ η βελτίωση της αποδοτικότητας της χρήσης των πόρων μπορεί να συμβάλει στη μείωση της πίεσης στα οικοσυστήματα και τους φυσικούς πόρους, αυξάνει επίσης την κερδοφορία, η οποία μπορεί να οδηγήσει, με τη σειρά της, στην επέκταση της παραγωγής και στην επακόλουθη αύξηση της εξάντλησης και της υποβάθμισης των πόρων. Η υποβάθμιση των αγρο-οικοσυστημάτων

επηρεάζει άμεσα την παροχή τροφίμων και το εισόδημα των φτωχών, αυξάνοντας την ευπάθειά τους και δημιουργώντας έναν φαύλο κύκλο φτώχειας, περαιτέρω υποβάθμισης και πείνας. Γι' αυτό απαιτείται άμεση δράση για τη διατήρηση, την προστασία και την ενίσχυση των φυσικών πόρων. Η προστασία και η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων που συλλαμβάνουν, φιλτράρουν, αποθηκεύουν και απελευθερώνουν με φυσικό τρόπο το νερό - όπως τα ποτάμια, οι υγρότοποι, τα δάση και τα εδάφη - είναι ζωτικής σημασίας για την αύξηση της διαθεσιμότητας νερού καλής ποιότητας. Μια μελέτη έδειξε ότι, κάθε χρόνο, τα τροπικά δάση του κόσμου απομακρύνουν από την ατμόσφαιρα 4,8 δισεκατομμύρια τόνους διοξειδίου του άνθρακα, ή περίπου το 18% των ετήσιων εκπομπών από την καύση ορυκτών καυσίμων. Η αναδάσωση και η μείωση του ρυθμού αποψίλωσης των δασών είναι, επομένως, ουσιαστικής σημασίας για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν, καθώς και για τη συμβολή στο σχηματισμό του εδάφους, τον καθαρισμό του νερού, τη βιοποικιλότητα και την επικοινωνία.

3) Η γεωργία που δεν επιτυγχάνει την προστασία και τη βελτίωση του αγροτικού τρόπου ζωής και της κοινωνικής ευημερίας δεν είναι βιώσιμη.

Η γεωργική ανάπτυξη είναι εξ ορισμού μη βιώσιμη, εάν δεν ωφελεί εκείνους των οποίων τα μέσα διαβίωσης εξαρτώνται από αυτήν, αυξάνοντας την πρόσβασή τους σε πόρους και περιουσιακά στοιχεία, τη συμμετοχή τους στις αγορές και τις ευκαιρίες απασχόλησης. Κρίσιμης σημασίας είναι ο βαθμός στον οποίο οι άνθρωποι της υπαίθρου έχουν ασφαλή και ισότιμη πρόσβαση στους φυσικούς πόρους που χρειάζονται για να παράγουν τρόφιμα για την κατανάλωσή τους και για να αυξήσουν το εισόδημά τους. Τα μέσα διαβίωσης πολλών από αυτούς βασίζονται στην πρόσβαση και τον έλεγχο αυτών των πόρων, όπως η γη, το νερό, τα δάση και οι αλιευτικοί πόροι. Τα ανεπαρκή και ανασφαλή δικαιώματα κατοχής των φυσικών πόρων οδηγούν συχνά σε ακραία φτώχεια και πείνα. Επιπλέον, η ασφαλής κατοχή της γης οδηγεί συχνά σε αυξημένες επενδύσεις από τους αγρότες, υψηλότερες αποδόσεις και μείωση της υποβάθμισης του εδάφους.

4) Η ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ανθρώπων, των κοινοτήτων και των οικοσυστημάτων είναι απαραίτητη για τη βιώσιμη γεωργία.

Η ανθεκτικότητα έχει αναδειχθεί σε βασικό παράγοντα της βιωσιμότητας. Ορίζεται ως η ικανότητα ενός συστήματος και των συστατικών του μερών να προβλέπουν, να απορροφούν, να προσαρμόζονται ή να ανακάμπτουν από τις επιπτώσεις ενός επικίνδυνου γεγονότος με έγκαιρο και αποτελεσματικό τρόπο, εξασφαλίζοντας τη διατήρηση, αποκατάσταση ή βελτίωση των βασικών βασικών δομών και λειτουργιών του. Στο πλαίσιο της βιώσιμης διατροφής και γεωργίας, η ανθεκτικότητα είναι η ικανότητα των αγροοικοσυστημάτων, των αγροτικών κοινοτήτων, των νοικοκυριών ή των ατόμων να διατηρούν ή να ενισχύουν την παραγωγικότητα του συστήματος με την πρόληψη, τον μετριασμό ή την αντιμετώπιση των κινδύνων, την προσαρμογή στην αλλαγή και την ανάκαμψη από τους κλυδωνισμούς. Φαινόμενα όπως η κλιματική μεταβλητότητα, τα ακραία καιρικά φαινόμενα και η αστάθεια της αγοράς, καθώς και οι εμφύλιες διαμάχες και η πολιτική αστάθεια, υποβαθμίζουν την παραγωγικότητα και τη σταθερότητα της γεωργίας, γεγονός που με τη σειρά του αυξάνει τις αβεβαιότητες και τους κινδύνους για τους παραγωγούς. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται μετά από καταστροφές ή κρίσεις μπορεί να έχουν συνέπειες για τα νοικοκυριά και τις κοινότητες που μπορεί να γίνουν μακροπρόθεσμες "παγίδες φτώχειας".

5) Τα βιώσιμα τρόφιμα και η γεωργία απαιτούν υπεύθυνο και αποτελεσματικό μηχανισμό διακυβέρνησης

Η χρηστή διακυβέρνηση είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ισότητας και της μακροπρόθεσμης προοπτικής για την προστασία των φυσικών πόρων. Όταν οι διαδικασίες βιωσιμότητας κυριαρχούνται από αφηρημένες περιβαλλοντικές ανησυχίες, χωρίς να δίνεται επαρκής προσοχή στις κοινωνικές και οικονομικές διαστάσεις, είναι απίθανο να εφαρμοστούν. Η μετάβαση στη βιώσιμη γεωργία που ακολουθεί τις πέντε αρχές απαιτεί ευνοϊκό πολιτικό, νομικό και θεσμικό περιβάλλον που να επιτυγχάνει τη σωστή ισορροπία μεταξύ των πρωτοβουλιών του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα και να διασφαλίζει τη λογοδοσία, την ισότητα, τη διαφάνεια και το κράτος δικαίου.

Για κάθε αρχή, ο FAO έχει καταρτίσει παραδείγματα για βασικές πολιτικές και στρατηγικές, χωρισμένα ανά τομέα παραγωγής: καλλιέργειες, κτηνοτροφία, δασοκομία, υδατοκαλλιέργεια και αλιεία. Για να επανεξετάσετε αυτές τις βασικές πολιτικές και στρατηγικές, μπορείτε να συμβουλευτείτε άμεσα την έκθεση του FAO Building a common vision for sustainable food and agriculture (2014) και να ελέγξετε το παράρτημα της εργαλειοθήκης.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2: ΜΙΑ ΟΛΙΣΤΙΚΗ ΜΑΤΙΑ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΠΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

Επισκόπηση των διαστάσεων της βιωσιμότητας:

- **Περιβαλλοντική πλευρά:** χρήση προϊόντων που δεν επηρεάζουν το έδαφος και το νερό- φύτευση φυτών που δεν επηρεάζουν αρνητικά το οικοσύστημα- διατήρηση της βιοποικιλότητας- προσεκτική χρήση των πόρων- μείωση των αποβλήτων- ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης εδάφους- μείωση της ρύπανσης.
- **Κοινωνική πλευρά:** αλλά και ως ένα δίκτυο ανθρώπινων σχέσεων, τόσο εσωτερικών όσο και εξωτερικών. Εσωτερικά, σε μια κοινωνικά βιώσιμη γεωργική εκμετάλλευση, τα δικαιώματα των εργαζομένων γίνονται πάντα σεβαστά και δεν υπάρχει εκμετάλλευση, διακρίσεις, τοξική ή καταχρηστική συμπεριφορά. Οι ευθύνες, τα καθήκοντα και τα πλεονεκτήματα μοιράζονται ισότιμα. Οι μισθοί εξασφαλίζουν μια καλή ποιότητα ζωής για τους εργαζόμενους. Εξωτερικά, μια κοινωνικά βιώσιμη γεωργική εκμετάλλευση μπορεί να διαδραματίσει ζωτικό ρόλο στην κοινότητά της. Μπορεί να ενεργοποιήσει μηχανισμούς κοινής διακυβέρνησης, με τον πληθυσμό ή δημόσιους φορείς, μπορεί να λειτουργήσει ως τοπικός τουριστικός και πολιτιστικός εμψυχωτής, μπορεί να αναπτύξει μια ενάρετη αλυσίδα με άλλες τοπικές επιχειρήσεις και μπορεί να αναπτύξει έργα καινοτομίας με κοντινά πανεπιστήμια.
- **Οικονομική πλευρά:** κάθε επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων ασφαλώς των γεωργικών επιχειρήσεων, πρέπει να στοχεύει στην οικονομική βιωσιμότητά της, δηλαδή στη δημιουργία εισοδήματος. Αυτό δεν σημαίνει μόνο ότι τα έσοδα πρέπει να καλύπτουν το κόστος παραγωγής. Σημαίνει επίσης ότι πρέπει να έχει τη δυνατότητα να σχεδιάζει μελλοντικές επενδύσεις, να προσπαθεί πάντα να βελτιώνει την ποιότητα των προϊόντων, να ελέγχει τις επιπτώσεις της

παραγωγής και να εξασφαλίζει μια συνεχώς βελτιούμενη ποιότητα ζωής για τους εργαζόμενους και τους τελικούς καταναλωτές.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Οι δραστηριότητες θα ακολουθήσουν τη μεθοδολογική διαδικασία της συνεργατικής μάθησης για την εξάσκηση στην ακρόαση, την ατομική και ομαδική υπευθυνότητα, τη θετική αλληλεξάρτηση, τις διαπροσωπικές δεξιότητες και τις δεξιότητες διατομεακής σκέψης. Στο πλαίσιο αυτής της μεθοδολογίας, ο ρόλος του εκπαιδευτή περιορίζεται στη διευκόλυνση της μάθησης των μαθητών.

Αναπτύσσονται διαφορετικές μεθοδολογικές διαδικασίες, ώστε τα θέματα που εξετάζονται να μπορούν να γίνουν κατανοητά από κάθε συμμετέχοντα, να αποκτηθούν, να εμπλουτιστούν με τις προσωπικές τους γνώσεις και να μοιραστούν με τους συμμετέχοντες και τους εκπαιδευτές. Με τον τρόπο αυτό, ασκείται η ικανότητα ολιστικής θεώρησης ενός σύνθετου προβλήματος, προσθέτοντας νέες προοπτικές. Η δημιουργική σκέψη χρησιμοποιείται στην πρώτη δραστηριότητα της ενότητας, όταν οι συμμετέχοντες καλούνται να διατυπώσουν προτάσεις για τις 5 αρχές του FAO- και η κριτική σκέψη και η επίλυση προβλημάτων χρησιμοποιούνται στη δεύτερη δραστηριότητα, όταν καλούνται να εντοπίσουν και να επιλύσουν πιθανά ζητήματα των τριών διαφορετικών τομέων της βιωσιμότητας.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Ο ιδανικός αριθμός εκπαιδευτών είναι δύο.

Οι εκπαιδευτές θα πρέπει κατά προτίμηση να έχουν προηγούμενη εμπειρία και γνώσεις στους τομείς της βιώσιμης γεωργίας, της πράσινης μετάβασης, της βιώσιμης ανάπτυξης, των συστημάτων πιστοποίησης της γεωργικής παραγωγής, των φάσεων και των φορέων της αγροδιατροφικής αλυσίδας και των σχέσεων μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών (AMAP, CSA και LSPA).

Θα πρέπει επίσης να είναι εξοικειωμένοι με μη τυπικές μεθοδολογίες μάθησης, όπως η δημιουργική και κριτική σκέψη, η επίλυση προβλημάτων και η συνεργατική μάθηση, καθώς και με άλλες μεθόδους που ενθαρρύνουν τη μάθηση με βάση τις ικανότητες.

Ο ρόλος τους θα είναι ως επί το πλείστον διευκολυντής των δραστηριοτήτων, εκτός από το πρώτο μέρος των δύο δραστηριοτήτων, όπου θα πρέπει να παρουσιάσουν στους συμμετέχοντες επιστημονικά τεκμηριωμένες γνώσεις σχετικά με τα θέματα. Συνεπώς, οι εκπαιδευτές θα πρέπει επίσης να έχουν δεξιότητες δημόσιας ομιλίας και την ικανότητα να μεταφέρουν με σαφήνεια περιεχόμενο κάποιας πολυπλοκότητας.

Η ομάδα των εκπαιδευτών μπορεί να διευρυνθεί εάν το απαιτεί ο αριθμός των συμμετεχόντων, έχοντας πάντα υπόψη την αναλογία.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 10 συμμετέχοντες.

Το συνολικό μέγεθος της ομάδας δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 20 άτομα, ώστε να υπάρχει ένα ευνοϊκό μαθησιακό περιβάλλον.

11. Αξιολόγηση

Αξιολόγηση από ομότιμους

Μετά τη δεύτερη δραστηριότητα, οι συμμετέχοντες θα πρέπει να απαντήσουν σε ορισμένες ερωτήσεις για να αυτοαξιολογήσουν την πρόοδο που σημείωσαν κατά τη διάρκεια των δύο δραστηριοτήτων στις ικανότητες που εξετάστηκαν.

Ερωτηματολόγια και έρευνες

Οι εκπαιδευτές μπορούν να διεξάγουν την αξιολόγηση online ή offline.

Για την ηλεκτρονική έκδοση:

Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν τα κινητά τους τηλέφωνα για να αποκτήσουν πρόσβαση σε μια διαδικτυακή δημοσκόπηση/ερωτηματολόγιο που δημιουργήθηκε από τους εκπαιδευτές. Προτείνουμε τη χρήση διαδικτυακών εργαλείων όπως το [Mentimeter.com](https://www.mentimeter.com) ή το [Jamboard.google.com](https://jamboard.google.com),

Για την offline έκδοση:

Οι εκπαιδευτές μπορούν να χρησιμοποιούν τις ίδιες ερωτήσεις. Θα δώσουν στους συμμετέχοντες ένα μπλοκ αυτοκόλλητων σημειώσεων και θα ορίσουν μια στήλη (σε ένα flipchart ή ακόμη και στον τοίχο με ταινία) για κάθε ερώτηση, όπου κάθε συμμετέχων θα πρέπει να τοποθετήσει ένα σημείωμα με την απάντηση. Εάν υπάρχει χρόνος, ο εκπαιδευτής μπορεί να διαβάσει ανώνυμα κάποιες από τις απαντήσεις για να τις μοιραστεί με όλες τις άλλες ομάδες.

Η αξιολόγηση της δραστηριότητας δεν προβλέπεται εντός των 3 ωρών δραστηριότητας. Προτείνουμε μια διάρκεια μεταξύ 15 και 30 λεπτών, ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων και αν ο εκπαιδευτής θέλει να μοιραστεί κάποιους προβληματισμούς κατά τη διεξαγωγή της αξιολόγησης.

12. Γενικές συστάσεις και παρατηρήσεις

Η διάρκεια κάθε επιμέρους δραστηριότητας είναι ενδεικτική. Ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων και το προφίλ τους, ο εκπαιδευτής μπορεί να αποφασίσει να αφιερώσει περισσότερο χρόνο σε μία και λιγότερο χρόνο σε κάποια άλλη. Το ίδιο ισχύει και για τα προτεινόμενα θέματα- εάν το προφίλ και η εμπειρία των συμμετεχόντων απαιτούν μια πιο εμπεριστατωμένη μελέτη ενός θέματος, το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων μπορεί να τροποποιηθεί ώστε να γίνει πιο εξειδικευμένο. Παρόλο που τα θέματα αυτά είναι αλληλένδετα, είναι δυνατόν να αποφασιστεί να αφιερωθεί η δραστηριότητα σε ένα/περισσότερα μόνο από αυτά, χωρίς να διακυβεύεται η συνοχή της δραστηριότητας.

Συνιστάται ιδιαίτερα στους εκπαιδευτές να γνωρίζουν και να προετοιμάζουν το περιεχόμενο πριν από τη διεξαγωγή της δραστηριότητας, καθώς τα επιχειρήματα που συζητούνται μπορεί να είναι πολύπλοκα και πρέπει να μεταφέρονται στους συμμετέχοντες όσο το δυνατόν πιο ξεκάθαρα και περιεκτικά. Δεν θα πρέπει να υποθεθεί ότι οι συμμετέχοντες έχουν ειδικές γνώσεις του θέματος, οπότε μπορεί να είναι απαραίτητο να ξεκινήσουν από λιγότερο τεχνικές έννοιες και εξηγήσεις.

Εκπαιδευτική ενότητα #2 - Συστήματα πιστοποίησης & γεωργική παραγωγή

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης για τη βιώσιμη γεωργία.

2. Περιγραφή

Αυτή η ενότητα χωρίζεται σε 3 κύριες δραστηριότητες.

Κατά την πρώτη δραστηριότητα, θα γίνει μια θεωρητική εισαγωγή στους διάφορους τύπους πιστοποίησης ποιότητας που υπάρχουν για τα αγροδιατροφικά προϊόντα. Επίσης, στο πλαίσιο αυτού του μέρους, θα διερευνηθεί η βιολογική πιστοποίηση από τρίτους.

Η δεύτερη δραστηριότητα της μονάδας θα διερευνήσει την έννοια του "συμμετοχικού συστήματος εγγυήσεων" ως εναλλακτικό και συμπληρωματικό εργαλείο της πιστοποίησης από τρίτους στον αγροδιατροφικό τομέα.

Τέλος, στην τρίτη δραστηριότητα, θα παρουσιαστεί μια μελέτη περίπτωσης με την άμεση συμμετοχή ενός εκπροσώπου της πρωτοβουλίας.

Το αναλυτικό πρόγραμμα βρίσκεται στην ενότητα 7.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 3 ώρες, οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

Ενότητα 1: Θεωρητική εισαγωγή στην πιστοποίηση	1 ώρα και 20 λεπτά
Δραστηριότητα 1: Το συμμετοχικό σύστημα εγγυήσεων	1 ώρα και 25 λεπτά
Δραστηριότητα 2: Μελέτη περίπτωσης	40 λεπτά

4. Πόροι και χώρος

Για την πραγματοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής μονάδας απαιτούνται οι ακόλουθοι πόροι και χώρος:

- Χώρος: ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων, με καρέκλες σε κυκλική διάταξη και στη συνέχεια δημιουργία μικρών ομάδων.
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας ή μεγάλη οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και βίντεο. Ηχεία για να διασφαλίζεται ότι ο ήχος από τα βίντεο και τις παρουσιάσεις είναι σαφής σε όλους τους συμμετέχοντες. Πρόσβαση στο Διαδίκτυο.
- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταιγισμό ιδεών.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)
- Πηγές που αφορούν τη συγκεκριμένη μονάδα:
 - a. Ένας πίνακας με τον χάρτη ενός αγροκτήματος (πραγματικού ή μη) με τις κύριες λειτουργικές περιοχές του (θα πρέπει να έχει δημιουργηθεί πριν από την εκπαίδευση).
 - b. Θα πρέπει να ετοιμαστούν κάρτες με στοιχεία που πρέπει να τηρούνται (παρουσία φυτοϋγειονομικών προβλημάτων, κατάλληλα ή ακατάλληλα υλικά σε απόθεμα κ.λπ.),
 - c. Ένα σύμβολο για την ομάδα που επισκέπτεται,
 - d. Ένα ζάρι που υποδεικνύει σε ποια περιοχή θα κινηθείτε.

Εάν είναι δυνατόν, μπορεί επίσης να προσομοιωθεί μια πραγματική επιτόπια επίσκεψη της ομάδας προβολής. Στην περίπτωση αυτή, η εκπαίδευση θα πρέπει να πραγματοποιηθεί σε ένα αγρόκτημα, το οποίο θα πρέπει να προετοιμαστεί, και ορισμένα στοιχεία θα πρέπει να οργανωθούν ειδικά εκ των προτέρων για την προσομοίωση.

5. Στόχοι

- Βελτίωση των γνώσεων των συμμετεχόντων σχετικά με τα συστήματα πιστοποίησης της γεωργικής παραγωγής.
- να διεγείρουν μια κριτική ανάλυση των συστημάτων πιστοποίησης, διερευνώντας τις διαφορές, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους για τους διάφορους φορείς που εμπλέκονται στην αλυσίδα παραγωγής και κατανάλωσης και όσον αφορά τις μεταξύ τους αλληλεπιδράσεις.
- Να παρέχει στους συμμετέχοντες πόρους για να εμβαθύνουν στην κατανόηση του θέματος, τόσο σε θεωρητικό επίπεδο όσο και μέσω της γνώσης πρακτικών εμπειριών και μελετών περίπτωσης.
- Προσφέρετε στους συμμετέχοντες προτάσεις για πρακτικές μαθησιακές δραστηριότητες που μπορούν να υλοποιηθούν με τους δικούς τους εκπαιδευόμενους.

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Γενικές ικανότητες:

- Ικανότητα κριτικής σκέψης (Ικανότητα αμφισβήτησης και επιχειρηματολογίας εννοιών, ιδεών, καταστάσεων και διάκρισης λαθών, ασυνεπειών και λογικών σφαλμάτων): Αυτή η ικανότητα θα αναπτυχθεί, στη Δραστηριότητα 1, καλώντας τους συμμετέχοντες να επιχειρηματολογήσουν σχετικά με τις κρισιμότητες του παραδοσιακού συστήματος βιολογικής πιστοποίησης. Στη Δραστηριότητα 2 οι συμμετέχοντες θα κληθούν να επιχειρηματολογήσουν σχετικά με τα πιθανά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που θέλουν να αναλάβουν μια διαδικασία πιστοποίησης, αξιολογώντας ειδικότερα τις διαφορές μεταξύ των παραδοσιακών συστημάτων και του ΣΣΑ. Οι συμμετέχοντες θα κληθούν να εξετάσουν τόσο τις απόψεις των παραγωγών όσο και των καταναλωτών.

Ειδικές ικανότητες:

- Συστήματα πιστοποίησης της γεωργικής παραγωγής: με μεγαλύτερη έμφαση στο σύστημα πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων από τρίτους. Στη δεύτερη δραστηριότητα, θα μπορέσουν να εμβαθύνουν στην κατανόηση του ΣΣΑ, τόσο σε θεωρητικό επίπεδο όσο και μέσω πρακτικών δραστηριοτήτων και μαρτυριών.

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

Η ενότητα αυτή χωρίζεται σε 3 κύρια μέρη. Στο πρώτο μέρος, θα γίνει μια θεωρητική εισαγωγή στους διάφορους τύπους πιστοποίησης ποιότητας που υπάρχουν για τα αγροδιατροφικά προϊόντα. Θα αναλυθεί ένα γλωσσάρι των χρησιμοποιούμενων σήμερα ορισμών και ακρωνυμίων και θα παρουσιαστεί η ταξινόμηση των συστημάτων πιστοποίησης ανάλογα με το δηλωθέν αντικείμενο.

Το δεύτερο μέρος της ενότητας θα διερευνήσει την έννοια του "συμμετοχικού συστήματος εγγυήσεων" ως εναλλακτικό και συμπληρωματικό εργαλείο της πιστοποίησης από τρίτους στον αγροδιατροφικό τομέα.

Στο τρίτο μέρος, ένας εκπρόσωπος της πρωτοβουλίας θα παρουσιάσει μια μελέτη περίπτωσης.

Ως προαιρετική δραστηριότητα, εάν όλοι οι συμμετέχοντες έχουν πρόσβαση σε κατάλληλες συσκευές και υπάρχει σύνδεση στο διαδίκτυο, ο εκπαιδευτής μπορεί να θέσει μια πρόκληση Kahoot με περίπου 10 ερωτήσεις κλειστού τύπου σχετικά με τα θέματα που εξετάστηκαν κατά τη διάρκεια της κατάρτισης.

ΜΠΛΟΚ 1: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

ΒΗΜΑΤΑ 1.1 - 1.3 - Προσδιορισμός και επεξήγηση των ακρωνυμίων

Γιατί είναι χρήσιμες οι πιστοποιήσεις;

- **BIO** = Βιολογική γεωργία. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο σε προϊόντα που έχουν πιστοποιηθεί ως βιολογικά από εξουσιοδοτημένο οργανισμό ή φορέα ελέγχου, εφόσον πληρούν αυστηρούς όρους σχετικά με τον τρόπο παραγωγής, επεξεργασίας, μεταφοράς και αποθήκευσης. Το λογότυπο μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο σε προϊόντα που περιέχουν τουλάχιστον 95% βιολογικά συστατικά και επιπλέον, τηρούν περαιτέρω αυστηρούς όρους για το υπόλοιπο 5%. ([λογότυπο & επεξήγηση](#))
- **ΠΟΠ** = Προστατευόμενη ονομασία προέλευσης. Οι ονομασίες προϊόντων που έχουν καταχωρηθεί ως ΠΟΠ είναι εκείνες που έχουν τους ισχυρότερους δεσμούς με τον τόπο στον οποίο παρασκευάζονται. Κάθε μέρος της διαδικασίας παραγωγής, επεξεργασίας και προετοιμασίας πρέπει να λαμβάνει χώρα στη συγκεκριμένη περιοχή. Για τους οίνους, αυτό

σημαίνει ότι τα σταφύλια πρέπει να προέρχονται αποκλειστικά από τη γεωγραφική περιοχή όπου παρασκευάζεται ο οίνος. ([Λογότυπο & επεξήγηση](#))

- **ΠΓΕ** = Προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη. Η ΠΓΕ δίνει έμφαση στη σχέση μεταξύ της συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής και της ονομασίας του προϊόντος, όταν μια συγκεκριμένη ποιότητα, φήμη ή άλλο χαρακτηριστικό αποδίδεται ουσιαστικά στη γεωγραφική του προέλευση. Για τα περισσότερα προϊόντα, τουλάχιστον ένα από τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης ή προετοιμασίας πραγματοποιείται στην περιοχή. ([Λογότυπο & επεξήγηση](#))
- **TSG** = Εγγυημένη παραδοσιακή ειδικότητα. Επισημαίνει τις παραδοσιακές πτυχές, όπως ο τρόπος παρασκευής του προϊόντος ή η σύνθεσή του, χωρίς να συνδέεται με συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Η ονομασία ενός προϊόντος που έχει καταχωριστεί ως Π.Γ.Ε. το προστατεύει από την παραποίηση και την κατάχρηση. ([Λογότυπο & επεξήγηση](#)).

Οι εκπαιδευτές θα βρουν κάποιο υποστηρικτικό υλικό σχετικά με αυτές και άλλες ειδικές εθνικές πιστοποιήσεις (στην Ισπανία, την Ιταλία, τη Γαλλία και την Ελλάδα) στην εργαλειοθήκη (Περαιτέρω πόροι και παραρτήματα) και στο Μοοσ.

ΒΗΜΑ 1.4 - Τύποι συστημάτων πιστοποίησης & φορείς

Η πιστοποίηση διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τους καθιερωμένους κανόνες, ενισχύοντας την αξία και την ανταγωνιστικότητα του προϊόντος. Έχει κατηγοριοποιηθεί με βάση το δηλούν μέρος:

- **Πρώτο μέρος:** Αυτοπιστοποίηση από την κατασκευάστρια εταιρεία.
- **Δεύτερο μέρος:** (επίσης από αντιπροσωπευτικούς φορείς προς τα μέλη/καταναλωτές τους).
- **Τρίτου μέρους:** Εκδίδεται από ανεξάρτητο φορέα στο σύστημα παραγωγής της εταιρείας, εξασφαλίζοντας αμεροληψία και επάρκεια, ως "επαγγελματική πιστοποίηση". Οι κανόνες επισημοποιούνται από συγκεκριμένα πρότυπα (ISO 17065:2012 και 17021:2006) και υπόκεινται σε επαλήθευση από φορέα διαπίστευσης.
- **Τέταρτο μέρος:** Δηλώσεις από εξωτερικούς φορείς που δεν σχετίζονται με την εταιρεία, όπως οι έλεγχοι που διενεργούνται από δημόσιους φορείς και διοικήσεις.

Οι τύποι πιστοποίησης ποικίλλουν ως προς τον επικοινωνιακό τους αντίκτυπο, με μεγαλύτερη βεβαιότητα όσο αυξάνεται η οικονομική απόσταση μεταξύ πιστοποιού και παραγωγού.

Τα πρότυπα μπορούν να καθοριστούν από:

- **Κυβερνήσεις:** Τα κυβερνητικά πρότυπα ονομάζονται συνήθως κανονισμοί και μπορεί με τη σειρά τους να βασίζονται σε διεθνείς συμφωνίες ή κατευθυντήριες γραμμές που έχουν καθοριστεί από διακυβερνητικούς φορείς, όπως η Επιτροπή Codex Alimentarius του FAO/WHO.
- **Παραγωγοί σε ενώσεις/συνεταιρισμούς:** για να αποδείξουν σε ένα ευρύ φάσμα αγοραστών ότι πληρούν ορισμένες απαιτήσεις που έχουν γενικά ζήτηση στην αγορά.
- **Καταναλωτές:** Αν μια ομάδα αγοραστών αναγνωρίσει ότι έχουν βασικά τις ίδιες απαιτήσεις για ορισμένα προϊόντα, μπορούν να θέσουν από κοινού ένα πρότυπο. Αυτό θα ενθάρρυνε τους

παραγωγούς να εφαρμόσουν τα πρότυπα αυτά ταχύτερα, καθώς καθίσταται σαφές ότι ένα μεγάλο μέρος της αγοράς τα απαιτεί. Ένα παράδειγμα τέτοιου προτύπου αγοραστών είναι το πρωτόκολλο EurepGap.

- **Συνασπισμοί:** Οι κυβερνήσεις, ο ιδιωτικός τομέας και οι ΜΚΟ μπορούν να σχηματίσουν συνασπισμούς δύο ή τριών κομμάτων για τον καθορισμό προτύπων. Για παράδειγμα, οι κυβερνήσεις, οι βιομηχανίες και οι οργανώσεις καταναλωτών εκπροσωπούνται μεταξύ των μελών του ISO, ενώ η Πρωτοβουλία Ηθικών Συναλλαγών (ETI) είναι τριμερής οργάνωση με εκπροσώπηση της κυβέρνησης, των ΜΚΟ και των συνδικάτων.

Προκλήσεις των συστημάτων πιστοποίησης (Βήμα 1.4)

Το μοντέλο πιστοποίησης που εφαρμόζεται σήμερα στη βιολογική γεωργία είναι πολύ περίπλοκο και δαπανηρό τόσο από άποψη χρημάτων όσο και χρόνου για τους μικρούς παραγωγούς στην Ευρώπη και το Νότο.

Ορισμένες από τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις σε περιθωριακές περιοχές κινδυνεύουν να κλείσουν, ενώ εκείνες στις αστικές περιοχές κινδυνεύουν να απομακρυνθούν από τον βιολογικό τομέα.

Εξ ου και η ανάγκη για καινοτομία στο σύστημα βιολογικής πιστοποίησης με την ανάπτυξη άλλων συστημάτων πιστοποίησης που θα συμπληρώνουν το σημερινό.

Το 2009 η AIAB (Associazione Italiana Agricoltura Biologica) διεξήγαγε μελέτη σχετικά με την εξέλιξη του συστήματος ελέγχου στη βιολογική γεωργία (Link; AIAB, 2009). Περιελάμβανε τρεις προτάσεις:

- Γραφειοκρατική απλούστευση για μικρές, απόλυτα βιολογικές εκμεταλλεύσεις,
- Η ενεργοποίηση της ομαδικής πιστοποίησης και στο ευρωπαϊκό πλαίσιο (ο ισχύων κανονισμός για τα βιολογικά προϊόντα επιτρέπει αυτή την προσέγγιση μόνο για προϊόντα που εισάγονται από τρίτες χώρες),
- Και η διάδοση των συμμετοχικών συστημάτων εγγυήσεων (PGS).

Ενώ οι δύο πρώτες παρεμβάσεις παραμένουν εντός των ορίων που οριοθετεί ο ευρωπαϊκός κανονισμός, η τελευταία προσέγγιση βρίσκεται εκτός αυτών. Αυτό σημαίνει ότι ένα προϊόν εγγυημένο σύμφωνα με την προσέγγιση SPG δεν μπορεί επί του παρόντος να πιστοποιηθεί ως βιολογικό, ακόμη και αν ο γεωργός υιοθετεί τα πρότυπα του ευρωπαϊκού κανονισμού στον τομέα.

ΒΗΜΑ 1.5 - Βιολογική πιστοποίηση

Η βιολογική πιστοποίηση συνίσταται σε μια διαδικασία μέσω της οποίας επαληθεύεται ότι τα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των καλλιεργειών, των ζώων και των μεταποιημένων τροφίμων, πληρούν συγκεκριμένα πρότυπα και κανονισμούς που έχουν καθοριστεί για τις πρακτικές βιολογικής γεωργίας. Περιλαμβάνει μια αυστηρή αξιολόγηση ολόκληρης της

παραγωγικής διαδικασίας, από τις μεθόδους καλλιέργειας έως τη μεταποίηση και το χειρισμό, ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις αρχές της βιολογικής γεωργίας.

Η βιολογική γεωργία αποσκοπεί στην παραγωγή τροφίμων με τη χρήση φυσικών ουσιών και διαδικασιών, ενώ παράλληλα ενθαρρύνει την υπεύθυνη χρήση ενέργειας και πόρων, τη βιοποικιλότητα, τη γονιμότητα του εδάφους και την ποιότητα του νερού. Επικεντρώνεται σε υψηλά πρότυπα καλής διαβίωσης των ζώων και στην ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών συμπεριφοράς των ζώων.

Οι κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη βιολογική γεωργία έχουν σχεδιαστεί για να παρέχουν μια σαφή δομή για την παραγωγή βιολογικών προϊόντων σε ολόκληρη την ΕΕ. Αυτό γίνεται για να ικανοποιηθεί η ζήτηση των καταναλωτών για αξιόπιστα βιολογικά προϊόντα, ενώ παράλληλα παρέχεται μια δίκαιη αγορά για τους παραγωγούς, τους διανομείς και τους εμπόρους.

Η βιολογική πιστοποίηση οικοδομεί εμπιστοσύνη διασφαλίζοντας ότι τηρούνται οι κανόνες για τη βιολογική παραγωγή και ότι υπάρχει ένα αυστηρό σύστημα ελέγχου και επιβολής που εγγυάται τη συμμόρφωση. Η χρήση του βιολογικού λογότυπου παρέχει οπτική ταυτότητα για τα βιολογικά προϊόντα που παράγονται στην ΕΕ.

Η νέα νομοθεσία που τέθηκε σε ισχύ από το 2022 και μετά ενισχύει τα συστήματα ελέγχου και διευρύνει το φάσμα των βιολογικών προϊόντων. Ορισμένα από τα νομικά έγγραφα σχετικά με τη βιολογική πιστοποίηση της ΕΕ είναι τα εξής:

- Κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 (εφαρμοστέα νομοθετική πράξη).
- Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2419 της 18ης Οκτωβρίου 2023 για την επισήμανση των βιολογικών τροφών για ζώα συντροφιάς (ΕΕ L, 2023/2419, 27.10.2023).

Για μια πλήρη επισκόπηση του νομικού πλαισίου, του ιστορικού και των χαρακτηριστικών της Βιολογικής Πιστοποίησης, ανατρέξτε στις αρχικές πηγές .⁶⁸

ΒΗΜΑ 1.5 - Προοπτικές και προκλήσεις βιολογικής πιστοποίησης

Η εξέλιξη της βιολογικής γεωργίας επηρεάζεται από τις καταναλωτικές τάσεις και τις προοπτικές παραγωγής. Ταυτόχρονα, η οικονομική βιωσιμότητα είναι όλο και πιο καθοριστική για τις αποφάσεις των παραγωγών να μεταβούν στη βιολογική γεωργία. Ορισμένες από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι βιοκαλλιεργητές είναι οι ακόλουθες:

- **Πρόσβαση στην αγορά και χαμηλές τιμές:** Συχνά οι βιοκαλλιεργητές δυσκολεύονται να προσεγγίσουν κερδοφόρες αγορές. Η περιορισμένη ευαισθητοποίηση των καταναλωτών ή η ζήτηση για βιολογικά προϊόντα μπορεί να οδηγήσει σε πιέσεις στις τιμές, καθιστώντας δύσκολο τον ανταγωνισμό με τη συμβατική γεωργία.

⁶⁸ Αναφέρεται στην Εργαλειοθήκη (Περαιτέρω πόροι).

- **Θέματα καναλιών διανομής:** Ορισμένοι βιοκαλλιεργητές αναγκάζονται να πωλούν τα προϊόντα τους ως συμβατικά λόγω έλλειψης αποτελεσματικών, εξειδικευμένων αλυσίδων εφοδιασμού. Αυτό υπονομεύει τη βιολογική τους πιστοποίηση και τα πιθανά τους κέρδη.
- **Παύση των επιδοτήσεων και οικονομική σκοπιμότητα:** Η κατάργηση των κρατικών επιδοτήσεων μπορεί να καταστήσει τη βιολογική γεωργία οικονομικά μη βιώσιμη. Χωρίς αυτή τη στήριξη, πολλοί αγρότες σκέφτονται να επιστρέψουν σε συμβατικές μεθόδους ή να εγκαταλείψουν εντελώς τις βιολογικές πρακτικές.

Κατά την αξιολόγηση της βιωσιμότητας της βιολογικής γεωργίας, διάφοροι βασικοί παράγοντες επηρεάζουν τις αποφάσεις των γεωργών. Ενώ οι προσωπικές πεποιθήσεις μπορεί να οδηγούν το αρχικό ενδιαφέρον για τις βιολογικές πρακτικές, η μακροπρόθεσμη επιτυχία εξαρτάται από την οικονομική σκοπιμότητα, με τους αγρότες να πρέπει να εξισορροπήσουν το αυξανόμενο κόστος και τις κυμαινόμενες αποδόσεις με τα πιθανά κέρδη από τα έσοδα. Μερικοί από αυτούς τους παράγοντες είναι οι εξής:

- **Απόφαση με βάση τις πεποιθήσεις και την οικονομική σκοπιμότητα:** Οι αγρότες συχνά ξεκινούν τη βιολογική γεωργία με κίνητρο προσωπικές αξίες όπως η βιωσιμότητα ή οι ανησυχίες για την υγεία. Ωστόσο, με την πάροδο του χρόνου, πρέπει να αξιολογήσουν την οικονομική βιωσιμότητα για να συνεχίσουν.
- **Έσοδα έναντι κόστους:** Για να παραμείνει βιώσιμη η βιολογική γεωργία, η αύξηση των εσόδων από τα βιολογικά προϊόντα πρέπει να αντισταθμίσει το αυξανόμενο κόστος που συνδέεται με τις βιολογικές πρακτικές.
- **Διακυμάνσεις απόδοσης και έσοδα:** Αυτό μπορεί να προκαλέσει αστάθεια στο εισόδημα. Αυτές οι διακυμάνσεις επηρεάζουν άμεσα τη μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης.

Οι περιβαλλοντικές στρατηγικές μπορούν να ενισχύσουν τον θετικό αντίκτυπο της βιολογικής γεωργίας συμπληρώνοντας τις βασικές πρακτικές της. Μια αποτελεσματική προσέγγιση είναι η προώθηση των σύντομων αλυσίδων εφοδιασμού, οι οποίες μειώνουν τις αποστάσεις μεταφοράς και συνεπώς τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Επιπλέον, η ευαισθητοποίηση των καταναλωτών σχετικά με τα "διατροφικά μίλια" μπορεί να ενθαρρύνει περαιτέρω τις περιβαλλοντικά υπεύθυνες επιλογές. Ωστόσο, προκλήσεις όπως η γεωγραφική αναντιστοιχία μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης μπορούν να περιορίσουν την αποτελεσματικότητα αυτών των στρατηγικών. Παρόλα αυτά, η βιολογική γεωργία ευθυγραμμίζεται με ευρύτερους περιβαλλοντικούς στόχους, προσπαθώντας να μειώσει τις αρνητικές επιπτώσεις, όπως η χημική ρύπανση και η εξάντληση των πόρων, μέσω βιώσιμων πρακτικών.

Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με τα προβλήματα και τις προοπτικές της Βιολογικής Γεωργίας, παρακαλούμε δείτε τις αρχικές πηγές ⁶⁹.

⁶⁹ Αναφέρεται στην Εργαλειοθήκη (Περαιτέρω πόροι)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ

Εισαγωγή στο PGS

Το μοντέλο πιστοποίησης που εφαρμόζεται σήμερα στη βιολογική γεωργία είναι πολύ περίπλοκο και δαπανηρό από άποψη χρημάτων και χρόνου για τους μικρούς παραγωγούς στην Ευρώπη και το Νότο. Ορισμένες από τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις σε περιθωριακές περιοχές κινδυνεύουν να κλείσουν, ενώ εκείνες στις αστικές περιοχές κινδυνεύουν να απομακρυνθούν από τον βιολογικό τομέα. Εξ ου και η ανάγκη για καινοτομία στο σύστημα πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων με την ανάπτυξη άλλων συστημάτων πιστοποίησης που θα συμπληρώνουν το σημερινό.

Το 2009 η AIAB (Associazione Italiana Agricoltura Biologica) εκπόνησε μελέτη για την εξέλιξη του συστήματος ελέγχου στη βιολογική γεωργία με τίτλο "Τα νέα σύνορα της πιστοποίησης", τα αποτελέσματα της οποίας παρουσιάστηκαν σε συνέδριο με τον ίδιο τίτλο, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Δασών στη Ρώμη τον Νοέμβριο του 2009. Οι τρεις προτάσεις της μελέτης ήταν: η γραφειοκρατική απλούστευση για τις μικρές, αμιγώς βιολογικές εκμεταλλεύσεις (AIAB, 2009), η ενεργοποίηση της ομαδικής πιστοποίησης και στο ευρωπαϊκό πλαίσιο (ο ισχύων κανονισμός για τη βιολογική γεωργία επιτρέπει αυτή την προσέγγιση μόνο για προϊόντα που εισάγονται από τρίτες χώρες) και, τέλος, η διάδοση των συμμετοχικών συστημάτων εγγυήσεων (PGS). Ενώ οι δύο πρώτες παρεμβάσεις παραμένουν εντός των ορίων που οριοθετεί ο ευρωπαϊκός κανονισμός, η τελευταία προσέγγιση βρίσκεται εκτός αυτού. Αυτό σημαίνει ότι ένα προϊόν που εγγυάται με την προσέγγιση SPG δεν μπορεί επί του παρόντος να πιστοποιηθεί ως βιολογικό, ακόμη και αν ο γεωργός υιοθετεί τα πρότυπα του ευρωπαϊκού κανονισμού στον τομέα.

ΒΗΜΑ 1.1 - Θεωρία PGS

Η δραστηριότητα θα ξεκινήσει με μια σύντομη θεωρητική εισαγωγή στο PGS, εξετάζοντας τα ακόλουθα θέματα:

a. Τι είναι το PGS:

Το συμμετοχικό σύστημα εγγυήσεων είναι ένα εναλλακτικό μοντέλο πιστοποίησης, σύμφωνα με το οποίο οι παραγωγοί και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς μοιράζονται ένα σύνολο κοινά καθορισμένων προτύπων και κανόνων, κοινές διαδικασίες, ένα συντονιστικό όργανο, ένα κοινό λογότυπο και καθορισμένες συνέπειες για τη μη συμμόρφωση.

Τα Συστήματα Συμμετοχικών Εγγυήσεων (ΣΣΕ) είναι συστήματα διασφάλισης ποιότητας που εστιάζουν σε τοπικό επίπεδο. Πιστοποιούν τους παραγωγούς με βάση την ενεργό συμμετοχή των ενδιαφερομένων και βασίζονται σε θεμέλια εμπιστοσύνης, κοινωνικών δικτύων και γνώσης.

- IFOAM, 2008.

- Βασικά στοιχεία και βασικά χαρακτηριστικά του PGS (από IFOAM - Organics International. Κατευθυντήριες γραμμές PGS. How to Develop and Manage Participatory Guarantee Systems for Organic Agriculture Germany, 2019.):

- a. **Κοινό όραμα:** Ένα κοινό όραμα σε ένα Συμμετοχικό Σύστημα Εγγυήσεων (ΣΣΕ) φέρνει κοντά τους ενδιαφερόμενους (παραγωγούς, καταναλωτές, ΜΚΟ, εμπόρους και άλλους) για να υποστηρίξουν τις αρχές που καθοδηγούν τους στόχους του ΣΣΕ, όπως η βιολογική παραγωγή, το δίκαιο εμπόριο, ο σεβασμός του οικοσυστήματος και η τοπική αυτονομία. Το όραμα αυτό διαμορφώνει τα πρότυπα παραγωγής και τους κανόνες λειτουργίας του PGS. Οι ενδιαφερόμενοι συμβάλλουν με τη δέσμευση για το όραμα μέσω δεσμεύσεων, υπογραφής εγγράφων ή με το να γίνουν μέλη της ένωσης. Οι κοινές αξίες ανακοινώνονται δημόσια για να ενισχυθεί η διαφάνεια και η συνοχή εντός της κοινότητας PGS.
- b. **Εμπιστοσύνη:** Η εμπιστοσύνη στην PGS προκύπτει από τη συλλογική δέσμευση των ενδιαφερομένων μερών να τηρούν τις οργανικές αξίες και να λειτουργούν με διαφάνεια. Η εμπιστοσύνη επιδεικνύεται μέσω αυτοδηλώσεων, δεσμεύσεων και συμφωνιών μέλους από τους παραγωγούς και τους ενδιαφερόμενους φορείς. Αυτές οι συμφωνίες και η ομαδική υποστήριξη ενισχύουν την ακεραιότητα της PGS, επιτρέποντας στην εμπιστοσύνη να λειτουργεί ως θεμέλιο της διαδικασίας πιστοποίησης και να ενισχύει τη λογοδοσία εντός της κοινότητας.
- c. **Οριζόντια:** Η PGS προωθεί μια μη ιεραρχική, δημοκρατική δομή όπου οι ευθύνες μοιράζονται και όλοι οι ενδιαφερόμενοι έχουν ίσα δικαιώματα ψήφου. Αυτό το εξισωτικό μοντέλο δίνει έμφαση στη συλλογική δράση, όπως οι αξιολογήσεις από ομοτίμους από τους παραγωγούς, και στη συμμετοχικότητα, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων. Σε μεγάλες πρωτοβουλίες, οι εκπρόσωποι μπορούν να ενεργούν εξ ονόματος των τοπικών ομάδων, αλλά συνολικά, το PGS στοχεύει σε ισόρροπη εκπροσώπηση και ενεργή συμμετοχή των γυναικών στη λήψη αποφάσεων.
- d. **Διαφάνεια:** Διαφάνεια στο PGS σημαίνει ότι οι λειτουργίες και οι αποφάσεις του συστήματος είναι προσβάσιμες σε όλους τους ενδιαφερόμενους, συμπεριλαμβανομένης της σαφούς τεκμηρίωσης των διαδικασιών και των προτύπων πιστοποίησης. Η ανοικτή επικοινωνία προωθείται μέσω τακτικών συνεδριάσεων, δημόσιας πρόσβασης στα αρχεία και συμμετοχής στις επιθεωρήσεις των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Αυτή η διαφάνεια οικοδομεί την εμπιστοσύνη διασφαλίζοντας ότι όλοι έχουν μια βασική κατανόηση των λειτουργιών του PGS και μπορούν να έχουν πρόσβαση σε λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τους πιστοποιημένους παραγωγούς, τα πρότυπα και τις διαδικασίες.
- e. **Διαδικασία μάθησης:** περιλαμβάνει εκδηλώσεις και εργαστήρια όπου οι ενδιαφερόμενοι μαθαίνουν τις βιολογικές πρακτικές και τα πρότυπα της PGS. Μέσω πρακτικών συνεδριών, αξιολογήσεων από ομοτίμους και ανταλλαγής εμπειριών, οι ενδιαφερόμενοι αποκτούν δεξιότητες, ενισχύουν την εμπιστοσύνη και προσαρμόζουν το PGS ώστε να βελτιώνεται συνεχώς. Αυτή η δυναμική μάθησης προωθεί επίσης την ενδυνάμωση της κοινότητας, τη συνεργασία και τη μείωση των συγκρούσεων, με τα έμπειρα μέλη να καθοδηγούν συχνά τους νεότερους συμμετέχοντες για να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα της PGS και να προωθήσουν την αμοιβαία μάθηση.

- f. **Συμμετοχή:** Η συμμετοχή στην PGS περιλαμβάνει την ενεργό εμπλοκή των ενδιαφερομένων μερών, την προώθηση της κοινής ευθύνης στην πιστοποίηση και τις καθημερινές διαδικασίες PGS. Οι παραγωγοί, οι καταναλωτές και τα μέλη της κοινότητας συμβάλλουν σε ρόλους όπως οι αξιολογήσεις των εκμεταλλεύσεων και η λήψη αποφάσεων. Η συμμετοχή τους ενισχύει την εμπιστοσύνη και τη λογοδοσία, με τους παραγωγούς να διεξάγουν συχνά αξιολογήσεις από ομότιμους για την τήρηση των βιολογικών προτύπων. Οι ρόλοι των καταναλωτών ποικίλλουν ανάλογα με την εγγύτητα και τη συμμετοχή τους, αλλά συχνά συμβάλλουν στη διαχείριση και στις συμπράξεις αλληλεγγύης μεταξύ καταναλωτών και παραγωγών, ιδίως σε μικρότερες, τοπικές πρωτοβουλίες PGS.
- Κύριες διαφορές μεταξύ της πιστοποίησης από τρίτους και των συμμετοχικών συστημάτων διασφάλισης
 - a. Τα Συστήματα Συμμετοχικών Εγγυήσεων (ΣΣΕ) προσφέρουν μια προσέγγιση πιστοποίησης που δίνει έμφαση στην εμπιστοσύνη, τη συμμετοχικότητα και την εμπλοκή της κοινότητας, ιδιαίτερα κατάλληλη για τους μικροκαλλιεργητές. Σε αντίθεση με τα παραδοσιακά συστήματα πιστοποίησης, το PGS ελαχιστοποιεί τη γραφειοκρατία, εστιάζοντας αντίθετα στη δέσμευση και τη λογοδοσία των γεωργών στη διαδικασία πιστοποίησης. Οι ίδιοι οι αγρότες συμμετέχουν άμεσα στις επιθεωρήσεις, γεγονός που τους επιτρέπει να αναλάβουν ενεργό ρόλο και ευθύνη για την εξασφάλιση της τήρησης των βιολογικών προτύπων, συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης τυχόν προβλημάτων που προκύπτουν.
 - b. Οι μηχανισμοί πιστοποίησης στο πλαίσιο του PGS είναι προσαρμοσμένοι στα τοπικά κοινωνικά και πολιτιστικά πλαίσια, καθιστώντας τους ιδιαίτερα προσιτούς για μικρής κλίμακας και μεταβατικούς βιοκαλλιεργητές. Η ευελιξία του συστήματος επιτρέπει τη συμμετοχή νέων ή μεταβατικών γεωργών, προωθώντας τη συμμετοχικότητα στο βιολογικό κίνημα. Η συμμετοχή των καταναλωτών όχι μόνο ενθαρρύνεται, αλλά μερικές φορές απαιτείται, καθώς ενισχύει τους δεσμούς της κοινότητας και χτίζει αμοιβαία εμπιστοσύνη. Με την ενδυνάμωση των τοπικών φορέων, το PGS ενισχύει την αίσθηση της ιδιοκτησίας επί της διαδικασίας πιστοποίησης και βασίζεται στον κοινωνικό έλεγχο ως μηχανισμό τήρησης των προτύπων.
 - c. Η πιστοποίηση PGS εφαρμόζεται στο "σύνολο του αγροκτήματος" και όχι σε μεμονωμένα προϊόντα, προωθώντας μια ολιστική προσέγγιση στις βιολογικές πρακτικές. Στην PGS, οι μεμονωμένοι αγρότες κατέχουν τα δικά τους πιστοποιητικά, παρέχοντάς τους ανεξαρτησία στον τρόπο με τον οποίο διαθέτουν τα προϊόντα τους στην αγορά. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τα Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου (ΣΕΕ), όπου η πιστοποίηση είναι συνήθως ομαδική, δεσμεύοντας συχνά τους αγρότες σε συγκεκριμένα προϊόντα και αγορές που ελέγχονται από την ομάδα ή έναν τρίτο οργανισμό. Το PGS παρέχει έτσι στους αγρότες μεγαλύτερη ενδυνάμωση και ελευθερία στην αγορά, επιτρέποντάς τους να πωλούν μια ευρύτερη γκάμα προϊόντων απευθείας στους καταναλωτές χωρίς τους περιορισμούς που συχνά επιβάλλονται από το ICS.

ΒΗΜΑ 1.2 - Προσομοίωση επίσκεψης εκστρατείας από την Επιτροπή Εγγυήσεων (Ομάδα Επισκεπτών) για τη χορήγηση της πιστοποίησης. Παιχνίδι ρόλων του PGS

d. Τι είναι η επιτροπή εγγυήσεων; Ποιος είναι ο στόχος αυτών των επισκέψεων;

Σε ένα Συμμετοχικό Σύστημα Εγγυήσεων (ΣΣΕ) για τη γεωργία, η Επιτροπή Εγγυήσεων είναι μια βασική ομάδα ενδιαφερομένων που είναι υπεύθυνη για την εποπτεία της πιστοποίησης και των προτύπων στο πλαίσιο του ΣΣΕ. Η επιτροπή αυτή διασφαλίζει ότι όλοι οι συμμετέχοντες τηρούν τις αξίες, τις αρχές και τα βιολογικά πρότυπα που έχουν συμφωνηθεί στο PGS.

• Οι βασικές λειτουργίες μιας επιτροπής εγγυήσεων περιλαμβάνουν:

- a. Επανεξέταση και έγκριση πιστοποιήσεων: Αφού οι αγρότες ή άλλοι ενδιαφερόμενοι διεξάγουν αξιολογήσεις ή επιθεωρήσεις από ομοτίμους, η Επιτροπή Εγγυήσεων εξετάζει τα αποτελέσματα. Στη συνέχεια λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τη χορήγηση, ανανέωση ή ανάκληση της πιστοποίησης με βάση τη συμμόρφωση με προκαθορισμένα πρότυπα.
- b. Διασφάλιση της συμμόρφωσης και της ακεραιότητας: Η επιτροπή παρακολουθεί την τήρηση των αρχών της PGS και αντιμετωπίζει τυχόν θέματα μη συμμόρφωσης ή παραβίασης, παρέχοντας συχνά οδηγίες για διορθωτικές ενέργειες. Αυτό υποστηρίζει ένα υψηλό επίπεδο υπευθυνότητας εντός της PGS.
- c. Παροχή δικαιοσύνης και διαφάνειας: Ως αντιπροσωπευτικό όργανο, η Επιτροπή Εγγυήσεων περιλαμβάνει συνήθως ένα μείγμα γεωργών, καταναλωτών και μερικές φορές τοπικών εμπειρογνομόνων. Αυτή η ποικιλομορφία εξασφαλίζει μια δίκαιη, διαφανή διαδικασία λήψης αποφάσεων και ενισχύει την εμπιστοσύνη μεταξύ όλων των συμμετεχόντων.
- d. Προώθηση της τοπικής ιδιοκτησίας: Η Επιτροπή Εγγυήσεων ενδυναμώνει τους τοπικούς ενδιαφερόμενους, δίνοντάς τους άμεσο ρόλο στη διαδικασία πιστοποίησης. Αυτή η τοπική συμμετοχή συμβάλλει στη διατήρηση του κοινωνικού ελέγχου, ενισχύει τη δέσμευση στο κοινό όραμα και καθιστά το PGS πιο ανθεκτικό και προσαρμόσιμο στις ανάγκες της κοινότητας.
- e. Η Επιτροπή Εγγυήσεων ενσαρκώνει τη συνεργατική και χωρίς αποκλεισμούς προσέγγιση της PGS, διασφαλίζοντας ότι η πιστοποίηση αντικατοπτρίζει τις αξίες και τα βιολογικά πρότυπα της κοινότητας, διατηρώντας παράλληλα την ακεραιότητα σε όλο το σύστημα.

• Ποιος συμμετέχει σε αυτή την επιτροπή εγγυήσεων;

Συνήθως περιλαμβάνει μια ποικιλόμορφη ομάδα ενδιαφερομένων που εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα στη διαδικασία βιολογικής παραγωγής και έχουν έννομο συμφέρον να διατηρήσουν τα πρότυπα και την ακεραιότητα του ΠΓΣ.

- **Αγρότες και παραγωγοί:** Οι πρωτογενείς παραγωγοί είναι ζωτικής σημασίας μέλη, καθώς έχουν γνώση από πρώτο χέρι των πρακτικών και των προτύπων της βιολογικής γεωργίας. Η άμεση

συμμετοχή τους συμβάλλει στη διασφάλιση ότι οι διαδικασίες πιστοποίησης είναι πρακτικές και κατάλληλες για τις τοπικές συνθήκες καλλιέργειας.

- **Καταναλωτές:** Οι καταναλωτές συμβάλλουν εκπροσωπώντας τα συμφέροντα των τελικών χρηστών βιολογικών προϊόντων. Η συμμετοχή τους προάγει τη διαφάνεια, την εμπιστοσύνη και τη λογοδοσία, καθώς συμβάλλουν στην επικύρωση των προτύπων και επιθεωρούν ότι τα προϊόντα πληρούν τις αρχές της βιολογικής γεωργίας.
- **Τοπικοί εμπειρογνώμονες ή τεχνικοί:** ή μέλη ΜΚΟ με εμπειρία σε βιολογικές πρακτικές και συστήματα PGS. Οι τεχνικές τους γνώσεις μπορούν να υποστηρίξουν τεκμηριωμένες αποφάσεις και να διατηρήσουν αυστηρά πρότυπα. Αυτοί οι εμπειρογνώμονες θα μπορούσαν να είναι άλλοι αγρότες και παραγωγοί στους οποίους έχει αναγνωριστεί ότι συμμορφώνονται με τους όρους του PGS στο παρελθόν.
- **Εκπρόσωποι της Κοινότητας:** Μερικές φορές, μπορεί να συμμετέχουν μέλη τοπικών οργανώσεων, συνεταιρισμών ή ομάδων πολιτών για να παρέχουν μια αμερόληπτη οπτική γωνία και να διασφαλίσουν ότι το ΣΔΠ ευθυγραμμίζεται με τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές αξίες της ευρύτερης κοινότητας.

Η συμπερίληψη ενός μείγματος αυτών των ενδιαφερομένων μερών βοηθά την επιτροπή εγγυήσεων να εξισορροπήσει τις προοπτικές και να διασφαλίσει ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται σε συνεργασία και αντανakλούν τη δέσμευση της κοινότητας στις αρχές της βιολογικής και βιώσιμης γεωργίας.

α. Θεωρητικό υπόβαθρο για τη χρήση του παιχνιδιού ρόλων

Δεδομένου ότι η δραστηριότητα που περιλαμβάνεται σε αυτό το μέρος είναι ένα παιχνίδι ρόλων με χρήση προσαρμοσμένου υλικού, οι εκπαιδευτές θα πρέπει να γνωρίζουν τη δυναμική των δραστηριοτήτων παιχνιδιού ρόλων και γιατί είναι χρήσιμες για τους εκπαιδευόμενους ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να εσωτερικεύουν έννοιες.

Το παιχνίδι ρόλων μπορεί να αποτελέσει ένα δυναμικό εργαλείο για την παρακίνηση των συμμετεχόντων και την ενίσχυση των παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας. Βυθίζοντας τους μαθητές σε πραγματικά σενάρια, το παιχνίδι ρόλων ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή και την εξάσκηση πολύτιμων δεξιοτήτων όπως η διαπραγμάτευση, η ομαδική εργασία και η κριτική παρατήρηση. Επιτρέπει στους μαθητές να μπουν σε ρόλους που αντικατοπτρίζουν καταστάσεις της πραγματικής ζωής, γεγονός που τους βοηθά να μάθουν μέσω της εμπειρίας και παρέχει μια πρακτική προσέγγιση σε σύνθετες έννοιες. Η μέθοδος αυτή προσφέρει επίσης στους μαθητές την ευκαιρία να παρατηρούν και να αξιολογούν ο ένας τις επιδόσεις του άλλου, προάγοντας τη βαθύτερη κατανόηση του περιεχομένου του μαθήματος.

Για την αποτελεσματική εφαρμογή ασκήσεων με παιχνίδια ρόλων, οι εκπαιδευτές θα πρέπει να εισάγουν παιχνίδια ρόλων που είναι στενά ευθυγραμμισμένα με τους μαθησιακούς στόχους, εξηγούνται σαφώς και αναλύονται σε διαχειρίσιμα μέρη για εύκολη κατανόηση. Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές συμβάλλουν στη δημιουργία μιας δίκαιης και ουσιαστικής εμπειρίας που προκαλεί όλους τους συμμετέχοντες εξίσου και δίνει έμφαση στην αποτελεσματική επικοινωνία και το σχετικό περιεχόμενο.

Για τους συγκεκριμένους κανόνες και τη δυναμική του παιχνιδιού, προτείνουμε να ελέγξετε την Εργαλειοθήκη και τα παραρτήματά της, καθώς και το πρόσθετο υλικό που παρουσιάζεται στο Μοοc.

ΒΗΜΑ 1.3 - Η διαδικασία PGS

Μόλις τελειώσει το παιχνίδι (με την παρατήρηση 7 ή 8 αντικειμένων, τόσο συμβατών όσο και μη συμβατών με το πρωτόκολλο πιστοποίησης), ο εκπαιδευτής θα συνοψίσει την επεξήγηση της διαδικασίας πιστοποίησης PGS, αναφερόμενος στα διάφορα στάδια χορήγησης ενός πιστοποιητικού PGS, στους διάφορους εμπλεκόμενους φορείς και στον τρόπο οργάνωσής τους σε διάφορες ομάδες.

Η διαδικασία για τη χορήγηση πιστοποιητικού του Συστήματος Συμμετοχικών Εγγυήσεων (PGS) περιλαμβάνει διάφορα στάδια για να διασφαλιστεί η τήρηση των βιολογικών προτύπων και των κοινοτικών αρχών καθ' όλη τη διάρκεια της πιστοποίησης. Αυτό συνήθως ξεκινά με την αίτηση και τη δέσμευση του αγρότη να ακολουθήσει τις αρχές του PGS, συμπεριλαμβανομένων των βιώσιμων πρακτικών, του δίκαιου εμπορίου και της δέσμευσης της κοινότητας. Στη συνέχεια, ο αγρότης συμμετέχει σε αξιολόγηση από ομοτίμους, όπου άλλοι πιστοποιημένοι αγρότες και τοπικοί ενδιαφερόμενοι επισκέπτονται τη φάρμα, παρατηρώντας και αξιολογώντας κατά πόσο οι πρακτικές ευθυγραμμίζονται με τα βιολογικά πρότυπα. Η ανασκόπηση περιλαμβάνει συζητήσεις, παρατηρήσεις και μερικές φορές γραπτή τεκμηρίωση των πρακτικών και της συμμόρφωσης. Μετά από αυτή την αξιολόγηση από ομοτίμους, μια επιτροπή εγγυήσεων ή παρόμοιο όργανο αξιολογεί τα ευρήματα για να αποφασίσει σχετικά με τη χορήγηση ή την ανανέωση του πιστοποιητικού PGS. Η διαδικασία αυτή εξασφαλίζει διαφάνεια, λογοδοσία και άμεση συμμετοχή της κοινότητας στην πιστοποίηση των βιολογικών προϊόντων.

Σε ένα Συμμετοχικό Σύστημα Εγγυήσεων (ΣΕΣ), η **αξιολόγηση από ομοτίμους** είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί ότι τα βιολογικά πρότυπα τηρούνται και ότι η διαδικασία πιστοποίησης βασίζεται στην κοινότητα και είναι διαφανής. Η αξιολόγηση από ομοτίμους περιλαμβάνει την επίσκεψη των μελών -συνήα συναδέλφων παραγωγών, καταναλωτών και τοπικών φορέων- στα αγροκτήματα των άλλων για να αξιολογήσουν τη συμμόρφωση με τα βιολογικά πρότυπα. Αυτή η ανασκόπηση, που συνήθως οργανώνεται ετησίως από έναν συντονιστή της PGS, περιλαμβάνει τη χρήση ενός τυποποιημένου καταλόγου ελέγχου (ή πρωτοκόλλου) για την καθοδήγηση της επιθεώρησης και τη δημιουργία μιας λεπτομερούς έκθεσης.

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, οι συμμετέχοντες αξιολογούν τις πρακτικές των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, επαληθεύουν τη συμμόρφωση με τα βιολογικά πρότυπα και προτείνουν βελτιώσεις. Ο αγρότης αναμένεται να είναι παρών, έτοιμος να απαντήσει σε ερωτήσεις και ικανός να συζητήσει τυχόν προκλήσεις που αντιμετωπίζει. Μέσω αυτής της διαδικασίας, η PGS όχι μόνο επαληθεύει τις βιολογικές πρακτικές αλλά και προωθεί την αμοιβαία μάθηση, δίνοντας στους παραγωγούς την ευκαιρία να βελτιώσουν τις μεθόδους τους με τη συμβολή της κοινότητάς τους (IFOAM, 2019).

Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης από ομοτίμους συνοψίζεται σε μια έκθεση που μπορεί να αναφέρει μη συμμόρφωση, διορθωτικές ενέργειες και θετικές πρακτικές. Η έκθεση αυτή στη συνέχεια ενημερώνει για την απόφαση της επιτροπής πιστοποίησης PGS, η οποία αξιολογεί τη συμμόρφωση και αποφασίζει εάν θα χορηγήσει την πιστοποίηση. Η επιτροπή μπορεί να περιγράψει

διορθωτικές ενέργειες για τη μη συμμόρφωση, δίνοντας έμφαση στη συνεχή βελτίωση και όχι στις κυρώσεις. Εργαλεία όπως τα σχέδια διαχείρισης της εκμετάλλευσης και οι λίστες ελέγχου διασφαλίζουν ότι οι αξιολογήσεις είναι αντικειμενικές, δομημένες και επικεντρώνονται σε μετρήσιμα πρότυπα. Επιπλέον, στο πνεύμα της δικαιοσύνης, οι πρωτοβουλίες PGS επιτρέπουν την άσκηση προσφυγής σε περιπτώσεις διαφωνιών σχετικά με τις αποφάσεις πιστοποίησης. Αυτή η συνεργατική προσέγγιση της πιστοποίησης ενδυναμώνει τις τοπικές κοινότητες και ενισχύει την αξιοπιστία και τη δέσμευση εντός του δικτύου PGS (IFOAM, 2019).

Οργανωτικές ρυθμίσεις για ένα PGS (IFOAM, 2019):

Δομή	Περιγραφή
Ομάδα αξιολόγησης από ομοτίμους	- Αποτελείται από αγρότες και ενδεχομένως άλλους ενδιαφερόμενους φορείς (καταναλωτές, συμβούλους συμβουλευτικής και προσωπικό ΜΚΟ). - Πραγματοποιεί ετήσιες επισκέψεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και αποφασίζει για την ανανέωση των πιστοποιητικών. - Το μέγεθος της ομάδας, οι αρμοδιότητες και οι δραστηριότητες μπορεί να ποικίλλουν.
Επιτροπή Πιστοποίησης	- Εξετάζει τις εκθέσεις αξιολόγησης από ομοτίμους και επικυρώνει τις αποφάσεις. - Εγκρίνει τα μέλη του PGS και επιβάλλει κυρώσεις για μη συμμόρφωση.
Διοικητικό προσωπικό	- Διαχειρίζεται τα καθημερινά καθήκοντα (συντονιστής ή διευκολυντής). - Χειρίζεται τη γραφειοκρατία, τα χρονοδιαγράμματα αξιολογήσεων από ομοτίμους, τις επακόλουθες ενέργειες για τη μη συμμόρφωση και ενημερώνει τις βάσεις δεδομένων. - Μπορεί να είναι εθελοντική ή αμειβόμενη θέση.
Εθνικό Συμβούλιο (κατά περίπτωση)	- Για ευρύτερες, ενοποιημένες πρωτοβουλίες PGS (π.χ. σε εθνικό επίπεδο). - Διαχειρίζεται τις εξωτερικές σχέσεις, εγκρίνει τις αιτήσεις μελών, διατηρεί την τεκμηρίωση, διαχειρίζεται τα λογότυπα και οργανώνει την κατάρτιση.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

ΒΗΜΑ 2.1 - Παρουσίαση της μελέτης περίπτωσης ⁷⁰

Τα παραδείγματα και οι καλές πρακτικές που προτείνονται έχουν κοινή εστίαση στην προώθηση βιώσιμων, αγροοικολογικών πρακτικών μέσω συνεργατικών και συμμετοχικών προσεγγίσεων. Στον πυρήνα τους, όλα τονίζουν τη σημασία της προώθησης άμεσων, διαφανών σχέσεων μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών, δημιουργώντας συστήματα που διασφαλίζουν την κοινωνική και οικολογική ποιότητα μέσω συμμετοχικών μοντέλων. Αυτή η δέσμευση για την εμπλοκή της κοινότητας, την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και τη διατροφική κυριαρχία αποτελεί το θεμέλιο των προσπάθειών τους. Τα κύρια στοιχεία σε όλες αυτές τις πρωτοβουλίες περιλαμβάνουν την προώθηση της αγροοικολογίας, οικονομικά μοντέλα που βασίζονται στην αλληλεγγύη και τη χρήση συμμετοχικών συστημάτων εγγυήσεων (PGS) για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης και τη διασφάλιση της ποιότητας.

Τα καινοτόμα χαρακτηριστικά αυτών των παραδειγμάτων είναι ιδιαίτερα εμφανή στους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες.

- **Από περιβαλλοντική άποψη**, υποστηρίζουν τις βιολογικές, αγροτικές και αγροοικολογικές γεωργικές πρακτικές που προάγουν τη βιοποικιλότητα, μειώνουν το οικολογικό αποτύπωμα και ενισχύουν τη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα.
- **Σε κοινωνικό επίπεδο**, τα έργα αυτά ενσωματώνουν τη συμμετοχή της κοινότητας, τη συμμετοχικότητα (όπως η συμμετοχή περιθωριοποιημένων ομάδων όπως οι πρόσφυγες) και την ανταλλαγή γνώσεων για την ενδυνάμωση των τοπικών κοινοτήτων.
- **Από οικονομική άποψη**, εστιάζουν σε μοντέλα αλληλεγγύης που εξαλείφουν τους μεσάζοντες, εξασφαλίζοντας δίκαιη τιμολόγηση και υποστηρίζοντας τις τοπικές οικονομίες μέσω σύντομων αλυσίδων εφοδιασμού. Οι πρωτοβουλίες αυτές συμβάλλουν επίσης στη διατροφική κυριαρχία, ενισχύοντας τα τοπικά δίκτυα παραγωγής και κατανάλωσης, δημιουργώντας μεγαλύτερη ανθεκτικότητα και αυτάρκεια στις αντίστοιχες περιοχές τους.

Για μια πιο λεπτομερή και εδαφική εξήγηση, οι εκπαιδευτές μπορούν να ερευνήσουν αυτόνομα νέες περιπτώσεις και καλές πρακτικές.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Η δομή της εκπαιδευτικής μονάδας σχεδιάστηκε με στόχο τους εκπαιδευτές, ώστε να μπορούν να αποκτήσουν συγκεκριμένες δεξιότητες και να μεταφέρουν γνώσεις στους εκπαιδευόμενούς τους.

⁷⁰ Προτεινόμενες μελέτες περιπτώσεων στην Ιταλία, τη Γαλλία, την Ισπανία και την Ελλάδα είναι διαθέσιμες στο παράρτημα της εργαλειοθήκης για την ενότητα 2. Εδώ οι εκπαιδευτές μπορούν να βρουν ένα γενικό πλαίσιο των βασικών στοιχείων που πρέπει να τονιστούν για εκπαιδευτικούς σκοπούς, το οποίο είναι κοινό για όλα τα προτεινόμενα παραδείγματα.

Η δραστηριότητα χρησιμοποιεί μια προσέγγιση βασισμένη στις ικανότητες, καθώς το πρόγραμμα κατάρτισης αποσκοπεί κυρίως στη βελτίωση των ειδικών γνώσεων των συμμετεχόντων σχετικά με το θέμα της πιστοποίησης στη γεωργία.

Η ενότητα σχεδιάστηκε με τέτοιο τρόπο ώστε να εναλλάσσονται θεωρητικές στιγμές, μαθησιακές δραστηριότητες μέσω πρακτικής και παιχνιδιών (συμπεριλαμβανομένων παιχνιδιών ρόλων) και συμμετοχικές συζητήσεις, ώστε να προωθείται η εμπλοκή και η ενεργός συμμετοχή της ομάδας.

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας προσομοίωσης ομαδικής επίσκεψης RPG, ο εκπαιδευτής γίνεται μέρος της ομάδας, συμμετέχει στο παιχνίδι και αυξάνει την ενσυναίσθηση με τους συμμετέχοντες.

Οι πρακτικές και παιγνιώδεις δραστηριότητες, εκτός του ότι απευθύνονται στους εκπαιδευτές-στόχους αυτής της ενότητας, μπορούν επίσης να αναπαραχθούν από αυτούς σε μαθήματα με εκπαιδευόμενους.

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, θα προταθούν πόροι (έγγραφα, σύνδεσμοι, βίντεο κ.λπ.) που μπορούν αργότερα να χρησιμοποιηθούν για την εμβάθυνση των θεμάτων που καλύπτονται από την κατάρτιση.

Δεδομένου ότι οι εκπαιδευόμενοι είναι ενήλικες, το πρόγραμμα κατάρτισης θα ακολουθήσει τις αρχές της ανδραγωγικής.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Για την ανάπτυξη αυτής της μονάδας απαιτούνται δύο εκπαιδευτές.

Ο επικεφαλής εκπαιδευτής είναι υπεύθυνος για τη συνολική διάρθρωση και διεξαγωγή της κατάρτισης. Θα πρέπει να διαθέτει ειδικές ικανότητες στο θέμα της πιστοποίησης των γεωργικών προϊόντων διατροφής και, ειδικότερα, θα πρέπει να έχει ειδικές γνώσεις για τη βιολογική πιστοποίηση. Πρέπει να είναι σε θέση να προσαρμόζει την παρουσίασή του/της ανάλογα με τις προηγούμενες γνώσεις και το προφίλ των συμμετεχόντων, καθιστώντας το πολύπλοκο θεωρητικό περιεχόμενο προσιτό ή εμβαθύνοντας σε συγκεκριμένα θέματα, εάν το απαιτεί το πλαίσιο και η διαδικασία της κατάρτισης. Ο εκπαιδευτής πρέπει να διευκολύνει την ενεργό συμμετοχή της ομάδας, να διαχειρίζεται τη δυναμική της ομάδας και τις πρακτικές δραστηριότητες και να προωθεί τη συμμετοχή στις στιγμές της συζήτησης, προωθώντας ταυτόχρονα την παρέμβαση των συμμετεχόντων γύρω από τα βασικά σημεία της συζήτησης και διατηρώντας την εντός θεματικών και χρονικών ορίων. Επιπλέον, πρέπει να είναι παρών ένας εκπρόσωπος που μπορεί να αφηγηθεί τη μελέτη περίπτωσης που επιλέχθηκε για παρουσίαση. Θα πρέπει να είναι ένα πρόσωπο που συνδέεται άμεσα με την πραγματικότητα που θα παρουσιαστεί, το οποίο γνωρίζει από άμεση εμπειρία τη μελέτη περίπτωσης, έχει συμμετάσχει σε αυτήν ή είναι σήμερα εκπρόσωπός της. Συνεπώς, θα πρέπει να γνωρίζει σε βάθος όχι μόνο τη συνιστώσα της μελέτης περίπτωσης που σχετίζεται άμεσα με το θέμα της πιστοποίησης, αλλά και την εμπειρία γενικότερα, ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει και να προσθέσει αξία στη συνεδρία ερωτήσεων και απαντήσεων που έχει προγραμματιστεί στο τέλος της παρουσίασης της περίπτωσης.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 10 συμμετέχοντες. Το συνολικό μέγεθος της ομάδας δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 20 άτομα, ώστε να υπάρχει ένα ευνοϊκό μαθησιακό περιβάλλον.

11. Αξιολόγηση

Η προαιρετική δραστηριότητα - QUIZ KAHOOT, που περιγράφεται παραπάνω στην ενότητα 7, μπορεί να χρησιμοποιηθεί, στο τέλος της εκπαιδευτικής ενότητας, για να αξιολογηθεί ο βαθμός κατάκτησης των βασικών θεμάτων του μαθήματος από τους συμμετέχοντες. Με βάση την αναλογία σωστών/λάθους απαντήσεων μπορεί να καθοριστεί ανεπαρκής, επαρκής, καλός και άριστος βαθμός απόκτησης γνώσεων. Ο εκπαιδευτής μπορεί επίσης να αξιολογήσει την ενεργό συμμετοχή των συμμετεχόντων και τη συμβολή τους στην ανάπτυξη του μαθήματος, αξιολογώντας την εμπλοκή και τη συμβολή των συμμετεχόντων σε ομαδικές συζητήσεις, παιχνίδια ρόλων και άλλες διαδραστικές δραστηριότητες. Ορισμένοι προτεινόμενοι δείκτες για την αξιολόγηση είναι: ενεργός συμμετοχή, διορατικές συνεισφορές και συνεργατική εμπλοκή.

12. Γενικές συστάσεις και παρατηρήσεις

Αυτή η εκπαίδευση έχει σχεδιαστεί για να προσφέρει στους εκπαιδευτές διαφορετικές επιλογές δραστηριοτήτων, γι' αυτό και ο συνολικός χρόνος είναι μεγαλύτερος από τον εκτιμώμενο χρόνο της ενότητας. Ο εκπαιδευτής θα πρέπει να δομήσει την ενότητα ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις εκπαιδευτικές ανάγκες των συμμετεχόντων. Επομένως, θα πρέπει να αποφασίσει σε ποια μέρη θα εμβαθύνει περισσότερο, επειδή είναι λιγότερο γνωστά στους συμμετέχοντες, και ποια μέρη μπορεί να παραλείψει ή να τα δει γρήγορα. Ορισμένες δραστηριότητες αναφέρονται επίσης ως προαιρετικές, οι οποίες μπορούν να πραγματοποιηθούν εάν ο χρόνος το επιτρέπει και εάν ο εκπαιδευτής το θεωρεί κατάλληλο για το πλαίσιο και τη διαδικασία της κατάρτισης. Εάν υπάρχει διαθέσιμος προϋπολογισμός για τη δραστηριότητα, συνιστούμε την αγορά κάποιων τροφίμων με κάποια από τα πιστοποιητικά που αναλύονται, ώστε οι συμμετέχοντες να τα δουν στην πραγματικότητα, και στη συνέχεια να τα καταναλώσουν για το μεσημεριανό γεύμα/διαλείμματα καφέ.

Ενότητα κατάρτισης #3 - Σχέσεις μεταξύ αγροτικών παραγωγών και καταναλωτών

1. Τυπολογία

Αυτή η ενότητα ανήκει στην ενότητα κατάρτισης για τη βιώσιμη γεωργία.

2. Περιγραφή

Αυτή η ενότητα χωρίζεται σε τρία μέρη:

Μπλοκ 1 - Στο πρώτο μέρος, οι συμμετέχοντες θα ενημερωθούν για τα εναλλακτικά μοντέλα σχέσεων παραγωγού-καταναλωτή, πώς διαφέρουν από τα παραδοσιακά μοντέλα κατανάλωσης και τι είδους οφέλη παρέχουν για τους καταναλωτές και τους παραγωγούς (30 λεπτά).

Δραστηριότητα 1 - Στην πρώτη δραστηριότητα, οι συμμετέχοντες θα χωριστούν σε μικρότερες ομάδες για να προσομοιώσουν τη δημιουργία ενός LSPA στην τοπική τους κοινότητα. Εξετάζουν τα βασικά βήματα, όπως η πρόσληψη παραγωγών και καταναλωτών, η θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών και η προώθηση της πρωτοβουλίας. Η δραστηριότητα αυτή προάγει την κριτική σκέψη και τις δεξιότητες πρακτικού σχεδιασμού. (1,5 ώρα).

Μπλοκ 2: Τέλος, στο τρίτο μέρος, οι συμμετέχοντες εμβαθύνουν στη διατροφική ιδιότητα του πολίτη και συμμετέχουν σε μια ομαδική συζήτηση σχετικά με το πώς οι δραστηριότητες από κάθε μέρος της κατάρτισης επηρέασαν τις προοπτικές και την κατανόησή τους. Θα προβληματιστούν σχετικά με το ρόλο τους ως πολίτες τροφίμων και θα μοιραστούν ιδέες για πρακτικά βήματα που μπορούν να λάβουν στις κοινότητές τους. Αυτή η αναστοχαστική συζήτηση θα βοηθήσει στην ενσωμάτωση των γνώσεων και των εμπειριών που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της κατάρτισης (1 ώρα).

Αυτά τα τμήματα ενισχύουν τη μαθησιακή εμπειρία με την ενεργό συμμετοχή των συμμετεχόντων σε συζητήσεις, παιχνίδια ρόλων, σχεδιασμό και προβληματισμό, καθιστώντας τις γνώσεις που αποκτώνται πιο πρακτικές και εφαρμόσιμες σε πραγματικές καταστάσεις.

3. Διάρκεια

Η ενότητα θα διαρκέσει 3 ώρες, οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

Ενότητα 1: Εισαγωγή στο LSPA και το AMAP	30 λεπτά
Δραστηριότητα 2: Ας δημιουργήσουμε μια CSA! Παιχνίδι ρόλων	1 ώρα και 30 λεπτά
Ενότητα 2: Προώθηση της διατροφικής ιδιότητας του πολίτη και της κοινοτικής δέσμευσης	1 ώρα

4. Πόροι και χώρος

- Χώρος: ευρύχωρος χώρος συνεδριάσεων που επιτρέπει τη συνεργασία και τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων, με καρέκλες σε κυκλική διάταξη και στη συνέχεια δημιουργία μικρών ομάδων.
- Τεχνολογία: Τεχνολογία: Προβολέας ή μεγάλη οθόνη για την προβολή παρουσιάσεων και βίντεο. Ηχεία για να διασφαλίζεται ότι ο ήχος από τα βίντεο και τις παρουσιάσεις είναι σαφής σε όλους τους συμμετέχοντες. Πρόσβαση στο Διαδίκτυο.
- Γραφική ύλη και υλικά: Flip charts, μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις για ομαδικές συζητήσεις και καταγισμό ιδεών.
- Εργαλεία αξιολόγησης: ερωτηματολόγια αξιολόγησης πριν και μετά την κατάρτιση ή έρευνες για τους συμμετέχοντες (στην εργαλειοθήκη)
- Πηγές που αφορούν τη συγκεκριμένη μονάδα: Ερωτήσεις που μπορούν να θέσουν οι εκπαιδευτές στους συμμετέχοντες για να τους καθοδηγήσουν στη σύνταξη:
 - a. Ποιοι είναι οι ηθοποιοί που θα συμμετάσχουν;
 - b. Ποια είναι τα βήματα για τη σύστασή του;
 - c. Πώς μπορεί να διευκολύνει τη λήψη αποφάσεων και τις συμμετοχικές διαδικασίες;
 - d. Μελέτη μιας καλής πρακτικής μετά την παρουσίαση των ομαδικών εργασιών

5. Στόχοι

- Κατανοήστε διάφορα εναλλακτικά μοντέλα σχέσεων παραγωγού-φάγου, συμπεριλαμβανομένων των AMAP, CSA και άλλων μορφών LSPA.
- Να κατανοήσουν πώς να προωθήσουν την διατροφική ιθαγένεια στις διατροφικές κοινότητες.

6. Πλαίσιο ικανοτήτων

Ειδικές ικανότητες:

- Διαφορετικές μορφές σχέσης μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών (AMAP, CSA, LSPA).
- Γνώση των φάσεων, των φορέων και των αλληλεπιδράσεων της αγροδιατροφικής αλυσίδας.

Γενικές ικανότητες:

- Διαχείριση και ανάπτυξη κοινοτικών εργασιών και συμμετοχικών διαδικασιών.
- Ικανότητα προγραμματισμού και οργάνωσης (ικανότητα καθορισμού προτεραιοτήτων, κατάρτισης σχεδίων δράσης που είναι αναγκαία για την επίτευξη των επιτευγμάτων, προσαρμογής στους προϋπολογισμούς, κατανομής των πόρων και θέσπισης μέτρων ελέγχου και παρακολούθησης).
- Ικανότητα κριτικής σκέψης (Ικανότητα αμφισβήτησης και επιχειρηματολογίας εννοιών, ιδεών και καταστάσεων και διάκρισης πλάνων, ασυνεπειών και λογικών σφαλμάτων).
- Δεξιότητες ακρόασης.

7. Λεπτομερής συνεδρία μονάδας

Οι δραστηριότητες αυτής της Μονάδας χωρίζονται σε τρία μέρη:

ΜΠΛΟΚ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ LSPA ΚΑΙ ΣΤΟ AMAP

- Εισαγωγή

Η αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων είναι ένα κρίσιμο στοιχείο της ζωής μας, παρέχοντας τροφή σε έναν αυξανόμενο παγκόσμιο πληθυσμό. Μέσα σε αυτό το πολύπλοκο δίκτυο, μια κρίσιμη διάκριση έγκειται στο μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού - βραχεία και μακρά. Οι μικρές και οι μεγάλες αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων προσφέρουν μοναδικά χαρακτηριστικά και έχουν διακριτές συνέπειες για τη βιωσιμότητα, με την εποχιακή διατροφή και τον αντίκτυπό της στις τοπικές οικονομίες να αποτελούν ουσιαστικό παράγοντα. Ας διερευνήσουμε τις διαφορές μεταξύ αυτών των δύο μοντέλων εφοδιαστικής αλυσίδας.

- Σύντομες αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων

Οι σύντομες αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων περιλαμβάνουν άμεσες ή σχεδόν άμεσες ανταλλαγές μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών, συμπεριλαμβανομένων των αγορών αγροτών, των πρωτοβουλιών γεωργίας που υποστηρίζεται από την κοινότητα (CSA) και των εστιατορίων "από τη φάρμα στο τραπέζι". Τα βασικά χαρακτηριστικά των σύντομων αλυσίδων εφοδιασμού τροφίμων περιλαμβάνουν:

- a. Μειωμένη μεταφορά: Οι σύντομες αλυσίδες εφοδιασμού δίνουν προτεραιότητα στην ελάχιστη μεταφορά τροφίμων, μειώνοντας έτσι τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που συνδέονται με τις μεταφορές μεγάλων αποστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των χαμηλότερων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της κατανάλωσης καυσίμων.
- b. Ενισχυμένη διαφάνεια: Οι εν λόγω αλυσίδες εφοδιασμού συχνά προωθούν τη διαφάνεια και την ιχνηλασιμότητα, επιτρέποντας στους καταναλωτές να κατανοούν καλύτερα την προέλευση και τις μεθόδους παραγωγής των τροφίμων τους και ενισχύοντας την εμπιστοσύνη στην ποιότητα και την ασφάλεια των τροφίμων.
- c. Τοπική οικονομική στήριξη: Οι σύντομες αλυσίδες εφοδιασμού ενισχύουν τις τοπικές οικονομίες με τη διατήρηση περισσότερων χρημάτων στην κοινότητα. Οι αγρότες και οι παραγωγοί μικρής κλίμακας επωφελούνται από τις άμεσες πωλήσεις στους καταναλωτές, συμβάλλοντας στην αύξηση της οικονομικής βιωσιμότητας.
- d. Εποχιακή διατροφή: Οι σύντομες αλυσίδες εφοδιασμού ενθαρρύνουν την εποχιακή διατροφή, ευθυγραμμίζοντας την κατανάλωση τροφίμων με τους κύκλους της φύσης, προωθώντας ποικίλες δίαιτες και ενισχύοντας μια βαθύτερη σύνδεση με το τοπικό περιβάλλον.

- Μακριές αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων

Οι μακρές αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων περιλαμβάνουν πολλαπλούς μεσάζοντες, όπως χονδρέμπορους, διανομείς και λιανοπωλητές, μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών, επιτρέποντας την παγκόσμια διανομή και την πρόσβαση σε μεγάλη ποικιλία προϊόντων. Τα βασικά χαρακτηριστικά των μακρών αλυσίδων εφοδιασμού τροφίμων περιλαμβάνουν:

- Παγκόσμια εμβέλεια: Αυτές οι αλυσίδες εφοδιασμού διανέμουν τα τρόφιμα σε τεράστιες γεωγραφικές περιοχές, εξασφαλίζοντας πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα προϊόντων ανεξάρτητα από την τοπική διαθεσιμότητα.
- Οικονομίες κλίμακας: Οι μεγάλες αλυσίδες εφοδιασμού επωφελούνται από τις οικονομίες κλίμακας, καθιστώντας τη μεγάλη κλίμακας παραγωγή και διανομή τροφίμων πιο αποδοτική από πλευράς κόστους.
- Τυποποίηση: Συχνά τα προϊόντα τροφίμων σε μακρές αλυσίδες εφοδιασμού τυποποιούνται για λόγους συνέπειας, ώστε να διευκολύνεται η διανομή σε μεγάλες αποστάσεις. Ενώ αυτό μπορεί να μειώσει την ποικιλομορφία των προϊόντων, εξασφαλίζει τη συνοχή.

- **Μειωμένη εποχικότητα:** Οι μεγάλες αλυσίδες εφοδιασμού μπορούν να παρέχουν στους καταναλωτές προϊόντα εκτός εποχής, προμηθεύοντας προϊόντα από περιοχές με διαφορετικές καλλιεργητικές περιόδους, επιτρέποντας τη διαθεσιμότητα όλο το χρόνο.
- Επιπτώσεις στη βιωσιμότητα και την εποχιακή διατροφή

Η επιλογή μεταξύ βραχέων και μακρών αλυσίδων εφοδιασμού τροφίμων έχει βαθιές συνέπειες για τη βιωσιμότητα και την εποχιακή διατροφή:

- **Περιβαλλοντικές επιπτώσεις:** Οι σύντομες αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων έχουν συνήθως χαμηλότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της μειωμένης μεταφοράς και των πιο βιώσιμων γεωργικών πρακτικών. Σε αντίθεση με το , οι μεγάλες αλυσίδες εφοδιασμού μπορεί να συμβάλλουν σε υψηλότερες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και κατανάλωση πόρων.
- **Οικονομική βιωσιμότητα:** Οι σύντομες αλυσίδες εφοδιασμού ενισχύουν την οικονομική βιωσιμότητα των τοπικών κοινοτήτων, στηρίζοντας τους μικρής κλίμακας και οικογενειακούς αγρότες. Αντίθετα, οι μεγάλες αλυσίδες εφοδιασμού μπορεί να ευνοούν μεγαλύτερους, συγκεντρωτικούς παραγωγούς και επιχειρήσεις.
- **Επισιτιστική ασφάλεια:** Οι μεγάλες αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων προσφέρουν στους καταναλωτές μεγαλύτερη επισιτιστική ασφάλεια, καθώς παρέχουν μεγάλη ποικιλία προϊόντων όλο το χρόνο. Ωστόσο, μπορεί επίσης να είναι πιο ευάλωτες σε διαταραχές, όπως προβλήματα μεταφοράς ή φυσικές καταστροφές.
- **Σημασία της εποχιακής διατροφής:** Ευθυγραμμίζει την κατανάλωση τροφίμων με τους ρυθμούς της φύσης, ενθαρρύνει τη διαφοροποίηση της διατροφής και μειώνει την ανάγκη για ενεργοβόρα παραγωγή θερμοκηπίων ή μεταφορές σε μεγάλες αποστάσεις.

Η εξισορρόπηση των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων αλυσίδων εφοδιασμού τροφίμων είναι ζωτικής σημασίας για ένα βιώσιμο και ανθεκτικό σύστημα τροφίμων. Η ενσωμάτωση της εποχιακής διατροφής, η οποία ευθυγραμμίζει τις επιλογές τροφίμων με τους κύκλους της φύσης και την τοπική διαθεσιμότητα, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη βιωσιμότητα. Οι μελλοντικές αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στα πλεονεκτήματα των βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού, αξιοποιώντας παράλληλα τα οφέλη των μακρών αλυσίδων εφοδιασμού, ώστε να διασφαλίζεται η ποικιλομορφία, η επιλογή και η πρόσβαση στα τρόφιμα, μειώνοντας παράλληλα το περιβαλλοντικό και κοινωνικό κόστος. Η εποχιακή διατροφή, σε συνδυασμό με τα τοπικά προϊόντα, δεν ωφελεί μόνο το περιβάλλον, αλλά ενισχύει επίσης τις τοπικές οικονομίες και καλλιεργεί μια πιο βαθιά σύνδεση με τις πηγές των τροφίμων μας. Το κλειδί για μια βιώσιμη αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων βρίσκεται σε προσαρμόσιμα μοντέλα που ανταποκρίνονται στις πολύπλοκες και εξελισσόμενες ανάγκες της παγκόσμιας κοινωνίας μας, ενώ παράλληλα σέβονται την εγγενή σοφία της διατροφής σε αρμονία με τις εποχές.

Η άλλη σημαντική πτυχή της βιωσιμότητας των τροφίμων είναι το γεωργικό σύστημα στο οποίο καλλιεργούνται τα τρόφιμα, όπως είδαμε προηγουμένως σε αυτή την ενότητα.

- LSPAs - Τοπικές συμπράξεις αλληλεγγύης

LSPA's - Οι τοπικές συμπράξεις αλληλεγγύης είναι σχέσεις συνεργασίας που φέρνουν σε επαφή τοπικούς αγρότες, καταναλωτές και άλλους κοινοτικούς φορείς για την υποστήριξη αγροοικολογικών πρακτικών. Η αγροοικολογία είναι μια βιώσιμη και ολιστική προσέγγιση της γεωργίας που δίνει προτεραιότητα στην ευημερία του περιβάλλοντος, των κοινοτήτων και των μελλοντικών γενεών. Δίνει έμφαση στη σημασία της βιοποικιλότητας, της τοπικής γνώσης και των παραδοσιακών γεωργικών πρακτικών. Οι τοπικές συμπράξεις που βασίζονται στην αλληλεγγύη διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην προώθηση των αρχών της αγροοικολογίας.

Αυτές οι συμπράξεις επικεντρώνονται στην προώθηση βιώσιμων συστημάτων τροφίμων που δίνουν προτεραιότητα στην κοινωνική και περιβαλλοντική ευημερία έναντι του κέρδους. Τα βασικά στοιχεία αυτών των συμπράξεων περιλαμβάνουν:

- a. Τοπική ιδιοκτησία: Οι τοπικές κοινότητες και οι ενδιαφερόμενοι φορείς κατέχουν και καθοδηγούν τις πρωτοβουλίες, διασφαλίζοντας ότι είναι βαθιά ριζωμένες στις ανάγκες και τις αξίες της περιοχής.
 - b. Κοινή ευθύνη: Οι συμπράξεις κατανέμουν τις ευθύνες μεταξύ διαφόρων φορέων, όπως οι αγρότες, οι καταναλωτές, οι ΜΚΟ και οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, για να δημιουργήσουν μια συλλογική προσέγγιση των αγροοικολογικών πρακτικών.
 - c. Ανταλλαγή γνώσεων: Οι παραδοσιακές και τοπικές γνώσεις εκτιμώνται και ανταλλάσσονται, επιτρέποντας στους αγρότες να εφαρμόζουν αγροοικολογικές τεχνικές που ταιριάζουν στη συγκεκριμένη περιοχή τους.
 - d. Πρόσβαση σε φρέσκα, εποχιακά και τοπικά τρόφιμα: Οι συμπράξεις αυτές προωθούν την κατανάλωση τοπικών τροφίμων, εξασφαλίζοντας ότι οι κοινότητες έχουν πρόσβαση σε φρέσκα, θρεπτικά, εποχιακά και πολιτιστικά συναφή τρόφιμα που παράγονται με βιώσιμες μεθόδους.
- Οφέλη των τοπικών συμπράξεων με βάση την αλληλεγγύη για την αγροοικολογία
 - a. Διατήρηση της βιοποικιλότητας: Οι αγροοικολογικές πρακτικές που υποστηρίζονται από αυτές τις συμπράξεις προάγουν τη βιοποικιλότητα. Η ποικιλομορφία των καλλιεργειών, οι μικτές καλλιέργειες και οι μειωμένες χημικές εισροές συμβάλλουν σε υγιέστερα οικοσυστήματα.
 - b. Υγεία του εδάφους: Οι αγροοικολογικές πρακτικές ενισχύουν την υγεία του εδάφους μέσω του εμπλουτισμού της οργανικής ύλης, της μειωμένης διάβρωσης και της βελτιωμένης κατακράτησης νερού.
 - c. Αειφόρος διαχείριση πόρων: Οι τοπικές συμπράξεις συμβάλλουν στη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, μειώνοντας τις αρνητικές επιπτώσεις της γεωργίας στο περιβάλλον.
 - d. Κοινωνική ισότητα: Αυτές οι συμπράξεις συμβάλλουν στη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων με τη δημιουργία ευκαιριών για τους τοπικούς γεωργούς, ιδίως σε μικρής κλίμακας και περιθωριοποιημένες κοινότητες. Συχνά επικεντρώνονται στη βελτίωση

των συνθηκών διαβίωσης και του εισοδήματος των γεωργών, συμβάλλοντας στην κοινωνική δικαιοσύνη.

- e. Ανθεκτικότητα στο κλίμα: Οι αγροοικολογικές πρακτικές υποστηρίζουν την κλιματική ανθεκτικότητα με την οικοδόμηση προσαρμοστικής ικανότητας στα τοπικά γεωργικά συστήματα και τον μετριασμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.
- f. Πολιτιστική διατήρηση: Διατηρούνται και γιορτάζονται οι παραδοσιακές γεωργικές γνώσεις και πρακτικές, εξασφαλίζοντας τη συνέχεια των τοπικών πολιτισμών και των διατροφικών παραδόσεων.

- Τι είναι το AMAP; - Association pour le Maintien de l'Agriculture Paysanne

Μια AMAP είναι μια ένωση για τη διατήρηση της γεωργίας μικρής κλίμακας (Association pour le Maintien de l'Agriculture Paysanne). Η αρχή είναι να δημιουργηθεί ένας άμεσος σύνδεσμος μεταξύ των γεωργών και των καταναλωτών, οι οποίοι συμφωνούν να αγοράζουν τα προϊόντα του γεωργού σε δίκαιη τιμή και να πληρώνουν προκαταβολικά

Ενώ όλα τα AMAPS μοιράζονται μια βασική φιλοσοφία, μπορεί να υπάρχουν διαφοροποιήσεις στη δομή τους όσον αφορά:

- a. Μοντέλα πληρωμής (προκαταβολή για μια σεζόν, δυνατότητα δόσεων ή κλιμακούμενη τιμολόγηση βάσει εισοδήματος)
- b. Διάρκεια δέσμευσης: δέσμευση για ολόκληρη τη σεζόν (6 μήνες έως ένα έτος) ή μικρότερες συμβάσεις ή δοκιμαστικές περίοδοι για ευελιξία.
- c. Τύποι προϊόντων: Μερίδια μόνο για λαχανικά ή ποικιλία προϊόντων, όπως κρέας, γαλακτοκομικά, ψωμί και άλλα. Ορισμένα μπορεί να επιτρέπουν προσαρμοσμένα καλάθια.
- d. Εθελοντισμός/συμμετοχή στα κοινά: (π.χ., βοήθεια στο αγρόκτημα), ενώ άλλες το καθιστούν προαιρετικό αλλά το ενθαρρύνουν.
- e. Σύστημα παράδοσης/συλλογής: Τα μέλη μπορούν να παραλάβουν τα καλάθια τους από κεντρικά σημεία, να τα παραλάβουν κατ' οίκον ή ακόμη και να τα παραλάβουν απευθείας από το ίδιο το αγρόκτημα.
- f. Μέγεθος του AMAP: μικρά, τοπικά δίκτυα ή μεγαλύτερα αστικά δίκτυα, με περισσότερους αγρότες και ποικίλες προσφορές.

- Οφέλη των AMAPs

- a. Να προσφέρουμε στους καταναλωτές φρέσκα, εποχιακά, ποιοτικά τρόφιμα
- b. Εγγύηση εισοδήματος για τους αγρότες και δημιουργία τοπικών θέσεων εργασίας
- c. Προώθηση του κοινωνικού διαλόγου μεταξύ του αστικού και του αγροτικού κόσμου
- d. Ανάπτυξη της εκπαίδευσης στη γεύση και την προστασία του περιβάλλοντος

- ε. Προώθηση της βιοποικιλότητας και των ειδών που είναι προσαρμοσμένα στις τοπικές γεωγραφικές και κλιματικές συνθήκες

- Ένα παράδειγμα: L'AMAPopote Lyonnaise:

[H L'AMAPopote Lyonnaise](#) είναι ένας σύλλογος στη συνοικία Guillotière, ο οποίος συνεδριάζει *κάθε Πέμπτη από τις 6.45μμ έως τις 8μμ στην Arche de Noé - Armée du Salut (3 Rue Félicité - Lyon 7e)*. Είναι μια ευκαιρία να παραλάβετε τα καλάθια, να συναντηθείτε με άλλα μέλη της AMAP, να μιλήσετε με τον παραγωγό για τα νέα της φάρμας και ούτω καθεξής.

Πρόκειται για μια ομάδα καταναλωτών με κοινή επιθυμία να γνωρίζουν από πού προέρχονται τα τρόφιμά τους και να υποστηρίζουν ενεργά τους τοπικούς αγρότες.

- Πώς λειτουργεί:

Οι συμμετέχοντες (ή αλλιώς Amariens) αναλαμβάνουν μια 6μηνη δέσμευση υπογράφοντας μια σύμβαση και αφήνοντας επιταγές για την πληρωμή των καλαθιών τροφίμων εκ των προτέρων. Στη συνέχεια, κάθε εβδομάδα, οι αγρότες φέρνουν τα προϊόντα τους για παράδοση. **Το περιεχόμενο των καλαθιών επιλέγεται από τους αγρότες ανάλογα με την παραγωγή τους**, προσπαθώντας να διαφοροποιήσουν όσο το δυνατόν περισσότερο. Οι Amariens καλούνται να συμμετάσχουν στις παραδόσεις, συμμετέχοντας στη ζύγιση των προϊόντων.

Είτε οι ενδιαφερόμενοι είναι νέοι στην AMAPopote Lyonnaise είτε είναι τακτικό μέλος, μπορούν να βρουν όλες τις λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας της AMAP και τα έγγραφα που πρέπει να προσκομίσουν στην ιστοσελίδα και στην ανάρτηση στο ιστολόγιο που αντιστοιχεί σε κάθε περίοδο σύμβασης. Λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας της AMAPopote δίνονται επίσης στο έντυπο μέλους. Για λεπτομέρειες σχετικά με τα καλάθια, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να δουν το φύλλο παρουσίασης των παραγωγών.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: ΑΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΟΥΜΕ ΜΙΑ ΣΑ! ROLE-PLAY

- Τι είναι η CSA;

Η υποστηριζόμενη από την κοινότητα γεωργία (CSA) είναι μια συνεργατική και αμοιβαία επωφελής σύμπραξη μεταξύ των καταναλωτών και των τοπικών γεωργών. Σε μια CSA, άτομα ή οικογένειες (γνωστά ως μέλη ή μέτοχοι) αναλαμβάνουν οικονομική δέσμευση σε μια τοπική φάρμα ή παραγωγό για μια περίοδο ή ένα έτος. Σε αντάλλαγμα, λαμβάνουν ένα τακτικό μερίδιο των προϊόντων του αγροκτήματος, συχνά με τη μορφή εβδομαδιαίου ή μηνιαίου καλαθιού ή κουτιού με φρέσκα, εποχιακά και τοπικά καλλιεργούμενα προϊόντα, όπως λαχανικά, φρούτα, βότανα και μερικές φορές άλλα είδη όπως αυγά, γαλακτοκομικά ή κρέας. Τα μέλη της CSA μοιράζονται τόσο τα οφέλη όσο και τους κινδύνους της γεωργίας, καθώς στηρίζουν οικονομικά τον αγρότη, και με τη σειρά του, ο αγρότης παρέχει μια άμεση πηγή φρέσκων, υψηλής ποιότητας και συχνά βιολογικών ή βιώσιμα παραγόμενων τροφίμων.

- Αρχές της CSA

Το Teikei, που στα ιαπωνικά σημαίνει "εταιρική σχέση" ή "συνεργασία", αντιπροσωπεύει τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν την CSA. Η έννοια του Teikei υπερβαίνει τους ρόλους και τις αρμοδιότητες και περιλαμβάνει τις ακόλουθες αρχές: [Οι 10 αρχές του Teikei - Urgenci](#)

Αυτές οι αρχές Teikei, όταν ενσωματώνονται στο μοντέλο CSA, προωθούν μια πιο ηθική, δίκαιη και βιώσιμη προσέγγιση στην παραγωγή και κατανάλωση τροφίμων. Το κίνημα CSA ενσαρκώνει αυτές τις αρχές, δημιουργώντας μια άμεση, αμοιβαία επωφελής συνεργασία μεταξύ των αγροτών και των τοπικών κοινοτήτων τους.

- Ρόλοι και ευθύνες των γεωργών:

- a. Παραγωγή: Οι αγρότες είναι υπεύθυνοι για την καλλιέργεια και την παραγωγή των τροφίμων και των γεωργικών προϊόντων που προσφέρονται στα μερίδια CSA. Αυτό περιλαμβάνει τη φύτευση, την καλλιέργεια, τη συγκομιδή και, σε ορισμένες περιπτώσεις, την επεξεργασία και τη συσκευασία των προϊόντων.
- b. Βιώσιμες πρακτικές: Οι αγρότες συχνά δεσμεύονται για περιβαλλοντικά βιώσιμες και υπεύθυνες γεωργικές πρακτικές, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν βιολογικές μεθόδους, γεωργία χαμηλού αντίκτυπου ή αγροοικολογικές προσεγγίσεις. Αυτό συμβάλλει στη διασφάλιση της ποιότητας και της βιωσιμότητας του προϊόντος.
- c. Προγραμματισμός καλλιεργειών: Οι αγρότες πρέπει να σχεδιάζουν το πρόγραμμα καλλιεργειών, τις ποσότητες φύτευσης και την ποικιλία για να καλύψουν τις ανάγκες των μελών της CSA καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου. Καταβάλλουν επίσης προσπάθειες για την ελαχιστοποίηση της σπατάλης και τη διασφάλιση μιας ποικιλίας προϊόντων.
- d. Επικοινωνία: Είναι απαραίτητη η σαφής και συνεπής επικοινωνία με τα μέλη της CSA. Οι αγρότες ενημερώνουν τα μέλη σχετικά με τη διαθεσιμότητα των καλλιεργειών, τα χρονοδιαγράμματα παραλαβής και τυχόν αλλαγές ή προκλήσεις στη λειτουργία του αγροκτήματος.
- e. Επισκέψεις σε αγροκτήματα και εκπαίδευση: Ορισμένοι αγρότες διοργανώνουν επισκέψεις σε αγροκτήματα, εργαστήρια ή εκπαιδευτικές εκδηλώσεις για να ενισχύσουν την αίσθηση της κοινότητας, να δώσουν πληροφορίες για τις γεωργικές πρακτικές και να εμβαθύνουν τη σχέση μεταξύ των μελών και του αγροκτήματος.

- Ρόλοι και ευθύνες των μελών της CSA:

- a. Οικονομική δέσμευση: Τα μέλη δεσμεύονται να πληρώσουν για το μερίδιό τους CSA προκαταβολικά ή σε δόσεις, γεγονός που παρέχει οικονομική στήριξη στον αγρότη στην αρχή της σεζόν.

- b. Κανονική παραλαβή: Τα μέλη είναι υπεύθυνα για την παραλαβή των μεριδίων CSA σε καθορισμένες τοποθεσίες και ώρες. Η έγκαιρη παραλαβή εξασφαλίζει την ελάχιστη σπατάλη τροφίμων και συμβάλλει στη διατήρηση της αποτελεσματικότητας της CSA.
- c. Κατανόηση της εποχικότητας: Τα μέλη πρέπει να κατανοούν και να αποδέχονται ότι τα μερίδια CSA βασίζονται στην εποχικότητα των καλλιεργειών. Αυτό σημαίνει ότι λαμβάνουν ό,τι είναι εποχικό και διαθέσιμο στο αγρόκτημα, το οποίο μπορεί να διαφέρει από έτος σε έτος.
- d. Κοινός κίνδυνος και ανταμοιβή: Τα μέλη μοιράζονται τους κινδύνους της γεωργίας, όπως οι αποτυχίες των καλλιεργειών λόγω καιρικών συνθηκών. Απολαμβάνουν επίσης τις ανταμοιβές μιας επιτυχημένης συγκομιδής. Αυτός ο κοινός κίνδυνος και η ανταμοιβή αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του μοντέλου CSA.
- e. Ανατροφοδότηση και δέσμευση: Τα μέλη ενθαρρύνονται να παρέχουν ανατροφοδότηση σχετικά με τα μερίδια CSA, να κοινοποιούν τις προτιμήσεις τους και να συμμετέχουν στο αγρόκτημα και τα άλλα μέλη. Η ενεργός συμμετοχή συμβάλλει σε μια ζωντανή κοινότητα CSA.
- f. Διαφορές μεταξύ CSA υπό την ηγεσία των αγροτών και των καταναλωτών:

Τα μοντέλα κοινοτικής υποστηριζόμενης γεωργίας (CSA) υπό την ηγεσία των αγροτών και των καταναλωτών διαφέρουν κυρίως ως προς την έναρξη, την εστίαση και τη λήψη αποφάσεων. Ακολουθούν οι βασικές διαφορές μεταξύ των δύο:

1) Μύηση και ηγεσία:

- CSA υπό την καθοδήγηση του αγρότη: Η πρωτοβουλία και η ηγεσία προέρχονται κυρίως από τον αγρότη ή μια ομάδα αγροτών. Αυτοί ξεκινούν και λειτουργούν την CSA, λαμβάνοντας αποφάσεις σχετικά με τις καλλιέργειες που θα καλλιεργήσουν, τις γεωργικές πρακτικές, την τιμολόγηση και άλλες λειτουργικές πτυχές. Οι αγρότες έχουν συνήθως μεγαλύτερο έλεγχο της κατεύθυνσης της CSA.
- CSA που καθοδηγείται από τον καταναλωτή: Σε μια CSA υπό την καθοδήγηση των καταναλωτών, η ώθηση για την έναρξη και τη λειτουργία της CSA προέρχεται από τους καταναλωτές ή τα μέλη της κοινότητας. Αυτά τα άτομα ή οι ομάδες ξεκινούν και οργανώνουν την CSA, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής και της συνεργασίας με τους τοπικούς αγρότες. Οι καταναλωτές έχουν σημαντικότερο ρόλο στη διαμόρφωση της δομής της CSA, της επιλογής προϊόντων και άλλων παραμέτρων.

2) Λήψη αποφάσεων και έλεγχος:

- CSA υπό την καθοδήγηση του αγρότη: Οι αγρότες παίζουν κεντρικό ρόλο στη λήψη αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής των καλλιεργειών, των πρακτικών φύτευσης, της τιμολόγησης και των μεθόδων διανομής. Έχουν μεγαλύτερο έλεγχο της σχέσης μεταξύ αγρότη και καταναλωτή και της συνολικής κατεύθυνσης της CSA. Αυτό το μοντέλο επιτρέπει στους

αγρότες να λαμβάνουν αποφάσεις που ευθυγραμμίζονται με τις γεωργικές τους φιλοσοφίες και πρακτικές.

- CSA που καθοδηγείται από τον καταναλωτή: Οι καταναλωτές και οι διοργανωτές έχουν συχνά μεγαλύτερη επιρροή στον καθορισμό των προσφερόμενων προϊόντων και των διαδικασιών λειτουργίας της ΚΑΑ. Μπορούν να ζητήσουν συγκεκριμένες καλλιέργειες, καλλιεργητικές πρακτικές ή ποικιλίες προϊόντων που να ανταποκρίνονται στις προτιμήσεις τους. Οι αγρότες μπορούν να προσαρμόσουν τις πρακτικές τους με βάση τις απαιτήσεις των καταναλωτών.

3) **Αυτονομία των αγροτών:**

- CSA υπό την καθοδήγηση του αγρότη: Οι CSA υπό την ηγεσία των αγροτών τείνουν να δίνουν προτεραιότητα στην αυτονομία των αγροτών και στη διατήρηση των γεωργικών αξιών και πρακτικών τους. Οι αγρότες μπορεί να έχουν ισχυρότερο λόγο στη διατήρηση βιώσιμων και βιολογικών μεθόδων καλλιέργειας, στην ποικιλομορφία των καλλιεργειών και σε άλλες αποφάσεις που σχετίζονται με τη γεωργία.
- CSA που καθοδηγείται από τον καταναλωτή: Οι CSA υπό την καθοδήγηση των καταναλωτών μπορούν να επικεντρωθούν περισσότερο στην ικανοποίηση των συγκεκριμένων επιθυμιών και απαιτήσεων των καταναλωτών. Οι αγρότες σε αυτό το μοντέλο μπορεί να ανταποκρίνονται περισσότερο στις προτιμήσεις των καταναλωτών, ακόμη και αν αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αλλάξουν τις πρακτικές τους για να ανταποκριθούν στις προσδοκίες των καταναλωτών.

4) **Επιλογή προϊόντος:**

- CSA υπό την καθοδήγηση των αγροτών Η επιλογή των προϊόντων στις CSA υπό την καθοδήγηση των αγροτών βασίζεται συχνά στην εμπειρία των αγροτών, το τοπικό κλίμα και τη γνώση τους για το τι αναπτύσσεται καλά στην περιοχή τους. Οι αγρότες μπορούν να παρέχουν ποικιλία εποχιακών προϊόντων με βάση τις γεωργικές τους πρακτικές.
- CSA που καθοδηγείται από τον καταναλωτή: Οι καταναλωτές ή οι διοργανωτές μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στον καθορισμό του μείγματος προϊόντων. Μπορούν να ζητήσουν συγκεκριμένες καλλιέργειες ή προϊόντα που να ανταποκρίνονται στις γαστρονομικές τους προτιμήσεις και στις διατροφικές τους ανάγκες.

5) **Προσέγγιση της αγοράς:**

- CSA υπό την καθοδήγηση του αγρότη: Οι CSA υπό την καθοδήγηση του αγρότη μπορούν να δώσουν έμφαση στην ταυτότητα του αγροκτήματος και στη μοναδικότητα των προϊόντων του. Συχνά δίνουν προτεραιότητα στην οικοδόμηση σχέσεων με καταναλωτές που μοιράζονται τις αξίες του αγροκτήματος και είναι πρόθυμοι να αγκαλιάσουν την ποικιλομορφία των τοπικών καλλιεργειών.
- CSA που καθοδηγείται από τον καταναλωτή: Οι CSA υπό την καθοδήγηση των καταναλωτών μπορούν να υιοθετήσουν μια προσέγγιση με γνώμονα την αγορά, ανταποκρινόμενες στη ζήτηση και τις προτιμήσεις των καταναλωτών. Η εστίαση μπορεί να είναι η παροχή στους καταναλωτές προϊόντων που γνωρίζουν και προτιμούν.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει μια προσέγγιση που να ταιριάζει σε όλους, και ότι οι ΚΟΑ μπορεί να διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό ως προς τη δομή και τις πρακτικές τους. Ορισμένες CSA μπορεί επίσης να επιτυγχάνουν ισορροπία μεταξύ των εισροών του αγρότη και του καταναλωτή. Τελικά, η επιλογή μεταξύ μιας CSA υπό την ηγεσία των αγροτών και των καταναλωτών εξαρτάται από τους στόχους και τις προτεραιότητες τόσο των αγροτών όσο και των καταναλωτών, καθώς και από το τοπικό πλαίσιο και τη δυναμική της κοινότητας.

Η δημιουργία ενός προγράμματος κοινοτικής γεωργίας (CSA) είναι μια αποδοτική προσπάθεια που συνδέει τους τοπικούς αγρότες με τους καταναλωτές, ενισχύει την επισιτιστική ασφάλεια και προωθεί βιώσιμες γεωργικές πρακτικές.

ΜΠΛΟΚ 2: ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΔΕΣΜΕΥΣΗΣ

Ιθαγένεια τροφίμων: Η ιδιότητα του πολίτη των τροφίμων είναι μια έννοια που υπερβαίνει την απλή πράξη της κατανάλωσης τροφίμων. Περιλαμβάνει έναν ευρύτερο και πιο ενεργό ρόλο στο διατροφικό σύστημα και την κοινωνία στο σύνολό της. Η διατροφική ιδιότητα του πολίτη αφορά την αναγνώριση ότι ως άτομα και κοινότητες έχουμε δικαιώματα, ευθύνες και τη δύναμη να διαμορφώνουμε τον τρόπο με τον οποίο παράγονται, διανέμονται και καταναλώνονται τα τρόφιμα.

Τα βασικά συστατικά της διατροφικής ιθαγένειας περιλαμβάνουν:

- **Ενημέρωση για τα τρόφιμα:** Οι πολίτες ενημερώνονται για τα τρόφιμα που καταναλώνουν. Κατανοούν τις επιπτώσεις των επιλογών τους στα τρόφιμα, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών, υγειονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων.
- **Προάσπιση των καταναλωτών:** Οι πολίτες των τροφίμων υπερασπίζονται πολιτικές και πρακτικές για τα τρόφιμα που προωθούν τη βιωσιμότητα, τη δικαιοσύνη και τη διαφάνεια. Μπορεί να συμμετέχουν σε δραστηριότητες όπως η υποστήριξη τοπικών και βιολογικών τροφίμων, η συμμετοχή σε κινήματα για τα τρόφιμα και η απαίτηση υπεύθυνης επισήμανσης.
- **Κοινοτική δέσμευση:** Συχνά η ιδιότητα του πολίτη των τροφίμων περιλαμβάνει ενεργό συμμετοχή στα τοπικά συστήματα τροφίμων. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την υποστήριξη κοινοτικών κήπων, τη συμμετοχή σε αγορές αγροτών και την προώθηση της αστικής γεωργίας.
- **Βιώσιμες πρακτικές:** Οι πολίτες των τροφίμων δίνουν προτεραιότητα στη βιωσιμότητα στις διατροφικές τους επιλογές. Υποστηρίζουν πρακτικές όπως η βιολογική γεωργία, η μείωση των αποβλήτων τροφίμων και η υπεύθυνη κατανάλωση για να ελαχιστοποιήσουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των διατροφικών τους συνηθειών.
- **Πολιτική δράση:** Η ενασχόληση με τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και η υποστήριξη πολιτικών που υποστηρίζουν τη βιώσιμη γεωργία, την επισιτιστική ασφάλεια και τη δίκαιη πρόσβαση στα τρόφιμα είναι μια σημαντική πτυχή της ιδιότητας του πολίτη των τροφίμων.
- **Εκπαίδευση και ανταλλαγή γνώσεων:** Οι πολίτες των τροφίμων επιδιώκουν να εκπαιδεύουν τους εαυτούς τους και τους άλλους για θέματα που σχετίζονται με τα τρόφιμα. Μοιράζονται

γνώσεις και πληροφορίες για να προωθήσουν μια βαθύτερη κατανόηση του συστήματος τροφίμων.

- Στήριξη των τοπικών οικονομιών: Υπογραμμίζουν τη σημασία των τοπικών συστημάτων τροφίμων, υποστηρίζοντας τους τοπικούς αγρότες και επιχειρήσεις για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κοινοτήτων και τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα που συνδέεται με τη μεταφορά τροφίμων σε μεγάλες αποστάσεις.
- Πολιτιστική διατήρηση: Αναγνωρίζοντας την πολιτιστική και κοινωνική σημασία των τροφίμων, οι πολίτες των τροφίμων εργάζονται για τη διατήρηση των παραδοσιακών γνώσεων, των συνταγών και των διατροφικών εθίμων.
- Δικαιοσύνη στα τρόφιμα: Η διατροφική ιδιότητα του πολίτη είναι στενά συνδεδεμένη με την επιδίωξη της διατροφικής δικαιοσύνης, η οποία επιδιώκει να διασφαλίσει ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν ισότιμη πρόσβαση σε θρεπτικά, πολιτισμικά κατάλληλα και βιώσιμα παραγόμενα τρόφιμα.

Αλληλεγγύη με τους παραγωγούς τροφίμων: Οι πολίτες των τροφίμων εκτιμούν το έργο των αγροτών, των εργατών γης και των παραγωγών τροφίμων και υποστηρίζουν τη δίκαιη αποζημίωση και την ηθική μεταχείριση όσων εμπλέκονται στην παραγωγή τροφίμων.

Στην ουσία, η διατροφική ιδιότητα του πολίτη ενθαρρύνει μια πιο αφοσιωμένη και συνειδητή προσέγγιση των επιλογών και των δράσεων για τα τρόφιμα. Αναγνωρίζει ότι το φαγητό δεν είναι μόνο μια προσωπική και πολιτιστική εμπειρία αλλά και μια συλλογική ευθύνη. Με την υιοθέτηση της έννοιας της διατροφικής ιδιότητας του πολίτη, τα άτομα και οι κοινότητες μπορούν να συνεργαστούν για τη δημιουργία ενός πιο δίκαιου, βιώσιμου και ισότιμου διατροφικού συστήματος.

8. Μεθοδολογικές διαδικασίες

Η μονάδα κατάρτισης χρησιμοποιεί ένα συνδυασμό μεθοδολογιών για να εξασφαλίσει μια ολοκληρωμένη και ελκυστική μαθησιακή εμπειρία. Στο πρώτο μέρος, οι συμμετέχοντες λαμβάνουν μια θεμελιώδη κατανόηση των εναλλακτικών μοντέλων σχέσεων παραγωγού-καταναλωτή μέσω ενημερωτικών συνεδριών, επιτρέποντάς τους να κατανοήσουν τις διαφορές από τα παραδοσιακά μοντέλα κατανάλωσης και να αναγνωρίσουν τα οφέλη τόσο για τους καταναλωτές όσο και για τους παραγωγούς.

Το δεύτερο μέρος ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή, καθώς οι συμμετέχοντες συνεργάζονται σε μικρότερες ομάδες για να προσομοιώσουν τη δημιουργία μιας τοπικής σύμπραξης αλληλεγγύης για την αγροοικολογία (LSPA) στις τοπικές τους κοινότητες. Αυτή η πρακτική άσκηση βελτιώνει τη δημιουργική σκέψη και τις δεξιότητες πρακτικού σχεδιασμού, διασφαλίζοντας ότι οι συμμετέχοντες μπορούν να μεταφράσουν τη γνώση σε δράση. Η κατάρτιση κορυφώνεται στο τρίτο μέρος, όπου οι συμμετέχοντες συμμετέχουν στις ομαδικές συζητήσεις για την διατροφική ιδιότητα του πολίτη. Αυτός ο αναστοχαστικός διάλογος τους δίνει τη δυνατότητα να αξιολογήσουν πώς οι δραστηριότητες από κάθε μέρος επηρέασαν τις προοπτικές και την κατανόησή τους. Τους προτρέπει επίσης να μοιραστούν πρακτικές ιδέες για την ανάληψη του ρόλου του διατροφικού πολίτη στις κοινότητές τους. Αυτές οι μεθοδολογίες συνδυάζουν τη θεωρητική γνώση με την

πρακτική εφαρμογή, ενισχύοντας τη συνάφεια των εννοιών που διδάχθηκαν σε πραγματικές καταστάσεις και προωθώντας την ενεργό συμμετοχή των συμμετεχόντων.

9. Αριθμός και προφίλ εκπαιδευτή

Η ομάδα εκπαιδευτών θα αποτελείται ιδανικά από 2 εκπαιδευτές με γνώση των θεμάτων που θα συζητηθούν. Ο ρόλος τους είναι να παρέχουν στους συμμετέχοντες πληροφορίες και να τους καθοδηγούν στις αναλυτικές τους διαδικασίες. Μπορούν να παρέχουν πρόσθετες πληροφορίες όταν τα πράγματα είναι ασαφή ή προκύπτουν ερωτήσεις και είναι επίσης σε θέση να προσαρμόσουν τις δραστηριότητες στις ανάγκες και το προφίλ των συμμετεχόντων. Θα πρέπει να έχουν εμπειρία στη διευκόλυνση ομάδων και να είναι σε θέση να δημιουργήσουν έναν ασφαλή χώρο για δημιουργική διερεύνηση των θεμάτων.

10. Αναλογίες

Η συνιστώμενη αναλογία είναι 1 συντονιστής/εκπαιδευτής ανά 10 συμμετέχοντες.

Το συνολικό μέγεθος της ομάδας δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 20 άτομα, ώστε να υπάρχει ένα ευνοϊκό μαθησιακό περιβάλλον.

11. Αξιολόγηση

Μετά την ολοκλήρωση της ενότητας, οι συμμετέχοντες θα συμμετάσχουν σε μια διαδικασία αυτοαξιολόγησης για να αναλογιστούν τις γνώσεις που απέκτησαν και να εξετάσουν πώς αυτή η νέα κατανόηση μπορεί να έχει μεταμορφώσει την αντίληψή τους για τον εαυτό τους, μεταβαίνοντας από απλός καταναλωτής σε ενεργό πολίτη των τροφίμων.

12. Γενικές συστάσεις και παρατηρήσεις

Εάν ο χρόνος είναι περιορισμένος, οι εκπαιδευτές μπορούν να επιλέξουν ορισμένα θέματα ή μέρη της ενότητας για να εργαστούν, χωρίς να διακυβεύεται η ακεραιότητα της δραστηριότητας. Σε αυτή την ενότητα, υπάρχει ένας πλήρης σχηματισμός γεμάτος έννοιες που ο συντονιστής/εκπαιδευτής μπορεί να επιλέξει, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του πλαισίου, και τα ενδιαφέροντα των συμμετεχόντων.

Η διάρκεια κάθε επιμέρους δραστηριότητας είναι ενδεικτική. Ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων και το προφίλ τους, ο εκπαιδευτής μπορεί να αποφασίσει να αφιερώσει περισσότερο χρόνο στη μία και λιγότερο χρόνο στη μία ή την άλλη. Το ίδιο ισχύει και για τα προτεινόμενα θέματα- εάν το προφίλ και η εμπειρία των συμμετεχόντων απαιτούν μια πιο εμπεριστατωμένη μελέτη ενός θέματος, το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων μπορεί να τροποποιηθεί ώστε να γίνει πιο εξειδικευμένο.

Συνιστάται ιδιαίτερα στους εκπαιδευτές να γνωρίζουν και να προετοιμάζουν το περιεχόμενο πριν από τη διεξαγωγή της δραστηριότητας, καθώς τα επιχειρήματα που συζητούνται μπορεί να είναι πολύπλοκα και πρέπει να μεταφέρονται στους συμμετέχοντες όσο το δυνατόν πιο ξεκάθαρα και περιεκτικά. Δεν θα πρέπει να υποθεθεί ότι οι συμμετέχοντες έχουν ειδικές γνώσεις του θέματος, οπότε μπορεί να είναι απαραίτητο να ξεκινήσουν από λιγότερο τεχνικές έννοιες και εξηγήσεις.

Η παρούσα δημοσίευση συγχρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα χρηματοδότησης Erasmus+ KA220-VET Συνεργασίες συνεργασίας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Η παρούσα έκδοση δημιουργήθηκε με την οικονομική υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενο της παρούσας δημοσίευσης αντιπροσωπεύει τις απόψεις των συγγραφέων και αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του έργου EU Food Security HUB Project και δεν αντικατοπτρίζει απαραίτητα τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Co-funded by
the European Union